

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Unutma Beni Apartmanı

Nermin
Yıldırım

2. Baskı

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

DOĞAN KİTAP TARAFINDAN YAYIMLANAN DİĞER KİTAPLARI

Rüyalar Anlatılmaz
Saklı Bahçeler Haritası

UNUTMA BENİ APARTMANI

Yazan: Nermin Yıldırım

Yayın hakları: © Doğan Egmont Yayıncılık ve Yapımcılık Tic. A.Ş.

Bu eserin bütün hakları saklıdır. Yayınevinden yazılı izin alınmadan kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir şekilde kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

1. baskı / Mart 2011

2. baskı / Kasım 2014 / ISBN 978-605-09-0012-5

Sertifika No: 11940

Kapak tasarımı: Geray Gençer

Baskı: Ayhan Matbaa Basım Sanayi ve Tic. Ltd. Şti.

Mahmutbey Mah. Deve Kaldırım Cad. Gelincik Sok.

No: 6 Kat: 3-4 / Bağcılar - İSTANBUL

Tel. (212) 445 32 38

Sertifika no: 22728

Doğan Egmont Yayıncılık ve Yapımcılık Tic. A.Ş.

19 Mayıs Cad. Golden Plaza No. 1 Kat 10, 34360 Şişli - İSTANBUL

Tel. (212) 373 77 00 / Faks (212) 355 83 16

www.dogankitap.com.tr / editor@dogankitap.com.tr / satis@dogankitap.com.tr

Unutma Beni Apartmanı

Nermin Yıldırım

DOĞAN
KİTAP

**Necibe Hanım, Hacı Bey
ve bütün çocuklarına...**

“Kendim çok günahsızmışım gibi sana ceza kesebilir miyim?”

Bu uğursuz cümle dönüp duruyordu beynimin içinde. Az evvelki acayip konuşmadan geriye tek kalan oymuş gibi...

Telefonu kapadıktan sonra ne yapacağımı bilemedim. “Nemli bir havlunun yere bırakılışı gibi”ydım. Bitkin, bezgin, kederli... Kocaman bir yumruk gelip boğazımın orta yerine oturmuş, kelimeler oracıkta düğüm düğüm olmuştu. Son yarım saati hiç yaşanmamış sayıp sessizce yatıp uymak ile yıllarca terse akan bir nehir gibi içime döktüğüm sesi azat edip köpürte köpürte çağıldatarak, camı pencereyi titretip duvarları yumruklayarak, çığlık çığlığa, bağıra bağıra ağlamak arasında gidip geliyordum. Yolunu şaşırmış bir rüya gibi, olmuşla olmamış arasında huzursuzca sayıklıyordum: “Eğer bir ateş olacaksa, hepimiz yanacağız!”

Hayatı kolaylaştırma yöntemlerim, savunma taktiklerim bir anda tükenivermiş, tüm ezberim bozulmuştu. Yaşantımın belli dönemlerinde kontrolü kaybetmişliğim, sağa sola savrulmuşluğum vakiydi, ama genellikle kendimi, tepkilerimi ve hatta hislerimi denetlemek konusunda marifetliydim. Oysa şimdi, tek bir telefon, acemi bir tereddüt bulutuyla harenlenmeme yetmişti. Ne garip!

Değil ne yapacağımı, ne hissettiğimi dahi bilemiyordum artık. Kollarım dizlerimin etrafına dolayıp, sırtımı iyice

kamburlaştırarak halının üzerine oturdum. Karşımda bir ayna olsa, baktığım yerde göreceklerimden hoşlanmazdım. Rengim sararmış, gözbebeklerim büyümüş, gözlerimin altına tuhaf bir morluk yerleşmiş olmalıydı. Son yıllarda âdet edin-
diğim gibi için için kendime acıyordum. Eskiden böyle değil-
dim ama. Acımayı sevmezdim. Hele başkalarının bana acıdı-
ğını görmektense, yerin yedi kat dibinde, çıyanların ve dahi
türlü tiksiniç mahlukatın arasında çürümeyi yeğlerdim. Ço-
cukluğumdan bu yana insanların bana acıması için pek çok
dişe dokunur sebebim oldu. Aslında hayatımı zorlaştıran bu
sebeplere sığınarak, küçük çıkarlar sağlayabilirdim. Önce-
likler edinebilir, şefkatli kollara sığınabilir ya da yemeğin en
güzel parçasının önüne konması ayrıcalığını kazanabilirdim.
Ama yapmadım. Acımak, başkalarının çektiği azaba bakıp,
onların yasını tutarmış gibi yaparak kendi mutluluğuna şük-
retmektir çünkü. Acımak, kıl payı yırttığın mutsuzluğun di-
yetini uğursuz, cüretkâr bir sadaka gibi dağıtmaktır. İşte bu
sadaka, iki damla gözyaşı ya da kimsenin bir işine yarama-
yacak anlık bir yürek burkuntusu kadardır. Acıyan, kendi-
ni yüce duygulara malik, iyi yürekli bir insan olduğu yalanı-
na inandırmaya çalışır. Halbuki bencil bir sahtekârdan fazla-
sı değildir. Pek tabii bununla yüzleşmeyi aklının köşesinden
bile geçirmez. Acınmaktan nefret ederim. Peki ben kimseye
acıır mıyım? Ben de insanım. Benim de iyi hissetmeye, şük-
retmeye ve vicdanlı bir mahluk olduğumun rüyasını görme-
ye ihtiyaç duyduğum zamanlar oluyordur muhakkak. Bunun
için günah çıkaracak değilim. Hele de bu gece...

Hayali aynamda kendimi gördüğüm, bir başkasının bakış-
larını ödünç almayı deneyerek kendime baktığım vakit, göz-
lerini gözlerime dikmiş olan o akse acıdım. Hiç olmadığı ka-
dar sahici, hiç olmadığı kadar zavallıydı. Gözlerinde mutlu-
luk yoktu. Öfke de yoktu. Yaptığım telefon görüşmesinin ya-
ratması muhtemel tek bir duygu yoktu. Orada tiksintiyle

gördüğüm yegâne şey zırl zırl zavallılıktı. Bu hale düşmeyi kim ister ki! Hele ben, ömrü boyunca, geçmek bilmeyen çocukluğu boyunca, en çok zavallı olmaktan, öyle görünmekten korkmuş olan ben...

Elbette korkuların sebepleri vardır. İnsan sadece dışarıdan gelecek tehlikelerden değil; içeridekilerden, kendi gizli yaralarından da korkar. Hatta en çok onlardan... Çürümüş bir vücutla çırılçıplak kalmaktan ya da itinayla saklanmış bir sırrın açığa çıkmasından, dile düşmesinden korkmak gibidir bu. Önce zavallı olduğuma inanmış, sonra bu küçük gerçeğimi derinlere bir yerlere saklamışsam; birilerinin gelip görmesinden, fark etmesinden elbette korkarım. Çok korkarım hem de. Aynadaki aksimde gördüğüm şeyden hiç hoşlanmadım bu yüzden. Başka biri olup, yıllardır özlemini çektiğim bir sesi duymuş olmaktan ötürü mutluluğa boğulmayı tercih ederdim o telefon elimdeyken. Yahut daha başka biri olup, yıllardır içimde bir kötülük çiçeği gibi büyüttüğüm kinin muhatabıyla konuşmuş olmanın hıncını duymayı, zehrimi akıtmayı, öfke sellerine kapılmayı... Oysa hiçbirini yapamadım. Her şey olup bittikten sonra, ne yapacağını bilememenin verdiği tedirginlikle halının üzerinde büzülüp, ölmek üzere olan minik bir böcek gibi ikiye katlanmaktan fazlasını beceremedim. İçim boşalmış gibi, hiç bu kadar yorgun olmamıştım daha önce. Arka arkaya dokuz tekila shot yaparak kafayı bulmak, oturduğum halının üzerinde sızmak, mide bulantıları, vızıldayan sesler ve baş dönmeleri içinde uyu-yakalmak isterdim şimdi. Sabah kafam davul gibi uyanmak ve geceye dair hiçbir şey hatırlamamak...

Bir keresinde sahiden dokuz tekila shot yapmıştım. Sarhoş olmak için iyi ya da kötü bir sebebim yoktu. Sadece sarhoş olmaya karar vermiş ve sefalet borsasının tavan yaptığı barlardan birinde tekilaları arka arkaya yuvarlamıştım. Sonra İstiklal'de, detone sesi bir sokak sarkısının karşısında,

hafiflemiş çantamı elimde sallayarak bir başıma dans etmeye çalışmış; sabah olunca da gecenin utanç verici hatırasını apar topar bulanık bir rüyaya devşirip rahatlamıştım. Zira bu iftihar edilecek hoş bir anı değildi benim için. Çünkü o kadın ben değildim.

Ne kendimi ne de başkalarını şaşırtmayı severim ben. Düz, dümdüz biriyim ve çoktan bozguna uğramış hayatlarının maksatsız havuz problemlerinden yorulanlara da aynı tavsiye ederim. Çok zenginler, çok güzeller, çok cesurlar, türlü çeşit maceraya atılanlar, akıl küpleri, sefa pezevenkleri, depresif alkolikler, neşeli mirasyediler, tuhaf karakterler, renkli hayatlar cezbetmez beni. Pırıltısız, kıpırtısız, sakin, gösterişsiz, kimsenin izlemediği, fark etmediği, önemsemediği, öyle ya da böyle ilgilenmediği biri olmak isterim. Dikkat çekmek ruhumu sıkıştırır, huzursuzlaştırır. Birinin benimle ilgilendiğini yahut gözlendiğimi hissettiğim an heyecanlanır, altın dengemi bozar, olağan ritmimi aksatırım. Belki de durduk yere olmadığım biri gibi davranmaya başlarım. Tüm düzenim, sükûnetim altüst olur. Bunu göze alamam.

Sadece değişimden değil, değişim çabasından, hatta değişmek isteyip becerememekten de korkarım ben. Gelen telefonun ardından böylesine zavallılaşıvermem belki de bu yüzden. Öyle ya, kuvvetle muhtemel, artık hiçbir şey eskisi gibi olmayacak. Oysa ben, endişeli bekleyişlere, heyecanlı yeniliklere, kederli akşamüzerlerine ya c'a neşeli sabahlara hazır değilim. Bir gece dışarı çıkıp kendini kaybedene kadar sarhoş olacak, sokaklarda şarkılar söyleyecek, danslar edecek biri değilim ben. Yıllar sonra annesinin sesini duydu, durduk yerde anne sahibi oldu diye sevinecek ya da üzülecek biri de değilim. Değil miyim? Sahi, ben hâlâ aynı kişi miyim?

Aniden midem bulanmaya başladı. Oysa dokuz tekila shot yapmış değilim. Hatta bir yudum nane likörü bile içmedim. Bütün akşam eydeydim. Akşam yemeğini kahvaltılık bir

şeylerle geçiştirdim; biraz eski kaşar, birkaç yeşil zeytin, azıcık incir reçeli ve dünden kalma beyaz ekmek. Sonra da bilgisayarımın başına geçip yazmaya başladım. Bu kez bir cinayet romanı yazıyorum. Bir aşk romanı olabileceksen yanlılıkla cinayet romanı oluvermiş bir şey. Ölümle gereğinden fazla haşır neşir olmanın sonuçları bunlar. Ölüme dair olmayan hiçbir şey yazamaz oldum neredeyse. Gerçi ölüme dair olmayan bir şey var mı, onu da bilmiyorum ya!

Ne kadar çok yazarsam, o kadar az konuşuyorum. Mürekkep kâğıda dağılırken yitip gidiyor bildiklerim. Zaten benim de bildiğim her şeyi unutmaya ihtiyacım var yolumu bulabilmek için. Oysa bugün daha fazlasını öğrendim... Acaba onları da yazarak unutabilir miyim?

Bütün klişeleri kullanıyorum. Beklenmedik laflar etmeyi de, ettirmeyi de sevmiyorum. Yarattığım roman karakterleri, yeni bir şey söylemek için uğraşma gülünçlüğüne düşmektense, tahmin edilebilir, sürprizsiz ve kimi zaman sıkıcı olmayı yeğlerler. Bu kez onlara isim bile koymadım. Sıradanlığın emniyetine emanet ettim biçareleri. Birer harfle yetinmelerini emrettim; üzerlerindeki koşulsuz gücümü test edip kendimi iyi hissettim. Sıradan kaderlerini yazıp çizmeye muktedir olmayı nasıl sevdiğimi anlatamam. Eğer varoluşum onların varlığına bağlı olmasaydı bu beni yaratıcı yapardı. Zinhar, oynadığım bu küçük oyundan başka hiçbir şeye sahip değilim. Bu mahrumiyet, beni yaratıp yönettiğimi sandıklarına mecbur kılıyor. Belki bütün tanrılar biraz mahkûmdur yarattıklarına, bilemiyorum.

Hayatımın en büyük deliliği kahramanlar yaratıp öldürmek. Eğer yapsaydı, bu beni ilginç biri yapabilirdi, ama yapmadı. Bütün o deli saçması, ucuz romanları benim yazdığımı kimseler bilmiyor. Cümle âlem, onları, her şey olmaya çalıştığı için hiçbir şey olamayacak o zevzek kızın yazdığına inanıyor. Umurumda bile değil. Kâğıdı üzerimde tuttuğum hiçbir lafın

sorumluluğunu üzerime almadığım için, izlenmek ve eleştirilmek korkusundan azade, sınırsız bir özgürlük içinde yaşıyorum. Son kuruşuna kadar hak edilmiş paramı da ötesini düşünmeden cebime atıyorum. Bundan iyisi Şam'da kayısı değilse ne?

Son iki saattir kafamı kaldırmadan çalışıyordum. İsimsiz karakterlerimin arasında yitip gitmişken telefonun sesiyle irkildim. Telefonum hayatımın hiçbir döneminde çalışkan bir cihaz olmadı. Ben de, tanıdıklarım da onu çok yormayız. Me-saisi haftada bir ya da iki kere çalmaktan öteye gitmez. On-da da genellikle yanlış numara çıkar. Bir de NY arar bazen. Kendinden emin sesi ve onlarca dersten sonra kusursuzlaş-tırdığına inandığı tiksiniç diksiyonu ile konuşur. Hatırımı so-rar gibi yaparak usulca ağzımı yoklar, elimdeki kitabın duru-munu öğrenmeye çalışır.

Onunla yaptığımız anlaşma aramızda bir sır olarak kal-dı. Ağzımı açıp da kimseye tek kelime etmedim, etmem. Bil-diklerimi kendi meselem olarak bile görmem, ilgilenmem. Ona gelince, en yakınlarıyla bile paylaşamayacak kadar çok önemsiyor bu sırrı. Çünkü bu sırdan bir yalan, o yalandan bir dünya yaratmış durumda kendisine. O da herkes gibi kendi yalanının içinde zararsızca var oluyor. Ne kadar öderse ödesin, kendisini suskunluğuma karşı hep borçlu hissetmesi-ne göz yumuyorum. Mesela, günün birinde sıkılıp, artık tek kelime yazmayacağımı söylesem bile bana bu parayı vermeye devam edeceğini sanıyorum. Aç kalmamdan, düşkün olmam-dan korkar çünkü. Bir gün çok içip kendimi kaybetmemden çekinir. Sırrını, yani kendini sağlama almak için gönlümü hoş tutmak, ona karşı boynumun eğik olmasını sağlamak is-ter. Artık yazmasam bile bu parayı verir bana. Çünkü o çok sevdiği, çok sevildiği dünyasının başına yıkılmasından ödü kopar. Huzurunun dudaklarıma gerilmiş incecik bir ipe bağ-lı olduğunu iyi bilir. Elbette düşünür; meczubun teki çıkıp da

“yıllardır o kitapları ben yazıyorum” dese ona kim inanır ki diye de düşünür. Kimsenin inanmayacağına da karar verir mutlaka. Ama yine de kendisini böyle bir telaşın içinde hayal etmeyi göze alamaz. Bu düşünceler çok geceler rüyalarına da giriyordur, öyle tahmin ediyorum. Rüyalarında yüzümü görmeyi istemiyordur ve aslında beni hiç mi hiç sevmiyordur, biliyorum. Kim sırdaşlarını sever ki? Sırrın emanetçisi gönülsüz bir hamal, kör bir kurşun gibi sokaklarda dolaırken, kim anlık bir patlamadan ya da zarurettten dolayı sırlarını verdiği birini sevmeye devam edebilir ki? Sır verenlerin aklına şaşarım.

Telefon geldiğinde, romanı ekime yetiştirebilmek için kendimce fazla mesai yapıyordum. Uzun zamandır beni şaşırtacak bir şey olmuyordu hayatımda. Umulmadık durumlarla karşılaşmama müsaade edecek sulara yüzmüyordum zira. Bu yüzden herhangi bir sürprize hazırlıklı değildim telefonu açarken. Dümdüz bir sesle “alo” dedikten sonra, karşıdan cevap gelmesi için birkaç saniye beklemem gerekti. Kısa bir sessizliğin ardından telefonun öbür ucundan titrek bir ses duyuldu:

“Süreyya?”

Anlaşılan samimiydik sesin sahibiyle. Bana adıyla hitap ediyordu. Adımı teyit etmek ister gibi soruyor, telefonu açanın Süreyya olup olmadığını merak ediyordu. Hiç kuşku yok ki Süreyya’yı arıyordu, ama ne numaranın ona ait olduğundan, ne de karşısındaki kadının aradığı Süreyya olduğundan emindi. Öyleyse bu numarayı pek sık çevirmiyordu. Hemen-cecik samimiyet kurmaya çekinmediği Süreyya’nın sesine çok da aşına görünmüyordu. Ama yine de adıyla hitap edecek kadar tanıyordu aradığı kişiyi. Neticede doğru yerde olduğuna kuşku yoktu. Eğer sadece numara değil, bir de isim benzerliği yoksa, aradığı Süreyya bendim.

“Evet, benim” dedim.

Konuşmaya devam etmesini bekliyordum. Beni arayan oydu. Bir şey söylemesi gereken oydu. Üstelik bu saatte kendi kendime sorular sorup cevaplar arayacak halim de yoktu.

Böyle durumlarda zamanın akışı yavaşlar. Beklemek zamanı ağırlaştırır. Bu ağırlığın değeri beklenenin kıymetine endekslidir. Zamanı ölçmeye yarayan bütün o sonradan uydurulmuş alet edevat oldum olası güvenilmez gelmiştir bana. Saat neye göre saattir mesela? Neden bir saat yüz yirmi dakika, bir gün de on iki saat değildir? Zaman, benim için en çok bu bekleme anlarında hissedilir.

Sıra ondaydı. Adımın Süreyya olup olmadığını öğrendikten sonra telefonu kapatacağını sanmıyordum. Nefes alıp verişini duyuyordum. Ahizeye çok yaslamış olmalıydı ağzını. Yine de karşımdakinin telefonda soluğunu dinletecek türden bir sapık olduğunu düşünmüyordum. Böyleleri de vardır. Ararlar ve iç bulandıran bir hırıltı eşliğinde derin derin solumaya başlarlar. Sanırım bunun erotik ya da korkunç olduğuna inanırlar. Varlıklarıyla olası bir tecavüzün tehdidini savururlar. Zira korkutmayı yahut acı vermeyi erkeklik sayan zebaniler, davet edilmedikleri bir anın kendi halinde sessizliğine saldır-maktan yıkıcı bir haz duyarlar. Benim duyduğum nefes özellikle dinletilenlere benzemiyordu. Muhtemelen, sadece ağzı ahizeye fazlaca yakın duran biriydi. O da gayriihtiyari.

Zorlukla konuşur gibi fısıldayarak, “Demek sensin!” dedi. Bana mı söyledi, kendi kendine mi konuştu, onu bile anlayamadım. Boğuk ve yaşlı bir kadın sesiydi. Güçlü bir hafızaya sahip olduğumu söyleyemeyeceğim, ama yine de sesin sahibini tanıdığımı hiç sanmıyordum.

“Pardon, siz kimsiniz?”

Cevap gelmedi. Hiçbir yere varmayan bu garip telefon konuşmasından bunalmış vaziyette sorumu yeniledim. Canım sıkılmıştı.

“Ben” diye başladı. Sonra boğazını temizledi. “Mesude ben.”

Söyleneni duymuş, ama duyduğumu anlamamıştım.

“Kim?”

Sesin cevabını beklerken, zaman biraz daha ağırlaşmıştı. Bu da işin öneminin arttığının bir göstergesiydi benim için. Ses yeniden duyulduğunda benim üzerimden çoktan saatler akmıştı. Duymayı en son umduğum cevabı vermek üzereydi ses. Duyduklarıma inanamayacak, yanlış anlamadığımdan emin olmak isteyecek, beynimin içindeki şiddetli sarsıntıyı engelleyemeyecektim.

“Mesude... Annen.”

Anne kelimesi herkes için başka şeyler ifade eder. Benim içinse hiç bilinmeyenli bir denklem gibidir. Onunla ilgili o kadar az şey biliyorum ki... Annemle ilgili daha fazla anım olsaydı, bugün daha başka bir insan olabilirdim. Otuzlu yaşlarımın başında bunun üzerine epeyce kafa yordum. O dönem yaşadığım pek çok şeyi, güvensizliğimi, huysuzluğumu, yalnızlığımı, mutsuzluğumu buna yoruyor, annemle ilgili daha fazla anıya ihtiyacım olduğuna inanıyordum. Eğer benim de cebimde, aklımın kuytularında taşıyacak yeterince anım olsaydı, çocukluğumdan ve ilk gençliğimden yanıma kalanlar, beni daha güçlü, sağlam bir insan yapabilirdi. Üniversite yıllarımda, daha doğrusu amaçsızca oradan oraya savrulduğum bütün o gençlik yıllarım boyunca bu konuyu pek düşünmedim. Benim için, derinlere gömülmüş bir ayıp ya da zorla kapatılmış bir yara gibiydi daha çok. Artık kurcalamak istemediğim ve öylece kabul ettiğim bir gerçek. Kendimi bunun beni hiç incitmediğine bile inandırmıştım.

Annem, üzerine konuşmayı sevmediğim konulardan, yasaklı kelimelerden biriydi benim için. Bunun pek çok sebebi olduğunu söylemeliyim. Sebeplerden birisi, onun hakkında söyleyecek pek bir şeyim olmayışındaydı ki özellikle çocukluğumda bunu utanç verici bulurdum. Arkadaşlarımdan annelerinin bana kendi annemle ilgili bir şeyler sormalarından ölesiye korkardım. Ve Pöğünhan'ın cevap verirken...

perçinler ve sürekli daha fazlasını sormalarına sebep olurdu.

“Hiçbir şey söylemeden mi?”

“Ee, peki hiç görmedin mi?”

“Aramadı mı yani?”

“Hiç mi aramadı?”

“Ya diğer akrabaların?”

“Sonradan haber aldınız mı peki?”

Aldıkları her cevapla bakışları değişir, gözbebekleri titrer, yüzlerine acımayla, şefkatle ve içimi bulandıran daha pek çok duyguyla karıştırılmış yumuşacık bir bakış yerleşirdi. Neredeyse şehvetle sahip olmayı arzuladıkları cevaplara kavuştuktan sonra, beni ne kadar sevdiklerini her fırsatta göstermeye, diğer çocuklardan ayrı tutmaya, daha özenli davranmaya çalışırlardı. İşte bundan ölesiye nefret ederdim. Küçük bir çocuğun tek istediği, diğer çocuklar gibi olmaktır. Herkes nasılsa, öyle olmak. İyi ya da kötü tüm farklılıklar, onu arkadaşlarının gözünde yabancı yapar. Diğer çocukların hayal bile edemeyeceği harika bir bisiklete sahip olmak da, herkesin sahip olduğu bir anneden mahrum bırakılmak da...

Bu küçük sırrımı sonsuza kadar saklayabilmek ihtiyacıyla kıvranıp durdum, ama artık iş işten geçmişti. Talih-siz hikâyem gittiğim her yere benden önce ulaşıyordu. Arkadaşlarımla şefkat düşkünü annelerinden nefret ediyordum. Oyun oynamak ya da ders çalışmak için kimsenin evine gitmiyor, her defasında çeşitli bahaneler uyduruyordum. Uyum-suz ya da kimseyle ilişki kuramayan bir çocuk değildim, ama birileriyle birlikteyken karşılaşabileceğim bu tür sıkıntılardan korunmak için yalnız olmayı tercih ediyor, gittikçe daha çok içime kapanıyordum. Bu durumda sığınılacak en kolay liman kitaplar olmuştu benim için. Okuldan arta kalan vaktimin çoğunu kitap okuyarak geçiriyordum. Başlangıçta sıkıntıdan kurtulmak için bulduğum bu yol, zamanla epey hoşuma gitmeye başlıyordu. Sayfaları Arslan'ın büyük bir merakla çeviriyor,

oralarda tanıştığım yeni arkadaşlarla oyalanıyordum. Babaannem her gece belli bir saatten sonra odama gelir, “Hâlâ uyumadın mı sen?” diye beni azarlayıp ışığımı kapatmaya yeltenirdi. Her seferinde yalvarırdım: “Bu sayfa da bitsin öyle, ne olur!” Okumaya merakım için için hoşuna gittiğinden, her seferinde “İyi, peki” deyip gider, ama yarım saat sonra ışığımın hâlâ sönmemiş olduğunu görünce öfkeyle gelip kapatır, söylene söylene uzaklaşırdı. Gecelerim elimdeki kitabın sonunu merak ederek ve babaannemin uzaklaşan terlik sesini dinleyerek nihayet bulurdu. Uykumda bile kitaplardan ayrılamaz, kahramanlarımı rüyalarımına davet eder, onlarla birlikte türlü çeşit maceraya yol alırdım.

Jules Verne en sevdiğim romancıydı. Bütün kitaplarını okumuştum. Fakat başucu kitabım Ferenc Molnár’ın *Pál Sokağı Çocukları*’ydı. Budapeşte’nin fakir semtlerinden birinde, bir grup çocuğun yurt bildikleri oyun alanlarını, “arsa”larını korumak için verdikleri mücadeleyi anlatırdı. İlle de sırrına ermek istediğim kutsal bir kitap gibi birkaç haftada bir mutlaka okur, her seferinde kitabın sonunda ölen zavallı Er Nemecek için gözyaşı dökerdim. Nemecek, Boka, Csele, Weisz, Barabás, Csónakos, Geréb, Kolnay... Romandaki bütün çocukları sahici arkadaşım bellemiştim. Enfiyenin ne olduğunu, macunun tadını, hayatın aydınlığını, ölümün karanlığını ve vicdanın en hazin azabını onlarla öğrendim. Rüyalarımda kocaman bir arsada yanlarında koştururken gördüm kendimi. Büyüdükten sonra bile, gittiğim her yerde o arsada koşarken tattığım tereddütsüz huzuru aradım. Söylemeye ne hacet, elbet bulamadım. Sokaktaki çocukların lideri gözü pek Boka’ya hayran, hatta belki de âşıktım. Çelimsiz Nemecek ise bir yandan en çok acıdığım, bir yandan da kendime en yakın hissettim kahramanıydı romanın. Gerçi canı pahasına koruduğu arsa uğruna ölümü göze alacak kadar yürekliydi, ama önce hep dahanın kurnazlığına olan çaresiz

bir yaprak gibi kederliydi. Ona kendisine acıdığımı hiç söylemedim, zira bundan hoşlanmayacağına adım gibi emindim.

Dünyanın dört bir yanından çıkıp kitapların içine girmiş bir sürü arkadaşım vardı ve okuldaki çocuklara katlanmak zorunda olmadığımı memnundum. Yine de hayat kitapların dışında da devam ediyordu ve hastalıklı bir çocuk gibi görünmemek için arada bir de olsa gerçek dünyaya dahil olmak gerektiğinin farkına varacak durumdaydım. Yine de bunu mümkün olabildiğince az yapıyordum.

Bir keresinde arkadaş aileleri ve onların boğucu hisleriyle baş edebilmek için bambaşka bir yol denedim. Birkaç sokak ötede oturan bir sınıf arkadaşım vardı: Meryem. Onların evine gittiğim ilk günü hatırlıyorum. İlk ve son gün mü demeliyim? Meryem tuvalette ya da başka bir odadaydı. Maun sehpanın üzerine limonata koyan annesi, kaçınılmaz olarak bana ailemle ilgili bir şeyler sormuştu. Anneler, çocuklarının arkadaşlarından çok, arkadaşlarının ailelerini merak ederler. Birileri hâlâ çocukların ailelerine tıpa tıp benzediğine, aynı aileden hep aynı karakterde insan çıktığına inanıyor olmalı. Meryem'in annesi annemle ilgili sorular sormaya başladığında birdenbire bir şey oldu. Kendimi, sorulan tüm sorulara yalan yanlış cevaplar verirken buldum. Ve pişman olduğumda artık çok geç kalmıştım, duramadım, sorular bitinceye kadar küçük oyunumu sürdürmek zorunda kaldım. Benden izinsiz ağzımdan fırlayıveren cümlelere bakılırsa, annem dünyanın en güzel kadınıydı. Uzun, rüzgârda şişen, tiril tiril prenses etekleri giyiyordu. Eteklerinde gökkuşağının bütün renkleri mevcuttu. Bizim okulumuza yakın bir çiçekçide çalışıyordu. Anneme meslek olarak çiçekçiliği seçişimin sebebini hâlâ tam olarak anlamış değilim. Kurguladığım prenses anne resmini rengârenk çiçeklerin arasına yerleştirmiştim. Kadına anlattığım masal ertesi sabah ilk ders teneffüsünde Meryem'in sınıfına gelmesiyle son buldu.

Annesi bu işten işkillenmiş olacak ki benim prenses-anneyi Meryem'e de sormuştu ve o da bildiği gerçeği yumurtlayıvermişti. Değil prenses, cadı bir anneye bile sahip değildim. Meryem gelip annesine neden yalan söylediğimi sordu bana saf saf. Hayır, annesi kızgın değildi. Hatta bir annem olmadığının öğrendiğinde gözleri dolmuş, oracıkta ağlayıvermişti. Meryem saf saf bunu da söyledi bana. İşte katlanamadığım o şey yine olmuştu. Yalan söylediğim halde, insanlarda, en çok da başkalarının annelerinde uyandırdığım bu histen kurtulamıyordum. Meryemlere bir daha hiç gitmedim. Tıpkı diğerlerinin evlerine gitmediğim gibi...

Aslında hazin bir çocukluk geçirmiş değildim. Sevgi yoksunu filan olmamıştım. Sevdiğimi, değer gördüğümü fazlasıyla hissetmiş, hatta çoğu zaman üzerimdeki yoğun ilgiden bunalmıştım. Alıştığım bir anneden ayrılmanın kederini de yaşamamıştım üstelik. Kendimi bildim bileli, diğer çocuklardan farklı olarak anne diye seslendiğim bir kadın olmamıştı hayatımda. Bu da işimi kolaylaştırıyordu aslında. Ben her şeyi kabullenmiş, hatta kendi içimde doğal karşılamışken, hayatımdan olmayan yabancıların bundan bir üzüntü payı çıkarma cüretini göstermesi, benim üzerimden ne kadar yufka yürekli, hassas insanlar olduklarını ispatlama çabaları canımı sıkıyordu. Onların benim adıma üzüldükleri ya da üzüldüklerini iddia ettikleri kadar üzgün değildim. Beni sözüm ona üzüntüleriyle boğmadıkları müddetçe üzgün bile değildim. Kaybetmiş olduğum bir şey yoktu ortada. Hiç sahip olmadığım için kaybedemediğim o şeyin yarattığı boşluğu ancak yeterince büyüdüğümde kavrayabilecektim. O zaman da artık her şey için geç olacaktı.

Bazı şeyler gerçek önemini yitirdiğinde birden önemli hale gelirir bizim için. Onlara anlamlar biçmeye çalışırken buluveririz kendimizi. Öyle olması icap ettiğine inandığımızdan olsa gerek, birdenbire kayıpların boşluğunu hissetme

sevdasına kapılırız. Gereklik kipleri duygularımızı yönlendirmeye başladığında sahicilikten uzaklaşırız. Çünkü öyle olması gerektiği için öyle hissetmek, insanın kendisini kandırmaya çalışmasından başka bir şey değil bana göre. Düpedüz sahtekârlık. Ben bunu otuzlu yaşlarımda, kendimde keşfettiğim, yüzleştiğim tüm garipliklere, hastalıklı hallere, çarpıklıklara bir bahane bulmaya çalışırken yaşadım. Annesiz bir çocukluk geçirmiş olmak, karakterimdeki tüm sakatlıklara kolayca bahane bulmama sebep olacaktı. Böylece kendimden daha az nefret edebilir, hatalarıma karşı hoşgörölü ve affedici olabilirdim. Bu sadece kendimi değil, başkalarını da ikna edebileceğim bir yoldu. Çocuklar her zaman yetişkinlerden daha asil oluyor. Meryem'in ve diğerlerinin annelerinin çocukluğumda bana yaptığı şeyi kendime reva görmek için onların yaşına gelmeyi bekledim. Elbette hayatımın bundan sonrasını puslu bir anne imgesinin peşinden koşarak, yaşanmamışlıklara ağlayarak filan geçirmedim. Bir süre sonra tüm bunların saçmalık olduğuna karar verip, bu konuda düşünmeyi bıraktım, o kadar. Artık bahanelere ihtiyaç duymayacak kadar kendimden ve her şeyden vazgeçtiğim zaman yaptım bunu.

Ama hayat romanlardaki gibi kati sonlarla bitmiyor. Verdiğimiz kararlar sonsuza dek onları koyduğumuz yerde uslu uslu oturmuyor. Önce beni terk edenlerden, sonra da kendi terk ettiklerimden vazgeçtim. Başlarda pek umursamadığımı sanıyordum, ama kırklı yaşlarıma vardığımda hayatımın koca bir çöplüğe döndüğünü fark ettim. Suçluluk ve yalnızlık duyguları içinde azap çekmeye başladım. Geçmişî telâfi etmenin bir yolu olmadığını düşünerek avuçlarımdan kayıp giden ömrün yasını tutarken, annemin beni aramak sevdasına düşeceğini nereden bilebilirdim ki?

Yıllarca annelerin çocuklarını aradıkları, kavuşmaya çalıştıkları filmlerden nefret ettim. Kimse o sırada benimle

ilgilenmese bile, böyle filmler seyrederken herkesin yan gözle bana baktığını sandım. Filmler, anneler, çocuklar hiç mi hiç umurumda değildi, ama bu tedirginlikle birlikte ister istemez hareketlerim savsaklaşır, elim ayağım birbirine dolanır, hiçbir şey yapamaz hale gelirdim. Bir kendini bilmez tesadüfen beni izlemeye meyletmişse aradığından fazlasını bulmuştur mutlaka. Bu filmleri izleyip içlendiğimi, kendi annemi hatırlayıp ya da hatırlamaya çalışıp kederlendiğimi sanmış, rahatlamıştır. Halbuki böyle şeyler olmazdı bana. Ben sadece başkalarının o sırada ne düşündüğümü düşüneceklerini düşünür ve şaşar kalırdım, o kadar. Hayatımın uzunca bir dönemini yiyip bitirmiş “başkaları” takıntısı, bana babaannemden miras kaldı. Oğlunun kendine bıraktığı mirasa, bıraka bıraka “başkaları”nı bıraktı babaannem.

Hayatımın hiçbir döneminde annemle bir araya geleceğimin hayalini kurmadım ben. Bu hayali kurmayışım, ondan nefret etmeye karar vermem, öldüğüne inanmam filan gibi bir sebepten kaynaklanmıyordu üstelik. Sadece küçük dünyamda hiç olmamıştı ve bu konuda iyi ya da kötü herhangi bir fikrim yoktu. Aslında durumu olduğu gibi kabul etmekten başka bir şey yapmamıştım. Oysa hayal kurmayı pek seven bir çocuktum ben. Kendimi sahnelerde parlayan bir şarkıcı, dünyaca ünlü bir dansçı, gökyüzünde süzülen bir pilot, ayda yürüyen bir astronot olarak hayal ettiğim oldu, ama asla annemle bir arada hayal etmeyi akıl edemedim. Meryem’in annesine söylediğim küçük yalan da dahil buna. O bile kurulmuş bir hayalden daha farklı bir şeydi. Bir zaruret! Annem, uzaktaki bir imge olsa da, hayatıma girdiği dönemlerde eksikliğinin bahsinden ötürü beni rahatsız eden bir sıkıntıdan daha fazlası değildi. Onunla bir araya gelme ihtimallerinden ziyade bu konuyu kapatmanın yollarını aradım ben. İşte bu yüzden, epey geç gelen bu telefon için hazırlanmış tek bir cümle bile yoktu. Hiçbir zaman annemle karşılaşma,

konuşma ihtimalini düşünmemiştim. Öyle hazırlıksız, öyle hazırlıksızdım ki heyecan duyacak takatim bile yoktu. Bir anne... Bunca yıl sonra... Tıpkı peşimi bırakmayan o filmlerdeki gibi...

Annemden bana kalan iki fotoğraftan ibaretti. Fotoğraflardan bir tanesi epeyi yıpranmış siyah beyaz bir vesikalıktı. Saçlarını iki omzundan aşağı usulca salıvermiş olan annem, günün modasına uygun kemik çerçeveli kocaman bir gözlük takmıştı. Bu gözlüğün ardından bile gözlerinin güzelliğini görebiliyordunuz. Annemin gözlerinin Sophia Loren'inkilerin tıpatıp aynısı olduğuna kendimi inandırmıştım. Bu, çocukça bir gurur kaynağı bile olmuştu benim için. Ne zaman bir Sophia Loren filmine tesadüf etsem, eski bir dosta rastlamış gibi sevinmem bundan mıydı acaba? Sophia Loren'i çok sevdiğim için mi annemi ona benzettim, yoksa annem ona benzediği için mi Sophia Loren'i çok sevdim, bunu bilmek zor.

Uzun yıllardır elime almadığım fotoğraf kim bilir nerededir şimdi. Büyük ihtimal taşınırken kaybolmuş ya da asla açılıp incelenmeyecek birtakım eski evrakın arasında unutulmuştur. Annemi vesikalığıyla birlikte terk etmiş olduğumu şimdi fark ediyorum işte. O fotoğrafın yokluğunu bile fark etmemişim bunca zamandır. Belki de böylece ondan ufak bir intikam almıştım. Yıllar sonra unutarak, fotoğrafını, bendeki tek varlığını bir yerlerde unutarak terk etmiştim. Kendimce cezalandırmıştım onu. Yıpranmış bir vesikalıkla hayata kocaman bakmaya çalışan bir çocuk aynı şeymiş gibi... O eski çocuğun ışığı yitik gözleri, artık hiç kimsenin umurunda olmayan bir fotoğrafı ne kadar acıtabilirse işte...

İnsan hayatındaki her şeyi bu kadar ince ince planlamıyor elbette. Ama tüm bu unutkanlıkları, geceleri bölen ve sabaha hatırlanmaması için dualar edilen rüyaları ince ince yorumlayan kendini bilmezler yok mu? Birilerinin unuttuklarını, hatırladıklarını, rüyalarını, dil sürçmelerimi, kafamdan

geçenleri ve beni analiz etmesini istemem. Buna ihtiyacım olduğunun düşünülmesini de öyle. Ama işte şimdi içimden bir ses diyor ki bana, “Bir fotoğrafla terk edilmenin intikamı alınmaz kızım.” Hem zaten intikam dediğin nedir ki? Bütün bu büyük laflara, ulvi amaçlara ve balta girmemiş gurur ormanlarına gülüp geçiyorum ben. Belki de yapacak başka bir şeyim olmadığı içindir.

Diğer fotoğraf ise babamla evlendikleri güne aitti. Bir düğün fotoğrafı. Ayakta dikilen davetlilerin önünde, birer ahşap sandalyede oturan gelin ve damadın belden yukarısının görüldüğü komik bir fotoğraf. Annemin üzerinde eski moda bir gelinlik vardı. Bu kez kemik gözlüğünü takmamıştı. Ne var ki bütün o kalabalığın içinde küçücük kalmış bu kadını açık seçik görmek mümkün değildi. Fotoğraftaki insanlar, annemin yüzünü görmeme, ayrıntılarını seyretmeme müsaade etmiyorlardı. Babamın yüzüne gelince, onun yüzüne hiçbir zaman dikkatli bakmayı denememiştim belki de. Babamın yeri belliydi, oraya nasıl ve neden gittiği de. Hikâyesinde tamamlanmamış hiçbir nokta yoktu. Yeteri kadar cevabım vardı babamla ilgili. Onu annemden daha çok tanıdığımdan ya da onunla ilgili daha çok hatıram olduğundan değil, ama kafamda babamla ilgili olarak alınmamış bir cevap, yanıtlanmamış bir soru yoktu. Ona yakın olmak için fotoğraflara ihtiyaç duymamıştım hiç. İstedğim zaman, özellikle de bayramlarda ziyaretine gidebilirdim. Belki de bu yüzden babamı, daha doğrusu babamın yokluğunu hiçbir zaman bir sorun gibi yaşamadım. Bu garip düğün fotoğrafında da babamın yerini pek aramadım. Tıpkı hayatımda olduğu gibi...

Aile albümünde duran bu iki fotoğrafı aşırırmış, uzun yıllar odunluktaki gizli yerimde saklamıştım. Fotoğrafları gizlemem çocukça bir oyundu elbette. Babaannem annemin fotoğrafını sakladığım için bana kızacak, gücenecek değildi. Tamam, annemden bahsetmeye bayıldığı söylenemezdi, ama

kadıncağız bir günden bir güne ağzını açıp da onun hakkında kötü bir laf da etmemiştir. Yine de tamamen çocuklara has bir oyun oynayarak saklamıştım fotoğrafları ondan. Gizli şeyler, kimseyle paylaşılmayan sırlar çocuklar için kıymetlidir. Ben de kendimce annemi bu şekilde yüceltmıştim belki de. Fotoğraflarını saklayarak yüceltmış, kaybederek cezalandırmıştım onu. Kim bilir...

“Evet, benim” dedi. Sesi sırça bir vazo gibi kırıldı kulaklarımda. Her bir parçası ok olup yorgun kalbime saplandı. Kalbim nasıl acıdı, nasıl coştı, nasıl heyecanlandı, nasıl tekmil duyguyu aynı anda yaşayıp kucakladı bir anda, aklım almadı.

“Demek sensin” diyebildim, sanki bir başkasını bekliyor gibi afallamıştım. Sesim titreyiverdi incecik. Tek kelime daha etsem gözyaşlarına mâni olamayacaktım.

Zavallı kalbim, minik bir kuş gibi çırpınıp kaçtı göğüs kafesimden, geldi avucumun içinde attı. Kalbim, benim harap yüreğim, dile kolay altmış dokuz senedir, ne heyecanlara, ne azaplara rağmen vazgeçmedi çalışmaktan. Benimle birlikte tasalandı, yaşlandı, yavaşladı, marazlandı, ama durmadı dirayetli, gayretkeş kalbim. Taşıdığı yükün altında ezilip de sahibini yarı yolda bırakmadı. Fakat bu gece ya doludizgin koşacak ya da füceten duracak. Çaresi yok.

Telefonun öbür ucunda alıp verdiği nefesi işitiyordum. Kalbimin kırgın sesi onun yabancı soluğuna karıştı ağır bir ceza gibi. Ben ona ne kadar yabancıysam, o da o kadar uzaktı anacığına. Hakikat bu, ben onda kara bir gölge, o bende masum bir bebeklik sureti hâlâ. Yüz yüze gelsek, karanlığımızda kaybolur gözlerimiz, bulamaz birbirini. Belki yolda görmüş, tanımamıştım etimden bir parça olan kederini. Ola ki yan yana oturmuştuk bir vapur güvertesinde. Koluma hafifçe dokunmuştu Karaköy’e yaklaşınca yerinden kalkarken; bense uzaklaşanın kimliğinden habersiz, sıg bakışlarımı Boğaz’ın derinine daldırmıştım. Olur olur...

Geldiğimden bu yana onun yaşında olabilecek bütün kadınların yüzü-

ne merak, hasret, utanç ve suçlulukla bakmamış mıydım? Her birinin suretinde kızıma ait bir izin bana küskün gölgesini aramamış mıydım? Bilhassa kederli kaderlere mühürlenmiş cefakâr kadınları seyredip, yavrumu içlerinden birinin suretinde bulmaktan feryat figan korkmamış mıydım? Sabahları saat yedi buçukta pencerenin altından geçen ve boynunun ilk gūnahtan bu yana utançla eğilmiş açısıyla, hiçbir zaman sevilmediğini itiraf eden pūr telaş işkadını izlerken... Gecenin bir vakti topuklu ayakkabılarını tıkırdatarak sokağı turlayan ve şeytana itaatten yargılanırken melek geçinen iblislerce ırzına geçildiğini kimselere diyemeyen biçare orospunun gūnahsız adımlarını dinlerken... Arka sokak-taki kuru temizlemecinin pencere önünü mesken tutmuş, mutsuz ve belli ki kurak bir toprak gibi çocuksuz karısının önünden geçerken... Karşı apartmanda saklayacak ya da gösterecek bir şeyi olmayanlara has bir edayla, günün her saati perdeleri açık oturan, dört çocuklu gūrültü-cü komşunun içinin, kimselerin görmeye tenezzül etmediği sessiz ve ağılı karasına bakarken... Bir yandan merak ve hasretle yüzlerinde tanı-dık bir kıvrım bulmaya çalışırken, bir yandan da müsebbibi olduğum bir felaketle göz göze gelmekten çekinip, utanç ve suçlulukla bakışlarımı kaçırmamış mıydım? Bir yandan yavruma oralarda tesadūf etmekten korkarken; bir yandan da onu en çok kızgın ateşe uçan pervanelerde, amansız aşka düşmüş âşıklarda ve insafsız katiline yürüyen kurbanlarda aramamış mıydım? İçlerinden biri kızım olabilir miydi? İçlerinden biri, telefondaki bu sesin sahibi?

Minik parmaklarını ak göğsüme saklayan bebek bu muydu sahi? O vakitler söylediğim ninnileri anlarmış gibi gözlerimin içine bakar, çene-sinin sağ yanına minik bir gamze yerleştirdi. Şimdi konuşacaklarımı dinlemeye de o kadar gönüllü olacak mı acaba? Nefesindeki sabırsızlığı duyabiliyorum. Ama sır küpü olmuş ağzımı açıp da tek kelime etmeye takatim yok şimdi. Sanki ben değilim, nicedir bu konuşmanın provasıyla yatıp kalkan...

Ben unutmam. Bu meziyet, ahir ömrümün bana verdiği en büyük cezadır. Yaşadıklarımı, yaşamadıklarımı, söylediklerimi, söylemediklerimi, hatta izlediğim filmleri ve o filmleri bana tıksılladıkları dahi unutmam.

Genç kızken gördüğüm siyah beyaz bir filmde, adı Michael O'Hara yahut öyle tuhaf bir şey olan bir denizci, sevdiği kadın için, "Belki onu unutacak kadar uzun yaşarım, belki de bu yolda ölürüm" diyordu. Bu lafı çok sık anımsadım yıllar içinde. Zira bir vakitler Süreyya'yı unutacağımı sanmıştım, ne yalan söyleyeyim. Bunu istemiştim. Ama olmadı. Keşke daha en başından bu yolda ölmeyi deneseymişim. Öyle yapsaydım bugün ya ölü ya da mutlu olurdum. Her ikisi de bu araf bekçiliğinden katbekat iyidir.

Ah Mesude, ah zavallı Mesude, aklında tuttuklarıyla aklından olan Mesude, unutuverdin şimdi bunca yıldır kendi kendine tekrar ettiklerini. Aynalara, günbatımlarına, göçmen kuşlara, deniz dalgalarına, koltukta bir işe yaramayı bekleyen kırlentlere tekrar tekrar anlattıkların, yıllar yılı hıfz ettiklerin, bu imtihan saatinde uçtu gitti şimdi. İhtiyarlıktan değil, kaba-hatli, kusurlu olmaktan, kahırla arlanmaktan bu halin senin. Ama çaresiz, hem kendini hem kalbini rahat bir ölüm döşegine yatırmak için dahi olsa, konuşacaksın. Hiçbir muamma kalmayana, bugüne dek söylenmiş yalanlar, söylenmemiş hakikatler birer birer izah olunana dek... Konuşmazsan, bu dünyada yaşadığın eza, gelecek olanda yaşayacaklarının yanında deve-de kulak kalacak. Konuşmazsan, bu gam, bu vicdan azabı, ölmene müsaade etmeyip, seni yaşayanların âleminde unutulmuş bir mevta misali kıvrım kıvrım kıvrandıracak. İşte utanç belasına susmanın değil, konuşmanın, meramını anlatmanın vakti. Yıllardır duymayana konuşup, duyana sustuğun yeter. Ağzını aç, açabil ki, bu vakte dek sustukların damla damla karışsın ummana şimdi. Sen de sonra onun içinde boğulup kal icap ederse. Sustuklarının içinde boğulmaktan evladır böylesi.

Babaannem Çeşminaz Hanım, tam bir Osmanlı kadınıydı. Hayatım boyunca onun kadar dik, onun kadar katı, onun kadar güçlü bir insan daha görmedim. En çok sevdiği atasözü “Kol kırılır, yen içinde kalır”dı. Babaanneme göre aile içindeki, hatta hatta kalp içindeki hiçbir sorun dışarı yansıtılmamalıydı. “Acından ölsem bile dışarı belli etmeyeceksin” derdi. Beraber misafirliğe gidildiğinde gözünü bir an olsun üzerinden ayırmaz, yapılan ikramlara biraz fazlaca ilgili davranırsam eve döndüğümüzde mutlaka hesabını sorardı. Başkalarının yanında, hele hele misafirlikte yangından mal kaçırıyormuş gibi çabuk çabuk yemek, görgüsüzlükten başka bir şey değildi. En azından babaannem böyle söylerdi. Gerçi ona kalsa her şey görgüsüzlüktü. Küçük kızlar hanım hanımcık oturmalı, katiyen yaramazlık yapmamalıydı. Yaşım büyüdükçe babaannemin benden beklentileri arttı. Genç kızlar küçük kızlardan da dikkatli olmalıydı. Herkesin gözü onların üstünde olur, yabancı ve fesat bakışlar genç kızların yapacağı hataları kollardı. Babaannemin korkusu, annesiz babasız büyümüş olmamdan kaynaklanan bir savrulma yaşayabileceğimdi belki de. Konu komşunun, küçücük kıza sahip çıkmadı demesi ya da. Oğlunun mirasını gözü gibi sakınıyordu.

Ona karşı hainlik etmek doğru olmaz. Sert, zor bir kadın olabilir, ama bu onu kötü bir insan yapmaya yetmez. Seviyordu elbette. Benim Ölen Oğluma yazdığı mektuba, Emanete

gözü gibi bakma işini biraz abartmış, mükemmeli arayan karakteri ergenlik yıllarımda beni epey zorlamıştı. Ne yediğimden ne giydiğime, az evvel aklımdan ne geçirdiğimden biraz sonra ne düşüneceğime kadar her şeyimle bizzat ilgilenirdi ki bu aşırı ilgi, değil büyümekte olan bir kız çocuğu, herkes için tahammül edilmez bir hal alabilirdi. Ondan gizli bir şey yapmak imkânsız gibiydi. Yalanları hemencecik bulup çıkarmak konusunda inanılmaz bir ustalığı vardı. Yine de yasakçı bir kadın olduğu söylenemezdi. Sadece çok katı kuralları olan biriydi. Babaannemin gözünde yalnız siyah ve beyaz mevcuttu. Griler onun naftalinli dünyasında kendilerine bir yer bulamazdı. Bir şey ya iyi ya kötüydü. Fikrini değiştirmeniz mümkün değildi. Sizi dinler, anlar görünür, ama konuşmanın sonunda söylediği, ilk söylediğinin aynısı olurdu. Zamanla ondan ancak susarak korunacağımı kavradım. Bana bulaşmamasının tek yolu hiçbir şey bilmemesinden geçiyordu ki bu onun katlanabileceği türden bir durum değildi. Zor kadındı babaannem. Ama beni severdi. Sevdığını bilirdim. Ölünceye kadar üzerime titredi.

Öldüğünde üniversitede okuyordum. Üniversite için evden ayrılmam bile sorun olmuştu. Sınav sonuçları gelip de benim başka bir şehirde, ondan uzakta yaşayacağımı öğrendiğinde dehşete düşmüştü. Üstelik tam o sene sokakların savaş yerine dönmesini fırsat bilen ordu iştahla meseleye el atmıştı. 12 Eylül sonrasında yaşanan gergin, sıkıntılı ortam babaannemin gözünü korkutuyor, başıma bir hal gelmesinden feci şekilde endişe ediyordu. Beni başka bir şehre göndermek ona ölüm gibi geliyordu ama konu eğitim olduğu için “gitme” de diyemiyordu. Tası tarağı toplayıp, evlendiği gün gelin olarak geldiği o koca evi hayatında ilk kez kapatıp yanıma gelmekten bile söz etti. Ona kalırsa Allaha bin şükür malımız mülkümüz, paramız pulumuz vardı. Benim okuluma yakın bir yerde yeni bir ev alı, dayar döser, bas basıya yaşayıp giderdik.

Onu bu fikrinden vazgeçirmek için günlerce dil dökmem gerekti. Artık yalnız olmayı, kimseye hesap vermeden yaşamayı istiyordum. Babaannemin okul çıkışımı hazır yemek masasının başında beklediği bir üniversite yaşantısı hayali kurmamıştım elbette. Neticede epey bir dil döktükten sonra razı ettim, gelmedi. Ama ben gittikten sonra o koca evde yalnız kaldığını, yalnızlıktan yorulduğunu tahmin edebiliyorum. Belki de bazı geceler hasrettime dayanamayıp gözyaşı bile dökmüştür. Elbette ancak yalnızsa cesaret edebilmiştir ağlamaya. Babaannemi hiç ağlarken görmedim ben. Bayramlarda babamın mezarını ziyarete gittiğimizde bile. Ama babam öldüğünde ağlamıştır mutlaka. Belki başkalarının yanında bile ağlamıştır o zaman.

Babaannem ağlamanın, hele başkalarının yanında ağlamanın çok ayıp bir şey olduğunu söylerdi bana. İnsan başkasının yanında ağlayacağına ölse daha iyiymiş. Ağlamak güçsüzlükmüş; güçsüz olmak utanç vericiymiş. Zavallılıktan bu derece tiksинmemin sebeplerinden birisi de, babaannemin minik beynime sokuşturduğu bu nasihatlerdi belki de. İnsanların nasıl görüldüğü onun için çok önemliydi. İnsanların bizi nasıl gördüğü daha da önemli. Başkalarının yanında asla şikâyet etmez, evimizin içinde ne olursa olsun, ne tür sıkıntılar yaşarsak yaşayalım, her şey yolundaymış gibi davranırdı. Evimiz...

O ev uzun yıllar babaannemin cenneti olmuştu. Mis kokulu güllerle bezeli çardağın altından geçerek evin eşikinden ilk girdiğinde, on altısına yeni basmış olduğunu söylerdi hep. Kendini, o yıllardaki güzelliğini de öve öve bitiremezdi. Bana gösterdiği eski fotoğraflardan biliyorum, gerçekten güzel kadınmış babaannem. Dedem onu bir akraba düğününde görmüş. Bir görüşte de vurulmuş. Babaannemin dediğine göre o da dedemi görmüş aslında aynı düğünde. Üzerine dikilen bakışları fark etmiş ve başkalarının saldırgan ve da zihninin bir

köşesine yerleştirmiş. Ne var ki otuz iki yıllık evlilikleri boyunca bunu dedeme hiç söylememiş. Genç kadınların bu konularda çok hassas olması gerektiğini söylerdi babaannem. Onların zamanında öyleymiş. “Kocan bile olsa söylemeyeceksin. İnsanı hafif sanırlar. Tıpkı kıymetli bir taş gibi düşün. Hafifledikçe değeri azalır kadının” derdi. Babaannemin taktiği işe yaramış olmalı ki bir haftaya kalmadan dünürler kapağına dayanmış. Aslında babaannemin babası, yani büyük dedem, kızı pek verici değilmiş. “Ondan büyük ablası var. Sıra daha onda değil” diyecek olmuş, ama ortak eş dost araya girince söz kesilmiş, nişan yapılmış. Dedem, babaannemin kendisini ancak söz zamanı gördüğüne inanmış ömrü boyunca.

Babaannem ilk çocuğuna evlendikten dört ay sonra hamile kalmış. Müjdeli haberi dedeme verdiğinde kocaman adam sevinçten havalara uçmuş. Çocuk haberi evdeki mutluluğu ikiye katlamış. Dedem babaannemin iyice üzerine titrer, sağlığına bir zarar gelecek diye ne yapacağını şaşırır olmuş. Ama babaannem titiz kadındır, durur mu? Hastalık derecesindeki titizliğinden ödün vermeyip, kocaman evi köşe bucak temizlemek, tahtalarını ovmak, camlarını silmek sevdasından vazgeçmemiş. Oysa dedem hep “Sen bırak, iki canlısın. Gel eve bir yardımcı alalım” dermiş. Babaannem dinlememiş. Fakat adamcağızın korktuğu başlarına gelmiş. Hamileliğin dördüncü ayında, babaannem eğilmiş mutfağın taşlarını silerken korkunç bir sancıyla olduğu yere yığılıvermiş. Kendine geldiğinde ortalık kan içindeymiş. İlk çocuğunu kaybettiğini anladığında dünyası başına yıkılmış. Dedem kötü haberi aldığında bir hafta boyunca babaannemle hiç konuşmamış. Yasak etmesine rağmen yapmakta ısrar ettiği temizliğin ilk evladının katili olduğuna inanmış. Onun bu suçlamaları babaannemi daha da üzmüş elbet. Çünkü bütün kalbiyle sevip saydığı kocasına gönülden bağlıymış ve hiçbir şeyin aralarını bozmasını istemiyormuş. Ne var ki ikinci çocuğa hamile kalışına

kıdar aralarındaki soğukluk düzelmemiş. Dedemin babaannemi hâlâ çok sevdiğine şüphe yokmuş, ama yine de bir türlü onu affedemiyormuş. Babaannem o günleri anlatırken hep "Deli adam. Benim çektiğim ıstırabı anlayabilir mi hiç? Yavrumu karnımda taşıyan, soluyan bendim. Ama erkekler böyledir kızım. Onlar, en iyisi bile seni anlamaya çalışmaz. Kendisini anlamayı bekler sadece" derdi. Yine de dedemin o zamanki tavrına kızgın görünmezdi. Zaten öyle olmalıymış, bunda bir gariplik yokmuş gibi davranırdı. Bu bir erkeklik haliydi ona göre.

İkinci kez hamile kalmasıyla birlikte aralarındaki gerginlik, soğukluk, artık adı her neyse, tamamen sona ermiş. Dedem yine eskisi gibi üzerine titrer olmuş babaannemin. Fakat bu sefer kadının içine derin bir korku yerleşmiş. Çocuğa yine bir şey olursa korkusu. Bütün bir hamilelik dönemi neredeyse hareketsiz geçirmiş bu korkudan dolayı. Dokuz ayı tamamlamasına az bir zaman kala bir akşamüzeri sancıları tutmuş. Ebe Kadriye çağrılmış hemen. Çevrede bilinen en iyi ebeymiş Kadriye. Onun eline doğan çocuğun bahtının açık olacağına inanılırmış. O zamanlar doksan yaşına merdiven dayamış olan kadının doğurttuğu çocuk sayısına dair dudak uçuklatan rivayetler gezinmekteymiş ortalıkta. Ebe Kadriye yanına birkaç kadın daha alıp gelmiş. Ne var ki çok zorlu bir doğum olmuş. Çocuk gelmek bilmiyormuş. Kadınlar birbirlerine korku içinde bakmaya başlamışlar. Bulundukları oda birdenbire ateşe kesmiş. Şubatın ortası olmasına rağmen, her yer cehennem sıcaklığına dönüvermiş. Yatağın çarşafı kandan kıpkırmızı kesilmiş. Yaşlı ebe kan ter içinde kalmış. Kendisi de gebe kadına söylediği gibi derin derin nefes alıp vermeye başlamış. Başını babaannemin bacakları arasından kaldırıp yüzüne baktığında, babaannem çektiği acının şiddetinden çığlık bile atamayacak durumdaymış. Derken bakışları bir anlığına yaşlı kadının kollarına çarpışmış. Ebe

Kadriye'nin birtakım dualar okumakta olduğunu görünce ikinci evladını da kaybettiğini sanmış. Parmaklarını yatağa öyle bir geçirmiş ki yatak pamuklarıyla birlikte lime lime olmuş. Ebe Kadriye babaannemin başucuna kadar gelip, nefesini yüzünde duyacağı kadar yaklaşmış. "Korkma kızım" demiş, "ben kendimden alıp ona verdim." Sonra babaannemin başında durup biraz daha dua okumuş. Yaşlı, buruş buruş ellerini onun karnına sürmüştü. Tekrar gebenin bacakları arasına dönmüş sonra. O sırada odada bulunanların ölü doğacağına emin oldukları bebek, Ebe Kadriye'nin kıcına indirdiği şaplaqla birlikte korkunç sessizliği delen bir çığlık atmış. Babaannem bundan hemen sonra bayılmış. Kendine geldiğinde kundağa sarılmış babam yanında yatıyormuş. Dedem ise yatağın hemen başında, inanmaz bir mutlulukla onları seyrediyormuş. Babaannem sonunda derin bir nefes alıp yavrusunu koklamış. Ertesi sabah, Ebe Kadriye'nin gece evinde ölmüş olduğu haberini almış babaannem. Bu haberi neye yorduğunu söylemeye hiç lüzum yok.

Yıllar sonra bana bunları anlattığında hikâyesine pek inanmamış görünerek, şakayla karışık "doksan yaşında kadının küçük bir çocuğa yetecek kadar ömrü olmadığını" söylediğimde, babaannem çok kızacak, "Demek ki kadıncağızın nefesi ancak bu kadar yetti babacığın. Bu yüzden o da erkenden bırakıp gitti bizi" diyecekti.

Babaannem babamı doğurduktan sonra ikişer yıl arayla iki defa daha gebe kalmış, fakat her ikisi de düşükle sonuçlanmış. Sonunda kaderine razı olup, verdiği bu oğlan çocuğu için Allaha şükrederek, ikinci bir çocuk sevdasından vazgeçmiş. Yaptığı düşüklere ruhsal ve fiziksel sıkıntısını atlatıp hayatına devam etmesi çok da uzun sürmemiş. Zira babamın zor geçen çocukluğu, babaannemi başka bir şey düşünmekten ya da yapmaktan alıkoymaya yetmiş. İlkokula başlayıncaya kadar babam hastalıktan kurtulamamış. Sık sık

nteslenir, havale geçirirmiş. Her zaman güçsüz, her zaman halsizmiş. Diğer çocukların arasına karışıp azıcık koşup oynamayagörsün, sonraki bir haftayı mutlaka yatak döşek geçirirmiş. Gidilen doktorlar bir hastalık bulamayıp çocuğun sağlıklı olduğunu söylüyormuş. Hacılar hocalar muskalar yazıyor, kurşunlar döküyormuş. Babaannem ve dedemin aklında hep aynı soru varmış: “Bu çocuğun yaşaması kabil olacak mı?” Tek yavrularına bir şey olacak diye ödleri kopuyormuş. Nihayetinde okul çağına erişmesiyle birlikte babamın yanaklarına kan gelmiş, hastalıkları sona ermiş ve tıpkı akranları gibi koşup oynamaya başlamış. Hatta bir zaman sonra öylesine düzelmiş ki hiçbir sağlık problemi yaşamadan Harbiye’ye bile girmiş.

Dedem tek oğlunun mürüvvetini göremeden bu dünyadan göçüp gitmiş. Oysa dünyada bundan daha çok istediği bir şey yokmuş. “Torunumu kucağıma almadan ölürsem, gözüm açık giderim” der dururmuş. “Öyle konuşma Rıza Efendi. Allah gecinden versin. Torununu da görürsün, torununun çocuğunu da görürsün inşallah” diye yanıtlarmış onu babaannem. Ne var ki değil torunun çocuğunu, babamın evlendiğini bile göremeden ölmüş dedem.

Babaanneme göre yirmi sekizinde evlenen babam, aile kurmakta epeyce ağır davranmış. Annesinin kendi başına oynadığı dünürçülük oyunlarına pek kızar, daha kimdir nedir demeden, münasip görülen gelin adaylarına hemen yüz çevirmiş. Evliliğin üçüncü kişilerin beğenisine sunulamayacak kadar ciddi bir kalp işi olduğunu, bu yüzden evleneceği kıızı kendisinin bulacağını söylemiş. Öyle de yapmış. Yalova’ya yeni tayin olmuş, genç ve güzel bir öğretmen kız bulmuş kendine. Annemin tıpkı Sophia Loren’inkilere benzeyen güzel gözlerine vurulmuş. Onlar evlendikten bir buçuk sene sonra da ben dünyaya gelmişim.

“Dünyaya gelmişim. Ne kadar güzel bir dünyadır” diye kendi doğumu

hakkında konuşması. Upuzun ve daha başlamadan sıkıcı bir macera romanının tekdüze girizgâhı. Biricik olsun diye didinilen, ama çaresiz, her defasında daha çok herkesinkine benzeyen. Bir hayatı öbüründen ayıran pek bir şey de yok ya zaten. Âdem ile Havva'dan gelenler, birbirleri ardına doğarlar, yaşarlar ve inanmak istemeseler de illaki öölürler. Bundan ötesi, kimsenin hatırlamayacağı ayrıntılar. Bugün varlarsa, şüphesiz yarın yoklar.

Kennedy suikastının olduğu gün doğmuşum ben. Dallas'ta atılan kurşunlar, bütün dünyayı sarsacak bir öölüme neden olurken, oradan çok ama çok uzakta, benim hayata merhaba diyen çığlığım duyulmuş. 22 Kasım 1963. Doğum tarihim bana hep bir parça ürkütücü gelmiştir. Sanki malumdan çok meçhule, doğmaktan ziyade öölmeye elverişli bir zaman gibi... Gerçi bu ikisini birbirinden dikenli tellerle ayırmamak; birinde gül kokulu şerbetler kaynatırken, ööbüründe isyankâr yaşlara gömülmemek gerekir. En nihayetinde biri diğlerinin habercisi değil midir?

Çok sevdiğim bir yazarın, Aldous Huxley'in de aynı tarihinde, benden çok uzakta, Hollywood'daki evinde öölmüş olduğunu öğrendiğimde bu duyguyu daha da keskin bir biçimde yaşadım. Birkaç münasebetsiz istisnanın dışında, hiçbir zaman doğum günü kutlamaya meraklı biri olmadım. Çocukluğumda bile yalandan, anlamsız bir sevinç gösterisi gibi görünürdü bu pasta, mum ve gazoz curcunaları bana. Ayrıca, içten içe öölümden deli gibi korkanların, kendilerini ebediyete yaklaştıran zamanın akışını böylesine coşkuyla karşılamalarını da komik bulmuşumdur daima.

Doğum günlerini ve doğduğum günü sevmesem de, ben de doğmuşum işte. Annemin hamileliği evde büyük tezahüratlarla karşılanmış. Eve bir bebek geliyor olması bütün hayatlarını değiştirecekmiş gibi... Kısa süre sonra hayatları tümüyle değişmiş değişirken, aslında ben de en ufak bir

ilgisi olmadığını söylemeliyim. Hatta görünen o ki ben yaşamın en az etkileyen, ama olan bitenden en çok etkilenen kişiyim.

Doğumumdan kısa bir süre önce babam hiç beklenmedik bir biçimde beyin kanaması geçirip ölmüş. Evet, aynen öyle olmuş. Kimse neden ve nasıl olduğunu anlayamamış. Hayatının baharındaki bu genç adamın daha karısına, çocuğunu doyamadan dünyayı terk etmesi herkesi çok sarsmış. Babaannem acısını kimselerle paylaşmamış. Günlerce odasından çıkmamış. Yememiş, içmemiş, elinde olsa solumayacağını da. Söylediğine göre bir vakitler dedemle paylaştığı yatağa uzanıp, orada ölmeyi istemiş. Dünyaya gelmeyi bekleyen ben olmasaymışım belki de o yataktan kalkmazmış bile. Ama işte tıpkı birilerinin yokluğunun benim hayatımın seyrini değiştirmesi gibi, benim varlığım da Çeşminaz Hanım'ın hayatını değiştirmiş, etkilemiş.

Aslında bunun abartılı bir anlatım olduğunu düşünmüşümdür hep. Babaannem hiçbir acıdan dolayı hayatını sonlandıracak bir kadın değildi. Kaybettikleri hayatının geri kalanından daha değersiz olduğundan değil, bu tür bir eylemin yakışık almayacağına inandığından intihar etmezdi. Neticede babaannemin o yataktan kalkıp hayatın içine karışmaya karar vermesi benim açımdan gayet olumlu bir gelişme olmuş. Öte yandan belki de yaşlı kadın yatakta kalsaymış, hayatımı babaannemle değil de annemle birlikte sürdürme ihtimalim doğabilirmiş. Babaannemi kaybederken annemi kazanabilirdim belki de. Ne var ki ancak kırkıktan sonra ve yine ancak telefonda annesinin sesini duyabilmiş bir kadın olarak, bu olasılıklar üzerine kafa yormak şu anda bana ve aynada gördüğüm aksime hiçbir şey kazandırmaz. En azından bunu biliyorum.

Babaannem babamın ölümünü de annemin gidişini de ayrıntılar vererek, uzun uzun anlatmayı sevmezdi. Her şeyi en

yahın, en düz haliyle anlatmayı tercih ederdi. Onun bu tavrı, benim de başıma gelenleri büyük talihsizlikler, acılar, atlatılamayacak travmalar olarak görmek yerine, doğal karşılamamı ve çocuk dünyamı içinde bulunduğum duruma göre tertip etmemi sağladı. Annemin gittiğini bilerek büyüdüm. Annemin gidişi, uzun yıllar yanımda olmayışından başka bir şey ifade etmedi bana. Fakat büyüdükçe gitmenin tam olarak ne demek olduğunu merak etmeye başladım. Tek başına birisi istediği her yere gidebilirdi. Otobüslerle, uçaklarla ya da yayan... Becerebiliyorsa aya bile gidebilir, orada kalabilirdi. Tek başına birisi iki üç günlük yolculuklara da çıkabilirdi, bir daha geri dönmeyeceği sonsuz yollara da düşebilirdi. Bu kimseyi ilgilendirmezdi. Ama tek başına olmayan biri, başkalarının sorumluluğunu taşıyan biri, ardında bir çocuk bırakan biri, öyle her istediğinde elini kolunu sallayarak gidemezdi. Şayet bunu göze alabiliyorsa, kalanlar bu durumu “gitmek” olarak değil, “terk etmek” olarak algılamak hakkına sahipti. Epey zaman önce, yani henüz ben de birilerini terk etmeye başlamadan evvel böyle düşündüğüm olmuştu.

Babaannem, annemin gidişini tamı tamına şöyle anlatırdı: “Babanın ölümü anneni çok sarsmıştı. Bu beklenmedik ölüm ağır geldi annene. İçine kapandı, her şeye karşı ilgisizleşti. Senin doğumun bile onu normale döndürmeye yetmedi. Sabahın köründe evden çıkar, akşamlara kadar sokaklarda yürürdü. ‘Kendisini tedaviye çalışıyor, rahatlamak istiyor’ der, sesimi çıkarmazdım. Çabucak sütü kesildiği için seni besleyemediğinden, ortalarda olmamasının bize bir zararı da yoktu. Fakat bir süre sonra annenin bizden, evden ve senden iyice kopmakta olduğunu gördüm, ama müdahale edemedim. Ne yapacağımı bilemedim desem daha doğru. Bir sabah uyandığımda annen evde yoktu. Önce yine yürüyüşe çıktığını düşündüm, ama içeriden bir şeyler almak için odasına girdiğimde eşyalarının bir kısmını toplamış olduğunu gördüm.

Kısacık bir not bırakmıştı bana. ‘Bana kızacağınızı, anlayamayacağınızı biliyorum, ama burada daha fazla nefes alamayacağım. Yol yakınken gidiyorum. Süreyya size emanet. Ona bundan daha iyi bakacağınıza eminim’ diyordu notta. İşte annen öylece çekip gitti.”

Annem bir daha dönmemiş. Babaannem, ortak tanıdıklarına haber salıp ona ulaşmaya çalışmış, ama başarılı olamamış. Ailesini babamla tanışmadan kısa bir süre önce bir trafik kazasında kaybeden annemin görüştüğü pek akrabası olmadığından, yaşlı kadının gelinini arayacağı yerler de son derece sınırlıymış. Zaten bir süre sonra annemin sağlığından yana duyduğu endişeler de yerini öfkeye bırakmış. Çünkü sağdan soldan kulağına çalınan dedikodulardan anladığı, annemin sağlığının gayet yerinde olduğu, hatta kendine yeni bir hayat kurduğunuymuş. Babaannem, annemin yurtdışında bir yerlere gittiğini duyduktan sonra bu işin peşini tümüyle bıraktığını anlatmıştı bana. Annemin neden gittiğini, beni neden bıraktığını hiç bilemedim.

Annemle, hiç tanımadığım o kadınla kendimize çizdiğimiz yol, beklenmedik bir yerde kesişmişti. O zaman kendime, aynı zamanlarda aynı suçu işleyişimizin bir tesadüf olup olmadığını sormuştum. Bunun cevabını hâlâ tam olarak veremiyorum. Bildiğim tek şey, annesi tarafından terk edilmiş bir çocuk olarak, yıllar sonra kendi çocuğumu bırakmakta, ondan vazgeçmekte bir sakınca görmediğim. Bu yaptığımı pek çoklarının aklı almayabilir. Annesiz bir çocuğun neler yaşayabileceğini bilen, aynı dertten mustarip biri olarak, nasıl olup da çocuğumu aynı kadere mahkûm edebildiğimi sorabilirler bana. Sormasınlar. Ben, bilip gördüğümünden fazlasını yapmadım.

Yıllar sonra annemin sesini duydum diye koca bir geçmiş i delik deşik edecek, sakladığım her şeyi, kirli ve temiz çamaş ırları birer birer ortaya d ökecek de ğ ilim. Benim de en fazla di ğ erlerinin ki kadar karmaş ık bir hayatım oldu. En fazla o kadar acıklı, en fazla o kadar neş eli. Herkesin tek bir hayat yaş amak ş ansı elde etti ğ i ve kendi sıradan hayatını biricikleşt irmek derdine dü ş t ü ğ ü, buna inanmaya ihtiyaç duyd u ğ u bir dünyada, bu ilkel arzumu öldürmeyi az çok becerdi ğ ime inanıyorum. Artık kendimi önemsemeye, öyle ya da böyle bir şekilde dünyanın merkezine koymaya çalışmıyorum. Bu tür bir çabanın sadece beni ilgilendiren, kimsenin farkına bile varmadı ğ ı ve dolayısıyla amacına ters düş en saçma sapan bir ruh hali oldu ğ unu fark ettim belki de. Baş ıma taş düş me di, müthiş bir hakikate uyanmama vesile olacak efsunlu bir düş de görmedim. Bir olay yaş ayıp da hayatının seyrini de ğ işt irmeye karar verenlerden de ğ ilim ben. Bu bile kendini ve yaşad ıklar ını gere ğ inden fazla ciddiye almak de ğ il midir?

Dolayısıyla zamanla geliş en, hesapsız bir algı de ğ iş iminden söz ediyorum sadece. Dünyayı, kendimi ve heveslerimi algılayış ımdaki de ğ iş im bu. Miladını kestiremedi ğ im bir süreç. Her ne kadar dış arıdan kolaylıkla öyle görünebilecek olsa bile hayatımda keskin virajlar olmadı benim. Beni geldi ğ im noktaya tek tek olaylar de ğ il, kimi süreçler getirdi. Ş imdi aynada kendimi seyrederken, her şeyin ne zaman

başladığını düşünüyorum. Bir şeylerin başlaması hep başka bir şeylerin bitmesine denk düşer. Biri bir diğerine dönüşüp müze ekleniverir. O zaman geride bıraktığınızı sandığınız her şeyi farkında olmadan yanınıza katarak, peşiniz sıra sürükleyerek yolunuza devam edersiniz. Bunun için yıllar geçtikçe yürümek biraz daha zorlaşır. Ardınızda sürüklenen gürültücü teneke parçalarını göremezsiniz. Kafanızın içinde uğuldamakta olan sesin nereden geldiğini öğrenmek için doktor kulpuları aşındırdığınız bile olur. Size bazen arkanıza dönüp bakmanızı söylerler. İşte tüm bu peşinizdeki kalabalıktan dolayı kararlarınız ve değişimleriniz geçmişinizden bağımsız değildir. En önemsiz kararınızda bile artık hatırlamadığınız küçük bir anının, geçmişe ait minicik bir hatıranın rolü olabilir. Ama bu durumun sizi ve yaşadıklarınızı karmaşıktırdığını ya da önemli kıldığını sanmayın sakın. Çünkü bu herkesin başına gelir. Yani, bir kişi, mesela ben, ancak herhangi başka biri kadar özel ve kıymetli olabilirim. Aynada gördüğüm zavallı, bana her şeyin nasıl başladığını soruyor. Cevap verebilmek için önce nelerin bittiğini hatırlamalıyım.

Ne babamın ölümünü ne de annemin gidişini hatırlıyorum. Yine de yitirdiklerimin tarihi onlarla birlikte başlıyor. Onlar hakkında daha çok şey bilmiş olsaydım, bu akşam öğrendiklerimi baştan beri biliyor olsaydım mesela, bu tarihi başka şekilde yazabilirdim. İnsanın kişisel tarihi başladıklarıyla değil bitirdikleriyle, kazandıklarıyla değil kaybettikleriyle yazılıyor. Oysa ben hayatıma yön veren bu iki kaybı anımsamıyorum bile. Hatırladığım ilk yerden başlamak ve bu iki önemli olayı koca birer boşluk olarak not düşmek, kişisel tarihçemin daima büyük deliklerle, eksiklerle dolu olmasına sebep oluyor. Bu şekilde kendimle barışmam ya da kişisel gelişimcilerin bayıldığı o beylik ifadeyle kendimi sevmeyi öğrenmem mümkün mü bilemiyorum. Yapacak bir şey yok. Ancak hatırladığım yerden başlayabilirim. Peşimde

tingırdayan, kuyruğuma bağlanmış teneke kutular ve içimde anlamlandırılmayı bekleyen isimsiz koca boşluklar olsa bile.

Netlikle hatırlayabildiğim en eski şey bahçedeki küçük kaza. Üç ya da dört yaşında olmalıydım. Mutfığa gidip babaannemden bir bardak su istedim. Sıcak bir yaz günüydü. Bir iki yudum içtikten sonra elimde bardak, bahçeye doğru koştum. Niyetim bahçedeki çiçeklere biraz su vermektir. Yarım bardak suyla hangi çiçeğin hayatını kurtarmayı düşündüysem artık... Ne var ki bahçeye inen iki basamağa gelince orada takılıp yere yuvarlanıverdim. Bardak kırıldı, cam parçaları sağ bileğimi ve avucumun içini kesti. Ne oluyor diye telaşla bahçeye koşan babaannemin beni kanlar içinde görünce çığlığı bastığını hatırlıyorum. O zamanlar farkında değildim, ama kuşkusuz bu onun için aşırı bir hareket olmuştu.

Eve en yakın hastane yan taraftaki çamlığın arkasında, büyük su deposunun hemen yanındaydı. Apar topar oraya götürdü babaannem beni. Bileğime havlu gibi bir şeyler sarmıştı sanırım. Yolda kanın beyaz kumaşa nasıl geçtiğini izlemiştim. Kumaş, kıpkırmızı kanı yavaş yavaş kucaklıyor, her bir ilmeğinin içine hapsediyordu. Yıllar sonra acının metaforu olarak şekerin çayda eriyişinin gösterildiği bir filmi izlerken, bileğime sarılı o kumaş parçasının kanımı emip yutuşunu, rengime bulanışını hatırlayacaktım. Ağlayıp ağlamadığımı hatırlamıyorum. Fakat her çocuk gibi ağlamışımıdır diye tahmin ediyorum. Ama hatırımda kalan en keskin şey, yol boyunca dikkatimi, kanı emen kumaşa vermiş olduğum. O yaşlarda bundan sanatsal bir lezzet almış olabilir miyim? Ya da bundan birtakım varoluşçu neticeler çıkarmış? Sanmam. Çocuk gözlerimin orada çok başka bir şeyin ihtişamını gördüğünden eminim.

Sağ bileğime on dikiş attılar. O izi hâlâ bir korkaklık nişanı gibi taşıyorum. Yıllarca çevremdeki insanlar bileğimdeki dikiş izlerini beceriksiz bir intihar girişiminin geride

bıraktığı utanç çiçekleri sandılar. Bu çiçekler bileğimin dibinde filizlenmiş, solmak nedir bilmeyen, ömür boyu benimle yaşayacak arsız bitkilerdi. Tanıyan tanımayan herkese benimle ilgili sırlar verecek, hakkımda olur olmaz fikirler yürütmelerine sebep olacaklardı. Kimileri gelip izlerin sebebini sordu, kimileri sormaya bile gerek duymadan trajikomik intiharıma inandı. Neden sanki bende tam da intihara eğilimli insan tipi vardı? Suskun kalmak ne zamandan beri hayatı sevmemeye delalet oluyor?

Ben hiçbir zaman kendimi öldürmeye çalışmadım. Herkes hayatında en az bir kere artık yaşamamayı düşünmüştür. Elbet ben de düşünmüş olabilirim. Ama kendimi öldürmemek için sebepler bulmuş olmalıyım bu hisse kapılan insanların çoğu gibi: Canım tatlı olabilir, korkak olabilirim, aslında hayattan büyük keyif alıyor olabilir ya da ölmeye bile üşeniyor olabilirim. Henüz kendimi öldürmeyi denemedim. Deneyeceğimi de sanmam. Nasılsa öleceğimi düşünüyorum. Bunun için yaşlanmak bile gerekmiyor. Daha birkaç sene önce bir sempozyum için gelen bir üniversite profesörünün kafasına inşaattan taş düştü. Sonra bir sürü savaş çıkıyor. Açlık da var. Trafik kazaları da öyle. Ölmek için çok sebep var. Özel bir şey yapmanız gerekmiyor. Günün birinde artık ölmeyi bekler hale geldiğimi hisseder ve sonra da bu bekleyişten sıkılırsam belki denerim. Bilmiyorum. Ama intihar insanın kendisini, dünyadaki varlığını biraz fazlaca önemseydiği anlamına gelmiyor mu?

Suskunum, hep suskundum, çocukken de suskundum. Bir keresinde babaanneme çok kızıp küsmüştüm. Saçma sapan bir sebepten dolayı. Tabağımdaki yemek bitmeden masadan kalkmama izin vermemişti. Oysa bir an evvel masadan kalkıp yetişmeye çalıştığım bir şeyler vardı, ne olduğunu bile anımsayamıyorum. Özene bezene yaptığı yemekleri yemek istemiyordum. Yemek yapmak benimle kurduğu en önemli

iletişim biçimiydi. Yemeklerini yediğimi görmekten büyük bir haz alırdı. O gün yemek istemeyişime  z lm ş, sinirlenmiş, tabağımdakiler bitmeden masadan kalkmamı yasak etmişti. Saatlerce o masada oturdum. Inadımdan oturdum. Dudaklarımı büzüp neredeyse burnuma değdirerek, suratımı asarak oturdum. Yumuşayıp masadan kalkmama izin verdikten sonra bile konuşmadım onunla. Ertesi sabah ve sonraki sabah da konuşmadım. Aslında ona duyduğum kızgınlık tümüyle geçmişti, ama karşımda çaresiz kalması hoşuma gidiyordu. Beni konuşturmak için yapmadığı numara kalmadı. Sürprizler, rüşvet denemeleri...

Oysa ben yolumu çoktan bulmuştum. Suskunluğun ne büyük bir kuvvet olduğunu o zaman anladım. Birine saatlerce dil dökerek yaptıramayacağınız şeyleri susarak yaptırmanız mümkündü. Babaannemle günlerce konuşmadım. Onu yaptığı ve yapmadığı her şey için cezalandırdığımı düşündüm böylece. Zavallı kadını ne kadar  zm şt m kim bilir. Onunla oynadığım küçük oyunu bitirmek zorunda kaldıktan sonra bile suskunluğa hep güvendim. Kazanmak istediğim tartışmaların suskun tarafı oldum. Evet, kazanıyordum. İlk başta zayıflık olarak yorumlansa bile zamanla insanlar suskunluğunuza saygı duymayı öğreniyordu. Sizi açmaya, kurcalamaya çalışanlar çıkıyordu sık sık. Ama benimle işleri uzun sürmezdi. Karşımdakini kısa zamanda bıktırarak kadar uğursuz bir sessizliğim vardı çünkü. Bu yüzden tam da istediğim gibi, ilgi çekici de değildim. Sessizliğimde herhangi bir parıltı ya da ışık yoktu  stelik.

İlkokuldaki en büyük hayalim masal perileri gibi kanatlanıp okul bahçesinin üzerinde u maktı. İlgiyle beni izleyen Ercüment'i de alıp u uracaktım. Oysa değil beraber gökyüzünde süzülmek, yeryüzünde bile yan yana gelemezdik hiç. Yakalanmaktan korkarak, uzaktan uzağa seyrederdim onu. Öbür oğlanlarla top koştururken, kusağı kopmuş, yakası

uçuk, üstü başı toz içinde okuldan eve dönerken... Gözlerimi sessizce sırtına yapıştırır, onu takip ederdim. O yaşlarda birbirinden hoşlanan çocuklar sürekli kavga eder. Ben Mercüment'le kavga etmeye bile çekinirdim. Ama kanatlanmışım vakit, kolundan tutacak ve benimle beraber uçmasına müsaade edecektim. İlkokuldan mezun olduğumuzda sınıfça pikniğe gitmiştik. Araştırma'nın orada denize girmişti. Mercüment'in Vakvak Amca desenli fıstık yeşili mayosunu hatırlıyorum. Onu okulun bahçesinde uçurmak fikrinden vazgeçtiğimi bir de. Benimle uçacak insan biraz daha olgun olmalıydı!

Yıllar sonra bir gün yeniden Yalova'ya gittim. Babaa-nemin ölümünden sonra ilk defa. Bir sabah her zamankinden erken uyanıp evden çıktım. Herhangi bir planım olmaksızın Yenikapı'ya giden bir otobüse bindim. Oradan da feribotla Yalova'ya geçtim. Bütün bunları neden yaptığımı dair bir fikrim yoktu. Eski evin oraya gittiğimi, çocukluğumu, ilk gençliğimi andığımı, hatta Fidan Teyzelere uğradığımı, kim ölmüş kim kalmış diye baktığımı düşünebilirsiniz. Bunların hiçbirini yapmadım. Dosdoğru ilkokuluma gittim. O yıllar hakkında öyle az şey hatırlıyorum ki. Eskiden bana kocaman gelen kapılardan geçip, upuzun sandığım merdivenlerden çıktım. Her şey küçük, küçüktü. Simit ve gazoz almak için sırasında beklediğim kantin yerindeydi. Özel günlerde gösteriler düzenlediğimiz salon da. Bir iki değişiklik dışında her şey aynı gibi geldi bana. Sadece her şey hatırladığımdan çok ama çok daha küçüktü. 29 Ekimlerde süslediğimiz pencereyi açıp dışarı baktım. Sınıfımızın pencereleri caddeye bakardı. Cadde, o zamanki halinden çok başkaydı. Sokakta, hatta kasabada her şey değişmişti, aynı kalan bir tek benim okulumdu sanki. Oradan geçmiş binlerce küçük çocuğun hatırasını saklar gibi...

Okulun aldığı ödüllerin bulunduğu camekânlı bir bölme

vardı giriş katında. Gidip ödülleri tek tek inceledim. Çeşitli spor dallarından birincilikler, ikincilikler alınmış. O zaman çıktığımız halk oyunları yarışmasını hatırladım. Okulumuzu temsilen yarışıyorduk. Kasabanın ilkokullarının katıldığı yerel bir yarışma. Babaannem allem edip kallem edip beni halk oyunlarına yazdırmıştı. Cumartesi pazarları okula gider, spor salonunda yaptığımız çalışmalara katılırdım. Kaşıklerle oynanan bir oyundu bu.

Zeynep adında bir öğretmenimiz vardı. Üniversiteden yeni mezun olmuş sarışın bir kız. Hepimiz ona hayrandık, onun gibi olmak istiyorduk. Sırf takdirini kazanabilmek için canla başla çalışır, bütün figürleri kusursuz yapardım. Zeynep Öğretmen boyum uzun olduğu için beni ekip başı da yapmıştı. Okulun gösteri salonunda öğrenciler için bir iki küçük gösteri yaptıktan sonra yarışmaya hazır olduğumuza karar verdiler.

Yarışma stadyumun oradaki büyük spor salonunda yapıldı. O gün heyecandan karnımın ağrıdığını hatırlıyorum. Bizden önceki gruplar çok güzel dans etmişti. Sıra bize geldiğinde başımı kaldırıp seyircilere baktığımda kulaklarım uğuldamaya başladı. Ne çok insan gelmişti! Babaannemin de aralarında olduğunu biliyordum, ama onu arayacak takatim kalmamıştı, gözlerimi çabucak yere indirdim. Önce müzik sonra da kenarda bekleyen Zeynep Öğretmen'in sesi duyuldu: "Son ki üç dört!" Bu aslında benim görevimdi. Sesimi Zeynep Öğretmen gibi yapmaya çalışıp "Son ki üç dört!" derdim oyuna başlarken. Ötekiler de benden aldıkları komutla beraber harekete geçerdi. Zeynep Öğretmen "iki" demezdi de "ki" derdi. Ben de onun gibi söyledim: "Son ki üç dört!"

Bu kez heyecandan hiçbir şey yapamamış, komut vermeyi unutmuştum. Suratımın şeklinden böyle bir halt yiyeceğimi anlayan Zeynep Öğretmen de geç kalmamızı önlemek için benim yerine komutu vermişti. Bunu fark ettiğimde çok

bozuldum. Bana verilmiş, hele hele Zeynep Öğretmen tarafından verilmiş hayati bir görevi yerine getirememiş, işimi hıvsaklamışım gibi. Üstelik bunu herkes görmüş, anlamıştı sanki. Benim gibi bir çocuğun onca insan önünde dans etmesi zaten zor bir şeydi. Öğretmenimi sevmesem bir bahane bulup derslere devam etmemem büyük olasılıktı. Ama şimdi, her şeye rağmen oradayken, komut vermeyi unutuvermiştim. Müzik de, oyun da devam ediyordu. Fakat ben artık her şeyin çok uzağında kalmıştım. Adımlarım benden bağimsız yapmaları gerekeni yapıyordu. Müzikle birlikte öne arkaya hareket ediyor, kimi yerlerde çöküp kimi yerlerde havaya zıplıyordum. Zeynep Öğretmen'in gözlerinin üzerimde olduğuna emindim. Fakat kaşıklarım... Kaşıklarımı unutmuştum. Oyuna çıkarken kaşıklar iç eteğimizin arasına sıkıştırılmış olarak dururdu. Müzikle birlikte ahenkli hareketlerle onları yerlerinden çıkarıp şıkırdatmaya başladık. Komut vermeyişimin kederini yaşayıp kendi kendimi suçlamaya dalınca kaşıklarımı çıkarmayı unutuvermiştim. Benden başka herkesin kaşığı elindeydi. Bense parmaklarımı şıklatıyordum. Dans ederken kimseye sezdirmeden kaşıkları elime almayı denedim ama bir tanesi ayaklarımın dibine düştü. Eğilip almak olmazdı. Zeynep Öğretmen'in bize sık sık tekrarladığı iki şey vardı: "Bir, seyirciye ayak altı gösterilmeyecek; ikiii, yere neyiniz düşerse düşsün eğilip almayacaksınız." Hayır, eğilip alamazdım. Artık diğerlerini çıkarmamın da bir anlamı kalmamıştı. Üstelik istesem de yapamazdım.

O kadar paniklemişim, moralim o kadar bozulmuştu ki... Ayaklarım... Allahtan onlar benden herhangi bir komut beklemeksizin dansa devam ediyorlardı. Ezberlenmiş figürler birbiri ardına geliyordu. Sadece ayaklarıma bakılsa bunun kusursuz bir dans olduğu söylenebilirdi. Ama parmakları şıkırdayan boş ellerim ve darmadağın olmuş yüzüm beni ele veriyordu. Müzik bitene kadar nasıl dayandığımı

hatırlamıyorum. Zaman öyle yavaş akmıştı ki... Bu zaman hep böyledir işte, zora girdiniz mi geçmek bilmez. Gözlerimin dolduğunu hissediyordum. Son hareketi yapıp selam verdikten hemen sonra içeri, tuvalete kaçtım. Kusmaya başladım. Birkaç dakika sonra babaannem ve Zeynep Öğretmen birlikte içeri girdiler. Bana çok güzel dans ettiğimi, her şeyin yolunda olduğunu söylüyorlardı. Yalan söylediklerini, üzülmemem için böyle davrandıklarını biliyordum. Babaannem umumi bir tuvalette kustuğum için benden nefret ediyor olmalıydı. Zeynep Öğretmen ise verdiği emeği boşa harcadığımı, beceriksizin teki olduğumu düşünüyordu muhakkak. Belki benim hatam yüzünden değil ama, yarışmayı biz kazanmadık. Dereceye bile giremedik. Zeynep Öğretmen defalarca haber göndermesine rağmen, sonraki çalışmaların hiçbirine katılmadım. Dans hayatım o gün o salonda sona ermişti. Bir daha değil yarışmalarda, herhangi bir eğlencede bile dans etmedim.

Ortaokula başladığımda alışık olduğum günlük hayat akışı bir parça değişmiş, hayat karmaşıklaşmaya başlamıştı. İşler karışmıştı da diyebiliriz. Artık büyümüştüm. Vücut hatlarım belirginleşmiş, önünden geçtiğim esnaf “portakallarının olgunlaşmasından, ele gelmesinden” bahsetmeye başlamıştı. Artık omuzlarımı öne çıkararak kambur yürüyordum. Daha az dikkat çekmek için küçülüp yok olmayı arzuluyordum. Okula giderken yollar daralıyor, koca koca adamlar üstüme üstüme yürüyordu. O zaman içimi garip bir duygu kaplıyor, karnıma kramplar giriyor, midem bulanmaya başlıyordu. Öğürmek, kusmak istiyordum. Adamların değdiği yerlerimi, omuzlarımı, kollarımı, dirseklerimi, bazen bacaklarımı, kalçalarımı elimdeki görünmez bezle ovuştura ovuştura siliyordum.

Okulda da değişmişti işler. Kızlarla oğlanlar başka türlü görüşmeye başlamıştı. Her gün birileri hakkında dedikodu

çıkardı. Sınıftaki kızlar sürekli bir sevgilim olup olmadığını soruyorlardı. Birisiyle çıkmayı kararlaştırmış olmak sevgililik demekti. Sevgililer nadiren görüşürdü. Hele baş başa kalmak filan pek mümkün değildi. Bir sevgilimin olmayışı ekimlik, sakatlık gibi yüzüme vurulmaya başlanmıştı.

Bir gün karşı sınıfın çöpçatan kızlarından biri, Zehra gelip sınıfta sıkıştırdı beni. Teneffüstü, herkes dışarıdaydı. Zehra sınıf arkadaşı Samet'ten bahsediyordu. Samet beni çok beğeniyormuş da, acaba düşünür mü diye haber göndermiş de... O kadar çok konuştu ki sonunda "peki" dedim. Sadece susup gitsin diye değil, diğer kızlar gibi görünmek için, bir de şu sevgililik nasıl bir şeymiş merak ettiğimden.

Ertesi gün bizim sınıfa geldi Samet. Sınıfın kapısına çıktım. İçeridekilerin pür dikkat beni izlediklerini biliyordum. Zehra elbette çoktan yetiştirmişti herkese haberi. Bunu da kısa bir süre için dedikodu malzemesi yapacaklar ve sonra benimle işleri kalmayacak diye düşünüyordum. Samet'in yanına giderken bir parça heyecanlandım. Karşısında durdum, ama doğrudan yüzüne bakamadım. Gözlerim ayakkabılarının ucunu araştırıyordu daha çok. Halimi hatırlımı sordu. "İyiyim" dedim. Hesapta biz artık iki sevgiliydik. Öyle ya, o teklif etmişti, ben de kabul etmiştim. Elindeki küçük paketi fark ettim. Rafya ile bağlanmış bir hediye paketi. "Senin için" dedi ve uzattı. Alıp almamakta tereddüt ettim. Kapıya gelip benimle konuşan bir sevgilim olması olağandı, ama verilen hediyeler kabul edilmeli miydi, onu bilmiyordum.

Derken Coğrafyacı Müzeyyen koridorun başında göründü. Bizi kapı ağzında konuşurken görse mutlaka laf sokuştururdu. Herkes, bu yaşta hâlâ evlenemediği için hırçın olduğunu, hele hele kızlardan nefret ettiğini söylerdi onun. Güya erkek öğrencilerine daha yumuşak davranıyordu. Biraz sinirli bir kadın olduğu doğrudu, ama herkese bir davranıyordu bana kalırsa. Bizi kapıda öylece gördüğünde, hele hele Samet'in

elindeki hediye paketini fark ettiğinde ikimizi de aynı ayar-da azarlayacaktı bu yüzden. Daha fazla beklememem gerektiğini anladım ve paketi Samet'in elinden kapıp, fısıldar gibi teşekkür ederek yerime koştum. Elimdekini sıranın altına yerleştirdikten kısa bir süre sonra Coğrafyacı Müzeyyen derse girdi. Paketin içinde ne olduğunu görmek için diğer teneffüsü beklemem gerekti.

Teneffüste kızlar yanıma doluştu. "Ne getirmiş sana?" diye merakla soruyorlardı. Bu tavır garibime gitti biraz, hatta ayıpladım onları için için. Ama gördüm ki hediye almak normaldi, kimse tuhaf karşılamıyordu kızların getirilen hediyeleri almasını. Babaannem görse bana söylemediğini bırakmazdı. Paketin içinden turuncu renkli bir parfüm şişesi çıktı. Kokusu öyle ağırdı ki, bir kere sıkılamama rağmen günlerce üzerimden çıkmadı. Şişeyi babaanneme hiç göstermedim, üzerimdeki kokuyu sorduğunda da sınıftaki kızlardan birinin şaka olsun diye sıkıldığını söyledim. Babaannem birkaç saniye gözlerimin içine bakıp gitti. Onu kandırmak çok ama çok zordu. O sırada kafasından neler geçtiğini kimse bilemez.

Hediyeyi aldığımın ertesi günü yine sınıfın kapısına geldi Samet. Yanına gittiğimde benim de elimde minik bir paket vardı. Diğer kızların böyle durumlarda ne yaptığını bilmiyordum, ama iyice düşündükten sonra sevgililikte verilen hediye- nin karşılıksız bırakılmasının yakışık almayacağına karar vermişim. Mademki hediyeyi kabul etmişim, öyleyse ben de ona bir şey almalıydım. Komşu yemek getirdiğinde, tabağını boş götürmemek gibi. Bu yüzden bana verdiği hediye- nin pa- ketiyle sarmıştım onun hediyesini de. Küçük bir fotoğraf albümü verdim ona. Satın almadım, benimdi. İçindeki tüm fotoğrafları çıkarıp sadece kendime ait bir tanesini bıraktım ve albümü ona hediye ettim. Şimdi düşünüyorum da, biraz çocukça olmakla birlikte oldukça romantik bir hediyeymiş.

Bir hafta boyunca her gün, günde bir kere sınıfın kapısına

geldi Samet. Sevgililik dedikleri, çıkmak dedikleri buydu. "Nasılsın, iyi misin, dün ne yaptın?" Hep aynı soruları soruyordu. "İyiyim, hiç ne yapayım, evdeydim işte..." Ben de hep aynı cevapları veriyordum. Bir haftanın sonunda ilişkimizin sıkıcı bir hale geldiğini düşünerek ondan ayrılmaya karar verdim. Bunun için en başa dönmem, yani Zehra'dan yardım istemem gerekiyordu. Sevgililiğe başlamak ya da sevgililikten vazgeçmek, ancak üçüncü şahısların yardımıyla yapılabilecek işlerdi. Aradaki sevgililik döneminde çiftler, yaşananlardan çevreyi haberdar etmek şartıyla yalnız olabilirdi. 'Teneffüste koridorda Zehra'yı buldum. Samet'e ayrılmak istediğimi söylemesini rica ettim. Hediye parfümü de eline tutuşturdum. Burasından emindim. Eğer birinden ayrılıyorsanız, hediyeler mutlaka iade edilmeliydi. Allahtan neredeyse hiç kullanmamıştım. Zehra "tamam" deyip uzaklaştı. Ertesi gün Samet kendisine verdiğim fotoğraf albümünü Zehra'yla gönderdi. Fotoğrafım hâlâ içinde duruyordu. İlişkimiz böylece sona ermiş oldu.

Sevgililik kaideleri pek hoşuma gitmemişti. Ortaokul ve lise yıllarım boyunca bir daha bu oyundan oynamadım. Üstelik lisedeki sevgililikler şekil değiştirmiş, çok daha garip ve gizli kapaklı bir hale bürünmüştü. Okulda beğendiğim birileri olduysa da bunun üzerinde fazla durmadım. Tek derdim üniversiteye girip evden ve babaannemden uzaklaşmaktı. Tek başıma olmak istiyordum.

Lise ikinci sınıftayken uykusuzluk problemim başladı. O zaman, geçici bir sıkıntı olduğunu sandığım bu felaket, denizaşırı yolculuklar yapıp, her defasında geri dönen bir sevgili gibi, ömrüm boyunca peşimi bırakmadı. İlk zamanlar, nihayet gitti, yakamdan düştü diye sevindiğim olurdu. Günlerce, haftalarca, hatta yıllarca ortalarda görünmeyişi beni tümüyle unutmuş, gerçekten terk etmiş olmasına yorardım. Oysa çıktığı yolculuk ne kadar uzun sürerse sürsün, büyük

savaşlar kazanmış mağrur bir komutan gibi er geç döneceğini öğrendim zamanla. Kaçmaya, adresimi gizlemeye çalışmam nafileydi. Peşimi bırakmıyor, izimi sürüyor ve ne yapıp edip beni buluyordu. Şimdi, karşımdaki zavallı kadını seyrederek kederlendiğim bu ayna karşısında düşünüyorum da, ne kadar kızarsam kızayım aslında en tanıdık ve ısrarcı ziyaretçim oymuş.

İlk ziyaretinde lise ikinci sınıftaydım. İlk bir iki gece çok da önemsemedim varlığını. Yeterince uykumun gelmemiş olmasından, karnımı ıvır zıvırla doldurmama kadar pek çok sebep buldum beklenmedik ziyaretine. Ama gecelerimin orta yerine yerleşiverdiğini, orada kendisine koca bir boşluktan oluşan kâbuslu bir yer edindiğini anlayınca epey paniklediğimi hatırlıyorum. İyice uykumun gelmesini, gözkapaklarımın ağırlaşp kendiliğinden düşmesini bekliyor, adımlarımı ağır ağır yatağa sürüyor, sıcacık yorganımın altına girip, başımı yumuşacık yastığıma gömüyordum. Birazdan pembe beyaz rüyalara dalacağımı, kuş gibi hafif bir uyku çekeceğimi kuruyordum. Olmuyordu.

Kâbus gibi geçen uyanık gecelerle baş edebilmek için kendimi kandırıyor, daha doğrusu kandırmaya çalışıyordum. Herkes uyurken uyanık olmak, herkes ölüyken yaşamak, dünya yüzündeki tek kişi gibi hissetmek nasıl bir şeymiş öğrendim. Bu his, zamanla gündüzlerime de sirayet edecekti. Bütün günü yorgun, halsiz, bitkin bir vaziyette geçirdikten sonra, yaklaşan uyku saatinden ölesiye korkuyordum. O an elimden geldiğinde geciktirmeye çalışıyordum. Uyuyamamak müthiş bir sinir bozukluğunu da beraberinde getiriyordu elbet. Bazen kaderine boyun eğmiş zavallı bir kurban gibi kıpırtısızca sırtüstü uzanıp bekliyor, gözlerimle tavandaki gölge oyunlarını takip ediyordum. Bazen de bu işkenceye artık katlanamayarak yatağımdan kalkıyor, evin içinde dolanıyordum. Bütün bu uykusuz gecelerde yine kitaplarıma sığındım.

Onlar olmasa çıldırmam işten bile değildi.

Yatağa kaçta girersem gireyim ancak sabaha karşı uykuya dılabiliyordum. O da yarı uykulu yarı uyanık kaygılı bir hal-di. Uyandığımda bütün gece yük taşımış bir hamaldan farkım olmuyordu. Uykusuzluk içimi allak bullak etse bile dışımda her zamankinden daha çarpıcı bir tahribat yaratmamıştı herhalde. Yoksa babaannemin fark etmemesi olanaklıydı. Gözleri her an üzerimdeydi çünkü. Benim için daha fazlasını yapabilmek arzusuyla kıvranıyordu. Ne var ki ona açtığım alan sınırlıydı. Geceleri uyuyamadığımı öğrenmesi için, dedemden kalan beylik tabancasını üzerime doğrultması gerekecekti.

Bir gece sabaha karşı ağır uykusunu bile delen tıkırtılarla uyanmıştı. “Önce hırsız sandım. Ödüm koptu. Aklıma hemen sen geldin kızım. Ya sana bir şey olursa diye yüreğim hop etti.” Böyle diyerek yatağından ne duygularla kalktığını anlatmıştı bana. Dedemin tabancası hâlâ çekmecede ak bir mendile sarılı dururmuş. Garip, bundan bile haberim yoktu. O çekmeceleri bir kez olsun karıştırmamış mıydım yoksa? Bunu her çocuk sever. Babaannem silahı kapıp usulca odadan çıkmış. Parmaklarını silahın üzerine basıyor, nefes bile almıyormuş. İçin için titriyormuş, ama haydutla karşılaştığında korkusunu belli etmemesi gerektiğini sürekli yineliyormuş kendine. Sesleri takip ederek alt kata inmiş. Salonun ışıkları kapalıymış ama içerideki tıkırtılar sürmekteymiş. Kapıyı hızla ardına dek itip “Kıpırdama!” diye bağırdığını hatırlıyorum. Silahı dimdik önüne uzatmıştı, ama karşısındaki kararının nerede durduğunu seçmesi için bile birkaç saniye geçmesi gerekti. Bense karanlıkta elindekinin ne olduğunu tam olarak görememiştim. Yatağımda uyuyamayınca salona inmiş, biraz da salondaki üçlü koltukta uyumaya çalışmışım. Beceremeyince tam da odama dönmeye karar vermişim ki kapı aniden açılmış ve babaannemin titrek sesi duyulmuştu.

“Babaanne?” demiştim soran bir sesle. Ne olduğunu anlamamıştım. Babaannem sesimi duyduktan sonra ışığı açmıştı. Yüzü bembeyazdı. Bense onu elinde silahla görölnce neye uğradığımı şaşırmıştım. Kısa bir sessizliğin ardından sinir bozukluğuyla gülmeye başlamıştım. Nasıl kullanacağını bile bilmediğine emindim. Bütün korkularına rağmen sadece beni korumak için böylesine cesur davranmıştı. Sonra birden içim ona karşı müthiş bir sevgi ve şefkatle dolmuş, gidip mutfaktan su getirmiştim. Gerçekten korkmuştu.

Bir süredir uyuyamadığımı ona o gece söyledim. Ondan sonra her gece odama uykumu getireceğine inandığı karışımlar taşımaya ve bunları bana zorla içirmeye başladı. Bir süre sonra geceleri beni yalnız bırakmaya kıyamayarak uyku saatlerini kıstı. Artık gece yarıları yatağa gidiyordu. Gözlerinin kapanmaması için kendine türlü işkenceler yapıyor, ne kadar ısrar edersem edeyim odasına gidip uyumuyordu. Ben yeniden uyumaya başlayıncaya kadar beni yalnız bırakmayacaktı. Bu böyle birkaç hafta sürdü. Yaşlı vücudu dayanamayıp hasta düşünceye dek. Nihayetinde uykusu geldiğinde yatağına gitmesi gerektiğini kabul etti. Zaten diğer tür-lüsü beni garip bir baskı altına alıyor ve uykuyla arama giren soğukluğu pekiştiriyordu. Ama babaannem hep böyleydi. Benim için daha fazlasını yapmaya çalışırken, aşırılıkları ve abartısıyla, sevgisinin ihtiyaımıyla hep işlerimi zorlaştırır, canımı sıkardı.

Üniversite için başka bir şehre kaçarak ondan kurtulmayı kurmuştum. Gerçekten de öyle oldu. Üçüncü sınıfın ilk sömestrinde ondan sonsuza kadar kurtuldum. Ondan ve hayatta sahip olduğum tek gerçek sevgiden. İşte artık tümüyle özgürdüm. Özgür ve buz gibi yalnız...

“Pardon, siz kimsiniz?” diye yineledi bu kez hırçınlaşan sesiyle. Halbuki nasıl da munis bir bebektir, öyle kolay feveran etmezdi. Annesiz büyüyen bebeklerin ileride ekseriyetle güvensiz, tedirgin, hırçın olduğunu okumuştum bir yerlerde. Cevabı bilirmiş gibi öfkeyle kimliğini soran o yumuşak huylu bebek karşısında küçülüp un ufak oldum. Utandım kim olduğumu söylemeye.

“Ben... Mesude ben.”

“Kim?”

“Mesude... Annen”

“ ”

Sustu. Ben de gözlerimi kapayıp, az sonra kulaklarımı acıtacak, ruhumu kanatacak, kalbimi ağırlaştıracak o sesi bekledim. Telefonu kapattığında duyacağım sinyal sesini. Gelmedi. Hâlâ karşımdaydı demek ki.

“Süreyya?”

“ ”

“Süreyya orda mısın?”

“Şaka mı bu?”

Öfkeli değil sesi, biçare. Olmasın da ne yapsın? Onu bırakmaya kıyamamıştım, onca yıl varlığımdan mahrum ettikten sonra, şimdi aklını karıştırmaya, ruhunu allak bullak etmeye de gönlüm elvermiyor.

“Değil, şaka değil.”

Şaka değil kızım diyecektim, tuttum kendimi. Ona kızım diye seslenmeye hakkım var mı ki? Diyelim ki ben bunu kendimde hak gördüm, Süreyya parlayıp terslenmez mi?

Yine susuyor, esirgiyor benden sesini. Benim ondan esirgediklerimin yanında bu ne ki... İşiteceğim bilcümle kötü söze, hakarete ve hatta yakası açılmadık küfre hazırım.

“Seninle konuşmam lazım Süreyya.”

“Siz, benim... Yani siz gerçekten...”

Kasımda kırk üç yaşına basacak, ama nasıl da günahsız küçük bir çocuğunkine dönüverdi sesi. Beni bağışlar mı? Bağışlalmazsa da hakkıdır, haklıdır. Ama keşke söyleyeceklerimi bir dinlese. Dinlese ki hiç olmazsa kendini affedebilse dünya gözüyle. Sandığı gibi nedensizce terk edilmediğini öğrense; sevildiğini bilse. Sevildiğini bilmeyen çocuklar kendilerini de sevmezlermiş çünkü. Sevemezlermiş.

“Benim” diyebildim. “Annenim.”

O nasıl annesiyle konuştuğuna itimat edemiyorsa, ben de bunca yıl sonra kızımın sesini duyduğuma; küçümen bir bebek olarak bıraktığım Süreyya’yı kocaman bir kadın sıfatıyla bulduğuma inanamıyordum. Yıllar içinde değiştiğini biliyordum elbet, fakat ne zaman onu düşünsem, aklıma yatağımın yanındaki minik beşikte uyuduğu hali geliyordu. Uykusunda ağzına götürdüğü başparmağını emiyordu. Yanımda götürüp yıllarca seyrettiğim fotoğraf dahi kafamda çektiğim bu son fotoğraf kadar tesirli değildi. O bebekten çok, anne göğsünden mahrum edilip parmaklarda şifa arayan minicik ağız vicdanımı sızlatıyordu.

“Nereden buldunuz beni? Nasıl buldunuz?” Meraklı, tedirgin, şaşkın, öfkeli, şüpheci...

“Nüfus kayıtlarından arattım.” Yavrusunu arayan bir anne olmaktan ziyade, annesine hesap veren kabahatli bir çocuk gibiyim. Kabahatliyim. Hem de çok büyük kabahat işledim.

“Yaa.” Böyle deyip sustu yine. Ne diyeceğini bilemedi. Ne söylesin ki. Başına geleni anlamaya çalışıyor. Ne hissettiğini muhakeme edecek, ölçecek, biçecek, tartacak. Boşa koyacak dolmayacak, doluya koyacak almayacak. Nihayetinde belki öfkesi, belki merakı ağır basacak. Yahut benim şimdi tahayyül edemediğim başka bir hissi. Ola ki kalbinin kantarında ağır çeken köpük köpük öfkesi olursa, belki sesimi bile duymaya

katlanamayacak, insaf etmeyip telefonu yüzüme kapatacak. Olanları pür dikkat takip eden mendebur telefon, icadından bu yana ortak olduğu sırlara bir yenisini ekleyemediği için merakta kalacak. Kızım, hayatı boyunca ruhunun gergefinde biriktirdiği en ağır lafları hazır muhababını bulmuşken sarf etmeyişinin pişmanlığını duyacak. Bense asla bağışlanmayacak günahlarımı, dilimde mühürlü kalacak sırlarımı ve görmeye layık olamadığım rüyalarımı sırtlanıp, geldiğim yere geri döneceğim. En iyisi, düşüncelere dalmasına, dalıp da içinde uyuyan öfkeyi harlandırmasına müsaade etmemek...

“Neden susuyorsun? Şaşırdın çünkü biliyorum. Fakat gözünü seveyim, ne olur susma; iki kelimeyi çok görme bana.”

“Neden şimdi arıyorsun beni?”

Hiddetlendi işte. İçinden geçenleri tartınca en ağır çeken öfke oldu. Sizli bizli konuşmayı samimiyetten değil, nezaketi bana çok gördüğünden, kabalaşmak, hücum etmek maksadıyla bıraktı. Saldırsın. Ama onun mübarek ağzından duyacaklarımın beni bunca yıldır kendime söylemiş olduklarımdan daha çok yaralayamayacağını zannederdim. Yanılmışım, onu anladım.

“Neden daha evvel aramadım da tuttum şimdi arıyorum, değil mi? Haklısın, hem de çok haklısın.”

“ ”

“Seninle konuşmam lazım Süreyya.”

“Ben... hiçbir şey anlamıyorum. Bunca zaman sonra bu gece, böyle damdan düşer gibi arayıp benimle konuşmanı gerektirecek şey nedir?”

“Bunca zamandır konuşulmayanlar.”

“Peki neden şimdi?”

“Çünkü sonrası yok kızım. Bu son şansımız.”

Babaannemin ölümü benim için büyük bir yıkım olmadı. Bu yüzden hâlâ bir parça suçluluk duyarım. Hayattaki tek gerçek yakınım oydu. Beni büyüten, benim için endişelenen, üzerime titreyen biri. Hayatımdaki eksikleri doldurmak amacıyla didinmiş durmuştu, ama ben onun kapladığı kocaman yeri ne tür tanımlarla dolduracağımı pek bilemiyordum. Haddinden fazla yer işgal ediyordu ve tek bir kişinin aynı anda birden fazla şey olamayacağını farkında değildi. Yine de üzerimde öyle çok emeği vardı ki... Ölümünün hiç değilse benim hayatımı bir parça değiştirmesi gerekirdi. Bu, yaşadığı dünyada küçük de olsa bir iz bırakabildiğinin ispatı olurdu.

Yokluğun birilerinin varlığına tesir etmesi gerekir. Etmiyorsa, kimse için önemli olmamışsın, kimsenin hayatında boşluğu hissedilecek bir yer dolduramamışsın demektir bu. Uçsuz bucaksız bir yalnızlığın orta yerinde yaşamışsın demektir.

Babaannemin yalnızlığı ancak ölümüyle birlikte ortaya çıkmıştı. Ölümü kimsenin, hiç kimsenin, en yakınındaki benim bile hayatımı bir parça olsun değiştirmemişti. Değişen hiçbir şey olmamıştı. Şu koskoca dünyada etkisiz bir elemandan fazlası olamamıştı Çeşminaz Hanım. Bu gerçeği ilk fark ettiğimde aklıma tuhaf bir şekilde Paul Auster'in babası gelivermişti. Sam Auster.

Paul Auster'i çok severim. Yıllarca ona özenerek kırmızı

defterler taşıdım çantalarımnda. O defterlere sokakta gördüğüm insanların notlarını aldım. Sokakta yaşayan insanlara, serserilere, meczuplara dair hikâyeler yazdım. Kimi zaman Auster'in roman kahramanları gibi sabahtan akşama kadar sürecek uzun gezintilere çıktım. Tanımadığım insanların peşine düşüp dedektifçilik oynadığım bile oldu. İkimizi benzer kılan bir şeyler olduğuna hep inandım. Hayatımın kimi dönemlerinde Auster'in tesadüflerine güvenerek yaşadım. () ve hem ruhumu hem aklımı karıştıran kitapları olmasaydı, küçücük bir tesadüfü o kadar önemseyip, büyütüp evlenmezdim bile. Tıpkı yarattığı kahramanlar gibi bir gün ardıma bile bakmadan her şeyi terk edecek cesareti bulmamda da parmağı olduğunu düşünüyorum. Auster'in babası ile babamın rolünü üstlenmeye çalışan babaannemin ise sadece iki ortak noktaları var. Biri, yapayalnız kaldıktan sonra bile ısrarla terk etmedikleri kocaman evleri. Diğeri de, Auster'in ve benim ancak ölümleriyle birlikte keşfettiğimiz derin yalnızlıkları. *Yalnızlığın Keşfi*'nde babasını anlatırken, ölümünün kimseciklerin hayatında en ufak bir değişiklik yaratmadığını söylüyor Auster. New Jersey'deki o koca eve gidip babasının eşyalarını birer birer satışını, atışını, birilerine verişini anlatıyor. Ve bir ölünün eşyalarıyla baş başa kalmanın verdiği dehşeti bir de. Sahiplerini yitiren eşyaların bambaşka kimliklere bürünüşünü...

Haberi aldığımnda ne söyleyeceğimi, ne yapacağımı şaşırdım. Şaşkınlıktan ağlamak bile gelmedi aklıma. Nedense babaannemin öleceğini hiç düşünmemiştim. Oysa sürekli birilerini, bir şeyleri kaybetme korkusuyla yaşadığım, müthiş bir güvensizlik içinde kıvrandığım yıllardı. Bu duyguyu yaşamayan birinin anlaması mümkün değildir. Bu öyle bir haldir ki, en güzel, en mutlu anınızda bile yakanıza yapışıp sinsi sinsi didikler sizi. O anı paylaştığınız birilerinin, sevdiklerinizin sizi terk edeceğini, bir gün çekip gideceğini düşünmeye

başlarsınız. Sonra dudaklarınızdaki gülümseme donuklaşır. Sadece çevrenizdeki suratlara ve kahkahalara değil, kendinize de yabancılaşırsınız. İçinde bulunduğunuz anın kısa sürecekle bir mutluluk hali olduğunu ve elbette biteceğini düşünmeye başlarsınız. Bu emanet saadet sona erince ortalıkta kalakalacağınızla, ıssız bir acının içine düşeceğinize inanırsınız. Sahip olmanın mutluluğunun yerini, sahip olunanı kaybetme kaygısı alır. Derken korkunç bir ıstırapla baş başa kalırsınız. Artık o mutlu anların içinden geçmeniz mümkün değildir.

Babaannem bana öyle düşkündü, üzerimdeki ilgisi öyle bunaltıcıydı ki, beni kendiliğinden bırakıp gidebileceği aklımın ucundan bile geçmemişti. Kendimi bildim bileli benim için endişelenmeyi görev bilmiş bir kadındı o. Bu işten kolay kolay vazgeçecek gibi görünmüyordu. Onun da benim gibi birilerini kaybetmekten yorulmuş olduğunu ve bu yüzden elindeki tek şeye, bana sahip çıkabilmek için çırpınıp durduğunu anlamam için uzun yıllar geçmesi gerekecekti.

Öldüğünü öğrendiğimde hissettiğim duyguların içinde en ağır basanı şaşkınlık olmuştu. Bu beklediğim bir haber değildi kuşkusuz. Kısacık bir an için babaanneme öfkelendiğimi hatırlıyorum. Dünya yüzünde benim için endişelenen tek kişiydi ve haber bile vermeden gidenlerin kervanına katılmakta hiçbir sakınca görmemişti. Yine de kendimi yapayalnız kalmış gibi filan hissetmedim. Zaten yalnızdım çünkü. Hep öyle olmuşum. Babaannem ne kadar uğraşırsa uğraşsın onun için ördüğüm duvardan öteye geçememişti. Yıllarca en sevdiğim yemekleri yapmıştı. Günlerini mutfakta geçirip o yemeklerle beni memnun etmeye uğraşmıştı. Belki de bu yüzden onu en çok mutfakta hatırlıyorum. Tezgâhta sebze keserken, ocak başında yemeği karıştırırken, mutfak masasının üzerine eğilmiş meşhur havuçlu kekinin malzemelelerini kaşıkla, bardakla ölçerken... Mutfak onun bana ulaşabilmek için inşa ettiği küçük geçidiydi. Ne var ki hiçbir zaman

ıktıhlı biri olmadım ben.

Fidan Teyze aradığında ters giden bir şeyler olduğunu anladım. Fakat yine de bana bir ölüm haberi vereceğini hiç mi hiç düşünmemiştim. O, babaannemin tek arkadaşıydı. Kapı komşumuz Fidan Teyze. O zamanlar arkadaşlıktan anladıklarının, birbirlerine yemek tarifleri vermek ve beraberce pazara gitmek olduğunu düşünürdüm. Babaannem Fidan Teyze için arkadaştan çok abla gibiydi sanki. Babaannem gibi kendini anlatmayı sevmeyen, acısını içine akıtan, suratındaki porselen maskeyi hiçbir zaman çıkarmayan biriyle ne kadar kardeş olunabilirse artık. Fidan Teyze'nin tek oğlunun Kıbrıs'ta şehit düşmesinden sonra daha da yakınlaşmışlardı. Ayşe tatilden Selim Abi'nin ölüsüyle dönmüştü. Ben o zaman on bir yaşıdaydım. Yanı başımızdaki evin kapısının önünde biriken ayakkabıları hatırlıyorum. Belki o anı belleğimden gereğinden fazla yer ettiğindendir, ölüm hep ayakkabılarla birlikte gelir aklıma. Kapının önünde biriken eş dost ayakkabıları ve ölünün kapıya bırakılan sahipsiz ayakkabıları. Küçükken ölenin kapıya bırakılan ayakkabısının fakir fukarayı, ihtiyaç sahibine verildiğini anlayamazdım. Kimsenin bir ölünün ayakkabısını giymeyeceğini düşünürdüm belki de. Benim inandığım, o ayakkabıların asıl sahibi gelip alsın diye bırakıldığıydı. Gittiği yerde ayakları acımasın, üşümesin, karnı ağrımasın diye. Fidan Teyze kapısına oğlunun ayakkabısını bırakmış mıydı, orasını bilemiyorum. Hatırimda kalan, birikmiş eş dost ayakkabıları oldu. Üst üste, bir sürü, toplu bir mezar gibi...

Selim Abi, çocukluk aşkım sayılırdı. Küçük bir kızın mahallenin en sevilen delikanlısına karşı beslediği bir tür hayranlıktı bu. Onun mahallenin diğer delikanlılarıyla birlikte küçük bakkalın önünde oturup sohbet edişini, arka taraftaki arsada top koşturmasını gizli gizli seyretmeye bayılırdım. Arada bir gelip geçerken başımı okşar, hatırimi sorardı.

Belki de ona olan ilgimi anlar, için için gülerdi. Öldüğünü öğrendiğimde eskiden futbol oynadığı bomboş arsaya gidip ağlamıştım.

Selim Abi'yi o kadar çok sevişimin sebebi sadece mahallenin en yakışıklı delikanlısı oluşu değildi aslında. Onda kabına sığmaz bir enerji, laf söz dinlemez garip bir heyecan vardı. Çevremde gördüğüm öteki insanlardan, yaşlılarından, büyüklerinden, herkesten ama herkesten başka biriydi. Annesinin onu ipe sapa gelmez fikirler savunmakla suçladığına tanıklık etmişliğim de vardı. Fakat ailesi de dahil herkes onun kişiliğine, kendisini ifade etme biçimine, dışarıdan birinin de pekâlâ hissedebileceği türden bir saygı duyardı. O zamanlar çevremde olup bitenleri anlamaktan uzaktım.

Ölümünden iki sene önceydi. İlkbaharın taze havasını solumak için evin bahçesine çıkıp kendi kendime oyalandığım bir sabah Selim Abi'nin arkadaşları nefes nefese kapıya kadar gelmiş, "Astılar, üçünü de astılar" diye haykırmışlardı. Sadece dokuz yaşındaydım. Koşarak evden çıkan Selim Abi'nin ardından ne oluyor diye yan eve geçen babaannemin, Fidan Teyze'nin kulağına eğilerek bir sır verir gibi "Gepegenç çocuklar. Dağ gibi. Ölmeye değer mi? Seninkine mukayyet ol, uzak dursun bu anarşiden" dediğini hatırlıyorum. Sonra gazetelerde üç delikanlının fotoğraflarını görmüştüm. Selim Abi'nin öfkeyle, acıyla, kederle, hırsla evden çıkmasına sebep olan ölümün kapısını çaldığı o üç kişiyi. Babaannem fotoğraflara içini çekerek bakmış, dudaklarını kıpırdatmasından anladığım kadarıyla arkalarından lazım gelen duaları okumuştur. Çok değil, iki sene sonra Selim Abi'yi gitmek istemediği bir savaşa çağırdılar. Olmak istemediği bir yerde oldu, ölmek istemediği bir yerde öldü.

Babaannem o günlerde sık sık Fidan Teyzelerin evini ziyaret etmeye başladı. Ölüm, tuhaf bir şekilde onları yakınlaştırmıştı. Babaannem ölümü ve onun ardında bıraktığı keskin

karanlığı en iyi bilenlerden biriydi belki de. Komşusuna ne tür akıllar verdiğini bilmiyorum. “Ölenle ölünmez, acını içine gömeceksin” türünden bir şeyler söylemişti herhalde. Belki de dik durmasını, ele güne karşı güçlü görünmesini bile öğütlemiştir. Babaannem acının bile dimdik ve soylu bir biçimde yaşanması gerektiğine inanırdı. Ben de onun acısını tıpkı istediği gibi, hatta belki bir yerlerden beni seyrettiyse içini acıtacak kadar dik yaşadım.

Elbette babaannemin cenazesine katıldım. Ama cenaze işlemleriyle ilgilenmem gerekmedi. Bunun altından kalkamayacağımı düşünen Fidan Teyze’nin kocası Veysel Amca her şeyi halletti. Babaannemin hayatta benden başka kimsesi yoktu. Cenazeye doğru dürüst tanımadığım uzak akrabalar ve komşulardan başka kimse katılmadı. O zaman babaannemin benim dışımda herhangi bir hayat kurmamış olduğunu şüphe ettim. Başka bir şeye ihtiyaç duymamış mıydı, yoksa bunu yapmanın yollarını mı bilemiyordu?

Karlı bir kış günüydü ve daha mezarlıktan ayrılmadan toprağın üzeri bembeyaz olmuştu. Böylece kendimi onu kahverengi toprağın, sonsuz bir karanlığın altında yalnız bırakmış gibi hissetmedim. İçerisi belki biraz soğuk, ama kesinlikle aydınlıktı. Babaannemin yokluğuna sandığımdan daha kırsal sürede alışacak, varlığının izlerini kolayca silecektim. Bir anlamda beni var etmiş bir kadını bu kadar kolaylıkla yok saymak büyük bir acımasızlıktı. O vakitler onun yok saydıklarımdan tümüyle habersizdim tabi. İlerleyen yıllarda, kendimi hırpalarken, kurcalarken, kaybettiğim herkesin, hiç sahip olamadığım herkesin, giden annemin ve ölen babamın intikamını zavallı babaannemden almış olduğuma karar verdim. Oysa zavallılık babaannemin en son anılmak isteyeceği bir haldi.

Komşuların cenaze evine doluşmasını istemediğim için ilk otobüsle şehirden ayrılacağımı söyledim herkese. Okula

dönmem gerekiyordu. Oysa niyetim bir daha dönmeyeceğimi çok iyi bildiğim o evde, çocukluğumun ve babaannemin eşyaları arasında son bir gece geçirmekti. Eve döndüğümde birden koskoca bir boşluğun içine düşmüş gibi oldum. Babaannemin korkunç düzeni içinde her şey, o az sonra çıkıp gelecekmiş gibi bekliyordu. Ocakta yemeğin piştiğine, az sonra çatal tabağın usulca masaya yerleştirileceğine inanabilirdiniz. Yatak odasına girdiğimde yatağının kusursuzca toplanmış olduğunu gördüm. Gizli bir niyetle orayı dağınık bulmak istemiştım oysa. Küçükken yatak toplama konusunda çok üstüne gelir, yatak örtülerinin kırışksız, jilet gibi toplanmasını ister, kimi günler beğenmeyip defalarca yeniden toplatırdı. Ben evde yokken, bir sabah da yatağını toplamamış, tembellik etmiş olmasını ve bir baskınla onu yakalayivermeyi dilemişim sanki. Artık ortada yakalanacak kimse yoktu. Üstelik yatak buna rağmen jilet gibiydi. Babaannem dokunduğu her şeyin kusursuz olmasını isterdi.

Evin eski eşyaları arasında dolaşırken, çocukluğumun geçtiği bu odaların, mutfağın, salonun ne kadar kasvetli olduğunu hayretle fark ettim. Bu evde yaşayan tek şey babaannemdi sanki ve o ölünce her şey soluklaşmış, eski bir fotoğrafa dönüvermişti. Salondaki kahverengi kadife perdeler sımsıkı kapanmış, televizyonun üstü, ekranına kadar inen bir dantelle örtülmüştü. Babaannem seyretmediği zamanlarda televizyonun ekranını da kapatırdı. Salonun dört köşesinde yemyeşil, pırıl pırıl saksı çiçekleri. Kapının üzerinden dönerek uzayan, bütün salonu dolaşan, buna rağmen içerinin kasvetini bir parça olsun azaltamayan sarmaşık. Mermer sehpa-
ların üzerindeki ağır cam küllükler. Hiç kimsenin sigara içmediği bu evde sigara içen misafirler için özenle saklanmış, yıllarca bekletilmiş küllükler. Duvarlardaki az sayıda fotoğraf. Biri dedeme, biri babama, biri bana ait, üç tane yan yana büyütölmüş çerçeveli vesikalık. Ve elbette büyük duvara

tek başına asılmış Adnan Menderes fotoğrafı... Salonumuzun ayrılmaz parçası. En az kül tablaları kadar bize uzak, en az kül tablaları kadar manasız bir alışkanlık. Babaannem yıllar sonra bile bu fotoğrafı indirmemiş, dedemden kalan mukaddes bir hatıra gibi saklamıştı. Dedem Demokrat Partiliymiş. Oğlunun mürüvvetini göremeyen Rıza Efendi'nin ömrü 27 Mayıs'ı görmesine yetmiş ve o da pek çokları gibi haberi sabahın erken saatinde radyodan almış:

Bugün demokrasinin içine düştüğü buhran ve müessif hadiseler dolayısıyla ve kardeş kavgasına meydan vermemek maksadıyla Türk Silahlı Kuvvetleri memleketin idaresini ele almıştır. Bu harekâta Silahlı Kuvvetlerimiz, partileri, içine düştükleri anlaşılmaz durumdan kurtarmak ve partiler üstü tarafsız bir idarenin nezaret ve hakemliği altında en kısa zamanda adil ve serbest seçimler yaptırarak idareyi hangi tarafa mensup olursa olsun, seçimi kazananlara devir ve teslim etmek üzere girişmiş bulunmaktadır.

Babaannem siyasetle ilgili bir kadın değildi. Dedem ölmeden evvel oyunu kocasının uygun gördüğü partiye vermekten öteye gittiğini sanmıyorum. Fakat sonrasında bir bayrak yarışını devralır gibi Adalet Partili olmuş. Demirel'in suratını gördüğünde "meymenetsiz adam" dediği halde hem de. Evimizde siyaset pek konuşulmazdı. Babaannem takım tutar gibi parti tutar, bu konuda konuşmayı ya da düşünmeyi gereksiz bulurdu. Mutfakta değilse, üçlü koltuğa oturur ve önemli bir vazifeyi yerine getirir gibi ciddi bir ifade takınarak çeyizim için danteller örerd. Tiksindiğim beyaz danteller...

Üçlü koltuğun önünde durdum. Ahşap oymalı koltuk olduğu yerde iyice ağırlaşmış gibiydi. Kısacık bir süre önce üzerinden bir ölü kalkmıştı ve koltuk bütün bu ağırlığı aslı üzerinden atamayacaktı. Babaannemin iki gün sesi soluğu

çıkmayınca meraklanan Fidan Teyze'nin kocasıyla kapıyı zorlayarak eve girdiklerini biliyordum. Onu işte bu koltuğun üzerinde bulmuşlardı. Yanı başında çeyizim için örmekte olduğu kim bilir kaçınıcı masa örtüsü duruyordu. Bir hafta evvel telefonda konuştuğumuzda sesinde hiçbir kaygı verici belirti yoktu oysaki. Gayet sağlıklı ve neşeli geliyordu sesi. Ama onun gerçekte nasıl hissettiğini asla bilemezsiniz. Böyle öldüğünü bilse utancından yerin dibine geçerdi herhalde. Hiç tarzi değildi elbette. Komşuları tarafından evde ölü bulunan yaşlı bir kadın...

Ne zaman geleceğimi sormuştu bana ve sınavların yaklaştığı, çok çalışmam gerektiği yalanını söylemiştim. Israr etmemişti. O gün, o koltuğun başında dikilirken, yanına gelmemiş olduğum için pişmanlık duydum. Ama bunu derin bir suçluluğa dönüştürmedim. Dedim ya, babaannemi unutmam sandığımdan bile çabuk, hatta anısına hürmetsizlik sayılabilecek kadar çabuk oldu. Belki de onunla birlikte her şeyi unutmak ve yeni biri olmak istedim. O, beni bir yere, bir geçmişe bağlayan tek insandı. Babaannemle birlikte zaten pek de sağlam olmayan köklerimi hepten yitirecek, özgürleşecektim. Özgürleşirken de kaybolacaktım. Ama çok gençtim, bunun ne anlama geldiğini bilecek yaşta değildim o zamanlar.

O geceyi babaannemin özenle muhafaza ettiği odamda geçirdim. Çocukluğumu geçirdiğim odada. Huzursuz bir uyku olduğunu hatırlıyorum. Uyumadan önce babaannem için ağladım. Bu onun için son ağlayışım oldu. Sonra şaşırtıcı bir hızla hayatımdan silinip gitti. Sanki hiç olmamış gibi. Onun yalnızlığı, kimsesizliği ölümünden sonra daha da belirginleşmiş oldu böylece.

Ertesi sabah ilk otobüsle kimselere görünmeden şehirden ayrıldım. Bir hafta sonra da Fidan Teyze'ye kısa bir mektup yazarak evi ve iş hanındaki dükkânları satılığa çıkaracağımı, bu işlerle ilgilenirse çok mutlu olacağımı söyledim. Fidan

'Teyze'nin mektubumu okurken gözyaşlarını tutamamış olabileceğini tahmin ediyorum. Babaannemin yakın olduğu tek komşusuydu ve elbette sadece tek mirasçısı değil, tek yakını olan benim onun evine, hatırasına, anısına bu kadar çabuk kayıtsızlaşabilmiş olmamı hem yadırgıyor hem de ayıplıyordu. Ama yine de yardım etti bana. Üç aya kalmadan evi, içindeki eşyayla birlikte sattık. Sonra da birer birer kiradaki dükkânları... Dedem, karısına ve oğluna hatırı sayılır bir varlık bırakmıştı. Bunların başında da Menekşe Han'daki dükkânlar geliyordu. Hanın alt katının tamamı bizim, daha doğrusu babaannemindi. Babaannem hiçbir şeyi satmamış, her ay düzenli olarak gelen dükkân kiralalarını bankaya yatırarak geleceğimi garantiye almıştı. Bense sahip olduklarımı elimde tutmak konusunda onun kadar istekli olmadıyım. İlk yaptığım şey bir an evvel onlardan kurtulmak oldu. Büyük ev satılmadan evvel, Auster gibi eve dönüp eşyaları elden çıkarmadım. Son gece yanıma aldığım üç beş fotoğraf ve kıyafetlerim dışındaki her şeyi evde bıraktım. Yıllarca göz nuru dökerek benim için ördüğü dantelleri, çeyizim için özenle sakladığı mutfak takımlarını, havlu kenarlarını bile. Yıllar sonra ona ait tek bir şeyi olsun yanıma almayıp saklamadığıma çok yazıklandım. Bana bunca özen gösteren o insana karşı bu kadar katı davranmayı nasıl becerebilmişim acaba? Babaannemden değil, kendimden kaçmaya çalıştığımın farkındaydım elbette. Bazı şeyler hiç söylenmez. Yine de öyle olduğunu en baştan beri bilirsiniz. Bu, insanın başkalarına değil, en çok kendine oynadığı bir çeşit oyundur. Benim de kendime söylemekten kaçındığım pek çok şey vardı.

Babaannemden kalan miras, sadece okulu bitirmeme değil, sonrasına da yetecekti. Üniversite yıllarım tuhaf bir kaygı içinde geçti. Babaannemin pek de önemsemediğimi düşündüğüm bütün o öğütleri zihnimin bir yerinde takılıp kalmıştı. Belki de bu yüzden çevremde olup biten şeylere karşı kayıtsız kalıyor, öfkemi de, sevincimi de kendime saklıyordum. Okul, önümde uzayan bomboş koridorlardan daha fazlası değildi benim için. Nefessiz, sessiz, bomboş karanlık bir bina... Herkes bir yerlere kaçmış, kalanlarsa tedirgin bakışların ardına saklanmıştı. Eskiler, çok değil birkaç sene önce burada bambaşka bir dünya olduğunu söylerdi. O sene üniversitelerin kapısı biraz geç açılmıştı, ben de fakülteye kasımın ilk ya da ikinci haftası başlamıştım. 12 Eylül'den sadece iki ay sonra. Korkunç bir bahar temizliğine denk gelmiştim.

... Girişilen harekâtın amacı, ülke bütünlüğünü korumak, milli birlik ve beraberliği sağlamak, muhtemel bir iç savaşı ve kardeş kavgasını önlemek, devlet otoritesini ve varlığını yeniden tesis etmek ve demokratik düzenin işlemesine mâni olan sebepleri ortadan kaldırmaktır.

Parlamento ve hükümet feshedilmiştir. Parlamento üyelerinin dokunulmazlığı kaldırılmıştır.

Bütün yurttta sıkıyönetim ilan edilmiştir.

Yurtdışına çıkışlar yasaklanmıştır.

Vatandaşların can ve mal güvenliğini süratle sağlamak bakımından saat 05'ten itibaren ikinci bir emre kadar sokağa çıkma yasağı konulmuştur.

Okula başlamamın üzerinden bir ay geçmişti ki, soluk bir güzete haberine sığdırılmaya çalışılmış gözleriyle tanıştım. Beni yerime mihlayan, boğazımı düğüm düğüm eden gözlerle. Bu fotoğraf anından birkaç saat sonra kapanacak ve bir daha asla açılmayacak gözlerle. Sonsuzluk kadar karanlık bir kapı aralığından yüzüme dikilmişlerdi. Haksızlığa uğramışlığın, kendinden emin masumiyetin ve kırık dökük bir vedanın korkusuz, ama kırılgan elçileriydi. Onların gencecik ışığını söndürmenin vatan sevmek sayıldığı bir memlekette yâhumanın çaresizliğiyle okudum hikâyelerini. "Asmayalım da besleyelim mi?" diye sormuştu Evren Paşa, apoletlerini şangırdatarak. Koca koca adamlar, hayattan daha kıymetli büyük bir masanın etrafındaydılar. Çok önemli makamlar, çatal dillerini tıslatarak, yekvücut olup öfkeyle kafalarını salladılar. Netekim, sonunda o gözlerin sahibini, onun gencecik, zarif bedenini, dikenli çalılara takılmış yaralı bir güvercin gibi, ağaçların en günahkârında asıp, cinayetlerinden geriye bir tek gazetede gördüğüm o solgun fotoğrafı bıraktılar.

Sonra sonra öğrendim, fotoğrafı idamın infaz edileceği gecenin gündüzünde haber yapmak için Emin Çölaşan ile birlikte Mamak Cezaevi'ne giren Savaş Ay çekmişti. İncecik boynuna kalın organ geçirilecek bir çocukla yüz yüze gelmek öyle feciydi ki, içlerindeki gazetecilik aşkı derin bir kedere döñüşüvermiş, onun karşısında ne yapacaklarını bilememişlerdi. Gabriel Garcia Márquez'in *Kırmızı Pazartesî*'sindeki gibi, katili ve kurbanı herkes biliyordu, ölümün yaklaşan soluğunu herkes duyuyordu, ama kimse bir şey yapmıyordu işlenecek cinayeti önlemek için. Yapamıyordu, zira bütün sesleri kısmıştı postalın hilafeti. Muhtemelen, kendine verilen

bu zorlu göreve ölüm bile için için isyan etmişti, etmişti ama ağzını açıp da bir şey diyememişti. Elden gelen tek şey, ke-derinde kaybolmak ve daima hatırlamaktı o masum gözleri. Sonradan, gönlümden geçenleri bilirmiş gibi, Aysel Gürel, Sezen Aksu ve Onno Tunç fotoğrafın ardından şöyle sesleneceklerdi:

aman aman yandım aman
kurşun gibi izler
son bakıştaki o gözler kaldı aklımızda

Fotoğrafın yaşlanmaya vakit bulamamış, hep çocuk kalacak sahibini hiç unutmadım. Yaşı on yedi, adı Erdal Eren'di.

Okul, gerçek bir sessizliğe gömülmüş, öğrencilerin çoğu sadece binayı değil, şehri de terk etmişti. Sabah derse girerken, ortalıkta dolaşan askerlerin önünden geçer, gözlerimi yerden kaldırmaz, bakışlarımı postallarından ayırmazdım. Yüzlerine baksam, bakışlarımda bir suç unsuru bulacaklar sanırdım. Oysa en ufak bir alakam yoktu siyasetle. Gerçi hiçbir şeyle alakam yoktu ya... Sadece babaannemin öğütleri değil, çevremdeki acayip sessizlik de beni fazlasıyla korkutup sındırmıştı.

Çok fazla arkadaşım yoktu. Olanlarla da paylaştıklarım sınırlıydı. Yabancıliği marifetmiş gibi kuşanmış, bu sefil kostümü gittiğim her yere taşımıştım. Beni terk edecekler korkusuyla sevgili adayı olabilecek erkeklerle de doğru düzgün ilişki kuramaz, her şeyi çabucak hastalıklı bir hale sokuverirdim. Çevremdeki her şeyi kendim için tehlikeli bulurdum. İşte bu yüzden okul hayatım boyunca kimseyle doğru dürüst arkadaşlık edemedim. İlle de yalnız kalmalıyım gibi bir saplantım yoktu. Becerebilseydim ben de birilerini sevmek, birileri tarafından sevilme isterdim elbette. Ama kurduğum bütün ilişkiler belirli bir noktaya kadar gidiyor, sonra aniden

tıkanıp, ilerlemez hale geliyordu. Tıpkı babaanneme yaptığım gibi arkadaşlarıma da görünmez duvarlar örüyordum. Başka türlü nasıl davranılacağını bilmiyordum. Sürekli kal-kanıyla gezen bir savaşçı gibiydim. Komik bir savaşçı... Çünkü aslında kimsenin dünyamı kurcalamaya, gizlerimi öğrenip şifrelerimi çözmeye filan çalıştığı yoktu. Ben yine de bilinçsizce kendimi korumayı bırakmıyordum.

Okulun ikinci senesiydi. Uzun yaz tatilinden yeni dönmüştük. Ortak dersleri alan dört beş arkadaş kantinde oturuyor, havadan sudan sohbet ediyorduk. Hiçbiriyle çok yakın değildim, ama yine de o dönemde daha yakınımnda olan başka kimse yoktu. İdeal tatil mekânlarından bahsediyorduk. Bahsediyorlardı demek daha doğru. Ben sohbetlere dinleyici olarak katılırdım daha çok.

İçlerinden biri Ercan'dı. Bir süredir tanıdığım, çevresindeki her şeye gözlük camlarının ardından kuşkuyla bakışına anlamlar yüklediğim, yarattığım anlamlardan gizli gizli etkilendiğim, arada bir kısa sohbetler etmekten çekinmediğim biri. Bu çocukla birkaç ay sonra sevgili olacak, ilk sevişmelerimi onunla yaşayacak, güvensizliğimin, iletişim kuramama-nın ezikliğini duyacak, bu hallerime katlanamayıp beni terk edeceğinden korkacak, nihayetinde de bu korkunun kasvetine dayanamayarak onu ben terk edecektim. Fakat o gün Ercan sadece gizli gizli beğendiğim biriydi. Tüm bunları bilemezdim ki...

Birdenbire bana dönüp, "Yalova'yı bilir misin? Bu masa tamamen cahil, hele Aynur, adını bile duymamış. Muazzam bir yerdir halbuki. Tam bir sahil kasabası" dedi.

Ne söyleyeceğimi bilemeyip kısa bir an duraksadım. Sorunun doğrudan bana yöneltilmesi, Ercan'ın ilgisine delalet olduğundan hoşuma gitmişti gitmesine, ama yine de bakışların üzerimde toplanmasından tedirgin olmuştum. Sanki bir suç işlemişim gibi sesimi iyice kısarak, "Evet. Tabii. Geçen hafta

oradaydım” diyebilirdim sadece.

“Aa, ne güzel, tatilini Yalova’da yaptın yani. Neresinde? Biz de her sene Çınarcık’a gideriz. Dayımların yazlığı var. Yazları uğrar, bir hafta on gün kalırız.”

“Aslında ben orada yaşıyorum. Pek tatil gibi değil yani.”

O zaman çok tuhaf bir şey oldu. Kimse ağzını açıp tek kelime etmedi, ama bana öyle geldi ki masaya kısacık bir sessizlik hâkim oldu. Sanki o anda masadakiler beni hiç tanımadıklarını fark ettiler. Hayatlarında ufacık olsun yerim yoktu. Okuldaki arkadaşlar birbirlerinin nereli olduğunu bilirdi. Biriyle tanışıldığında ilk sorulan sorulardan biri memleket olurdu. Sınavlar bitip de eve dönüşler başladığında kimi arkadaşlar kendilerinden önce gideni yolcu eder, otobüs garından el sallardı. Bazıları tatilde telefonlaşmak için başına şehirlerarası telefon kodu eklenmiş numaralarını değişik tokuş ederdi. Memleketten gelen koliler öğrenci evlerini şenlendirir, çevredeki arkadaşlar anne yemeklerinden nasiplenmek üzere eve davet edilirdi. Yani öyle ya da böyle herkes birbiri- nin memleketini bilirdi. Oysa o gün o masada kimse benim nereden geldiğimi bilmiyordu. Bunu düşününce kendimi yabancı bir ot gibi hissettim. Oysa mezarlıklarda bile istenmezdi, yolunurdu o otlar. Ne ölünün ne dirinin yanında tutunabilirlerdi. Küçükken kaçtığım sorulara hasret mi kalacağım yoksa diye geçirdim içimden o gün. Artık kimse benimle ilgili bir şey sormuyor, öğrenmek istemiyordu. Kimse varlığını önemsemiyordu. Varlığımı, kendi varlığını yüceltmek için kullanmak bile istemiyordu kimse. O gün birileriyle daha yakın olmayı becermek için duyduğum kuvvetli istek, Ercan’la aramızdaki münasebeti hızlandırdı. Ne var ki medet umduğum sevgililik bile beni birine yakın kılmaya yetmedi...

Beni sevdiğini söylüyordu. Neyimi sevdiğini bilmiyor, ne diye sevdiğini anlamıyordum. Bu sevginin bir gün geçip gideceğine, biteceğine emindim. Üstelik evvelce bilmediğim bir

şeyin eksikliğini duymazken; şimdi birinin, bir erkeğin beni seviyor olduğu fikriyle tanışmıştım. O erkek beni sevmekten vazgeçtiğinde yaşayacağım kırıklık için üzülmeye pek erken başlamıştım. Bu mantık, yıllarca ilişkilerime yön verdi. Sadece sevgililerimle değil, arkadaşlarımla kurduğum ilişkilere de. Bu yıllarca böyle devam edecekti. Önce terk edilmekten korkacak, deliler gibi korkacak, sonra günün birinde sebep bile aramaksızın arkasını dönüp giden ben olacaktım.

Mesela Zinnur... Zinnur'la gerçekten garip bir arkadaşlığımız vardı. Diyebilirim ki bu güne kadar karşılaştığım insanlar içinde kendimi en yakın hissettiğim kişi o olmuştur. Onun yanında olmak insana efsunlu bir mutluluk, rahatlık verir. Ben de onun olgun neşesinin, yumuşacık sesinin ve kendinden emin hareketlerinin yanında uysal bir kedi gibi olur, içimin fırtınalı denizlerini, kanlı kavgalarını kısa bir süre için de olsa rafa kaldırırdım.

Babaannem öldükten kısa bir süre sonra tanıştık Zinnur'la. Tanıştığımız ilk gün "Ben seni zaten biliyorum" dedi bana. "Başını toprağa gömen o kuşlardan birisin sen de. Sen görmüyorsun ya, başkaları da seni görmüyor zannediyorsun. Ama bak tanıyorum seni. Bir fon kâğıdı gibi, duvarla bütünleşerek sınıfta oturduğunu bilecek kadar tanıyorum."

Onun bu saldırgan tavrından nefret etmiş, kendimi savunacak olmuştum ki, "Ama bütün bunları söyleyebilmek için seni anlıyor olmam gerekiyor değil mi? Aynını hissetmesem nasıl tanırım seni, bulur çıkarırım onca insanın arasından? Biz lanetli bir cemaatin üyeleri gibiyiz, korkma. Ben de senin geldiğin yerden geliyorum. Aynı bokun soyuyuz işte" demişti gülerек. Bütün bunları bir çırpıda söyleyiverecek cesareti, özgüveni varsa benimle aynı cemaatten olması mümkün değildi elbet. Zamanla Zinnur'un çok iyi bir oyuncu olduğunu fark ettim. Evet, belki en az benim kadar lanetliydi, ama o kendisini savunmak için benimkinden bambaşka bir kalkan

kullanıyordu. Ben susarken o konuşuyor, havada uçuşan kelimelerin gücünü sessizliğe yeğliyordu. Hatta bütün o kelimeleri sessiz kaldığı bazı kâbus dolu anların intikamını almak için kullandığı bile söylenebilirdi. Kendi hikâyesini anlatana kadar bunu bilemezdim ama.

Zamanla aramızda tuhaf bir bağ oluştu. Sürekli onu görmek, yanında bulunmak istiyordum. Okulda ya da dışarıda görüştüğümüz kısıtlı saatler bana yetmez oldu. Huyum kurusun! Gidecek diye saatime bakmaktan, o korkuyu duymaktan, birlikte geçirdiğimiz vakitlerin tadını layıkıyla çıkaramıyordum. Neyse ki bir süre sonra ev arkadaşı olduk. Onunla geçirdiğim zamana başkalarını ortak etmekten hoşlanmadığım için, yakınında olabilmenin tek yolu buydu. Okuldan sonra eve gider, kalabalıklardan bunalıp sakın evimize geleceği saati iple çekerdim. Arkadaşlarını sevmezdim. Hele çevresindeki erkekler, onu dişlemek için fırsat kollayan birer aç kurt gibiydiler. Zinnur'sa ilgilerinden memnundu, her zaman etrafında bir dediğini iki etmeyecek birilerini bulundururdu. Aslında onları sevmediğini, her biriyle kedinin fareyle oynadığı gibi eğlendiğini sezerdim. Açıktan söylemezdi bunu, ama erkeklerin kadınlar karşısında ne kadar âcizleşebileceklerini kendine ispatlamak için didinir gibiydi. İnatla arkadaşlarının arasına karışmadım. Zinnur'un benim dışımda, içinde benim olmadığım bambaşka bir hayat yaşaması gerektiğine inanıyordum. Yoksa onu sessizliğim e hapsedmiş, benden ve arkadaşlığımdan sıkılmasına izin vermiş olurum. Zira aramızdaki tek bağ, onun lanet diye nitelediği o şeydi. Pek tabii, günün birinde lanetinden de, kendisine lanetini hatırlatan şeylerden de kurtulmak isteyebilirdi.

Bütün suskunluğuma rağmen, en çok Zinnur'la konuştum ben. İçimden geçenleri anlatmaya çalıştım. En azından dedim. Oysaki o diğerlerinden farklı olarak ağzımdan laf almaya çalışmadı hiç. İnsanlar sizin suskunluğunuzun üzerine

daha iyi olasınız diye gitmezler. Onları kim senin işine yaramayacak kötücül bir meraktır. O merak, kendilerinin daha iyi durumda olduklarını görüp rahatladıklarında nihayete erer. Bir tecavüzden farksızdır. Birilerini konuşturmak, fotoğraflarını çekip sonra da çekmecelerde unutmak gibidir. Fotoğrafı çekilen öyle ya da böyle fotoğrafın bir gün kendisine geleceğini, verileceğini düşünür, umar. Oysa çeken, o anımdan çaldığı anları çekmecesine kilitleyip oracıkta unuttacaktır. Zinnur bir daha hiç bakmayacağı, önemsemeyeceği fotoğraflarımı çekmedi benim. Cevabını umursamadığı sorulur da sormadı bana. Anlattığımda beni dinliyordu dinlemesine, ama ne ilgili ne de ilgisiz görünüyordu. Duyduklarına aşırı tepkiler vermeyişi onunla konuşmamı kolaylaştırıyordu. Yine de bir yere kadar. Duvarlarım kendiliğinden örülüyordu. Birine çok yakın olmayı beceremiyordum. Bir türlü beceremiyordum.

Ona karşı hissettiklerim tam olarak neydi, şimdi bile bilemiyorum. Yıllar sonra o eski günleri anar ve anlamlandırmaya çalışırken, bu duyguların aşk olabileceğimi düşünmüştüm. Kendime itiraf etmekten çekindiğim, utandığım bir aşk. Ona olan düşkünlüğüm, yanında hissettiğim katıksız huzur—bu huzuru bozan tek şey onu kaybetme korkumdu—ve çevresindekilerden kıskanışım... Kadınların kadınlara duyduğu aşırı sevgi, kimilerince hemen bu türden bir aşk olarak yorumlanır. Oysa yapışık ikizler gibi gezen nice kız arkadaş biliyorum. Kadınlar sınırsız arkadaşlıklar kurmayı, kendini sakınmadan açmayı erkeklerden daha iyi becerir. Bu yüzden benim Zinnur’a yönelik duygularım, aşktan, cinsellikten arınmış bir teslimiyet hali de olabilirdi pekâlâ. Ama arada bir içimde kıpırdanan şeyleri, soluğumun kesildiği anları, kalbimdeki gümbürtüyü, misafirimiz geldiğinde ufacık bir yatağa sığışıp sarmaş dolaş yattığımızda yaşadığım büyük sevinci, vücuduma basan ateşi, o gün neye yoracağımı

bilemediğim her şeyi hâlâ büyük bir netlikle hatırlıyorum. Yanımda fütursuzca giyinip soyunurken, kendini, vücudunu bir parça olsun benden sakınmazken göz ucuyla güzelliğini seyrettiğimi anımsıyorum mesela. O günlerde bunu yaparken duyduğum suçluluk, bakışımın manası hakkında ipuçları veriyor bana şimdi. Dolgun bembeyaz göğüslerini, yuvarlak çıkık kalçalarını, omuzlarından aşağı dökülen kapkara saçlarını hatırlıyorum. O kendini olanca rahatlığıyla sergilededursun, ben onun yanında bir kere olsun soyunmadım. Zinnur konuştu, soyundu, içini dışını açtı bana. Ben hep suskundum, içim de dışım da suskun kaldı. En çok konuştuğum zamanlarda bile. İçine kapanan kutular gibiydim ben, dışarı açılmayan kapılar gibi. Zinnur'a karşı bile.

Oysa o bana anlattı. Bir gün aniden, sıradan bir şeyden bahseder, domates fiyatlarının yükseldiğinden söz eder gibi anlattı. Bunu anlattığı tek kişi ben olmama rağmen, önemsiz, her gün defalarca yinelediği bir şeyi tekrar eder gibi dümdüz bir sesle anlattı. Kendi lanetini anlattı. Gözlerinden bir damla yaş akıtmadan, gözlerini gözlerime dikip, yüzünde alaycı bir ifade, kendisini değil, geçen gün gördüğü bir filmi anlatır gibi anlattı. Anlattığı korku filmi, anlatansa çıplak bir yaraydı.

Ailece pek içlidışlı, akraba gibi oldukları karşı komşularını anlattı. Kendisi için "O benim elimde büyüdü" diyen Abbas Amca'yı anlattı. Abbas Amca'nın ellerinin, büyümekte olan bedeninde nasıl gezindiğini anlattı. Abbas Amca'nın bulunduğu, yarattığı fırsatları anlattı; usulca yanına, çok kere uyumakta olduğu yatağına sokuluşunu... Kendisi büyüdükçe, onunla beraber Abbas Amca'nın ellerinin, bacaklarının arasında sallanan o et parçasının, her yerinin, ama her yerinin nasıl büyük bir iştahla büyüdüğünü anlattı. Utancını, o koca adamın utancını nasıl da kendi başına yüklediğini anlattı. Suskunluğunu, kimselere bir şey diyemeyişini

anlattı. “Babam vururdu onu” dedi. “Anneme kıyamadım. Duyrsa üzüntüsünden ölürdü” dedi. “16 yaşına kadar bu böyle sürdü. Sonra bir gün bıçağı kapıp dayadım boğazına itin” dedi. Abbas Amca’nın gözlerinin nasıl da büyüdüğünü, gözbebeklerinin yuvalarından fırlayacak gibi olduğunu, korkusundan ne hale geldiğini anlattı. Hâlâ görürmüş adamı memlekete gittiğinde. Annesi hâlâ Abbas Ağabey der başka bir şey dememiş. Babası hâlâ ailesini karşı komşuya emanet edermiş bir yere gidecek olsa. Abbas Amca hâlâ “Elimde büyüdü Zinnur benim” diye anlatırmış. Ama bakamazmış uzun süre Zinnur’un yüzüne. Bizimkinin gözlerinde her ne görürse egi-verirmiş kafasını. Zinnur, onun bu halini anlatıp bulunduğu odayı çın çın çınlatan lacivert bir kahkaha patlattı. Sonra ağzına doluşmuş yılanları kendi zehirlerinde boğmak ister gibi sıkı sıkı kapadı dudaklarını. Yüzünde daha evvel fark etmediğim karanlık gölgeler gördüm. O gece oturdum ağladım Zinnur için. Babaannem olsa kızardı, ama elimde değildi. Bizim görmediğimiz nice geceler o da ağlamıştı mutlaka. Ölen çocuklarına, babama, dedeme, Selim Abi’ye, bana bile. Ben ölmediğim halde...

Zinnur, bir daha hiç açmadı o konuyu. İkimiz de hiç konuşulmamış gibi davrandık. Oysa konuşmuştuk, biliyordum, bildiğimi biliyordu.

Mezun olduktan sonra bir kere bile aramadım onu. Sanırım onunla ne yapacağımı bilmiyordum. Artık aynı okulda, aynı şehirde değildik. Bu aynı dünyada olmamak gibiydi. Birini sevmek büyük yükü. Bense hep ağırlıklarımı atarak yürümüştüm. Birini sevmenin yükünü, hele hele başka bir dünyadan birini sevmenin yükünü taşımayı bilmiyordum. Bana ulaşmaya çalıştı, mektup yazdı, kart attı, telefon etti. Mezuniyetimden sonraki ilk yıllarda öyle sık yer değiştiriyordum ki sonunda izimi kaybetti. Onun adresi belliydi, ailesinin yanına dönmüştü. İstesem ulaşabilirdim. Ama yapmadım.

Zinnur'dan aldığım son haber mektupla ya da telefonla gelmedi. Güzelim yüzünü çevreleyen kömür karası saçlarını uyduruk bir gazetenin üçüncü sayfasında gördüm. Gözlerine ince siyah bir şerit çekmişlerdi. Tanınmayacak sanki.

26 yaşındaki Z.A. kapı komşusu A.Y.'yi (54) sekiz yerinden bıçakladı. A.Y. olay yerinde hayatını kaybederken, genç kız cinayeti neden işlediği hakkında herhangi bir açıklama yapmadı.

Öyle ya, artık babası katil olamaz, ama annesi üzüntüsünden ölür. Ah Zinnur! Haberi okuduğumda şaşırmadım. Ama büyük bir umutsuzluğa kapıldım Zinnur için. Keşke işe yarasaydı, ama bu yara böyle iyileşmez ki Zinnur, dedim. Adresi hâlâ belliydi. Ama gitmedim, aramadım. Zinnur, sadece öğrencilik yıllarımda değil, tüm hayatım boyunca bana en yakın olmuş kişiydi. Belki de bu yüzden onu unutmayı tercih ettim.

“Peki seni dinliyorum” dedi. Metanet ya da meraktan ziyade sabırsız bir öfke var sesinde. Ne diyeceksem söyleyip bir an evvel telefonu kapatmamı istediği belli.

“Ne bildiğini değil, ama ne bilmediğini biliyorum Süreyya. Sana bilmediklerini anlatmak istiyorum.”

“Bunca yıl sonra böyle aniden... Bunu neden yaptığını anlayamıyorum. Benden istediğin bir şey mi var? Miras mı, Yalova’daki evden, dükkânlardan filan pay mı istiyorsun? Lafı uzatmadan açık konuşalım.”

Onu arayışına bir mana veremiyor. Altından bir çapanoğlu çıkar diye bekliyor. Kızım büyümüş, insanlar tanımış. Onlara itimat etmemeyi öğrenmesine neden olacak kadar habislerini hem de. Çocukluğunun umacıları, devanaları, çarşamba karıları, hakiki iblislerin yanında masum ve zararsız kalmış büyüdüğünde. Ganimeti az, sefaleti bol savaşlarda kullanmak için kalkan niyetine, sert bir kabuk edinmiş günbegün kendine. Belki de iyi yapmış. Onu esirgeyip arka çıkacak bir anası olmayınca, kendi kendini müdafaayı öğrenmiş. Kendini benden sakınmayı da...

“Evet, senden istediğim bir şey var. Sadece beni dinlemeni istiyorum. Ne kadar kızgın, küskün olsan da söyleyeceklerimi sonuna kadar dinlemeni rica ediyorum. Ben... huzurunu kaçırmak, sıkıntı vermek için aramadım. Kolay olmadığının da farkındayım. Benim için de değil, inan. Ama ne olur dinle anlatacaklarımı.”

“Ne anlatacaksın ki?”

Yıllar yılı içimde tuttuklarım, tek bir sorunun kısacık cevabına sığarmış gibi... Söyleyecek çok şeyi olup da nereden başlayacağını bilemeyen-

lere has bir çaresizlikle susup kaldım.

“Evet, ne anlatacaksın?”

“Sebebini anlatacağım.”

“Neyin sebebini?”

“Her şeyin.”

“Nasıl her şeyin? Dalga mı geçiyorsun sen benimle?”

Biriktirdiği öfke sesinde patlayıp etrafa saçıldı. Ama su koyuvermek yok, devam edeceğim, artık bir kere bu yola çıkıldı.

“Kızma, dinle. Olmuş bitmiş her şeyin sebebini anlatacağım. Ne sebeple gittiğimizi, neden bir arada olmadığımızı...”

“Siz... Siz kimsiniz?”

“Baban ve ben.”

Şaşırdığını biliyorum. Kısacık bir sessizlikten sonra, anasıyla değil de hasmıyla konuşur gibi devam etti:

“Babamın neden gittiğini biliyorum ben. Seninkini de bu saatten sonra öğrenmesem de olur aslında.”

“Bildiğini sandıklarında yanılıyorsun Süreyya.”

“Babamın yeri belli. Benim yerim de belli. Bak, arayınca hemen bulmuşsun. Bunca yıldır nerede olduğu belli olmayan tek kişi sendin.”

Şimdi söyleyeceklerimi duymaktan memnun olmayacak, biliyorum. Gelgelelim bir yerden başlamam lazım.

“Tepedeki mezarlık mı babanın yeri? Baban orada değil desem...”

“Nasıl değil? Ne biçim bir oyun bu? Ağzından çıkanı kulağın duyuyor mu senin?”

“Ah kızım, beni bir dinlesen...”

“Nerdeymiş peki babam?”

“Başka bir mezarlıkta.”

“...”

“Süreyya?”

“Bunca yıl sonra abuk sabuk konuşup canımı sıkmak, kafamı karıştırmak için mi aradın?”

“Kafanı karıştırmak için değil; varsa birbirine karışanları düzenlemek, ömrümde bir kerecik işine yaramış olmak için aradım. Senden bağışlan-

ınayı beklemiyorum. Zaten ben bile kendimde bunu hak görmüyorum. Tek isteğim anlatacaklarımı dinlemen ve hayatına bilmediklerinle değil, bildiklerinle devam etmen. Bu, sana karşı borcum benim.”

İç çekişinden anlıyorum ki pes ediyor. Kendini sabırlı bir tespih tane-si gibi telefon hattının öbür ucuna yerleştirmiş olmalı. En azından şimdilik beni dinlemeye niyetlenmiş yahut sesime karşı koyamayacak kadar yorgun düşmüş gibi. Belki de verecek doğru bir cevap bulmak; öylesini uygun görürse almacı elinden bırakıp telefonu bir daha açmamak için, sırf zaman kazanmak için kabul etmiş görünüyor.

“Peki” dedi. “Anlat o zaman. Seni dinliyorum.”

Okuldan sıkılmam çok uzun sürmemişti. Hukuk bana göre değildi. Bir süre daha paraya ihtiyacım olmayacağını bilmenin şımarıklığını da yaşıyordum üstelik. Büyük lükslerin peşinden koşmadığımdan, babaannemden kalanlar, beni epey bir zaman idare edecekti. Yine de okulu bitirdim. Başladığım bir şeyi bitirmiş olmanın hazzını duymak için bitirdim. Herhangi bir haz duyduğumu anımsamıyorum. Okulu bitirmemin bir diğer sebebi de kendime yapabildiğimi ama yapmak istemediğimi ispatlamaktı. Böyle oyunları oynamaya bayılırdım. Şımarık küçük bir çocuk gibi... Okulun son yılında ufak tefek çeviri işleri yapmaya başladım. Komik ama, bu benim çocukluğumun bir döneminde kendim için seçtiğim meslekti. Ek geliri olmayan birini geçindirmeye yetmeyecek miktarda olmakla birlikte bu işten para da kazanıyordum. Okul bittikten sonra da çeviriye devam ettim. Bu işi sevmiştim.

Küçükken Jules Verne romanlarına bayılırdım. Macera dolu kitapları bir solukta okur, kendimi hayal dünyamın en ulaşılmaz sokaklarını turlarken bulurdum. Bazen Dr. Ferguson, Dick Kennedy ve Joe'nun peşine takılıp Afrika'ya beş haftalık bir balon turu yapardım; bazen de gemisi batan diğer çocuklarla birlikte ıssız bir adaya tıkılıp kalırdım. 15 yaşındaki Dick Sand'ın kaptanlığındaki gemide tayfa olup Amerika'ya gitmeye çalıştığım da olurdu; denizcilerle birlikte bir adaya düşüp, başka bir hikâyede öldü sanıp üzüldüğüm

Kaptan Nemo'yu yeniden bulduğum da. Zaman zaman dünyanın çevresini seksen günde dönüp dönemeyeceğimin hesaplarına daldardım ve zarif İngiliz Lordu Phileas Fogg'la birlikte yola çıkmanın hayalini kurardım.

İşte o zaman bana dünyadaki her şey ama her şey mümkün gelirdi. Bu ne kadar kıymetli bir duygudur, kaybetmeden bilemez insan.

Aslında hiçbir zaman büyük maceralara atılmadım. Sınırlarım belirliydi benim hep. Ama birdenbire her şeye arkamı dönecek kadar cesaretli oldum daima. Buna korkaklık da diyebiliriz elbet. Her fırsatta uzaklara gitmeye, yeni yerler görmeye çalıştım. Aradığım her neyse uzaklarda bir yerlerde rastlarım umuduyla belki de.

Verne'in çocukluğumun gizli dünyasını aslında bambaşka bir dilde, benim anlamadığım bir dilde yazdığını, aramıza giren üçüncü bir kişinin ise her şeyi anlayabileceğim bir dile çevirdiğini öğrendiğimde, daha doğrusu bunun başlı başına bir meslek olduğunu anladığımda ileride bu işi başkaları için yapabileceğimi düşünmüştüm. Büyüdüğümde ben de güzel kitapları çocukların anlayabileceği dillere çevirecektim. Bir kitap yazmayı değil, yazılmış bir kitabı yepyeni bir dille yeniden diriltmeyi istemiştim nedense. Tanrı değil, mesih olmayı uygun görmüştüm kendime. Aracı... Küçük bir çocuk doktor, avukat ya da öğretmen olmak isteyebilir. Pilot veya astro-not da. Hatta belki de yazar... Ama çevremde benden başka çevirmen olmak isteyen çocuk yoktu. Bu hayalimi kısa sürede ben de unuttum zaten. Buna rağmen yıllar sonra hukuktan mezun olduğumda mesleğim avukatlık değil, çevirmenlik olmuştu.

Başkalarının yazdıklarını yeni bir dilde var etmeye çalışırken neredeyse haset duyardım aslında. Ben de kendi hikâyelerimi yazmak isterdim. Ne var ki anlatacak bir şeyim yoktu. Kırmızı defterlerime küçük notlar almaktan, bir

başkasına göstermeye bile cesaret edemeyeceğim başı sonu olmayan, paramparça hikâyeler yazmaktan fazlasını yapamadım uzun süre. Yine de bir gün, zamanı geldiğinde, oturup kendi hikâyemi yazacağımı biliyordum. Ya da buna inanmak hoşuma gidiyordu. Yıllar sonra başka birinin, saçma sapan bir kızın imzalayacağı romanlar yazacağımı aklımın ucundan bile geçirmiyordum elbette.

NY ile tanışmam, daha da önemlisi onunla birlikte çalışmam ancak Almodóvar filmlerinde filan görülebilecek saçma sapan bir tesadüfün eseri idi. Bu tuhaf işbirliğini kabul edişimin sebeplerinden birisi, benzer türden garip tesadüflere karşı bağışıklık kazanmış oluşumdu. Artık şaşırmıyor, reddetmiyor, tedirgin olmuyor, sadece önüme gelen şeyleri döke saça bile olsa yaşamaya çalışıyordum. Kaybedecek bir şeyi olmayanlara has bir rahatlık vardı üzerimde. Ama tabii öncesi var. Eğer başlangıçlar bitişler olmadan anılamıyorsa, elbette bunun da öncesi var. Tıpkı şu anda hayali bir aynada kendimi seyretmeye çabalarken yaşadığım acayip ruh halinin bir öncesi olduğu gibi...

Okul bittiğinde bir süre ne yapacağımı bilemez halde sereri mayın gibi Ankara'da oradan oraya sürüklendim. Hukukçu olmayacağım kesindi. Dergiler için çeviriler yapıyordum. 1985 senesiydi. Ruhi Su, Cemal Reşit Rey, Orson Welles ve Enver Hoca o yıl ölmüştü. Doğumlar değil ama ölümler birer işaretti benim için. Bütün bitişler yeni bir şeye başlamak gerektiğine işaret ediyordu. O yıl yapılan genel nüfus sayımında Türkiye'nin toplam nüfusu elli milyonun üzerine çıkmıştı ve bana soracak olursanız sokaklar nefes alamayacağı kadar kalabalıktı. İçimde hep uzaklara gitme arzusu vardı. Birçokları bunu kaçmak için yapar. Ben kaçacak bir şeyim olmadığını biliyordum. Benimki olsa olsa bir arayıştı. Başka bir yerlerde başka bir gerçek bulacağıma inanmak istiyor, henüz yolculuğa çıkmadan evvel bile bunun mümkün

olmayacağını için için biliyordum. Kitaplarda okuduğum şehirleri görmek istiyordum. İnsanlardan çok mekânlarla ilgilieniyordum, çünkü onlar ölmeyi bilmiyor, en azından kolayca kabullenmiyor, kendilerini asırlar sonraki ziyaretçileri için bile saklayabiliyorlardı.

Okuldan sonraki ilk birkaç ayımı Ankara'da geçirdim. Önce öğrencilikten kalma evde, sonra ucuz bir otelde kaldım. Otelde kalmayı bilinçli bir şekilde tercih etmiştim. Bildiğim bir ülkede, bildiğim bir şehirde bir yabancı gibi, zavallı bir yabancı gibi yaşamamanın nasıl olacağını görmek istemiştim. Netice korkunçtu. Yeni bir şey hissetmemiştim çünkü. Ben zaten hep, her zaman, her yerde yabancı olmuştum. Otel ya da ev, hiçbir yer bana yuva olmamıştı. Sonra gittiğim bütün ülkelerde, bütün şehirlerde küçük bakımsız otellerde kaldım. Otellerle bağım böyle başladı. Kendimi zavallı ya da biçare hissetmiyordum oralarda. Aksine yüzleştığım gerçekliğin gücünü keşfettiğimi, hissettiğimi düşünüyordum. Herkes için aynı anlama gelmiyordu elbet bu kimsesiz dört duvar. Necip Fazıl'ın dizeleri geliyordu arada bir aklıma: "... Ağlayın, aşinasız, sessiz can verenlere, otel odalarında, otel odalarında."

Görünürde kalbimde evsizlikle ilgili zapt edilemez bir sancı yoktu da, sürekli öğün geçiştirmek ve yemeklerin yıllanmış yağlarla pişirdiği lokantalardan beslenmek midemi fena ağrıtıyordu. Bir de yemek yerken başkalarını seyredip tiksime huyu geliştirmiştim niyeysel. Lokmaları alabilmek için açılıp öne doğru uzayan ağızlar, vahşice saldıran ve çoğu zaman üzerinde minik maydanoz kalıntıları barındıran keskin dişler, iştahla şaklayan diller, çene kenarından incecik sızan turuncu yağlar... Yemek yiyen herkes vahşileşip çirkinleşiyordu. Hem gözlerimi onlardan alamıyordum hem de her lokmalarında bulantıyla yüzümü buruşturuyordum. Lokantaları sevmiyordum, ama yapacak bir şey yoktu. Bir otel müşterisi, lokantaların da müdavimiydi çaresiz. Bir keresinde,

Keçiören'deki lokantalardan birinde bir anne kıza tesadüf ettim. Hesabı ödemek için kasaya gittiğimde fark ettim onları. Neden bilmiyorum ama o ana kadar gördüğüm en acayip lokanta müşterisiydiler. Onlara bakınca ilk aklıma gelen şu oldu; kesinlikle yanlış yerdeydiler. İkisi de önlerine konmuş tabağı görmez gibi başka yerlere dalmıştı. Anne, artık orada her ne görüyorsa masada ters çevrilmiş su bardağına, çocuk, lokantanın duvarına monte edilmiş küçük televizyona... Aslında başka bir yerde olmaları gerekiyordu da sanki, kendilerini o masada buluvermişlerdi.

Annenin ayaklarının dibinde bir yerlere gittiklerini ya da bir yerlerden döndüklerini söyleyen bir bavul bekliyordu. Anne ve kız, bavulun aksine son derece suskundu. Genç anne o güzelim bembeyaz yüzünü kocaman iki kara zeytin tanesi gibi parlayan öfkeli bakışlarının ardına gizlemişti. Çocuksa küçük bedenini metal ayaklı sandalyeye yerleştirmiş, belli ki bir an önce büyümek oyunlarından birine girişmişti. Günlerden pazardı. TRT'de "Pazar Konseri" vardı. Ekranda Hikmet Şimşek'in belirmesiyle küçük kızın cılız sesini duydum:

"Anne bak Mozart çıktı!"

Sanki o güne kadar görüp duyduğum en komik, en sevimli şey buydu. Kapıdan çıkarken kulaklarıma doğru yayılan ağzımı toplamaya çalışıyordum. Annenin cevabını ise duyamadım.

Bir süre sonra İstanbul'a taşındım. Buna taşınmak denirse tabii. Uzun süre, yani otuz yaşına kadar sabit bir evim, sabit bir işim olmadı. Çeviri için çevre gerekiyordu, ama bu konuda şansım hep yaver gitti. İşini yaptığım biri beni bir başkasına öneriyordu ve böylece neredeyse hiç boş kalmıyordum. Üstelik ufak tefek başka işler de yapıyordum. Genellikle Beyoğlu civarındaki otellerde kalıyor, taşınamaz eşya satın almamaya özen gösteriyordum. Beni herhangi bir yere bağlayacak her türlü eşyadan, lüksten bilinçli olarak uzak durup,

her an gidebilmeme olanak verecek şekilde sürdürdüm yaşamımı. Sahip olduğumuz her şey sırtımıza bir yükür. Bir çamaşır makinesi satın aldığınızda onu banyodaki yerine koymaktansa omuzlarınıza yerleştirirsiniz. Kaçmak istediğinizde sizi tutacak ilk şey o makinenin ağırlığı olur. Uzun yıllar buna izin vermedim. Parasız değildim. Hatta çalışmama bile gerek yoktu aslında. Kazandığım üç beş kuruşla her türlü lüksten uzak hayatımı idame ettiriyor, bankada bekleyen parayla da ömür boyu sürececek bir gezinin finansmanını sağlamayı kuruyordum. Niyetim sık sık bir yerlere kaçmak, kitaplarımın anlattığı o başka dünyaların ziyaretine gitmekti. Senede bir, olmadı iki senede bir başımı alıp başka bir ülkeye gidecek, herhangi bir turistten daha fazla kalmanın yollarını arayacaktım.

Gittiğim şehri yaşamak, hissetmek isterim ben. Bu yüzden herhangi bir turist gibi başlayan yolculuklarımı derinleştirmek, başkalaştırmak için çırpınıp durdum bugüne kadar. Bugüne kadar dediysem, yolculuk etmeyi bırakalı dokuz seneden fazla oluyor. “Küçük Ada”ma sığınamayacağımı anladığımda, sadece onu değil, bulacak bir şeyler aramayı da bıraktım. Son gördüğüm şehir Barselona oldu. Orada küçücük bir ada bırakıp, bir daha ayrılmamak üzere İstanbul’a geldim.

Okuduğum kitaplarda gördüğüm, yıllarca sığınıp yaşadığım şehirleri birer birer gezdim. Önce Paris’e gittim. En çok merak ettiğim oydu. Çocukluğumun topraklarına yıkılmaz binalar inşa eden Jules Verne’in, *Küçük Prens*’in yazarı Antoine de Saint-Exupéry’nin, *Colette*’in yaratıcısı Victor Hugo’nun ve kısacık hikâyeleriyle aklımı başımdan alan Guy de Maupassant’ın ülkesi. Her birinin ayak bastığı, âşık olduğu, yağmurunda ıslandığı, kahvelerinde oturup küçük defterlerine karalamalar yaptığı o şehir. Belki de onlara ait bir iz arayacak, sonra o izde kendimi bulmuş gibi olacaktım. Aradığımın ne olduğunu bile bilmeden soluğu Paris’te aldım.

Paris beni büyülemişti, ama kitaplarda okuduğum kentin burası olduğundan kuşkuluydum. Kenti gezmek, çok sevdiğim bir kitabın sinema uyarlamasını görmek gibiydi. Kötüydü diyemem, ama beklediğim bu değildi işte. Bir kent, benim kafamda kurduğum resme göre inşa edilebilir miydi? Hayali mimarım dünyanın gözbebeği bir kentten daha başarılı çalışmış olabilir miydi? Kim bilir...

Sokaklarda gezdim, kahvelerde, parklarda oturdum. Louvre Müzesi'ni, Pompidou'yu, Eyfel'i ve tabii grotesk gargoyellerin istila ettiği heybetli Notre Dame'ı gördüm. Kitaplarda anlatılanlar gibi değildi hiçbir şey. Orada bir şey bulacağımı umuyordum. Hiç sahip olmadığım bir şey. İdmanlı olduğum kötü otellerde kalarak şehrin sokaklarını turlamayı sürdürdüm. Sabahları erken uyanıyor, belirli bir rotam olmaksızın kentin içinde gezinmeye başlıyor, bazen bir bankta oturup saatlerce kıpırdamaksızın, gelip geçenleri seyrediyordum. Aklımda hep Auster vardı. Onun da bu şehirde birkaç yılını geçirdiğini biliyordum. Kahramanlarının her birinin yolu buraya düşmüştü. Bazı günler onun bir kahramanı gibi davranıyor ve hiç tanımadığım birilerinin peşine düşüp, becerebildiğim kadar takip ediyordum. Maceram kitaplarda olduğundan çok daha kısa sürüyordu. Yaptıklarımın ciddiye alınacak bir yanı yoktu. Sadece olmak istediğim yerde olmayı önemsiyordum. Kötü oteller, ucuz yemekler beni mutsuz etmiyordu. Ağzıma lokma koymadan geçirdiğim günler olmuştu, ama kesinlikle yakınmıyordum. İstedğim an geri dönebilirdim. Fakat dönecek bir evimin olmaması işimi kolaylaştırıyordu.

Paris'te bir buçuk aydan fazla kaldım. Marais Meydanı'nda aristokratların taş evleri arasında gezdim. Quartier Latin'de tarihi kokladım, öksüz bir sefalete dokundum. Kenti ikiye ayıran Seine'in kıyısında uzun yürüyüşler yaptım. Lüksemburg Bahçeleri'ne, çiçek bahçelerine, kelebek bahçelerine

girip çıktım. Montmarte’da Sacré-Cœur Bazilikası’nın çevresinde dolandım; Paris’in tek tepesine inşa edilmiş bembeyaz kilisede saatlerce oturup öylesine bekledim. Aradığımı bulamadım. Ne aradığını bilmeyen biri için bir şey bulmak neredeyse mucizedir. Mucizeye eremedim.

O kocaman parklardan birinde oturmuş Edgar Allen Poe’nun *Kara Kedi*’sini okuyordum. Duvarın ardındaki kediye düşünürken binlerce duvar gözlerimin önünde geçit töreni yapmaya başladı. Yalova’da büyük evin duvarları, –şimdi kim bilir kimlerin aile fotoğrafları asılıdır üzerlerinde– Ankara’daki yurt odaları, odaların duvarları, öğrenci evi duvarları, otel odalarının duvarları, İstanbul’un yosun kokulu duvarları, sonra ortaokul yıllarım, kapağı eprimiş Türkçe kitapları, Faruk Nafiz Çamlıbel, “Han Duvarları”, Maraşlı Şeyhoğlu Satılmış’ın kelimeleri...

Beynimin içinde tuhaf bir deprem olduğunu sandım. Kulaklarım uğuldamaya, başım dönmeye başladı. Zamansız bir zaman makinesinin içindeydim ve beceriksiz yolculuklar yapmaktaydım yarım yamalak. İşte tam o sırada Paris günlerimin sona erme zamanının geldiğini hissettim. Beynim bulanmaya başlamıştı. Olup bitenin nerede bulunduğumla ilgisi olduğunu sanmıyordum, ama malum, rahata erebilmek için sorulara cevaplar bulmak, neticeleri vesilelere bağlamak gerekir. Neden sonuç ilişkileri kurmakla uğraşmazsak hayat çok sıkıcı olur. Ya Paris’ten ayrılmalı ya da Poe okumayı bırakmalıydım. Ben de bavulumu toplamaya giriştim. Dönecek bir evim yoktu. Bu konuda herhangi bir karar vermediğim halde dönmek için İstanbul’u seçtim. Bildiğim tek şey bundan sonra yapacağım bütün yolculuklardan İstanbul’a döneceğimdi. Yalova çok tanıdık, Ankara çok gri. İstanbul hepsinden daha yabancı ve büyüktü. Kaybolmak istersem becerebilirdim. Bir dahaki sefere nereye gideceğimi bilmiyordum, ama İstanbul’a döneceğimden emindim.

İstanbul'a döndüğümde hayatıma kaldığım yerden devam ettim. Kaldığım yerde pek bir şey biriktirmiş değildim. Elimde tek bir bavulla kalacak yeni bir oda buldum. Bir yerde dikiş tutturma derdim olmadan sık sık iş değiştirdim. Tuhaf işler bulmak konusunda çok başarılıydım. Bu işlerde başarılı olduğumu ise söyleyemeyeceğim. Bazı işlerden ayrılmam ya da kovulmam için bir hafta bile geçmesi gerekmedi. Bazı işler de daha başlamadan bitti.

O yıllarda daldan dala konarken, garsonluk, kasiyerlik, tezgâhtarlık, okul çocuklarına özel İngilizce öğretmenliği, hatta eskici kalfalığı bile yaptım.

Karlı bir kış günü Abdullah Sokak'tan çıkıp sola kıvrılmış, avare avare yürüyordum. Tek amacım, karın basılmamış bakır bölümlerini ele geçirmek, ayağımı iyice üzerine bastırıp beni mest eden o eşsiz sesi dinlemekti. Zikzaklar çiziyor, üzerinde yürünmemiş bir yer bulabilmek için oradan oraya atlıyordum. Sokaklarda amaçsızca dolaştığınızda önünden onlarca defa geçtiğiniz halde farkına bile varmadığınız pek çok şeyi görürsünüz. Aa, bu dükkân burada mıydı dersiniz. Bu mağaza yeni mi açılmış ya da şu evin kapısı ne kadar güzelmiş, daha önce hiç görmemiştim. Şinasi'nin ikinci el eşya dükkânını o gün fark ettim. Dışarıda müthiş bir soğuk vardı. Ellerimi ceplerime sokmuş, ağzımdan dumanlar çıkarak vitrinin önünde durmuş içeri bakıyordum. Şinasi kapıyı açıp beni içeri davet etti. Daha ne olduğumu anlayamadan koltuklardan birine oturtup önüme çay koydu. Ardından yine ben nasıl olduğumu anlayamadan, önce havadan sudan, – bu kış da amma kar yapmıştı– sonra hızlı bir geçiş, kıvrak bir manevrayla kendisinden bahsetmeye başladı. İnsan bazen tanıdıklarındansa hiç tanımadığı birine kendini anlatmayı tercih edebilir diye düşündüm. Herkesin bazen kendinden bahsetmeye, konuşurken unuttuklarını hatırlamaya ihtiyacı olabilirdi.

Aslında matematik mezunu olduğunu, yıllarca müzikle uğraştıktan sonra bu dükkânı açtığını, bir gün Küba'ya gidip

yerleşmek istediğini ve merak etmediğim daha bir sürü küçük ayrıntıyı bir çırpıda anlattı Şinasi. Gerçekten klişe olabilecek kadar klasik bir hikâyesi vardı. Üstelik sıkıcıydı da.

“Ee, sen ne yaparsın?” diye sorduğunda “Hiç”ten başka bir cevap bulamadım. Aradığı cevap buymuş gibi aniden yerinden fırladı.

“İyi ya, benim burada bir yardımcıya ihtiyacım var. Daha iyi bir iş bulana kadar yanımda çalışır mısın?” Sesinde çocuksu bir heyecan vardı. Ben mesleğimi sorduğunu anlamamıştım bile. Genel olarak kim olduğumu sorduğunu sanmıştım. Çok sonra öğreneceğim gibi ortada aslında öyle ya da böyle bir soru yoktu. Ben ne dersem diyeyim, Şinasi bu teklifte bulunacaktı zaten.

Günlük işler yapmakta bir sakınca görmüyor, hatta kendimle ve birbiriyle alakasız işlerde çalışmaktan memnun oluyordum. Ne iş yapacağımı bile sormadan teklifini kabul ettim. İnsan bir eskici dükkânında ne yapabilir ki? Şinasi’nin kendine arkadaş aradığını hissetmiş, ama onu zararsız bulduğum için pek önemsememiştim. O da herkes gibi bunalıyordu işte.

Orada birkaç hafta çalıştım. Yani çalışmaya çalıştım. Görevim nadiren gelen müşteriyle ilgilenmekti, ama onu da genellikle büyük bir memnuniyetle kendisi yapıyordu. Hatta zaman zaman bana yaptığı gibi müşterilerini ya da dışarıdan vitrini seyredenleri içeri çağırıyor, çay ya da kahve ikram etmek için ısrar ediyordu. Böyle durumlarda çay servisini ben yapardım. Arada bir kapının önünden eskiciler geçerci. Birçoğu ellerinde Şinasi’nin işine yarayacak bir parça olduğunda kendiliğinden gelir, ilgilenip ilgilenmediğini sorarlardı. Böyle zamanlarda Şinasi’yle birlikte mallara bakar, umut vaat eden bir şeyler görürsem ucuza kapatmaya çalışırdım. Şinasi bana bu konuda herhangi bir uyarıda bulunmuş değildi, ama malları ne kadar ucuza alırsam işimi o kadar iyi yapmış

olacağımı düşünüyordum. Hatta bir keresinde Şinasi pazarlığın sonuna yetişmiş, eskiciye verdiğim parayı az bulup, bin bir zahmetle ettiğim pazarlığı hiçe sayarak anlaştığımızdan yüksek bir meblağ saymıştı adamın eline. Şinasi yevmiyemi günlük verirdi. İşe girerken para konuşmadığımız için her akşam kafasına göre bir şeyler tutuştururdu elime. Bazen bir önceki gün verdiğinin yarısını bazen de iki katını verirdi. Paramı neye göre hesapladığını bilmiyordum, ama hiç şikâyet etmedim bu durumdan. Ne iş yapıyordum ki verilen parayla ilgili sorun çıkarayım. Arada bir bana kendi bestesi olduğunu söylediği şarkılar çalardı gitarıyla. Heyecanla yüzüme bakar, beğenip beğenmediğimi anlamaya çalışırdı. Benden ışıık alamadığı zamanlarda bile oturup şarkının hikâyesini anlatmaya başlardı. Ona anlattıklarından sıkıldığımı hiç söylemedim. Ama bir kere olsun ilgili davrandığımı, dinlerken keyif alıyormuş gibi yaptığımı da hatırlamıyorum.

Bir süre sonra sorular sormayı bıraktı Şinasi. Anlatmaktan da sıkıldı. Hayal ettiği kadar iyi bir arkadaş olamamıştım onun için. Neredeyse hiçbir iş yapmıyor, karşılığında da çok az para alıyordum. Beni başından savmanın yollarını aradığını biliyordum. Nasıl söyleyeceğini bilemiyordu. Nihayet bir gün bana bir iş buldu. Televizyonda yayınlanacak uyduruk bir filmin diyalogları çevrilecekti. İşler çok sıkışık olduğu için dışarıdan çalışacak birini arıyorlardı. Fena para vermiyorlardı. İşi organize eden arkadaşı Rıdvan'la tanıştırdı beni. Sonra da artık kendisiyle çalışmaya zaman ayıramayacağım için üzüldüğünü söyledi. "Ben de öyle" dedim. Küçük yalanlar kimseye zarar vermiyordu.

Rıdvan'la tanışmam böyle oldu. Yaptığım işi beğeniyordu. En beğendiği tarafım işi zamanında teslim etmek konusunda gösterdiğim titizlikti. En azından o böyle derdi. Şu günlerde işini savsaklamayan, adam kandırmaya çalışmayan birini bulmanın zor olduğunu söylerdi. Onun da hesap vermek

zorunda olduğu insanlar vardı. Çeviri işini içeride halledemediklerinde, işler çok sıkıştığında dışarıdan birilerini bulmak zorunda kalıyorlardı. Böyle güvenilir biri olduğunda insanın her defasında bu kez nasıl birine çatmış olduğunu düşünmesi gerekmiyordu. Rıdvan benden memnundu. Dolayısıyla dizilerin, çizgi filmlerin ve vahşi doğayla ilgili tuhaf belgesellerin devamı geldi. Düzenli bir iş değildi, ama eskicide sohbet etmeye yeğlerdim elbette.

Rıdvan iyi çocuktı. Dalgın bir tipti. Uykudaymış gibi yürüyen biri. Her zaman aklını kurcalayan bir şeyler var gibi görünürdü. Bu ona etkileyici bir hava verirdi. Onu tanıdıkça aklını kurcalayan şeylerin genel geçer etkilenme standartlarına hiç de uygun olmadığını görürdünüz. Benim açımdan bu onu daha da etkileyici kılardı. Çevresindeki her şeyi ve herkesi olduğu gibi kabul eder, daha iyisine ulaşmak için kafa yormayı gereksiz bulurdu. Kırklarında olduğunu öğrendiğimde şaşırmıştım. Hem ciddiyetsiz tavrı hem de minyon tipi yüzünden yaşından çok daha genç gösteriyordu. Babasının elbiselerine özenen küçük bir erkek çocuğu gibi giyinirdi. Kendisine en az bir beden büyük gömlekler, ceketler olurdu hep üzerinde. Rıdvan'ın nasıl görüldüğünü umursadığını sanmıyorum. Başkalarının nasıl görüldüğünü de... Öyle kendi halinde biriydi ki, ister istemez onun "olduğu gibi" oluşu karşısında ilk görüşte kapılacağınız bütün önyargılardan kurtulurdunuz. Başkalarından daha akıllı ya da yakışıklı değildi. Onu başkalarından ayıran, kendisiyle barışıklığıydı. Dışarıdan nasıl görüldüğünün endişesini taşıyan insanların omuzlarına binmiş yükün ağırlığı yoktu hiçbir hareketinde. Bu yüzden yürürken, konuşurken, dinlerken tüy gibi hafifti. Onun yanında kendinizi sıkmanız, gerginlik duymanız gerekmezdi.

Sadece bana vereceği bir iş olduğu zaman arardı. İş teslimi için bir araya geldiğimizde de kısa sohbetler eder ve her

ıkımız de bundan keyif alırdık. Bazen bir kilometreye düğen böcek sayısının dünyada yaşayan insan nüfusundan daha fazla olduğu gibi kimsenin kolay kolay ilgisini çekmeyecek konular hakkında konuşur, bazen de son okuduğumuz kitabı ya da izlediğimiz filmi iştahla birbirimize anlatırdık.

Az ve öz şey paylaşılabildiğim insanları hep sevmişimdir. Böcek ve insan oranları hakkında matematiksel çıkmazlara sürüklenmek çok verimli bir şey gibi görünmese de Rıdvan'ın derinlikli biri olduğunu düşünürdüm. Ve derinlikli insanların hak ettiği gibi derinine inmemeye özen gösterirdim. Tanıştıktan birkaç sene sonra sıkılğan bir tavırla Şinasi'nin yanında ne işim olduğunu sordu bana. Sorusu böceklerle, kitaplarla, filmlerle ya da bir sonraki işi ne zaman bitirebileceğimle ilgili değildi. İlk defa bana benimle ilgili bir şey sormuştu.

“Hiç, yanında çalışıyordum işte. Elemanıydım yani. Aslına bakarsan oradan ayrıldıktan sonra birkaç kere yolda karşılaşmanın dışında görüşmedik bile” deyip, o karlı kış günü vitrini seyredişimden başlayarak beni nasıl içeri buyur ettiğini ve işe aldığını anlattım. Rıdvan bıyık altından gülümsemedi. Bu gülümsemeyi biliyordum. Bana Şinasi'nin bu şekilde işe kaç genç kadın aldığını saymaya kalksa işin içinden çıkamayacağını söyledi. Onun kadınlarla iletişim kurmak için kullandığı yollardan biri buydu. Zaman zaman profesyonel fahişelerin birkaç günlüğüne dükkânda durduklarını, Şinasi'nin onlarla sevişmediğini, ama sadece orada yanında durmaları için para ödediğini anlattı. Bundan tuhaf bir tatmin sağlıyordu adam. O dükkâna gelen kadın müşterileri de bir şekilde konuk edip çay kahve servisi yapması bundandı. Orayı ekmek kapısı olarak değil, karşı cinsle ilişki kurmasına vesile olabilecek bir araç gibi kullanıyordu. İlişki dediysek, Şinasi civarında kadın görmekten memnun oluyor ve kimseden daha başka bir şey beklemiyordu. Tek beklentisi kadınların onu dinlemesi, onunla ilgilenmesi, kendisini

ilginç bulup anlattığı hikâyeler hakkında sorular sormasıydı belki. İçinden neler geçtiğini bilemeyiz. Belki de benim de aralarında bulunduğum kadınların yüzlerine bakıp konuşurken, aklından üzerlerine atlayıp işlerini bitirmek geçiyordu da, türlü beceriksizliklerden dolayı saçma sapan Küba hayali hikâyeleri anlatmaktan öteye geçemiyordu. Bu son yorum tamamıyla bana ait. Rıdvan bu tür cümleler kurmaya sıkılan biriydi. Ama bu, aklından böyle şeyler geçirmediği anlamına gelmiyor tabii.

Kadınlar hatıraya erkeklerden daha fazla hürmet ettiğinden olacak, dükkâna yolu düşenlerin çoğu nostalji meraklısı romantik kadınlar oluyordu.

“Senin gibi akli başında birinin orada, yani onun yanında ne aradığını anlayamamıştım. Bunca zamandır ne vesileyle tanıştığınızı merak ediyordum, ama yanlış anlayacağından korktuğum için bu güne kadar sormadım” dedi Rıdvan, bu konuda konuşmaktan rahatsız olup olmadığını tartarak.

İşte birileri bana birtakım sıfatlar yüklemeye başladı diye geçirdim içimden. Akli başındaymış. Tamam, ben de onun derinlikli biri olduğunu düşünüyordum, ama bunu söyleyip elini kolunu bağlamıyor, onu derinlikli biriymiş gibi davranmak zorunda bırakmıyordum. Ashna bakılırsa istesem de bunu yapamazdım. Dışarıdan nasıl görüldüğü Rıdvan’ın en son düşüneceği şeylerden biri olduğu için, benim onu gördüğüm gibi davranmaya çalışmak zorunda hissetmezdi kendisini. Kendi arızalarını başkalarına yüklemekten vazgeçmem gerekiyordu. Rıdvan karşımdaydı ve sıkılğan bir tavırla, belki de sorduğuna pişman, sorusuna cevap bekliyordu. İyi ama bunca zamandır sormadığı soruyu bugün sormasına sebep olan nedir diye düşündüm. Arkadaşlığımızda önemli bir aşama mı kaydetmiştik ben farkında olmadan.

“Ben olsam akli başında demezdim” dedim. “Benim de aklımın başımda olmadığı zamanlar olur. Şinasi orada çalışmamı

anerdiginde şaşırmıştım. Ortada herhangi bir işin olmaması tuhaftı, ama denemekte sakınca görmedim. İş aradığım bir zamanda ve bulmuştum. Daha ne olsun ki?”

Sonra birdenbire aklıma gelmiş gibi sordum.

“Aslında orada doğru düzgün bir müşteri görmedim. Bu anlam nasıl oluyor da insanlara böyle rahat para ödeyebiliyor?”

“Doğru. Gerçekten de aklın her zaman başında olmuyormuş” dedi gülerek Rıdvan. “Şinasi o işten beş kuruş kazanmıyor ki. Babadan zengin o. Ama bakma sen, çulsuz biri gibi davranmaktan hoşlanır. İstese Bebek’te bir yalıda rahatlıkla oturabilecekken Çukurcuma’nın sobalı evlerinde sürünür. Ama iş buralara geldi mi paraları sağa sola saçmaktan hiç çekinmez.

Acayip biridir Şinasi. Ne zaman nereden çıkacağı hiç belli olmaz. Öğrencilik yılları çok hareketliydi mesela. Müzikle filan uğraşırdı. Yanılmıyorsam üniversitede bir grupları vardı. Ben İstanbul’a geleli çok olmamıştı. Bir akrabamla birlikte kafe işletiyorduk. Oraya gelirlerdi Şinasiler.”

Bir çırpıda bütün bunları anlatıvermişti Rıdvan. Neden durduk yerde Şinasi’den konuştuğumuzu anlayamamıştım, ama konuşmak hoşuma gitmişti.

“Sen Şinasi’yle o işlettiğiniz kafede mi tanıştın? Ne zaman?”

“Hayır, o kafede Şinasi’yle tesadüfen karşılaştım. Onunla aslında nerede tanıştığımı tahmin bile edemezsin. Çaldıran’da tanıştık biz onunla. Ben Vanlıyım, Çaldıranlıyım yani. Belki de bilmezsin, bana nereden geldiğimi sormadın hiç. 1976 senesiydi. Ben Van’ın merkezindeydim. Öğretmenlik yapıyordum. Onu da bilmezsin belki, eğitim fakültesi mezunuyum ben. Mezun olunca buralara geleyim filan diye düşünmedim. Van’a döndüm. Annem ve kız kardeşim Çaldıran’dan ayrılmak istemediler, ama sık görüşüyorduk.

O sene korkunç bir deprem oldu. 7.2 büyüklüğünde. Muradiye de, Çaldıran da yerle bir oldu. Ben hemen Van'dan Çaldıran'a hareket ettim. Bizim sokağa girdiğimde büyüdüğüm sokağı tanıyamadım. O deprem 400'e yakın can aldı. Annem ve kız kardeşim de onların arasındaydı. Kurtarma çalışmalarına katıldım. Üç gün boyunca neredeyse hiç durmadan çalıştım. Şinasi'yle ikinci gün tanıştım. Birdenbire yanımda bitivermiş, çalışmalara yardım etmeye uğraşıyordu. On iki yaşında bir kızı üzerine çöken evinin altından çıkardık birlikte. Deprem haberini alınca arkadaşlarıyla yaptığı Doğu Anadolu turunu bırakıp, doğruca yardım çalışmalarına koşmuştu. Bunu öğrendiğimde ona karşı müthiş bir sempati duydum. O depremde ailesini kaybetmiş biri için çok anlamlı bir işti yaptığı. Birlikte bir gün daha geçirdik. Sonra o İstanbul'a döndü.

Kafede karşılaştığımızda öyle bir insanla tanışmış olduğumu bile unutmuştum aslında. Annem ve kız kardeşim öldükten sonra bana garip bir şey oldu. Yapmakta olduğum şeylerin hepsinden kurtulmak istedim. Van'da olmak, matematik öğretmenliği gibi sıkıcı bir işle uğraşmak istemiyordum artık. Orada olmamın tek sebebi annemlermiş, onlar olmayınca başka bir yere gidip her şeyden uzaklaşmam gerekiyormuş gibi hissettim. Uzak bir akrabamız vardı Rüstem diye. Ona ilçeden, hatta Van'dan ayrılacağımı söylediğimde bana kafe işinden bahsetti. Rüstem kaçakçılık yapardı. Daha doğrusu sınırdan geçmek isteyenlere yardım ederdi. Beydoğan köyündeki araziler onun yirmi dört saat açık ofisi gibiydi. Bu işten iyi para kaldırdığını ve kısa bir süre sonra İstanbul'a yerleşmek istediğini anlattı. Aksaray'da bir yakınının kafesini devralacaktı. Eğer istersem bu işi beraber yapabilirdik. Çok düşünmeme gerek yoktu. Teklifini kabul ettim. Öğretmenliği bıraktım. Birkaç ay sonra da İstanbul'daydım.

Şinasi, o zamana kadar kahve olarak bildiğim kafeden

içeri girdiğinde bu yüzü nereden tanıyorum diye düşündüğümü hatırlıyorum. Kıvrıkcık kabarık saçlar... Boynunda kırımızı bir atkı... Bir de kocaman gözlük yüzünde. Çok fiyakalı görünüyordu. Sonra tanıdım. Taa Çaldıran'a yardım için gelen çocuktu. O gün orada sarmaş dolaş olduk. Arkadaşlarıyla da tanıştırdı beni. Nereden tanıştığımızı anlatırken takındığı tıvrı hiç unutmam. Hikâyesini anlatmak için fırsat çıkmıştı tabii. Bu fırsatı kaçırmayıp erdemli davranışını ballandıra ballandıra anlattı. İlk başta biraz bozulsam da Şinasi'nin bu hallerine zamanla alıştım. Ben kafe işini bıraktıktan sonra da ara ara görüşmeye devam ettik."

"Kafeyi niye bıraktın?"

"Rüstem'le iş yapmak kolay değildi. Sinirli adamdır Rüstem. Olur olmaz şeye insanı geren bir tip. Ben de uzun süre dayanamadım. Kafeye gelip giden ve zamanla arkadaş olduğum birkaç müşteri vasıtasıyla, mekânı ona bırakıp televizyon işine geçtim. Tabii Rüstem başta bu duruma bozuldu, ama neyse ki işi küslüğe çevirmedi. O, kafe işine devam etti, hatta işleri büyüttü, iki de şube açtı. Ben de bildiğin gibi işte..."

Rıdvan'la arkadaşlığımız yıllarca sürdü. Arkadaşlık dediysenem, uzun yıllar boyunca sadece yapacak işimiz oldukça bir araya geldik. Sonra zamanla daha çok şeyi paylaşır olduk. Seneler, arkadaşlığımızın boyutunu da, anlamını da değiştirdi yavaş yavaş.

Bir yerde düzenli çalışma macerasına girdiğim dönemlerden birindeysem, mesai arkadaşlarımla asgari ilişkiler kuruyordum. Onlarla beraber öğle yemeklerine çıkıyor, akşamları "Hadi yarın görüşürüüüüz" demeden evimin yolunu tutmamayı görev biliyordum. Ama bu tür bir ilişkiler yumağı içine girmek durumunda kalmamışsam günlerim genellikle yalnız geçiyordu. Yalnızlığa çok alışkındım. Tek başıma yapmayı sevdiğim, hatta birileriyle birlikte yapmaya, diğer bir deyişle paylaşmaya katlanamayacağım bir yığın şey vardı. Sık

sık sinemaya gidiyordum. *Aaah Belinda, Asiye Nasıl Kurtulur* ve *Teyzem*'i o sene izledim. Uzun yıllar boyunca yatağı-mın altından ya da penceresimin aralığından görünen adamlar bana *Teyzem*'den yadigâr kaldı. Bir de Müjde Ar'ın incecik sesi: "Umuuur, Umuuur."

Elbette benim de arkadaşlarım vardı herkes gibi. İş arkadaşlarım, arkadaşlarımla arkadaşları kontenjanından hayatıma giren arkadaşlarım, çeşitli vesilelerle tanıştığım başka arkadaşlarım... Ama kimse çok yakınıma giremedi. Mesela odalarımın hiçbirine konuk almadım. İnsanların evlerini de nadiren ziyaret ettim. Mekânlar benim için önemliydi. Herkesin kendi kalesini koruması gerektiğine bütün kalbimle inandım. Ne başkalarının alanına kokumu bıraktım ne de benimkine bırakılmasına müsaade ettim. Herkesle ilişki-mi ilişkinin ait olduğu yerde yaşıyor, pek çoklarının bayıldığı gibi başka alanlara taşırmaya çabalamıyordum. İş arkadaşlarımla işte, akşamları takıldığım barlarda tanıştığım insanlarla barda, bakkalla bakkalda, kitapçıyla kitapçada sohbet ediyordum. Kimse benim için tümüyle içine kapanık ya da insanı düşmanı diyemezdi. Sadece ilişkileri yeni boyutlara geniş alanlara taşıyordum, o kadar.

Sevgililerim de oluyordu elbette. Hiçbir ilişkim uzun sürmüyordu ama. Biriyle yakınlaşmam zordu. Yaklaştıkça insanlar hayatımla ilgili yorumlar yapmaya başlıyordu. Otelde yaşıyor olmama kafayı takmayan tek bir sevgilim bile olmadı mesela. Hatta bir tanesi, ufak tefek çeviriler yaptığım bir derginin editörü, bana birlikte yaşamayı teklif etti. Onun evine yerleşmemi istedi. Yoksa otel köşelerinde sürüneceğimi, günün birinde başıma bir iş geleceğini söyledi. Elbette gitmedim. Bir erkekle aynı evde yaşama fikri bana katlanılmaz göründü. Sonra tutup bana "Sen ne biçim kadınsın?" dedi. Kadın dediğin evcimen olurmuş, kendini ancak evinde rahat hissedermiş, evini dayayıp döşemekten haz alırmış. Bir serseri, bir

kaçık gibi otel köşelerinde yaşamak da ne demekmiş?

Bu cümleleri sarf ettiğinde iki aydır birlikteydik. Bir otelde yaşadığımı tanıştığımızdan beri biliyordu. Neredeyse bir senedir. Sevgili değilken, bir evde değil de otelde yaşamayı tercih edişimi ilginç bulur, hatta bu kararımdan dolayı için için bana saygı duyardı. Ona kalırsa, az kişinin göze alabileceği bir çeşit karşı duruştu bu. Kafamın köşesinden geçmeyen isyanlar uyduruvermişti bir otel odasında yaşıyor olma. Sevgililik müessesesine adım atmamızla birlikte bana da, otele de, odama da bakışı değişmişti. Yaptığım ve yapmadığım her şey kendisi için bir tehdit unsuruydu artık. Odama gelmenin yollarını arayıp durmuştu. Onunla sadece kendi evinde görüştüm. Odama başkalarını sokma huyum yoktu çünkü. Kimsenin içeri girip, az sayıdaki eşyadan yola çıkarak karakter tahliline soyunmasını istemiyordum. O odayı bir kez olsun görebilmek için günlerce dil döken adam, şimdi tutmuş beni kadın gibi davranmamakla, serserilikle suçluyordu.

İkiyüzlülüğü karşısında afalladığımı hatırlıyorum. Kendince beni sahiplenmişti ve işte bu yüzden kendinde bu şekilde konuşabilme hakkı buluyordu. Birini sevdiğine karar vermek, ona hükmedebilme hakkını da getiriyordu beraberinde. Bir zamanlar pek bayıldığı evsizliğim şimdi gözüne korkunç görünüyordu. Beni kadın gibi yaşamaya davet ettiği gün onu terk etmeliydim ama yapmadım. Kaybetmekten korkacak kadar önemsemişiyordum sanırım onu. Kadın gibi yaşayabileceğimden umudunu kesince, kıymetli sevgisini bende heba etmemeye karar vererek o beni terk etti.

Yirmili yaşlarım boyunca hayatımda büyük iniş çıkışlar olmadı. Yaşamak pek çoklarına göre koca bir hisse senedi, bana göreyse karşılıksız çekti. Vaat edileni bulamamış ve aramaya da niyeti olmayan bir faniydim. Gelecek günlere dair herhangi bir planım ya da arzum yoktu. Sadece pis kokular

yaymaya başlamış bu ambalaj zamanını sağ salim bitirmeye çalışıyordum. Dünyanın gerçekten feci bir sona doğru gittiğini düşünüyorum, ama açıkçası bunu pek de umursamıyordum.

89 Ekimi'nde cumhurbaşkanlığı seçimi yapıldı. Özal, Evren Paşa'dan boşalan ve memleket gibi çökertmeden çıktığı her halinden belli olan cumhurbaşkanlığı koltuğuna neşeyle kuruldu. Ankara'dan yükselen sivil misket havaları davulla zurnayla dostla düşmana duyuruldu. Ne var ki artık insanlar on sene önce kafa yordukları hiçbir şeyle ilgilenmiyordu. Politika, hayatlarını yaşamaları salık verilen gençlere tavsiye edilmeyen demode bir uğraşa dönüşüyordu. Özal, "Bir kaset tak da neşemizi bulalım" diyordu kelebek gözlüklü papatya sarısı karısına. Şortlu fotoğrafları gazetelere basılıyor, takılmış plak gibi ha bire ülkenin Batı'ya dönen yüzünden bahsediliyordu. Asker postallarından sonra gelen şort, ortamı bir parça havadar kıldıysa bile, hayatımızı güzelleştirmeye kabil değildi. Apolet şangırtıları kısmen dinmişti, fakat bu sefer de piyasalar başımıza kalın kalın çoraplar örüyordu.

Aynı dönemde dünyada da duvarlar yıkılıyor, onların yerine başka, bambaşka duvarlar örülüyordu. Evren'in cumhurbaşkanlığını Özal'a devredip enerjisini resim sanatına devşirmeye hazırlandığı gün, Berlin Duvarı'nın da yıkımına başlandı. İnsanlar, duvardan parçalar kapıp daha sonra iyi paraya okutmak üzere evlerine götürdüler. Kavimler değil ama, tek tek kişiler birbirini ittirerek ilerliyor, herkes bir diğerinin sırtında yükseliyordu. Bol "keşke"li bir dönem kapanmış, nakde çevrilmeyen hiçbir şeyin anlam taşımadığı yepyeni bir çağ açılmıştı.

Türkiye'nin ilk özel televizyonu yayına başlamıştı. Biz de böylece saat on iki oldu mu ekranda başlayan karınca dansından kurtulmuştuk. Artık televizyon İstiklal Marşı'yla açılıp kapanmıyor, askerler her fırsatta önümüzde geçit töreni yapmıyordu. O zamanlar düşündüğümde bu bana bir çağ

kapatıp yeni bir çağı açacak kadar anlamlı geliyordu, ama ne televizyondaki kurşun askerlerin gidişi bizi sivil bir toplum yapmaya yetti ne de özel televizyonlar safça duygularla kendilerinden beklediklerimizi yerine getirdi. Zamanla gördüm ki bir çağın kapanıp diğerinin açıldığı doğrudur. İletişim çağı dedikleri çılgınlık, insanları evlerinde canlı yayında cinayet izler hale getirdi. Kafalarımız karıştı, anlamakta güçlük çektik; her şey bir yansıma mıydı yahut koca bir yanılsamadan mı ibaretti? Kan artık kırmızı değildi. Yoksa onu tanır, renginden korkar, hep bir ağızdan çığlığı basardık değil mi? Ama basmadık. Herkes derin bir uykuda gibiydi. Bense içimin bulantısı dayanılmaz bir hal alınca kusuyor, sonra hiçbir şey olmamış gibi hayatıma kaldığım yerden devam ediyordum.

1990 yazında Irak Kuveyt'i işgal etti. Sonra da olanlar oldu. 91'in ilk haftasında Birleşmiş Milletler'in Kuveyt'ten çekilmesi için Irak'a verdiği süre doldu. Artık bu bir Hollywood filmiydi ve Amerika daha büyük bir rol alabilmek için fırsat kolluyordu. Kuveyt'in bağımsızlığıyla yakından ilgileniyor, Saddam'ı devirmek için Irak'a girdiyse de tuhaf bir şekilde Bağdat'ın kapısından geri dönerek, bu işi sonraya bırakıyordu. İletişim çağı sakinleri olarak bütün bunları okuyor, izliyor, biliyor, ama her nasılsa işin aslına bir türlü vâkıf olamıyorduk. Savaşı bir bilgisayar oyunu gibi televizyonlardan takip ediyor, böylece tanıklıkla başlayan maceramızı yardım ve yataklıktan, taammüden cinayete kadar sürdürüyorduk.

Uydu teknolojileri bizi bir çırpıda cepheye bağlayıverdi. Canlı yayınlarda hakiki savaşlar seyrettik. Modern insan bu demekti. Hava saldırıları, güdümlü ve güdümsüz bombalar, Scud, Patriot, General Kelly, fonda özel bir müzik, sanırım Peter Gabriel'di... İzlediğimiz şey bir kurguymuş gibi hissediyorduk, herhangi bir gerçekliği yoktu sanki. Herkes bu kansız bir savaşmış gibi davranıyordu. Bir bilgisayar oyunu kadar zararsız, bir Hollywood filmi gibi kurmaca... Oysa bu

garip savaşta, hem de gözlerimizin önünde, aralarında çok sayıda sivilin de bulunduğu 100 bin Iraklı öldü. Bir katliamın ahmak tanıklarıydık. Anlamayan gözlerle baktık, o esnada gözlerimizin önünden uçan bombaların birilerinin köyünün, evinin üzerine düştüğünü düşünemedim. Fondaki müzik... Peter Gabriel. Onu mu dinliyorduk, bilemiyorum...

Bir gece otel lobiğinde oturmuş film izliyordum. O günlerde sıklıkla olduğu gibi aniden film yarıda kesildi ve haberler başladı. Ekranda parlak ışıklar yanıp sönüyordu. Tahminimce bu parlak ışıklar, yere yıktıkları insanların bedenlerinde sönüyordu. Anlıyor, anlamazdan gelmek istiyordum. Anlamazdan gelmek kolaydı, zaten kimse anlatmaya çalışmıyordu. Işıklar yanıp sönüyor, spiker endişelenecek bir şey yokmuş gibi davranıyordu. Gözlüğünü düzeltip bombalardan bahsediyordu, ama bombaların nereye düştüğü hakkında konuşan yoktu. Derken haberler bitiyor, bütün romantik komediler kaldıkları yerden devam ediyordu.

Küflenmiş bir çaresizlikle odama çıkıp yatağımanın üzerine oturdum ve ağlamaya başladım. Televizyona bakan gözlerimi suçladım. Gördüklerimin diyetini birkaç damla gözyaşıyla ödeyip rahatlardım. Televizyon haberlerine bakmamaya gayret ettim o dönemde. Görmezsem, bu işteki sorumluluğumdan kurtulabilirim; bilmezsem vicdanımı ve kendimi aklayabilirim diye umuyordum.

Anlatacağım anlatmasına ama nereden başlamak gerektiğini bilemiyorum. Defalarca kendi kendime prova ettiğim bu konuşma, hakikate dökülünce içinden çıkılmaz bir hal aldı benim için. Nereden başlamalıyım acaba? En baştan alayım desem, Süreyya'nın zaten incecik ipliklerle tıtturulmuş sabrı dayanmaz bu uzun hikâyeye, tükeniverir. Sırf neticeden dem vursam, o vakit de kendimi hakkıyla ifade edemem. Anlatacak çok şeyi olanlara konuşmak ne zor yarabbim!

Geriye dönüp bakıyorum da, bu mevzuun miladı aslında ta 1960 vencesine kadar dayanıyor. Annemi, babamı ve kardeşim Maksut'u kaybettiğim, bu kayıpla aklımı yitirdiğim sene. Zonguldak'taki uzak akrabasının düğününe gittikleri uğursuz otobüs yoldan çıkınca, üçü de canından olmuştu o yaz. Sevdığım herkesi aynı anda yitirip, dünya yüzünde bir başına kalmanın tarifsiz acısını yaşamış, ölmekten beter hale gelmiştim. İnsan, hayatın külliye yalan, ölümün her dem pusuda olduğunu genç yaşta görünce, ya gelgeç heyecanlara düşüyor ya da kendini yaşamak coşkusuna büsbütün kapatıyor. Ben ikincisini seçmiştim.

Yola çıkacağımız gün alevler içinde yandığımı gören rahmetli anneciğim "Kızım, sen iyi değilsin. Gelme, hastalığın ayıbı olmaz" diyerek beni caydırmasaydı, ben de onların ebedi yolculuğuna iştirak edebilecektim. Ne var ki anneciğim küçük kardeşimi şefkatli kanatları altına alırken, beni makûs bir talihe emanet vermeyi uygun gördü. O gün onlarla birlikte yola çıkmış olsaydım, şimdi bu izahatı vermeme vesile olanların hiçbirisi yaşanmayacaktı. Mübarek anneciğim her daim "Her işte bir hayır vardır" derdi. Ömrüm boyunca onun bu lafına iman etmeye çabaladım,

yoksa başıma gelenlere katlanmam imkânsızdı.

Onların ölümünden sonra, uzak birkaç akraba haricinde kimsem kalmadı. Bilip alıştığım her şeyin değişmesinin, en sevdiklerimin telefisiz kaybının ve koca âlemde yapayalnız kalışımın matemini tuttum. Ama hayat tek bir matemle nihayetlenecek kadar yeknesak değildi. Mevla benim payıma daha nicelerini münasip görecekti.

Yine o sene, yaz sonunda atamam yapıldı ve vazifeye başlamak için Yalova'ya gönderildim. Benim için çoktan anlamını yitirmiş evimi ve şehrimi terk ederek, elimde tek bir bavulla, hiç tanımadığım bu küçük sahil kasabasına gelip yerleştim. Yabancı bir yerde, hiçbir şeysiz, hiç kim-sesizdim. Henüz gencecik olmama karşın gelecektekine yana zerrece umudum yoktu. Doğacak güneşten ziyade sönmüş bir kandil gibiydim.

Vazifeli olduğum derslere bir hayalet gibi girip çıkıyordum. Okuldaki yaşça büyük öğretmenler halimi anlıyor, bana acıyor, biraz akıl verip, bolca sabır diliyorlardı. Bense onları dinliyor, hayata tutunma konusundaki öğütlerini duyuyor, ama kayıplarımın yasını tutmaktan başkaca bir şeye gönüllü olmuyordum. Deniz kenarına inip uzun uzun yürümekten ve gidenleri özlemekten fazlasını beceremiyordum. Kimi günler sanki içinde aklımı ve ömür diye yaşadığımı yitirmek istermişçesine engin denizi seyre dalıyor, o maviliğin içinde kaybolmaya çalışıyordum. Kaybolamıyordum.

İşte böyle yapayalnız, kasavet dolu pusulasız bir vakitte tanıştım Ayhan'la. Müşfikliğinde yitirdiğim annemin nefesini, vakurluğunda hiç dönmeyecek babamın sesini, muzipliğinde kardeşim Maksut'un gülen gözlerini buldum. İnsana huzur veren, bir bakışıyla güven tesis eden civanmert bir delikanlıydı.

Bir akşamüzeri deniz kıyısında yaptığım yürüyüşlerden birinde gördüm Ayhan'ı ilk kez. Üzerinde subay üniforması olduğu halde ciddiyetten uzak, çocuksu bir hınzırlıkla takıldı peşime. Bekçi babamın etkisiyle olacak, çocukluğumdan beri üniformalara karşı yakınlık ve güven duyardım. Bu genç subayı da peşime takılmış bir serseriden ziyade, göç ettiğim yabancı kasabada karşıma çıkan bir koruyucu gibi görmek ihtiyacındaydım. Fakat utangaç tabiatım ve dinmeyen yasım ağır basınca, çareyi

yüzüm kızarak adımlarımı hızlandırmakta buldum. Bir daha karşılaşmayacağımı sandığım o gençle hemen o gece rüyamda yeniden buluştum. Bu rüya, bana hayatımı birleştireceğim gencin o olduğunu söyledi. Rahmetli annem hep “Rüyalar anlayan çok şey anlatır” derdi. Yokluğunu iliklerime kadar hissettiğim anneciğimi dinledim, rehberliğime soyunmuş rüyamı takip ettim. Böylece ertesi gün aynı saatte aynı yerde yaptığım yürüyüşte Ayhan’la bir kez daha karşılaşmayı becerdim. İkimiz de bunun tesadüf olmadığını bal gibi bildiğimiz halde, o zamanın terbiye sınırları içinde öyleymiş gibi davrandık.

Öyle yalnız, öyle bir başıyaydım ki arkadaşlık ısrarına karşı koyacak gücü bulamadım kendimde. Ayhan’ın ilgili ve anlayışlı hali beni kısa zamanda cezbedti. Hayatın kahrettiğim kadar korkunç bir şey olmadığını, ömrün biteviye kederle donanmadığını gördüm onun sayesinde. Aşk bu, başka şeye benzer mi! Onu gördüğüm vakit, nefesim kesilir, elim yanıyağım birbirine dolanırdı. Terkibi meçhul bir şurubu kaşıklamışım da keyif verici ağısıyla hüyaya dalmışım gibi, içime tarifsiz bir ılıklik yaylırdı.

Yeni kaybettiği babası bizi dert ortağı yapıyor; kayıplar karşısında takındığımız tavır, farklı mizaçlarımızı ortaya koyuyordu. Ben hayatla yaptığım akitleri birer ikişer bozup ondan vazgeçmeyi seçerken, Ayhan matemini kızılık şerbeti gibi içmeyi, ama beri yandan da gürül gürül akmakta olan abıhayata sırt çevirmemeyi tercih etmişti. Gençliğin ve aşkın verdiği coşkuyla kısa zamanda ona uyum sağladım.

Öte yandan kasabaya dışarıdan gelmiş genç bir öğretmen olarak, meraklı bakışları üzerime çekiyor; fesat bir ilgiye maruz kalıyordum. Hal böyle olunca, arkadaşlığımız dile düşmeden, Ayhan, annesi Çeşminaz Hanım’la gelip beni istedi. Uzaktaki akrabalarım, ailem onların düğün yolunda göçüp gittikten sonra bir kez olsun merak edip hatırimi sormadıklarından, isteme vakti ben de onları ezip, bu vazifeyi, okulda pek çok yardımını gördüğüm emeklilik vakti yakın bir hanım öğretmenden rica ettim. Kendisi görücüye karşı velim olmayı kabul edince, Ayhan, üzerinde subay üniforması, yanında annesi, elinde bir kutu lokum, bir demek çiçekle beni istemeye geldi. Hanım öğretmen ve beyefendi kocası, beni usulünce verdiler. Böylece sözlenmiş olduk.

Paris’le başlayan yolculuklarım Amsterdam, Prag ve başka Avrupa şehirleriyle devam etti. İlle de oralara gitmek, en çok oraları görmek istiyordum. Dünyanın öbür yanı üveydi sanki. Sadece okuduğum kitaplardan değil, çocukluğumdan beri yüzümü Batı’ya çevirmemi salık veren çokbilmiş seslerin bendeki aksinden kaynaklanıyor olmalıydı biraz da bu. Batı’ya, Batı’ya, Batı’ya, hep Batı’ya. Hep batıya doğru giden de, yüzünü doğuya çevirip durmaksızın yürüyen de sonunda dönüp dolaşıp aynı yere varmazmış gibi... Modern olana için için merak duyuyor, bir yandan onun iktidarına burun kıvrırken bir yandan da değip parçası olabilmek istiyordum. Ne var ki her yolculukta biraz daha anladım ki gözümü kamaştıran ışıltının ardı kör bir kuyu kadar karanlıktı. Vicdanın fenerinden süzülen cılız ışıktaki, o parlak saltanatın ezip geçtiklerini bir bir gördüm. Üzerinden savaş geçmiş kentler, soykırım günahı çıkaran müzeler gezdim. Ayakkabımın çamuruna bakmadan, kapısında biletçilerin nöbet tuttuğu evlere girdim. Amsterdam’da geç kalmış his bulutları içinde Anne Frank’ın evini turlayanları seyrettim; Prag’da Kafka’nın Yahudi mahallesindeki evine dışarıdan bakmakla yetindim. Dibi ufalıp ezildiğim kocaman binaları, ürkünç gotik katedralleri, zamansız saat kulelerini, mis kokulu saray bahçelerini, sandal sefasına teşne kanalları ve kıyıları buluşturan köprüleri gezdim. Gittiğim yerlerde ne aradığımı değil ama

onu bulamadığımı anlamama yetecek kadar kalıyor, her defasında doğruca ve sadece İstanbul'a dönüyordum. Bir sonraki güzergâhımın neresi olduğunu bilmesem bile her zaman aynı yere dönüyor olma fikri hoşuma gidiyordu. Ne var ki ille de yer değiştirme ihtiyacı içinde olduğumdan, aynı otelde uzun süre kalmayı bile beceremiyordum.

Yeterince uzağa gidersem gerçekten bir şey görebileceğimi, gezdikçe dünyamın renklenip büyüyeceğini sanırdım. Ama öyle olmadı. Daha çok aradığımı bulamamanın verdiği hüznle, bir çeşit bir hayal kırıklığıyla dönüyordum yollardan. Hayat farklı coğrafyalarda farklı insanlar için akıp gitmeye devam ediyordu. Benim payıma ise onları gördükçe evrendeki varlığımın değersizliğini daha derinden idrak etmek düşüyordu. Diyordum ki, işte burası Prag ve insanlar yaşamaya devam ediyor. Beni hiç görmemiş, benden haber almamış insanlar bunlar ve hayatlarında en ufak bir eksiklik yok. Tıpkı İstanbul'dakiler gibi. Beni görmüş ve benden haber almış diğer insanlar gibi. Ne yokluğum ne de varlığım dünya üzerinde bir şey değiştirmeye, ufacık bir yaprağı yerinden kımıldatmaya muktedir. Ben de herkes gibiyim ve herkes benim kadar işte. Bu gerçeği her defasında daha da katı bir biçimde görmeyi seviyordum aslında. Beni mutsuz eden, değersizliğimin değil umutsuzluğumun keşfiydi. Yürüyordum ve hiçbir şey değişmiyordu. Oysa ufak bir pırıltıya ihtiyaç duyuyordum. Hayatıma yeni bir soluk, efsunlu bir sır ya da başka bir şey...

Yine de bütün o yolculuklardan geriye hiçbir şey kalmadı diyemem. Bazı büyülerin kıyısında dolaştım, bazı insanlar tanıdım, bazı anılar biriktirdim. Ama insanları, onları biriktirmeyi beceremedim, daha doğrusu denemedim. Son yolculuğumda deneyecek oldum ama o kadar idmansızdım ki elim yüzüm bulaştırmaktan öteye gidemedim.

Ama üzerime iki beden bol gelen neşeli günlerden geçtiğim de oldu bu gezilerde. Mesela bir keresinde Berlin'de çok

acayip bir grupla tanıştım. Farklı ülkelerden dokuz sokak çalgıcısı. Keman, gitar, akordeon, trompet, trombon, klarnet, davul, her telden enstrümanları vardı. Kendilerine Kokoris-tan diye tuhaf bir memleket uydurmuşlardı. Soranlara oradan geldikleri yalanını atıyor, sokaklarda, barlarda, girmelerine izin verilen her yerde şarkılarını çalıp söylüyorlardı. Bu şekilde bütün Avrupa'yı gezdiklerini anlattılar bana. Restoranların önünde çalıp bedava yemek yiyor, barlarda çalıp beleşe içiyorlardı. Beleş değil aslında, para kullanmıyor, hizmetin karşılığı hizmet alıyorlardı. İnsanın elinin paraya ne kadar az değerse o kadar az kirleneceğine inanıyorlardı. Onları gerçekten kışkırtığımı hatırlıyorum. Böylesi bir ütopyayı gerçek kılmak için uğraş vermelerini hayranlıkla izlemiştim. Birkaç gün kadar yanlarında dolaşmış, bütün sessizliğime ve cenaze evi suratıma rağmen beni sevmiş olmalarına şaşırılmıştım. Belki de hayatımın en sosyal, en kalabalık ve şaşılacak kadar uyumlu günleriydi onlarla birlikte olduğum o birkaç gün. Sonra yine İstanbul'a, uyumsuz ve öfkeli hayatıma döndüm tabii.

Şimdi dönüp baktığımda hayatımın uzunca bir bölümünü bekleyerek geçirdiğimi görüyorum. Bekleyerek ve arayarak... Oysa her ikisi de kalbimi sıkıştırır, nefesimi daraltır. Küçükken kayıp bir kalem ya da çorap teki beni çileden çıkarmayı yeterdi. Biraz büyüyünce bu tür ufak tefek kaybı aramayı tahammül edemez oldum. Babaannem bunu tenezzül etmemek olarak algılar, kaybettiğim eşyaları bulmak için çabalamam, hemen yenisini almaya heveslenmemem gerektiğini söyler dururdu. Beklemeye gelince, o da en az aramak kadar korkunçtu. Randevusuna geç kalanları bekleme huyum yoktu mesela. Saatim buluşma zamanını gösteriyorsa ve buluşacağım ortalarda değilse birkaç dakikadan uzun durmaz, çeker giderdim.

Öte yandan, aslında hep tuhaf bir bekleme ve arama hali içinde geçirdim yaşantımı. Aradığım belli bir şey yoktu, ama bulabilmek için çok uzun yollar dolaşmam gerekti. Sanki bir gün bir yerde aniden yaşamaya, gerçekten yaşamaya başlayacaktım. O ana dek yaptığım her şey bu müstesna ana hazırlanmak için olacaktı. Aslında hayat elimde tuttuğum şey değildi de, ben gerçek hayata dokunmaya hazırlanıyor ve sadece bekliyorum gibi gelirdi. Eksikliklerimi isimlendiremiyordum. Ne beklediğimi ya da ne aradığımı bilemeyişişimin sebebi buydu. Bazen çok hareketliydim. Bu aslında aramak demekti. Dinginleştiğim, sabitlendiğim zamanlarda ise

bekleme pozisyonu alıyordum. Ama sanırım en kötüsü beklemektir. Ne beklediğini bilmeden beklemek. Hayat akıp giderken boşa aktığını bilmek, ama bir şey yapamamak. Bir işaret gelene kadar öylece durmak. Bunu fark ettiğimde otuzlu yaşlarımı sürüyordum. Beklediğim, aradığım şeyin ne olabileceğini sorup duruyordum kendime. Daha fazla zaman kaybetmek istemiyordum, hayatımın avucumdan akıp gitmesinden korkuyordum. Elleri boşluğu yoklayarak yürüyen bir kör gibi, karanlıkta sarılacak bir şey bulmaya çalışıyordum.

1993 Kasımı'nda, hiç âdetim olmadığı halde otel odamda tek başıma doğum günümü kutladım. O gece, gerçek bir ev ve düzenli bir iş bulmaya karar verdim. Tuhaf bir endişeye kapılmış, o güne kadar attığım her adımı sorgulamaya başlamıştım. Bütün seçimlerim yanlış gibi görünmeye başlamıştı gözüme. Yaşlanmaktan ve ölmekten, üstelik o gün geldiğinde bir paçavraya dönmüş olmaktan korkuyordum. Tümüyle bilinçli bir tercih olarak sürdürdüğüm yaşantımı saçma ve anlamsız bulmaya başlamıştım. Bu pişmanlık ve endişe atağının, kırklı yaşlarımda gelecek olanın yanında devede kulak kalacağını bilmiyordum henüz...

Aralığın ikinci haftasında Şişli Hanımefendi Sokak'taki evime taşındım. Başlangıçta tek kişilik küçük bir yatak ve salondaki ikili koltuktan başka hiçbir şeyim yoktu. Bir yanım modern dünya kurallarını reddediyor, yaşadığım mekânı türlü konfor aldatmacalarıyla doldurmamı yasaklıyor; diğer yanım artık bu türden "tavşan dağa küsmüş" havalarına boş verip yeni hayata yeni kurallar koymam gerektiğini söylüyordu. Hiçbir zaman konfor meraklısı olmadım belki, ama zamanla evimi ortalama bir eve benzer hale getirmeyi başardım. Evle ilgili yaptığım en büyük iş, taşındıktan kısa bir süre sonra onu satın almak oldu. Ev sahibi evi satmaya niyetlendiğini söylediğinde, bunun benim için iyi bir fırsat, hatta bir nevi işaret olduğunu düşünerek talip oldum. Bir ev sahibi

olmak yerleşikliğimin ömür boyu süreceğine işaret etti benim için. Yine de ne zaman istersem satıp gidebileceğimi düşünerek arada bir daralan yüreğime su serpiyordum.

Apartmana girip çıkarken karşılaştığım komşulara başımla selam vermekten öteye gidemiyordum. Hiç alışkın olmadığım ilişkilerin ortasında kalakalmaktan, mesela kendimi alakasız insanlarla komşuculuk oynarken bulmaktan çekiniyordum. Giriş katında oturan öğrenciler, benden bile yabancı olduklarından, onlarla neredeyse hiç karşılaşmıyordum. Eve misafirlğe gelen arkadaşları da beni gördüklerinde kafalarını yere eğiyor, neredeyse görünmez olmaya çalışıyorlardı. Apartmana rahatsızlık vermemeleri konusunda fazlaca tembihlenmiş oldukları her hallerinden belliydi. Üst katında yeni evli bir çift oturuyordu. Benden sadece bir ay önce taşınmışlardı apartmana. Yeni evli olduklarını, alt katlarında oturan herkes kolaylıkla anlayabilirdi. Sabahları pencereden okula gidişini gördüğüm oğlan çocuğu ve gün içinde arada bir yükselen sesler, alt katında çocuklu bir ailenin oturduğuna inanmamı sağlamıştı. Çocuğun yaşına bakarak ebeveyninin de genç olduğuna karar vermiştim. Apartmanın en üst katında ise yaşlı bir Ermeni çift yaşıyordu. Akşamları kol kola girip birlikte yürüyüşe çıkan, bir hayatı beraber geçirdikten sonra, ölümü de beraber karşılamaya hazırlanan tonton bir çift...

Aralığın son haftası, kışın soğuğuyla kıpkırmızı olmuş, ağzımdan soğuk dumanlar çıkararak market alışverişinden dönerken apartmanın girişinde daha önce görmediğim, yaşlı bir kadınla karşılaştım. Kendi kendine söyleniyor, içinde tutamadığı öfkesi vücudunun her zerresinden fışkırıyordu. “Ne yaptıklarını zannediyorlar canım?” diyordu burnundan soluyarak. Beni karşısında görünce içini dökecek birini arıyormuş da piyango bana vurmuş gibi büyük bir öfkeyle anlatmaya başladı: “Ne olduğunu biliyorsun değil mi? Duydun değil mi?”

Biraz da çekinerek hiçbir şeyden haberim olmadığını söyledim. Artık karşımdakinin deli mi, yoksa sinirli mi olduğundan pek de emin değildim. Beni dinliyormuş gibi görünmüyor, bir yandan merdivenleri çıkarken bir yandan da öfkeyle söyleniyordu: “Ermeni okullarındaki dersler Türkçe verilecekmiş artık. Neymiş efendim, bakanlığın kararıymış! Bunun kime ne yararı var? Uğraşacak başka şeyleri yok mu bunların yahu? Hiçbir şeyin hesabını sormaya kalkmadığımızdan mı oluyor bunlar?” Bir ara sağ eliyle sol elinin yüzük parmağındaki alyansı okşadığını görür gibi oldum. “Görüyorsun değil mi Serkis, görüyorsun değil mi?” diye mırıldandı. Söylenerek evine girip kapısını kilitledi. Böylece alt katımda kimin oturduğunu da öğrenmiş oldum. Deli değildi ve onu bir daha hiç bu kadar sinirli görmeyecektim.

Bir sonraki karşılaşmamızda “Geçen günkü nezaketsizliğim için özür dilerim” deme nezaketini gösterdi. Bu kez sesi yumuşacık, kelimeleri tane taneydi. Önce kendisini tanıttı, sonra da apartmanda güle güle oturmamı temenni ettiğini, benim gibi hoş bir hanımla komşu olduğu için memnuniyet duyduğunu söyledi. Gerçekten zarif ve görmüş geçirmiş bir kadın olduğu her halinden belliydi. 60’larında bir Ermeni’ydi Madam Karin. Bu tanışmadan sonra pek çok kez karşılaşp ayaküstü sohbetler yaptık. Onunla merdivenlerde ya da apartman girişinde karşılaşmak bile hoşuma gider olmuştum. Her haliyle insanın içini rahatlatan biriydi. Üstelik sorular soran, saldırgan bir yapısı da yoktu. Her ne kadar ilk karşılaşmamızda üzerimde öyle bir intiba bırakmamış olsa da esasen izan sahibi bir insandı. Böyle insanları hep sevmişimdir.

Zamanla Madam Karin’in ölen kızının oğlu Kevork’a bakmakta olduğunu öğrendim. Bu ona olan sempatimi daha da artırdı. Çeşminaz Hanım’ın beni büyütürken gösterdiği özen ve özveriye o da şimdi kendi torunu için gösteriyordu. Yaşlı olduğu için çocukla yeterince ilgilenememekten ya da ona

ana baba eksikliğini duyurmaktan korkuyor, bu korkusunu da zaman zaman benimle paylaşıyordu. Benim de babaannem tarafından yetiştirildiğimi öğrendiğinde kadının bakışları değişti. O bakışlarda çok bildik bir şefkat ışığı yanıverdi. Fakat bu kez hiç mi hiç rahatsız olmadım. Şefkat vardı orada, zerre kadar acıma göremedim. Daha çok bir dert ortağı bulmuş gibiydi. Bana bakıp, Kevork'un da günün birinde büyüyeceğini, öyle ya da böyle hayata karışacağını düşünüyor-du. Ömrünün tüm bunları görmeye yetip yetmeyeceğini bil-memenin derin endişesini taşıdığı her halinden belliydi. Ma-dam Karin ölmekten değil, görevini tamamlayamadan gide-rek, torununu bir başına bırakmaktan korkuyordu. Bazı gün-ler küçük çocukla merdivenlerde karşılaşıyordum. Koca göz-lü, sevimli bir oğlandı. Basamakları ikişer üçer tırmanıyor, karşılaştığımızda çabucak gülümseyip kaçıyordu.

Öte yandan onunla da, anneannesiyile de sadece merdiven-ler ve apartman girişiyle sınırlı bir yakınlık kurmuş olmamız içimi rahatlatıyordu. Düzenli bir ev hayatına alışmaya çalışı-yordum, ama o evi birtakım misafirlerle doldurmaya hiç ha-zır değildim. Madam Karin zeki ve sezgileri güçlü bir kadın-dı. Bütün bu sıkıntıyı hissedermiş gibi, uzunca bir müddet, kapı önü sohbetlerimizi başka bir yere taşımaya çalışmadı.

Bir gün cesaretimi toplayıp Kevork'un babasını sordum Madam Karin'e.

"Ah, çok iyi çocuktu. Kendi çocuğum gibi sevdim onu da. Pek yazık oldu, pek" diye iç geçirdi.

"Nasıl yani, o da mı öldü?" diye sorunca hikâyenin bütünü-nü anlattı bana.

Kızı Talin ve damadı Ohannes yıllar önce, çocuk daha bir yaşındayken bir uçak kazasında ölmüşlerdi.

"83 senesiydi" dedi Madam Karin. "İstanbul'dan Ankara'ya gidiyorlardı. Allahtan çocuğu bana bırakmışlardı. Ohannes iş için bir ay Ankara'da kalacaktı. Talinim, kocasının yanında

birkaç gün kalıp geri dönecekti. Ama dönemedi yavrum. Ne gidebildi, ne dönebildi.” Sesi ağlamaklıydı.

Madam Karin’in anlattıklarından nasıl etkilendiysem artık, o gece tuhaf tuhaf rüyalar gördüm. Böylece gece hayatımda yeni bir dönem daha açılmış oldu. Lise yıllarımda başlayan uykusuzluk problemim değişken aralıklarla arada bir ziyaret ediyordu. Fakat o geceden itibaren belanın beteri kapımı çaldı. Hayatı boyunca pek az görmüş, en azından hayatının sayılı sabahında gördüğü rüyayı hatırlıyor olarak uyanmış olan ben, gece hayatımı tümüyle kâbusların kucağına bırakıverdim. Uykusuzluğu binlerce kere yeğleyeceğim korkunç rüyalardan kurtulmaya, uyanmaya çalışarak geçmeye başladı gecelerim.

Rüyalarımın herhangi bir düzeni yoktu. Aynı rüyayı bir hafta boyunca arka arkaya gördüğüm de oluyordu, her gece bambaşka bir rüyanın içinde yaşadığım da. Bazen geceleri karanlık uykumdan uyanmak için delice çırpındığım, gördüğüm rüyadan kaçmaya çalıştığım halde, sabah uyandıgımda hiçbir şey hatırlamıyor, bazen de en ince ayrıntılar bile beynime kazınmış olarak uyanıyordum. Hayatıma değen herkes bu rüyalara konuk olabilirdi. Genellikle asla hatırlamadığım insanları görüyordum. Bir yandan onlardan kaçarken, bir yandan da nerede tanışmış olduğumuzu hatırlamaya çalışıyordum. Bir kısmıyla hiç tanışmamıştık. Belki de yıllar önce bir gün A ve B noktalarından yola çıkan ve kim bilir ne taşıyan iki kamyon gibi birbirimize teğet geçerken bir an için göz göze gelmiştik, o kadar. Üzerime üzerime geliyorlardı. Onlar arttıkça ben azalıyordum. Gözlerim uykusuzluktan kapandığı gecelerde bile uykuya direnir olmuştum. Gözlerimi kapatır kapatmaz o korkunç kâbusların kapımı çalacağını biliyordum. Uykusuzluğu bin kere yeğliyordum bu korkunç kâbuslara. Her gece uykumda acı çekiyordum. Sinirlerim allak bullak olmuştu. Kendimi yeryüzündeki en yanlış şey gibi

hissediordum. Varlığımı kimseye mutluluk vermemiş, kim-
senin varlığından mutluluk duymamıştım. Yanlış yerde oldu-
ğum kesindi. Üstelik uzun yolculuklarım bana aslında gide-
ceğim pek bir yer olmadığını da göstermişti. Tamamen çare-
siz ve çıkışsızdım.

Bir gece rüyamda uzun, upuzun bir masanın ortasında
oturuyor olduğumu gördüm. Masa o kadar uzundu ki, sonu-
nu ve başını görmem mümkün değildi. Çevremde onlarca,
yüzlerce insan vardı. Bütün bu yüzleri bir yerlerden tanıyord-
dum: ilkokul öğretmenim,ERCÜMENT, Selim Abi, Meryem'in
annesi, çarşamba günleri süt getiren sütçü, mahalledeki
kahvenin önünden sandalyesini eksik etmeyen Tahsin Amca,
lise müdürü, üniversitedeki fakülte dekanı, kantinci Selami,
Fransız Konsoloslugu'ndaki bıyıklı şaşş görevli, Şinasi'nin
dükkanına gelen yeşil paltolu kadın, birkaç gün önce otobüs-
te göz göze geldiğim kılıksız adam, bazı geceler pencerenin
altından geçen bozacı, merdivenleri gürültüyle tırmanan Ke-
vork, elinde yeni çevirilerle bekleyen Rıdvan, bir yerlerden
tanıdığım ama çıkaramadığım başka suratlar... Hepsi gözle-
rini dikmiş yüzüme bakıyorlardı. Birden yanımda, hemen ya-
nı başımda babaannemin oturduğunu gördüm. Onca zamana
karşı hiç ama hiç değişmemişti. O sırada fark ettim ki ma-
sadaki kimse yaşlanmamıştı. Hepsi kendilerini gördüğüm
son halleriyle duruyordu orada. Mesela Tahsin Amca üzerin-
den çıkarmadığı kareli gömleği ve Ecevit kasketiyle gelmiş-
ti. Şinasi'nin dükkanındaki kadının kırık tırnağı uzamamış-
tı. Kırık tırnağı kamufle etmesi için takmış olduğu yara ban-
dı hâlâ parmağının tepesinde duruyordu.

Babaannem hemen yanı başımdaydı. Her zaman bu ka-
dar sessiz miydi bu kadın? Ürkek bir güvercin gibi titriyordu,
gözlerini eğmiş, yere bakıyordu. Oysa herkes benim için ora-
daydı. Çeşminaz Hanım ise benim en yakınım. Düğün sahip-
lerine has bir güveni olmalı, güler yüz göstermeliydi. Derken

ne yapmam gerektiğini hatırlayıverdim. Öyle ya, bütün misafirlere piyano çalmam gerekiyordu. Herkes bunun için toplanmıştı. Üstelik bakışlardaki sükûnet yerini sabırsızlığa bırakmaya yüz tutmuştu. Nihayet piyanoyu getirme görevinin babaannemde olduğunu anımsadım. Dönüp sordum ona. Dişlerinin arasından mırıl mırıl konuşuyordu. Sesi bana ulaşmıyordu bir türlü. Birkaç defa uyardığım halde duyabileceğim bir sesle konuşmaya yanaşmadı. Oradaki insanlardan o kadar utanıyordu ki ne yüzünü kaldırılabiliyor ne sesini yükseltebiliyordu.

Sabırım tükenmeye başlamıştı. Beni bekleyen kalabalığa karşı mahcup düştüğümü hissediyordum. Bu da babaanne-me karşı müthiş bir öfke duymama sebep oluyordu. Nihayet babaannem masanın altından pembe plastik bir org çıkarıp önüme koydu. Kocaman bir orgdu bu. Pazarda satılan plastik oyuncakların pembesine boyanmıştı. Bir orga, bir babaanne-me, bir de kalabalığa baktım. Ona bu orgla ne yapacağımı, bu aptal şeyi ne diye önüme koyduğunu sordum. Bana bir piyano getirmeliydi. Bir kuyruklu piyano. O zaman bütün bu kalabalığı etkileyebilir, hayatıma girmiş herkesi memnun edebilirdim. Oysa bula bula bu uyduruk plastik orgu bulmuştu. Belki gerçek bile değil oyuncaktı. Sorularıma mırıl mırıl cevaplar veriyordu. Ne söylediğini anlayamıyor, gittikçe daha da sinirleniyordum, ama hâlâ cevapları bana ulaşmıyor, kısık sesi yarı yolda kırılıp dökülerek kayboluyordu. Sonunda öfkeyle çenesini kavradım. Acıtacak kadar sıkıyordum çenesini.

“Konuşsana. Duymuyorum seni. Adam gibi konuşamıyor musun sen?” diye tısladım yılan gibi bir sesle.

Çaresiz gözlerle yüzüme bakıyordu. Sadece iyi bir şey yapmak istemiş, ama elinden bu kadarı gelmiş, kendisini savunamayacak kadar bitkin bir dilsiz gibiydi. Çenesini sıkan ellerim acımaya başladı. Eşzamanlı olarak içimden bir acı yükseldi. Ona neden bu kadar acımasız davrandığımı

soruyordum kendime. Beni seven birine, beni en çok sevene neden bu kadar acımasız davrandığımı... Ellerimi serbest bıraktım, ama içimdeki acı yükselmeye devam etti. Babaannemden özür dilemek, ayaklarına kapanmak istiyordum ama hiçbirini yapamadım. Gözlerimden yaşlar boşanıyordu. Hissettiğim tek şey içimde yükselen sonsuz acıydı. O sabah o acıyı iliklerime kadar hissederek, gözyaşları içinde uyandım. Yapmak istediğim tek şey babaannemden özür dilemek, ona sarılmaktı, ama artık yoktu. Çok geç kalmıştım...

Şimdi bugün, bu telefon konuşmasının ardından o rüyayı neden görmüş olabileceğimi biraz biraz anlıyorum. Öyle sanıyorum ki benden bir şeyler saklandığını için için de olsa hep bildim. Yıllarca kendime bile ifade edemediğim şüphelerimin tümüyle mesnetsiz olmadığını görebiliyorum şimdi. Tanımlayamadığım, adını koyamadığım öfkemin de...

Rüyalarımda sürekli kesekâğıtları görüyordum. İnsanların, eşyaların, yemeklerin üzerindeki kesekâğıtları. Renkleri, dokuları, hışırtıları beni korkunç bir azap içinde kıvrandırırıyordu. Kesekâğıtlı rüyalardan o kadar bezmiştim ki, günlük alışverişimi yaparken, mesela manav elmaları bir kesekâğıdına koysa, hemen torba istiyor, o kesekâğıdını evime sokmamak için elimden geleni yapıyordum. Yüzlerine kesekâğıdı geçirmiş adamların peşime düştüğü rüyalar görüyordum sık sık. Sokaklarda nefes nefese koşarak ellerinden kurtulmaya çalışıyordum. Çocukluğumun sokakları, Yalova'nın, Ankara'nın, İstanbul'un, Prag'ın, Paris'in, Amsterdam'ın sokaklarında ha babam koşuyordum. Bazen bildiğim, bazen daha evvel hiç görmemiş olduğum sokaklarda. Gözlerimle hep evlerin pencerelerini araştırıyordum böyle kovalamacalı rüyalarda. Bir pencerede bir ışık yansa, sanki birileri çıkıp beni kurtaracak sanıyordum. Kesekâğıtlı adamların dost pencerelerden yayılan ışıktan ürküp kaçacağını umuyordum ya da. Sokakların sonundaki köşeleri büyük

ümitlerle dönüyordum. Peşimdekiler o köşeleri dönmeyi beceremeyecek sanıyordum. Oysa ne zaman dönüp ardıma bak-sam peşimde oluyorlardı. Soluklarını ensemde duyuyordum. Rüyalarımda o kadar hızlı, o kadar hızlı koşuyordum ki ba-cak kaslarımda korkunç ağrılarla uyanıyordum. Bağırarak, yardım çağırarak istiyorsam da sesimin çıkmayacağını adım gibi biliyordum.

Geceleri üzerime binen karabasanlar gündüzlerimi de ele geçirmişti. Kendimi evde kapana kısılmış gibi hissediyordum. Dışarı çıkarsam bir umudum olabilirdi. Otelden ayrılır-ken hedefim sadece herkes gibi bir evde yaşamak değil, her-kes gibi düzenli bir iş sahibi olmaktı. Şimdi planın ikinci aş-amasındaydım. İnsan kabul etse de etmese de ancak herkes gibiyken rahat edebiliyordu demek. Otuzlu yaşlar insanın herkes gibi olup olmama kararını sorgulaması için biraz geç sayılabilir. Ama o güne kadar atılan adımların sorgulanması için biçilmiş kaftandır.

O gün evde oturmuş rasgele bir radyo istasyonu dinliyor, bir yandan da kitap okumaya çalışıyordum. Gece uykumda olup bitenlerden o kadar yorgun düşmüştüm ki okuduğum tek bir satırı almıyordu kafam. Nihayetinde kitabı dizimin üze-rine bırakıp müzik dinlemeye koyuldum. Pıtrak gibi çoğalan özel radyo istasyonlarından biriydi bu. Gayet güzel çalışıyordu. Arka arkaya birkaç şarkı dinledikten sonra radyonun jingle'ı-nı duydum: "Yolcu FM." İsim de çalınan parçalar kadar hoş-u-ma gitmişti. Bir sene önce özel radyoların tümü kapatılmış, Çiller'in de desteklediği siyah kurdeleli "radyomu istiyorum" kampanyasının sonunda radyoların kapılarına vurulan kilit-ler birer birer sökülüştü. Ne zaman ne çalacaklarını kesti-remediğim ve tatsız sürprizlerden hoşlanan biri olmadığım için iyi bir radyo dinleyicisi sayılmazdım. O zaman da mil-letin arabalarına, bileklerine, saçlarına filan siyah kurdele-ler takarak katıldıkları protestonun bir parçası olmaya gerek

duymamıştım. Oysa o gün evimde oturup artık düzenli bir iş yapmam gerektiğini düşünürken aklıma harika bir fikir geldi ve radyoların yeniden açıldığına gerçekten sevindim. Birkaç dakika içinde kafamdaki fikir iyice berraklaşmış, uygulanmaya hazır hale gelmişti. Yolcu FM'e iş başvurusunda bulunacak ve şansım yaver giderse radyoculuğa soyunacaktım.

Adresi bulmam hiç mi hiç zor olmadı. Yolcu FM, Emirgân sirtlarında üç katlı, mavi badanalı bir villadan yayın yapıyordu. Kendimi bu şık binaya pek yakıştıramasam da içeri girip yayın yönetmeniyle görüşmek istediğimi söyledim. Girişteki masada oturan kıvrıcık saçlı sekreter kız, çikletini diliyle ağzının sağına kaydırıp, gözlüğünün üzerinden bakarak, randevum olup olmadığını sordu. Hayır, randevum yoktu.

“Konu neydi peki?”

“İşle ilgili görüşmek istiyorum.”

“Kim diyeyim kendisine?”

“Süreyya deyin.”

Yayın yönetmeni olacak insanın benimle görüşmesi için en ufak bir sebep olsun uyduramamıştım. Elimde ne bir CV ne de proje vardı. Proje hazırlamayı zerre kadar bilmezdim. CV'ye de yazacak doğru düzgün bir şeyim yoktu. Elimi kolumu sallaya sallaya gitmiştim ve daha garibi işe alınacağımdan yana hiçbir şüphem yoktu.

“Veysi Bey hangi konuda konuşmak istediğinizi merak ediyor. Kendisinin pek vakti yok da. İsterseniz başka bir güne randevu alın.”

Demek adamın adı Veysi'ydi. En azından elimde ufak bir bilgi vardı artık. Bu beni az evvelkinden daha güçlü kıldı ve ısrarcı olmaktan hiç çekinmedim.

“Veysi Bey'e önemli olduğunu ve fazla vaktini almayacağımı iletir misiniz?”

Sekreter kız telefonda bir şeyler mırıldanıp gözlerini yine bana çevirdi.

“İkinci kat, soldan üçüncü oda. Sizi bekliyor.”

Adamın adının neden Veysel değil de Veysi olduğunu düşünerek merdivenleri çıktım. Soldan üçüncü odanın önüne gelince durup kapıyı tıklattım. Birkaç saniye süren sessizlikten sonra içeriden bir ses yükseldi.

“Girin.”

Veysi’yi ilk defa o zaman gördüm. Şımarık bahar güneşinin pencerelerini zorladığı gösterişsiz bir odada, karmakarışık masasında oturuyordu. Masasının başında sandalyesinde değil, masasının üzerinde. Masanın üzerindeki yüzlerce kâğıt, not, kitap, defter, kalem ve ıvır zıvırın içine çok lazım-mış gibi kendisi de yerleşmişti. Çikletini tam da nefret ettiğim gibi caklata caklata çiğneyen sekreter kızın –sonradan öğrenecektim, adı Sevim’di– tavırlarından ve unvanın büyüklüğünden dolayı karşımda yaşlı ve başını kaşıyacak vakti olmayan birini görmeyi bekliyordum. Oysa Veysi henüz otuzlarını sürüyordu ve elleri kabarık buklelerini kıvrıp kıvrıp salıvermekle meşguldü. Upuzun kirpikli gözlerini kırıştırarak yüzüme bakıyordu. Ne demeye geldin buraya der gibiydi, ama öyle demedi.

“Buyurun Süreyya Hanım.”

Buyuracaktım, ama nereye buyuracağım konusunda hiçbir fikrim yoktu. Odanın sahibi masanın üzerine tünemişken konuk olarak benim oturacağım yer neresi olmalıydı? Masanın karşısındaki iki tekli koltuktan birine oturdum. Neyse ki Veysi masada oturmakta ısrarcı davranmayıp karşımdaki tekli koltuğa yerleşti.

“Buyurun, sizi dinliyorum. Arkadaşıma önemli olduğunu söylemişsiniz.”

“Arkadaşınızın sakız çiğneyişi gerçekten sinir bozucu.”

Bunu söyler söylemez pişman oldum. Ne demeye böyle bir şey yapmıştım ki sanki. Zavallı kızcağızı şikâyet ettiğim yetmiyormuş gibi, bir de huysuz, hatta hastalıklı bir insan

portresi çizivermişim kendime.

Oysa Veysi halinden anlayan birini bulduğu için memnun görünüyordu:

“Siz de fark ettiniz değil mi? Ben de bu tür konularda fazla mı huysuz ya da şöyle diyelim, huylu biriyim acaba diye düşünüyordum. Bazen Sevim’in önünden geçerken bütün sinirlerim lime lime olur. Ama bütün bu gürültüyü benden başka kimsenin fark etmediğini görünce kendimi huysuz bir ihtiyar, bir sinir hastası gibi hissedirim. Tabii sadece Sevim değil. O kadar çok insan sakızı bu şekilde çiğniyor ki. Otobüslerde, uzun yol otobüslerinde özellikle. Biliyor musunuz en büyük kâbuslarımdan biridir bu benim.”

“Anlıyorum. Benim durumum o kadar feci değil ama, duymamayı tercih ederim. Neticede insanın başka bir şeye odaklanmasını engelleyen, kulaklarında yankılanan, iç kıyıcı bir ses.”

“O zaman nasıl oluyor da bu hissi kolayca tarif edebiliyorsunuz? Yok, bence siz de sakız sesinden en az benim kadar nefret ediyorsunuz.”

Bu üçüncü sınıf Amerikan filmi diyalogunun daha ne kadar uzayacağını merak ediyordum. Veysi nihayet sakız sesinden konuşmayı bırakıp gülmeye başladı.

“Sanırım sakızdan bahsetmeye gelmediniz. Özür dilerim. Buyurun sizi dinliyorum.”

Sakız sesi gibi ciddiyetsiz bir konu hakkında konuştuğum birine siz demeyi artık gereksiz buluyordum.

“Ben radyoda, hatta bu radyoda çalışmak istiyorum. Acaba bana verecek bir işin var mı diye sormaya geldim.”

Veysi önce kısa bir şaşkınlık geçirdi. Sonra da az öncekinden daha gürültülü bir şekilde gülmeye başladı.

“Nasıl yani? Bu bir iş görüşmesi mi? Benden iş mi istiyorsunuz?”

Samimiyette ısrarlıydım.

“Senden iş istiyorum.”

“Üstelik dildeki hiyerarşiye de karşısınız gördüğüm kadarıyla.”

Benimle dalga geçip geçmediğinden emin değildim.

“Sen de karşı değilmiş gibi görünüyorsun. İş istememi komik mi buluyorsun? Neden gülüyorsun bana?”

Veysi toparlandı ve yüzü birdenbire ona yakışmayan bir ciddiyete büründü.

“İş görüşmelerinin nasıl yapıldığını bildiğini tahmin ediyorum. Ama bildiklerini neden uygulamadığın konusunda en ufak bir fikrim yok. Yanlış anlama, böyle damdan düşme şeyleri severim ben. Sadece durumu yadırgayışıma anlam verememene şaşıyorum. Aslına bakarsan biz burada eleman arıyor filan değiliz. Öyle zannediyorum ki sen de eleman aradığınızı değil, iş aradığını düşünerek geldin.”

“Aynen öyle. Eleman aradığınız bir iş yok galiba. Ama belki bana vermek isteyeceğiniz bir iş vardır.”

Veysi yeniden gülmeye başladı. “Daha önce radyoculuk deneyimin oldu mu?”

“Arada bir dinlemenin dışında radyoyla hiçbir ilgim olmadı.”

Şansımı zorladığımı biliyordum, ama aramızda geçen tuhaf diyaloglar beni de en az onun kadar eğlendiriyordu artık. Veysi o kadar çok güldü o kadar çok güldü ki gözlerinden yaşlar boşandı. Zar zor sorabildi, “Peki ne iş yapmak istiyorsun?”

“Bunu pek düşünmedim. Yani burada ne tür işler yapabileceğimi tam olarak bilmiyorum. Sence ne tür bir şey uygun olur benim için?”

Ertesi pazartesi Yolcu FM’deki ilk işgünümdü. Nasıl olup da bu türden bir görüşmeden işi alarak çıktığımı şimdi bile anlayamıyorum. Uzun ve eğlenceli bir sohbetten sonra dışarı çıkıp bir şeyler yemiştik Veysi’yle. Bana bu zamana kadar nelerle uğraştığımı sormuş, aldığı cevaplara bayılmıştı. Ben

ona hiçbir şey yapmadığımı anlatırken, o bana yaşamın anlamını bulmuş birini dinler gibi bakıyordu. Birlikte çok güzel işler yapabileceğimizi söylüyor, kendi kendine projeler geliştiriyordu. Radyoya döndüğümüzde apar topar kayıt odasına soku beni. Elime kenarda köşede duran bir gazete tutuşturup mikrofona okumamı söyledi. Sonra da camekânlı bölmenin ardına geçti. Ben gazeteyi okurken o da mikserin başında durmuş bir yandan çeşitli ayarlar yapıyor, bir yandan da surutunu şekilden şekile sokuyordu.

İçerideki işimiz on dakikadan daha kısa sürdü. Birlikte odasına gittik. Sesimde iş olmasaydı birlikte çeşitli programlar hazırlayabileceğimizi düşündüğünü söyledi. Fakat ona kalırsa netice beklediğinden iyiydi ve bu durumda mikrofonu çıkmamda da herhangi bir sakınca yoktu. Uzun zamandır haftanın beş günü yayınlanacak bir edebiyat programı tasarlandığını ve bunu birlikte yapabileceğimizi söyledi. Yayın dönemi, sezon başı filan dinlemeden pat diye sokacaktık programı yayına. Radyonun yayın politikasını değiştirmeye uğraştığından, dolayısıyla tam da ihtiyacı olan bir zamanda karpısını çaldığımdan bahsetti.

“Bu ay programın ne tür bir şey olacağını netleştirelim. Projeyi hazırlayalım, biraz çalışalım. Önümüzdeki ay başı da yayına sokarız” dedi. Böylece tanışmamızdan sonraki ilk pazartesi, soluğu Yolcu FM’de aldım. Para konusunda uzun uzadıya bir şey konuşmamıştık. Maaşım programın yayına girmesini beklemeden, hazırlık aşamasından itibaren hesabıma yatırılacaktı. Çok ciddi bir miktar değildi, ama her ay elime düzenli bir para geçecek olması yeterince memnuniyet vericiydi zaten. Nasıl olsa çeviri işlerine devam edecektim. Rıdvan her ay bir iş paslamaya çalışıyordu bana. Üstelik klasik mesai saatlerinde radyoda olmam da gerekmiyordu. Bizim programın akşamları 9-10 arasında yapılmasına karar vermişti Veysi. O saatler dışında radyoda bulunmam

gerekmeyecekti. Ama ilk bir ay her sabah uyanıp radyoya gittim. Bana duyduğu güveni boşa çıkarmamak için, istediği türden bir şeyler hazırlamaya ve Sevim'in önünden geçerken o korkunç cakırtıyı duymamaya çalışıyordum.

Kısa bir süre sonra nasıl bir maceraya girdiğimin farkına vardım. Küçük bir arkadaş grubuyla bile konuşmayı beceremeyen ben, tanımadığım bir sürü insana seslenecektim. Tamam, kimse beni görmeyecekti belki, ama her hafta toplam beş saatimi tanımadığım insanlarla konuşmaya çalışarak geçirecektim. Bunun bana göre bir iş olmadığını görmek için dâhi olmak gerekmiyordu. Neticede öyle ya da böyle yeni bir maceraya atılmanın iyi bir şey olduğuna karar verdim ve kendime her zaman her şeyden vazgeçme lüksüne sahip olduğumu hatırlattım.

Bir ay sonra program başladı. İlk gece mikserin başında oturan Cevahir, önüne dizili çubuklarla müziğin sesini kısarken, mikrofonumu açıp, eliyle "Şimdi sıra sende" dediğinde öyle heyecanlandım ki sesim çıkmayacak sandım. Ağzımı açtım ama, konuşabileceğimden yana pek umudum yoktu. Biraz tutuk bir biçimde girizgâhı yaptıktan sonra hızla açıldım. Ne sesim titredi ne de konuşacak laf bulmakta güçlük çektim. Karşımda Cevahir'den başka kimse yoktu, o sırada beni kaç kişinin dinlemekte olduğunu bilmem de mümkün değildi. Kendimi yalnız olduğuma inandırınca, geriye sadece kendi kendine konuşan deli bir kadın gibi hissetmenin getirdiği ruh hali kalıyordu ki, bundan yana hiçbir sıkıntı duymuyordum. Arada bir camekânın ardında duran Cevahir'e bakıyor, her şeyin yolunda olduğunun sinyalini veren bakışlarıyla karşılaşınca kendimi güvende hissediyordum. Konuşmaya başlayacağım zaman bana eliyle işaret ediyor, yavaş yavaş müziği kısıp sesi mikrofona veriyordu. Gözümde bir orkestra şefi gibiydi o sırada. Onun sakinliği olmasa başlangıçtaki tedirginliği üzerimden atmam çok daha uzun sürebilirdi.

İlk programın sonunda hayatım boyunca mikrofon bağımlıydım gibi davrandığımı, beklediğinden çok daha rahat olduğumu ve neredeyse hiç teklemediğimi söyledi Veysi. Hoşuma gitti tabii. Ne de olsa herkesin onaylanmaya ihtiyacı vardır. Haftanın beş günü birer saatten yayın yapıyordum. Her haftayı bir yazara ayırıyor ve o hafta boyunca yapılan programlarda o yazardan alıntılar yapıyor, çok uzun olmayan metinler okuyordum. Müzik listesini haftalık olarak Veysi'yle birlikte hazırlıyorduk.

Programın adının ne olacağı konusunda uzun süre tartışmıştık. Veysi, "Edebiyat Güncesi" türünden lüzumsuz derecede fiyakalı isimler bulup duruyordu. Ben daha gösterişsiz ve iddiasız bir isim konusunda ısrarcı davranınca bu konuda fikir yürütmekten vazgeçti. Nihayetinde Auster'e gönderme yaparak, "Kırmızı Defter" koydum programın adını. İlk haftanın yazarı Paul Auster oldu. Bana kalırsa hazırladığım en güzel programlar Auster'den parçalar okuduğum o beş günde yapılanlardı. *New York Üçlemesi*, *Leviathan*, *Yalnızlığın Keşfi*, *Ay Sarayı*, *Şans Müziği*, *Son Şeyler Ülkesinde* ve *Köşeye Kısırmak* gibi pek çok kitabından parçalar okudum Auster'in. Sıra *Köşeye Kısırmak*'a gelince uzun ve hisli bir girizgâh yapmaktan alıkoyamadım kendimi. Auster'in henüz meşhur olmadığı dönemlerde Paul Benjamin imzasıyla yazdığı bu kitabı bastırmak için ne kadar uğraşması gerektiğini ve parasızlığın dibine vurduğu o yıllarda yazarlıktan umudunu kesmeye başlayıp, kartlarla oynanan kendi icadı bir beysbol oyununu pazarlamaya çalıştığını bile anlattım. Auster'i anlatmak da, okumak da beni heyecanlandırıyordu.

Birkaç hafta sonra yaptığım işi gerçekten sevdiğimi gördüm. Program için araştırmalar yapmak işime geliyordu. Üzerimdeki ölü toprağını bir nebze de olsa silkelemiş, gerçek hayata olmasa bile, çocukluğumun kitaplarla dolu renkli dünyasına geri dönmeyi becermiştim. Zoraki gece dostlarım,

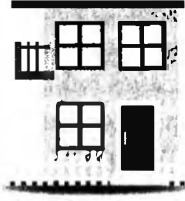
kâbuslarım bile peşimi bıraktı o dönemde. Kafam, onları düşünemeyecek kadar meşgul oluyordu yatağa girdiğimde. Beni dinleyen ya da beğenen var mı bilmiyordum, ama işimi hiç de fena yapmadığımı düşünüyordum. Günlerimi evde ya da kütüphanede geçiriyor, romanlar, öyküler ve şiirler içinde debelenip duruyordum. Kitapları, her bir kelimesinin üzerine uzun uzun düşünerek okumak, notlar çıkarmak beni mutlu ediyordu. Sevdiğim yazarların yarattığı karakterler kapı komşumdu sanki. Onların gerçekten yaşadığına inanasım geliyordu bazen.

Program esnasında seçtiğim romanlardan çeşitli diyaloglar okuyorsam, aniden onların kimliğine bürünüveriyordum. Kimi okuyorsam o oluyordum. Bir gün ölümden kurtulmak için katedrale hapsolan Esmeralda, diğer bir gün çok istediği meşhur yazar kimliğine kavuştuktan sonra bu yalan dünyadan sıkılıp kendi gerçeğine, yani denizin sularına dönerek ölmeyi seçen Martin Eden oluyordum. Bir gece engizisyon tarafından 1755 Lizbon depreminden sorumlu tutularak kamçılanan Candide olarak giriyordum yatağıma, diğer bir gece duvardaki değişen portresiyle aynadaki yüzünü karşılaştıran Dorian Gray olarak. Bazı günler, Mersault olup, annemin cenazesinde gözyaşı dökmeyişimin hesabını veriyordum, bazı günler Bihter olup ihanetimin altında eziliyordum. Önce o kahramanların gerçekliğinin içine giriyor, sonra da onlardan biri olup çıkıyordum. Bizzat onların yerine geçmeyi başaramamışsam bile en azından yakın bir dost gibi peşlerine takılıyordum. Mümtaz ve Nuran'la birlikte İstanbul'u keşfe çıkıyor, huzuru arıyordum mesela. Ya da Kâmran Çalıküşu Feride'yi bahçedeki salıncakta sallarken, bir köşede durup onları izliyordum. Kitapların bana sunduğu dünyayı her zaman elimdekine tercih etmiştim. Yine de bu program bir orta yol bulmak için iyi bir fırsat gibi görünüyordu. Kitaplarda yaşayacak, sonra akşamları radyoya gidip yaşadıklarımı gerçek

hayata kusacaktım. Bana lazım olan tam da böyle bir şeydi.

Yolcu FM, kendi yolculuğum için de keyifli bir durak olmuştu. Ben oraya durak diye bakıyordum, ama yol hâlâ devam etmekte ve beni bir yerlere götürmekteydi. İkinci ayın sonunda “Kırmızı Defter”le ilgili konuşmak için Veysi’nin evine gittiğim gecenin sabahında, yatağında çıplak uyanınca, buna iyice emin oldum.

Veysi’nin hoş bir insan olduğunu düşünüyordum. Ama ona aşık değildim. Bir erkekte ne aradığımdan emin olmamakla birlikte aradıklarımın Veysi’de olmadığını biliyordum. Yine de yanında hoş vakit geçiriyordum, üstelik onunla sevişmeyi de seviyordum. Böylece aramızda ismi konulmamış, ikimizin de kafasını kurcalamayan bir ilişki başlamış oldu. Birbirimize sevgili gibi davranmıyorduk ve yalnız kaldığımızda neler yaptığımızı bilen kimse de yoktu. Hayatımıza giren ya da girme ihtimali olan kişiler hakkında tek kelime konuşmadan bir sene geçirdik. Onu tamamen serbest bırakmıştım, ama başka bir kadınla bir şeyler yaşayabileceğine pek ihtimal vermiyordum. Üzerine uzun uzadıya düşünmemekle birlikte, başka kadınların varlığını umursayacağımı da sanmıyordum. O dönemde benim hayatıma başka kimse girmediyse, bu Veysi’ye olan bağlılığımdan değil, insanlarla kolaylıkla yakınlaşan biri olmadığımdandı.

Çeşminaz Hanım'ın düğün için bir müddet beklenmesi yönündeki arzusuna itaat ettik. Zira ölen kocasının ardından tuttuğu yası henüz bitirmemişti. Evlenmek için münasip görülen zamanı beklerken, kayınvalidemin sözlüme karşı öfkeyle karışık bir kırgınlık içinde olduğunu fark ettim. Başlarda ser verip sır vermeyen Ayhan, ısrarlı sorularım neticesinde vaziyeti anlatmaya mecbur kaldı. Böylece annesinin onu babasının kara toprağa girmesinin müsebbibi olarak gördüğünü öğrendim.

Meğerse 27 Mayıs İhtilali'nin ardından neredeyse zafer sarhoşluğu içinde eve gelen Ayhan, koyu bir Demokrat Partili olan babasıyla hararetli bir tartışmaya girişmiş. Uzun zamandır oğlunun gidişatını beğenmeyen, aklına soktuğu fikirleri, değil tartışmayı, ağza almayı bile yasak eden Rıza Bey, onun laf sakınmaz, had bilmez bu tavrı karşısında epeyce öfkelenmiş. İşi Ayhan'ın askeriyeden istifasını istemeye kadar götürmüştü. Annesinin ortalığı yatıştırmak yönündeki nafil çabalarına aldırmayan Ayhan, sinir küpüne dönen babasının karşısında suspus olup sesini kesmek şöyle dursun, Rıza Bey'in gönülden bağlı olduğu partinin yerle yeksan oluşunu ballandıra ballandıra anlatıp, er ya da geç Menderes'in asılacağına müjdesini vermeye kalkınca, yaşlı adamın hasta kalbi sıkışmış. Vaziyetin vahametini anlamayan Ayhan atıp tutmaya devam edince adamcağız oracıkta yığılıp kalmış. Hastaneye ulaşmaya ömrü vefa etmeyen Rıza Bey'in ölümünden oğlunu sorumlu tutan Çeşminaz Hanım, onunla haftalarca hiç konuşmamış. Nihayetinde babasını kaybeden oğlunun çektiği azabı görüp, adamcağızın münakaşadan değil, gücü çoktan tükenmiş olan yüreğinin teklemesinden gittiğine ikna olmuş. Olmuş

ama, ben kendisiyle tanıştığımda dahi Ayhan'ı tümünden bağışlamış, öfkelerini sindirmiş değildi. Öyle sanıyorum ki onu hiçbir zaman tamamen affetmedi.

O feci olayın ardından Çeşminaz Hanım evde siyaset konuşulmasını yasak etmişti. Yine de duvarda duran, Rıza Bey'den yadigâr çerçeveli Menderes fotoğrafının tozunu almaya devam ederdi. Kendisinin politikayla alakası olmamasına rağmen, kocasının vefatını bu meselelere bağlıyor; kabahatli oğluna konuşmayı yasak ederken, rahmetli kocasının her konudaki görüş ve inançlarını yaşatarak evin dirlik ve bereketini muhafazayı görev biliyordu. Dolayısıyla aslında evde istenmeyen görüşler sadece kocasınıninkilerle örtüşmeyenlerdi. Ayhan'a gelince, o, annesi etraftayken bu konuları açmamaya özen gösterir, duvardaki fotoğrafı da görmezden gelmeyi tercih ederdi.

Çeşminaz Hanım'ın uygun gördüğü süre dolunca orduevinin büyük salonunda göz kamaştırıcı bir düğünle dünya evine girdik. Gelinliğimi Yalova'nın en meşhur terzisi Müzeyyen dikti. O zamanın modasına uygun olarak organize kumaştan, kolları ve yakası güpürlü, sandık yakalı, son derece gösterişli bir gelinlikti. Fransız dantelinden upuzun bir duvağım vardı.

Okuldan tanıdığım öğretmen arkadaşlar, Ayhan'ın Harbiyeli arkadaşları, Çeşminaz Hanım'ın mahalleden komşuları... Tanıdığımız herkes oradaydı. Ne var ki akrabadan yana yoksul bir düğün olmuştu. İki taraf da akraba sahibi olmayınca, onların boş bıraktığı yeri eş dost doldurmuştu. Görenler bizi birbirimize yakıştırıyor, yanımızdan geçenler mutluluğumuza zarar vermekten çekinircesine telaşla ve muhakkak "Maşallah" diyordu. Yaşça büyük misafirler, ortalıkta dolaşan ufak veletleri işaret ederek, tez zamanda bize de bir tane kısmet olmasını diliyordu.

Çeşminaz Hanım misafirleri karşılamak için hazır bulunduğu kapı girişinde gururla dikiliyor, kendisine oğlunun mürüvvetini görmeyi nasip eden Yaradan'a şükrediyordu. Kolay kolay hislerini açık eden bir kadın olmamasına rağmen, arada bir bulutlanan yüzünden, hayat arkadaşının bu günü göremeyişine kederlendiği anlaşılıyordu.

Davetlilerin arasından geçip, *La Comparsita*'yla ilk dansa başladığımız-

da, kalbim yerinden fırlayacakmış gibi gümbür gümbür atıyordu. Ayhan şefkatli gözlerini gözlerime dikip, ellerini benimkilere sıkı sıkı kenetleyerek,

“Korkma, bundan böyle yalnız değilsin Mesude. Artık hep yanımdayım” dedi.

O dakika, orada, kocamı her şeyden fazla sevdim ve ben de içimden her koşulda onun yanında olacağıma, bana sunduğu bu engin sevgiye layık olmaya çalışacağıma dair yemin ettim.

NY ile ilk karşılaşmam 95 baharında oldu. Mayısın ortalamıydı. Nasuh Mahruki'nin Everest'e çıkışından sadece birkaç gün sonra. Güneş, yakmadan, sadece usulca okşayarak değiyordu tenlerimize. Baharı seviyordum. Everest'in tepesine ulaşmak gibi iddialı niyetlerim yoktu, ama birilerinin böyle acayiplikler yapmasından dolayı memnuniyet duyuyordum.

Akşamki programın müzik listesiyle ilgili olarak Veysi'yle konuşmak istiyordum. O haftanın yazarı Can Yücel'di ve ben sözleri ona ait olduğu için Ahmet Kaya'nın söylediği "Sevgi Duvarı"nı çalmak istiyordum programda. Veysi'yi buna bir türlü razı edememiştim. Nuh diyor, peygamber demiyordu. Ahmet Kaya'yı radyonun rengine uyduramadığını söylüyordu. Radyonun renginden ne kastettiği hakkında uzun bir tartışma yaşamıştık, ama ikimiz de birbirimizi anlamamakta kararlı olduğumuzdan hiçbir işe yaramamıştı.

Nihayetinde meseleyi ne kadar ciddiye aldığımı göstermek adına sırf bu konuyu çözmek için o sabah işim olmadığı halde radyoya gitmeye karar verdim. Ağzından eksik etmediği sakızı ve abartılı gülümseyişiyle beni selamlayan Sevim'in önünden geçip merdivenlere yöneldim. Veysi'nin kapısı aralıktı. Kapıyı ittim ve NY'yi ilk olarak orada gördüm. Geçen yıl iş görüşmesine geldiğimde oturduğum tekli koltuğa kurulmuş, bacak bacak üzerine atmış bir küçük kadındı. Büyümüş de küçülmüş gibiydi. Hali tavrı, oturuşu, saçını savuruşu,

gözünü süzüşü insanı onun gerçek bir kadın olduğuna ikna edebilirdi. Üzerine daracık oturan beyaz gömleğinin üstteki iki düğmesini kapatmamış, dolgun göğüslerinin gömlekten fırlama gayretini saklama ihtiyacı duymamıştı. Altında daracık bir mini etek ve mayıs ayı için fazla kaçan uzun çizmelemler vardı. Yüzünü görmesiniz yetişkin bir kadın olduğuna düşünürdünüz. Ne var ki yüzü, kıyafeti kadar abartılı olan makayajına rağmen gerçek yaşını ele veriyordu. Sadece on beş yaşındaydı. Gözleri salt yaşını değil, aklından geçenleri de açığa çıkarıyordu sanki ve bu onu yaşından daha büyük göstermeye yetiyordu. Onu sevimli filan bulmadım. Fazla şımartılmış ve her istediğini elde etmeye alışkın kaprisli bir kız çocuğu olduğu her halinden belliydi. Zenginlik ve küçük dağları yarattığına ilişkin duyduğu saplantılı inanç üzerinden akıyordu.

Hemen Veysi tarafından tanıştırıldık. Orada bulunma sebebini öğrendiğimde küçükdilimi yuttum. Veysi'nin söylediğine göre "Bu tatlı kız" yaz döneminde sabah programı yapacaktı. Herhangi bir yorum yapmaksızın bir sandalyenin köşesine ilişerek, olan biteni anlamaya çalıştım.

"Sabah programları hareketli olur, öyle olmalıdır yani. Enerjik bir şeyler yapmalısın anlatabiliyor muyum? Öyle uzun sohbetler, şiirler, duygusalıklar filan hiç gitmez sabahları; bayıltırsın insanları. Hareketli müzikler ve lafı uzatmayan cıvıltılı, enerjik bir ses işimizi görür" diyordu Veysi.

Kız karşısında kıkırdayarak, "Evet, evden işe giderken arabada beni dinleyecekler. Onları uyutmamak gerek. Bence de şöyle eğlenceli, canlı bir şeyler yapalım" diyor, arkasından da kahkahalarla ekliyordu: "Ama çok da canlı olmamalı tabii. Düşünsene, arabada durdukları yerde dans ederken kaza yapıyorlarmış. Ayy ne saçma olur, değil mi ama?"

Komik olduğuna inandığı esprisine uzunca bir süre gülüyor, gülmediğimi fark edince gözlerinin önünden önce puslu

lulutlar, sonra da belli belirsiz bir öfke geçiyordu. Aşağı yukarı on beş dakika sonra, artık kalkması gerektiğini söyleyerek büyük bir coşkuyla elimi sıktı. Veysi'yi de şapırdatarak iki yanağından öptükten sonra, ardında pahalı parfüm kokulunu bırakarak gitti. Şingirdayarak odadan çıkmasıyla, gözlemlerimi Veysi'ye dikmem bir oldu.

"Ciddi misin sen? Küçük bir çocuğa program mı yaptırıcaksın?"

İçin için keşfedilmiş biri olduğumu düşünüyor ve bundan gurur duyuyordum. Veysi'nin beni burada işe alışının sıradışı bir durum olduğunu, normal şartlarda böyle bir yerde çalışmanın herkes için o kadar da kolay olamayacağını düşünüyordum. El kadar çocukların bile kolaylıkla aynı işi yapabildiklerini görmek canımı sıkmıştı.

"Bu konuda bana fikrimi soran olmadı Süreyyacığım. Eğer isterse benim yerime yayın yönetmeni olarak bile çalışabilir o."

Veysi meseleyi anlattıktan sonra ne demek istediğini anlayabildim. NY nüfuzlu bir işadınının kızıydı. Ben armatörlük mesleğini bir tek Türk filmlerinden bilirdim. NY ise babasından. Ama adamın tek işi bu değildi. Adı pek çok karanlık isim ve işle birlikte anılmasına karşın oldukça saygın bir kişiydi. Sosyetenin gözbebeği, sponsor olduğu etkinliklerle tam bir sanat dostuydu ve çok yakında politikaya atılmaya hazırlanıyordu. Yolcu FM'in bağlı bulunduğu grup başkanının, yani Veysi'nin henüz görme şerefine bile nail olamadığı büyük patronun en yakın dostlarından biriydi. Pek çok ortak işleri de vardı. NY adamın tek kızıydı. İşlerinin vârisi oğlu olacaktı. Kızından beklediği tek şey mutlu olmasıydı. Bir dediği iki edilmeyen kız, tutmuş radyoculuğa heves etmiş ve babasına yaz tatilinde radyoda program yapmak istediğini söylemişti. Büyük patronun asistanı sabah telefon edip, bugün gelecek küçükhanıma gerekli ilginin gösterilmesi konusunda kendisini uyardığında öğrenmişti Veysi de durumu.

Bir an ne söyleyeceğimi şaşırdım. Öfkeyle, “Ona küçük bir çocuk demek hataydı gerçekten. O küçük yosma, çocukları başka her şeye benziyor” deyiverdim.

Veysi, “Ne diyorsun Süreyya? Büyümek telaşındaki küçük bir kız işte. Zengin ve şımarık bir kız çocuğu, o kadar.”

“Nasıl giyindiğini görmedin mi, sesindeki işveyi duyuyordun mı?” dedim ve der demez bu tavrımdan dolayı utanç duydum. Sevgilisini her önüne gelenden, akrabalarından, dostlarından, hatta küçük bir kız çocuğundan bile kıskanan, kıskandığını dişlerini tırnaklarını çıkaran o korkunç kadınlara benzo-yivermiştim. Üstelik Veysi’yle aramızda bu türden bir ilişki bile yoktu. Kendimi küçük düşürmüştüm. Veysi şaşkın gözlerle bana bakarken, “Kusura bakma. Bugün biraz gerginim. Ne dediğimi bilmiyorum sanırım” diyerek odadan çıktım. Ahmet Kaya işini konuşmamıştık.

Bundan sonra NY ile sık sık karşılaştım radyoda. Şeytan tüyü taşıyan insanlardan biriydi. Neşeli, sevimli, cana yakın bir hali vardı. NY, şu on parmağında on marifet olan harika kızlardan biriydi. Daha doğrusu öyleymiş gibi davranı-yordu. Kendisinden hoşlanmadığımı anladığını sanmıyorum, çünkü birisinin kendisinden hoşlanmaması fikrine gerçekten yabancıydı. Her sabah sekizde radyoya geliyor, o cırtlak sesi ve felaket Türkçesiyle programını yapıyordu. Kısa bir süre sonra memleketin en büyük ustalarından diksiyon dersleri almaya başladı. Artık özenli değil, özentili bir dille konuşuyor ve beni daha da çok çileden çıkarıyordu.

NY’nin programa başlamasının üzerinden bir ay ya geçmiş ya geçmemişti. Şimdi hatırlayamadığım bir sebepten dolayı erken bir saatte radyonun yolunu tuttum. Sevim ve sakızının önünden geçtim, merdivenleri çıktım, Veysi’nin kapısına geldim. Kapı kapalıydı. Çalmaya gerek görmeden açıp içeri daldım.

İnsan her şeyden bir ders çıkarabilir. Mesela benim o gün

kendime çıkardığım ders, ardında ne olursa olsun, bir odaya girerken kapının mutlaka ama mutlaka çalınması gerektiği oldu. Zira o gün kapının ardında ölsem aklıma gelmeyecek bir manzara bekliyordu beni. Veysi'yi ilk gördüğümde üzerine oturduğu masaya tüneyen NY idi bu kez. Mavi çiçekli kısa elbisesi göbeğine kadar sıyrılmıştı. NY'nin bacaklarının arasında duran kişi, sırtı bana dönük olan Veysi'ydi. Hızla gidip geliyor, güçlükle nefes alıyormuş gibi hırıltılar çıkarıyordu.

Yıllar sonra bu anı hatırladığımda aklıma o zaman düşünmeyi bile akıl edemediğim bir şey geliyor ilk olarak. Masanın kubbak gibi kapının karşısında durduğu bir odada, nasıl olup da kapıyı kilitlemeden böyle bir işe cesaret edebilmişlerdi? Veysi'nin odası, çalışanların parmak uçlarına basarak önünden geçtikleri bir yer değildi. Veysi'nin de korkulan, kolay kolay ziyaret edilmeyen bir patron olduğu söylenemezdi. Buna rağmen nasıl olup da kapıyı kilitlemediklerine gerçekten şaşıyorum. Aklıma kilitledik zannedip unuttuklarından, heyecanlı fanteziler peşinde oluşlarına kadar pek çok şey geliyor şimdi.

Bu tesadüfe şaşırmış görünüyorlardı. Alelacele toparlanmaya çalıştılar. Ben daha çok şaşırmış ve bir o kadar da utanmıştım. Birkaç saniye kadar kapının önünde ne yapacağımı bilemeden dikildikten sonra arkamı dönüp çıktım. Merdivenleri indim, Sevim ve sakızının önünden geçmeye hazırlanırken kızın yerinde olmadığını gördüm. O saatlerde Sevim'in yerini ilk defa boş görüyordum. Onun tuvalete bile gitmediğini düşünürdüm. Girişteki mobilyaların arasında taşlaşmış, artık oranın bir parçası haline gelmiş gibiydi çünkü. Saat altıya kadar orada durur, altıyı bir dakika geçirmeden vınlayıp giderdi.

O gün Sevim'in yerinde olmayışını bir işaret kabul ettim. Hayatımda bir şeyler değişecekti. Akşam programdan yarım saat önce radyoya gittim. Veysi'yi stüdyonun kapısında beni

bekler buldum. Suçlu gibi davranıyor, özür dileyen gözlerle bakıyordu. Ona, bana karşı hiçbir sorumluluğu olmadığını ve ne yaptığıyla gerçekten ilgilenmediğimi söyledim. Konuyla ilgili söyleyebileceğim tek şey sübyancılığı olabilirdi. 15 yaşında bir çocukla sevişmenin yasal olarak bile cezası vardı. Kendisini kötü hissetmemiş miydi? Onun büyümek telaşında bir çocuk olduğunu söylerken, aslında bacakları arasındaki o sıcacık deliğin içine gireceği anı mı düşlemekteydi?

Hiçbir şey söylememek üzere başladığım konuşma umduğumdan daha sert geçti. Veysi'nin yüzü karardı. Aynı anda bir sürü şey söylemeye çalıştı, ama beceremedi. Söylediklerinden anlayabildiklerim, kızın uzun zamandır kendisini baştan çıkarmaya uğraştığı, bir çocuktan çok yılların deneyimini biriktirmiş ateşli bir kadın gibi davrandığı ve bu sabah nihayetinde dayanamayarak ilk defa kızın istediğini yaptığı oldu. Veysi'ye ilgilenmediğimi ve onu herhangi bir çocuk parkının yakınlarında görürsem polise haber vermekten çekinmeyeceğimi söyleyerek mikrofonun başına geçtim. Listede ufak bir değişiklik yaptım ve çaldığımız ilk parça, Can Yücel programlarında Veysi'den izin çıkmadığı için çalamadığımız "Sevgi Duvarı" oldu.

Yalnızlığım benim çoğul türkülerim

Ne kadar kötü kokarsak o kadar iyi...

Radyoya gelip gitmeye ve programımı yapmaya devam ettim. Ama Veysi'yle aramızda hiçbir şey kalmamıştı artık. Arkadaş bile değildik. Ne o bana yaklaştırmaya çalışıyordu ne de ben ona böyle bir cesaret veriyordum. Benden utandığını biliyordum. Benim ne hissettiğime gelince, bunun aldatılan kadının hezeyanı olmadığına kendimi inandırmaya çalışsam da, elbette kendimi aldatılmış hissetmekten dolayı sinirli ve üzgündüm. Veysi'nin başka biriyle olması bana kendimi kötü

hissettirmişti. Ama midemi bulandıran asıl mesele o kızın çocuk yaşta oluşuydu. Bu, olayı benim gözümde çirkin kılmaya yetiyordu.

Kızın kendisini kaç yaşında hissettiği ya da Veysi'nin diğer bühaneleri beni ilgilendirmiyordu. Kız on beş yaşındaydı ve benim gözümdeki tek gerçek buydu.

Onunla olaydan bir hafta kadar sonra radyonun merdivenlerinde karşılaştık. Tenise gider gibi giyinmişti. Beyaz pilili bir etek ile beyaz Lacoste tişört giymiş, kafasına da beyaz bir kasket geçirmişti. Neşeyle merdivenlerden iniyordu. Beni görünce durakladı ve yüzünde muzip bir gülümseme beliriverdi. Hayır, utanmıyordu. Utanmaktan çok kulağıma müstehcen bir fıkra anlatmış gibi davranıyordu. Ya da ikimiz yaşıtımız da ilk öpüşmelerimizi, tatilde sahilde yaşanan ilk temasları birbirimize anlatıyormuşuz gibi. Onun küçük sırrını paylaşan bir sırdaştım NY'nin gözünde. Bu olayın bizi yakınlılaştırdığını düşündüğünü hissediyordum. Veysi'yle aramızdakileri elbette bilmiyor ve aramızda bir şey olabileceğinden şüphe dahi duymuyordu.

O günden sonra ne zaman karşılaştık bana küçük sırrımızı hatırlatan muzip gözlerle baktı. İkimizin arasında bir sır ya da özel bir şey olsun istemiyordum, ama bu konuda yapabileceğim pek bir şey yoktu. Veysi'yle aralarındaki şey devam etti mi, başladı mı, bitti mi, ne oldu, bu konuda hiçbir şey bilmiyorum. Bildiğim tek şey yaz sonunda NY'nin programını bitirip okula döndüğü. Öyle sanıyorum ki bir yaz onun radyoculuktan hevesini almasına yetmişti. Başarmak, ele geçirmek, elde etmek istediği daha pek çok şey olmalıydı hayatta. Radyoya ayırdığı süre sona ermişti. Bir dahaki karşılaşmamız tam üç yıl sonra olacaktı.

Sonbahar geldiğinde artık radyoya gitmek istemiyordum. Ayaklarım geri geri gidiyordu binaya yaklaştığımda. Yaptığım iş manasızlaşmaya başlamıştı. Bunda Veysi'yle aramıza

giren soğukluğun da etkisi vardı mutlaka. İşimden de başlangıçtaki kadar zevk almıyordum artık. En sevdiklerim tokenince, adı sanı bilinmeyen yazarları gün ışığına çıkarmak gibi kendimce önemli bir misyon edinmiştim. Zamanla fark ettim ki beni de, isimsiz yazarları da kimsenin umursadığı yoktu. Bütün bu okumalara, birilerine aktarma derdi olmadan tek başıma devam etmenin beni daha az yorup daha çok memnun edeceğini düşünmeye başlamıştım. Yine de işi bırakmak için girişimde bulunamıyordum. Küçük de olsa bu bahane bekliyordum. Başkaları için değil, kendim için. Bugün bir şey olsun ve işe gidemeyeyim, sonra da bir daha hiç gitmeyeyim istiyordum.

İsteğim ekim başında gerçekleşti. Bir gün telefonum çaldı. Arayan son bir aydır sesi soluğu çıkmayan Rıdvan'dı. Arama yışını bana verecek işinin olmayışına yormuştum. Birbirimizi sadece hatırlamak için arayan iki arkadaş değildik. Ama iş için görüştüğümüzde mutlaka hatırlamızı sorar ve alacağımız cevabı gerçekten önemserdik. Derinlerde yüzeysel ilişkilerdense kıyıda çok uzaklaşmayan derin ilişkileri tercih ediyordum. Çünkü birinde boğulma ihtimaliniz vardır, diğerinde her zaman güvendesinizdir. Ama en önemlisi bir gün fazlaca açılacak olsanız bile ya kıyıya çağrılacağınızı ya da derinlerde yalnız kalmayacağınızı bilirsiniz. Rıdvan'ı bu yüzden seviyordum.

Sesi heyecanlı geliyordu. Bana bugün hemen yola çıkıp kamayacağımı sordu. Kafası öyle dağınıktı ki konunun ortasından başlamıştı anlatmaya. Ne olup bittiğini anlayabilmek için bir sürü soru sormam gerekti. Dün Afyon Dinar'da büyük bir deprem olmuştu. 6 şiddetinde. Ortalık toz dumandı. Rıdvan nasıl ve neden olduğunu anlayamadığım bir biçimde arama kurtarma çalışmalarına yardım için gelecek yabancı bir ekiple görüşüyordu. Ayrıca birkaç da yabancı gazeteci geliyordu. Olayı kendisi organize ettiğinden bir de çevirmen

bulması gerekiyordu. Eğer uygunsam birkaç saat sonra kendileriyle birlikte Afyon'a hareket etmemi istiyordu. Ailesini depremde kaybetmiş birinin bu türden bir hassasiyete sahip oluşunu garipse miyordum, ama sözü edilen yabancı ekiple mül olup da bir araya geldiğini, kimin kimi bulduğunu hiç mülalayamadım. Afyon Dinar dendiğinde aklıma ilk gelen şey vuruşma günü çıkaramadığım kaşıklarım oldu. O gün Afyon Dinar oynuyorduk. Benim küçük dünyamda küçük depremler oluyordu. Afyon Dinar öyle ya da böyle hep depremlerle birlikte gelecekti aklıma.

Akşama programa çıkmam gerekiyordu. Esasen bunu Rıdvan da biliyordu. Biliyordu ama, yine de arayıp sormuştu. O zaman Rıdvan'la aramızda garip bir tılsım olduğunu düşündüm. Sanki artık ayaklarımın o binadan içeri girmek istemediğini bilirmiş, bilirmiş de bana yeni bir yol açmak istemiş gibi beni aradığına inandım.

"Tamam, bir saat içinde hazır olurum" dedim. İşimden ayrılmak için ufak bir telefon görüşmesinden fazlasını yapmadım. Veysi hem şaşırmış hem de kızmıştı, ama umurumda bile değildi. İstedğim zaman istediğim her şeyden vazgeçebilmek kaybetmek istemediğim tek lüksümdü. Hayatım boyunca vazgeçme hakkımdan hiç feragat etmedim. Can acıtmak pahasına olsa bile...

Dinar feci durumdaydı. Ortalık savaş meydanına dönmüş-tü. Böylesi durumlarda nasıl elimin kolumun bağlanıverdiğini, hiçbir işe yaramaz hale geldiğimi gördüm orada. İnsanlar göçük altında kalanları çıkarmaya uğraşırken, bir köşede dikilmekten fazlasını yapamıyordum. Bilfiil kurtarma çalışmalarına katılmadım. Benim görevim, Alman ekibin yerel halkla, yardıma gelen Türklerle iletişim kurmasını sağlamaktı. Rıdvan'sa aynı anda her şeye birden koşuyor, gözleri korkuyla kocaman olmuş insanları sakinleştiriyor, kurtarma ekiplerine yardım ediyor, ne yapacağını bilmeyenleri yönlendiriyordu. Orada onun daha önce fark etmediğim bir yönüyle tanıştım. Rıdvan, başkalarının acısına dışarıdan bakmakla yetinmiyordu. Onun da benimkine benzer bencil bir yönü olduğunu düşünürdüm önceleri. Oysa Rıdvan sadece erdemlerini gösterişe çevirmekten kaçınan, tezahürattan çekinen biriydi. Etrafını öylesine iyi idare ediyordu ki, nerede bir felaket olsa soluğu orada aldığını, bu tür durumlarla daha önce sayısız kez karşılaştığını sanırdınız.

Doğal afet denen şeyin ne anlama geldiğini orada gördüm. Bir gün evinizde otururken, o günü dünden ayıran hiçbir şey yokken ve yarın da hayatınıza kaldığınız yerden devam edeceğinize eminken, eviniz, dünyanız, her şey başınızın üstüne çöküyordu. Dalgaların insanları yuttuğu tsunamiler, hortumlar, seller ve depremler, evrene hükmetmeye çalışan

insanoğlunun her şeye yeter sandığı gücünün ne kadar cılız olduğunu göstermek, evrenin azameti karşısındaki insanın çaresizliğini hatırlatmak için, övünerek yaşadığımız yılların diyeti gibi can almaya geliyordu. Sonradan çıkarılan rakamlara göre o depremde 90 kişi ölmüştü. Yaralı sayısının 212 olduğu söyleniyordu, ama benim gördüğüm yaralıları bile daha fazlaydı. Belki devlet ölmek üzere olmayanı yaralıdan saymıyordu. Yıllar sonra 99'daki İstanbul depreminde devletin bu tür konularda sayı saymasını bilmediğini daha büyük bir netlikle görecekti herkes.

Diğer bir görevim de BBC'den gelen bir gazeteciye çevirmenlik yapmaktı. Paul adında 40'lı yaşlarını süren bir adamdı bu. Uzun boylu, zayıf, solgun bir tip. Bana sorular soruyor, olan biteni anlamaya çalışıyordu. Onunla birlikte Dinar ile Afyon merkez arasında mekik dokudum. Sadece depremin zarar verdiği bölgede değil, çevrede de araştırmalar yapıyordu. Röportaj yaptığı kişilerle iletişim kurmasını sağlıyor, soruları ve cevapları tercüme ediyordum.

Deprem bölgesinde sekiz gün kaldım. Alman grup dördüncü günün sonunda, Dinar'dan ayrıldı. Felaketin sandıkları kadar büyük olmadığını ve bundan sonrasında kendilerine ihtiyaç duyulmayacağını söylediler. Paul ise Afyon'u terk etse bile kolay kolay Türkiye'den ayrılacağına benzemiyordu. Sekizinci gün İstanbul'a dönerken bana on gün kadar sonra başka bir iş için yeniden geleceğini ve tercüman olarak beni istediğini söyledi. Bu profesyonel bir teklifti, yani para da kazanacaktım. Aslında Paul, Dinar'daki yardımlarım için de belli bir ücret vermeyi teklif etmişti, ama ben bunun gönüllü bir iş olduğunu söyleyip reddetmiştim. Bir gazetecinin yanında olmak ilgi çekiciydi. Bu yüzden onunla tekrar çalışmayı seve seve kabul ettim.

İstanbul'a döndükten sonra hastalandım. Ateşim çıkmıştı ve vücudum halsizlikten dökülüyordu. Afyon'daki

yorgunluğun ve moralsizliğin etkileri ancak evime döndükten sonra kendini gösteriyordu. Doktorlardan nefret ederim, Ne zaman hastaneden içeri girsem öleceğimi ya da çok feci bir hastalığım olduğunu öğreneceğim gibi gelir. Benim için ikisi de aynı kapıya çıkar. Bu yüzden eğer şiddetle doktor ihtiyacı duyuyorsam en fazla eczaneye kadar giderim. Eczacılar benim gözümde doktordan farksızdır. Tek eksikleri ölümcül hastalıkları şıp diye anlayamıyor oluşlarıdır.

İlaçsız iyileşemeyeceğimden emin olunca pijamalarımın üzerine bir mont geçirerek, köşedeki eczaneye yollandım. Dönüşte Madam Karin’le karşılaştım. Evinin kapısının önünde dikilmiş anahtarını bulmaya çalışıyordu. Beni görünce incecik bir çığlık bastı.

“Ne oldu sana böyle, bu ne hal yavrucuğum?”

Cevap vermeye kalmadan eliyle ateşimi ölçtü. Sonra da yüzünü buruşturarak elini havada salladı. Sanki eli yanmıştı da acıyı dindirmek için rüzgâr yapmaya çalışıyordu. Küçük bir çocukla vakit geçirmenin bu tür sonuçları olabiliyordu demek. Kadıncağız bana ne kadar ateşim olduğunu göstermek için oyunculuk yapıyordu karşımda.

“Biraz halsizim Madam. Eczaneden ilaç aldım. Korkacak bir şey yok” diyebilirdim. Ama Madam Karin beni dinlemiyordu artık. Anahtarını aramayı bırakarak koluma girdi ve beni eve çıkardı. Tanışıklığımızdan bu yana ilk defa benimle birlikte eve girdi. Ev, başkasının görmesinden mahcubiyet duyacağım kadar dağınıktı. Mahcubiyet dolu bir sesle hastalıktan evle ilgilenecek zaman bulamadığımı filan zırvaladım. Oysa beni susturmuş, salondaki çekyatı yatak haline getirmekle meşguldü. Çarşafların yerini sordu, utana sıkıla tarif ettim. Göz açıp kapayıncaya kadar harika bir hasta yatağı hazırladı bana.

“Yatak odasında yatarsan sıkılırsın. Bilirim ben senin gibileri. Kalkıp gezinmeye çalışırsın. İyisi mi salonda yat.

Salonda yatmak insanı o kadar bunaltmaz. Televizyonun yok mu senin? Bizim evde bir tane fazladan küçük televizyon var. Kevork'un odasında duruyor ama açıp da karşısına geçtiği vuki değildir. Şimdi getirir, karşına kurarım. Canın hiç sıkılmaz o zaman.”

Bir şey söylememe fırsat vermeden beni yatağa yatırdı. Arkamı yasladığım yastıkları güzelce şişirip, yeni bitirdiği tablosunun izleyen bir ressam gibi bir adım geriye çekilerek memnuniyetle bana baktı. Sonra yerimden kıpırdamamı, az sonra döneceğini söyleyerek çıkıp gitti.

O çıktıktan sonra öylece kalakaldım. Yıllar sonra ilk defa biri bana bakıyor, hastalığımla ilgileniyordu. Babaanne mi hatırladım. Onu şaşılacak kadar kolay unutuşumu bir de. Gençlik koca bir sünger gibiydi. Her şeyi kolaylıkla emebiliyor, hemencecik hazmediyordu. Gençlik nankörlük demekti bazen de. Babaannemin benim için gösterdiği özveriye yeni yeni anlıyordum.

Madam yarım saat kadar sonra küçük televizyonla döndü. Arkasından da elinde titreyen tepsiyle Kevork göründü. Bu İngaryaya işten hoşnut değilmiş gibi görünüyordu. Tepsiyi masanın üzerine bıraktı, bana sessizce “geçmiş olsun” dedi ve aşağı indi. Madam tepsiyi alıp kucağıma yerleştirdi. Çorbayı soğutmamamı söyledikten sonra televizyonu karşımdaki masaya koyup kanal ayarını yaptı. Mercimek çorbası gerçekten çok lezzetliydi. Diğer tabaktaki sarmayı görünce şaşkınlıkla sordum:

“Madam, sarmayı ne zaman yaptınız?”

“Akşam yapmıştım. Isıtıp getirdim.”

Kendi kendime güldüm. Kadının iki dakikada benim için sarma hazırlayıp getirecek hali yoktu elbet. Bütün bu ilgiden sarhoş olmuşum. Madamın ihtimamı, beni küçük bir çocuk gibi nazlaması hoşuma gidiyordu. Sehpayı yanıma çekti. İlaçlarımı, üzerini bardakla kapadığı su dolu sürahiyi ve

kumandayı sehpayaya yerleştirdikten sonra güzelce dinlenmemi söyleyerek gitti.

Hastalığım uzun sürmedi. Bir iki gün içinde kendime geldim. Madam Karin sık sık uğrayıp beni kontrol etmişti. Sehpamdan soyulmuş meyvelerimi, alnımdan ateşimi düşürecek ıslak bezleri eksik etmedi. Kendimi bu yaşlı kadına karşı borçlu hissediyordum. Bu borç ancak sevgiyle ödenecek cinstendi. Babaanneme ödeyemediğim gönöl borcunu belki ona ödemeyi becerebilirdim.

Tümüyle iyileşip evin içinde sıkılmaya başladıktan birkaç gün sonra Paul'den beklediğim telefon geldi. İstanbul'daydı ve yarın görüşüp görüşemeyeceğimizi soruyordu.

Ertesi gün erkenden Firuzağa'daki kahvede buluştuk. Bana bir süreliğine doğuya gitmek istediğini söyledi. Mart sonunda Silahlı Kuvvetler tam 35 bin askerle Kuzey Irak'a girmişti. Paul, sınır illerinde yaşayan vatandaşlarla görüşmek, nabız yoklamak arzusundaydı. Bölgede neler olup bittiğine ilişkin bir yazı hazırlayacaktı. Bu iş için Kürtçe bilen biriyle çalışmasının daha uygun olacağını söyledim. Bana ısrarla orada bize yardım edecek birilerini bulabileceğimizi söylediye de fikrimi değiştirmedim. Paul oldukça heyecanlı görünüyordu. Orada bazı randevuları olduğunu, çok ses getirecek bir iş çıkaracağını söyledi. Onu yüzüstü bırakmış olmak için kendi yerime birini bulmayı önerdim, ama neyse ki gerek olmadığını, Rıdvan'ın bu konuda yardımcı olabileceğini söyledi. Beni ona bulan Rıdvan'dı ne de olsa. Teklifimi kabul etseydi eğer, benim de ilk yardım isteyeceğim kişi Rıdvan olacaktı zaten.

O akşam Paul'ün sorununun çözülp çözülmeyiğini öğrenmek için Rıdvan'ı evinden aradım. Sesimi alır almaz, "Biliyor musun, Amerikan Havayolları, 1987 yılında first class'ta sunulan salatalardan sadece bir tane zeytin eksilterek kırk bin dolar kâr etmiş" dedi. Ben de vakit geçirmeden cevap verdim:

"Eki sen Avrupa ve Kuzey Amerika kıtalarının, tırnaklarımın uzama hızıyla birbirlerinden ayrıldığını biliyor musun?"

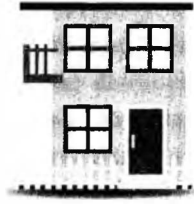
Her zaman Rıdvan için birkaç gereksiz bilgi bulundurdum hafızamda. Attığı pasları karşılayamamış olmak istemezdim. Bu, ikimizin de sevdiği bir oyundu ne de olsa. Paul'un kendisini aradığını söyledi sonra. Rıdvan onu başka birine yönlendirmişti. Paul'un ilk defa bölgeye gideceğini, dolayısıyla Kürtçe bilen birinin ona refakat etmesinin gerçekten de iyi olacağını söyledi.

On beş gün sonra gazetelerde bir araştırma için Türkiye'ye gelen İngiliz gazeteci ve tercümanının tuhaf bir biçimde ortadan kaybolduğu haberini okudum. İngiliz hükümetinin başlattığı diplomatik trafik de onların bulunmasına yardımcı olamadı. Hayatım boyunca Paul'ü her hatırladığımda onunla gitmediğim için duyduğum memnuniyet, kayboluşundan ötürü duyduğum üzüntüden ağır basacaktı. Kahraman olamayacak kadar korkak, ama korktuğumu söyleyebilecek kadar cesur biriyim ben.

Radyoculuk kariyerim aniden bitmişti. Elimde Rıdvan'dan ve bir iki dergiden gelen çevirilerden başka iş yoktu. Bir süre ne yapmak istediğimi düşündükten sonra hiçbir şey yapmak istemediğime karar verdim. Yine başa dönmüştüm. Evimde oturup kendime cevapsız sorular soracak, geceleri uykusuzluğun ya da korkulu kâbusların kapımı çalmasını bekleyecektim. Kendimi sıkıntılı bir boşluğun içinde buluvermiştim. Alışmış kudurmuştan beterdir derler. Ders almak nedir bilmiyor, hem memnuniyetsizlikten kıvranıyor hem de hayatımda en ufak bir değişiklik yapmadan yaşamaya devam ediyordum. En azından artık bir evim vardı. Öyle ya da böyle bir yere sığınmayı becerebilmişim. Bu da az şey sayılmazdı hani.

Ertesi yaz bir masalın içinde kayboldum. Uzun zaman aradan sonra yeni bir yolculuğa çıkmaya karar vermişim.

İspanya'ya daha önce hiç gitmemiştim ve Barselona'yı çok merak ediyordum. 1996 yılının Haziran ayında Barselona'ya gittim ve hayatımda ilk kez gözümün önünü bile göremeyecek kadar âşık oldum.

Evlendikten sonra Ayhanların evine taşındım. Çeşminaz Hanım'ı yalnız bırakıp ayrı bir eve çıkmanın lafı bile edilmedi. O zamanın koşullarında normal olan böylesiydi. Yukarıda Allah var, beraber oturduğumuz zaman zarfında Çeşminaz Hanım'ın herhangi bir münasebetsizliğini ya da kötü muamelesini görmedim. Çok sevdiği oğluyla arasındaki huzursuzluğu benimle olan hukukundan ayrı tutardı. Zaten öyle ketum bir kadındı ki, aralarındaki sıkıntıyı bana bile sezdirmemeye çalışırdı.

Çeşminaz Hanım, akşam yemek yendikten kısa bir süre sonra, dinlenmek bahanesiyle odasına çekilir, meydanı biz yeni evli gençlere bırakırdı. Bu davranışının altında karıkoca olarak birbirimize yakın olmak isteyip de kendi varlığından dolayı çekingen davranabileceğimizi hesaplama inceliği yatarı. O odasına geçtikten sonra biz de Ayhan'la serbest kalır, baş başa olmanın keyfini çıkarırdık. Çoğu geceler, salonda başımı dizlerine yaslar, heves ve heyecanla anlattığı hikâyeleri dinlerdim. Ne anlattığının önemi yoktu; yanında olup, sesinde huzur bulmak benim için kâfiydi. Kimi zaman neşeli bir çocukluk hatırasından, kimi zaman muzip okul maceralarından bahsederdi. Mesleğinden ötürü memleket meseleleriyle de yakından ilgiliydi. Annesi ortalarda olmadığına, bazen o bahisleri de açardı. Ne zaman zerre kadar merakımı çekmeyen o konulara girse, ihtilalin istenen neticeye ulaşmadığından yakınır, memleketin toprak ağalarının, halkın sırtından geçinen hırsızların eline bırakılamayacağını söylerdi. Ona göre asker ihtilalin akabinde yönetimden el çekmekte acele etmiş, nihai amaca ulaşmak için yeterince beklememişti. Halbuki başka türlü yapmak gerekti.

Uzun uzun anlattıklarını, sırf konuşan dudaklar ona ait olduğu için dinler, kendimi söyleneni anlamak zorunda bile hissetmezdim. Hamdolsun, bir akıl noksanlığım yoktu, ama politikayı sıkıcı bulur, memleket meselelerini işin erbabına bırakmayı yeğlerdim. O sohbet akşamlarında tek önemseydiğim, kocamın içime ferahlık yayan kendinden emin sesine yakın olmaktı.

Evlendikten sonraki ilk yılbaşımızı ailecek evde tombala oynayarak geçirmiştik. Gençtim, mecmualarda gördüklerime özeniyordum. Bir sonraki yılbaşını nezih bir gazinoda, assolist programları eşliğinde kutlamak istedim. Ayhan da, bu hevesimi anlayışla karşılayıp, bir sonraki yeni yıl kutlaması için İstanbul'un en meşhur gazinolarından birinde rezervasyonu yaptırdı. Çeşminaz Hanım, vapur seyahatini bahane ederek, bizimle birlikte İstanbul'a gelmek istemedi. Niyeti her zamanki gibi biz gençleri yalnız bırakmaktı.

Müzeyyen'e hazırlattığım çok şık solo bir kıyafet giydim o gece. Şifondan yapılmış, çimen yeşili bir elbiseydi. *Hayat* mecmuasında Sophia Loren'in üzerinde görüp beğenmiş, elimde koparılmış sayfayla doğruca terzi Müzeyyen'e gitmiştim. O yıllarda güzelliğimi över, yüzümü, bilhassa gözlerimi ünlü İtalyan artiste benzetirlerdi. Dışarıya karşı bu benzerliği umursamıyormuş gibi görünmekle beraber, ayna karşısına geçtim mi saçımdan göz makyajıma kadar her şeyimi onun gibi yapmaya uğraşırdım. Velhasılkelam o seneki yılbaşı elbisemin modelini de Sophia Loren'in gardırobundan aşırıdım.

O geceyi hiç unutamam. Gazino büyüktü, ihtişamlıydı. Masamız arkadaşlardaydı, ama yine de sahneyi gayet net bir biçimde görebiliyordum. Hayranı olduğum sanatkarlar birer ikişer çıkıp şarkılarını söyledikçe, keyifle kendimden geçiyordum. Nihayet ayağında beyaz pantolonu, üzerinde payetli, pırlıl pırlıl bluzu olduğu halde Zeki Müren sahneye çıktığında, sevinçten adeta deliye döndüm. Söylediği her şarkının sonunda avuçlarım patlayana dek alkışlıyor, içinde bulunduğum o eşsiz anın rüyamı, yoksa hakikat mi olduğunu anlamakta zorlanıyordum. Ayhan'sa sahneyi filan boş vermiş, bütün dikkatiyle beni izlemeye koyulmuştu. Bir ara yüzüne baktım; üzerime dikilmiş gözleri şefkat ve aşkla ışıldıyordu. O an

kendimi dünyanın en şanslı kadını saydım; mutluluğumu vazife edinmiş bu arlama, müthiş bir aşk ve şükranla bir kat daha bağlandım. Dudaklarım yüreğimden geçeni söyleyiverdi:

“Hep böyle mutlu olalım Ayhan. Çocuklarımız olsun, mutluluğumuzu onlarla da paylaşalım.”

Kocam, bir âşıktan ziyade neredeyse baba şefkatiyle gülümseyerek uzanıp yanağımı okşadı, etrafa aldırmadan.

“Çocuklarımız olsun. Ama muhakkak sana benzesinler” diye cevap verdi.

Geleceğe umutla bakarak girdiğim son sene olması hasebiyle herhalde, 1963’ü karşıladığımız o muazzam geceyi hiç unutmadım.

Hazırandı. Gezi rehberinde gördüğüm bütün fotoğrafları gerçekte karşılaştırma telaşına düşmüştüm. Adım başı heykelleri geçmiş, sokak müzisyenlerini dinlemiş, dansçıları seyretmiş, parklarda dinlenmiş, sere serpe plajlarda demlenmiş, *sangria*'nın yanında sunulan envai çeşit *tapas*'ın tadına bakmış ve nihayet meşhur *paella*'dan yemiştım.

Giderken Barselona'nın bir İspanyol kenti olduğunu sanıyordum. Ama şehre iner inmez burada kimseye İspanyol dememem gerektiğini öğrendim. Birkaç cümle İspanyolca öğrenip kendilerini iyi hissetmek isteyen turistler burada neye uğradıklarını şaşıryıyordı. Kimi milliyetçi Katalanlar İspanyolca sorulan soruları Katalanca yanıtlamakta oldukça ısrarcıydı. Barselona, geniş meydanları, hayatla barışık insanları, Akdenizli damarı, rehavete batmış siestaları, sabahlara kadar süren fiestaları, sokak çalgıcıları ve her yaştan maceracılarıyla, güröl güröl akan bir şehirdi. Kentin nimetleri merkezde toplanmamış, aksine her semt kendi içinde örgütlenmiş birer minik kent gibi tasarlanmıştı. Mesela her mahallenin kendi meydanı, parkı, kütüphanesi, spor merkezi vardı. Hatta kendine ait sokak festivali bile. Burada güzel bir gün geçirmek, mutlu olmak için uzun yolculuklara çıkmıyordu demek kimse. Ne yani, mahalleimde bir kütüphane olsa ben de oturacak mıydım oturduğum yerde? Lafı güzaf...

Uzun zaman sonra yeni bir yere doğru yol almakla iyi

ettiğimi düşünüyordum. Burası bana iyi gelmişti. Kente masalsı kimliğini kazandıran Gaudi'yi keşfetmiş, keyiflenmiştim. Yıllarca, mimarı olduğu kiliseden dışarı adım atmayan, dışarı çıkar çıkmaz da kaderin cilvesine kurban giderek bir tramvay kazasında ölen bu dâhi adam, dokunduğu her yeri büyülü bir masalla kutsamıştı. Onun elinden çıkmış rengârenk bacalar, pencereler ve kapılar kusursuz bir hayal dünyasına boyamıştı kenti. Ben ki mimariden anlamayan bir insandım, gene de onun betonu bir çırpıda şiire çeviren büyüsüne tanıklık edince ruhunun peşinden gitmekten kendimi alamadım. Rengârenk seramiklerle örülmüş Park Güell'in kıvrımlı patikalarından geçtim mesela. Passeig de Gràcia'daki iki şahane Gaudi evini merakla tavaf ettim. Casa Batlló'dan sonra sırada La Sagrada Familia vardı; en güzelini en sona bırakmıştım bilerek. Doğa formlarının kullanıldığı bu kilise benim için koca bir kurabiyeden farksızdı. Hansel ve Gretel'in şekerlemeden yapılmış evi kadar iştah kabartıcıydı. Yüzyılının en masalcı dedesi olan Gaudi, on altı yıl boyunca buranın inşaatında yaşamış ve öldükten sonra da kilisenin mezar odasına gömülmüştü. Eserini tamamlamaya muvaffak olamamıştı belki, ama kendisinden sonra da devam edilebilmesi için gerekli ayrıntıların tümünü yazıp çizmiş, çevresindekilere anlatmıştı.

Bu özelliğiyle, cezaevinden dışarıya dünyanın en detaylı, kılı kırk yaran senaryolarını göndererek, başında durmadığı halde filmler yönetmeye muktedir olan Yılmaz Güney'e benzettim bu usta mimarı. Onun orada, yarattığı muhteşem masalın içinde cansız yatıyor olması bende garip bir his uyandırıyordu. Kişinin yerini bulması, olmak istediği yerde olması... Doğru yerde olmak ne büyük hazdı kim bilir, bir ölü için bile...

La Sagrada Familia'nın önünde kafamı kaldırmış, yapının inanılmaz detaylarını incelemeye koyulmuştum. Bir ağaçtan yontulmuştu sanki ya da bir masaldan firar etmişti. Güneş

gözlerimi alıyordu. Birkaç saniye sonra hayatımın baştan aşacağı değişeceğini bilmiyordum. Onun arkamda öylece durmuş fotoğrafımı çekmeye çalıştığını bilmiyordum. Bilseydim yine de dönüp bakar mıydım, onunla göz göze gelmeye cesaret eder miydim? Bu sorunun cevabını şimdi bile veremiyorum.

Hani bazen arkanızda birinin size bakmakta olduğunu hissedersiniz ya, içinizdeki gözler, dışınıza dikilen dikkatli gözleri fark eder. İşte bana da böyle oldu. Gaudi'nin mucizesini seyre dalmışken, ensemde bir çift göz hissettim. Arkamı döndüğümde kara bir duvak gibi yüzünü örten koskoca fotoğraf makinesiyle burun buruna geldim.

“Güneşi arkana almalısın” dedim İngilizce.

“Biliyorum, bir şey deniyorum sadece.”

Pişkinlikte üzerine yoktu doğrusu. Kinayeden anlamıyorsa, ben de doğruca söyledim, olur biterdi:

“Ama benim fotoğrafımı çekiyorsun sanırım. İzin de almadın üstelik.”

Fotoğraf makinesini yüzünden çekti, ağırlığın tamamını boynundaki askıya bıraktı. Ve onu gördüm.

Karşımda durmuş bana bakıyordu. Göz göze geldiğimiz an bir parçamı onda kaybediverdim. Tarifi mümkün olmayan müthiş bir coşku yükseldi içimden. Sanki yıllardır beklediğim bir kavuşmanın eşiğindeydim. Kanayan bütün yarım-lar az sonra tam olacaktı sanki. Alışkın olmadığım cıvı cıvı bir heyecanla nefesimin kesildiğini hissettim. Oysa anlık çarpımalara, bir bakışta kendinden geçmelere filan kapılmayacak kadar akli başında biriydim ben. Pek övündüğüm aklım, yıllarca aynı yerde durmaktan sıkılıp başımdan gidivermişti demek nihayet. Kelimelerim tükenmişti. Halbuki arkasını dönüp gitmesinden ölesiye korktuğum için konuşmak ihtiyacı hissediyordum. Onu bir cümle daha yakınımda tutabilmek için... Yo, hayır, gitmeyecekti. Aynı mucizeye tanıklık ediyordu o da benimle birlikte. Büyülenmiş gibi hayretle baktık

birbirimize. Sanki bir ömür orada dikilip öylece onu seyredibilirdim. Ve kendimi o gözlerde görmekten daha büyük bir mutluluk gelmiyordu aklıma. Hiç orada bulduğum aksim kaddar güzel olmamıştım.

Her defasında benzer semptomları gösterip, üç aşağı beş yukarı aynı şekilde yaşanmasına karşın, içinden geçtiği ana ve sadece o anda değdiği iki kişiye özel olduğuna inanılan tek hastalıktı aşk. Biz iki hasta, yeryüzünün en şanslı iki kişisi olduğumuzu sanıyorduk. Kimselere layık görülmeyen o esrarlı şurup bir bize nasip olmuştu. Bir bizim kalplerimiz aydınlanarak, sevdanın nurlu ışığıyla dolmuştu...

Böylesi bir hikâyede bundan sonra atılacak ilk adımın filmlere yaraşır bir asaleti olacağını ummak yanlış olur. Çünkü aşk sadece âşıklarına büyümlü görünür genellikle. Dışarıdan bakanlar, orada çocukça haller içine giren ve yaratmaya çalıştıkları yepyeni evrenle kimi zaman komik bile görünen iki kişiden fazlasını göremezler çoğu kez. Biz de öylesine yoğun bir duygunun ardından atacak büyük adımlar aramadık. Bizi yan yana tutacak birkaç sıradan cümleye itibar ederek, sanki iki eski arkadaşmışız gibi birlikte yürümeye başladık. İçinde bulunduğumuz anın tuhaflığını biliyor, patlamaya hazır birer bomba misali pimimizin çekilmesini bekliyorduk. Aramızda geçenler sıradanmış gibi davranmayı bıraktığımız an rahatlayacaktık. Sonra sustuk, adımlarımız devam etti. Sonra yeniden durduk. Kalbimin ritmi beni korkutuyordu.

Ürkek bir adım attı bana doğru. Yakınında olmak yeryüzünde cennete kavuşmakla eşti. Olmak istediğim yer, dedim kendi kendime, onun yanı olmalı... Aklının aynasına resmimi işleyen bir kör gibi ellerini yüzümde gezdirdi. Kaybettiği çok kıymetli birini yeniden bulmuşçasına sarıldı sıkı sıkı sonra. O an bir tesadüfün bizi karşılaştırdığı fikrini aklımdan çıkarıp, nihayet ısrarla aradığım şeyi bulduğuma inandırdım kendimi. Dolayısıyla hiç beklemediği anda güzel bir sürprizle

karşılaşmışların kadir bilmez neşesi silindi içimden. Onun yerine azmedip, sabredip aradıklarına kavuşmuşların özlem, şükran dolu ve biraz da kederli buluşması doldu yüreğime.

O gün çok az şey konuştuk. Sadece adının Marcel olduğunu, Costa Brava'nın en güzel kasabalarından biri olan Cadaqués'te doğduğunu, mimar olduğunu ve fotoğraf çekmeye bayıldığını öğrendim. Bir de üniversitede okuyan bir kız kardeşi olduğunu, o kadar... Âşık olmak için sebebe, soyağacına, iyi tutulmuş bir çeteleye ihtiyacım yoktu.

Her âşık "o"nun herkeslerden başka olduğuna inanır. O güne dek sabırla beklediği tek şeye kavuştuğuna ve bundan sonra onsuz bir hayatı yaşamaya takati olmadığına... Bir sebebe ihtiyaç duymadan peşinen bunları kabul eder her âşık. Ben de öyle yapmıştım.

Sabahları onunla uyanmanın tarifsiz keyfini yaşamak için oteli filan boş verip yanına yerleştim. Böylece hayatımda ilk defa bir ay boyunca bir yabancıнын, bir erkeğin, sevgilimin evinde kaldım. Ve ilk defa onsuz geçirdiğim zamana yazıklandım. Sanki ben gittim de başka biri gelip ben oldu.

Gündüzleri işte oluyordu. Barselona'yı gezmeyi filan bıraktım. Onunla paylaşmadığım hiçbir güzellik mümkün olamazdı artık. Eve dönüşünü bekliyor, onun için hazırlanıyordum. Biri için hazırlanmak ne acıklıdır oysaki... Bunu göremeyecek kadar kördüm. İçimde tarifsiz bir coşku vardı. Bir de tarifsiz bir kaybetme korkusu. Hep elimdekini yitireceğimden yana endişe taşıyordum. Yollarda dikkatli yürüyor, karşıdan karşıya dikkatlice geçiyordum. Ölmekten korkuyordum. Azıcık geç kalsa, öldüğünü sanıyordum. O güne kadar varlığını reddettiğim bir tanrıya dualar ediyordum başına bir şey gelmesin diye. Her defasında eve dönüyordu ve en çok her zamankinden beş dakika gecikmiş oluyordu. Beni sevdiğini söylüyordu. Sevişiyorduk ve kulağıma kendi dilinde bir şeyler mırıldanıyordu. Sanki hepsini anlıyordum. Hepsini

anlıyor, bazen ağlıyordum. Cuma öğleden sonraları mesaisi litiyordu. Hiç ayrılmadan geçireceğimiz iki buçuk gün başlıyordu. Deliye dönüyorduk. Bana bildiği her yeri göstermek, sevdiği her şeyi benimle paylaşmak istiyordu. Geceleri geç uyuyor, sabahları erkenden uyanıyorduk. Uykunun uzaklığından çekiniyorduk. Birbirimiz olmadan geçen bunca yıldan sonra bir daha hiç uzağa düşmek istemiyorduk.

Bana hayatımla ilgili sorular soruyordu, ama daha önce ne yaptığımı tamamen unutmuş gibiydim. Anlatacak bir şey bulamıyordum. Kimse kimsenin aslında ne anlattığını dinlemiyordu. Bir masal yazıyor, içinde kayboluyorduk. Ben, kendimden başka her şeye benziyordum. Onun aslında ne olduğunu hiç bilmiyordum. Hayal perdemize yansıyanların dışında bir şeyi göremeyecek kadar hastaydık, âşıktık.

90'ların başında bir İtalyan, Piza Üniversitesi'nden Donatella Marazziti, aşkın bir tür obsesif-kompulsif bozukluk olduğu tezini ortaya atmıştı. Yaptığı araştırmalar aşkın semptomları ile obsesif-kompulsif bozukluk göstergelerinin büyük benzerlikler taşıdığını söylüyordu. Hastalar hayatlarını bir noktaya endeksliyor, sürekli aynı olayı düşünmekten kendilerini alamıyordu.

Ben de alışılmıştan biraz geç bir yaşta bile olsa, otuz üç yaşında, aşkın havada uçuşan kokusunu fark etmiş, ardıma dönüp onu görmüş ve o andan itibaren umutsuz bir hastalığın pençesine düşerek, aşkımı yönelttiğimden başka şey düşüneymez hale gelmiştim. Bu beni geçmişsiz ve geleceksiz kılıyordu. Yaşadığım anın büyüyle kuşatılıyordum. Ne var ki aşk kuşku ve korku demekti aynı zamanda. Bu yüzden geçmişi olmasa bile geleceği belirgin kılmaya ihtiyacım vardı. İşte tüm bu huzursuzluk ve sıkışmışlık, hastalığımı daha da ağır geçirmeme sebep oluyordu. Ne var ki aşk hastalığının en garip yanı bütün bunlardan ölesiye zevk almak, kederlenmekten ya da acı çekmekten bile memnuniyet duyabilmektir.

Onun bildiği her şeyi gösterme heyecanı bana da geçmişti. Yaşadığım şehirde onunla olmak istiyordum. Sokaklar tek tek gözümün önünden geçiyordu. Nereleri daha çok seveceğini düşünüyorum, ikimizi Emirgân'daki kahvelerden birinde otururken hayal ediyordum. Bazen Beşiktaş'tan Ortaköy'e yürüyor, oturup birer kumpir yiyorduk. Bazen Sultanahmet'e uzanıyor, Ayasofya'nın serinliğinde soluklanıyorduk. Kanlıca'ya çıkıyorduk bazen, eski filmlerdeki sevgililerin yaptığı gibi yoğurt yiyorduk. İstanbul'u anlatıyordum ona, dünya dışında bir yerden bahsediyormuşum gibi dinliyordu. Çocukça sorular soruyor, beni güldürüyordu. Türkçe konuşmamı istiyordu ve yorulana kadar anlatıyordum ne anlattığımın hiç önemi olmadan. Ona onu sevdiğimi söylüyordum kendi dilimde, anlıyordu.

İşinden iki haftalığına izin aldı ve temmuzun başında beraber İstanbul'a geldik. Her şey gerçek olamayacak kadar güzeldi. Yıllardır yaşadığım yeri bambaşka gözlerle görmeye başlamıştım. Sanki bu koca kenti ilk defa görüyor ve sadece onun gözleriyle bakıyordum. Anladım ki aşk gözlerini kaybetmekti zaten. Sesini kaybetmekti, tümünden kaybolmaktı. Başkasının gözünden bakıp, ağzıyla konuşmaktı. Aşk yakalandığım en kişiliksiz hastalıktı.

İstanbul yepyeni bir elbiseyi kuşanmış gibiydi. Şehir, her zaman gördüğümünden bambaşkaydı. Yolları, sokakları, insanları, binaları sevmek eskisinden çok daha kolaydı. Yeni doğmuş bir bebeğin heyecanı ile algılıyordum dünyayı. Aşk her şeyi güzel kılıyordu. Güzelliğin aslında ne kadar içeride olduğunu ve insanın içindeki mutluluğun ya da mutsuzluğun dünyaya kaderini değiştirecek kadar sirayet ettiğini de böylece anlamış oldum.

Temmuzun ikinci haftasıydı. Marcel birkaç gün sonra geri dönüyordu. İstanbul'daki son günlerimizi en güzel şekilde değerlendirme telaşına düşmüştüm. Birlikte Büyükkada'ya gittik. Faytona bindik, deniz kıyısında yürüdük. Oyuncu

çocuklar gibi gülüştük, şakalaştık. Benim onlarca fotoğrafımı çekti adanın her köşesinde. Aşk, beni de güzelleştirmişti sanki. Bütün fotoğraflarda gözlerim pırıl pırıl parlıyordu. Yüzümden pür mutluluk akıyordu. Adanın daracık yollarında koşturup durduk. Ahşap villaların önünde durup böyle bir evde yaşlanmanın hayallerini kurduk. Bir planımız yoktu hoş, ama hayatımızın geri kalanını birlikte geçireceğimizden yana hiçbir şüphe de duymuyorduk. Geline nokta aksı mümkün değilmiş gibi görünüyordu. Aksi halde düşüp oracıkta hemen ölebilirdik sanki. O güne dek birbirimizden habersiz yaşamış, yaşayabilmiştik, ama artık bu büyüğü tatmıştık ve başka bir hayat mümkün değildi bizim için.

Adanın evleri ne de güzeldi. "Hem İstanbul'da hem de biraz uzakta oluruz burada" dedim ben. Başkalarından uzaklaştıkça birbirimize yakınlaşacağımızı sanıyordum. Ona o kadar yakın, o kadar yakın olmak istiyordum ki içine girip kaybolmayı düşünüyordum.

Aya Yorgi'ye yakın bir pansiyonda kaldık gece. Ada Pansiyon. Ada'nın merkezine uzak, kimseciklerin olmadığı, sessiz sakin bir yer. Niyetimiz gün doğmadan uyanıp Aya Yorgi'ye çıkmaktı. Gün doğumunu oradan izleyecektik birlikte. Uyandığımızda henüz sabah olmamıştı. Apar topar giyinip çıktık pansiyondan. Benim üzerimde kemik rengi uçuşkan tiril tiril bir elbise... Uzun yokuşu nefes nefese çıktık. Yol üzerindeki ağaçlarda durup iplikler bağladık, dilekler diledik. Ben hep onu diledim.

Adımı seslenir sesin. Sesinde Büyükada'da bir gündeğümü...

Bana bakıp büyülendiğini söylersin. Dilek ağaçlarından sen dilerim. Mutluluk dilerim. Sen gidersin. Mutluluk hep güzel bir yalan olarak kalır kendime söylediğim...

Tepeye vardığımızda gökyüzü laciverti silkeliyordu üzerinden. Ay hâlâ yerinde duruyordu durmasına ama, güneş bir

alev topu olmuş denizin üzerinden yükseliyordu yavaştan. Kilisenin arkasındaki tepenin üzerinde oturup güneşin içimle doğuşunu seyre daldık beraberce. Turuncunun, kırmızının, sarının, gecenin, sabahın en güzel tonları yüzümüze vuruyor. kalbimiz birbirimizi ilk gördüğümüz anda olduğu gibi az sonra duracakmış gibi hızla çarpıyordu. Birbirimizin elini tutup kalplerimizin üzerine koyduk. İstesek dünya dururdu orada o an. Biz dünyayı kendimize bağışladık. Bizden başka herke ve her şey derin bir uykudaydı. Binlerce rengin altında toprağa uzandık ve kutsal bir ayin gibi sevişmeye başladık. Ellerim, yüzüm, saçlarım toprağa bulandı. Güneş ilk kez üzerimden doğuyordu. Avuçlarımda nemli toprağın nefesi... Tanrısal bir güç beni tertemiz bir gökyüzü altında kutsuyordu. O sabah içimde bir ada filizlendi. Rahmime düşen çiçekler, oracıkta büyümeye, yeni gündoğumlarına doğru yürümeye başladı.

Marcel Barselona'ya döndükten bir buçuk ay sonra hamile olduğumu öğrendim. Gidişi ikimiz için de kolay olmamıştı Havaalanına kadar onunla gitmiş, bir mucize olmasını ve oracıktan geri dönüp dizimin dibine yerleşmesini dilemiştim. Bir işi vardı, bir evi vardı. Sevdikleri, ailesi, bir hayatı... O hayatı bana katmak değil, beni o hayata katmak istiyordu. Gitti.

Hayatımızın bundan sonraki kısmında beraber olacağımıza emindik emin olmasına, ama bunu nasıl yapacağımıza dair bir fikrimiz yoktu. En kolayı benim oraya gitmem gibi görünüyordu. Çünkü İstanbul'da vazgeçemeyeceğim, vazgeçmek istemeyeceğim hiçbir şey yoktu ya da biz öyle sanıyorduk. Kesin bir çözüm bulmak için kendimize zaman tanı mıştık. İlk plan arayı açmadan benim yeniden bir süreliğine Barselona'ya gitmemdi. Çözümleri birlikte üretecektik. Bana kendimi sıkımmamı ve çok yakında hiç ayrılmamak üzere bir araya geleceğimizi söyledi. Yine de içimde garip bir korku vardı.

O gittikten sonra günlerce evden çıkmadım. Onsuz, değil adım atmak, nefes bile almak zor geliyordu. Aşk, benim

obsesif-kompulsif bozukluğum... Verdiği iki işi birden geri çevirince Rıdvan iyi olup olmadığını sordu. Ona olup biteni anlatmak için yeterince gücüm yoktu. Sadece biraz bitkin hissettiğimi ve işleri zamanında yetiştirememekten korktuğum için hiç almamayı tercih ettiğimi söyledim. İnanmış göründü.

Marcel'le ilgisi olmayan herhangi bir şey düşünmeye takıntılı bulamamama rağmen, kendimi bir kere olsun taşı tarağı tümüyle toplayıp Barselona'ya giderken hayal edemedim. Belki de yaşadığım yer benim için sandığımdan fazlasını ifade ediyordu.

Hamile olduğumu öğrendiğimde ne düşüneceğimi şaşırıldım. Önce korktum, sonra içimde ona ait bir şeyin büyümesini fikri beni mutlu etti. Fakat sonra yine korktum. Hamileliğim boyunca hep bu korku ve mutluluk arasında gidip gelecektim. İçimde büyümekte olanın bana ait olduğunu bir kere olsun düşünmedim. O, Marcel'in emanetiydi, geri almak üzere şimdilik bana bırakmıştı, o kadar. İşte bu yüzden bu çocuğu isteyip istemediğimi sormadım hiç kendime. Kürtaç aklımdan ucundan dahi geçmedi. Kürtaç düşünmeyişimin sebebi ille de çocuk istemek değil, kendimi bu kararı vermeye mecbur görmemektir. Bana ait olmayan bir şeyle ilgili karar vermeye hakkım yokmuş gibi hissediyordum.

Sık sık telefonda konuşuyor, birbirimize uzun e-postalar yazıyorduk. Beni düşündüğünden emin olmak istiyordum. Gözlerini kapatacak ve bir an için beni unutacak diye ödüm kopuyordu. Yeniden görüşinceye kadar onunla haberleşmeyi bir an için olsun kesmedim. Buna rağmen hamile olduğumu Marcel'e söyleyemedim. Aramızda bu kadar çok kilometre varken bunu yapmak içimden gelmiyordu. Eylül sonunda Barselona'ya gittim.

İkinci buluşmamız özlem dolu, ama bir parça durgundu. Ben, içimdeki minik sırrı açıklayacak olmanın gerginliğini taşıyordum, o ise bizi bir araya getirecek yolu arıyor olmanın...

Oradaki ilk gecemde, başucundaki duvara La Sagrada Familia'nın koca bir fotoğrafının asılı olduğu geniş yatağında sarmaş dolaş yatarken, hamile olduğumu söyledim Marcel'e. Karnımdaki bebeğin kaderi dudakları arasındaydı. Şaşkınlıkla gözlerimin içine baktı. Gözleri sevinçle parlıyordu. Bebeğin yaşayacağını anladım. Her şeyin merkezinde Marcel duruyordu. Bebeğin merkezinde, benim merkezimde, karnımın merkezinde, arzın merkezinde... Ağır bir hastalık geçiriyor gibiydim. Kararlar alacak, kararlar hakkında kafa yoracak gücüm yoktu. Marcel ne derse o olacaktı. O mutlu olacaktı, ben mutlu olacaktım.

Adadaki sabahı hatırlattım ona, bebeğin rahmime orada düştüğüne inandığımı söyledim. Yattığı yerden doğruldu ve iki elini birden uzatıp yüzüme dokundu. İlk tanıştığımız gün yaptığı gibi parmaklarıyla yüzümü keşfetti. Sonra beni kollarının arasına alıp iyice sıktı. Dakikalarca bırakmadı. Çocuğumuzdan, onunla birlikte neler yapacağımızdan bahsetti durdu. Ben hemen yanına yerleşecektim. Artık en küçük bir anı bile ayrı geçirmeyecektik. Erkek olacaktı çocuk ve Marcel onu omuzlarına alıp gezdirecekti. Eh tabii, kız da olabilirdi, o zaman da saçlarına renkli tokalar takardık. Bütün bunları konuşmak için erkendi elbette, ama onun heyecanı bir an için beni de sarmıştı.

"Ada olsun adı" dedim. "Tomurcuklandığı yerin adı. Kız da olsa, erkek de olsa Ada olsun adı. Kendi kendine sığınabilecek, etrafını sularla çevirip korunabilecek, ama hiç yalnız hissetmeyecek, hep çok seviyecek bir çocuk olsun o."

Marcel fikrime bayıldı. Ada'ya bayıldı. Bana bayıldı. Birbirimize bayılıyorduk. Yine de hâlâ tanımlayamadığım bir sıkıntı vardı içimde. Coşkumuza gölge düşürmemek için fazla üzerinde durmadım. İçimde bir yerlerde filizlenen olmazlığı, rahatsızlığı ciddiye almadım.

Yeni hayatıma giden yolculuğa hazırlanmak için İstanbul'a

dlöndüm. Gideceğimi haber vermem gereken pek fazla insan yoktu. Madam Karin'i çaya davet edip, ona anne olacağımı ve müstakbel babanın yanına yolculuk etmem gerektiğini haber verdim. Gözlerinde yaşlar, uzun uzun sarıldı bana. Mutluluklar diledi. Ben yokken evle ilgilenmesini, evi içindeki eşyalarla birlikte isteyecek bir kiracı bulmasını rica ettim. Evi mntarak tümüyle elden çıkarmak yerine kiralamayı düşünmüş olmam, kafamdan geçen belli belirsiz şüphe ve kaygıların varlığına işarettti aslında. Belli ki dönebilecek bir yere sahip olmanın rahatlığını duymak istiyordum içimde. Elbette bunu kendime itiraf etmedim.

Sonra Rıdvan'ı arayıp görüşmek istediğimi söyledim. Galata'da buluştuk. Şaşkıındı. Onca yıllık tanışıklığımıza rağmen, onu bir yerlere konuşmaya çağırılmışlığım yoktu. Gideceğimi, hele hele anne olacağımı söylediğimde inanmaz gözlerle baktı bana.

“Çok kuvvetli bir deprem oldu bu” dedi. “Neredeyse sekiz kuvvetinde.”

Ne demek istediğini anlamaya çalışırken, şefkatli bir sesle sordu:

“Emin misin?”

Ne kadar emin olduğum hakkında düşünmemiştim ki. Sa-dece olmuştu işte.

“Eminim” dedim.

Âşık olmuşum, âşık olduğumu Rıdvan'a söylemekten utanmayışıma bakılırsa gerçekten âşık olmuşum. Rıdvan beni özleyeceğini söyledi. Ben de onu özleyecektim. Vedalaşmadan evvel, “İnsan vücudunda bir çivi yapmaya yetecek kadar demir olduğunu biliyor muydun?” dedi. Onu ve benim için aklında tuttuğunu bildiğim bütün manasız bilgilerini gerçekten özleyeceğimi düşünerek gülümsedim.

Her şey göz açıp kapayıncaya kadar çabuk oldu. Aşk gözümü kör, kulağımı sağır, aklımı tarumar etmişti. Her hareketimin ardında sevdiğimi daha çok görebilme arzusu vardı. Yoksa hiçbir şeyi düşünmüş, planlamış değildim.

Ocakta, Marcel'in yanına taşındım. Buna taşınmak denir mi bilmem. Belki de sadece gittim demeliyim. Bir sabah evimin kapısını ardımdan kapadım ve aynı gün içinde başka bir ülkede başka bir kapıdan içeri girdim. Her şey kapılardan ibaretti sanki. Birinden çıkıp başka birinden içeri giriyor ve hayat üzerinize kapanan kapıdan ibaretmiş gibi yolunuza devam ediyordunuz. Kapıdan gayrisi halledilebilir minik detaylardı. Öyle gibiydi.

Yanıma giyeceklerimden başka pek bir şey almadım. Özel eşyalarımı birkaç kutuya doldurup Madam Karin'e teslim ettim. Saklamaya değer bulduğum bütün dünyam hepi topu iki Orkid ve bir çikolata kartonuna sığmıştı. Ev değiştiren, taşıyan herkes hayatını marketten alınmış karton kutulara yerleştirmenin kederini bilir. O minik kutuları hazırlarken içimden böyle kederli bir rüzgâr esip geçmişti. Ama çok dert etmedim. Âşıktım, böyle rüzgârlarda uzun süre beklemeyecek kadar âşık. Hayatımın posasından çıka çıka bu kadarı çıkmıştı. Buna da şükür dedim ve onları Madam Karin'in güvenilir, kemikli, yaşlı ellerine emanet ettim. Sadece kiracılarımla değil, geçmişimi sakladığım kutularımla da o ilgilenecekti.

Pek kalabalık olmasalar bile o kutular benim dönüş biletim gibiydi. Geçmişimiz her zaman geleceğimiz hakkında söz sahibi olmaz mı?

İlk birkaç ay boyunca İstanbul'u neredeyse hiç düşünmedim. Aşk hastalığı Marcel'in yanında olmak dışında yeni bir şeyle ilgilenmeme mâniydi. Tanımadığım bir hayatın içine balıklama dalmış, daldığım yerde nasıl nefes alınacağını bilmeyişimi umursamadan yola devam ediyordum. Üstelik hamileydim. Bununla ilgili olarak şaşırmaktan daha fazlası gelmiyordu elimden. Karnım gittikçe şişiyordu, bebeğin hareketleri belirginleşiyordu. Bu hayatımın en güzel hediyesi de olabilirdi, beni mahvedecek bir yıkım da. Aşk kimyayı değiştirmiş, beni en baştan formüle etmişti. Bu yüzden bir yamım kaybetme korkusuyla ince ince sızlasa bile, başıma gelenlere iyi yanından bakıyor, gelecekte iyi şeyler umut ediyordum. Ne olduğunu bilmediğim iyi şeyler...

Ama hep böyle sürmedi. Zamanla kafam iyice karıştı. Günler geçip gitti ve her geçen gün giderken yanında benden bir parça huzur, umut ve mutluluk götürdü. Bebeğin geleceği tarih yaklaştıkça, tatlı peri masalı gerçeklerle iç içe geçmeye başladı. O zaman ben de karşılaşacağım gerçeğin masallardakine benzeyip benzemeyeceğini düşünür oldum. Olacakları önceden sezmişim gibi, kendi düğünüme karnımda başka bir canlıyla "alien" gibi gitmek istemediğimi bahane ederek, nikâh meselesini doğumdan sonraya erteledim. Uzun süreli vizem türlü çeşit katakulliyile bir senelik oturum iznine dönüştürüldü. Marcel'e kalsa bir an evvel evlenip bu kâğıt işlerinden kurtulmamız en iyisiydi. Ama nikâh fotoğrafımızda bebeğimizi de görmek düşüncesinin cazibesine kapıldığından olacak, beni fikrimden caydırmaya çalışmadı.

Bir şeyler değişmişti. Artık sadece Marcel ve ben yoktuk. Şimdi temel meselemiz karnımdaki bebektir. Önce doğuracak, sonra tapacaktım. Tapılacaksam aşktan olmayacaktı bu.

Onu içimden çıkarmaya muktedir olduğum için tapılacaktım.

Bebekten bahsederken hep üçüncü tekil şahsı kullandığımı fark etmiştim. Dışarıdan gelen, benden olmayan davotsiz bir misafirden bahsedermiş gibi. Oysa başka anneler hep “biz” diyordu, duyuyordum. “Babası bak, biz çişimizi yaptık” diyorlardı mesela, sonsuz bir şefkat ve gururla. Belki “o”nu “biz” yapabilmek için önce kucağıma almam gerekiyor diye düşünüyordum. Çocuğunu sevmeme ihtimaliyle karşılaşan bir anne nasıl olabilirse öyleydim. Merak, korku, dehşet... Hepsi bir aradaydı. Kulaklarımı içimden ve dışımdan gelen gürültülere kapayarak sakın olmaya çabalıyordum. Doğanın bana doğru yolu göstereceğine dair yitirilmemiş bir umudum vardı.

Marcel’in akrabaları karnımdakinin yaramaz bir bebek olacağını, arkadaşları anneliğin bana yakışacağını söylüyordu. Etrafımda Marcel’e ait bir dolu şey vardı ve benim zamanla hepsini paylaşmayı öğrenmem gerekiyordu. Yavaş yavaş buraya gelmekle, bu çocuğu doğurmaya karar vermekle ne kadar büyük bir değişimi kabullendiğimi anladım. Bu değişimin ikimize de mutluluk getirmesinden başkaca bir arzum yoktu. Ama gene de bundan emin olamıyordum. Kaybetme korkum başka korkularla beslenerek çoğalmıştı. Başaramamaktan korkuyordum. İyi bir anne olmayı, iyi bir eş olmayı, uyum sağlamayı, kalmayı, sürdürmeyi başaramamaktan...

Bütün bu karmaşaya alışmaya çalışırken bebeğime gereken ilgiyi gösteremiyordum. İlk ayların sonunda geçmesi gereken bulantılarım giderek daha da artmıştı. Sadece tatlara değil, kokulara karşı da çok hassastım. Marcel akşam işten döndüğünde, yanıma gelmeden evvel doğruca banyoya uğruyor, duş alıp üzerini değiştiriyordu. Dışarıdan gelen hiçbir kokuya tahammülüm yoktu. Mide bulantısı yüzünden doğru düzgün yemek yiyemiyordum. İyice güçten düşmüş, halsizleşmiştim. Oysa karnımdaki bebeğin beslenmesi gerekiyordu.

Çevremdekilerin beni ayıpladıklarını, bebeğime yeterince bakmadığımı düşündüklerini hissediyordum. Yemek yememde ısrar eden Marcel, sadece benim için kaygılanıyor olabilir miydi? Elbette biricik çocuğunun istirahat ettiği bedenin mutluluğunu da düşünüyordu ve belki de için için kızılıyordu bana. İçimdeki korku yerini öfkeye bıraktı zamanla. Kendime öfke duyuyordum. İyi bir anne olamayacağımı biliyordum.

Aşka alıştığım hızda annelikten soğuyuverdim. Karnımda bir yabancıнын bebeğini büyütüyordum sanki. Cennetin ayaklarının altına serilmesine vesile olacak o yüce duyguları hâlâ sahip değildim. Annelik heyecanına kapıldığım o ilk günlerde, Ada'nın benim için anlamı Marcel'inkinden fazlası değildi çünkü. Aslında çocuk sahibi olmayı değil, sevdiğim adamla mümkün olduğunca çok şey paylaşmayı seçmiş, bu tehlikeli ateşte sağımı solumu yakmayı göze almıştım ben. Şimdi kaygılar baş gösterip de, yangın bir parça küllenince ne acele bir karar verdiğimin ayırdına varıyordum. Annelik oyununa katılmayı bilemediğim için kendimi suçluyor, bu şartlar altında hissedilmesi gereken neyse onu hissetmek istiyordum. Herkes gibi olmak istiyordum. Nasıl olup da doğal olarak her kadında bulunan en ilkel, en temel duygulardan mahrum bırakılmış olduğumu anlayamıyordum. Annelik, duygusal donanımını da beraberinde getirmiyor muydu? Dört ayak üzerinde gezinen hayvanları bile başkalaştıran bu hormonlar bana neden uğramıyordu hiç? Neyi eksik yapıyordum? Neden hissetmem gerektiği gibi hissetmeyi beceremiyordum bir türlü? Bilmiyordum.

Ada'nın doğumundan bir ay önce Marcel'in hazırladığı bir sürprizle Sagrada Familia'nın önünde evlendik. İmzasız, şahitsiz, hakiki nikâhın hakkını doğumdan sonrası için saklı tutarak, kendi aralarında söylenen liseli gençler gibi. Sembolik nikâhıma yerini şaşırmış bir kambur gibi taşıdığım kocaman bir karınla gittim. Parmağıma altın halkayı geçirirken,

şefkatle kamburumu sevdi Marcel. Mutsuz olduğumu görüyor, fakat elinden bir şey gelmiyordu. Yeni hayatıma alışmak için biraz zamana ihtiyaç duyduğuma karar vermiş olmalıydı. Âşık olmuştum, hamile kalmıştım ve yeni bir ülkede yaşamaya başlamıştım. Bütün bunlarla baş etmenin başlangıçta sandığımız kadar kolay olmayacağını anlamış olmalıydı o da.

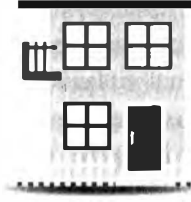
Attığım adımların beni nereye götüreceğini kestiremiyordum artık. Önemli kararlar alıyor ve bu kararların gerektirdiği sorumlulukları taşıyamayacağımdan, daha doğrusu buna hevesli olmadığımdan endişe ediyordum. Kafamdan geçenleri Marcel'in en yakın arkadaşının karısı Maita'ya –bu durumda o da benim en yakın arkadaşım mı olacaktı?– açtığım bana hamileliğin insanda bu türden duygu karmaşaları yaratmasının normal olduğunu, endişelenmememi ve sevdiğim adamın yanında güvende olacağımı söyledi. Oysa benim hayatım bir güvenlik arayışıyla geçmemişti ki. Benim aradığım başka bir şeydi. Bulamayacağımı bildiğim için beni kısıtlamayan, özgürleştiren bir şey.

Doğuma hazırlık kursuna gittik Marcel'le birlikte. Sadece bir defa. Bize izletilen doğum görüntüleri beni korkutmaktan başka bir işe yaramadı. Bebeğim karnımda büyüyordu. Onu çıkaracak başka bir yol bulmalıydım, ama mümkün değildi.

Nisanda Ada dünyaya geldi. Ada Laia... Doktorlar sezaryene gerek olmadığını söyledilerse de ben bu konuda çok ısrarcı davrandım. Doğum sancısı çekmeyi göze alamıyordum. Herkes normal yolla doğum yapmanın bebek ve anne arasında farklı bir yakınlık yarattığından dem vuruyordu. Acıyı çekecek olan kendileri olmadığı için hariçten gazel okumak kolaydı tabii. Onları dinlemedim.

Ameliyathaneye giden koridor boyunca sedyemin yanında yürüyüp elimi tuttu Marcel. Bana korkmamamı, güçlü olmamı söyledi. Apandisit aldırmaya gider gibi girdim içeri. Az sonra beni bayıltacak, ben derin bir uyku halindeyken de karnımı

yırıp içimdekini dışarı çıkaracaklardı. Bu doğuma hiçbir dahlim olmayacaktı. Kızımı bağıra çağıra doğursaydım, işin içine başka türlü duygular girerdi belki de gerçekten. Sonradan duyacağım ruhsal acıyla hiç tanışmamak için, doğum masasında duha çok acı çekmeliydim belki de. Kim bilir...

O yıllarda eve *Milliyet* gazetesi alınırdı. Sabahtan alınıp, Ayhan içli akşama saklanırdı. Kocam eve gelmeden önce ben de gazeteyi elime alıp, şöyle bir incelerdim. O senenin ilk günü, gazetenin birinci sayfasından, yabancı falcıların 1963'ün sulh yılı olacağı konusunda anlaştıklarını böylece öğrendim. Devlet büyükleri vatandaşa yeni yıl mesajlarını duyuruyordu. Cemal Gürsel, "Fesada kulaklarımızı tıkayalım" diyor, Cevdet Sunay "sıhhat ve şeref dolu başarılar" temennisinde bulunuyor, İnönü ise 1963'ün büyük bir çalışma yılı olacağını duyuruyordu.

Gazetenin haberine göre bir önceki gece yeni yılı karşıladığımız İstanbul'da tam otuz yedi çocuk dünyaya gelmişti. Haberi okuyunca gönlüme tatlı bir ılıklik yayılıverdi. Zira bir gece evvel Ayhan'la yaptığımız konuşmanın ardından içimde annelik heyecanı yükselmişti. Yine o günün gazetesinde, yeniden evlilik yapabilmek maksadıyla, kendisine ayak bağı olduğuna hükmettiği küçük oğlunu öldüren gaddar bir annenin haberini okudum. Ne analar vardı! Neyse ki ben asla gaddar bir anne olmayacaktım.

Bir an evvel hamile kalmak istiyordum. Rabbi'm sesimi duydu, hemen sonraki ay isteğim gerçekleşti.

Haberi verdiğimde evde adeta bayram havası esti. Sevinçten deliye dönen Ayhan ne yapacağını bilemedi. Ertesi gün parıl parıl kocaman bir Trabzon burmasını kahramanlık nişanı verircesine bileğime geçirdi. Doğacak çocuğumuzun başının gözünün sadakası olsun diye aç doyurdu, fakir giydirdi; müjdeli bir haber alanın yapması gerekenleri fazla fazla yerine getirdi.

Çeşminaz Hanım'a gelince, neredeyse hepimizden çok o sevindi. O kaskatı kadın, ayıpmış yakışık almazmış demeden, mutluluktan iki damla gözyaşı bile akıttı ilk duyduğunda haberi. Başladı marifetlerini ortaya dökme; renk renk patikler, kazaklar, battaniyeler örmeye. Gebe halde temizlik yaptığı için bir evlat kaybetmiş yıllar önce. Başıma benzer bir felaket gelmesinden ürktüğünden olacak, bana karşı haddinden fazla hassas davranıyor, küçük bir çocuk ya da ölümcül hastaymışım gibi ihtimam gösterip, üzerime titriyordu. Elimi sıcak sudan soğuk suya sokturmuyor, en ufak bir iş yapmama izin vermiyordu. Her kadının benim kadar talihli olmadığını, nicelerinin döl tutabilmek için türlü kapılar aşındırmaya mecbur kaldıklarını hatırlatıyor; yatıp kalkıp içime bir can daha koyan Yaradan'a şükretmem lazım geldiğini ve rahmime emanet o canı sağ salım dışarı çıkarana dek üzerime düşen vazifeyi harfiyen yerine getirmem gerektiğini tekrarlayıp duruyordu.

Anne olacağımı öğrenir öğrenmez okuldan ve dolayısıyla memuriyetten istifa ettim. Ayhan, annelik ödevinin dışarıda çalışmaktan çok daha meşakkatli ve kutsal olduğunu düşünüyordu. Çeşminaz Hanım da bu fikri canı gönülden destekliyordu. Zaten çalışmak için büyük bir aşk duyuyor değildim, dolayısıyla bu arzularını ikiletmedim. Böylece günlerim evde, elimi işe değdirmeden, Çeşminaz Hanım'ın gözetimi altında geçmeye başladı.

Ayhan, "Annem torun gelecek diye pek sevinçli. Öyle bir hazırlık içinde ki, çocuk doğunca biz bile kucağımıza alıp gönlümüzce sevemeyeceğiz gibi görünüyor" diyerek, annesinin aşırı heyecanı ile eğleniyordu. Meğerse istemeden yavrucağın kaderini çağırıyormuş, bilemedik.

Ada'yı kucağıma verdikleri ana dair netlikle hatırladığım iki şey var. İlk olarak harika koktuğunu düşünmüştüm. Ter-temiz kokuyordu. Parfüm gibi değil, sabun gibi değil, insan gibi değil, tertemiz kokuyordu. Bir bebekten, benim bebeğimden başka hiç kimsenin kokamayacağı gibi. O kokuyu içinize çektiğinizde sonsuzluk şarabından içmiş gibi oluyordunuz. O koku, sizi ölümsüz kılıyordu bir yandan; bir yandan da dünyada görüp görebileceğiniz en güzel şeyi gördüğünüzü, fazlasının zaten mümkün olmadığını söyleyerek, ölümsüzlüğü manasızlaştırıyordu.

Şimdi biliyorum ki bu kokuyla sarhoş olan anneler benim o gün fark ettiğim ikinci noktayla ilgilenmedikleri, daha doğrusu hayatları boyunca bu kokudan fazlasıyla ilgilenmemeye güdülendikleri için hakiki birer anne gibi davranabiliyorlardı. Oysa ben o gün, hastane odasında Ada'yı kollarıma verdiklerinde, onun o savunmasız minicik bedenini sardığımda, minik kızımı koruyacak gücüm olmadığını düşündüm. Oysa o kadar korunmasız görünüyordu ki. Kucağımdaydı. Belki de kucağıma aldığım en güzel şeydi o güne kadar, ama ben onunla “biz” değildim işte hâlâ. Dünyanın en güzel üçüncü şahsı olsa da üçüncü bir şahsı tutuyordum kucağımda. O gün, orada, ne yaparsam yapayım bunun hiç değişmeyeceğini, bunu değiştiremeyeceğimi anladım. Marcel'e baktım, daha evvel hiç olmadığı kadar mutluydu. Bebeğimizi uzattım,

onu incitmekten korkarak güçlü kollarını uzatıp, bir kelebeğe dokunuyormuş gibi kızını ellerimden aldı. Dokunup dokunabileceği en büyük hazineyi avuçlarında tuttuğunu gözlerinden okuyabiliyordum. Ada, onun yaptığı en güzel şeydi. Eserini izleyen bir ressam gibiydi Marcel. Ada'nın babası annesinde olmayan çok şeye sahipti. Bu onun tümüyle şanssız bir çocuk olmasını engelleyecekti.

Günler birbirinin aynı geçmeye başlamıştı. Ada'dan başka hiçbir şeyle ilgilenmiyorduk. Ağzımızı her açışımızda sadece ondan bahsediyorduk. Ada'nın kakasının rengi mi değişik, boyu kaç santim uzadı, bugün gülümsedi, acaba aç mı? Minicik elleriyle parmağımı kavırıyordu. O zaman beni hep yanımda istediğini düşünüyordum. Bu, beni korkutuyordu. Kimsenin hep yanında kalmayı planlamamıştım. Ben hiçbir şey planlamamıştım ki.

Onun minik beşiğinin başında sabahlıyordum. Kısacık uykularım arasında uyanık kâbuslar görüyordum. Kesekâğıtlı adamlar hep peşimde gibiydi. Marcel'e bir şey anlatmıyordum, ama ne zaman göz göze gelsek, bana kırgın gözlerle, acıklı bir hayal kırıklığıyla baktığını görüyor ya da öyle sanıyordum. Bebeğimize gerçek bir anne gibi davranamıyor, hep biraz dalgın oluyordum. Onun gülücükleri beni yeteri kadar mutlu edemiyordu. Marcel'in sonsuz mutluluğunu paylaşamıyordum. Yanında olabilmek için ülke değiştirdiğim adamın aşk hastalığı benden bebeğe doğru yön değiştirmişti. Ada'nın yanında değilsem, artık beni fark etmiyor gibiydi. Evimize birtakım yabancılar doluşuyordu ve Marcel onların artık benim de akrabalarım olduğunu söylüyordu. Herkes beni seviyordu, Ada'yı seviyordu, gürültüyle konuşuyordu, herkes üzerime üzerime geliyordu. Marcel misafirlerimizi benim yanımda İngilizce konuşmaları konusunda uyarıyordu. Ben kendimi onlara yakın davranmak konusunda uyarıyordum. Ama bir türlü olmuyordu.

Yıllar evvel izlediğim *Aaah Belinda* geliyordu aklıma. Gözümü açmıştım ve bambaşka bir hayatın içine girivermişim sanki. Kendi ellerimle yarattığım bu dünya bana ait değildi. Aşkın gözümü kör ettiği zaman diliminde kendi ayaklarımla geldiğim bu yerde daha fazla durmak istemiyordum.

Yaz sıcak nefesini alıp gelmişti yeniden. Gecenin kokusu, perdelerde raks eden meltemle beraber, Ada'nın minik odasının açık penceresinden içeri doluyordu. Marcel yatak odamızda, ertesi sabah erkenden işe gidecek bütün kocalar gibi uyuyordu. Ben yatak odamızın hemen bitişiğindeki küçük bebek odasında, temel görevi çocuğunun ve kocasının memnuniyetini tesis etmek olan bütün iyi kadınlar gibi Ada'nın başında dikiliyordum. Sadece üç aylıktı. İki hafta önce hiçbirimizin anlayamadığı bir şekilde erkenden sütüm kesildiğinde, herkes üzülrken ben gizli gizli sevinmişim. Bana duyduğu katıksız bağımlılık ne kadar azalırsa o kadar iyiydi. Kimse, hele hele küçücük bir bebek, yaşamak için bana gereksinim duysun istemiyordum.

Bazı kadınlar sevmek, bazıları ise sevilmek için çocuk yapar. Ben ikisini de istemiyordum. Bazı kadınlar hiçbir erkek onları yeterince sevmediği için küçük bir bebekte ak pak, tertemiz sevginin tadına bakmak isterler. Oysa ben sadece ve sadece çok âşık olduğum için, sevip sevildiğim için anne olmuştum. Ahmak gibi, içimde ondan bir parça büyütmeyi romantik bulduğum için. Marcel'in bana verdiği bir saksı çiçeği ya da küçük bir kedi yavrusunu büyütür gibi büyütmüşüm onu içimde. Bir aileye sahip olmayı dilememiştim ki ben. Bir aileyle ne yapılır, onu bile bilmiyordum. Bir ailenin içinde anne olarak, eş olarak, o ailenin herhangi bir bireyi olarak, sudan çıkmış balık gibiydim. Öyleydim.

Rüzgârın dokunduğu her şeyi seyredemezdim artık. İçeride uyuyan küçük bebek, yaz rüzgârlarından bile hasta olabiliirdi. Rüzgâr ona dokunurdu. Pencereyi kapatırken beşiğinde

uyuyan, tertemiz kokan, dünyanın bütün kabahatlerinden muaf bu bebeğe öfke duyduğumu hissettim. Onu kendi kili-dimin sorumlusu olarak görüyordum. Oysa anahtar da bendim, kapı da. Nasıl olmuştu da Marcel'le ilişkimin hareketli tarafı ben oluvermiştim. Bütün sınırlarımı açan, yolları kat eden, doğal bir sorumluluğu üstlenen tarafı. Kadın olduğum için mi böyle olmuştu bu? Yoksa başta ben olmak üzere kimse hayatımı önemsememiş, ciddiye almamış mıydı? Benden kolaylıkla hayatımdan vazgeçmem bekleniyordu. Aşk hastalığı adil değildi bir kere. Hamile kalan bendim, uzun yollar giden bendim, yaşadığı kenti, ülkesini terk eden bendim, anne olan bendim, gecenin bir vakti beşik başında bekleyen bendim, beni kendime getirecek rüzgârı kesmek için pencereleri kapatan, kendimi dünyaya, dünyayı kendime kapatan, hepten başka biri gibi davranan, Sagrada Familia'nın altında Marcel'le karşılaşmadan evvel kim olduğunu, ne yaptığını şimdi hiç hatırlamayan bendim. Kendisinden eser kalmayan bendim. İçinde sonsuz bir boşlukla hiç sevmemiş ve sevilmemiş bir hayalet gibi gezen bendim.

Ada'ya baktım. Pırıl pırıl uyuyordu. Ona bakamayacağımı biliyordum. İhtiyacı olanları veremeyeceğimi, onu ve kimseyi çok sevemeyeceğimi biliyordum. Ne çocuk ne de anne olmayı biliyordum ben. Annemden aldığımı kızıma miras bırakacaktım. Daha fazlası elimden gelse, kuşkusuz yapardım.

Yatak odasının kapısında durdum sonra. Marcel uyuyordu. Ben iyileşmiştim. Aştan ve annelikten muaf tutulmaktan başkaca bir isteğim yoktu. Bu arzudan dolayı utanç bile hissetmiyordum üstelik. Beden dersi günü regl olmuş bir ortaokul öğrencisiydim. Mızıkçıydım ve alıngan. Burada olduğum için kendime kızgındım. Eğer suçluysam suçuma kızgındım.

Her şey başladığı gibi çabucak bitti. Temmuz sonu elimde küçük bir bavulla İstanbul'a döndüğümde ardımda öfkeli, kızgın, şaşkın, lanetler okuyan, beni anlamayan ve

asla anlamayacak olan nikâhsız bir koca ve beni hatırlaması bile mümkün olmayacak küçük, küçücük bir kız bıraktım. Marcel'in onu bana vermeyeceğini boyun damarlarını şişirerek, bağıra bağıra söylemesine hiç gerek yoktu. İstemeyecektim ki...

Döndüğümde eski bir dost gibi hiç çekinmeden, yabancılamadan bağrına bastı beni İstanbul. Kendimi içli duyguların kollarına atmadım. Bundan kaçmak için dönmüştüm zaten. Her şeyin çoğu fazlaydı benim için. Büyük duygular, duygusallıklar, üzüntüler ve sevinçler fazlaydı. Sakin bir hayata, kendi hayatıma dönmüştüm. Aile dedikleri kutunun kutanmış bir esaretten fazlası olmadığına karar vermiştim. Ne yaptığımın farkına bile varmadan tecrübe etmiştim bunu. Herkes için acı bir tecrübe olmuştu.

Hemen evime dönemezdim. Madam Karin, Mimar Sinan'da resim okuyan üç kız öğrenciye kiralamıştı evimi. Yaz tatiliydi, ikisi İstanbul'da kalmış, biri İzmir'e ailesinin yanına gitmişti. Onlara yeni bir ev bulmaları için bir ay zaman verdim. Kontratımız var diye tutturmayıp evi boşalttılar. Madam'ın bütün ısrarlarına rağmen onun evinde misafir olmayı reddederek, kızlar taşınana kadar geçici olarak bir otele yerleştim.

Otel bana hiç iyi gelmedi. Orada kaldığım sürece gece kâbusları üzerime çöktü. Her şeyi, ama her şeyi gördüğüm halde bir kere bile Ada girmedi düşüme. Fakat bazı geceler onu kucağıma ilk verdiklerinde duyduğum kokuyla uyandım. Ada'dan kaçma arzum ona olan özlemimden baskın çıkıyordu. Nasıl olsa bensiz yepyeni bir hayata başlayacağını düşünüp kendimi avutuyordum. Marcel uzun süre yalnız kalabilecek bir tip değildi. Ona yeni bir anne, kendisine yeni bir

sevgili, eş bulacaktı kısa zamanda. Benimle yaşadığı feci tecrübeden sonra, daha güvenilir birini arayacağına kuşku yoktu. Bana uygun bir kader yazıp kızını buna inandırabilirdi Marcel. Gerçeği söyleyebilir, kızını bana karşı öfkeyle doldurabilirdi ya da mesela bir trafik kazasında öldüğüm yalanını uydurabilirdi. Türk filmleri bu şekilde ölen melek gibi anelerle doluydu. Belki de benden sonra bulacağı kadının gerçek annesi olduğunu söyleyecekti ona. Marcel bir yol bulurdu. Kızım beni hiçbir zaman görmeyeceği için kafası fazla karışmayacaktı. İstanbul'a dönerken, geride bıraktığım hayattan tümüyle vazgeçmiştim ne de olsa. Bir nefes aralığı açmaya çalışmamıştım kendime ya da çok özlersem dönerim dememiştim. Marcel'in karşısına geçip büyük bir hata yaptığımı, onunla ve Ada'yla yaşayabilecek biri olmadığımı, beni anlamasını beklemediğimi, ama yol yakinken gitmek istediğimi söylemiştim. Duyduklarına inanamamış, beni bencillikle, hatta canavar olmakla suçlamıştı. Annelik görevine ya da bir aile kurmaya müsait olmadığımı zaman içinde o da fark etmişti elbette, ama bu kadar kısa bir sürede böylesine keskin bir adım beklememişti benden.

Ada'ya bir hayat armağan ettim ben. O hayatı yaşanır kılma görevini de babasına verdim. Evet, belki bu hayat için talepkâr olmamıştı Ada, ama nasıl yaşanırsa yaşansın bir hayat kıymetli bir şeydi. Böyle düşünerek vicdanımdaki sızıyı hafifletmeye çalışıyordum.

O otel odasında, kaçtığım evle girmeye çalıştığım ev arasında, neredeyse arafta beklerken, günlerimi mümkün olduğunca dört duvarın dışında geçirmeye çalıştım. İçeride daralan nefesimi dışarıda açmaya, geride bıraktıklarımın gölgesi altında mahcup duran nefsimi kendime karşı müdafaya uğraştım. Kendimi sokaklara atıp yollara vururken, bir zamanlar pek bayıldığım otelin kasvetinden mi, yoksa içimdeki tortularını silemeyeceğimden korktuğum Barselona

hikâyemden mi kaçıyordum hâlâ, şimdi bile emin değilim. Kesin olan tek şey, yürümenin, şehrin yosun sosuna batırılmış havasını solumanın bana iyi geldiğiydi. Hayatımda ilk kez çok istediğim halde kendi yuvamdan içeri giremediğimden midir nedir, kafayı fena halde başka insanların yaşadıkları mekânlara takmıştım. Döndükten sonraki ilk haftalarım da şehrin binalarını daha bir dikkatle inceler, o binaların içinde yaşayan insanlar için türlü hikâyeler uydurur olmuşum.

İstanbul'un farklı semtlerini ziyaret etmeyi, yokuşlarını tırmanmayı, sokaklarını turlamayı ve bunu yaparken de yoluma çıkan binalara envai çeşit hikâye uydurmayı âdet edindim o günlerde. Özellikle Kuzguncuk ve Emirgân'da zaman geçirmeye bayılıyordum. Bazen de Cihangir'e gidiyordum. Buradaki sokakları, o sokaklara oyuncu kediler gibi dizilmiş renkli evleri seviyordum sevmesine, ama semtin okuryazar takımı açısından takip edilmesi gereken bir moda haline gelmiş olmasının, hakiki güzelliğinin önüne kara bir perde gibi çekildiğini düşünüyordum. Filmciler, gazeteciler, reklamcılar ya da öyleymiş gibi görünmek isteyenler, hepsi burada toplanıyor, bir yandan kendilerine benzeyenlerle olmanın keyfini sürerken, beri yandan da olmak istedikleri yerde, görünmek istedikleri gibi görünmenin telaşına düşüyorlardı. Çok etiketli mekânlarda görünebilmenin hatırına, mesaiye gelir gibi civardaki kafelerde arzı endam edenler, semtin güzelliğini gölgeliyordu.

Yine de bayılıyordum oralarda dolaşmaya. Her biri birbirine çıkan sokakların sürprizli yolculuklarını, balkonlara ve pencere kenarlarına yerleştirilmiş rengârenk çiçekleri, sakız sardunyalari, petunyalari, fesleğenleri ve manolyalari... En çok binaları seyrediyor, tüm bu binaların kendilerine konulmuş isimlerle uyum içinde olup olmadıklarıyla ilgileniyordum. Sonra bir de bu binalarda vaktiyle kimlerin yaşamış

olduğuna dair hikâyeler uyduruyordum kendi kendime. Tanımadığım insanlara bakıp, onlara hayatlar uydurmak, kendi kendimi eğlendirmek için arada bir oynadığım bir oyundu, ama cansız nesneleri, mesela binaları yaşayan birer canlı gibi görüp, onların tarihini yazmak, sadece o yaza, hatta o aya has bir işti. Bu yapıların her biri yaşayan bir şeyin parçasıymış gibi görünüyordu bana. Uydurduğum hikâyelerin, binaların varlık sebeplerinin, içlerinde yaşamış ve yaşayan insanların buralarda mühürlü kaderlerinin gerçekliğine inanıyordum. Belki de başkalarına hayatlar biçmenin ilk adımı onların mekânlarını, yaşadıkları yeri tanımlamaktan geçiyordu. Herkesi bir yere getiren ve orada kalmaya gönüllü kılan yahut zorlayan bir sebep olduğuna inanıyordum bazen. Hiçbir şeyin tesadüf olmayışı, kuşkusuz tesadüf değildi.

Bir gece ceplerime doldurduğum çekirdekleri çitleyerek yine Cihangir'in iç içe geçen, merdivenlerle birbirine bağlanan sokaklarında dolaşıyordum. Şarkılardan fal tutan pembe yanaklı genç kızların çocuksu merakını kuşanarak, Rüya Sokağı'na girip, irili ufaklı binaların arasına daldım. Minik bahçesindeki ortancalarla içimi ısıtan Yuva Apartmanı'nın önünden geçtim. Bana asla sahip olamayacağım şeyleri hatırlattığı için olacak, önünde fazla oyalanmadan geride bıraktım onu çabucak. Yoluma çıkan Bahar Apartmanı, olması gerektiğinden cüsseliydi, bitmek bilmeyen taş duvarlarla örülmüştü. Üstelik ne minik de olsa bir bahçesi, ne de pencerelelerinde ya da balkonlarında ışıldayan mis kokulu çiçekleri vardı. Bu adı ona hiç yakıştıramadım. Bahar bu binaya hiç uğramamış gibiydi. Biraz ileride Neşe Apartmanı vardı. Acayip bir geometrik şekil yaratan komik balkonları, herkesi içine alacakmış gibi görünen iki kanatlı aynalı kocaman giriş kapısı ve merdivenlerin hemen dibinde yükselen gül fidanlarıyla adına yaraşır bir görünüm sergiliyordu. Onun karşısında yükselen "Şahin Apartmanı" ise komşusunun tersine

sevimsiz mi sevimsiz, burnu Kafdağı'nda bir yapıydı. İçindekilerin de tıpkı kendisi gibi meymenetsiz kimseler olduğuna emin oldum. Sevgiyle, özenle değil, hırsla, fesatla yükselmişti katlar üst üste. Kapısında sıraya girilen meşhur doktorlar, çokbilmiş reklamcılar, şehir dışı çekimleri yüzünden eve uğrayamayan diziciler filan oturuyor olmalıydı. Böyle olduğuna inandım.

Şahin Apartmanı'nın kasveti içime çökmüş, gözlerim apartman isimlerinde dalgın dalgın yürüyerek Bakraç Sokağı'na vardım. Az yukarı yürüyünce Kumrulu Yokuşu böldü yolumu. Yokuşun orta yerinde durup, manasız bir kararsızlıkla bir sağma, bir de soluma baktım. Hangi yolu seçsem diğerini yitirecektim. Yürüdüğüm yoldan geri dönmeye kalksam, az evvel seçmeyip boynu bükük bıraktıklarımı aynı yerde aynı halde bulamayacaktım. Her şey değişmiş, aramıza küskünlükler girmiş olacaktı sanki.

Fal diye tuttuğu şarkı ayrılık şarkısı çıkınca, anlamsız olduğunu bildiği, ama yine de önünü alamadığı pişmanlığı yenmeye çalışan genç kızların tedirginliği yerleşti üzerime. Hangi yoldan yürüyüp, hangi apartmanların altından geçeceğim, kaderimi belirleyecek kadar önemliymiş gibi gerildim. Önce yolun sağına gitti aklım. Köşedeki koca gri apartmana baktım. Nasıl da heybetli ve kudretli bir hali vardı. Bütün azametiyle yolun köşesine yerleşmiş, bir cephesiyle Kumrulu Yokuşu sakinlerine hükmederken, diğer cephesiyle de Bakraç Sokağı'na gözdağı veriyordu. Merdivenlerle çıkılan kocaman demir kapısının üzerinde yazan Büyük Yavuz Apartmanı adını okuyunca, anladım ne diye ezim ezim ezildiğimi. Bakraç'ta Baharat, Kumrulu'da İpek yolunu ele geçirmiş bir Osmanlı hükümdarı gibi kurulmuştu apartman yolların kavuştuğu o bereketli kavşağa. Arkasına yaslanıp, gittikçe genişlettiği haritayı seyredererek keyiflenen, Asya'ya, Avrupa'ya, Afrika'ya uzanıp, elini uzattığı her yerden bereketli topraklarla dönen Yavuz Sultan

Selim'in kendinden emin hali, orduları titreten kudreti **sin-**mişti binaya.

İçimdeki âciz kulun tedirgin fısıltılarını dinleyerek **gorl** çekildim. Savaşmadan yenilgiyi kabullenmiş, haddini bilen, ama gururdan yana sınıfta kalmış bir komutan edasıyla **yo-**lun sol tarafına yöneldim bu sefer. Kumrulu Yokuşu'nun **sag** yanı, sol yanından daha mütevazıydı. Bunu görünce üzerimden ne olduğunu anlayamadığım bir yük kalktı, derince bir nefes aldım. Köşedeki Şen Apartmanı az evvel karşılaştığım ezici güç karşısında pısıp kalan ruhumu bir parça rahatlatı. Bakraç'a bakan cephesiyle yıllardır Büyük Yavuz'a karşı komşu olmasına rağmen, benim gibi eğilip bükülmemişti hiç. Tedirgin değil, basbayağı şendi. Hemen yanındaki gri binayı isim koymaya lüzum görmemişti kimse. O apartmanın kimliksizliği, özelliksizliği, az evvel hükümdar karşısında tarumar olan özgüvenime iyi geldi. Onu da geride bırakıp hemen yanında dikilen Çiğdem Apartmanı'na yaklaştım. Çocukluktan beri çok sevdiğim bu güzel ismi taşıyan ve sevdiğim diğer pek çok şey gibi, öyle dişe dokunur fazlaca bir özelliği olmayan apartmanı çabucak geçip iki katlı pembe bir binanın önüne vardım. Kafamı kaldırıp adına baktığımda, içimde sevinçle kederin harmanlandığı, garip bir duygu, neredeyse kâğıt kesigi gibi, tarifi zor bir sızı duydum. Unutma Beni Apartmanı. Kendimde değilmişim, hipnotize olmuşum gibi usulca apartmanın karşı kaldırımına çöküp, yapıyı seyre daldım.

Bana bülbül ve altın kafes hikâyesini anımsatan bir yerdi burası. Dışarıdan görünen bütün bu samimiyetine, sevimliliğine rağmen, içerdeki için kasvetli bir zindandı sanki. Nendendir bilinmez, öyle hissettim işte. Dışarıdakiler içeride, içeridekiler de dışarıda olmaya uğraşıyorlar gibiydi. Ne zaman yapıldığını, ona kimin neden bu ismi verdiğini düşündüm. Aklıma ilk gelenler bir aşk hikâyesinin başıboş parçalarıydı,

nına yine de uydurduğum hiçbir hikâyeyi bu binaya yakıştırmadım. Unutmaması gereken kişi, bu apartmanı görmüş müydü acaba? Ya da unutulmaktan korkan, apartmana bu lümi verdikten yıllar sonra, unutulmaktan bu kadar korkuyor muydu hâlâ? Unutulmaktan korkanın, içinde biriktirdiği yıllarca anıyla birlikte hâlâ burada yaşadığına, kendi sessizliğine gömülerek, bir başına ama yine de için için bir gün geri dönmesi beklenenin hayalini soldurmayarak ölümü beklediğine inandırdım kendimi. Bir süre orada oturarak, içeride yaşayanlara dair bir iz görebilmeyi umdum. Kapıdan birileri çıkabilir ya da yaşlı bir el pencerenin perdesini usulca aralayabilirdi. Olmadı. Bina kendi sessizliğiyle o kadar meşguldü ki kimse varlığını fark etmedi. Sonunda oturmaktan ve sorularıma cevap bulamamaktan sıkılmış vaziyette otelime dönerken için için artık fark edilmek ve bundan pişmanlık duymamak istiyordum. Bu evler gibi taştan değildim ki ben...

Ancak yaz sonunda yeniden evimde yaşamaya başlayabildim. Madam Karin'e çocuğun doğarken öldüğünü söylemiştim. Birilerinin bir yerlerde bir çocuğum olduğunu hatırlamasını ve bana hatırlatmasını istemiyordum. Belki de eleştirilmekten, ayıplanmaktan korktum. Sevgilimden ayrılmam ayıplanacak bir şey değildi, ama çocuğumu bıraktığımı, kendi rızamla ondan ayrı olmayı seçtiğimi nasıl açıklayabilirdim yaşlı kadına? Fakat bu ölüm haberi zavallılığı o kadar üzdü ki, gerçeği söylemeyip ona bu acıyı yaşattığım için pişmanlık duyduğum çok oldu. Zamanla her şey rayına oturdu.

Evime döndükten sonra Rıdvan'ı arayarak geldiğimi söyledim, şaşırmadı. Buluşup bir yerde oturduğumuzda bana neler yaptığımı sormak yerine "Sen yokken biz bir minik darbe daha attık cebe, kaçırdın vallahi. Hem de bu seferki postmodern darbe. Senden bir ay sonra" diyerek 28 Şubat'ı anlatmaya başladı. Oradayken meseleden haberdar olmuş, ama uzakta olduğumdan mıdır nedir pek ilgilenmemiştim. Rıdvan'sa

nice zaman sonra bu ilk buluşmamızda konuşacak başka konu yokmuş gibi olayı detaylarıyla, analizleriyle birlikte anlatıyor, uzattıkça uzatıyordu. Hiç kuşku yok ki bir aksilik olduğunu fark ettiği için böyle yapıyordu. İçimi kemireni sorup beni tedirgin etmek yerine, anlatmaya karar vermemi bekliyordu. Rıdvan, ilk bakışta anlaşılamayacak kadar zarif biriydi. Onun zarafetini anlayamayanlar kendisini kabalıkla bile suçlayabilirdi. Nezaketini kimsenin gözüne sokmamak için öylesine gizlerdi ki, dışarıdan olduğunun tam tersi görünürdü bazen. Onun bu hali beni rahatlattı. Derin bir nefes aldım ve ona her şeyi anlattım.

Barselona'da olanları, ardımda bıraktıklarımı, derin bir kuyuya haykırır gibi, ilk defa ve sadece Rıdvan'a anlattım. Günah çıkarıyordum adeta. Onun gözünde aklansam tüm dünyanın gözünde aklanacaktım sanki. İçimde bir pişmanlık olmadığını söylerken gözlerimi yere indirdim. Rıdvan hiç konuşmadan dinledi beni. Zehrimi akıtmama müsaade etti.

O yıl hayatımın en ıslak sonbaharını yaşadım. Ekim ayında öyle çok yağmur yağdı ki doğduğum günden beri yeryüzüne düşen yağmur damlalarının toplamından daha fazlası bir gecede toprakla buluştu. Yağmur, yağmurun sesi, hele pencere ardından izlediğim yağmura eşlik eden Bülent Ortaçgil şarkısı beni mest etti. 14 Ekim günü aynı yağmurdan dolayı tam yedi kişi öldü.

Sonra kasım geldi. Biz yine sayıldık. Evlere tıkıldık, evlerde bekledik, genç üniversiteli çocuklar ellerinde kâğıtlarla geldiler, sorular sordular, beni ve diğerlerini tek tek saydılar. Kasımın sonunda yapılan nüfus sayımında kayda geçen 62 865 574 kişiden biri bendim.

Bir sonraki yaza kadar günlerim hep aynı tempo içinde geçti. Yine bol kitaplı günlere dönmüştüm. Sahaflara gidiyor, çocukluğumun kitaplarının eski baskılarını buluyor, sonra eve gelip büyük bir heyecanla yutar gibi okuyordum.

Çocukluk yıllarım her şeyden bağımsız olarak canlanıyordu kafamda. O yılları, yaşadıklarımı, etrafımdakileri değil, sadece o kitapları okurkenki halimi getiriyordum gözümün önüne. Odamda yatağımın üzerine uzanmış ya da salonda büyük koltuğa oturmuş oluyordum.

Bir müddet sonra, ne zamandır aklımda olan bir şeymiş de şimdi sırası gelmiş gibi artık yazmam gerektiğine karar verdim. Yeterince biriktirdiğimi düşündüğümünden değil, yeni bir şeye ihtiyacım olduğunu bildiğimden. Hayat hep aynı tempoda akıp gidiyordu. Bu tempoyu bozmak istediğim zamanlarda hatalar yapmıştım. Bu yüzden hem fazla kıpırdamamam hem de oturduğum yerde bunalmamı engelleyecek bir şeyler yapmam gerekiyordu. Yazmakta iddialı değildim, ama denemekte sakınca görmedim. Bu işi gözümde büyütüyordum. Minik kumaş parçalarını bir araya getirip yorganlar hazırlayan bir ev kadınından ya da annesi dışarı çıkmasına izin vermediği için resim defterine çöp adamlar çiziktiren canı sıkkın bir veletten farkım yoktu. Evdeydim ve uğraşacak bir şeyler bulmam gerekiyordu. Böylece yazmaya başladım.

İnsan kendini kısa bir öyküyle filan dener. Tecrübesizliği-me bakmadan, oturup roman yazmaya karar verdim. Pek çok yazarın ilk romanının otobiyografik özellikler taşıdığını biliyordum ve kendimden de çok yaratıcı, farklı bir şeyler bekle-miyordum. Benim de duyduğum, gördüğüm ya da yaşadığım şeyleri yazacağım aşikârdı.

Nasıl bir yol izleyeceğimi bilmediğimden, her şeyi el yordamıyla yaptım. Önce ana karakterlerimi yarattım. Oturup her birine bir hayat hikâyesi uydurdum. Rıdvanların orada tanıştığım senaryocu bir çocuk, nasıl çalıştığını anlatırken, “Karakterinin yüzündeki yara izinin bile hikâyesini biliyor olmalısın. Bir gün bir yerde kullanabilirsin ya da o izden yola çıkıp karakterini geçmişine götürebilirsin” demişti. Bu yüzden hiç kullanmayacak bile olsam karakterlerime bir

dolu ayrıntı yazarak başladım işe. Böylece ayakları yere basan, kişilik sahibi tipler yaratmayı hedefliyordum. Zamanla yazı yazmanın gayet matematiksel bir iş olduğunu, parçaların yerli yerine yerleştirildiği bir tür yapboz oyununa benzediğini fark ettim. O zaman yaptığım işten daha çok zevk almaya başladım.

Ana karakterim üniversiteyi yeni bitirmiş Çiğdem adlı bir genç kadındı. Olay, 90'ların sonlarında geçiyordu. Çiğdem'i Eskişehir'den bir trene bindirdim ve İstanbul'a varana kadar, yani bir tren yolculuğu boyunca onu evirip çevirdim, neredeyse tersyüz ettim. İçindeki yolculukla tren yolculuğunu iç içe geçirdim. Bu, son zamanlarda çokça kullanılan bir tarzıydı ve ben de klişenin cazibesine kapılmış gidiyordum. Yeni bir şey yazmak gibi bir kaygım yoktu. Aksine en bildik şeyleri en bildik biçimde yazmaya çalışıyordum. Bu, benim için yazarlık kariyerine başlangıçtan ziyade, okurluk kariyerimin sağlaması gibiydi.

Çiğdem için travmalar yarattım durdum. Sorunlu bir aile, hastalıklı bir bünye, serseri bir eski sevgili, serin bir kürtaç masası, geçmişe öfke, geleceğe kaygı... Onu diğer tren yolcularından ayıran pek bir şey yoktu yani o hayatta. Sadece kendisinin yaşadığını sandığı, ama dünyanın geri kalanıyla paylaştığı yükte ağır pahada hafif varoluşsal sıkıntılar, o kadar...

Tam da uzak ufuklara bakarak derdinin ve neşesinin biricikliğini düşünen, özel olduğuna inanma hastalığına tutulan, karikatürize bir yeniyetmeydi Çiğdem. Modern zaman kızlarının tüm bunalımlarını bir elbise gibi giydirdim onun üzerine. Benden ve tanıdığım herkesten bir parça taşıyordu. Bu yüzden gerçek bir utanç abidesi gibi dolaşıyordu sayfalarımnda.

Mesela okuldayken Zinnur'un bir arkadaşı kürtaç olmuştu. 19'unda bile değildi henüz. Çok korkmuştu. Büyük bir günah işlemiş gibi davranıyor, sürekli ağlıyordu. O gece Zinnur'la birlikte kızın evine gitmiştik yalnız kalmasın diye.

Duha doğrusu Zinnur gitmiş, beni de peşi sıra sürüklemişti. Ben aramızda yeterli samimiyet olmadığı için onu teselli edecek bir şey bulup söyleyememiş, bir köşede oturup gazete okumuştum. Hoş, samimi olsak bile daha fazlasını yapamazdım. Teselli etmeyi de, edilmeyi de sevmem ben. Bu tür şeyleri sahtekârca bulmaktan kurtulamadım hâlâ.

Sanırım adı Neslihan'dı kızın. Sürekli uyumak istediğini söylüyor, ama daha on dakika geçmeden ağlayarak uyanıyordu. Hamile olduğunu öğrendikten kısa bir süre sonra sevgili-ni onu terk etmişti. Açıktan söylemeye utanıyordu, ama sanki çocukla evlenip bebeğini doğurmayı kurmuştu da sevgili-ni onu bırakıp gidince ne yapacağını şaşırmıştı. Böyle körkütük âşık kızlar görmüştüm öğrencilik yıllarımda. Lisede de, üniversitede de. Her defasında hayal kırıklığına uğradıklarına şahit oldum. Sevdikleriyle bir araya gelenlerin de, gelemeyenlerin de. Ama en büyük hayal kırıklıklarını bir araya gelenler yaşadı muhakkak. O sevdalı kızlar, annelerinin kaderini paylaşmaktan öteye gidemeyeceklerini gördüklerinde, delice sevdikleri oğlanların babalarından başkasına benzemeyeceklerini fark ettiklerinde, elbette terk edilen kızlardan daha çok acı çektiler.

O gece Zinnur'un sakinleştirmeye çalıştığı Neslihan'a bakarken, onun pek çoklarına göre daha şanslı olduğuna karar vermiştim. Yıllar sonra bile unutmamışım ki Çiğdem'e dozunda bir baharat kullanır gibi azıcık Neslihan kattım. Çiğdem o tren yolculuğunda, mavi çiçekli yorganın altında büzüldüğü bir kürtaj sonrasına döndü sık sık. İstanbul'a vardığında hayatını temize çekmiş, yepyeni bir yaşam kurmak için heveslenmiş olacaktı.

Roman epey zamanımı alıyordu. Sık sık geriye döndüğüm için çok yavaş ilerliyordum. Oysa hiç durmadan yazmalı ve ancak son noktayı koyduktan sonra ardıma dönüp bakmalıydım. Yazmak da yaşamak gibiydi. Geçmişe takılıp kalmak,

yeni adımlar atmanın önünü kesiyordu. Bunu fark ettikten sonra hız kazandım. Romanın iskeletinde büyük değişiklikler yapmam gerekmeden sona vardım. Yazıp bitirdiğimde tamamen saçmalamış olduğumdan emindim. Yazdıklarımın herhangi bir edebi değeri olması mümkün değildi. Yine de bir roman yazmış olmak, onu bitirmiş, son noktasını koymuş olmak müthiş bir doyumdu ve o güne kadar yaşadıklarımın hiçbirine benzemiyordu. Derken şeytan beni dürtmeye başladı. Kendi kendime “Ee şimdi ne olacak?” diye sorar oldum. İçimden bir sesin dosyamı koltuğumun altına sıkıştırıp yayınevi yayınevi dolaşmamı söylemesini umuyordum, ama bu benim için gerçekten fazlaydı. Derinlerde bir yerde ruhumu okşayacak bir sahne yatıyor, bu sahnede imzamı taşıyan bir kitap kitapçı raflarını süslüyordu. Fakat söz konusu rüya yeteri kadar yüzeye çıkmayı beceremedi, zira bunu düşündüğümü bile inkâr edecek kadar kibirliydim.

Yine de birkaç gün boyunca dosyam çantamda olduğu halde dışarı çıkıp uzun yürüyüşler yaptım. Bir delilik anında kendimi tutamayarak romanımı bir yayınevine postalayabilmeyi umuyordum. Ama elbette böyle bir şey yapmadım, hatta aklımdan bile geçirmediğime kendimi inandırdım. İşte bu günlerden birinde, hayatımın son sekiz yılını doğrudan etkileyen, hatta biçimlendiren bir şey oldu. Yeniden NY ile karşılaştım.

“Neden sustun? Anlatman gereken o çok önemli şeyleri unuttun mu bir anda?”

“Nereden başlayacağımı düşünüyorum.”

“Aslında anlatacak bir şeyin yok değil mi? Bunca yıl sonra bir telefonla kendini affettirmek, vicdanını rahatlatmak istiyorsun ama gidişini açıklayacak dişe dokunur bir sebep bulamıyorsun. Ama rahat ol, ben sana öfkeli filan değilim. Durduk yere telefonlaşıp bunca yılın düzenini bozmanın âlemi yok. Vaktiyle ne olmuşsa olmuş, yaşanmış bitmiş. Benim için hiç anlamı yok bu konuşmaların.”

“Ama benim için var Süreyya. Sadece nereden başlayacağımı bulmak zor. İstersen sahip olduğun ilk yanlış malumattan başlayalım. Babanın ölümünden.”

“İyi hadi başlayalım.”

“Onun tepedeki mezarlıkta olduğunu düşünüyorsun. Değil mi?”

“ ”

“Ama değil. Hiçbir şey sandığın gibi değil. Onun sen dünyaya gelmeden kısa bir müddet evvel hakkın rahmetine kavuşup tepedeki mezarlığa defnedildiğini sanıyorsun, yanılıyorsun.”

“Nasıl yani?”

Yavrum, titreyiverdi sesi yine. Bunca yıldır inandıklarını terk etmek öyle kolay mı? Durduk yere kafası karışacak, aklı bulanacak, belleği zorlanacak. Evvelce yapılmış sohbetleri hatırlamak umuduyla takvim yapıraqları arasında dolap beygiri gibi dönüp duracak. Anasına çektiyse şayet, oralarda bir yerlerde takılıp kalacak. Bütün yaralarının kabukları

bir bir sökülecek, canı yanacak. Açılan yarıklardan dışarı kan ve cerahlar akacak. Ortalığa kesif, uğursuz bir koku yayılacak. Ama sonra, şayet yeterince dirayetli olursa, zamanın hekimliğine inanırsa ve yaşamak yahut ölmek için dişe dokunur bir sebep bulursa, açık yaraları bir bir temizlenecek. Geçmişin karanlığı aydınlanacak, ruhu hafifleyip huzur bulacak. Çıkamaz sokaklarla ve yanlış haritalarla tökezleyen hayatı, yolu nu bulmuş su misali tereddütsüzce akmaya başlayacak. Şimdi zor gelecek, ama sonra anlayacak, bilmek kurtaracak onu her türlü mücadeleden. Gerçekleri bilmek, hayatının tanziminde ona iyi gelecek.

“Öyle işte. 1963 Mayıs’ında, yani ben sana iki aylık hamileyken, bir gün ansızın baban ortadan yok oldu.”

“Nasıl ansızın yok oldu?”

“Aslında öyle hemen yok olmadı. Önce bilgimiz dahilinde vazife için Ankara’ya hareket etti. Sırna kadem basmadan üç hafta kadar evvel Hem çok gizli hem de çok ehemmiyetli bir görev aldığını, birkaç hafta sonra geri döneceğini söyledi. Askere çok soru sorulmaz, biz de anlamadığımız bu konuları pek kurcalamadık. İlk zamanlar her şey yolundaydı. Pazartesi saat üçte postaneye gider, ondan gelecek telefonu beklerdim. Ankara’ya gitmeden önce öyle konuşmuştuk, her hafta aynı gün aynı saatte arardı beni. O hafta hariç. O pazartesi postanede bir saate yakın beklememe rağmen benim adıma bir telefon gelmedi. Ne telefonu ne de kendisi ne de cenazesi geldi Yalova’ya bir daha. Sanırsın yer yarıldı da içine girdi.”

“Ama tepedeki mezarlık... Babamın mezarlığı... Babaannem bayramları götürürdü beni...”

“Anlamak kabil değil, biliyorum. Ama sabırlı ol, sırası gelince onu da anlatacağım.”

“Şimdi anlat. İnanmıyorum sana. Eğer babam değilse kimin mezarıydı babaannemle beraber gittiğimiz? Kimin için okudu onca duayı babaannem yıllar yılı?”

Öfkelendi. Haklı. Ne yapsa, ne söylese hakkı. İnsan kaderine karşı öfke duyduğu vakit günahkâr mı olur? Şayet öyleyse, adalet terazisi un ufak olmuş bu hayatta, dışarıya sussa bile, kendiyle yalnız kaldığında bu

günahı hiç işlememiş kaç babayiğit bulunur? Bağırısın, çağırısın kızım. Madem içinde sığınabileceği huzurlu bir liman inşa edemedik, o zaman ruhunu kemiren sessiz bir öfkenin dişlerine teslim olmaktansa, hırsını benden çıkarsın. Varsın beni kanatsın. Kanamak, ona karşı analık borcumdur benim, ödeyemediklerimin başında gelir, bilirim. Şimdi, olan biteni dinlerken, bıraktığım kadar bebek Süreyya. Bu masum şaşkınlığa günah yazılır mı hiç? Zira hakkı var yakıcı bir öfkeye ve de yıkıcı, öfkeli bir isyana. Ama hiddetinin suları öylesine dalgalı ki, bakalım vaktim olacak mı boğulmadan anlatmaya?

98 yazının son günleriydi. Bütün gün avare avare dolaşıp, beynimin tüm kıvrımlarının sıcaktan yanarak büzüşmesine sebep olduktan sonra, soluğu Nevizade'deki barlardan birinde aldım. Arada bir etraftakileri seyredip kendi halime şükretmek ve birkaç pervasız kadeh içmek için uğradığım bir yerdi burası. İçeride herkesi olduğundan daha güzel gösteren loş bir ışık, masalarda herkesi olduğundan daha neşeli gösteren isterik kahkahalar... Ben de bu gösteriden payıma düşeni almak için bara oturup arka arkaya tekilaları yuvarlamaya başladım. Arka arkaya tekila içmek tarzım değildir. Genellikle sarhoş olma ihtimalini daima hatırımda tutar ve en gevşediğim anlarda bile bu konuda dikkatli olmaya çalışırım, ama o gece nedense canım sarhoş olmak istiyordu. Altıncı tekilayı yuvarladıktan hemen sonra yanı başımda tanıdık bir ses duydum.

“Merhaba.”

Hemen kafamı çevirip bakmadım. Sesin sahibinin kim olabileceğine dair düşündüm biraz. Aklımdan birkaç isim geçirdim. Ses üzerimde olumsuz bir etki yapmıştı. Bu da pek hazzetmediğim birine ait olabileceği ihtimalini kuvvetlendiriyordu. Kafamı sesin geldiği yöne çevirirken nasıl bir maceraya atıldığımdan haberim yoktu.

Sevgili meslektaşım, Veysi'nin masasına tüneyen küçük yosma, özgüven abidesi NY karşımda durmuş gülümsüyordu.

Onu görmek beni sinirlendirmedi. Aklıma ilk gelen, buranın hiç de tarzı olmadığı, sosyetik mekânlardan birinde bulunmasının daha doğru olacağıydı. Ben de oralara gitmeyeceğime göre karşılaşmaz ve hayatımızın geri kalanını birbirimizi bir daha hiç görmeden geçirebilirdik.

Merhabasını kafamı isteksizce sallayarak cevapladım. O ise bunu bir mesafe işareti olarak görmek yerine, elinde votka limonuyla hemen yanımdaki sandalyeye yerleşiverdi. Saçlarını savura savura konuşmaya başladı. Müzik, onu dinlememi zorlaştırıyordu ve bu da işime geliyordu. İletişim okuduğundan filan bahsediyordu. En azından arada duyduğum kelimelerden yola çıkarak ben bu sonuca ulaşıyordum. Onu babasının arkadaşlarının kanallarından birinde ana haber bültenini sunarken düşündüm. NY için işten bile değildi, eğer isterse orada oturabileceğinden yana hiç kuşum yoktu. Bir shot daha yaptım, onu kanaldaki odasının masasının üzerinde bacaklarını aralarken hayal etim. Sarhoş olmak hoşuma gitmişti.

Tekila ne başımı döndürüyor ne midemi bulandırıyor. 'Tüm kaslarımın aşağı doğru akmasından ve çevremdeki her şeye manasız bir sevgiyle bakmaya başlamamdan gayrı bir yan etkisi olmamıştı üzerimde. Benim gibi biri, dünyaya tahammül edebilmek için evden çıkmadan evvel birkaç teki-la shot yapmalıydı. Müziğin sesi mi kısıldı, biz mi birbirimize daha çok sokulduk bilmiyorum, ama nasıl olduysa NY'ye çantamdaki dosyadan bahsetmeye başladım. Bunu nasıl yapabildiğime hâlâ şaşıyorum. Kesinlikle bana ait bir hareket değildi bu. Yazdığım bir şey hakkında, hem de NY gibi bir salakla konuşuyordum. Anlattıklarımın çok ilgilendiğini, bana sorular sorduğunu ve hiç üşenmeden tüm sorularını cevaplandırdığımı hatırlıyorum. Kitabı bir yayınevine gönderme-yişimin sebebini anlamıyordu. İstersem bana yardımcı olabilirdi kitabın basılması için; tanıdıkları vardı. Ona aklıma

yapacak başka bir şey gelmediği için yazdığımı, arada bir şeytan beni dürtse bile yazdıklarımı asla yayımlamayacağımı anlattım. Ne kadarını anladığından emin değildim. Kendisine bir votka limon daha söyledi ve büyük bir sır verir gibi kulağıma eğilip, “Madem onlarla hiçbir şey yapmayacaksın, öyleyse yazdıklarını bana sat” deyiverdi. Kastettiğinin ne olduğunu anlayamayacak kadar sarhoştum.

“İyi de benim basılmış bir kitabım yok. Çantamda sadece bitmiş bir roman dosyası taşıyorum. Onu da bu gece evime çekmecelerimden birine bırakacağım. Yeterince çantamda dolaştırdım” diye cevapladım NY’yi. Gergin görünüyordu. Gizli bir anlaşma yapıyormuş gibi, iyice dibime sokulup sesini alçalttı:

“Öyle değil. Çantadaki dosyayı sat bana. Sana iyi para veririm, ama sonra onu kimin yazdığını unutacaksın.”

Ne demek istediğini yeni yeni anlıyordum ama hâlâ amacı hakkında en ufak bir fikrim yoktu. Bir tekila daha istedim barmenden ve gülümseyerek sordum:

“İyi de ne yapacaksın ki benim dosyamı?”

“Bastıracağım.” Dişlerinin arasından tıslar gibi konuşmuştu. Yüzünde tuhaf gölgeler gezinmeye başlamıştı. On yıl birden yaşlanmıştı. Korkunç bir hayvanın gözleri gelip yerleşmişti yüzüne. Yüzünün ortasında kızıl birer alev topu gibi yanıp sönüyorlardı. Hırsın nasıl bir şey olduğunu o iki alev topunun içinde gördüm. Kan emici bir yaratığa benziyordu.

“Onu kendi adıyla bastıracağım. Madem basılı bir kitabın olsun istemiyorsun, madem dosyanın senin için hiçbir kıymeti yok, öyleyse bana sat onu. Bırak, benim olsun.”

Benim olsun! İsteddiği her şeye sahip olmayı becermiş minik bir kaltak gibi konuşuyordu. Onun olsunmuş! Yazdıklarım, benim yazdıklarım kendisinin olsun istiyordu. Bu halinden nefret ediyordum, hem de tekilaya rağmen nefret ediyordum. Barmenin önüne sürdüğü sekizinci tekilayı bir çırpıda

kıfama diktim. Kulağımın dibinde fısıldayarak, kulağımı karıncalandırarak anlatmaya başladı.

Babasının çok şeye gücü vardı ve gücünü kızı için kullanmaktan hiç mi hiç çekinmiyordu. İsteddiği alana el atabilir ve istediği başarıyı yakalayabilirdi NY. Bunun farkındaydı. Şu dünyada tek özendiği şey bir yazar olmak, insanlara bambaşka dünyaların kapılarını aralayan romanlar döktürmektir. Ne var ki bu konuda babasının şişkin cüzdanının bile çare olmayacağı derecede yeteneksizdi. Hep kitaplarını kitapçı rafalarında görmeyi, imza günleri düzenlemeyi, televizyon programlarına çıkıp yazdıkları hakkında ahkâm kesmeyi istemişti. Başka bir isteği daha vardı: Babasını şaşırtmak! Bugüne kadar sahip olduğu her şeyi altın kâseler içinde kendisine sunan babasına, onsuz bir iş yapabilecek yetenekte olduğunu göstermek. Bunu, babası verdiği desteği gözünün içine soktuğundan, onu kendini ispata mecbur bıraktığından yapmıyordu. Babasını şaşırtmak, memnun etmek istiyordu, o kadar. Önüne bir dosya koyacak ve “Bak, bunu ben yazdım baba” diyecekti. Bu da NY’nin hayaliydi işte.

“Benim dosyamı satın alacak olan babanın parası değil mi? Onu basacak olanlar da babanın tanıdıkları. Yoksa her önüne gelen her istediğini bastıramıyor, bilesin diye söylüyorum. Benim yazdığım bir şeyi babanın masasına bırakarak, onun imkânlarıyla bastırarak nasıl bir başarı ve tatmin hedeflediğini anlayamıyorum.”

Öfkelenmişti.

“Beni anlamayı beklemiyorum zaten. Hem anlamam da gerekmiyor. Sadece teklifim aklına yatıyor mu, onu söyle bana. Sana çok damdan düşer gibi görünebilir belki ama, bu fikir şimdi burada çıkmadı ortaya. Bir süredir benim için yazmayı kabul edecek uygun birini nasıl bulurum diye düşünüyordum zaten. Dünyada hayalet yazarlar var biliyorsun, ilk kez senle ben yapmayacağız bunu. Seninle çalışmak istememin

sebebi, yazdıklarını önemsemeyişin. Yani günün birinde ‘Hayır onları aslında ben yazdım’ diye ortaya çıkmadan filan korkmama gerek yok. Hatta eğer kabul edersen bunu düzenli bir iş haline bile getirebiliriz. Benim adıma kitaplar yazmaya devam edebilirsin. Bu ciddi bir iş teklifi Süreyya. Bu yüzden söylediklerimi ciddiye al.”

“İyi yazamadığını bilecek kadar edebiyattan anlıyorsun. Buna edebiyattan anlamak yerine bir tür erdem bile diyebiliriz. Yani senin yaşındaki kızlar acıklı aşk şiirleri yazıp onların harika birer sanat eseri olduğuna inanmaya bayılırlar. Yazmakta başarısız olduğunu peşinen kabul ediyorsun, ama henüz okumadığın bir dosya için para vermeye, adını benim kalemime teslim etmeye de hazırmış gibi davranıyorsun. Daha önce yazdığım bir şeyi okudun mu ki bu kadar güveniyorsun çantamdaki dosyaya?”

“Benden çok daha iyi olduğunu bilmek için dâhi olmaya gerek yok. Seni tanıdığımda radyoda edebiyat programları yapıyordun. Birkaç kez özellikle açıp dinledim seni. Kendi program kayıtlarım dışında radyo dinlemediğimi tahmin edersin sanırım. Senin kadar okumuş biri yazmaktan da azıcık nasiplenmiştir diye umuyorum. Aslında iyi yazdığından yana pek kuşkum yok. En azından denemeye değer.”

Sesindeki güvenden nefret etmiştim. O sesi yarım saat daha dinledim. Tombul yanaklı babaşkosunu şaşırtmak isteyen bu küçük kız çocuğunu kendime patron almakla ne kaybederdim sanki? Dokuzuncu tekilayı yuvarlarken, bu konuda daha fazla düşünemeyeceğime karar verdim. Düşünmeye çalışmak beynimi ağrıtıyordu. Onun cıvık cıvık oyunlarına alet olmak hiç de onurlu görünmüyordu, ama ne NY ne onun kitapları ne benim yazdıklarım ne de onurlu olmak umurumdaydı o sırada. Hâlâ konuşmaya devam ediyordu. Susması için çantamdan dosyayı çıkarıp barın üzerine bıraktığımı hatırlıyorum.

Sabah uyandığımda eve nasıl geldiğimi hatırlayamıyordum. Aklıma ilk gelen NY'ye verdiğim dosya oldu. Sonra da gecenin bir bölümünde İstiklal Caddesi'nde bir başıma dans ettiğim... Ama hikâyenin bu son kısmını kendime pek yakıştıramadığımdan, aklıma üşüşen karelerin bulanık bir rüyaya nit olma ihtimaline yüklendim. O utanç verici rüyada muhtemelen gitarını sırf elbisesine uysun diye taşıyan ve borazan sesiyle şarkı söylemeye çalışan bir sokak şarkıcısının karşısında, hangimizin daha sefil olduğuna dair bir kamuoyu araştırması başlatmak istercesine, çantamı bir o yana bir bu yana sallayarak dans ediyordum. Dosya çıkınca çantam da, ruhum da hafiflemişti.

İki gün sonra NY beni aradı. Sesini aldığımda aklıma gelen ilk soru telefonumu nerden bulduğunu söyledi. Gülerek cevap verdi:

“Geçen gece sandığımdan daha sarhoştun sanırım. Telefonunu kendin verdin bana. Hatta hesap numaranı bile verdin. Parayı yatırmadan önce dosyayı okumamı, eğer beğenmezsem anlamayı yok saymamı da sıkı sıkı tembih ettin. Dürrüst bir insan olduğumu söylemeliyim. Fakat ben yazdıklarına güvendiğim halde sen kendine pek güvenmiyordun sanırım. Ne yalan söyleyeyim, bu halin beni biraz üzdü.”

Sinirden çatlayacak gibiydim. Bu velet benimle böyle üstten, dalga geçerek konuşma hakkını nerden buluyordu.

“Edepli ol biraz. Benimle ilgili yorum yapma hakkını sana kim verdi?”

“Tamam tamam, sadece şaka yapıyordum.”

“Yapma.”

NY ciddileşti. Anlaşmadan caymamdan korkmuş olmalıydı.

“Parayı hesabına yatırdığımı söylemek için aradım.”

“Ne yani iki günde okuyup bitirdin mi?”

“Bu iş ne kadar önemsedığımı sana bir türlü anlatamıyorum ben. Haftalarca okumayacağımı sanıyordun herhalde.”

“Bir şey sandığım yok. Şaşırmak suç mu?”

“Dosyayı birkaç gün içinde babama vereceğim. Eğer karardan cayacaksan bunu şimdi yapmalısın. Sonra, geç olacak.”

Dosyanın umurumda olmadığını, onunla ne isterse yapabileceğini söyledim. Böylece küçük patronumla yıllar sürecektik ilişkimiz başlamış oldu.

Bankaya gidene kadar bu işten ne kadar para kazandığımı bilmiyordum. O gece barda para konuşup konuşmadığımızı bile hatırlamıyordum. Belki bana bir rakam önermişti ve ben de kabul etmiştim, belki de hizmetime kafasına göre bir bedel biçmişti. Bankaya gittiğimde, NY’nin bu işi sandığımdan çok daha fazla önemsedığını söylerken ne kadar haklı olduğunu gördüm. Orada küçük bir servet yatıyordu. Herhangi birinin bir kitaptan kazanamayacağı kadar çok para. NY’nin babası kızının neye ne kadar para harcadığını takip etmiyor olmalıydı. Küçük bir kızın bu kadar çok paraya sahip olmasının tehlikeli olabileceğini düşündüm. Para benim hesabıma geçince durum değişiyordu tabii.

Bir buçuk ay sonra bütün edebiyat dergileri *Roman-tik tren*’den bahsediyordu. (Romana bu adı vermiştim. Ve sonradan fark edeceğim gibi NY sadece adını değiştirmemekle kalmamış, ona verdiğim dosyanın tek bir noktasına dahi el sürmemişti. Bunu edebiyattaki beceriksizliğinin farkında olmasına mı, yoksa bana olan saygısına mı yormam gerektiğini düşünüp, hemen ilk şıkkı seçtim.) Her şeyin bu kadar hızlı gelişmesine şaşırmıştım. Eleştirmenler kitabı öve öve bitiremiyor, abartılı bir iştahla Türk edebiyatının henüz 18 yaşında genç ve güçlü bir kalem kazandığından bahsediyorlardı. Bütün kitapçıların ön raflarında yerini alan kitap ülkenin en büyük yayınevlerinden birinden çıkmıştı ve reklam meselesine epey asıldıkları belli oluyordu. O günlerde posta kutumda bir paket gördüm. İrice bir zarftı. Mektup almaya alışkın olmadığımдан epey şaşırdım. Zarfın içinden kitap çıktı. NY

benim için imzalamıştı. “Sevgili Süreyya’ya kırlangıç çokluğunda sevgiler...” Bu kız bu lafları kimlerden öğreniyordu! Güleyim mi ağlayayım mı bilemedim.

Çok geçmeden NY’yi televizyonda edebiyat programlarında görmeye başladım. Kendisine sorulan soruları tatlı tatlı yanıtlıyordu. Bu cevapları ayna karşısında defalarca prova ettiğine emindim. Bir kaşını yukarı kaldırışı, konuşmasının aralarına ölçülü “mm”lar ekleyişi, boynuna sardığı entel şalı ve çokbilmiş cevapları beni hayrete düşürüyordu. Allah için hiçbir açık vermeyerek rolünü gayet iyi oynuyordu kız. Ben katiyen NY kadar kıvıramazdım bu işi. O tam paketlerin, rafyaların, renkli kutuların insanıydı. Bir şeyi nasıl alıyıp pullayacağını, hangi durumlarda hangi kimliklere gireceğini, kısacası neyin prim yaptığını biliyordu. Bu iş için iyi oyuncu olmak gerekiyordu. Onda fazlasıyla olan bir meziyetti bu. Dolayısıyla aslında bu ani başarıyı hak ettiği bile düşünülebilirdi.

NY ve ilk romanı uzun süre edebiyat dünyasını meşgul etti. Kendisine bundan sonra ne yapacağı sorulduğunda yeni bir proje üzerine çalıştığını, ama bitmeden bu konuda konuşmak istemediğini söylüyordu. Bir de kulp bulmuştu buna. “Yazarken yeni bir dünyaya giriyorum. O dünya tümüyle bana ait olmalı. Hakkında konuşmaya başlarsam büyüsünün bozulacağından korkuyorum. Bu konuda konuşmak için beklemeniz gerekecek.” Büyümüş de küçülmüş bir çocuktu. Nasıl bilmiş, nasıl güvenli, nasıl havalıydı. Onun bu hali bende tiksinti uyandırıyordu.

Kitap çıktıktan iki ay sonra beni aradı. Telefon çaldığında bacaklarımı önümdeki sehpa uzatmış, elimde kumanda, kanalları geziyordum. Bir haber bültenine denk gelince durdum. Bülteni sunan kadın yavruağzı bir ceket giymişti. Yavruağzı renginden de, bu rengin adından da nefret ederim. Dünyanın en zorlama isimlerinden biri bana kalırsa.

Hayatım boyunca yavruağzı renkte bir kıyafetim olmadı. Yavruağzı ceketli kadın haberleri gözlerini kısa kısa sunuyordu. Fazla mimikli spikerlerden hoşlanmam. İnsan onları izlerken anlattıklarını dinleyemiyor. Çok makyajlı, çok güzel, çok çirkin olanlardan da hoşlanmam. Spiker dediğin varlığıyla haberin önüne geçmemeli. Mesela kadın Tarlabası'nda işlenen bir cinayetten bahsediyordu, ama ben o sırada anlattıklarından çok ceketinin rengiyle ilgiliydim. Sonra ekrana yolun ortasında yatan üzeri gazete kâğıdıyla örtülü bir ceset görüntüsü geldi. Bu cesetlerin üzerinin neden hep gazeteyle örtülü olduğunu düşündüm. Polis ya da cesedi bulan vatandaşlar yanlarında hep gazete mi taşıyordu? Sonra da cesedin üzerine örtülen gazetenin bu işten bir zarar görüp görmeyeceği geldi aklıma. Malum, ortalık marka uzmanları, imaj danışmanlarıyla dolu. Sen tut gazetene doğru haberin sesi, yansız haberin bilmem nesi diye bin bir türlü marifet biç, sonra da insanlar gazeteni bir ölünün üzerinde görsünler. Pek çok insan bir ölünün üzerine örtülen bir gazeteyi okumak istemeyebilir. Yavruağzı ceketli spiker yeniden ekranda belirdi. Telefonum çalmaya başladığında sarhoş araba kullanırken polis tarafından çevrilen bir şarkıcının haberini sunuyordu spiker. Ahizeyi kaldırdım ve NY'nin sesini duyunca hiç şaşırmadım. Arayacağını biliyordum.

Yüz yüze konuşmamız gerektiğini söyledi. Ne isteyeceğini biliyordum. İkinci bir romana ihtiyacı vardı. Sağda solda yeni romanı üzerine çalıştığını anlatırken bana fikrimi sormamıştı. Başarı sarhoşluğundan ayılır ayılmaz kapıma geleceğini biliyor, elime düşmesiyle birlikte keyiflenmeyi bekliyordum. Görüşme teklifini kabul ettim.

“Nerede buluşalım?” diye sordu.

“Pierre Loti” dedim. “Senin gibi biri oralarda birkaç fotoğraf çektirmeli. Belki gazetelere filan vermek istersin daha sonra. Ya da kitabın arka kapağına koyarsın. Pierre Loti’de

oturmuşsun, bir düşün. Elinde pipo, boynunda uçuşan bir atkı, hani şu Nedim Darlı'nın programında taktığın türden. Şık bir fotoğraf olmaz mı, ne dersin?"

"Neden benden nefret ediyormuş gibi davranıyorsun Süreyya? İş yaptığımızı sanıyordum."

"Etmiyorum. Bugün saat beşte Pierre Loti'de."

"Tamam."

Kalbini kırmak hoşuma gidiyordu. Onu kıskanıp kıskanmadığımı düşündüm. Bu pekâlâ mümkün olabilirdi. Kendime itiraf edemesem bile, yazdığım bir romanın başkasının adıyla basılıp çok satanlar listesine yerleşmesi oldukça sinir bozucuydu. Sonra kitabın o listede duruyor olmasının harika bir roman olmasından kaynaklanmadığını hatırlattım kendime. Kimin, daha doğrusu kimin kızının yazdığıyla ilgiliydi bu. NY'ye vermektense yayınevlerine gönderseydim bu kitabı, değil bestseller olması, basılması bile hayal olurdu. NY'yi kıskanmanın akıllıca bir iş olmayacağına karar verdim. Bu karar, sonrasında hayatımı epey kolaylaştırdı.

NY ile buluşmak için evden çıkmaya hazırlandığım sırada Rıdvan aradı. Sesi pek iyi gelmiyordu. Her şeyin yolunda olup olmadığını sordum, hali beni endişelendirmişti. “İyiyim” dedi. Beni özlediğini, biraz konuşmak istediğini söyledi.

“Evden çıkmak üzereyim. Biraz işim var bugün. Yarın buluşsak olur mu?”

Rıdvan bir isteği yineleyecek biri değildi. Kolay kolay bir şey isteyecek biri de değildi zaten. O an bana gerçekten çok ihtiyacı olsa bile üstelemezdi. Üstelemedi de. Fakat telefonu kapadıktan sonra aklım onda kaldı. Daha geç bir saat için bile olsa randevulaşsaydım keşke diye düşündüm.

Apartman komşum Madam Karin’i saymazsak, Barcelona’dan döndükten sonra sohbet etmek amacıyla görüştüğüm tek kişi Rıdvan olmuştu. Artık televizyon için çeviri vermiyordu bana. Çalışma sistemlerini değiştirmişlerdi çünkü. Ama bir yerlerden çeviri işleri kalmaya çalışıyordu sırf bana yardım olsun diye. Bazen kullanım kılavuzları, bazen internet sitesi içerikleri, bazen çok ağır olmayan makaleler. Eskisi kadar sık olmasa da elinden geldiğince iş paslıyordu hâlâ. Arada sırada buluşuyor, her zamanki gibi havadan sudan konuşuyorduk. Onu ne kadar zamandır tanıdığımı düşündükçe Rıdvan hakkında bildiklerimin azlığına şaşıırıyordum. Son maceramı saymazsak o da benim hakkımda pek bir şey biliyor sayılmazdı. Pek çokları bunun gerçek bir

arkadaşlık olmadığını düşünebilir, ama ben aramızdaki bağın sağlamlığından yana kuşku duymuyordum. Arkadaşlık iki insanın birbirine günlük rapor vermesi, hayatlarının tüm ayrıntılarını paylaşması demek değildi. İki insanın birbirine iyi gelmesi yeterliydi bana kalırsa. Herkesin bir şeyler sakladığı, bir şeylerin arkasına gizlendiği şu hayatta, en iyisi, bu tür sıkıntılara girmeyi gerektirmeyecek meselelerden bahsetmekle yetinmekti.

Yine de zaman zaman Rıdvan'ın dünyasını merak ettiğim olurdu. Arkadaşlarından bazılarını tanıyordum. Süleyman vardı mesela. Sektör dergilerinde çalışan bir çocuk. Rıdvan'ın eski arkadaşıydı. Sürekli yeni dergi projelerinden bahseder, çeşitli oda ya da meslek birlikleriyle görüşüp onlara dergi teklifleri götürür; kimilerini kabul ettirip küçük ekipler kurarak işe koyulur, pek çoğu nihayete ermeyecek bir dolu iş için gece gündüz demeden çalışırdı. Gördüğüm en azimli insanlardan biriydi. Ortalık proje kaynadığından, hemen her işi hayal kırıklığıyla sonuçlanırdı. Süleyman yılmaz, yürüyen bir işin parçası olmak yerine bütün enerjisiyle yeni projeler üretmeye çalışırdı. Şimdiye dek çalıştığı dergilerin bir kısmına çeviri yapmışlığım vardı. Rıdvan biraz da arada çeviri işi çıkar diye tanıştırmıştı beni onunla. Arada bir buluşup kafaları çektiklerini bilirdim. Böyle zamanlarda ne konuşurlardı acaba? Benim yanımdayken bildiğim gibiydi de, mesela Süleyman'la birlikteyken nasıl biriydi Rıdvan?

Sonra Ayla diye bir kız vardı. Moleküler biyoloji üzerine doktora yapıyordu. Alanını gayet net hatırlıyorum, çünkü hayatımda böylesine zekice görünen bir iş üzerine çalışan başka kimse olmadı. Birkaç kez Rıdvan'ın yanında görmüştüm kızı. Tanıştırılmıştık, ama pek bir sohbetimiz yoktu. Beni görünce merak ve sanki biraz da memnuniyetsizlikle baştan aşağı süzerdi. Biraz da o yüzden Rıdvan'ın sevgilisi olduğunu sanmıştım ilk başlarda.

Bensiz zamanlarında Rıdvan'ın ne yaptığına dair fazla bir fikrim yoktu. Gereksiz bilgiler ansiklopediliğine soyunmadığım zamanlarda okuduğumuz kitaplardan, sevdiğimiz filmlerden, bazen de politikadan konuşurduk. Bütün bunlar birbirimiz hakkında pek çok şey bilmemize yeterdi yetmesine, ama gündelik hayatlarımıza dair bildiklerimiz çok daha sınırlıydı. İşlerinin iyi gittiğini biliyordum. Televizyonda yükselmiş, iyi para kazanmaya da başlamıştı. Ama mesela anesi ve kardeşi depremde öldükten sonra geriye kimi kimsesi kaldı mı onu bilmiyordum. Beraber İstanbul'a gelip çalıştığı akrabasıyla görüşüp görüşmediğini de öyle. Çok kişiyi tanıyan, tanıdığı herkesin yardımına koşan biriydi Rıdvan, ama o kimden yardım isterdi, kimi kendine yakın hissederdin bilmiyordum. NY ile buluşmak için evden çıktığımda Rıdvan'ı ertelediğim için huzursuzluk duyuyor, kendimi kötü hissediyordum.

Mezarların arasından geçerken mezar taşlarını incelemeyi ihmal etmedim. Çoğu insan gibi mezarlıkları sevmem, ama Pierre Loti'ye çıkan o yokuş apayrı bir his uyandırır üzerimde. Yokuşu tırmanırken kendimi, kendime mezar taşı beğenirken bulurum. Yaşayan birinin ölümü üzerine plan yapması ne korkunç şeydir halbuki. Sırf bu yüzden yaşlıların biriktirdikleri kötü gün parasına "kefen parası" denmesinden bile tedirgin olurum.

Tepeye vardığımda, NY çay bahçesinde oturmuş, beni bekliyordu. Onun yokuşu tırmanmayıp, arka yoldan arabayla geldiğine emindim. Ne yürümeyi göze alabilirdi ne de mezar taşlarına tahammül edebilirdi. O kadar hayat doluydu ki hemencecik yoruluyordu!

Oturduğu masaya yaklaştığımda endişeli olduğunu fark ettim. Endişeliydi çünkü isteğini kabul etmeyeceğimden korkuyordu. Oysa tadını aldığı bu başarıyı sürdürmek, babası ve babasının ardına sığındığını düşünen çevresi tarafından

takdir toplamak istiyordu. İlk operasyondan hedeflediği başarıyı almış olması iştahını daha da kabartıyordu. Buluşmaya giderken herhangi bir konuda karar vermiş değildim. Onun her haline sinir oluyordum; ama NY için roman yazmak ya da yazmamak benim için ahlaki bir karar değildi. İyi para verdiği ya da bunun bana bir zararı olmayacağı için yazabileceğim gibi, sadece canını sıkamak için yazmayabilirdim de. Dolayısıyla biraz da onun buluşma esnasında yapacakları, söyleyecekleri belirleyecekti tavrımı. Belki de bunu sezdiğinden, oldukça gergindi NY. Ne desem suyuma gidiyor, beni kızdırmaktan çekiniyordu. Telefonda apır sapır konuşan, dalga geçermiş gibi imzalı kitap gönderen o değildi sanki. İmzalı kitap meselesi aklıma gelince bir parça sinirlendiysem de kendimi sakinleştirmeyi becerdim. Karşımda duranın ne olduğu konusunda sık sık kafam karışıyordu. Bazen koca bir kadın, bazen çocuktı. Çocuk olması gereken bir yaşıydı, ama şüphesiz kafası yaşlılarından başka türlü çalışıyordu. Ona baktıkça zaman zaman masanın üzerinde bacaklarını ayırarak oturduğu, kendini cıvıltılı bir hediye paketi gibi Veysi'ye sunduğu o an gözümde canlanıyordu. Bu görüntü beni ne üzüyor ne de öfkeliendiriyordu. Sadece o kızla yıllar sonra yeniden, hem de böyle bir mesele için bir araya gelmemize şaşıırıyordum.

NY'yi tanıdığım günden beri üzerine pek çok farklı kimlik geçirdiğine, her bir kimliği ütülü bir elbise gibi kuşanıp üzerine yakıştırdığına şahit olmuştum. Her biri öylesine ona aitti ki, hangisinin gerçek olduğunu anlamak olanaksızdı. Hepsi NY olabileceği gibi, hiçbirinin o olmayışına da şaşırmazdım. O gün karşımda duran kız hakiki bir melek elbisesi giyip gelmişti. Uysal, ağırbaşlı ve görünürde gerçekten iyi niyetliydi. Konuşmasına teşekkür ederek başladı. Bana karşı dürüst olacak, açık konuşacaktı. Onun için ne yaptığımı bilmem mümkün değildi. Hayatı boyunca babasının gücü

altında ezilmiş, tek başına bir şey yapamamış olmanın zavalılığını duymuştu. Hayatının geri kalanında da bunun böyle olacağını biliyordu. Ama benim yardımlarımla her zaman hayalini kurduğu bir adım atmıştı. Yalandan bir adım da olsa bu, hayatını da, insanların ona bakışını da değiştirmişti. Bunun uyduruk bir roman olduğunu, sadece babasının nüfusu sayesinde basıldığını düşünenler bile okudukları zaman fikirlerini değiştiriyorlardı. Konuşmanın burasında son derece zekice bir manevra yaparak romanı ve beni överek göklere çıkardı NY. Bunu neden yaptığını göremeyecek kadar salak değildim, ama yine de hoşuma gitti. Bir parça yumuşadığımı hatta tabiri caizse gaza geldiğimi bile söyleyebilirim. Kendi kendime yeteneğimin birilerinin işine yarıyor olması fena bir şey değil, diye bile düşündüm. Kibir, insanın, insanlığın en büyük düşmanı...

Artık çevresinde gerçekten saygı görmeye başladığını söyledi NY. Bunu kaybetmek istemiyor, kendisine başka türlü bir gelecek çizmenin hayallerini kuruyordu. Daha evvel de sormuş olduğum soruyu yineledim. İyi ama nasıl oluyor da, içi bu kadar rahat kabulleniyordu başkasının yazdığı bir kitabın başarısını? Bu oyunu oynaması bir yere kadar anlaşılabilir olsa dahi, sonucu bunca içselleştirmesi, en az kandırdığı insanlar kadar bu sonuca inanması bana garip görünüyordu. NY bazen olanı değil, olmasını istediğimizi yaşamayı tercih edebileceğimizi söyledi. Gerçeği bilenlerin sayısı çok değilse bunu yapmayı kolaylıkla başarabileceğimizi de. Yaşından büyük konuştuğuna, üstelik doğru bir tespit yaptığına hiç şüphe yoktu. Bu kızdaki etkilenmemek mümkün olmayacaktı. Sonra yalvarır gibi gözlerini gözlerime dikti. Ne usta bir oyuncuydu böyle, gözbebekleri titriyordu.

“Bunu bilen sadece ikimiziz. Ne olur inanmama izin ver. Ne olur devam etmeme izin ver.”

Bana karşılığında sunacağı imkânlardan bahsetse anın

büyüsünü kaçırp, yaptığımızın sadece basit bir pazarlık olduğunu hatırlamama yol açabileceğini bildiği için olsa gerek, teatral bir yakarışla sınırlandırmıştı teklifini. Kabul ettim. Kabul etmekte hiçbir sakınca görmedim. Onun için yazmaya devam edecektim. Ama çok uzun vadeli bir cevap vererek, kendimi sınırlandırmak istemiyordum. İki sevgili gibiydik. O sonsuz bağlılık, sadakat istiyordu; bense bugün için verdiğim sözlerden yarın sorumlu tutulmaktan kaçınıyor, istediğim an gidebileceğimin garantisini muhafaza etmeye çalışıyordum.

İkinci dosyayı ona bir seneden daha erken bir zaman içinde teslim edecektim. Sonrakiler için de birer yıl dediyse de, her sene bir roman döktürecek kadar seri üretim yapamayacağına ona izah ettim. Ta ki ben vazgeçene kadar işbirliğimiz sürecekti. Bana vereceği parayı yarısı avans, yarısı da dosyanın tesliminde olmak üzere iki taksitle yatırırsa daha rahat edebileceğini söyledi. Kendince yazarken açlık çekmemi, daha doğrusu para kazanmak için başka işler yaparak onun kitabını ihmal etmemi engellemeye çalışıyordu. Yine de kendimi “Yarısı şimdi, yarısı iş bittikten sonra diyorsun yani” diye dalga geçmekten alamadım. “Günün birinde artık yazmak istemeyebileceğimi kendine hep hatırlat ama, olur mu?” diye yinelemekten de geri durmadım. Esprili bir cevap verdi:

“Bakarsın zaman içinde seni okuya okuya ben de yazmaya başlarım ve sana ihtiyacım kalmaz.”

Güldüm, gerçekten komik bulmuştum. Dahası, bunu söylerken bütün oyunlardan soyunmuş, içinden geldiği gibi konuşmuş ve gerçekten de sevimli oluvermişti.

“Bunu yapabilmeyi çok isterdim Süreyya. Gerçekten isterdim. Gel gör ki Türkçe derslerinde mektup bile yazamazdım ben. Şimdi en çok da Türkçe ve edebiyat derslerime giren hocalarımla ne kadar şaşırmış olabileceğini düşündükçe gülüyorum zaten.”

Güldüm, yine komikti.

Eve dönerken yazmak için bir sebebimin olmasına seviniyordum. Hayatımda yeni bir dönemin başladığını hissediyordum. Yazı yazmak, yazdıklarımı biraz garip bir metotla bile olsa satıp para kazanmak iyi olacaktı. Çeviri işleri beni geçindirecek kadar para kazandırmıyordu ve yıllardır sadece yolculuklarımın değil, hayatımın da garantisi olan bankadaki param artık fazla bir şey vaat etmiyordu. NY ilk kitabın parasını yatırımasaydı, yeniden düzenli bir iş bulmak zorunda hissedebilirdim kendimi. Hiçbir zaman lüks bir yaşamı sürmemiştim, ama parasız kalma korkusuyla da tanışmam gerekmemişti. Bu açıdan oldukça şanslıydım. Belli bir yaştan sonra parasızlıkla tanışmak benim için kötü bir deneyim olabilirdi. Yeni işim hem maddi hem manevi anlamda soluklanmamı sağlayacaktı yani. Bir yandan parayla ilgili sorunları çözdüğüme sevinirken, diğer yandan da yazacağım kitabı düşünüyordum. Eve iyice yaklaşmışken yolumun üzerindeki billboardlardan birinde bir Rus sirkinin afişini gördüm. İlk gösteri pazar akşamı yapılacaktı. Daha önce hiç sirke gitmemiştim, ama yine de bir sirk cambazıyla ilgili yazabileceğimi düşündüm.

“Postanede beklediğimin ertesi günü askerler gelip evi aradılar. Sivil giyimli dört kişiydiler. Koskoca evin altını üstüne getirdiler. Babanın nerede olduğunu sordular bize. Bilmiyorduk. Çeşminaz Hanım en son Ankara’ya giderken görmüştü oğlunu. Ben ondan fazla olarak pazartesi günleri telefonda sesini de işitmiştim. Önceki gün aramayışı aklımı kurcaladıysa da fazla üzerinde durmamış, işlerinin yoğunluğuna ya da hatla-rın müsait olmayışına vermiştim. Ben ki vesveseciyimdir, buna rağmen o kadar da garipsememiştim konuşamayışımızı. Nasılsa bir yolunu bulup bana ulaşır, telgraf çeker, mektup yazar, hiç olmadı bir dahaki hafta telefon eder, hatta belki sürpriz yapıp çıkar gelir diye düşünmüştüm. Askerler eve gelinceye dek böylesine bir sıkıntıyla karşı karşıya olduğumuzu anlamamıştık bile.”

Ne feci bir gündü... Bugün bile aklımda. Şaşkınlık ve endişeyle büzülüp kalmıştık salonun ortasında. Bu adamların evimizde ne aradığını, ne diye Ayhan’ı sorup durduklarını, dahası Ayhan’ın nerede olduğunu bilmi-yorduk. Olup bitenlere hiçbir anlam veremiyorduk. Adamlardan biri, uzun boylu, pis suratlının tekiydi. Beni anlamadığım suçların müsebbibi gören cüretkâr gözlerle, kuşkuyla bakıyordu bir karnıma, bir de yüzü-me. Kocamı karnımda sakladığımı sanıyordu herhalde. Diğerleri evin altını üstüne getirirken, o gözlerindeki galiz bakışı korumakla birlikte, nezaketini hiç bozmadan, sizli bizli konuşarak, evirip çevirip hep aynı soruyu, Ayhan’ın nerede olduğunu soruyordu bize. Askeriye-nin kaide-lerindendi belki bu nezaketi koruma mecburiyeti, bilemem. Ama bir

yandan evimizi köşe bucak ararken, bir yandan da çaya gelmiş misafirler gibi zarafet içinde konuşuyor olmaları ağır geliyordu çoktan lime lime olmuş sinirlerime.

Çeşminaz Hanım “Ne yaptı oğlum? Suçu nedir?” diye sordu, lakin cevap veren olmadı. Anladık ki tıpkı filmlerde olduğu gibi böyle durumlarda soru sormak ve cevap almak bir tek onların hakkıydı.

Kocam, vazife aşkıyla yanıp tutuşan, milletine, ülküsüne bağlı bir asker, vatanperver bir adamdı. O vatanım milletim diye ölüp biterken, aynı yola baş koyduğu meslektaşlarının bir suçlunun izini sürer gibi ardına düşmeleri aklımı karıştırmıştı. Bu işlerden anlamıyorsam da kocama itimadım tamdı. Onun kaçmasını yahut kovalanmasını icap ettirecek bir iş yaptığına inanamıyordum. Muhakkak bir yanlışlık olmalıydı. Nasılsa her şey yakında ortaya çıkacak, her ne için karalandıysa adı, yeniden aklanacak diye düşünüp sakin olmaya çalıştım.

Evden ayrılırken yanlarında bizi de götürdüler apar topar. Kapıda bekleyen sivil beyaz arabaya nazıkçe oturtular. Çeşminaz Hanım buz gibi olmuştu. Hem ana yüreği meraktan çıldırıyor hem de olan bitenin ne kadarı komşulara seyirlik film çıkarıyor diye tedirgin gözlerle etrafı kolaçan ediyordu. Bizi birliğe götürüp ayrı ayrı sorguladılar.

“Ayhan nerede?”

“En son ne zaman gördünüz?”

“Neler konuştunuz?”

“En son ne zaman konuştunuz?”

“Neler anlattı?”

“Son zamanlarda nelerden bahsediyordu?”

“Askeri meseleler hakkında konuşur muydu?”

“Kimlerle görüşüyordu?”

Hiçbir şey bilmiyordum. Kocam vazife için evden çıkıp gitmiş, düne kadar her pazartesi postaneden beni aramıştı, o kadar. Telefonda konuştuklarımız sıhhatim, bebeğin sıhhati, Çeşminaz Hanım’ın keyfi gibi gündelik konularla sınırlıydı. Evet, gitmeden evvel yaptığımız sohbetlerde arada bir yurt sevgisinden dem vurduğu olurdu. Ama daha fazlasını bilmiyordum. Üstelik anlamıyordum da vatanperverlikteki suç unsurunu.

Birkaç saat sonra Çeşminaz Hanım'la beni beraberce saldılar. Çeşminaz Hanım'ın yüzü kireç gibi beyazdı. Hani kesseler, o an bir damla kanı akmazdı. Yol boyunca ağzını açıp tek kelime olsun konuşmadı. Hamilelik haberinden sonra onca üzerime düşüp, rahatımı tesise çalışan kadın, sanki varlığını tümünden unutmuş, kendi içine dalmıştı. Eve girer girmez yorgun olduğunu bahane ederek odasına kapandı. Acısını benimle paylaşmaya yanaşmadı. Ölmeyi bekleyen yabani bir hayvan gibi kaçıp, göz yaşlarında saklandı. Odasına kilitletiği hıçkırıkları, köpüren dalgalar misali yükselip duvarlarda kırılarak, kapı altlarından, halı saçaklarından ve duvar sıvalarından sızarak evin dört bir yanına yayıldı.

“Neden gelmiş askerler peki?”

Süreyya'nın sorusu, Çeşminaz Hanım'ın tozlu hatırasını tuzla buz edip dağıttı. Yıllardır yeterince evirip çevirdiğim hatıraları parlatmaya ara verip kızımı cevapladım:

“Babanı arıyorlardı.”

“Ne yapmış ki babam? Niye arıyorlardı?”

“Vazifesini. Belki biraz daha fazlasını. Benim aklım o kadarına ermez.”

Eve vardığımda aklıma ilk gelen şey, evden çıkarken düşündüğüm son şey oldu: Rıdvan. NY ve kitap meselesine dalınca, gündüz yaptığımız konuşma tamamen aklımdan çıkmıştı. Telefonda sesi hiç iyi değildi. Ya hastalanmıştı ya da canını sıkkan bir şey olmuştu. Ertesi günü beklemeden aramamın daha iyi olacağına karar verdim. Telefon ancak altıncı çalışında açıldı.

“Neredeyse kapatıyordum. Evde değilsin sandım bu kadar geç açılınca.”

“Süreyya?”

“Evet, kimi tercih ederdiniz beyefendi?”

Gülerek konuşuyordum. Moralsız ya da hasta biriyle konuşurken azıcık umursamaz ve eğlenceli bir tavır takınmak iyidir. Bu, karşınızdakinin sorununu daha da büyütmesine engel olur. Bazı şeylerin önemini belirlerken, etrafımızdakilerin ses ve mimiklerinden bile etkileniriz. Ben de şansımı denemiştim, ama işe yaramamıştı. Cevap vermeyip sessiz kalışından hiç de şaka yapacak halinin olmadığı anlaşılıyordu.

“Rıdvan, iyi misin sen? Neyin var? Bak beni meraklandır-dın bugün.”

“İyi değilim Süreyya.”

Hıçkırır gibi konuşuyordu. Bu kadarını beklemiyordum. Gerçekten ters giden bir şeyler olduğu muhakkaktı.

“Ne oldu Rıdvan?”

“Telefonda konuşulacak şeyler değil.”

Merakımın yerini endişe almıştı. Sorunun ne olabileceğiyle ilgili fikir yürütemiyordum.

“Yarını beklemeyelim o zaman. Buluşalım hadi. Nereye gelayım?”

“Ben dışarı çıkamam Süreyya. Buraya gelir misin?”

Daha evvel hiç Rıdvan’ın evine gitmemiştim. Onunla arkadaşlığımızın tuhaf noktalarından biri de buydu. Eve taşındıktan sonra da tıpkı otel günlerimde olduğu gibi misafire karşı herhangi bir sempatiim olmadı. Ama nadir de olsa arkadaşlarımı ziyaret etmişliğim vardı. Oysa Rıdvan’ın evine hiç gitmemiştim. Beni davet mi etmemişti, ben mi gitmek istememişim, yoksa denk mi gelmemişti, emin değildim. Üsküdar’da oturduğunu biliyordum. Zaten sadece o kadarını biliyordum. En kısa zamanda orada olacağımı söyleyerek adresini aldım. Bulamayacağım bir yer değildi. Rıhtım’ın hemen karşısındaki sokaklardan birinde oturuyordu. Motor-dan iner inmez sokağı buldum. Sokağın başındaki apartmanın üçüncü katında oturduğunu söylemişti. Endişe ve aceleyle merdivenleri tırmandım. Kapıyı çaldım. Birkaç saniye sonra içeriden Rıdvan’ın telaşlı ve bitkin sesi geldi:

“Kim o?”

“Benim, Süreyya.”

Gelenin kim olduğunu sormasını garipsemişim. İnsan birini beklediği zamanlarda genellikle kimin geldiğini sormadan kapıyı açar. Beklediği başka birileri olup olmadığını düşündüm. Sesi ne kadar da tedirgindi.

Kapı açıldı ve Rıdvan vücudunu kapının ardına saklamış olarak başını dışarı uzattı. Onun böyle banyodan yeni çıkmış biri gibi davranması normal şartlarda beni güldürebilirdi, ama yüzündeki dehşeti fark edince gülmekten vazgeçtim.

Yüzü bembeyazdı. Gözleri kan çanağına dönmüştü. Dokunsam ağlayacak bir hali vardı. O işi ben gelmeden önce

yaptığı da her halinden belli oluyordu. Yine de beni gördüğüne sevinmiş gibiydi.

“Hoş geldin.”

“Rıdvan, neyin var?”

İçeri girmiş, ardımdan kapıyı kapatmıştım. Üzerinde buruş buruş bir gömlek ve feci durumda bir kot pantolon vardı. Pantolonun her yanı çamura bulanmış, kuruyan çamur yapışkan toz zerreciklerine dönüşmüştü. Dikkatli bakınca üzerindeki kan lekelerini de gördüm. Başlı gerçekten belada olmalıydı.

“Dur, her şeyi anlatacağım.”

Sesi titriyordu. Onu boğmamam gerektiğini anladım. Başına her ne geldiyse henüz atlatamadığı ortadaydı. Nasıl olsa anlatacaktı, önce onu sakinleştirmem ve kendisini güvende hissetmesini sağlamam lazımdı.

“Tamam, tamam anlatırsın. Gel önce içeri geçelim, oturalım. İstersen bir kahve yapayım. İkimize de iyi gelir.”

“Kahve filan istemiyorum Süreyya. Bir şey istemiyorum.”

Beraberce salona geçmiştik. Duvarlardan biri kitap dolu raflarla, diğeri de çoktan tükendiğini sandığım video kasetleri ve CD’lerle kaplıydı. Ya eve iş getiren biriydi bu çocuk ya da ilgi alanları benim sandığımdan çok daha genişti. Karşılıklı iki koltuğa oturduk. Gözlerini ayırmadan yüzüme bakıyor, ağzını konuşacakmış gibi aralıyor, sonra çaresizlikle yine kapatıyor, üzerindeki şoktan kurtulmayı beceremiyordu. Perişan bir haldeydi, sanki korkunç bir azap içinde kıvranıyor gibiydi. Sakinleşmesi için bir müddet sessizce bekledim. Sonra hemen yanına oturup elini ellerimin arasına aldım. Başından geçen her ne olursa olsun artık güvende olduğunu hissetmesini istiyordum. Bir süre sonra kısık bir sesle konuşmaya başladı. Duyduklarım karşısında dehşete kapıldığım anlarda bile sözünü kesmedim. Sonuna kadar anlatıp içindeki irini akıtmasına müsaade ettim.

“Dün gece Süreyya... Bizim katta İsmet var, sen bilmezsin. İsmet’in canı sıkındı biraz. Karısından ayrıldı geçen ay. Daha doğrusu kadın başka bir adama kaçıp gitti, sonra da geçen ay boşandılar. Ama yeni duruma bir türlü alışamadı İsmet, evde bir başına yaşamaya alışamadı. Neredeyse iki akşamdan birinde iş çıkışı beraber bir şeyler yapmayı teklif ediyordu. Kıramıyordum ben de. Arada çıkıp içiyorduk. Adam tek başına eve gitmek istemiyor işte, yanına bir arkadaş arıyor diyordum.

Dün yine çok ısrar etti. İyi görünmüyordu, yalnız bırakmayayım dedim. Sonra çıkıp İmroz’a gittik, kafaları çektik. İsmet iyice küfelik oldu, ayakta duracak hali kalmadı. Ben de sarhoş oldum ama onun kadar değil. Baktım durumu pek parlak değil, onu öylece bırakmadım, evine kadar götürüyim dedim. İsmet’in evine gitmek için taksiye atladık. Ben bu İsmet’i dört yıldır tanırım. Son iki yıldır bizim serviste çalışıyor, öncesinde üst kattaydı. Sessiz çocuktur, fena çocuk değildir. Yani öyle bilirdim. Ama işte karısı terk edince tuhaflaşmıştı biraz. Alkole vermişti kendini. Olur ya, insanlık halidir. Ama ben, hiç o geceki gibi görmedim İsmet’i. O gece bambaşka biri oldu çocuk. İlk birkaç kadehten sonra rahatsız oldum tavırlarından, ama tam da emin olamadım. Ne bileyim işte, ben de alkollüyüm ya, paranoya yapıyorum sandım. Ama taksiye bindikten sonra iyice azıttı işi.

Başlangıçta destek almak için elini omzuma atmıştı. Sonra o el bir boynuma bir belime dolandı. Aşağılara indi, çıktı. Ben ittikçe o geri koydu elini dizlerimin üzerine. Ne yapacağımı şaşırdım. Allahtan evi yakındı, Tarlabası’nda oturur İsmet. Evinin önüne gelince yaka paça indirdim bunu ben tak-siden. Ayakta duramıyor, ama bana sarılmaya, öpmeye çalışıyor, olmadık şeyler söylüyordu, kafayı yemiş gibi. Önce adam gibi konuşmaya çalıştım, sonra sertleştirdim, iki yumrukle yere serdim, sonra yine arkadaşça konuştum, olmadı. Ne

yaptıysam İsmet'le baş edemedim. O sarhoş haliyle üzerime abanmaya devam ediyordu. Onunla beraber eve çıkarsam beraber çok eğlenebilirmişiz. Böyle söylüyordu. Dediğine bakılırsa bana âşıktı. Uzun zamandır hem de. Ama yalan. Öyle sarhoş, öyle yalnızdı ki yalanına kendisini de inandırıyor. İsmet'in bana o tür bir ilgisi olsa ben anlamaz mıydım onca zamandır Süreyya?

Ne yaptıysam olmadı, adam yakamdan düşmedi. Rezalet çıkacak, millet pencerelere doluşacak filan diye korkuyorum bir yandan da. Ne halin varsa gör deyip gidiyordum ki, tuttu bana bıçak çekti. Üzerinde bıçak taşıdığını bile bilmiyordum. Pantolonumu indirmemi söyledi. Elindeki bıçakla tehdit ediyordu. Hem de kendi apartmanının önünde, düşünebiliyor musun? Ama ayakta durmaya bile hali yok, o derece sarhoş yani, anlıyor musun? Onca kepazeliğin üzerine bir de bu olunca benim şalterlerim iyice attı tabii. Allah ne verdiyse deyip tekme tokat daldım. Ama benim bıçakla filan işim olmaz Süreyya. Benim ne işim olur bıçakla mıçakla? Ama... İşte sonra... Ben... İnan nasıl olduğunu bilmiyorum ama... Ben onu bıçaklamışım. İnanmayacaksın belki, ama ben böyle bir şey hatırlamıyorum. Elinden bıçağı aldığımı hatırlıyorum, ama sonra o bıçağı ne yaptığımı bile bilmiyorum. Biraz hırpaladıktan sonra, onu orada bırakıp evime döndüm. Ben de sarhoştum Süreyya. Demek hatırlayamayacak kadar sarhoştum. Doğruca evime geldim, zaten hemen sızmışım. Ancak öğlene doğru uyandım. Geceyi hatırlayınca, beynimden vurulmuşa döndüm. İsmet'in yaptıkları, sonra kavgamız, onu bırakıp eve gelişim... Ama bıçağı hatırlamıyordum. Kafam dağılsın diye televizyonu açtım ve pis bir şaka gibi... O uğursuz haberle karşılaştım. İsmet'in ölüm haberiyle. Tarlabası'nda bıçaklanarak öldürülen İsmet Karlı'nın ölüm haberi.

Onu öldürmüşüm Süreyya, inanabiliyor musun, öldürmüşüm onu! Ama inan ben onu bilerek, farkında olarak, yani

kesinlikle... Sarhoştı, ben de sarhoştum. Nasıl olduğunu anlayamadım. Şimdi ne yapacağımı bilemiyorum. Evden çıkmaya bile korktum. Haberi seyrettikten sonra... Beynimin içi boşalmış gibiydi. Benim adıma düşünecek, yol gösterecek güvenilir birine ihtiyacım vardı. Seni aradım. Seni buna bulaştırdığım için üzgünüm Süreyya, ama aradım işte. Öldürdüm ben onu Süreyya. İsmet'i öldürdüm. Öldürmüşüm."

Ne söyleyebilirdim ki? Korkunç kâbusunu bir çırpıda kusar gibi anlatan bu adama söyleyecek tek bir kelime gelmiyordu aklıma. Sakinleştirilmeye, teselli edilmeye ihtiyacı olduğunu anlayabiliyordum ama bu işin altından nasıl kalkacağıma dair en ufak bir fikrim yoktu. Yine de elimden geldiğince onu sakinleştirmeye çalıştım. Adamın çok üstüne geldiğini, kendisinin de sarhoş olduğunu hatırlattım. Bu cinayeti planlamadığını, herhangi bir sorumluluğu olmadığını anlattım ona. Olanları defalarca gözden geçirdik. Yaşadığı her bir saniyeyi tekrar tekrar anlattı. Öyle ki kendimi gecenin karanlığında bir köşeye gizlenip onları seyretmiş gibi hissediyordum. Anlattığı her sahne gözümde canlanıyordu. Onlar boğuşurken, yere düşerken, bıçak el değiştirirken... Her şeyi ama her şeyi bizzat yaşamış gibi biliyordum. Bir zaman sonra İsmet'i öldüren benmişim gibi bile hissetmeye başladım. Konuşmanın sonu gelmiyordu. Rıdvan dönüp dolaşıp hep aynı şeyi anlatıyor, benden yeni cevaplar bekliyordu.

Herhangi bir cevabım olmamasına rağmen tek derdim onu rahatlatmak, bir parça olsun içini ferahlatmak olduğu için, duymak istediğini sandığım şeyleri arka arkaya sıralıyordum. Defalarca, defalarca aynı şeyleri konuşuyorduk. Rıdvan gözyaşlarını tutamıyordu. Onu susturmaya ya da ağlamasını engellemeye çalışmıyordum. Rıdvan ne kadar sarsıcı bir şey yaşıyorsa, ben olan biteni o derece olağan görüyor gibi davranıyordum. Sanki her gün yaşadığımız türden gündelik, basit bir meseleydi bu. İkimizden birinin böyle davranması

gerekiyordu ve içinde bulunduğumuz durumda bu rol için en uygun kişi bendim. Elimden gelse Rıdvan'ın geceye dair tüm anılarını sahiplenecek, onu içinde debelendiği yapışkan çamurdan çekip çıkaracaktım. Birini öldürmek fikriyle baş etmek Rıdvan'ı sakinleştirmekten, rahatlatmaktan daha zor görünmüyordu gözüme.

Nihayetinde hem Rıdvan'a hem de kendime zaman kazandıracak, bir nebze olsun sakinleşmemize imkân verecek bir yol buldum; onu banyoya gönderdim. Sıcak suyun altına girmesini, akşamın kirini pasını üzerinden atmasını ve bir parça sakinleşmeye çalışmasını söyledim. Küçük bir çocuk gibiydi. Ne söylesem yapacak, küçük bir çocuk gibi. Rıdvan banyoya girdikten sonra, bu ölümden hiç mi hiç etkilenmediğimi fark ettim. Birinin yeryüzünden silinmesi en az yeni birinin hayat macerasına atılması kadar doğal görünüyordu gözüme. Rıdvan'ın hikâyesi karışık değildi. İşin içinde alkol vardı, keder vardı, şaşkınlık vardı, bir arada olmaması gereken her şey vardı. Şimdiyse geriye bir tek puslu kareler ve sonsuz bir pişmanlık kalmıştı. Rıdvan'a kızmıyordum. Onu işlediğinin farkında bile olmadığı bir cinayet için suçlayacak değildim. Kaldı ki her şeyi bilerek yapmış olsa bile Rıdvan'ı suçlamazdım. Adam ölmeyi hak ettiğinden değil, her durumda Rıdvan'dan yana olmayı tercih edeceğim için. Onu ne kadar çok önemsemişti işte o zaman anladım.

Banyodan çıktığında yüzündeki korku ve şaşkınlığı muhafaza ediyordu. Suçlu, küskün, pişman, affedilmeyi bekleyen küçük bir çocuk gibiydi. Polislerin her an onu almaya gelebileceğini söylüyordu. Bu kez de bir şarkının nakaratı gibi yinelediği bu cümle ağzına takılıp kalmıştı. Türlü türlü hikâyeler yazmaya başladı. Polisler soruşturma yapacaktı. İsmet'i en son görenin kendisi olduğu ortaya çıkacaktı. Cuma gecesini işten beraber çıktıklarını söyleyen iş arkadaşları, İmroz'daki müşteriler, garsonlar, taksici, gece seslerini duyan

komşular ve daha niceleri... Koca bir gün boyunca karşılaştığı ve çoğu kendisini hiç ama hiç hatırlamayan bir sürü insandan bahsediyor, onların varlığından şiddetle korkuyordu. Uyuması gerektiğini söyledim ona. Beyni inanılmaz bir tempoyla ve sadece ama sadece aleyhine çalışıyordu. Beyni en büyük düşmanıydı. Uyuyamayacağını, bunun mümkün olmadığını söyledi önce. Sonra da tıpkı benim gibi uykusuzluk çektiği bir dönem düzenli olarak aldığı uyku haplarını hatırladı. Ecza dolabından iki tane hap alıp ağzına attı. Yine de uykuya dalmasını sağlamak için yanına uzanmam, o uykunun sıcak kollarında bayılına kadar saçlarını okşamam, ellerimi başında gezdirmem gerekti. Bir yanım bir yanına temas etsin istiyordu. Küçük çocuklar güvende hissetmek için annelerinin kokusunu duymaya mümkünse onlara dokunmaya ihtiyaç duyar ya, işte tıpkı öyleydi. Birkaç kere korkuyla yerinden sıçramasını saymazsak sabaha kadar uyudu. Ben gözümü kırpmadan yanında yattım. Bir yabancıнын evinde kalmaya, daha doğrusu yabancı bir yerde kalmaya alışkın değildim. O, yanımda korkulu, tedirgin uykulara dalarken, benim de olan biten üzerine kafa yormak için epey zamanım oldu.

Rıdvan'ın başına gelenler beni farklı bir biçimde etkilemişti. Onun katil olması ya da bir gece evvel adamın birinin dünyayı terk etmesi değildi sorunum. Kafamı kurcalayan iki şey vardı: Öncelikle ölmeyi ve öldürmeyi yadırgamadığımı fark etmiştim. Bu beni hem tedirgin etmiş hem de rahatlatmıştı. Ölüm gibi karanlık ve her zaman mesafeyle yaklaştığımız bir meseleye karşı kayıtsız kalabiliyor oluşumun beni özgürleştireceğini düşünüyordum. İntihara eğilimli biri değildim, ama söz konusu kendi hayatım olsa bile bu kayıtsızlığı taşıyabilmenin yaşantımı kolaylaştıracağını hissediyordum, bu rahatlatıcıydı. Beni tedirgin eden ise, günün birinde çekip birini vurursam, bunun artık beni şaşırtmayacağını biliyor olmaıktı.

Diğer mesele ise, Rıdvan'la aramızdaki yakınlığı fark edişimle ilgiliydi. Daha önce üzerine düşünmemiştim, amınınla aramızda zamanın kurduğu bir köprü vardı. O köprü'nün ne kadar sağlam olduğunu gördüm o gün. Her şey kendi kendine oluvermişti. Kendiliğindendi ve kendiliğinden olan şeyler zorlama olanlara nazaran çok daha gerçekti.

Birini koşulsuz, her şeyiyle kabullenmek iyi bir şeydi. Çok sık yaşamadığım bu duyguyu o gece hissetmiş ve duygulanmıştım. İddiasızca hayatımıza giren ve büyük laflar etmeden uzun zaman orada kalmayı becerebilenler, zaman içinde kalbimizin ve ruhumuzun en manzaralı dairelerine yerleşiyorduk demek. Rıdvan'ı bu kadar çok önemsedığimi, sevdiğimi fark ettiğim için, birini çok sevebildiğim için sevindim. Elbet herkesin kendine göre bir sevmesi vardı. Ben de böyle seviyordum işte.

Gece boyunca defalarca Rıdvan'ı elindeki bıçakla sarhoş bir adama saldırırken hayal ettim. Rıdvan'ın yüzünü, ellerini, o gittikten sonra adamın kocaman açılan gözlerini, derin derin iç çekişini, son nefesini verdiği anı bile düşündüm. Sonuç değişmiyordu. Olan biten hiçbir şey umurumda değildi. Önemli olan tek şey Rıdvan'ın kendisini yeniden iyi hissetmesiydi. Tanımadığım bir sarhoşun ölümü, Rıdvan'ın tedirgin uykusundan daha üzüntü verici değildi benim için. Bu böyleydi ve böyle olmasında umut veren bir şey vardı. Biri si ölmüştü, ama ben hâlâ yaşıyordum. Birisini önemseyecek, onun için endişelenecek kadar hayattaydım.

Yatakta zaman daha yavaş akıyordu. Kalkıp evin içinde biraz dolanmaya karar verdim. Belki de televizyonun karşısında vakit geçirir, uykunun gelip beni teslim alması beklerdim. Karanlık koridoru geçip salona ulaştım. Raflara dizilmiş yüzlerce kitap ve film vardı. Sırtlarından ne olduklarını anlamaya çalıştım ama hiçbirini elime alıp incelemek istemedi canım. Kitaplara da, filmlere de boş vererek evin içinde dolaşmaya koyuldum.

Küçük ama derli toplu, temiz bir evdi burası. Mutfak düzenliydi, baharatlar bir boyda minik kavanozlara yerleştirilip raflara sıralanmıştı. Ocağın arkasındaki duvarda benim mutfağında bolca bulunan türden yağ lekeleri yoktu. Buzdolabı meyve ve sebze ağırlıklı olarak doldurulmuştu. Hatta

minik bir saklama kabının içinde bekleyen bir parça zeytin yağı taze fasulye bile vardı dolapta. Az önce uğruna pek çok şeyi göze alabileceğimi, çok ama çok önemseddiğimi düşünüp kendi kendime uygulandığım Rıdvan'ı hiç tanımadığımı hissettim bu kez. Yıllardır bilirdik birbirimizi, ama yıllardır tanıdığımızı iddia edebilir miydik? Rıdvan'ın ellerinden çıkmış zeytinyağı taze fasulyeye bakarken, birini tanımanın ne anlama geldiğini düşündüm. Günlük yaşamı hakkında her şeyi bilmek birini tanımak için yeter miydi?

Yatak odası ve salondan başka bir oda daha vardı. Kori dorun sonunda, Rıdvan'ın yatak odasının tam karşısındaydı. Kapısının kapalı oluşunu önemsemeden içeri giriverdim. Maksadım sadece vakit geçirmek, uykunun yollara düşüp peşime takılmasını beklerken sıkılmamaktı. İçeri ilk girdiğimde gözlerim karanlığa alışamamış olduğundan neyle karşılaştığım hakkında en ufak bir fikrim yoktu. Sadece buranın küçük bir oda olduğunu kavrayabilmişim. Hemen karşımda üst üste yığılmış gibi duran bir şeyler vardı. Belki de Rıdvan'ın ardiye olarak kullandığı bir yerdi burası. Kimi evlerde misafir ya da çocuk odaları olur. Rıdvan da benim gibi bu türden özel odalara ihtiyaç duymayacak biriydi. Gerçi bunu nereden bilebilirdim ki? Benim ilk defa evine geliyor olmam, onun hiç misafir kabul etmediği anlamına gelmiyordu. Ya da aklımın bile alamayacağı kadar kısa vadede evlenip çoluk çocuğa kavuşmayı planlıyor olabilirdi. Emin olduğum tek şey burnumun direğini sızlatan ağır kokuydu. Ellerimle karanlık duvarın üzerinde minik bir araştırma yaparak ışığa ulaşmasaydım, kendimi “arkadaşlık, tanışıklık, birbirinden haberdar olma” üzerine yeni bir hesaplaşmanın içinde bulabilirdim. Ama ışık yanıp da oda aydınlanınca, kafamdaki her şey bir anda uçup gitti. Gördüklerim karşısında ağzım bir karışık açık kalmıştı.

Burası minik bir odaydı. Tüm duvarları, tavanı, dört bir

yanı gazete parçalarıyla, kâğıtlarla kaplanmış bir oda. Küçük ahşap bir masanın üzerinde epey eski bir bilgisayar duruyordu. Masa, sandalye, bilgisayar ve kitap raflarından başka hiçbir eşya yoktu içeride. Geri kalan boşluğu, masanın üzerinde, raflarda, yerlerde, daha doğrusu odanın hemen her yerinde duran gazeteler, not kâğıtları ve kitaplar dolduruyordu. Bütün bunlar herhangi bir düzen içinde çalışmak için bir araya getirilmiş gibi dursaydı o kadar şaşırp ürkemeyecektim. Ama bu manzara herhangi bir çalışma odasına ait bir dağınıklığın değil, düpedüz deliliğin göstergesiydi.

Oda, evin bütününden tamamen bağımsız görünüyordu. Ortalıkta uçuşan toz zerrecikleri ve içerideki ağır koku, buraya daha da rahatsız edici bir hava vermişti. Korku filmlerinde ve masallarda sıkça rastlanan kilitli odalara benziyordu. İçeride sahibine ait önemli gizlerin saklandığı ve kapısını bir kez açma gafletinde bulunan yabancıların bir daha asla iflah olmayacağı türden odalara. Mavi Sakal'ın karılarının kesik başlarını sakladığı kilitli oda geldi aklıma.

Biraz daha yaklaşıp dikkatli bakınca şaşkınlığım iyice arttı. Tüm bu kâğıt parçalarının ortak bir noktası vardı. Evet, ipin ucunu kaçırmış olsa bile bir tür çalışma içindeydi aslında Rıdvan. Bütün bu kâğıtlar, kitaplar, haberler, belgeler tek bir konu üzerine odaklanıyordu: deprem. Rıdvan dünya-daki depremlerin tarihini bu küçük odada saklıyordu. Gazete haberlerini, konuyla ilgili yayımlanmış kitapları, başka kitapların depremlerle ilgili bölümlerini (bazı kitapların ciltleri yoktu; ilk yirmi sayfası olduğu gibi yırtılıp atılmış ve kitabın Rıdvan'ın ilgisini çeken yerden başlaması sağlanmıştı), bir vakitler bir yerlerden okuyup ya da duyup aldığı notların bulunduğu kâğıtları burada saklıyordu. Hepsi gelişigüzel odanın bir yerlerine bırakılmış gibi duruyordu. Duvarlar aynı içeriği taşıyan kâğıtlarla kaplanmıştı. Sanki unutmamak için alınıp, duvarı kaplayan gazete sayfalarının üzerine

özenle yapıştırılmış gibi duran bazı notlar vardı. Aslında bütün o kargaşada öylesine görünmez olmuşlardı ki, herhangi bir hatırlatıcı işlev görmeleri neredeyse mümkün değildi. Yine de Rıdvan'ın elinden çıktığını düşündüğüm notları okumaya çalıştım.

“1500-1800 yılları arasında Türkiye’de gerçekleşen en büyük deprem.” Bu kısmı büyük harflerle yazılmıştı. Bu başlığın altına depremle ilgili pek çok not sıralamıştı Rıdvan.

“Tarih: 10 Eylül 1509. Yer: Marmara Denizi. Şiddeti: 7.4. Ölü sayısı: 5 000. Bu deprem sonucunda Bolu’dan Edirne’ye kadar hasar meydana geldi. Topkapı Sarayı, Ayasofya, Sultan II. Beyazıd Camii, Sultan II. Mehmed Camii ve Galata Kulesi ciddi hasar gördü. İstanbul surları yıkıldı.”

Bunun hemen yanında yine çok eskiden yaşanan başka bir depremle ilgili bilgilerin yazılı olduğu sararmış bir not kâğıdı vardı. “Yer: İzmir. Tarih: 10 Temmuz 1668. Ölü sayısı: 4 000-5 000. Kamu alanlarının dörtte üçü yıkıldı. On dört camii yıkıldı.”

Notlar ve depremler yan yana, alt alta, üst üste, müthiş bir karmaşa içinde devam edip gidiyordu. 9 Mayıs 1717’de Kayseri’de meydana gelen depremde sekiz bin kişinin öldüğünü, 20 Ocak 1544’teki Doğu Anadolu depremiyle birlikte Elbistan’ın yarısının toprağa gömüldüğünü, 22 Mayıs 1766’da yani Kurban Bayramı’nın üçüncü günü İzmit’ten Gelibolu’ya uzanan Marmara fay hattının kırılmasıyla tam 5 000 kişinin öldüğünü, halk arasında Rumi takvime göre 1310 zelzelesi diye anılan 1894 İstanbul depreminde denizin önce 200 metre geri çekilip, sonra da dev dalgalar halinde karaya vurduğünü duvarlardaki bu notlardan okuyup öğrendim. Rıdvan’ın bu bilgileri hangi kaynaktan, nasıl edindiği hakkında hiçbir fikrim yoktu. Masanın hemen yanındaki duvarda upuzun bir liste duruyordu. Bu oldukça ürkütücü bir deprem listesiydi. Alt alta yan yana yapıştırılmış kâğıtlara el yazısıyla yazılmış

notlardan oluşan bir liste. İyice yaklaşıp okumaya başladım.

20 Haziran 1943 Adapazarı-Hendek Depremi

5 Mayıs 1966 Aydın Depremi

20 Şubat 1956 Eskişehir Depremi

13 Eylül 1986 Yunanistan Kalamata Depremi

28 Şubat 1970 Gediz Depremi

6 Mayıs 1976 İtalya-Udine Depremi

27 Haziran 1998 Adana-Ceyhan Depremi

Liste böylece uzayıp gidiyordu. Bir düzineden fazla A4 doldurmuştu bu iş için Rıdvan. Herhangi bir numara verilmeden yan yana alt alta üst üste yapıştırılmış A4'ler. Tarihler de, mekânlar da bir yakınlaşıp bir uzaklaşıyordu. Herhangi bir coğrafi bölge ya da kronoloji gözetilmemişti liste hazırlanırken. Anladığım kadarıyla depremlerin şiddetine göre hazırlanmış bir liste de değildi bu. Neye göre hazırlandığını ve hatta niye hazırlandığını bilmiyordum. Bu depremler, bilgiler, listeler, kâğıtlar, odayı gireni korkutmak için planlanmış tatsız bir oyuna benziyordu. Deprem kayıtları, ölüm kayıtları. Ne biçim bir işti bu. Bilimsel bir araştırmanın haricinde kimseye yararı olamayacak bir uğraştı.

Epeyce zamana mal olduğu belli olan bu uğraşın sebebi hakkında fikir edinmek için kafamı kaldırıp tavana bakmam yeterli oldu. Tavana yapıştırılmış gazetelerin pek çoğu aynı haberi veriyordu: 1976 depremi. Yazıları okuyamasam bile başlıklardan hareketle kafam biraz aydınlandı. 1976 senesi, Van. Rıdvan'ın annesinin ve kız kardeşinin öldüğü depremdi bu. Şinasî'yle nasıl tanıştıklarını anlattığı gün bahsetmişti bana. Depremden sonra öğretmenliği bırakıp İstanbul'a gelişini anlattığı günü büyük bir netlikle hatırladım.

Annesini ve kız kardeşini depremde kaybetmiş birinin bu doğal afet konusunda ayrıca bir hassasiyet taşıması normaldi belki, ama bu oda hassasiyetin filan ötesinde, insanı ürkütecek noktadaydı. Tamam, belki yaşadığı acıdan yola çıkarak

bu konuya kafayı takmış olabilirdi, ama bu kadarı hem de bunca zaman sonra, gerçekten fazlaydı. Rıdvan'ı tanımasam –tanıyor muydum?– onun kafayı üşütmüş biri olduğundan en ufak bir şüphe duymazdım bu odayı gördükten sonra. Az evvel gerçek bir deprem olmuş hissi yaratan bu tuhaf oda, beni Rıdvan'ın istemeden işlediği cinayetten daha fazla etkilemişti.

Bir müddet daha duvarları inceledikten sonra başımın ağrımaya başladığını hissettim. Burası uykusuzluğa iyi gelecek ya da insanın moralini düzelterek türden bir yer değildi. Kıpıyı arkamdan çekip o tuhaf dünyayı geride bıraktım. Doğruca Rıdvan'ın yanına gittim ve yanına kıvrılıp yattım. Onun o küçük odada neler yaptığını merak ederek uykuya daldım. Rüyamda Rıdvan'ı kâğıtlarla dolu minik bir odada adamın tekini boğazlarken gördüm.

“Anlamadım. Askerler niye arıyormuş babamı? Bir daha dönmedi demiştin, peki ne oldu sonra, bulamadılar mı?”

Sesindeki hiddet yerini meraka bıraktı. Ne de olsa meçhulün hikâyesi her zaman malumunkinden daha merak uyandırıcı.

Acaba bilir mi birini toprağa vermenin zor, ama kaybetmenin, nerede olduğunu bilememenin daha bile feci olduğunu... Yaşayan bilir, öyledir. Ölümler artlarında teselli veren tatlı hatıralar bırakır. Oysa kaybolandan geriye tek kalan, dünü, bugünü ve yarını yutup yok etmeye yeminli, devasa bir şüpheler girdabıdır. Bu girdabın laneti bir kez dile geldi mi sadece giden değil, kalanlar da kayıplara karışır. Ne bugün vardır artık ne de bir yarın umudu kalır. Dün bile ihanete teşnedir, kalleştir, yalancının dik âlâsıdır. Durmadan şekil değiştirir ve her tahayyülde yeni baştan yazılır. Akı karadan, hakikati yalandan ayıramaz hale gelirsin, etrafın tekinsiz gölgeler tarafından kuşatılır. Kalbin ağırlaşır, nefesin daralır. Sen kaybın karanlığını aydınlatacağına, kayıp seni kendi karanlığına çeker alır.

İşte bu yüzden, feci bir sondan daha fecidir sonlanamadan gözden kaybolmuş, yarım hikâyeler. Birini kaybetmemiş, aramamış, dönüp dönmeyeceğini bilemeden umarsızca beklememişler, bu ıstırapın ne demek olduğunu bilemezler. Ama kızım vaktiyle adımları kaybedilenler listesine yazdıysa, o anlar belki halimi. Belki anlar Ayhan sırta kadem bastığı vakit içimde kopan fırtınaların azametini.

“Hayır, bulamadılar babanı.”

“Niye kaçmış peki? Bir suç mu işlemiş? Askerler ne diye peşindeymiş?”

“Babana sorarsan vatanperverlik, arayanlara sorarsan bozgunculuk etmiş. Birine göre suç, diğerine göre vazife.”

“Offf... İyi de ne yapmış? Lafı dolandırmadan doğruca söylesene şunu!”

“Benim kafamın pek aldığı işler değil bunlar. Bildiğim, babanın Talat Aydemir’in kurmaylarına iştirak ettiği.”

“Talat Aydemir mi? O kim? İsim hiç yabancı gelmiyor, ama çıkaramadım şimdi.”

“O zamanın albaylarındandı. Baban adını hürmetle anardı hep. Onun davaya bağlılığından, azminden, başkaları gibi yalınlığa boyun eğmeyişinden dem vururdu. Ben pek anlamaz, anlamaya da çalışmazdım.”

“Ee? Ben hâlâ anlamadım!”

“Bu Talat Aydemir ve kurmayları nicedir bir ihtilal tertip etmekteymişler meğerse. Baban da Harbiye’den tanıdığı bazı arkadaşlarıyla beraber onlara katılmış. Hareket vakti yaklaşıncı bir bahaneyle onu da yanlarına çağırılmışlar. Ankara’ya gitmesi bu yüzdenmiş.”

“Evet, evet tamam. Şimdi hatırladım adını. Tabii ya, ‘Harbiyeli aldanmaz’ değil mi? İlk girişiminde bağışlanıp ikincisinde ipe gönderilen albay bu, biliyorum. Ee, babam onlarla mı birlik olmuş yani? Darbeciymiş desene!”

Dalga geçer gibi söylüyor bunu. Ayhan’ın ettikleri başımıza çok işler açtı, bize pişmanlıkların en büyüğünü yaşattı. Yine de bir kere olsun onunla dalga geçmeyi geçirmedim aklımdan. Öfkelendim, kederlendim, hırslandım, kinlendim bile, ama onunla eğlenmek aklımın ucundan dahi geçmedi hiç. Kızım benim gibi değil. Onun bu alaycı haline aldırmamaya çalışarak devam ettim:

“Baban 60 İhtilali’ni canı gönülden destekliyor, ama ordunun yönetiminden çabucak elini eteğini çekmesini yanlış buluyordu. Ona göre bazı şeyler eksik bırakılmış, ihtilal tam manasıyla amacına ulaşamamıştı. Sonradan öğrendiğime göre askeriyedeki bazı muhalifler başlarında Talat Aydemir olduğu halde yeniden hareketlendiklerinde, baban uzaktan da olsa onları desteklemiş. İlk deneme başarısızlığa uğrayıp, bir de üstüne bu işe karışan subaylar emekli edilip, Harbiyeliler okuldan uzaklaştırılın-

ca, yeni ve daha kuvvetli bir isyan lüzumu baş göstermiş. Bunun üzerine baban da kendi gibi düşünenlerle birlik olup bu işlere girişmiş.”

“Aman ne güzel! Hayatımda bir tek darbeci baba eksikti zaten, şimdi tam oldum!”

Hâlâ dalga geçiyor. Babasıyla mı, benimle mi, yoksa kendisiyle mi eğleniyor? Görünen o ki hayatı hafife almış gibi yaparak korumaya çalışıyor kendini. Hızını alamıyor, bu kez benimle uğraşiyor:

“Ayrıca siz de bir tuhafmısınız! Babam darbecilere karışıyor, ruhu-nuz duymuyor. Millet darbe yapmaya soyunuyor, memleket yerinden oynuyor, babaannemle sen bunu ancak askerler kapıya dayanınca öğre-niyorsunuz. Bütün bunlar olurken uyuyor muydunuz?”

“Öyle de denebilir. Baban içine girdiği işleri bize hiç anlatmadı. Ne yaptıysa bizden habersiz yaptı. Diğer askerlerin de bu konuları evde-ki karılarına açtığını sanmam. Her şey olup bittikten sonra, dediğin gi-bi biraz geç öğrendik. Malum, o zamanlar şimdiki gibi televizyon yoktu. Ayhan’ın olmadığı günler eve gazete de alınmazdı. Galiba ihtilalin anon-su gece radyodan yapılmış, ama ben hamileliğin yorgunluğundan, Çeş-minaz Hanım alışkanlıktan, erkenden yatmıştık, radyo filan açmadık. Böyle olunca ertesi gün askerler eve gelinceye kadar ne olup bittiğini anlamadık. Ama o günden sonra, yani bir gecede bütün hayatımın de-ğişebildiğini görünce, her sabah muhakkak gazete alıp okumak huy ol-du bende.”

“Tamam tamam, neyse... Peki babama ne olmuş sonuçta? İhtilal baş-lamadan bitince ortalıktan kaybolmuş, öyle mi? Yoksa öldürülmüş mü? Benim bildiğim, o olayın sonunda ortaya çarşaf çarşaf isimler dökülüyor, ama sadece iki kişi asılıyor. Bunlardan biri babam olmadığına göre başı-na ne gelmiş olabilir ki?”

“Öldü mü kaldı mı, nereye kayboldu, öğrenemedik. Fakat kaybolma-sının ardındaki sebebi duyunca, babaannen beyninden vurulmuşa döndü. Zamanında özbeöz babasının ölümüne sebebiyet veren başıbozuk fikir-lerinden vazgeçmeyen oğlu, uslanmak şöyle dursun, devlet nezdinde taammüden suç işlemişti. Bu, Çeşminaz Hanım için affedilir şey değildi. Ona göre Ayhan babasının hatırasına hürmet etmemiş; bu yolda verdiği

kurbanla yetinmemiş; hatasında ısrarcı olmaktan vazgeçmemiştir. Babasını canından etmiş, anasının yüzünü yere eğmişti. Herkesin içine ateş düşürmüş; yaşayanları, ölenleri ve hatta doğacak olanları ezip geçmişti. Halbuki hem bir evlat hem de baba namzedi olarak başka türlü davranması, en azından geçmiş hatalardan hisseler çıkarması gerekirdi. ‘Ölseydim keşke ya da oğlum ölseydi de bu utanç, bu sefillik yerine onun ölümüne yansaydım’ diyordu Çeşminaz Hanım. Hem acısından hem de öfkesinden ötürü adeta deliye dönmüştü.”

“Peki ya mezarlık?” Birdenbire hatırlamış gibi neredeyse küçük bir çığlık atarak sordu: “Babam ölüp gömülmediyse mezarlıkta yatan kim peki o zaman?”

“Rabbim beni affetsin ama, orada yatan olsa olsa öfkenin galibiyetli, Çeşminaz Hanım’ın toprağa karışmış evlat sevgisidir. Zira babanın ardından o da ruhlar âlemine göçmüş kadar oldu. Esasen babanın sırta kadem basışının akabinde ikimiz de canlı cenazeye döndük evde. Karnımda büyümekte olan minik bebeğimin, yani senin verdiğin dayanma kudretli beni ayakta tuttu. En azından Çeşminaz Hanım kadar salmadım kendimi. İçin için hep bir gün babanın ortaya çıkacağına iman ettim. Ölüsü gelmedikçe dirisine kavuşacağıma dair umudumu yitirmedim. Aksi türlü ayakta durmam mümkün değildi. Fakat babaannen öyle yapamadı. Yataklara düştü. Günlerce beti benzi soluk, kâğıt gibi yattı. Yemedi, içmedi, konuşmadı. Perdelerini sıkı sıkı kapadığı odasından dışarı adımını atmadı. En çok neye kederlendiğinden emin olamıyordum. Oğlunun ortadan yok oluşuna mı üzülmüyordu, yoksa Rıza Bey’in ölümüne vesile olan fikirlerden vazgeçmek yerine, her şeyi herkesi ezerek burnunun dikine gidişine mi? Belki başlarda ikisi iç içeydi, ama zamanla öfkesini üzüntüsüne yeğledi. Kim bilir belki bu da onun ayakta kalma yöntemiymiş. Sonra bir gün gelip, ‘Ayhan öldü Mesude. Bunu böylece kabul edeceğiz’ dedi. Delirdi mi, yoksa benden sakladığı bir haberi nihayet paylaşmaya mı karar verdi, bilemedim önce. Ama sonra anladım ne demek istediğini. Her şey öyle çabuk olup bitti ki, ona engel olamadım. Mücadele edecek gücüm de yoktu zaten. Bu yüzden hiç sesimi çıkarmayıp, yaptıklarına sessiz kaldım.”

“Ne yaptı ki?”

“Babana bir mezar yaptırdı. Ölmeden mezara koydu oğlunu. Sonra da vazife başında fenalaşarak, ansızın ölüp gittiğini yaydı konu komşuya. Ona kalsa göstermelik bir tören de yapardı belki, ama bu kadarına cesaret edemedi sanırım. Konu komşu bu ani ölümden ve de özellikle mevtanın eşe dosta duyurulmadan apar topar defnedilmesinden işkilendiyse de kimsenin aklına böyle bir düzen gelmedi. O kendi kendine bu oyunu oynarken, ben odamdan dışarı adımımı atmadım. Bu ağır kaybın ardından sıhhatimi yitirdiğimi, karnımdaki bebeğin akıbeti için mutlaka yatakta ve sükûnet içinde olmam lazım geldiğini söyleyerek, taziyeye gelenleri kovaladı evden Çeşminaz Hanım. O yatak döşek yatan hasta kadın, ancak oğlunun ölümünü icat ettikten sonra şifa bulabildi. Üstelik zamanla kendini bu ölüme inandırıp, hakikaten yasını tuttuğuna da şahitlik ettim.”

“O zaman... Nasıl yani? O mezar boş mu şimdi?”

“Evet boş.”

“Peki biz ne diye babamı ziyaret ettik öyleyse onca sene?”

“O mezar sana bir baba, babaannene de evlat oldu. Çeşminaz Hanım, içi boş bir mezara değil, oğlunu gönlüne gömdüğü yere gitti ziyarete. Öyle olduğuna inanmak istedi. Kendinden uzakta bir diridense yanı başında bir ölüyü yeğledi. Babasının hem anısına hem ölüsüne saygısızlık etmiş, kabahatli bir oğuldansa, bütün kabahatlerden azade, her türlü özlemini giderebileceği masum, pırıl pırıl bir torunu tercih ettiği gibi...”

Ertesi sabah erkenden yataktan kalktım. Birkaç saatten fazla uyumadığım halde şaşılacak kadar zinde hissediyordum kendimi. Rıdvan'ın kapının üstüne asılı bıraktığı anahatarı cebime atarak köşedeki bakkalın yolunu tuttum. Kaçınılmaz olarak adı "Köşem Bakkal"dı. İçeride evli oldukları her hallerinden anlaşılan tonton bir çift vardı. Kadın tezgâhın arkasında peynir keserken adam da yumurtaları minik bir poşete dolduruyordu. Bu manzara Münir Özkul-Adile Naşit filmlerini anımsattı bana. Özellikle turşunun limonla mı, yoksa sirkeyle mi yapılacağı üzerine atıştıkları filmi galiba. Yalnızlığın ağır geldiği anlarda hiç beklenmedik bir yerden çıkan tanıdık bir yüz görmenin mutluluğuna benzeyen bir sıcaklık yayıldı içime. Bu duyguyu nadiren yaşayabildiğimden olacak, o an mümkün olduğunca uzasın istedim. Kahvaltılık bir şeyler sipariş ederken, işi ağırdan alıp bana orada daha fazla vakit geçirme şansı vermelerini umuyordum. Ama yılların el alışkanlığıyla son derece seri davrandılar. Gazetemi koltuğumun altına sıkıştırıp, torbayı da parmaklarıma dolduktan sonra gönülsüzce dışarı çıktım.

Dönüş yolunda karşıdan gelen iki kadına takıldı gözüm. Arkadaşının koluna girmiş yürüyen kör bir kadın yaklaşıyordu bana doğru. Nedendir bilinmez, insan sakatların yüzüne uzun süre bakamaz. Yalan, bilinir aslında nedeni. Kendi sağlamlığımızdan utandığımız için bakamayız. Oysa kör bir

kadın bakışlarımızı göremez ki... Yine de bakamadım ama. Onları geride bıraktıktan sonra kadının saçlarının sarıya boyanmış olduğunu ayırımsadım. Diplerdeki koyu kahveler belirginleşmişti. Boya birkaç ay önce yapılmış olmalıydı. Kör bir kadın hiç göremeyeceği saçlarını neden boyar diye düşündüm. Bir körün saçının kahverengisinden sıkılmasının nasıl bir şey olduğunu düşündüm. Sonra boyama fikrinin yanında yürüyen arkadaşından –kim bilir belki de akrabasıydı– çıktığına karar verdim. Kendince ona en çok yakışan rengi, en sıcak sarıyı bulmuş, arkadaşını bir sandalyeye oturtup, bir elinde boya, bir elinde tarakla saçlarını boyamıştı. Boya yıkanıp saçlar arındırıldıktan sonra onları kurutup şekil vermiş ve “Harika oldu. Çok yakıştı” demişti. Peki kör kadın kendini nasıl bir rengin içinde hayal etmişti o zaman? Renk ne demektir onun için? Saçlarını sarıya boyatan kör bir kadının bir zamanlar gördüğüne karar verdim sonra. Ateşli bir hastalık geçirdiğine, bir sabah gecenin karanlığına uyanıverdiğine... İçimi derin bir karanlık kapladı. Gören gözlerimin diyetini ödemek isteği doldu karanlığa. Nasılsa unutacaktım.

Eve girdiğimde Rıdvan hâlâ uyuyordu. Pazar rehaveti değildi bu. İçinde yükselen acının uyuşturucu etkisi, ilaçların verdiği ağırlığa karışmış, onu kim bilir hangi uğursuz rüyanın pençesine atmıştı. Güzel bir kahvaltı masası hazırladım. Güzel bir kahvaltı masasının onu mutlu etmeye yetmeyeceğini bile bile hazırladım. Artık ölmekle, ölümle ya da öldürmekle ilgili düşünmüyordum. O da düşünmesin istiyordum. Elimde olsa minik bir bıçakla o geceyi beyninden kazır atardım. Uyansın ve bana hiçbir zaman kullanmayacağım anlamsız bilgiler versin istiyordum. Her şey hazır olduğunda gidip onu uyandıracaktım. Çayın demlenmesini beklerken koltuklardan birine yerleşip, az evvel aldığım gazeteye göz gezdirmeye koyuldum. Gazeteyi okumaya genellikle üçüncü sayfadan başlarım ben. Üçüncü sayfalar acayıptır.

Bir zamanlar orada Zinnur'u görmüştüm, bir gün kendimi de görebilirim. İnsanlar üçüncü sayfaların hep başkalarını yazdığını zannederler. Oysa orada basılan fotoğraflar birilerinin kızına, birilerinin yeğenine, birilerinin babasına aittir. Bunu düşündüğümde oradaki hiçbir hikâye uzak görünmez gözüme. Bilirim ki en olmayacak şeyler, hiç başına gelmeyeceğini sananlara olur.

Üçüncü sayfanın en fiyakalı yerinde, babasının çocuğunu doğurmak zorunda kalan on dört yaşındaki bir kızın haberinin hemen altında duruyordu İsmet'in haberi. Ona artık İsmet'in haberi demek doğru olmaz. Haberler yaşayanları ilgilendirir. Ölmüşler, geçmişten ve gelecekte muafıdır, etkilenemezler. Bu yüzden İsmet'in ölümünün aydınlığa kavuşan noktalarıyla ilgili haber de Cemil Kökçü diye birine aitti, İsmet'e değil.

Önceki gece Tarlabası'ndaki evinin önünde ölü bulunan İsmet Karlı'nın katil zanlısı teslim oldu. Gündüz'ün eski eşi Melahat Demir'le aşk yaşayan Cemil Kökçü, polise teslim olarak cinayeti itiraf etti. Olayın bir kaza sonucu gerçekleştiğini iddia eden Kökçü, "O gün telefonla Melahat'ı rahatsız etmiş. Olayı öğrendikten sonra geç bir saatte evine gittim. Amacım gözünü korkutmaktı, öldürmeyi düşünmemiştim. Evine çıkacaktım ama apartmanın kapısının önünde karşı karşıya geldik. Çok sarhoştum, ayakta zor duruyordu. Beni görünce küfür etmeye başladı. Ben de iyice öfkelenerek yanına gittim ve aramızda bir arbede yaşandı. Amacım birkaç yunruktan fazlası değildi, fakat sustalıyla saldırınca kendimi korumak için elindekini kaptım ve panikle kendisine karşı kullandım. Öldürmeyi planlamamıştım. Korktuğum için olay yerinden kaçtım, ama sonra teslim olmaya karar verdim. Pişmanım" dedi.

Elimde gazete kalakaldım. Bütün gece kafamın içinde dönüp duran gölgeler şekil değiştirmeye başladı. Olan biteni

bambaşka bir biçimde görüyordum bu kez. Rıdvan'ın arkadaşını yerde bırakıp öfkeyle uzaklaşması canlanıyordu zihnimde. Rıdvan'ın zikzaklar çizen sarhoş adımları görünmez olduktan bir zaman sonra, İsmet yavaş yavaş yerden doğrulurken, başka bir gölge bitiveriyordu az evvel Rıdvan'ın durduğu yerde. Ayakta durmakta zorlanan, ama çenesi vücudunun diğer her yerinden daha çok çalışan İsmet'in üzerine abanıveriyordu bu yeni gölge. Sonra onun da aceleci suçlu adımları... Geldiği yoldan geri dönen adımlar... Evde suçlu bekleyişler, tıpkı Rıdvan gibi. Gerisi beni ilgilendirmiyordu artık. Bütün üçüncü sayfalar masum ilan etmişti Rıdvan'ı. Bir suçlu bulunmuştu işte. Ne de olsa her zaman bir suçluya ihtiyaç vardır.

Kulaklarıma kadar yayılan kocaman bir gülümsemeyle, parmak ucuma basarak yaklaştım Rıdvan'ın yatağına. Sessiz olmaya çalışmama gerek yoktu. Herhangi bir sestten rahatsız olması mümkün görünmüyordu. Kütük gibi uyuyordu. Huzursuz bir uyku olduğuna emindim. Kim bilir nasıl bir savaşın içindeydi. Az sonra onu uyandıracaktım ve kâbusu bitecekti. Birine müjdeli bir haber vermenin ne kadar gurur verici bir şey olduğunu fark ettim. Haberi kim verirse başarı ona aitti adeta. Olayı gazeteden öğrenmemiştim de bizzat gidip gerçek katili yakalamıştım sanki.

Usulca omzunu tuttum. Onu korkutmaktan çekindiğim için olabildiğince dikkatli hareket ediyordum. Adını seslenerek birkaç kere sarstım Rıdvan'ı. Uyanmıyordu. Ya ilaçların etkisi ya da bilinçaltında uyandığında yüzleşeceklerinden kaçmasını söyleyen bir ses, gözlerini açmasını engelliyordu. Oysa az sonra içini yiyip bitiren o kemirgenler birdenbire karanlığa gömülecekti. Rıdvan aydınlığa kavuşurken onlar karanlıkla örtülecekti. Yavaşça alnını okşadım.

“Uyan Rıdvan. Sana güzel haberlerim var.”

Sesime hayranlık duymamam mümkün değildi. O ses

benden değil, masalcı bir periden çıkmıştı sanki. Yumuşacık, şefkatli... Rıdvan dudaklarını kıpırdattı, ama konuşmadı, gözlerini de açmadı. Yine de beni duyduğunu anladım.

“Rıdvan, korkmana gerek yok artık. Kimse seni aramıyor, sen hiçbir şey yapmadın. İsmet’i sen öldürmedin. Sen onu bırakıp gittiğinde hâlâ yaşıyordu. Sarhoşluktan yığılıp kalmıştı o kadar. Onu öldüren eski karısının sevgilisi. Adam suçunu itiraf etmiş. Gazeteler yazıyor. Her şey açığa kavuştu. Senin hiçbir şeyle ilgin yok. Uyan.”

Rıdvan gözlerini araladı. Bir rüyadan uyanmaktan çok bir rüyaya uyanır gibiydi.

“Ne dedin sen?”

Ona olanları yeniden anlattım. Sonra bir daha, bir daha anlattım. Yüzünde herhangi bir sevinç ifadesi göremiyordum. Allak bullak, karmakarışık olmuştu. Kısacık bir zaman diliminde öyle çok şey gelmişti ki başına, artık yeni bir şeyi algılayacak takati yoktu. Yataktan kalkıp benimle birlikte salona kadar geldi. Koltuğun üzerine bıraktığım gazeteyi eline aldı. Defalarca anlattığım haberi bir de kendisi okudu. İsmet’in birkaç yıl önce çekilmiş fotoğrafına baktı. Emin olmak, kafasında herhangi bir şüpheye yer bırakmamak istiyordu. Sonra Cemil Kökçü’ye baktı. Derin bir nefes alıp kendini koltuğa bıraktı. Ağlıyordu.

Birkaç saat sonra onu yeniden yatağına yatırmış olarak evime dönüyordum. Dinlenmeye, hiçbir şey düşünmeden dinlenmeye ihtiyacı vardı. Bu kez öncekinden daha keyifli bir uyku çekeceğinden hiç şüphem yoktu. Her şeyin kısa zaman içinde çözülmüş olmasına, bu işin daha da büyümeden bitmesine seviniyordum. Yolda İsmet’in eski karısını düşündüm. Melahat’ı. Hiç görmediğim bu kadını düşünürken, beynimin içinde ulaşılmaz imgeler uçuşuyordu. Tanrıçalar, masal prensesleri, usta silahşorların uğruna düello ettiği güzel-ler... Bunlardan hangisi Melahat’tı? Kont Vronski’nin aşkıyla

evliliğinden vazgeçen Anna Karenina'yı hatırladım. Şimdi kimse yoktu, kalmamıştı. Eski kocası mezarı, sevgilisi hapsi boylamıştı. Ortalığı karıştıran, erkeklerin hayatını cehenneme çeviren kötü kalpli bir cadı mıydı, yoksa şaşkına dönmüş, ne yapacağını şaşırmış biçare zavallı bir kadın mıydı? Böyle durumlarda kadınlardan beklenen bu iki kılıktan birini kuşanmaları olur hep ne de olsa. Kadınlara fazla seçenek sunulmaz. Melahat'ın da pek fazla seçeneği kalmadığını düşündüm. Ne de olsa sadece yaşayanlar çekmeye devam eder.

Pazar gününü evde oyalanarak geçirdikten sonra, NY'den ayrılıp eve dönerken afişini gördüğüm sirke gittim akşam. Hem de hayatımda ilk defa. Yalova'ya hiç sirk gelmemişti belki de. Cambazları ve sirk hayvanlarını sadece televizyonun beyazcamında görmüştüm. Parlak kırmızı bir pantolon ve fırfırlı gömlek giymiş olan genç cambaz ip üstünde yürürken salondaki çocuklar kendilerini tutamayarak çığlığı bastı. Ben böyle durumlarda çığlık atamayacak kadar büyümüştüm, ama olan biten her şeyi nefesimi tutup izleyecek kadar hayattaydım en azından. Oradaki ihtişamın ve heyecanın karşısında neşeli bir şaşkınlık yaşarken, bunu çocukken yapmamış olduğuma epeyce yazıklandım.

Gece eve dönerken kafamda hızlı bir program yaptım. Pazartesi sabahından itibaren ofise gider gibi düzenli olarak çalışacaktım. Anlaşma anlaşmaydı ve NY kadar salak bile olsa müşteri de müşteri. Onun müşteri mi, yoksa patron mu olduğu konusunda kafam karıştıktı gerçi.

Pazartesiden çarşambaya kadar zincirimden boşanmış gibi yazdım. Rıdvan'dan gelen üç teşekkür telefonu ve yumurta istemek için kapıyı tıklatan Kevork dışında konsantrasyonumu bozan hiçbir şey olmadı. Rıdvan ne kadar teşekkür etse az olacağını düşündüğünden, bir daha bir daha araya rak, kendisine destek olduğum için ne kadar şanslı olduğunu, bana hayatının sonuna kadar borçlu kalacağını söylüyor;

Kevork da anneannesinden gelen “Varsa iki yumurta” mesajını iletliyordu. Madam Karin’in o yumurtaları ne için istediğini bilemiyordum. Börek, çörek filan gibi bir şey pişirmiş olsaydı, birazını minik bir tabağa yerleştirip Kevork’la gönderirdi muhakkak. Böyle olmadığına sevindim. Zira ne canım börek yemek istiyordu ne de telefon ya da kapı sesiyle bölünmek hoşuma gidiyordu.

İkinci romanım, yani NY’nin ikinci romanı, bir cambazla ilgiliydi. Buna Pierre Loti’den dönerken, yolda karar vermiştim. Karar vermek de sayılmaz, sadece aklımdan geçirmiştim. Bir cambazın romanını yazmak sadece aklımdan geçirdiğim bir fikirdi pazar gecesine kadar. Gece yatmadan evvel nasıl olduysa o fikre bir karar muamelesi yapmaya başladım ve yatağa girerken sabah erkenden kalkıp işe koyulmayı planladım. Kaybedecek hiçbir şeyim yoktu. Aklıma esen her şeyi yapabilirdim yazarken. Kimse bunun için beni suçlayamazdı. Yazdıklarına karşılık bana ödeme yapan NY bile.

Otuz ikisinde bir cambaz olan Kasım’ın hikâyesini yazıyordum. On dört yaşındayken aralarına katıldığı Çingenerlerle birlikte yaşıyor; kendilerine Tatlı Günler Kumpanyası adını veren bir grupta birlikte şehir şehir geziyordu. Yaptığı işi seviyordu. Bu bir işten fazlası, bizzat hayatın kendisiydi Kasım için. Alkışlar, çığlıklar ve heyecan içinde ölümle yaşam arasındaki incecik yollardan yürürken, kendisini gerçek bir kahraman gibi hissediyordu. Onu izlemeye gelen hanımefendilere, beyefendilere, onların temiz pak çocuklarına hiç mi hiç imrenmiyor, hatta evlere kilitli hayatlarından dolayı onları küçümsüyordu. Kasım’ın hayatında iki önemli şey vardı. Üvey babasının sarhoş olup abuk sabuk bahanelerle kendisini dövdüğü gecelerden birinde evden kaçarak (kaçmadan evvel ekmek bıçağını adamın göğsüne saplayıvermişti. Birdenbire kıpkırmızı olmuştu her yer. Üvey babası olduğu yere çöküvermiş, o lanet sesiyle “yandım anam” diye bağırıyordu. On

dört yaşında bir çocuk cinayetin ne anlama geleceğini bilecek yaştadır. Kaçmıştı bu yüzden. Eleriyle yüzünü kapayarak olanları görmeyi reddeden zavallı anneciğini ve kanıyla halıyı sulamakta olan zalim üvey babasını geride bırakıp kaçmıştı. İlk zamanlar nerde bir polis görse kendisini alıp götürceğini sanmıştı, ama öyle olmadı) bu gruba katıldığının beri kendisine ayrı bir ilgi gösterip seven, ilk gençlik yıllarının kahramanı Kadir Baba ve gösteri yaptıkları kasabalardan birinde peşine takıldıktan sonra dokuz yıldır yanından ayrılmayan köpeği Senyor. Bu ikisi Kasım için önemliydi, çünkü ölmedikleri sürece kendisini terk etmeyeceklerini biliyordu. Pek neşeli bir çocukluk geçirmemiş, yetişkinlik yıllarında da hiçbir zaman kendini güvende hissetmeyi becerememiş biri için sevildiğini, terk edilmeyeceğini bilmek önemli bir şeydi.

Çarşambaya kadar Kasım'ı, onu bir karakter yapacak ayrıntılarla bezeyip durdum. Sol şakağının üzerindeki yara izinin ne zaman ve nasıl meydana geldiği (altı yaşındayken elinde su bardağı olduğu halde çiçekleri sulamak için bahçeye koşturuyordu. Bitiremediği suyu çiçeklerle paylaşmak isteyecek kadar zarif bir oğlan çocuğuydu Kasım. Bahçenin merdivenlerine takılıp düşününce cam parçaları şakağını yarmıştı. O zamanlar ilk kocasını yeni kaybetmiş taze bir dul olan annesi onu evin yanındaki çamlığın hemen altındaki hastaneye götürmüştü ve böylece yıllar sonraya bile izlerini taşıyacağı sekiz dikiş atılmıştı oraya), yolda yürürken izmaritlere basıp söndürme konusunda takıntılı olduğu, ilk gençlik yıllarındaki yürek çalkantıları ve ayda bir uğradığı fahişeler dışında hayatına hiç kadın girmediği gibi gerekli gereksiz bir dolu ayrıntı uydurdum onun ip üstünde sallanan hayatına.

Tatlı Günler Kumpanyası'nda kimsenin tek bir işi olmazdı. Kasım hem ipte yürür hem ellerindeki topları havalara

atıp tutarak jonglörölük yapar, arada bir köpeği Senyor’la bir iki numara çıkarır ve herkes gittikten sonra ortalığın temizlenmesine yardımcı olurdu. Fakat onunla ilgili asıl anlatmak istediğim şey, yerdeyken değil ipin üstündeyken yaşadıklarıydı. Kumpanyaya katıldığından beri, yani tam on sekiz senedir ip üstündeydi Kasım. Ustası Kadir Baba’ydı. Bil-diği her şeyi ondan öğrenmişti. Kadir Baba ona ipin üstündeyken durduğu yere odaklanmasını, aşağıyı düşünmemesini söylemişti bu işe ilk başladığında. Kasım korkuyordu. Ak-lında hep düşmek vardı. İpin üstünde ustalıkla duran, dans eden, korku nedir bilmeyen Kadir Baba’ya hayranlıkla ka-rışık bir şaşkınlıkla bakıyordu. Dengeden yana sorunu yok-tu oğlanın. Kadir Baba onu görür görmez bu işi kıvıracağı-nı anlamıştı. Oğlanın haline, kimsesizliğine acıdığından, di-ğerlerini de razı etmiş, bütün sorumluluğunu üzerine almış-tı. “Korkma” demişti ona. “Korkma. Sakın aşağıyı düşünme. Düşmekten korkma.”

“Korkuyorum ama, düşmekten çok korkuyorum. İpin üze-rinde başka bir şey düşünemez oluyorum. Kalbim avucumun içinde çarpıyor” demişti Kasım. O zaman meslek sırrını ver-mişti Kasım’a Kadir Baba. İpin üzerindenyken yaşadığı kor-kuyla baş edebilmesinin en kolay yolunun asıl korkuların-dan, en büyük korkularından, kâbuslarından geçtiğini söyle-mişti.

“Bu dünyada korktuğun, en korktuğun şey neyse onu dü-şün. Hakiki korkun sana nerede olduğunu unutturur. O za-man düşmekten korkmazsın. Düşmekten korkmazsan da hiç-bir zaman düşmezsın” demişti.

Bu konuşmadan sonra ipin üzerine ilk çıkışında tuhaf bir şey geldi Kasım’ın başına. Gözlerini kısacık bir an için ka-pattı. Açtığında ipin ucunda gömleği sıırıslıklam kan olmuş üvey babası duruyordu. “Yaklaşma” diyordu adam. “Yaklaşır-san öleceğim, ne olur yaklaşma. Allahının aşkına yaklaşma

bana...” İpin ucundaki o adamdan ölesiye korkuyordu Kasım. Onun yüzünden kısacık hayatına kocaman bir sır yüklemek zorunda kalmıştı. Tek tesellisi zavallı annesini ondan kurtarmış olmaktı, ama yine de korkuyordu üvey babasının hayalinden. Dirisinin de, ölüsünün de bir gün bir yerlerden çıkıvermesinden korkuyordu. Ona doğru yaklaştıkça yok oluyordu hayalet. Bunu keşfedince, dalga geçer gibi, eğlenerek, yaptığı işten keyif alarak, bir ileri bir geri gidip gelerek, kıvrak adımlarla ipin üzerinde dans ederek yavaş yavaş yaklaşılmaya başladı adama. Her gösteride tekrarlardı bunu. Her defasında, gösterinin sonunda bir defa daha öldürmüş oluyordu onu. O pis hayali yok ediyordu. Oysa nasıl da yalvarıyordu kendisine daha fazla yaklaşmaması, kendisini bir kere daha bilinmezin ardına sıkıştırmaması için. Ama Kasım onu dinlemiyor, her gösteride bir kere daha en büyük korkusuyla yüzleşiyor ve her seferinde onu yeniden cehenneme gönderiyordu. Sırrını Kadir Baba’ya bile anlatmadı. Çocuktaki değişimi fark eden Kadir Baba “Yukarıda kiminle dövüşüyorsun? Seni o ipte korkusuzca yürüten korkun nedir?” diye sorduğunda bile susup önüne bakmaktan daha fazlasını yapmadı.

Çarşamba akşama kadar neredeyse hiç durmadan yazdım. Asıl amacım hikâyenin ana hatlarını çıkarmaktı, ama öyle çok detaylandırmıştım ki bazı bölümleri ikinci defa yazmam gerekmecek gibi görünüyordu. Masadan kalktığımda Kasım ve üvey babasının yüzü kafamın içinde köşe kapmaca oynuyordu.

Ara verdikten kısa bir süre sonra Rıdvan aradı. Hayatı normale dönmüştü. İşine gidip geliyor, ama olanlardan kimseye bahsetmiyordu. Soranlara sadece o gece İsmet’le birkaç saat takıldıklarını sonra da ayrıldıklarını söylemişti. O gece İsmet’i görenlerden biri olarak polise ifade vermiş, İmroz’dan kalktıktan sonra ayrıldıklarını söylemişti. Polis artık aradığını bulduğundan işin peşini kovalamamış, prosedür gereği

birkaç soru sormaktan fazlasını yapmamıştı. Benimse aklı-mı Cemil Kökçü'nün İsmet'i buluşu kurcalıyordu. Bu adam İsmet'in yaralı olduğunu hiç mi fark etmemişti, yoksa bizim Rıdvan adamın vücudunda ufacık bir sıyrık olsun meydana getirmemiş miydi? O zaman üzerindeki kan lekeleri nereden gelmişti peki? Rıdvan'ın elinden alıp da kendini koruma-ya çalıştığı bıçak nasıl olmuştu da yeniden İsmet'in eline geç-mişti hem? Bu soruların artık bir anlamı yoktu elbette. Olayın üzeri ne kadar çabuk örtülürse o kadar iyiydi. Rıdvan uyu-gunsam benimle buluşmak istediğini söyledi.

“Bu sefer başını şişirmeyeceğim, söz. Hatta geçen sefer bana katlandığın için borçluyum sana. İçecek bir şeyler ısmar-layıp borcumu ödemek isterim.”

Sesi sakın ve şakacıydı. Bildiğim, tanıdığım Rıdvan geri gelmişti. Onun kolay toparlanan biri olduğunu düşündüm. Buluşmayı kabul ettim. Evindeki garip odanın ne manaya geldiğini sormak için can atıyordum. O gün olayların şoku devam ettiği için merakımı giderememiştim ama şimdi durum farklıydı. Madem Rıdvan Bey düzelmişti, o zaman bana o çılgınlığı izah etmemesi için bir sebep göremiyordum.

“Peki sonra?”

“Sonra seni beklemeye başladık. Hiçbir merak, hiçbir kayıp, seninle kavuşacağımız mutluluktan daha ehemmiyetli değildi artık.”

Hem bir gün çıkıp geleceğine inanmak istediğim kocamı hem de günbegün karnımda büyüyen evladımı bekliyordum. Çeşminaz Hanım’sa oğul sayfasını tamamen kapatmış, eşiğinde durduğu torun sayfası için hırkalar ve patikler örmeye kaptırmıştı kendini. İki keskin kılıç gibi birbirine çarparak devinen şişlerle, geçmişe sert bir kılıf, geleceğe yumuşak hayaller örüyordu. Elinin altından yumak yumak iplik akıyordu. Oynadığı kabristan oyunuyla ruhuma yaşattığı kabir azabının farkında olduğundan, başlarda bana karşı biraz mahcuptu, ama zamanla ondan da kurtuldu. Kendi yalanına inandıkça mahcubiyetinin sebeplerini bir bir unuttu. Nihayetinde yüzüme baktığında, işlediği günahı değil, hakikaten ölen oğlunun yadigârını görür oldu. Bütün şefkatiyle üzerime titiyor, gepe-geç dul kalan gelini ile doğmadan yetimliğe mahkûm olmuş torununu hoş tutmak için çırpınıyordu. Paradan yana sıkıntımız yoktu, ama başımızda bir erkek olmayışına alışmamız zor oldu. Ben, öksüz kaldığım o günlerin mahzunluğuna geri döndüm, kimsesizliğime gömüldüm. Çeşminaz Hanım ise yaşadığım her sıkıntının karnımdaki günahsız aksedeceğini yinelemek suretiyle beni teskin etti durdu.

Daha önce anneliği tecrübe etmediğim için bana acemi muamelesi yapan kayıinvalidem, adeta bir müfettiş gibi her şeyimi teftiş ediyordu. Yememden içmeme, oturmamdan kalkmama her hareketim onun dene-

timi altında ve bitmek bilmeyen ikazları eşliğinde gerçekleşiyordu. Bütün bunları yaparken kuşkusuz niyeti beni canımdan bezdirmek değil, kıymetli torununu rahat ettirmekti. Ama canımdan beziyordum işte, elimde değildi. Zaman oluyordu, karnımdakinin benim çocuğum olduğunu unutuyor, kendimi Çeşminaz Hanım'ın kutsal emanetine geçici olarak bekçilik ediyormuş gibi hissediyordum. Sanki o da buna göz yumuyordu.

Yememe içmeme beni boğacak ölçüde karışıyordu. Sağlığımın kontrolünü elden bırakmıyor, uygun görmediği yemekleri önümden çekivermekte beis görmüyordu. Mutfakta kurallar baştan konuyor, kimi baharatlar raflardan tamamen kalkarken, kimilerine ön sıralarda yer açılıyordu. Çeşminaz Hanım, yasakçı bir padişah gibi, köftelerden kimyonu, sütlaçlardan tarçını kaldırdı. Zira bu ikisinin rahimde kasılmalara yol açıp bebeği huzursuz edebileceğinden şüpheleniyordu. Öyle ciddiydi ki bunu açıklarken, gören yasaya uymayanın kellesini alvereceğini sanırdı. İleride kokusu sütüme siner, doğacak bebeğimi tiksindirir diye pek sevdiğim sarmısağı da mutfak sınırlarından dışarı def etti.

Bu yasaklardan bunalıp ağzımı açacak olsam, acemiliğimden dem vurup, kendimi ona teslim etmemin en doğrusu olacağına dair uzun söylevler verirdi. Bebeğe iyi gelecek çeşit çeşit terkipleri sıralıyor, “şifa niyetine” diyerek, kaşık kaşık yemeye mecbur bırakıyordu beni. Tuvalete çıkmakta azıcık zorluk çekecek olsam –onu bile bilgisi dahilinde yapar olmuştum– ketentohumlarını, midem bulanacak olsa papatya, melisa, nane çaylarını kapıp geliyordu. Kimi zaman asabiyetimin yüksek olduğunu ve bunun bebeği de sinir sahibi yapacağını söyleyip, alnımı, bileklerimi gülsuyuyla ovuyor; bunu yaparken sinirlerimi asıl harap edenin bizzat kendisi olduğunu anlamıyordu. Onun bu hali içime baygınlıklar getiriyordu, ama nedense ağzımı bile açamıyordum. Bir yandan sürekli teftiş altında olmaktan sıkılırken, bir yandan da teftişe muhtaç olduğumu hissediyordum. İçimde sadece bebeğimi değil, aynı zamanda bir hata yapıp ona zarar verme korkusunu da büyütüyordum.

Hamileyken insan çocuklarla ilgili mevzulara karşı pek hassas oluyor. Zaten evhamlı bir insan olduğumdan, yavrumun başına gelme ihtimali

olan fenalıkları düşünüp durduk yere üzüliyordum. Kayınvalidemin felaket tellallığının da etkisiyle, etrafımda duyduğum her kötü haberi, kaygılar listeme ekliyor, olmadık kuruntulara kapılıyordum. Hamileliğimin altıncı ayında, gazeteler Amerika Başkanı Kennedy'nin vaktinden beş hafta evvel dünyaya gelen oğlunun haberlerini yazdılar. Nefes almakta güçlük çeken iki kilo yüz gram ağırlığındaki bebek, ambulansla hastaneye götürülüp oksijen çadırına konulmuştu. Bu haberi okur okumaz içim cız etti, kalbim buruldu. Yalova'daki evimde oturup, ta Amerika'daki başkanın minik bebeği Patrick için dua ettim o gün.

Ne var ki duam kabul olmadı. Ertesi günün gazetesi zavallı bebeğin ömrünün nihayete erdiğini yazdı. Beyaz Saray sözcüsü, "Bebeğin nefes alıp vermek için sarf ettiği gayrete kalbi dayanmamıştır" diye açıklama yapmıştı. Hal böyle olunca içimi, ya benim bebeğime de bir şey olursa endişesi kapladı. İşte o endişe, annelik heyecanımı bir güve gibi kemirmeye başladı.

Birkaç gün sonra gazete bu kez başkanın karısı Jacqueline Kennedy'nin hastaneden ayrılırken görüldüğü bir fotoğrafını basıp, altına da hanımefendinin önümüzdeki sene bu hastanede yeni bir bebek doğurmak arzusunda olduğunu yazıyordu. Bebeğini yitirmiş olan bu acılı kadın bile gelecek hususunda benden daha umutlu görünüyordu. Oysa ben ne mutlu olmayı becerebiliyordum ne de umutlu. Kocamın aniden kayboluşu, karnımdaki bebeğin omuzlarıma bindirdiği sorumluluk ve başıma gelenlerin altından nasıl kalkacağımı bilemiyor olmak, ruh halimi altüst ediyordu.

Taksim’de buluştuk. Rıdvan beni bir türlü anlaşılamamak-tan yakınan sanatçıların ve sanattan ziyade sanatçı seven cemiyet insanlarının takıldığı afili bir bara götürdü. İçeri girerken yan gözle bana bakıp gülümsedi. Böyle yerlerde kendimi iyi hissetmediğimi biliyordu elbette.

Ama gecenin ev sahibi o olduğuna göre, mekân seçimine ses çıkaracak halim yoktu. Masaya yerleştikten sonra, ne içmek istediğimi sordu.

“Bilmem, tekila iyidir. İstersen önce birer bira içelim.”

“Sıralamada hata var her şeyden önce. Önce tekila içilir. Bira onun cilası olur.”

“Bu tür kaideleri önemseyişinizi bilmiyordum Rıdvan Bey” dedim gülerek.

“Kutlamayı hak edecek ciddiyette bir bela atlattık. Şarap içsek olur mu?”

“Eh, peki madem. Değil mi ki bu mürekkep yalamış monşerlerin arasına oturttun bizi, artık cezamız neyse çekelim. Bu gece patron sensin.”

Gülümseyerek çantasından küçük bir torba çıkardı.

“Bu teşekkür için Süreyya.”

Barselona günlerini saymazsak, birinden hediye almaya-lı uzun zaman olmuştu. Hediye mi gördüğümde aklımdan geçen ilk şey, Rıdvan’ın ne kadar mükemmel bir insan olduğuy-du. Bana *80 Günde Devriâlem*’in doğduğum yıl yapılmış bir

baskısını almıştı. Bunu hatırlamış, düşünmüş ve beni memnun etmek için bulup almış olması harika bir şeydi.

“Aslında geçen hafta almıştım. Kadıköy’de bir sahafta tesa-düfen buldum. Diğer kitapların arasında durmuş, senin kendisini bulmanı bekliyordu. Bu işi senin yerine yapıvereyim dedim. Emaneti sahibine ulaştırmak bugüne kismetmiş.”

Diyecek bir şeyim yoktu. Duygulanmıştım. Dünyanın en doğal şeyiymiş gibi uzanıp dudaklarından öptüm Rıdvan’ı. Garip olan onu öpmem değil, Rıdvan’ın da bu öpücüğü yine dünyanın en doğal şeyiymiş gibi karşılması oldu. Ufak, kı-sacık, ama sadece arkadaşça diye tanımlayamayacağımız türden bir öpücük. Sonra yine hiçbir şey olmamış gibi sohbe-te koyulduk.

İsmet’in ölümünden neredeyse hiç bahsetmedik. Bir ara sadece dayanamayarak, Cemil Kökçü’nün İsmet’in o gece kendisinden önce bir başka kişi tarafından hırpalandığını anlamamış olmasının şaşırtıcılığından söz ettim.

“Sanırım o da epey alkollüymüş. İşyerindeki çocuklar öyle diyor. Nereden bildikleri hakkında en ufak bir bilgim yok. Bugünlerde herkes kendisi de oradaymış gibi konuşur oldu işyerinde. Ben hariç tabii.”

Rıdvan bunu söylerken suratında çocuksu ve muzip bir gülümseme yeşerdi. Ben de onunla birlikte gülümsedim. Küçük sırrımızı bilen üçüncü bir kişi daha olmayacaktı. Nihayetinde sırrımız hakiki bir cinayetin bir yerlerinden çıkageldiği için kendimi *Bonnie ve Clyde* filminde gibi hissettim. Mutsuz bir finali olan filmlerin en güzellerinden biriydi.

“Kötü biten filmleri sever misin Rıdvan?”

“Bu ne biçim soru? Kim sever kötü biten filmleri? Filmin sonunun iyi olmasını isteriz. Bir filme gidiyorsak onun başının da, sonunun da her yerinin iyi olmasını isteriz.”

“Oo, şarap şimdiden çarpmış seni. Bir filme kötü diyorsan onu zaten seçmezsin, onu sormuyorum.”

“Hiç de öyle değil. Kötü bir filmi pekâlâ seçebilir, hatta sevebilirsin. Onun kötü olduğunu peşinen kabul etsen bile filmi sevmek için bir sürü nedenin olabilir. Çok sevdiğin biri oynuyordur mesela ya da konusuna bayılıyorsundur. Ya da ne bileyim sadece hatırlamaktan mutluluk duyduğun bir zamanda izlemiş olduğun için bile sevebilirsin kötü bir filmi.”

“Of be Rıdvan, bazen seninle konuşmak öyle zor oluyor ki. Benim bahsettiğim sonu mutsuz biten, acı sonlu filmler. Mesela kahramanın öldüğü, hapse girdiği ya da âşıkların ayrıldığı türden sonu olan filmler.”

“Nereden çıktı bu şimdi?”

“Bilmem, *Bonnie ve Clyde* geldi aklıma. Çok severim ben. Sonra filmin gerçekten kötü bir sona sahip olduğunu fark ettim. Bir yandan da filmi benim için çekici kılan bu. Bilirsin, bazı hikâyeler kötü sonlanmaya mahkûmdur. Onu iyi bir sonla bağlamaya çalışmak gerçekliğe uymaz.”

Rıdvan anlattıklarımla oldukça ilgilenmiş görünüyordu.

“*Casablanca!*” diye bağırdı.

Sesi o kadar yüksek çıkmıştı ki yan masadakiler dönüp bize baktılar. Rıdvan, bu tür şeyleri umursayacak bir adam değildi. Sesini alçaltma ihtiyacı duymadan devam etti:

“Düşünsene bir, dünyanın en ünlü filmlerinden biri. Ayrılıkla bitiyor. Sam aynı şarkıyı istediği kadar çalsın, sonunda kadın uçağa binip gidiyor işte. Ya da *Love Story*, beğensen de beğenmesen de bütün dünyanın bayıldığı bir film. Kadın ölüyor be. Yani aslında insanlar acıklı şeyler seyretmeyi seviyor.”

“İnsanlar başkalarına acımayı severler, biliyorsun. Herkes sever. Böylece kendi hayatımızın kıymetini anlamaktan, iyi ki ben de öyle değilim demekten memnuniyet duyarız. İnsanlar çok fazla mutlu hikâye ya da mutlu son görürse hayatlarından şikâyet etmeye, daha fazlasını istemeye başlayabilir. Bunu kimse istemez değil mi?”

“Ne yani, şimdi komplo teorileri üreterek Hollywood endüstrisinden girip CIA’den çıkmayacaksın değil mi?”

“İstesem elbette yapabilirim, ama yapmayacağım. Sana sadece bu tür filmleri sevip sevmediğini sormuştum. Herkes gibi biri olduğun ortaya çıkacak diye korkuyorsan, korkunun yersiz olduğunu söyleyeyim. Hepimiz aynıyız.”

Rıdvan bu son lafıma uzun süre güldü. Sinsi sinsi kendisini kızdırmaya çalışmamdan çok, bunu başaramayışım güldürüyordu onu.

“Hadi söyle” dedim. “Senin en sevdiklerin hangileri?”

“Dur biraz düşünmem lazım. *Bonnie ve Clyde*’ı ben de severim, ama favorim o değil. Benim favorim *Butch Cassidy and the Sundance Kid*. Hatırlar mısın onu?”

“Evet. Paul Newman ve Robert Redfort oynuyordu değil mi? Ama o erkek filmi. Ben *Thelma ve Louis*’i tercih ederim.”

“Ama bak ne diyeceğim. Kimsenin haline şükretmek için film seyrettiğini düşünmüyorum ben. Kahramanı öldü diye sevinen de yok. *Butch Cassidy and the Sundance Kid* mesela. Filmin sonunda ölümleri özellikle gösterilmiyor. Binadan atarlarken görüntü donuyor. Onları hedef alan kurşunların sesini duyuyorsun ama öldüklerini görmüyorsun. Neden biliyor musun? Çünkü bu sonu onlara yakıştıranlar bile, sevdikleri kahramanları cansız görmekten hoşlanmıyor. Kahramanın kimi durumlarda ölüme yürümesi, şerefli bir ölümü tercih etmesi seyirciyi memnun ediyor, evet. Ama öldüğü, acı çektiği için değil, kendisini özdeşleştirdiği kahraman gerektiğinde ölüme yürüyecek kadar yürekli olduğu için.”

“İyi de senin haklı olman beni haksız çıkarmıyor. *Love Story* ile *Butch Cassidy and the Sundance Kid*’i kıyaslayamayız ki. Ne yani, seyirci kendi kanser olup ölemediği için mi kızın ölmesine seviniyor?”

“Ya ne alakası var şimdi? Kim kızın ölmesine seviniyor?”

İnsanların hüznünlü, acıklı ya da kötü biten filmleri neden

sevdiğini bir yarım saat daha tartıştık. Rıdvan sinemayı benden çok daha iyi bildiği için hiç bilmediğim filmlerden bir sürü örnek veriyor, kafamı karıştırıyordu, ama yine de son ana kadar fikrimi inatla savundum. Neticede insanların kendi hallerine şükredebilmek için bile olsa başkalarının mutsuzluklarıyla avundukları konusunda bana katıldı. Ben de bazı filmlerde seyircinin kahramanın ölmesini değil, onursuz bir hayattansa şerefli bir ölümü seçmesini takdir ettiğini kabul ettim. Şarabın etkisiyle meseleyi uzattıkça uzatmıştık ve ikimiz için de yorucu bir sohbet olmuştu.

Şarabın sonunda geceyi birlikte geçirmek için aramızda sessiz bir anlaşma yapmıştık. Bu, alkolün hatırlattığı tensel bir arzudan daha fazlasıydı. Gecenin başında kendiliğinden gelen öpücük bunun göstergesiydi. Sanki her şey olması gerektiği gibi geliyordu. Acaba tek başıma evime mi dönsem diye düşünmeyi bile lüzumsuz buluyordum.

Benim evim daha yakın olmasına rağmen Rıdvan'a gittik. Çünkü o benden daha misafirperverdi ve kendi evine gitmeyi önermek için uzun uzun düşünmesi gerekmedi. Salonda oturup müzik dinleyerek az sonra olacakları tahmin edemiyormuş gibi davranıp biraz daha içtik. Sonra yine her şey olması gerektiği gibi oldu.

Önce uzun bir öpüşmenin kucağına bıraktık kendimizi. Sonra çırılçıplak kalana dek yavaş yavaş soyunduk. Rıdvan, her yerini, en küçük noktalarını bile keşfetmek istiyormuş gibi parmaklarıyla, dudaklarıyla ve diliyle dolaştı durdu vücudumda. Beni onlarca teste tabi tutuyor ve bedenimin ne tür zevklerin peşinden gitmeye hazır olduğunu anlamaya çalışıyordu. Rıdvan sevişmeye sadece zevk almak, hazzı paylaşmak olarak değil, dokunduğu insanı bir anlamda keşfetmek olarak bakıyordu. En sevdiğim oyunu keşfedince, diliyle bacaklarımın içinde gezinmeye başladı. Başını yukarıya doğru kaldırıyor, kalp atışlarımı hızlandırıyor, sonra yeniden sıcak

yuvasına dönüyordu. Artık bedenimin her noktası eşit derecede duyarlıydı. Rıdvan nereye dokunursa dokunsun zevk içinde inliyor, acı çekiyormuş gibi kıvranıyordum. Onunla sevişirken en sık aklıma gelen şey bunu neden daha önce yapmadığımı oldu.

Rıdvan'ın kollarında olmak bana garip bir his veriyordu. Başka insanlarla bir araya geldiğimde içimi saran zarar görme korkusu, uzak durma ihtiyacı, Rıdvan'la birlikteyken ortadan yok oluyordu. Onun bana zarar vermeyeceğini biliyordum. Öte yandan Rıdvan'a âşık değildim. Aşkın neye benzediğini Barselona'da görmüştüm daha evvel. Rıdvan için hissettiklerim, Marcel için hissettiklerime hiç benzemiyordu. Rıdvan'ı ne zaman bir erkek gibi görmeye başladığımı bile bilmiyordum. Başlangıçta bir arkadaş, sonra iyi bir arkadaş olmuştu benim için. Kısa bir zaman önce de aslında onu çok önemseydiğimi ve karşılıklı birbirimize kıymet verdiğimizi fark etmiştim. Nihayetinde durumu çözmeye çalışmaktansa yaşamaya karar verdim.

Rıdvan'ın yatağında yan yana uzanıp tavan manzarasının tadını çıkarmaya başladığımızda saat sabahın beşiydi. Bütün kadınlar gibi seviştikten sonra çenem düşmüştü. Onunla bir sevgililik geleceği kurmamakla birlikte, yıllardır tanıdığım Rıdvan'a o güne dek hiç sormadığım türden sorular yöneltiyordum. İnsan seviştiği insan üzerinde kendini hak sahibi görmeye çok meyilli oluyor. Her şeyi sorabileceğini düşünüyor. Damdan düşer gibi hayatında birisi olup olmadığını sordum Rıdvan'a. Benden bu tür bir soru beklemediği için şaşırarak "Yok" dedi.

"Zamanlamadan dolayı seni ürkütebilecek bir soru oldu sanırım, ama tedirgin olman gerekmiyor. Sadece geçen gün aklıma geldi durup dururken. Seni yıllardır tanıyorum, ama ne yaparsın, kiminle arkadaşlık edersin bilmiyorum. Bunca yıldır hiçbir kız arkadaşını tanımadım."

“Aslında kapalı bir kutu gibi yaşamayı seven daha çok sensin. Sanırım bizim aramızdaki ilişki kendi dengesini kendi buldu zamanla. Sadece ortak zamanlarımızı paylaştık. Bu yüzden birbirimizin hayatının geri kalanı hakkında pek fazla bilgimiz yok.”

“Bir kız vardı, Ayla. Aslında ben onunla aranızda bir şey olabileceğini düşünmüştüm.”

“Öyleydi. Eskiden öyleydi. Dört sene önce filan.”

“Yok canım, ben onunla tanışalı dört sene olmuyor ki.”

“Hâlâ görüşürüz bazen. Arada oturup laflarız. Muhtemelen sen tanıştığında sevgili değildik.”

“Ama bana düşmanca davranmıştı. Hatta ben de seni etrafındaki kadınlardan kıskandığını düşünmüştüm” diye üsteledim. Rıdvan güldü.

“Öyledir o. Aslında beni istediği filan yok. Hatta ayrılmayı isteyen o olmuştu. Ama her zaman biricik olmak ister. İlgi arsızdır. Hiçbir eski sevgilisinin etrafında kadın görmeye dayanamaz. Bütün erkeklerin sadece kendisini sevmesi gerektiğini düşünür. Kendisini seven erkeklerden ayrılrsa bile vazgeçmez.”

“Peki neden görüşüyorsunuz hâlâ? Yani iyi arkadaş mısınız?”

Sorularım iyice saçmalasmaya başlamıştı. Seviştiği erkeğin sahibi olmak, hakkında her şeyi öğrenmek ve kısıtlamalar getirmek arzusuyla yanıp tutuşan kadınlar gibi davranıyordum. Oysa niyetim gerçekten bu değildi. Sadece Rıdvan’la ilgili daha çok şey öğrenmek istiyordum ve bu tür sorular sormaya alışkın olmadığımından her şeyi aklıma ilk geldiği haliyle paldır küldür söylüyordum. Rıdvan rahatsız görünmüyordu, ama şaşırdığı her halinden belliydi.

“Sen insan biriktirmeyi seven birisi değilsin biliyorum Süreyya, ama ben insanları kolay kolay hayatımdan çıkaramıyorum. Arada bir de olsa görüşmek, haber almak, nasıl

olduğunu bilmek ihtiyacı duyuyorum. Diğer türlü ardımda artık hiçbir işe yaramayan ve can yakan izler bırakarak yürüdüğümü hissediyorum. Yani Ayla'nın hırslarına, saçmalıklarına ve sevmediğim pek çok özelliğine rağmen, onunla hâlâ görüşebiliyor olmak bana iyi geliyor.”

Rıdvan az evvel seviştiği bir kadınla değil de, kendisini kıskanma ihtimali olmayan bir erkek arkadaşıyla konuşuyor gibiydi. Bu hoşuma gitti. Sevişmenin aramızdaki iletişimi değiştirip gerginleştirmesini istemiyordum. Bir yandan elini başımda gezdirip saçlarımla oynarken, bir yandan da bana Ayla'yla hikâyesini anlattı.

Yıllar evvel, Taksim’de bir barda tanışmışlar Ayla’yla. İlk bakışta dikkat çeken biri olmasa bile birlikte vakit geçirdikçe güzelleşen tiplerdenmiş kız.

Bir müddet havadan sudan konuşmuşlar. Sonra Ayla bizzatini eve davet etmiş, o da hemen kabul etmiş.

“Böylece sevgili oldunuz yani” diye böldüm Rıdvan’ın sözünü. “Peri masalı gibi, çok romantikmiş!”

“Dalga geçme de dinle, hikâye asıl şimdi başlıyor. Yani Ayla’nın evine gittikten sonra.”

“Tahmin ederim fakat detay bilmek ister miyim, işte ondan emin değilim!”

Rıdvan bana aldırmadan devam etti. Yol boyu yüzünde güller açan Ayla’nın eve girer girmez suratını astığını, daha iki kelime sohbet etmeden yatak hazırlamaya giriştiğini, kendi odasındaki çift kişilik yatağı ve salondaki çekyatı göstererek, misafirine hangisinde yatmak istediğini sorduğunu anlattı. İki seçenekli bu sorunun çift kişilik yatak seçeneğini bir davet kabul ederek, hiç düşünmeden bu davete icabet etmişti Rıdvan. Ama ev sahibinin yanına uzanmasıyla, Ayla’nın buz gibi bir ifadeyle “Yalnız kesinlikle bana dokumanı istemiyorum” demesi bir olmuştu. Bizimki başka türlü hesaplar içinde olduğundan bozulmuş, hatta kalkıp gitmeyi bile düşünmüş ama sonra vazgeçmişti.

“Yatağın ucuna, ona hiç değmeyecek bir yere kıvrılıp uymaya çalıştım.” dedi. “Ama tabii Ayla’ya bu kadar yakinken

uyumam kolay değildi. Aklıma başka şeyler getirmeye çalışsam bile tek düşündüğüm ona dokunmaktı. Ereksiyon olmuşum ve fark edecek diye ödüm kopuyordu.”

“Böyle her detayı benimle paylaşman ne hoş!”

Rıdvan söylediklerimi duymazdan gelerek, anlatmayı sürdürdü:

“Sonra beni yanında yatırmaya nasıl cesaret edebildiğini düşündüm. Beni hiç tanıımıyordu. Yerimde bir başkası olsa, sinirlenip ‘Seninle mi uğraşıcam’ diyerek tecavüze bile yeltenebilirdi.”

“Nasıl yani? Sevişmek istemediği için mi sinirlenecek senin yerindeki başkası?”

“Birini bu şekilde eve davet etmen, hele hele yanında yatırman pek çok erkek tarafından açık çek olarak algılanır. Adam zaten ne yapacağını kafasında kurup geliyor. Aynı yatağa girip de bir şey yapmamak ona anlamsız geliyor. Bunu yanındakinin nazlanmasına bile yorabiliyor. Yanında yatan kadını sevişmeye zorlamaya kadar gidebilecek bir sürü hıyar var. Yani o saatten sonra hakkıymış, kadın oraya çağırdıysa muhakkak istiyormuş gibi geliyor adama.”

“Böyle mi düşünüyorsun Rıdvan? Belki önce istemiştir, sonra vazgeçmiştir mesela, olamaz mı? Senin nazik canın bir kere istedi diye ille de sevişmek zounda mı kadın seninle?”

“Saçmalama Süreyya. Ben sana olanı söylüyorum. Ben öyle düşünsem bir köşede utanç içinde yatar mıydım? Ayla bana sırtı dönük, yatağın diğer ucunda yatıyordu. Hiç kıpırdamadım. Başka şeyler düşünmeye çalışıyordum. Tam uykuya ve yorgunluğa yenik düşmek üzereydim ki, Ayla’nın elini bedenimde hissettim. Karşılık vermeye yeltendiğimde geri çekildi. ‘Hayır’ dedi. ‘Sadece ben! Sen bana elini sürmeyeceksin.’ Deli herhalde bu diye düşündüm. ‘O zaman sen de bana dokunma’ dedim. Elini alıp ittim. Şaşırdı. İsterse gidebileceğimi söyledim. ‘Boş ver, hadi uyuyalım’ dedi. Uyuduk. Birbirimize hiç

dokunmadan. Sabah erkenden uyandırdı beni. Evden çıkacağımı, benim de çıkmam gerektiğini söyledi. Apar topar giyindim. Doğru dürüst yüzüme bile bakmıyordu. Kapının önünde durup bana ana caddeye nasıl çıkacağımı tarif etti ve sonra hoşça kal bile demeden ters istikamete doğru yürüyüp gitti.”

Anlattığına göre beş hafta boyunca Ayla’yı hiç görmemiş. Beş hafta sonra can sıkıntısıyla baş edemediği bir gün kendisini sinemaya atmış. Film başladıktan birkaç dakika sonra bir kadın gelip tam önündeki sıraya oturmuş, ama Rıdvan onun Ayla olduğunu anlayamamış karanlıkta. Ara olup da ışıklar yandığında aynı anda ayağa kalkmışlar ve ancak filmlerde olabilecek bir biçimde göz göze gelmişler. Birkaç saniye hiç kıpırdamadan birbirlerine bakakalmışlar. Birlikte, ama hiç konuşmadan salondan çıkmışlar. Dışarı çıkınca kadının söylediği ilk şey “Bence arkadaş olsak da iyiydi, ama madem beceremeyeceksin, gel sevgili olalım biz” olmuş. Ayla’nın dengesiz kişiliğine ve çıkardığı envai çeşit arızaya rağmen uzunca bir süre birlikte olmuşlar.

“Sonra beni bıraktı” diye anlattı Rıdvan. “Tıpkı hayatıma girdiği gibi öylece sorgusuz sualsiz, hiçbir şey açıklamadan bıraktı.”

“Geçmiş olsun ama çok üzüldüğümü söyleyemeyeceğim” dedim.

“Zaten kimse pek üzülmeyi galiba. Ama ister inan, ister inanma romantik bir hikâyeydi.”

“Peki” dedim, “utanmıyor musun az evvel seviştiğin bir kadına anlatmaya? Niyetin beni kıskandırmak mı?”

“Kıskanacağımı düşünmedim. Düşünmeli miyim?”

“Yapma Rıdvan, sadece şaka yapıyorum” dedim. Gerçekten de şaka yapıyordum. Rıdvan’ı kıskanmak aklımın ucundan geçmezdi. İlişkimizin halinden çok memnundum. En son isteyeceğim şey boyut katmak bahanesiyle bu ilişkiyi bozmak olurdu herhalde.

Rıdvan'la uzun uzun konuştuk. İkimiz de konuştukça açılıyor gibiydik. Hele ben, bütün ketumluğumdan sıyrılmış, içimi bir başkasına dökmenin rahatlığını yaşıyordum. Konuşmak insana bazen gerçekten iyi gelebiliyordu demek. Ağzımdan çıkan her kelime beni biraz daha hafifletiyordu. Ada'yı ve Marcel'i anlattım Rıdvan'a. O süreçte yaşadığım ve aklımdan geçirdiğim her şeyi anlattım. Barselona günlerini, Ada'nın odasının kapısında durup hayatımı oraya kilitlemekten nasıl da korktuğumu, gitmek istediğimi söylediğimde Marcel'in önce şaşırdığını, sonra sinirlendiğini, ayrılmak istemediği kızını almaya zaten niyetli olmadığını fark edince de beni canavar kadın ilan ettiğini, her şeyi... Rıdvan beni dinlerken pek az soru sordu ve neredeyse hiç yorum yapmadı.

"Pişman hissettiğin oluyor mu?" diye sordu.

"Bilmem" dedim. "Bazen olan biten her şey rüyaymış gibi geliyor. Aşk insanın ayaklarını yerden kesen bir şey. O zaman ne yaptığımı fark edemeyecek kadar sarhoştum. Ayıldığımda ise ortada ufacak bir bebek vardı. Ama ben kocaman bir anne değildim. O bebeği sevdim, ama aynı zamanda beni bir yere bağlamaya, kilitlemeye, engellemeye niyetlenecek herkesten nefret edebileceğim gibi nefret de ettim sanırım. Daha da önemlisi, annelerin içine yerleştiği iddia edilen o melek bana gelmedi. Ben çocuğumu onun için dünyadan vazgeçmeye hazır bir anne gibi sevmedim. Birinin bana o kadar bağımlı olmasından ürktüm. Gittim, kaçtım. Kalsaydım belki alışırdım, ama alışmaktan da korktum. Çok daha iyi bir hayata kavuşmayı planlayarak kaçmadım oradan. Sadece gidebilme özgürlüğümü korumak için gittim."

Anlatırken ne düşündüğümü ben de öğrenmiş oluyordum. Konuşurken düşünmek daha evvel yapmadığım bir şeydi, ama gerçekten de işe yarıyordu, yaşadıklarımın adını koyabiliyordum böylece.

“Adını neden Süreyya koyduğumu biliyor musun?”

“Bilmiyorum. Bilmediklerimin içinde en önemsizi budur belki de.”

Soğuk, keskin bir bıçak gibiydi cevabı. Fakat sanki bu kez beni yaralamak maksadıyla konuşmaktan ziyade, tertemiz bir çocuk gibi içinden geçeni öylece söyleyivermişti. Öğrenmek, onda bilmedikleri üzerine düşünme ihtiyacını ve tedbirsiz bir merakı yeşertmişti. Ne var ki tıpkı benim anlatmaya nereden başlayacağımı bilemeyişim gibi öğrenmeye nereden başlayacağı hususunda hayli karışıkta kafası.

“Ben... Ben Prenses Süreyya’ya pek hayrandım. Onun iç burkan hikâyesinden ziyade, güzelliğiyle, giyimiyle, kuşamıyla, mecmualarda basılan boy boy fotoğraflarıyla alakalıydım.”

“Benim de adımlı bu yüzden mi Süreyya koydun?”

Sesi yumuşacık çıkmıştı. Bana karşı katı görünmek istese bile, bunca yıldır taşıdığı adın neden gelip kendisini bulduğunu öğrenmek, bilhassa bu ismi anlı şanlı bir prensesten devraldığını bilmek hoşuna gitmişti işte. İçinden geçeni saklayamamıştı.

“Sana gebeyken, gebeliğin altıncı ayında, prenses İstanbul’a gelmişti. Bütün gazeteler ondan bahsediyor; ne yiyip ne içtiğinden, ne giyip nereye gittiğine kadar her şeyini takip ediyorlardı. Çok güzel bir kadındı. Zümrüt yeşili gözleri vardı. Günün modasına uygun giyinir, giydiğini yakıştıırırdı. Diyorum ya, hayrandım ona. Hamileyken bir şeye çok bakarsan, doğacak çocuğun ona benzermiş. Evladım kız olursa Prenses Süreyya’ya benzesin diye gözümü fotoğraflara diker, güzel, asil yüzünü seyreder dururdum. Kız doğurursam adını Süreyya koyacağım dedim

sen doğmadan üç ay evvelinden.”

“İç burkan hikâyesi dedin. Hikâyesinin neresi iç burkuyor?”

Meraklı bir çocuk gibi sordu yine. Ya da adını aldığı kadının kaderini de beraberinde taşımaktan ürken, tedirgin, mutsuz bir yetişkin gibi.

“Prensesin prensesliği İran şahıyla evlenmesinden geliyor” diyerek, anlatmaya başladım ben de adaşının hikâyesini:

“Prenses bakanın gözlerini kamaştıran bir cihan güzeli, şah ise kos-koca İran memleketinin hükümdarıydı. Aşkları, genç kızların iç çekerek okuduğu bir fotoroman, dillere destan büyüğü bir masaldı. Ama günün birinde prenses, severek, büyük bir aşkla evlendiği kocasından ayrılmaya mecbur kaldı. Saraydan ve hatta İran’dan uzaklaşıp, Avrupa’da yaşamaya başladı. Şah da onca gücüne ve karısına duyduğu büyük muhabbete rağmen, bu gidişe karşı çıkıp onu yanına çağıramadı.”

“Neden?”

“Süreyya’nın çocuğu olmuyordu çünkü. Halbuki Gülistan Sarayı’na bir veliaht lazımdı. Şahtan sonra yerine kardeşi Prens Ali Rıza’nın geçeceği düşünüldüğünden, bu sorun çok göze batmıyordu. Ama Ali Rıza bir uçak kazasında ölünce, hanedan karıştı, veliaht konusundaki baskılar arttı. Tahtın bekasını savunanlar, Şah Pehlevi’ye, kendisine erkek çocuk vermeye muktedir yeni bir hanımı, Süreyya’ya da sürgünü münasip buldular. Güzeller güzeli prenses, ömrü boyunca hem sevdiklerinden hem de vatanından uzakta yaşamaya mecbur bırakıldı. Yani yazık ki bahtı yüzü kadar güzel olamadı.”

“Yaa” diye neredeyse kendi kendine fısıldadı Süreyya. “Yüzümüzün benzemediği aşikâr. Bu durumda benzerliğimiz bahttan yana olmalı.”

Uyandığımda yatakta yalnızdım. Kısacık bir an için nerede olduğumu ve o yabancı yatakta ne aradığımı hatırlayamadım. Sonra gece yaşananlar, ölmek üzere olan insanların gördüğü söylenen o film şeritlerine doluşup hafızamı aydınlattı. Pişmanlık ya da şaşkınlık duymadım. Sadece biraz fazlaca konuşmuş olmaktan dolayı utanıyordum o kadar. Ne de olsa aklımdan ve kalbinden geçenleri kolayca ortalığa salıveren, onların anadan üryan gezinmelerine müsaade eden biri sayılmazdım. Öte yandan konuşmak bana iyi gelmişti sanki. Ruhumun az da olsa hafiflediğini hissedebiliyordum. Biraz kulak kabartınca içeriden gelen tıkırtıları duydum. Rıdvan uyanmış, kahvaltı hazırlıyor olmalıydı. Yerimden doğrulup mutfağa seğırttim. Tahmin ettiğim gibi yiyecek bir şeyler hazırlarken buldum onu.

“Uyandın mı?”

“Evet, geç olmuş.”

“Kahvaltı hazır gibi. Sen yüzünü yıkayana kadar çayları koyarım.”

“Tamam.”

Gidip yüzümü yıkadım. Aramızda hâlâ bir gerginlik olmayışı ve seviştikten sonra normal bir sabaha uyanabilmek hoşuma gitmişti. Kahvaltıda havadan sudan konuştuk. Geceyle ilgili konuşmaktan kaçınıyor değildik. Sadece bu konuda söylenmesi gereken bir şey yoktu, o kadar. Kahvaltıdan sonra

evime gitmek üzere hazırlandım. Rıdvan da dahil olmak üzere kimsenin yanında çok uzun zaman geçiremiyor, kendimi yalnız kalabileceğim bir yerlere atma ihtiyacı duyuyordum. Üstelik bir sonraki buluşmamızda birbirimize verecek önemsiz küçük bilgiler biriktirmemiz gerekiyordu. Bu, bizim arkadaşlığımızın değişmeyen ve en muzip yanlarından biriydi. İnsan, önemsiz küçük bilgiler edinebilmek için bile kendine zaman ayırmalı, yalnız kalmalıydı.

Kapıdan çıkmadan önce aniden aklıma gelmiş gibi hiç sırası olmadığını bile bile sordum:

“Rıdvan, geçen gün sana geldiğimde o küçük odaya girdim. Minik deprem odana. Ne yapıyorsun sen orada Allah aşkına?”

Mavi Sakal gizli odasını gören bir kadını hemen oracıkta öldürürdü, ama Rıdvan Mavi Sakal değildi. Yine de sorumdan ve minik sırrının ifşasından rahatsız olduğu her halinden belliydi. İsteksizce, “Çalışıyorum. Depremler üzerine araştırma yapıyorum. Anlamışsındır zaten. Sana sonra anlatırım” dedi.

Damdan düşer gibi sorduğum sorunun densizliğini geç de olsa fark ettiğimden, bir daha konuyu açmadım. Ta ki birkaç hafta sonra kendisi beni odaya götürüp hikâyesini anlatana kadar böyle bir mesele yokmuş gibi davrandım. Hikâyeye şuydu: Rıdvan annesini ve kardeşini depremde kaybettikten sonra altüst olmuştu. Zaten bildiğim gibi işini, yaşadığı şehri, bütün hayatını değiştirmiş, İstanbul’a gelmişti. Fakat ailesinin, dünyasının başına gelenleri bir türlü içine sindirememişti. Hiçbir sorun yokken, hayatları gayet yolunda giderken, birkaç saniye içinde en yakınlarını kaybetmeyi hazmedemiyor, olanlara isyan ediyordu. Unutmadığı sadece kendi yakınları değildi. Kurtarma çalışmaları sırasında gördükleri de aklından çıkmıyordu. İnsanın aczi, doğa tarafından kendisine ispatlanmıştı. Aynı tehdit devam ederken, hayatının geri kalanında huzur bulmasının, kendini güvende hissetmesinin

mümkün olamayacağını düşünüyordu. İnsan hayatı birkaç saniye içinde solup gidebilir, öve öve göklere çıkarılan insan akli, gücü ve o müthiş teknoloji onun kurtuluşu yerine esareti bile sayılabilirdi.

Bu düşünceler Rıdvan'ı dindar biri yapmadı. Kendisini koruyacak bir tanrıya sığınmadı. Hatta kimseyi korumadığına kanaat getirdiği tanrısını tümüyle terk etti. Çok dindar olmasa da inançlı bir ailede büyümüştü. Ailesi onu, o da kendisine sonsuza kadar sürecek bir öteki dünya vaat etmiş olan tanrısını terk edince hepten yalnızlığa düşmüştü. Deprem içinde büyüyen koca bir korku haline gelmişti. Yangından, hastalıktan ya da ecelden değil, özellikle ve ille de depremden korkuyordu. Her an bastığı yerin ayakları altından kayabileceği tedirginliğiyle yaşıyor, insanoğlunun mahkûm olduğu o aczin içine düşmekten deli gibi korkuyordu. Gecele ri sürekli deprem kâbusuyla yatağından sırıyordu. Sıkıntılı uykular, zamanla uykusuzluğa bıraktı yerini. İçindeki karmaşayı çözmek için doktora gitmeyi aklının köşesinden bile geçirmemişti, ama uykusuzluk belas ı başına sarılınca en azından birkaç ilaç yazar umuduyla doktorun yolunu tuttu. Doktor onu bir reçeteyle bırakmadı. Korkularını ve içindeki anlamsızlık duygusunu yenebilmesi için aylarca uğraştılar. Rıdvan anlatıyor, doktor dinliyordu. Depremle ilgili kitaplar okumasını, bu konuda daha fazla bilgi sahibi olmasını önerdi doktor. Böylece Rıdvan düşmanını tanıyarak, onu normalleştirerek yenmeyi öğrenecekti. Kısmen öyle de oldu.

Deprem hakkında biraz bilgi edinmeye karar vererek yola çıktı Rıdvan. Ama bu bilgilerin sonu gelmedi. Kısa bir zamanda kendisini bu konuda araştırmaya vakfetmiş, neredeyse konunun uzmanı olmuştu. Deprem nedir, nasıl olur gibi temel teknik bilgileri hatmedip, dünyada meydana gelmiş büyük depremleri filan araştırmaya başlamıştı. Bu konuda kitaplar, makaleler okuyor, uzmanlarla görüşüyordu. Onun

bu merakına anlam veremeyenlere de bir roman yazdığı ve bu yüzden konuyla ilgili ayrıntılı bilgiye ihtiyaç duyduğu yalanını söylüyordu. Deprem bir süre sonra Rıdvan için korku vesilesi olmaktan çıkıp başlı başına bir anlam kazandı. Kendi hayatının anlamını, o hayatı sonlandıracağına inandığı deprem hakikatinde arıyordu. Korkuyu kontrol altına alırken başka hislerin kontrolden çıktığını söyleyip kendisini uyaran doktoruyla görüşmeyi kesti. Artık ona ihtiyacı olmadığını düşünüyordu. Televizyonlar, gazeteler yeni bir deprem haberi verdiğinde, Rıdvan sırtında küçük bir çantayla yollara düşüyor, afetin yaşandığı bölgeye giderek yardım çalışmalarına katılıyordu. Zaman, mekân ya da depremin şiddeti değişse bile insanların içine düştüğü çaresizlik hiç değişmiyordu. Bunu görmekten nefret ediyor ve küçük de olsa bir şeyleri değiştirebilme umuduyla depremezdelerin yardımına koşuyordu.

Bir süre sonra kendi yalanına inanıp hiçbir zaman sonu gelmeyecek bir kitap yazmaya başladı. Hakiki depremlerden yola çıkıyor, küçük insanların küçük hayatlarını ve bir depremle mahkûm edildikleri feci sonları anlatıyordu. Sonsuz bir depremden kaçan sıkıntılı ruhlar üzerineydi kitap. Yüzlerce yıl önce bir depremde ölmüş ruhlar, başka bir coğrafyada başka bir kimlikle yeniden dünyaya geliyor ve kaçışsız bir kısırdöngüyle aynı sonu yaşıyorlardı.

İlk başlarda işi kolaydı. Geçmiş kurcalıyor ve ruhlarını geçmiş bir zamanda ağırlıyor, okuyup öğrendiği depremleri detaylarıyla anlatırken, onların yeni bir depreme teslim olarak bir kere daha ölüşünü uzun uzun yazıyordu. Bahsedilen depremler gerçektir. Ve sonra günün birinde hepsi tükenip bitti. Oysa kitap henüz nihayete ermemişti. Rıdvan'ın ruhlarının bir yerlerde dirilip yeni bir depremle ölmeye ihtiyacı vardı hâlâ. Böylece yeni depremler beklerken buldu kendisini Rıdvan. Yardım için gittiği depremlerin ardından

ruhlarına yeni hayatlar ve ölümler yazıyordu. Zaman aralığı kısaldığı için yeni ruhları sadece bebeklerden oluşuyordu artık. Rıdvan bunu yaptığı için zaman zaman kendisinden tiksiniyor, ama bir türlü içindeki dürtüye mâni olamıyordu.

Hikâyesini bana anlattıktan sonra gözlerimin içine baktı. Kendisinden nefret edip etmediğimi, korkup korkmadığımı bilmek istiyor gibiydi. Oysa ben sadece üzüliyordum onun için. Rıdvan göz göre göre küçücük bir odanın hastalığına kilitlenmişti kendini. Çektiği acıyı azaltmanın yolu yoktu. Bu işten vazgeçmesini bile söylemedim. Sadece dünyanın herhangi bir yerinde meydana gelen bir deprem olduğunda kendisine haber vermekle yetindim. Her defasında zaten biliyor oluyordu. Depremlere üzülüp üzülmendiğinden ya da ne hissettiğinden emin değildim. Küçücük bebekler yaratıp onları öldürüyor olması ondan nefret etmeme sebep olamazdı. Bunu yapan tek kişi o değildi ki. Hem küçük bebekler konusunda ahkâm kesebilecek biri değildim ben. Rıdvan'la arkadaşlığımız, sevimlerimiz, yakınlığımız devam etti. Ve her ikimiz de birbirimizin arızalarına dokunmadan, hayatlarımızı sürdürmeyi becerebildik.

Kasım'ın hikâyesine odaklanmaya çalışıyordum. Ünlü sirk gösterilerinin kayıtlarını bulup izledim. Sirklerle ilgili kitaplar okudum. Konuyla ilgili ne bulursam yalayıp yuttum. Kasım yavaş yavaş büyüdü, güzelleşti, kanlı canlı bir karakter haline geldi. En çok çocukluğundaki bardak kazasından kalan dikiş izini seviyordum onun. Küçükken o dikiş iziyle nasıl arkadaşlık ettiğini, ona içine ruh üflenmiş müstakil bir canlı muamelesi yaptığını yazdım. Yazdıkça Kasım sahici biriymiş gibi girdi benim de hayatıma.

99 yılına evimde tek başıma yazı yazarak girdim. Rıdvan'ın iki kişilik programını bile kalabalık olduğu gerekçesiyle reddettim. Madam Karin'e yaptığım beş dakikalık ziyareti saymazsak bütün gece Kasım'la yalnızdım denebilir.

Yılın ilk haftasında tuhaf bir şey oldu. Fırkaç kadeh yuvarlamak için Nevizade'de arada bir takıldığım bara gittiğim bir gece, genç bir kadın yanıma sok ularak selam verdi. İlk birkaç saniye kim olduğunu çıkaramadım. Ama sonra karşımdakinin kendisini tanıtmamasına gerek bırakmadan kiminle karşı karşıya olduğumu kavrayıverdim. Rıdvan'ın Aylasından başkası değildi karşımdaki.

Bir süre önce kendisiyle ilgili pek özel malumatlar edindiğimden habersiz olan Ayla, teklifsizce yanıma oturarak havadan sudan sohbete başladı. Rıdvan'ın yanında gördüğüm kıskanç kadından eser yoktu. Canı sıkılmış ve benim gibi birkaç

kadeh içmek için kendini buraya atmıştı. Etraftaki erkeklerle ilgili fettan, ama eğlenceli yorumlar yapıyor, şen kahkahalar patlatıyordu. NY ile de aynı barda karşılaştığım düşünülürse, burası çapkın kadınların sıklıkla geldiği bir yer olmalıydı. Bu tanıma uyduğumu hiç sanmıyordum.

“Saçlarını kestirmelisin” dedi durup dururken. Şaşırmıştım.

“Neden?”

“Coğrafya öğretmeni gibi görünüyorsun. Biraz daha uzatırsan türkücü gibi olacaksın. Artık kimse saçlarını bu kadar uzatmıyor. Biraz kat verdirsene, daha modern olur. Tabii bu halinde bile şu sağ çaprazdaki adamcağızı bu kadar etkilediğine bakılırsa sende bayağı iş var” dedi kıkırdayarak.

Bu tür sohbetlere alışkın değildim. Saçlarım hakkında uzun uzadıya düşünmez, onları çabuk tarafından toplamak, atkuyruğu, topuz gibi bir şeyler yapmak dışında fazlaca bir çaba harcamazdım. Sağ çaprazdaki adama gelince, farkında bile değildim. Coğrafya öğretmeni tanımlaması için teşekkür etmekle yetindim. Laf buradan kimin ne iş yaptığına gelmişti. Bizimki akademisyendi. Ben de sağa sola çeviri yaptığımı söyleyerek lafı geçiştirmeye çalıştım. Ayla ısrarcıydı:

“Çeviri o kadar para getiriyor mu? Geçinebiliyor musun yani?”

Sorulan sorulardan kaçmanın en kolay yolu yeni sorular sormaktı. Ben de öyle yaptım.

“Sen asıl kendi işinden bahset, benimkinden çok daha ilginç olduğu kesin. Moleküler biyolojinin adı bile korkutuyor beni. Ne demek bu moleküler biyoloji? Ne yapıyorsunuz yani?”

Ayla güldü. Gülecek yer arayan neşeli bir tipe benziyordu.

“Kulağa korkunç geldiğini biliyorum ama sanıldığı kadar sıkıcı değil. Hatta bana sorarsan eğlenceli bile diyebilirim. Genetikle uğraşıyorum diyelim.”

Hiç mi hiç ilgimi çekmeyen bu konuyla ilgili yeni bir soru

soramadığım için bir süre sessiz kalıp içkilerimizi yudumladık. Ama Ayla çekingen biri değildi, aramızdaki sessizliğin baskısını hissedip gerilmek yerine bardaki erkeklerle ilgili komik yorumlar yapmaya koyuldu. Yarım saat kadar gevezelik yaptıktan sonra damdan düşer gibi Rıdvan'ı görüp görmediğimi sordu bana. Ona memnun olacağını tahmin ettiğim bir cevap verdim:

“Hayır. Uzun zamandır görmüyorum. Birkaç ay olmuştur herhalde.”

“En son geçen sene gördün yani” deyip gülümsedi. Ne demek istediğini anlayamamıştım.

“Yok, o kadar olmadı ama işte birkaç aydır karşılaşmadık hiç.”

Yüzündeki ifadeden yersiz bir cevap verdiğimi anladım. Ortaokul yıllarından kalma “seneye görüşürüz” esprisini yapan o olduğuna göre, utanması gereken ben değildim.

“Moleküler biyoloji seni epey yoruyor herhalde. Espri anlayışına bayıldım.”

“Aman, tamam” dedi. “Ciddiyet insanın ne boyunu uzatıyor ne de hayatını. Sert bir kızsın, anladık. Saçlarını kestirsen, biraz da oluruna bıraksan, daha rahat edersin, inan bana.”

Oluruna bırakmakla neyi kastettiğini anlamadım, ama hayatımı bundan daha fazla oluruna bırakabileceğimi sanmıyordum. İnsanların tanımadıkları kişilerle ilgili böylesine rahat ve şuursuzca fikir yürütmelerine oldum olası şaşarım zaten.

Rıdvan'la ilgili başka soru sormadı. Üstelik sandığım gibi eski sevgilisi hakkında bilgi alamayacağını görünce kalkıp gitmedi de. Yarım saat daha birlikte oturduk ve o da etrafıyla ilgilenmeye devam etti. Sonra telefonu çaldı. Yerinden kalkıp uzaklaşarak yaptığı görüşmeden sonra, “Sevgilim arıyor hayatım. Görüşürüz sonra” diyerek gitti. Yine de arayanın sevgilisi olduğuna inanmadım. Bana kalırsa hem ağızımdan laf almaya hem de benim laf taşıyacağım ihtimalini göz önünde

bulundurarak Rıdvan'ı kışkandırmaya çalışıyordu. Rıdvan'ın anlattıklarından sonra ondan bu tür hareketler beklemenin yanlış olmayacağını düşünüyordum. Üçüncü bir ihtimal de Ayla'nın kafası rahat, kendiyle barışık bir kadın olduğu; benimse kötü niyetli ve bir parça fesat biri olduğumdu. Birbirimize telefon numaralarımızı filan vermemiştik. Gerek de yoktu. Zaten bir sonraki görüşmemiz de yine böyle bir tesadüf eseri olacaktı.

Ocak boyunca Kasım'la yatıp Kasım'la kalktım. Ona uygun bir son bulmuştum, ama o sona varana kadar küçük öykücükler icat ederek hikâyeyi geliştirmem gerekiyordu. İçi kendini dışı izleyeni yakan sirk çalışanlarına, hop oturup hop kalkan heyecanlı seyircilere dair detaylar ekliyor; Kasım'ın köpeği Senyor'un kaybolup iki hafta sonra komşu kasabada sahibini bulması gibi meseleyi renklendirecek afacanlıklar icat ediyordum. Ona bir sevgili bulmak istiyordum. Kasım'ın bir sevgiliye, romanınsa bir parça aşka ihtiyacı vardı. Nihayetinde Bursa'daki gösteriden sonra ekibe Ceylan'ın katılmasına karar verdim. Sessiz sakın bir kızdı Ceylan. Kuğu boyunluydu. Kocaman güzel gözleri vardı. İşte bu kocaman güzel gözler yüzünden kendi aralarında onu Ceylan diye çağırma başlamışlardı. Yıllarca başka sirklerde çalıştıktan sonra şimdi orada Kasım'ın yanı başında yaşamaya başlamıştı.

Kasım'ın nasıl aşka düştüğünü yazarken epey zorlandım. Bir insanın âşık olduğunu hissettiği o ilk anı, yaşadığı büyü, soluduğu havayı nasıl kâğıda dökeceğimi bilemiyordum. İç bayıcı aşk yazıları yazıp kadınları çok feci anladıklarını iddia eden andropozlu yazarlara benzemekten korktum sanırım. Sahici bir şeyler yazmak istedim. Marcel'i ilk gördüğümde neler hissettiysem dosdoğru onları yazdım bu yüzden. Yazdığım bölümü yeniden okuduğumda gözlerim doldu. Marcel'i, daha doğrusu onu Sagrada Familia'nın önünde gördüğüm o ilk anı özlediğimi hissettim. Sonra Ada'nın minik

yatağında uzanmış uyuyan minik bedeni geldi aklıma. Onu kucağıma aldığımda elime atan küçük kalbi...

Sonra dışarı çıkıp yürüdüm azıcık. Temiz hava aldım. Eyüp'e gidip acelesiz adımlarla Pierre Loti'ye tırmandım. Bir bardak sıcak çay eşliğinde Haliç'in seyrine daldım. İçinde bulunduğum anın tadını değdirdim dilime. Buruktu. Yine de kendimi geçmiş hatırlamamaya koşullamıştım. O, bana ait olmayan ve bu yüzden vazgeçtiğim bambaşka bir dünyaydı çünkü. Özlemeye hakkım yoktu. Özlememe gerek yoktu.

Şubatın başında NY dayamayarak romanın nasıl gittiğini öğrenmek için aradı. Ona beni rahat bırakmasını söyledim. Aramızdaki alışverişin ona düşen kısmını çatır çatır ödediği halde, işi bırakmamdan ölesiye korktuğu için kahrımı çekmek zorunda kalıyordu zavallılık. Nedense bu hali içime dokundu ve arkadaşça davranma ihtiyacı duydum.

"Eee, sen ne yapıyorsun romanını merak etmekten başka?"

"Hiiç. Sıkılıyorum."

Onun gibi kızların sıkılmasına tahammülüm yoktu. Şu dünyada tek bir sorunu olmadığı için sıkılıp duruyordu işte. Yine de onunla ilgilenmiş olmamdan memnun, anlatmaya koyuldu. Bir haftadır Kıbrıs'taydı. Geçen sene kumarhanelerin kapatılmasından sonra, ailecek Kıbrıs'a taşınıp duruyorlardı. Annesiyle birlikte sık sık yavru vatana kaçıyor, bolca para kaybetmeden rahatlayamıyorlardı. NY'nin para kaybetmeyi sevdiğini düşündüm. Onun gibi kızlar kaybetmekten heyecan duyabilirdi elbet. Sandığımdan daha şanssız bir hayat sürüyordu aslında. Kaybetmek hazzını yaşayabilmek için bile ödemesi gerekiyordu. Kız, hayattaki her nevi duygu için ödüyordu. Çoğu zaman sahici şeyler dokunamayacağı kadar uzağında oluyordu.

"Beni sıkıştırma. Seninle nasıl anlaştıysak öyle. Söz verdiğim zamanda romanını teslim edeceğim. Ama dönem ödevimi kontrol eden öğretmen gibi davranmaktan ve nasıl gidiyor

diye aramaktan vazgeç. Haydi git ve biraz daha kaybet.”

“Öyle yapacağım.”

Ona acıyacak halim yoktu. Acımaktan hoşlanmam. Ama ille de birilerine acıyacak olsam NY’ye gelene kadar bir sürü insan vardı bildiğim. Baskı altındaki bir ergenin ders çalışmaktan iyice soğuması gibi, yazmak fikrinden uzaklaştığını fark ettim. Hemen oracıkta kendime izin verip işyerinden Rıdvan’ı aradım.

“Çıkışta ne yapacaksın?”

“Hiç.”

“Nasıl hiç?”

“Hiç işte. Sen de benzer bir şeyler yapacak gibi duruyorsun.” Gülüyordu.

“Çok komiksin Rıdvan!”

O akşam Rıdvan’ın iş çıkışında buluşup evine gittik. Rıdvan’ın uzun zamandır öve öve bitiremediği *The Rocky Horror Picture Show*’u izledik. Ben Tim Curry’nin ne muhteşem bir adam olduğundan bahsederken, Rıdvan Susan Sarandon’un daima ilginç filmlerde oynadığına dikkat çekmeye çalışıyordu. Susan Sarandon’la pek ilgilenmediğimi görünce Amerika’da bu filmin interaktif olarak izlendiğini anlattı. İnsanların toplanıp toplanıp filmi nasıl izlediğini büyük bir iştahla anlatırken, ben hiç de âdetim olmadığı halde oturduğum yerde erkenden uyuyakaldım.

O gece rüyamda kendimi ince bir ipin üzerinde yürürken gördüm. Kalbim hızlı hızlı atıyordu. Her yeni adımda az sonra düşeceğimi düşünüyordum. Düşmekten deli gibi korktuğum halde yürümeye devam ediyordum. Varış noktasına ulaşmamak er ya da geç düşecek olmak anlamına geliyordu çünkü. Yolun sonuna kadar gitmeyi göze alarak şansımı denemem gerekiyordu. Kasım’ın yerine geçmiştim, ama etrafımda tek bir Allah’ın kulu yoktu. Ne ustam ne köpeğim ne de beni izlemeye gelmiş heyecanlı seyirciler. İpin üzerinde

bir başınyaydım. Sonra Rıdvan'ın sesiyle uyandım. Elini başıma koymuş adımı seslenerek beni uyandırmaya çalışıyordu.

“Rüya görüyorsun, sakın ol.”

“Ne oldu, çılgılık mı attım?”

“Hayır, ama çok feci titriyordun. Baksana terden sırılsıklam olmuşsun. Hadi üzerini değiştir.”

Rıdvan ne tür bir rüya gördüğümü sormadı bana. Ben de anlatmadım. Tek düşündüğüm bir an evvel romanın sonunu getirmek ve Kasım'ı o ipin üzerinden indirmektir. Nasıl ineceğine çoktan karar vermiştim zaten.

Derler ki bazı isimler bazı bedenlere ağır gelir, bazı ruhlara sıkıntı verirmiş. Bundan mıdır bilmem ama, doğacak bebeğim kız olursa adını Süreyya koyacağım dedikten sonra, yani evladımın adı belli olunca, sanki derdi de arttı. Hamileliğimin son üç ayı epey sıkıntılıydı. İçimde tarifi zor, müthiş bir huzursuzluk peydahlandı. Kimi geceler çarpıntıyla uyanıyor, ya da durduk yere boğazıma eller yapışmışçasına soluksuz kalıyordum. Belimde ağrılar, midemde yanmalar, bacaklarımda kramplar, parmak uçlarımda iğne iğne batan uyuşmalar oluyordu. Geceleri uyuyamaz, gündüzlere dayanamaz hale geldim. Mütemadiyen melankolik bir vaziyetteydim. Üstelik korkuyordum da... Hem doğum anından hem de doğurduktan sonra olacaklardan yana derin bir endişe duyuyordum. Ne doğurmaya ne de daha fazla içimde tutmaya mecalim vardı bebeğimi; ne yapacağımı bilemiyordum.

Vakit gelip de sancılar başlayınca, Çeşminaz Hanım beni bir taksiye yüklediği gibi hastaneye yetiştirmişti. Heyecandan, haftalar öncesinden hazır edip kapının kenarına koyduğu minik bavulu bile unutuyordu nerdeyse. Özene bezene hazırladığı o bavulun içinde neler yoktu ki... Doğumda üşürsem ayaklarıma geçirivermem için konulmuş yün çoraplardan hastanede gezebileceğim terliklere, pamuklu iç çamaşırlarından bebek için bez, atlet, fanila, külot, çorap, eldiven, şapka ve temizlik malzemelerine kadar her şey emrime amadeydi. Çeşminaz Hanım sıkı sıkı tutuyordu elimi. Ve nasıl davranmam gerektiğini durmadan tekrar ediyordu kulağıma: Soğukkanlı ve dirayetli...

Yaklaşık dokuz saat sancı çektim; bebeğim doğmak bilmiyordu. Dok-

torun bütün talimatlarını can kulağıyla dinliyor, her dediğine itaat ediyordum; gene de olmuyordu. Kasılmalar kuvvetlendiğinde, hemşire başımı kaldırıyor, çenemi göğsüme değdirene kadar aşağı eğmemi istiyordu. Alnımda biriken ter damlaları, düştüğü yerde eriyen kar taneleri gibi, yüzümde, boynumda dağılıyordu. Sancıya dayanamayıp çığlık attığım vakit, doktor çektiğim azabı da, kasılmaları da boşa harcadığımı söylüyor, ağzımdan ve burnumdan hava vermeksizin, nefessiz kalıncaya dek ıkınmamı emrediyordu. O zaman acıya rağmen dişimi sıkıp, nefesimi tutuyor, var gücümle bebeği aşağı doğru itmeye çalışıyordum. Fakat gelmiyordu bebek, dışarı çıkmamakta ısrar ediyordu. Sonra kasılmalar durduğunda, vücudumu serbest bırakıp derin bir nefes alıyordum. Ne var ki bu ancak canını zorbela kurtarmış mağlup bir askerin alabileceği derinlikte bir nefes oluyordu. Zaten rehavete kapılmadan, bir sonraki kasılma nöbetine dek güç toplamam, bebeği itmek için yeni bir savaşa hazırlanmam gerekiyordu. Oysa öyle halsizdim ki değil ıkınacak, nefes alacak takatim bile yoktu.

Derken sancılar yeniden başlıyor ve bu sahne kim bilir kaçınıcı kez tekrarlanıyordu. Sonlara doğru, ben ıkınırken hemşire de dışarıdan karnıma baskı yapıyordu. Daha fazla çabalamamı isteyen doktor yeterince ıkınmadığım için söyleniyordu. Dediğine göre bebeğimin sıhhati buna bağlıydı ve sanki etrafımdakiler bana o sıhhatin düşmanıymışım gibi bakıyordu. Aralarındaki konuşmalardan bebeğin kalp atışlarının yavaşlamasının muhtemel olduğunu anlıyordum. Bu da beni ürkütüyor, biçare bırakıyordu. Doktor, rahim ağzının yeterli açıklığa ulaştığını ve bu saatten sonra tek yapmam gerekenin bütün kuvvetimi toplayıp bebeği dışarı itmek olduğunu söylüyordu. Bütün nefesimi tutarak, beyin damarlarımı çatlatırcasına ıkınıyordum. Deniyordum, deniyordum, ama olmuyordu. Ben mi doğurmayı yeterince istemiyordum, yoksa bebek mi ne mene bir âleme geleceğini çoktan fark etmişti de ayak diriyordu, bilemiyordum. Nihayetinde ben beceremeyince, vakumla çekip çıkardılar içimden yavrumu. İşte bu, basiretsizliğimden dolayı ona yaptığım haksızlıkların ilki oldu.

İlkbahara kadar hız kesmeden gayretle çalıştım. Memleket her gün yepyeni bir olayla çalkalanıyordu, ama ben Kasım'dan başka hiçbir şey düşünemez haldeydim. Şubat'ta Abdullah Öcalan yakalanarak Türkiye'ye getirildi. Gözleri bağlıydı, uçaktaydı. *Anadolu'dan Görünüm*'ün jeneriğine koymak isteyeceği bir manzaraydı.

Bense bütün bu hengâmenin içinde, Kasım'dan başka her şeye kördüm. Tek derdim kitabı bir an evvel bitirebilmektir. Kasım'ın kalemini çoktan kırmıştım aslında. Onun nasıl öleceğine bile çoktan karar vermiştim. Aşk, köpeğinin ve ustasının ölümü, kumpanyanın dağılma tehlikesi gibi birkaç uyduruk gerilim yaratarak, kendimce bir ritim kazandırmıştım romana. Oysa malum sona gelindiğinde, yani Kasım ecel şerbetini içtiği an bütün bu gaile sona erecekti. Köpek, usta, uğruna badireler atlatılan sevgili veyahut dağılmaması için canla başla mücadele edilen ekmek teknesi kumpanya... Hiçbirinin anlamı kalmayacaktı.

Kasım'la aramızdaki kaçınılmaz benzerliği düşünüyordum sık sık. Hepimiz aynı sona yürüyorduk nihayetinde. Dünyaya çivi çakacakmışız gibi pervasız, neredeyse hayatın sonsuzluğuna güvenerek yaşayıp giderken, günün birinde aniden ömür niyetine yaşadığımız fasarya bitiyor, sahip olduğumuz her şey anlamını yitiriyordu. Kasım ölünce ben de kendi gerçeğimle yüzleşecektim sanki. Belki biraz da bu yüzden uzun sürdü finale ulaşmam.

Nihayet bir gün ipin üzerinden düşüp öldü Kasım. Halbuki o gün, merhum ustasından öğrendiği, ama daha önceki gösterilerinde sergilemediği birkaç özel numarayla dudak uçuklatacak, finali de üçlü saltoyla yaparak izleyicinin yüreğini ağzına getirecekti. Herkes soluğunu tutmuş, onu bekliyordu. Kasım ipin üzerinde ustaca yürümeye başladı. Yıllar evvel ipe ilk çıktığı zamanlarda bacakları yaprak gibi titrerdi. Oysa şimdi bütün kasları, sinirleri, vücudunun her bir parçası, karşısında secdeye durmuşçasına emrine amadeydi. Birkaç adım sonra havada perendeler atmaya başlayacaktı. Misafirler ağızları bir karış açık gösteriyi izlerken, o hayatı boyunca defalarca yinelediği ve kendisine ekmek yemek su içmek kadar doğal gelen bu girizgâhı zahmetsizce aşacaktı. Sonra ilk kez görücüye çıkan özel numaralara gelecekti sıra. İşte o zaman belki kendisi de bir parça heyecanlanacaktı.

Ne var ki bunların hiçbiri olmadı. Çünkü sevgili karakterim Kasım'ın yıllarca ipin diğer ucunda gördüğü ve üstüne üstüne yürüyerek her defasında taammüden öldürdüğü üvey babası seyircilerin arasında kendisine bakıyordu. Olması gerektiği gibi ipin üzerinde değil, seyircilerin arasında! Kasım ikinci adımında onu fark etti. Neden yaptıysa aşağıya, seyircilere baktı ve gördü onu. İşte o zaman yıllar boyu edindiği ezberi aniden bozuldu. Küçük bir çocuğun korkuları geri döndü, sımsıkı sardı kalbini. Bütün vücudu tir tir titremeye başladı. Sanki onca yıl hiç geçmemişti. Gördüğünün bir sanrı olmadığından çok emindi yere doğru çakılırken Kasım. Adamla göz göze geldiğini, o gözlerde şaşkınlık ve öfkeyi bir arada gördüğünü sandı. Son nefesini verirken, o vakte kadar korktuğu, korkuttuğu, dokunduğu ve kendisine dokunan her şey manasızlaştı. Hiçlik, o güne dek temas ettiği varlıkların bütününden katbekat büyüktü, üstelik sonsuzdu. Kasım'dan geriye kalanlar, işte bu sonsuzluğa karıştı.

Sayfalarca yazdığım trapezci kızlar, hüzünlü palyaçolar, tek

ayağı üzerinde duran yüzlerce kiloluk filler, ateşlerden atlayan aslanlar, ateş çemberleri, ortalığı birbirine katan yaramaz maymunlar, jonglörler, yerlerinde kaskatı kalmış seyirciler, hepsi bu roman için anlamını yitirdi birden. Boynu kırıldı ve sadece birkaç saniye içinde öldü Kasım. Sonraki iki günü yatakta geçirdim. Sadece tuvalete gitmek ve bir şeyler atıştırmak için çıktım yatağımdan. Arada bir yüksekçe bir yerden düşerek uyandığım oldu, ama rüyalarımda Kasım'a hiç rastlamadım. O ölmüş ve ona dair her şey anlamsızlaşmıştı artık.

Kitabı baştan sona iki kere okuyup, gerekli düzeltmeleri yaptıktan sonra, hazıranda NY'ye teslim ettim. Bebek'te denize nazır bir kafede buluştuk. İçeri girer girmez gördüm onu. Straplez bir bluz giymişti. Saçlarını tıpkı Ayla'nın bana tarif ettiği gibi kestirmişti. Teninin rengi güneş yanığından ziyade solaryumdan çıkmış izlenimi veriyordu. İçeri girdiğimi görünce yüzündeki endişe bulutları dağıldı ve gülümseyerek elini bana doğru sallamaya başladı. Masaya yaklaştığımda ayağa kalkarak kollarını boynuma doladı ve sanki kırk yıllık arkadaşmışız gibi iki yanağımdan hasretle öptü beni. Bu aşırı samimiyeti yersiz bulmakla birlikte, ister istemez aynı şekilde karşılık verdim. Harika kokuyordu.

Masaya oturdum. Niyetim elimdekini teslim edip bir an evvel uzaklaşmaktı, ama NY hiç vakit kaybetmeden konuşmaya başlamıştı. Birilerinin duyup çevirdiğimiz dolapları anlamasından endişe edermiş gibi neredeyse fısıldayarak konuşuyor ve kitaptan "o" diye bahsediyordu. "Sürekli onu düşünüyorum. O, beni öyle çok heyecanlandırıyor ki..." Duyan deli divane âşık olduğu birinden bahsettiğini sanabilirdi. NY konuşurken, çantamdan usulca 327 sayfalık kalın dosyayı çıkardım. Beyaz bir zarfın içine yerleştirilmiş CD ile birlikte teslim ettim yeni sahibine. Kafasının nasıl çalıştığını bildiğimden, kitabın beklediğinden kalın olduğunu görünce sevineceğinden emindim. Öyle de oldu.

“Allahım ne kadar çok yazmışsın!” Sesini denetleyememiş, ufak bir çığlık atmıştı. Sırrını açık etmesinden korktuğu ağzını iki eliyle kapayıverdi. Gözleri ıslıl ıslıldı. İyice dibime sokulup, kulağıma eğilerek, “Teşekkür ederim” diye fısıldadı. Soluğunu bu kadar yakınımda duymak içimi ürpertmişti. Pahalı kokusunun üzerime sindiğini hissettim. Bu kızda doğal bir cinsel çekim olduğu muhakkaktı ve Veysi’nin o çekime kapılmakta pek de haksız olmadığını bile düşünmeye başlamıştım. Aşağı doğru kayan haşarı straplezi, göğüs çatalını ortaya çıkarmıştı. Elimi uzatıp düzeltmek için karşı konulması zor bir istek yükseldi içimden. Ona dokunmak, kokusunu daha da yakından duymak istiyordum. Kendimi bu hayali kurarken yakalayınca, toparlanarak artık kalkmam gerektiğini söyledim.

“Ama bir şeyler içseydik.”

“Sen iç, benim işim var.”

“Şey, bankaya bakabilirsin, buraya gelmeden önce kalan miktarı yatırdım.”

“Sigortamı da yaptırsaydın bari. Tanıdığım en dürüst işverensin” dedim gülererek. “Ama bankaya gitmek için elindekini okumayı beklemeliydin.”

“Seninle beğenirsem diye anlaşımadık ki. Sen yazacaksın, ben ödeyeceğim. Üstelik seveceğim bir şeyler yazmışsındır. Bence ne istediğimi biliyorsun. Ben bile bilmiyorum, ama sen biliyorsun.”

Gözlerini gözlerime dikmiş, ıslıl ıslıl bakıyordu. Bu küçük kadın üzerimde yarattığı etkinin farkında olabilir miydi acaba? Onun gibiler bu kabiliyetlerinin farkındadır ve iş buraya gelince tilki kadar kurnaz olurlar, bilirim. Suratımda yalandan bir gülümseme, başımla onu selamlayarak kalktım.

“Süreyya!”

“Efendim?”

“Devam ediyoruz değil mi?” Sormuyor, adeta rica ediyordu.

“Anlaştığımız gibi” dedim. NY için yazmaya devam edecektim.

Emaneti teslim ettikten sonra kısa süreli bir boşluğa düştüm. Uzun zamandır gece gündüz düşündüğüm, beraber yapıp kalktığım, hayatımın en geniş alanını kaplamasına müsaade ettiğim adam artık yoktu. Kasım’la bağımı koparmak, aşktan çok alışkanlıkla bağlanılmış bir sevgiliden ayrılmaktan farksız olmuştu benim için. Sabahları uyandığımda ilk olarak o gün ne yazacağım, nasıl yazacağım soruları hücum ediyordu aklıma. Sonra birdenbire onu hayatımdan çıkardığımı hatırlıyor ve ne yapacağım, günümü nasıl geçireceğim konusunda en ufak bir fikrim olmadığını fark ediyordum. Sanki ilk kez plansız bir güne uyanıyormuş gibi afalliyor, dahası hissettiğim boşluk, amaçsızlık duygusundan korkuyordum. Kasım’dan önce nasıl yaşadığımı hatırlamak biraz zamanımı aldı.

Kasım için kurduğum dünyanın içine fena halde gömüldüğüm süreçte, dışarıda ne çok şey olup bittiğini dehşetle fark ettim. Ben gecikmeli olarak son aylarda yaşananları idrak ederken, yaz şehrin asfaltını inceltmeye başlamıştı. O yazın fazlasıyla sıcak geçeceğini hissediyordum.

Temmuzun ilk haftasında memleket bir intihar girişimiyle çalkalandı. Televizyon ve gazeteler bu muteber haberle mal bulmuş mağribi gibi şenlendi, neşelendi. “5N 1K” ile ilgisiz geçen aylarımın intikamını almaya çalışan ben, nedense Devlet Bakanı Hikmet Uluğbay’ın intihar girişimiyle pek

yakından alakadar oldum. Çenesinin altından giren kurşun, kaşından çıkmış; bu esnada dili parçalanmıştı. Doktorlar ayrıntılı raporlarını canlı yayınlarda okurken, haberciler de Japonya'daki başarısız, ama şerefli politikacıların bu yolla sıklıkla müracaat ettiğinden bahsediyordu. Herkes üzgündü, ama garip bir biçimde yine herkes intihara hürmet ve itibar ediyordu. Adeta ölüm yolunu seçen yolcu, zor ama faziletli kararından dolayı yüceliyordu. Bakan hastaneye vaktinde yetiştirildiği için kurtuldu. Sağlığına kavuştuktan sonra yaptığı ilk iş de görevinden ayrılmak oldu. Oysa insanlar istifadan ziyade intihardan etkileniyordu. Bu yüzden istifasıyla değil, intihar girişimiyle anılmayı hak ediyordu.

O günlerde intihara saygı gösterilmesi ve bu yolla seçilen ölümün kutsallaştırılması meselesi epeyce kafamı kurcaladı. İntiharı seçenler, sebep ne olursa olsun, neredeyse bir çeşit kahraman ilan ediliyordu. Vazgeçmenin mağrurluğu, tokgözlülüğü, bu konuda cesaret gösteremeyecek olanları derinden etkiliyordu. Ölüm vazgeçişlerin en katmerlisi, kahramanlığa giden yolun kestirmesiydi. Kısa olduğu için kestirmeydi elbette, yoksa kolay olduğundan değil. O yola sapmak kısacık anlardan geçen bir karardı, ama bu uğurda vazgeçilen yollar, sokaklar, kavşaklar, uç uca eklenmiş bir hayattan daha fazlasıydı. Ve ölmek tek bir hayattan daha fazlasını yitirmekti aslında.

İnsan en çok unutulmaktan korkuyor olmalıydı. Belki ölmekten bile daha çok. Kendi ölümünü düşünen hemen herkes, geride bırakacaklarının ne kadar üzüleceğini, ne zaman gözyaşı dökmekten vazgeçerek gideni tamamen unutup sanki hiç olmamış gibi yaşamaya devam edeceğini kurar kafasında. Yeryüzünde bir minik değişiklik yapamamış, küçücük bir iz olsun bırakamamış biz sıradan insanlar, bedenimizle olmasa bile ismimizle ölümsüz olabilmeyi isteriz için için. Çok korkarız silinip gitmekten, unutulmaktan. Ne var ki pek

az insan dünya döndükçe hatırlanma şerefine nail olabilir aramızda. Dürüst, faziletli bir insan olmak, hatırşinas evlatlar yetiştirmek, kimseyi incitmemek ya da hayatında hiç rüşvet almamış bir memur olarak son nefesini teslim etmek, bir adı ölümsüz kılmaya yetmez genellikle. Eğer suyun kaldırma kuvvetini keşfetmediyseniz, bir dünya savaşı başlatacak kadar korkunç biri değilseniz ya da fevkalade şiirler yazmamış, en güzel şarkıları söylememiş, mucizevi resimler yapmamışsanız, ne sebeple hatırlanacaksınız?

Oysa bazı ölümler, insanın adını, yeryüzündeki varlığını güçlendirir. Bazı ölümler, ölüleri yaşayanlardan daha güçlü, daha canlı kılar. Mesela intiharlar. Pek çokları koca bir hayatın vazgeçebilme cüretini gösterenlere saygı ve merak duyar.

Hayatı ondan vazgeçmeyi düşünecek kadar bile ciddiye almamış, daha doğrusu böyle davranmak için çabalamış olan ben, o günlerde kafamı intiharlara taktım. Bu konuda deli gibi okumaya başladım. Ölüp gittikten yıllarca sonra bile intiharlarıyla anılanlar hakkında, onların hayatta arayıp da bulamadıkları ya da kaçmak istedikleri hakkında... Onlarca hikâye okudum. Yazarlar, şairler, şarkıcılar ve oyuncular vardı bu hikâyelerde. Ölümlerinin ardından idolleştirilerek bir para sayma makinesine tıkılmışlardı. Hayatları kendilerine kazandırmayı becerememişti, ama ölümleri geride kalanları besliyor, palazlandırıyordu. Bazısı acıklı bir yüz ifadeyle tişörtlere basılmış, bazısının günlükleri yayımlanmıştı. En çok da bu günlükler cezbediyordu hâlâ yaşayanları. Yaşayanlar, yaşamaktan vazgeçenlerin göç sebeplerini öğrenmek için çıldırıyordu. Ben de bütün o leş kargalarının ve hayalet avcılarının arasına katılmıştım.

İntihar notları beni başka her şeyden daha çok etkiliyordu. 37 yaşında tabancayla kendini vurarak varlığın değil, yokluğun parçası olmayı seçen fütürist Rus şair Mayakovski'nin ardında bıraktığı şiir, "İşte ölüyorum/kimseyi suçlamayın

bundan ötürü” diye başlıyordu ve onun ardından suçlananlar, kendini suçlayanlar benim gözümde canlanıyordu.

Ankara’da öğrenci olduğum yıllarda hiç tanımadığım, yüzünü bile görmediğim bir çocuk, yurt odasında kendini asarak ölmüştü. Okul çalkalanmıştı. Olaya kayıtsız kalan azınlığın içindeydim o zaman. Aynı kampusta yürümüş olmamız beni ona yakınlaştırmaya yetmemişti. Bir de belki onun ölümünü, kendi duyarlılıklarını göstermek için fırsat sayanlardan tiksinimiştim biraz. Kantinde oturmuş gözü yaşlı gevezelik eden, ne kadar üzgün olduğunu sağa sola duyurmaya çalışan kızlardan. O ölümü kıyısına dokunmadan teğet geçmiştim. Ama Mayakovski’nin şiirini okurken aklıma nereden, kimden duyduğumu bile hatırlayamadığım o cümle geldi. Belki derslikte, belki kantinde biri söylemişti, kulağıma çalınıvermişti, belki de yıllar sonra hafızam bana oyun oynatarak kendi kendine böyle bir cümle üretiyordu. Cümlenin sahibi bir ses yoktu belleğimde. Sadece bir cümle: “Belki de onu gerçekten çok yalnız bıraktığımız için fark edemedik, anlayamadık, engelleyemedik.”

Bir insanı ölüme iten sebepler, bütün o süreç yakınları tarafından hiç fark edilmemişse belki de kimse yeterince yakınında olmamıştır, değil mi? Yaşanan bir intihardan sonra bütün yakınların yakınlıklarını temize çekmesi garip değil bu yüzden. Bir ölümün birçok sebebi, birçok suçlusu olabilir. Şair, bütün bunları önlemek, suçun yükünü sevdiklerinin omuzlarından almak istermiş gibi yazmıştı o şiiri. Kendine kıyabilen, ama başkalarına kıyamayan biri gibi...

O günlerde NY için hazırlayacağım bir sonraki kitabın bir intihar öyküsü olabileceğini düşünmeye başlamıştım. Bu konuda yazmaktan keyif alacağıma şüphe yoktu. Fakat sonrasında yaşananlar kafamı öylesine karıştırdı ki, intihar konusunda yazma fikrini de, okuduğum intihar hikâyelerini de uzunca bir süre hiç hatırlamadım. Bütün

bunlar yaşanmadan evvel, yani ben henüz fazlasıyla hakiki ölüme batmamışken, intiharını yazacağım karakterin mutlaka bir kadın olması gerektiğini düşünüyordum. Çünkü okuduğum kadın intiharları erkeklerinkinden çok daha farklıydı ya da ben öyle hissediyordum. Yazılmamış birer şiir gibiydi her biri. O intiharları, zarif ve çarpıcı buluyordum. Sadece intiharı değil, ölümü de kutsallaştırmak gafletine düşmüştüm o günlerde. Çok yakında tokat gibi bir cevapla kendime geleceğimden haberim yoktu tabii.

Beni en çok etkileyen intiharlardan biri Virginia Woolfunkiydi. Ben doğmadan yirmi iki sene evvel buralardan gitmeyi tercih etmiş olan bu kadın, benim için her zaman ilginç biri olmuştu. İntiharıyla ilgili detayları öğrenmeden önce bile. Yazarken kullandığı bilinç akışı tekniği, dönemine kıyasla erken denebilecek fikirleri hep ilgimi çekmişti. Defalarca akıl hastanelerine yatırıldığını, başarısız intihar girişimleri olduğunu zaten biliyordum. Bilmediğim, son ve tek başarılı intihar girişiminde kullandığı yöntemdi. Sudan korktuğu için düş almayı hiç sevmediği söylenen Virginia Woolf, ölmek için en korktuğu yeri seçmiş kendine. Ve bütün kaçış yollarının önünü tıkamak için ceplerini taşlarla doldurmuş. Cebinde şıkırdayan taşlarla suya doğru yürüyen bu kadının hayalini şiirsel bulmamak elimde değildi. Ne kadar zarif, ne kadar korkunç ve cüretkâr bir ölümdü bu.

Şair Sylvia Plath'ın intiharının Woolfunkinden aşağı kalır yanı yoktu. En az o kadar şiirsel, en az o kadar çarpıcı ve ironikti. On yılda bir intihar girişiminde bulunmayı âdet haline getirmiş olan şairin manik depresif kişiliği, kocası Ted Hughes'la evlendikten ve iki çocuk dünyaya getirdikten sonra iyice hırpalanmıştı. "Ölmek bir sanattır, her şey gibi. Özellikle iyi yaparım" diyordu şiirlerinden birinde. Doğduğum yıl son intihar girişimini başarıyla neticelendirmişti. İkinci katta çıkmış, odalarında uyumakta olan çocuklarının başucuna

birer bardak süt ve zencefilli kurabiye bırakmış, sonra da sıkıca kapattığı kapıları bir güzel bantlamış ve battaniyelerle çevrelemişti. Bu bantlar ve battaniyeler az sonra sonundak açacağı gazın minik yavruların uykusunu daha da derinleştirmesini önleyecekti yaptığı hesaba göre. Sonra içine kısıtırıldığı için yakındığı, hayatını geçirdiği için mutsuz olduğu mutfağına girdi. Gazı açtı, başını uysalca fırının içine soktu ve öylece bekledi. Çocukları yukarıda bir şeyden habersiz uyumaya devam ettiler. Onlar o gün biraz geciken bakıcıları kendilerini uyandırana kadar tatlı bir uykunun kollarında güvende olacaklardı. Sylvia Plath ise bir daha uyanmayacağı derin bir uykunun kollarında ve yine hesaplarına göre yaşarken olduğundan daha güvendeydi. Babasının ölümünden sonra kendine bir mezar kazıp içine girmeyi ve orada ölmeyi deneyen küçük kız, nihayet ölmeyi becerecek kadar büyümüş ve kendisini evli ve çocuklu bir kadın olarak hapsedildiği mutfağına gömmüştü. Onun intiharı ve seçtiği yol tüylerimi diken diken ediyordu. Bileklerini kesmemiş, işini basit bir kurşunla bitirmemişti. Onun yerine son derece ironik bir biçimde kendi küçük hapisanesinde ölmeyi seçmişti. Üstelik annelik görevlerini yerine getirmeyi de ihmal etmeyerek.

Sylvia Plath'ten ve onun intiharından etkilenen tek kişi ben değildim. Bütün bu okumalar sırasında yıllar önce ölen, kendini öldüren başka bir şairi yeniden hatırladım. Nilgün Marmara. İntihar ettiğinde ben yirmi dört yaşındaydım. İntiharı belleğimde ciddi bir yer tutmamıştı. Ama Sylvia Plath şiiri üzerine çalışma yapmış, tez hazırlamış ölü bir kadın şair olarak yıllar sonra karşıma yeniden çıktığında, içine gömülerek, onu anlıyor olmaktan korkarak okudum şiirlerini. Böylece ölümüne başka anlamlar yüklemeye başladım. O vakitler yaşamına da, ölümüne de hak ettiği ilgiyi göstermediğim Nilgün Marmara, yıllar sonra elinde bir defterle karşıma dikiliyor ve onu umursamamış olmamı zerre kadar

umursamıyordum. “Hayatın neresinden dönülse kârdır” demiş ve yirmi dokuzunda, evinin balkonundan aşağı atlayarak intihar etmişti.

Ama sadece şairler değildi ölümler şiiir yazanlar. Yaşarken, kendilerine ait olmayan rolleri oynamak zorunda kalan ve seyredilmekten yorulan bazı kadınlar, ölümler nicedir kendilerine ait olmaktan vazgeçmiş bedenlerini iyice soğutup, kimsenin daha fazla bakmak istemeyeceğı bir hale getirmeyi yeğleyebiliyorlardı.

Mesela Marilyn Monroe. Onun ölümünü her düşündüğümde zamansız bir rüzgârla ürperiyordum. Sanki yatağımda cırılçiplak uzanmışken, aniden açılan pencereden içeri rüzgâr doluyordu da, olduğum yerde buz kesiveriyordum. Ölümünün yaşamından daha az acıklı olacağına inandığı için ölenlerdendi o. Çocukken yaşadığı tacizin, yalnızlığın, kimsesizliğin izini, hep çocuk kalmış, fısıltı halindeki sesinde taşıyan Norma Jean Baker, Marilyn Monroe olup da varlığını Hollywood’un varlığına armağan etiketten sonra, sesiyle birlikte bedenini de kaybetmişti.

XX. yüzyılın seks tanrıçasıydı o artık. Gülüşünü, bakışını, yürüyüşünü, her şeyini ama her şeyini olması gereken kişi olmak, rolünü doğru oynayabilmek için değiştirdi. Kendisi ya da bir başkası olma hakkının elinden alındığını fark ettiğinde geri dönmek için geç kalmıştı. Geceleri üşümek için beyaz pamuklu çoraplarını ayaklarına geçirip yatabilen bir kadın olma hakkını çoktan kaybetmişti artık. İnsanlar onun uyurken çıplak vücuduna Chanel 5 sürdüğünü düşünmeyi daha çok seviyordu. Onu otuz beş milimetrenin aptal sarışın ikonuna kilitleyenler, elinde gördükleri kitapları kafasına koyup yürüme egzersizleri yaptığını söyleyerek çok eğleneceklerdi. Sadece filmlerde değil, gerçek hayatta da kimse ona birkaç cümleden uzun diyalogları uygun görmüyordu. Onu hep bir mazgalın üzerinde etekleri uçuşurken görmek

istiyorlardı. Elinde gezdirdiği kitaplar hakkında konuşan b1 seks tanrıçasına kimsenin ihtiyacı yoktu. İçine kilitlendiği kişi olmak istemediği, ama daha fazlasına da gücü yetmediği için bir gün yatağında ölü bulundu. Kimileri Beyaz Saray'ın işin içinde olduğunu düşünüyordu. Doktorlar aşırı dozda ilaç olarak kendisini öldürdüğünü söylediler. Yatağında bulunduğunda çırlıçıplaktı. Geriye sadece çok beğenilen bedenini bırakmıştı. Hayrını görün dercesine. Bu çıplak beden nede se içimi donduruyordu düşündükçe. Dünyanın en güzel kadınının çıplak ve ölü bedeni... Onu düşündüğümde her nerede olursam olayım, bulunduğum yerin pencereleri birer birer açılıyor ve buz gibi rüzgâr giriyordu içeri. Üşüyordum.

Seher Şeniz'in hayali de aynı rüzgârı taşıyordu kalbime. Onun Mine Mutlu ve Feri Cansel'le birlikte erotik Türk sinemasının kadersiz triosunu oluşturduğunu söyleyenler haklıydı. Öyleydi. Öldüğü zamanı az çok hatırlıyordum. Gazeteciler köşelerinden onu yazmışlardı. Hep buruk, acıklı satırlar... Üzerine çok düşünmemiştim, ama ölümü tuhaf bir kırıklık olarak yer etmişti içimde. İntiharlarla kafayı bozduktan sonra hakkında okuduğum ilk isimlerden biri o olmuştu bu yüzden. 1965 yılında plaj güzeli seçilmiş, sonraki sene başka bir güzellik yarışmasında ikinci olunca da sinirlenip tacını kendisini birinci seçmeyen jüriye fırlatıvermişti. "Ayna ayna, benden güzeli var mı bu dünyada?" İnsan böylesine özgüven sahibi birinin kendini öldürmeyeceğini düşünür halbuki. Ama bu kadar hırslı birinin en ufak başarısızlıkta kolayca dağılıp parçalanabileceğini de hatırd tutmak gerekir.

Onun özgüvenli mi, hırslı mı, uysal mı, inatçı mı olduğunu tahmin etmek hiç de kolay değil. Birisi kalkıp da kendisini öldürdüğünde onun olmak zorunda kaldığı kişiden istifa ettiğini görebiliyorsunuz, ama neden kaçtığını hiçbir zaman tam olarak bilemiyorsunuz. Seher Şeniz yirmi iki filmde oynadı. Hepsinde de vamp, fettan ve cüretkârdı. Çünkü güzeldi

ve güzelliğini cömertçe sergilemekten çekinmiyordu. Paris'e yerleşti ve Moulin Rouge gibi ünlü striptiz kulüplerinde çalıştı. *Playboy*'a soyunan ilk Türk kızı oldu. Oryantal danslarıyla yürekleri hoplattı. Kendi yüreği ise kırık dökük sabahlara uyanmaktan bitkindi nicedir. Ölmek arzusu uzun zamandır içinde saklanan, arada bir ortalığa çıkıp kendini gösteren bir kötülük çiçeğiydi. 1984 yılında bir kere topraktan fişkırlarak dallarını boynuna dolamış, genç kadının ilk intihar girişimine yol açmıştı. Uzun çabalardan sonra kurtarıldı Seher Şeniz. Zor olan ölümden kurtulmak değil, yaşamaya devam edebilmekti elbette. Denedi, olmayınca yeniden çiçeğine sarılarak, bol miktarda şarap ve morfin hapiyle işini sağlama aldı. Bir vakitler kendisini memnun etmeye yetmeyen ikincilik tacına yaptığı gibi mutsuz hayatını da fırlatıp atırmekten çekinmedi. Ardında bir mektup bırakarak:

Nihayet bu iğrenç dünyadan gitmeyi başardım. Ölmenin, ölmeye çalışmanın bu kadar zor olduğunu söyleselerdi alay ederdim. 15 yaşında anladım insanların ne mal olduğunu. Ben fahişe olmak için yaratılmamışım, hassas ve duygusalım. Öldüğümü kimse bilmesin. Peruklarımı yakıp, küllerini savurun. Müslüman geleneklerine göre gömülmek istemiyorum. Beni beyaz bir bornoza sarıp her yerimi kapatın o kadar.

Bir yandan gidenlerden geriye kalan acıya temas edip mahzunlaşırken, bir yandan da sonraki romanın çatısını bir intiharın üzerine kuracağımı düşünerek daha fazla örnek edinmek arzusunu duyuyordum. Ama hiç beklemediğim bir şey oldu ve intihar hikâyeleriyle uğraşmayı bırakıverdim. Ben isteyerek yürünen bir ölüm yolu, kaçış, vazgeçiş hakkında düşünürken, yazın üçüncü ayı, binlerce ölü ve sonsuz bir kederle beraber geldi şehre.

Kızımı kucağıma aldığımda içimi derin bir keder kapladı. Bu halin müsebbibi, yavruma ne biçim bir hayat sunabileceğimi kestiremeyişimin çaresizliğinden ziyade, başına gelebilecekleri önceden görebilen annelik sezgilerimin kulağıma fısıldadıklarıydı. Sanki daha ilk andan itibaren, kızımın yanında olamayacağımı biliyor ve bu yüzden müthiş bir öfkə duyuyordum.

Çeşminaz Hanım hemen sağ mememi dışarı çıkarmama yardım ettiler, bebeği çıplak göğsümün üzerine yerleştirdi. En az benim kadar yorgundu kızım, ne de olsa uzun yoldan gelmişti. Sadece doyurulmak değil, sarıp sarmalanmak, emniyette olduğunu hissetmek ihtiyacındaydı. Çeşminaz Hanım, çıplak memeyi işaret ederek, bu ilk buluşmanın çok önemli olduğunu, asıl süttten önce gelecek olan ağız sütünün bebek için derin manalar taşıdığını anlattı. Doğumdan sonra gelen bu ilk süt, onu hastalıklardan koruyacak, gelecekte huzurlu, mutlu ve kendinden emin bir insan olmasını sağlayacaktı. Bu sütü hakkıyla alamayan bebeler iflah olmuyor, ömür boyu hastalıktan ve iç sıkıntısından kurtulamıyordu. Bu durumda, yavrumun bütün hayatını etkileyecek çok önemli bir iş düşünüyordu bana. “Aman ha” diye tembihledi Çeşminaz Hanım, “çabuk tut elini. Sakın geç kalma.”

İki parmağımla kavradığım meme başını kızımın ağzına vermeye gayret ettim. Sarı, kıvamlı bir sıvı bulaştı parmaklarıma. Ama hayır, Süreyya ne kendine sunulan memeye ne sıhhat aşısı niyetine akan ağız sütüne ne de acemi annesine ilgi gösteriyordu. Sütün tadına bile bakmadı. Birbirimizden uzağa çıktığımız ilk yolculuk belki de orada başladı.

Sevdiğim ve beni seven herkesi kaybettiğim fani dünyada bana kalan tek şey kızımdı. Ama kendimi öyle bitap, öyle bıçare hissediyordum ki, sanki kederimin gerçek nedeni, asıl benden geriye kalan pek bir şeyin olmayışıydı. Öylesine eksiktim ki, kızıma layığıyla bakmayı beceremedim. Onu sevecek zaman bulamadım. Ona beni sevmesi için lazım gelen zamanı veremedim. Elimdekileri kaybetmeye kızımla devam edecektim.

Hastanedeki keşmekeşin ortasında hislerime mana bulma gayretine girmedim. Ama iki kişi çıktığımız eve üç kişi döndüğümüzde içimi tarifsiz bir sıkıntı kapladı. Ben, bu bebeğe nasıl bakacaktım?

Sonraki günlerde gayet halsiz ve asabiydim. En ufak şeyleri unutuyor, ne bebekle ne de başka bir şeyle ilgilenmek için bir istek duyuyordum. Bu halimden dolayı endişeli görünen Çeşminaz Hanım, hem benim hem de Süreyya'nın bütün yükünü sırtlanmış, her tür ihtiyacımızla ilgileniyordu. Gece gündüz ikimizi de yalnız bırakmıyor, dinlenip kendime gelebilmem için beni uyumaya teşvik ediyordu. Buna rağmen günlerce gözüme tek gram uyku girmedi. Uykusuzluk, asabiyetimi daha da perçinledi. Durduk yerde nefesim daralıyor, olmadık zamanda gözpınarlarım doluyordu.

En fenası bebeğime karşı duymam icap eden o mukaddes annelik hissini içimde büyütememiş olmamdı. Bundan ötürü müthiş bir azap çekiyor, suçluluk içinde kıvranıyordum. Bir yandan ona bir şey olmasından, başına bir iş gelmesinden deli gibi korkarken, bir yandan da bebekle uzun süre meşgul olmaya katlanamıyordum. Çeşminaz Hanım, her ne kadar doğumdan sonra annenin yeni duruma alışmasının zaman aldığını söyleyip, bu halimin normal olduğunu iddia etse de gözlerindeki endişe gerçek fikrini ele veriyordu. Ancak bu şekilde yaklaşabileceğimize kanaat getirdiğinden, sık sık emzirmem için Süreyya'yı kucağıma bırakıyor, fakat her defasında aynı can sıkıcı neticeye şahit oluyordu. Meme ucumu yavaşça Süreyya'nın yanağına geçiriyor, ağzını açtığı vakit dudaklarına kadar götürüp parmaklarımla tutarak destek oluyordum. Bir iki kez emip bırakıyordu her seferinde. Ne kadar aç olursa olsun ilgi göstermiyordu sütüme. Minik ellerini göğsüme yapıştırıp, öylece bekliyordu. Onun bu isteksizliği karşısında küsen sütüm de günbegün azalı-

yordu. İlk ayın sonunda, kızım ve sütüm birbirlerini tamamen terk ettiler. Memelerim lanetlenmiş topraklar gibi kuraklaştı. Dolayısıyla, en temel analık ödevlerimden biri daha yarım kaldı.

Zamanla birbirimize alıştıysak bile, her zaman babaannesiyle arasındaki bağ benimle kurduğuna nazaran çok daha kuvvetli oldu. Sanki Çeşminaz Hanım'ı annesi, beniyse ablası sanıyordu. Huysuzlandığı vakit, benim kucağımda değil, onunkinde huzur buluyor, mamasını ancak babaannesinin ellerinden yemeyi kabul ediyordu. Bu durumu için için kıskanmakla birlikte, ipleri tamamen elime alıp kızımınla yakınlaşmayı beceremiyor, Çeşminaz Hanım'ın yardımlarını geri çevirecek kudreti ve cesareti kendimde bulamıyordum.

Aramızdaki en nadide anlar, kızımı uyutmak için kollarıma alıp ninniler söylediğim zamanlardı. Konuşurken pek de yüz vermediği sesim ninniye başlayınca, Süreyya pür dikkat kesiliyor, gözlerini gözlerime dikip, anlarımın gibi beni dinliyordu:

Hu hu hu kuşu
Ben çıkarım yokuşu
Yumuşacıktır yuvası
Lokum getir yavruma babası...

Bazen gülümsüyor, çenesinin kenarındaki minik gamzeyi açık ediyordu. Böyle zamanlarda bir gamzesi uğruna canımı feda edebileceğimi düşünüyordum. O küçücük çukur, bana içinde yitip gitmekten memnun olacağım bambaşka bir gezegen gibi görünüyordu.

Son yılların en sıcak yazlarından biriydi. Sıcak, ecelden haber taşıyan cüzamlı bir ulak misali sarıp sarmalamıştı şehri. Hele geceler, cehennem gibi alev alev yanıyor, önüne geleni yutup yok ediyordu. Değil üzerime örtecek pikeye, etimin üzerindeki deriye bile tahammülüm yoktu. O gece yine ağılı intihar öyküleri okuduktan sonra yatağıma yollanmış, şerrine lanet sıcaklığın kucagında uykuya dalmıştım. Uyanırken kafamın içinde cirit atanlar, uykunun hükümranlılığıyla birlikte birer birer rüya sahneme hücum ediyordu. O aralar olmadık rüyalar görmeye, uykularımda bol keseden ölüp öldürmeye alışmıştım. Mütemadiyen kendi canıma kıydığım yetmezmiş gibi elim değdikçe katil, gözüm değdikçe şahit oluyordum. Rüyamda kurduğum intihar imparatorluğu, yaşamak hakkından çok ölmek kudretini savunuyor; uykumun mahmur sesi, “bu bir kervansaraydır ki konan göçer” ezberini tekerleme misali diline doluyordu.

O gece davetsiz bir misafir gibi Zinnur girmişti rüyama. Onu en son gördüğüm haliyle hem de. Büyümemiş, yaşlanmamış, hiç mi hiç değişmemişti. Ne var ki eski canlılığını yitirmiş gibiydi. Solgun, bitkin ve en çok da bıkkın bir hali vardı. Yine de rüyamın sisli bahçesinde karşılaştığımızı çok sevindim. Hasretle kollarımı açıp ona doğru yürüdüm, Zinnur hiç kıpırdamadı. Gözlerini gözlerime dikmiş, dosdoğru bana bakıyordu. Ne kadar da mutsuz görünüyordu. İyice dibine kadar sokuldum

ve bütün gücümle sarıldım ona. Vücudu alev alev yanıyordu. Sırtında kavuşturduğum ellerim, birbirinden ayrılıp onun sı-
cak vücudu üzerinde gezintiye çıktı. Sırtını okşadım, yuvarlak
omuzlarının etrafında minik daireler çizdim. Yüzüne, bin ke-
re ıslanıp bir kere kurumamış solgun yanaklarına dokundum.
Bana bir şey mi anlatmak istiyordu, yoksa çoktan diyeceğini
demişti de, anlamamaktaki inadıma güvenmiş, küslük mü ya-
pıyordu, bilemedim. Uzun, kuğu boynunda yeniden kavuştu
ellerim. Ellerim vücudumdan istifa edip, başlarına buyruk ol-
dular orada. O güzelim boynu sarıp sarmaladılar. Önce onun
mutsuz yüzüne, sonra tetikte bekleyen ellerime baktım. Yük-
lendiği çehrenin mutsuzluğuna derman olacak kahramanlar
gibi sıkmaya başladı ellerim o güzelim boynu. Derken garip hı-
rılıtlar yükseldi Zinnur'un boğazından. Bedeni sarsılmaya baş-
ladı sonra. Ellerim gevşemedi. Zinnur'u mutsuzluğa terk etme-
diler. Titremesine ve hırıltılarına aldırmadan sıkmaya devam
ettiler. Ben sadece izledim. Daha fazla, daha fazla sıktilar. On-
lar sıkıkça titredi Zinnur. Zinnur titredikçe, ben "bu bir ker-
vansaraydır ki konan göçer" diye sayıkladım durdum.

Onun vücudundaki sarsıntı bana da geçmişti. Ona temas
ettiğim noktadan, ellerimden gelen müthiş bir akım tüm vü-
cuduma yayılmış gibiydi. Karşı koyamıyor, bütün vücudu-
mun sarsıldığını, adeta iç organlarımin yer değiştirdiğini his-
sediyordum. Ellerim, Zinnur'un boynuna sarılmış gibi boş-
luğa doğru uzanmış bir vaziyette uyandığımda, gardırobu-
mun kapakları açılıp kapanıyor, yatağımın karşısındaki kol-
tuk yer değiştiriyor, tepedeki lamba şangırdıyor, evin duvar-
ları çatırdıyordu. Uyanmıştım. Zinnur yoktu, fakat sarsıntı
devam ediyordu. Deprem oluyordu.

İlk düşündüğüm şey, hareket eden duvarların az sonra üze-
rime kapanacakları oldu. Altımdaki yatak da dahil her şey
yer değiştiriyor, yerin altından uğultular, duvarlardan çatırtı-
lar geliyordu. Gözlerim karanlığa alışıncaya birkaç saniye içinde

odanın bir savaş alanına dönmüş olduğunu gördüm. Yataktan doğrulmaya çalıştım, ama yapamadım. Yerçekimsiz bir ortamda yürümeye çalışıyor gibiydim. Değil odadan dışarı çıkmak, yerimden doğrulmak bile imkânsız göründü gözüme. Sonra bu acze boyun eğmeyerek, canımı dişime takıp, o mahşer yerinden çıkmaya karar verdim. Gözümü karartıp yerimden kalktım. Ayakta durmak güçtü, dizlerim titriyordu. İki adım sonra gardırobun kapaklarından biri şiddetle dizime çarpınca yere yığılıverdim. Her zaman gardırobun kapağına astığım sabahlığım daha pek çok eşyayla birlikte yerdeydi. Üzerimde iç çamaşırlarımdan başka bir şey olmadığını fark edince elimi sabahlığa attım, ama hemen giymedim. Her şey olup bittikten sonra, canımı kurtarmaya çalıştığım o anda nasıl olup da üzerine bir şeyler giymeyi düşünebildiğim üzerine çok kafa yoracaktım. Böyle bir durumda insanın çırlıçıplak olsa bile kendisini sokağa atması gerekmez miydi? Sonrasında don atlet dışarı fırlayanlarla da, evden çıkmadan önce pijamalarını çıkarıp üzerini değiştirenlerle de karşılaşacaktım.

Son kez gücümü toparlayıp ayağa kalktım. Kalkmamla olduğum yerde sıçramam bir oldu. Sanki hemen alt katımda iş makineleri çalışıyor, birileri tavanı, yani benim zeminimi oyuyordu. Elimde sabahlık olduğu halde kapıya yöneldim. Yatak odamın kapısını kapatma alışkanlığım yoktu. Evde yalnız olduğumdan kimseden bir şey saklama ihtiyacını duymazdım, ama bu kez kapı kapalıydı. Gardırop kapaklarının halini göz önünde bulundurunca bunu da garipsemedim.

Kapıyı çektim, açılmadı. Kilitlenmiş gibiydi. İçeride mahsur kaldığımı düşününce korkudan çıldıracak gibi oldum. Bütün gücümle yeniden asıldım kapının koluna. Öylesine şiddetle çektim ki, kapı açılınca kendimi duvarda buldum. Üstelik kapının kolu da elimde kalmıştı. Bu arada sarsıntı durmuştu, ama yine de kendimi güvende hissetmiyordum. Her an yeniden başlayabilirdi. Kapıyla uğraşırken elimden kayıp düşen

sabahlığımı bir kere daha yerden alıp üzerime geçirerek odadan çıktım. Kısa koridoru geçtikten sonra sanki başka bir evin salonuna girmiş gibi oldum. Salondaki eşyaların yerleri değişmişti. Raflardaki kitapların büyük kısmı yere inmişti. Hasar tespitiyle filan vakit kaybetmeden çabucak dış kapıya yöneldim. Dış kapı sorun çıkarmadan açıldı, ben de kendimi merdivenlerin başında buldum. Burada da kargaşa hâkimdi. İnsanlar çığlık çığlığa merdivenlerden inmeye çalışıyordu. Otomatik yanmıyordu, ama apartmanın içinde farklı kaynaklardan gelen zayıf ışıklar yanıp sönüyordu. Kimisi cep telefonunun cı-lız ışığıyla yönünü bulmaya çalışıyordu, kimisi koştukça sünen çakmağını yeniden yakmaya uğraşıyordu.

O odadan çıkabildiğime göre, binadan da çıkabileceğimi düşünüp kendimi rahatlattım. Zaten ne zaman etrafımda benden daha endişeli insanlar olsa ben sakinleşirdim. Seri ama telaşsız hareketlerle sabahlığımın önünü sıkı sıkı kapayıp, kuşağını bağladım. Yerde duran spor ayakkabılarımı ayağıma geçirdim. Hatta kapının üzerindeki anahtarı alıp sabahlığımın ceplerinden birine attım. Ardımdan kapıyı çektikten sonra merdivenlerden inmeye başladım. İlk katı indiğimde Kevork ve Madam Karin'le burun buruna geldim. Artık kocca bir delikanlı olan Kevork, bir eliyle anneannesinin elini sıkıca kavramış, onu peşi sıra sürüklüyor; diğer eliyle de minicik bir feneri tutarak önünü aydınlatmaya çalışıyordu. Zaten pek uzun boylu olmayan Madam korkudan iyice ufalmış gibiydi. Birbirimizi görünce hiçbir şey demedik, sadece kısacık bir süre bakışmakla yetindik. Gözleri korkuyla kocaman açılmıştı. Hiçbir şey demeden Madam'ın diğer eline de ben yapıştım. Şimdi hep birlikte daha güvendeydik sanki. Ama elbette üç kişi yan yana merdivenlerden inmemiz mümkün olmadı. Kevork o şaşkınlığı uzun süre yaşamamıza müsaade etmeden beni çabucak önlerine itince tek başıma koşmaya başladım. Onlardan çabuk vardım apartmanın kapısına. Kapıyı

açık tutarak bir an evvel dışarı çıkmalarını sağladım. Kendimizi apartmandan dışarı attığımızda neredeyse bütün binaların boşaldığını ve herkesin sokakta toplandığını gördük.

Dışarısı ana baba günüydü. Çocuklar ağlaşıyor, yaşlılar dualar mırıldanıyor, erkekler sağa sola koşturup durumu kontrol altına almaya çalışıyor, kadınlar herkesin bir arada olduğundan emin olmak istiyordu. Her kafadan ayrı bir ses çıkıyordu. Kimisi depremin şiddetiyle ilgili yorum yapıyor, kimisi o büyük sarsıntıyla birlikte nasıl yatağından sıçradığını, bin bir zahmetle apartmandan dışarı çıkmayı başardığını anlatıyordu. Kiminin üzerinde pijamaları vardı, kimi de neredeyse iki dirhem bir çekirdek giyinip öyle çıkmıştı dışarı. Don atlet ya da pijama atlet kombinasyonuna sahip çok sayıda erkek vardı. Onlar bir süre daha öylece dikilmeye devam ettiler. Ama kılığı sokak için uygun bulunmayan kadınlara hemen birer ceket, hırka takdim edildi. Yıllardır aynı mahallede oturup da tek satır laf etmemiş, dahası belki de hiç yüz yüze gelmemiş komşular, hararetle bir söyleşinin içine girivermişti. Bir müddet hiçbir şey yapmadan kendimi kalabalığın uğultusuna bıraktım. Sonra Madam Karin’le ilgilenmem gerektiğini düşündüm. Kadıncağıza ne durumda olduğunu bile sormamıştım. Komşular az evvel karşı binadan yarı çıplak çıkan genç bir kızın üzerine bir şeyler yetiştirirken, Madam Karin’e döndüm.

“Nasılsınız?”

Yüzü kireç gibi bembeyaz kesilmiş olan Kevork’a sarılmış, öylece ayakta duruyordu.

“Kızım, benim eve girmem lazım.”

Kevork da, ben de aynı anda şaşkınlıkla yaşlı kadına “Ne, eve mi?” diye sorduk. Daha az evvel kendimizi zor zor dışarı atmıştık. İnsanlar hâlâ birer ikişer dışarı çıkıyordu. Madam Karin’in aklından neler geçtiğini anlamak zordu.

“Delirdin mi sen anneanne, ne evi?” dedi Kevork şaşkınlık ve kaygıyla.

“Aman Madam, girilir mi hiç eve? Bekleyelim burada biraz. Ya tekrar sallarsa” diyecek oldum, ama yaşlı kadın başını iki yana salladı.

“Yok yok, dünya hali bu, belli olmaz. Yaşlı kadını ben, buralarda yüreğim dayanmaz da başıma bir hal gelirse, onusuz gitmek istemiyorum” diyerek sol eline baktı.

Madam’ın söylediklerinden hiçbir şey anlamamıştım.

“Nereye gidiyorsunuz? Kimsiz gitmek istemiyorsunuz?”

Belli ki Madam şoku henüz atlatamamıştı. Ne yalan söyleyeyim, onun sayıkladığını, saçmaladığını düşündüm. Oysa annesini benden daha iyi tanıyan Kevork duruma uyanmıştı.

“Yapma lütfen anneanne, şimdi sırası mı hiç! Hem ne biçim konuşuyorsun? Dışarı çıktık, hepimiz iyiyiz. Kimseye bir şey olacağı yok işte. Bir yüzük için tekrar içeri girilir mi? Hem binada elektrik bile yok, görmüyor musun?”

Madam Karin’in kimseyi dinlemeye niyeti yoktu. Koskoca kadın, küçük bir çocuk gibi tutturdu yüzüğüm de yüzüğüm diye. Daha önce fark etmemiştim, ama meğerse kocası Serkis Bey öldüğünden bu yana alyansını hiç çıkarmamış. Sadece temizlik yaparken kısa bir süre için çıkarır, sonra hemen yeniden takarmış. Yapayalnız kaldığı ve üstelik her daim güçlü durmak zorunda olduğu şu hayatta ayaklarını yere sağlam basabilmek, bir hayaletten olsun güç alabilmek için özel anlamlar yüklemişti bu alyansa belli ki. Dün akşam banyoyu temizlerken çıkardığı alyansı aynanın önünde unutup yatağa yollanmış. Evlendiğinden bu yana ilk defa alyanssız uyumuş. Şimdi de başına bir şey gelirse, alyanssız, yalnız başına yakalanmak istemiyordu o fena şeye. Üstelik kocasının sıcaklığına en çok bu korkulu gecede ihtiyaç duyuyordu. Bunca yıldır tanıdığım sakın kadın gitmiş, yerine huysuz, inatçı bir çocuk gelmişti sanki. Belki de için için bütün bu felaketin alyanssız, kocasından ayrılıp uyuduğu için başına gelmiş olabileceğini bile düşünüyordu.

Onu ikna etmeyi beceremeyince Kevork eve kendisinin

gireceğini söyledi. Madam buna da razı olmadı. Torununu tek başına eve göndermek istemiyordu. Bunun üzerine ben de Kevork'un peşine takıldım. Böylece az evvel kendimizi dışarı dar attığımız binaya kurbanlık koyun gibi yeniden girmiş olduk. Hem de beneklerle dolu bir elin yaşlı parmaklarında iyice yaşlanmış bir yüzük için.

Elimizde fener, yangın yerine giren cengâver tulumbacılar gibi daldık apartmana. Merdivenleri birer ikişer tırmandık. Delikanlının anahtarı sokmak için hamle etmesiyle kapının ardına dek açılıvermesi bir oldu. Demek, çıkarken panikle kapatmayı becerememişlerdi. İçeri girdik. Yüzük Madam'ın tarif ettiği yerde, banyodaki aynanın önünde değildi elbette artık. Kevork çabucak çömelip, deprem esnasında yere yuvarlanmış olan jöle kutusu, diş fırçası, tuvalet kâğıdı gibi irili ufaklı eşyanın arasında eşelenmeye başladı. O hengâmede ufacık yüzüğü bulmanın zor olacağını düşünmüştüm, ama delikanlı paspasın iplikleri arasına saklamış minik altın halkayı çabucak fark etti. Sahibinden ayrı düşen mahzun yüzük orada sessizce kurtarılmayı bekliyordu. En mutlu günlerden kalan, en yalnız gecelerde sığınılan, Madam'ın dokunduğu her şeye onunla birlikte dokunan, ama şimdi burada tek başına unutulmuş, bu karanlık geceye terk edilmiş bir dost gibi. Neredeyse bir alyansı değil, Madam Karin'in merhum kocasını kurtarmaya gelmişiz gibi hissettim. Yüzüğü Kevork'un ellerinden alırken içim ürperdi. Madam, kocasından ayrı geçirdiği bu ilk gecenin faturasını bu kadar ağır bir biçimde ödemiş olabilir miydi?

Cebimde yüzük, üzerimde Kevork'un giymem için alelacele bulup verdiği eşofman takımıyla yeniden dışarı çıktığımda, aşağıdakilerin büyük bir kısmını ellerinde telefon, birilerine ulaşmaya çalışırken buldum. Herkes söyleniyordu çünkü kimsenin cep telefonu çalışmıyordu. Bu durum onları depresyondan daha çok sarsmış gibiydi. Sevdiklerine ulaşamamak hepsini korkutmuştu. Kimi akrabalarını, kimi arkadaşlarını

arıyordu. Tek istedikleri yakınlarının iyi olduğunu öğrenmekti.

Çok geçmeden kalabalığın içinden bir ses yükseldi. Sesi verdiği bilgi dalga dalga bütün sokağa yayıldı. Depremi merkezi Kocaeli Gölçük'tü. O civarda yakını olanlar telefonlarına daha bir endişeyle sarıldı. Şişli'de bile bizi yataklarımızdan kaldırıp sokaklara döken bu sarsıntı, kim bilir oralarda nasıl yaşanmıştı? Yan binamızda oturan bir kadın göz yaşları içinde asker kocasıyla birlikte Gölçük'te oturan kızına ulaşmaya çalışıyordu. Kızının "anneciğim iyiyim" diyen sesini duysa rahatlayacaktı, ama telefonlar düşmüyordu işte. Komşuları kadını sakinleştirmeye, korkacak bir şey olmadığına inandırmaya çalışıyordu.

Vakit geçtikçe depremle ilgili yeni haberler gelmeye başladı. 7.4 şiddetinde olmuştu deprem. Bu rakam benim gibi pek çok insan için pek bir şey ifade etmiyordu. Depremi büyüklüğüyle ilgili fikir edinmek için merkez üssüyle aramızdaki mesafeyi göz önünde bulunduruyor ve sonucun hiç de iç açıcı olmadığına karar veriyorduk. O sırada Rıdvan'ı düşündüm. Çok heyecanlanmış olmalıydı. Nedense Rıdvan iyi mi, ona bir şey olmuş mudur diye düşünmek yerine, Rıdvan depremi yeterince hissetti mi, şimdi gelişmeleri takip ediyor mu diye geçirdim içimden.

Kalabalığın bir kısmı, binalardan uzakta açık bir alanda durmak gerektiğine karar verip sokağı terk etti. Bizse evin hemen önündeki kaldırımda oturmaktan fazlasını yapamadık. Ben ikinci defa yukarı çıkıp, bu kez kendi evimden üzerine oturmak için bir battaniye ve atıştırmak için bisküvi getirdim. Bu arada evlerine girip televizyonlarını açanlardan sürekli yeni haberler geliyordu. Birkaç kişi küçük radyolarını açmış, cızırtılı haberler bulma telaşına düşmüştü. Bir süre sonra depremin tüm Marmara'da hissedildiğini öğrendik. Gölçük, Adapazarı, Yalova ve Düzce'de hasarın ciddi boyutlara ulaştığı

sanılıyordu. Bütün bu bilgiler heyecanlı habercilerin ağzından komşulara, sonra da bize yayılıyordu. Kızı Gölçük'te yaşayan komşu kadın bir çeşit sinir krizi geçiriyordu. Kocasına, arabaya atlayıp doğruca kızlarına gitmeleri için yalvarıyordu göz yaşları içinde. Zavallı adam ne yapacağını şaşırılmış, bir yandan karısını sakinleştirmeye çalışıyor, bir yandan da kızını aramayı sürdürüyordu. Yine de o gece kimse birilerinin öldüğüne inanmadı. Kimse kimseye ölümü yakıştırmadı.

Sabaha karşı eve girdiğimde yorgunluktan ölmek üzereydim. Geceki korkum yerini şaşkınlığa ve halsizliğe bırakmıştı. Yerlere saçılmış kitapların arasından geçerek televizyonun karşısına oturdum. Bütün kanallar deprem haberi veriyordu. Deprem bölgesinde çekilen ilk görüntüleri izleyince, yaşananların aşağıda kaldırımda otururken düşündüğüm-den çok daha ciddi olduğunu gördüm. Televizyonda Yalova olduğunu söyledikleri bir kenti gösteriyorlardı. Oysa buranın, çocukluğumun kasabasıyla uzaktan yakından ilgisi yoktu. Televizyonda gördüğüm tüm sokaklar birbirinin aynıydı. Un ufak olmuş yapılar, yıkıntılar ve dağılmak bilmeyen gri bir toz bulutu... Sokakları tanımaya çalıştım, beceremedim. Yürüdüğüm sokaklar, tanıdığım evler miydi buralar? İçlerinden biri çocukluğumun geçtiği ev olabilir miydi? İçlerinden birinde tanıdığım birileri ölmüş olabilir miydi? Bilemiyordum.

Bütün o toz bulutunun içinde sağa sola koşuşturan, şaşkın, korkulu insanlar vardı. Çaresiz, küçük karıncalar gibi. Ölü ve yaralı sayısı ile ilgili pek çok farklı şey söylüyordu haberciler. Korkunç bir buzdağını andırıyordu depremin ezip geçtiği şehirler. Görünmeyen, görünenden çok daha fazlaydı. Canlı yayında enkazın altından çıkarılan, kurtarılan küçük bir kız gördüm. Muhabir kameraya dönüp, az evvel bu küçük kızın babasının cesedini çıkardıklarını söyleyince televizyonu kapattım. Nasıl başarabildiğimi bilmiyorum, ama sabahın üçünde panikle terk ettiğim yatak odama gittim, yatağıma

uzandım ve uyudum. Uyandığımda saat iki olmuştu.

Hemen yataktan kalkmadım. Beni bekleyen kötü haberler olduğunu hissediyordum. Yalova'daki komşularımız, yıllardır bir kere olsun hatırıma getirmediğim komşular, hâlâ orada yaşayıp yaşamadıklarını bile bilmediğim okul arkadaşlarım, çocukluğumun geçtiği ev, babaannemin ölümünden sonra tıpkı ev gibi elden çıkardığım Menekşe Han'daki dükkânlar... Yitip gidenler sadece Yalova'daydı o ana kadar benim için. İstanbul'da yaşayanlara herhangi bir zarar geldiğini aklımın köşesinden bile geçirmiyordum. Ben de İstanbul'daydım ve dün gecedен bana kalan sadece korku ve huzursuzluk olmuştu. Yine de Rıdvan düştü aklıma. Onun ne yaptığını düşünmeye başladım. Depremi hissedince deliye dönmüş olmalıydı. Çoktan kendini yollara vurup Gölcük'e gittiğine emin oldum.

Yataktan kalktıktan sonra doğrudan televizyonun başına geçtim. Sürekli artan ölü sayısının eşlik ettiği korkunç görüntüler devam ediyordu. Düşündüğüm gibi İstanbul'da diğerleri kadar yoğun bir hasar yoktu. Avcılar bölgesi perişandı, ama onun dışındaki hasar Gölcük, Yalova ve Adapazarı'yla karşılaştırılamazdı bile. Telefonu elime alıp Rıdvan'ı aradım. Ulaşılamıyordu, şaşırmadım. O muhakkak Gölcük'teydi. Üsküdar'daki evinin dimdik ayakta olduğundan ise zerre kadar kuşku yoktu.

Kimsenin kimseyi aramayı başaramadığı o saatlerde, bir yerlerdeki can pazarı sürerken telefonum çaldı. Beni merak edip arayan ve ulaşmayı başaran ilk kişinin, NY'nin sesiyle karşılaştım.

"Aloo, aloo Süreyya?"

"Sesin çok derinden geliyor. Öteki taraftan mı arıyorsun?" Öyle bir durumda bu tatsız şakayı yaptığım için kendimden tiksindim, ama neyse ki ne dediğimi anlamamıştı.

"Aloo, sesini tam alamıyorum. İyi misin, Süreyya iyi misin?"

Neredeyse duyulanacaktım. Doğrusu NY'nin bana bu

kadar düşkün olduğundan haberim yoktu. Değil onu aramak, varlığını düşünmek bile gelmemiştir benim aklıma bunca saat.

“İyiyim, sen nasılsın?” diyebildim. Sesime bir parça yakınlık katmaya çalıştıysam da pek başarılı olamadım. Karşı taraf “İyiyim, bir şeyim yok” derken telefon kesiliverdi. Nihayetinde arama amacına ulaşmıştı. İkimiz de hayattaydık ve birbirimizi bundan haberdar etmeyi başarmıştık işte. Tam NY’nin aslında hiç de fena bir insan olmadığını düşünmeye başlayacaktım ki, aramasının bana olan sevgisiyle yahut sağlığımdan endişe etmesiyle filan alakalı olmadığını fark ettim aniden. Evet, haspa hayatta olmamı, sağlığımın yerinde olmasını istiyordu, bunu sandığımdan çok daha fazla önemsiyordu, ama bu arzunun ardında dostluk, arkadaşlık filan değil, kızın yazarlık, daha doğrusu şan şöhret merakı yatıyordu. Öğrenmek istediği hayatta olup olmadığımdan çok, kendisine söz verdiğim yeni kitabı yazacak durumda olup olmadığımdı muhakkak. Bunu düşününce içimden sunturlu bir küfür salladım bu hırs küpüne. Can pazarının ortasında yaptığı hesaplarla şeytana bile pabucunu ters giydirirdi bu kız. Ya da asıl şeytan bendim. Bütün bunları düşünüp, sonra da kendi rezilliğimi ona yakıştıracak kadar kötüydüm belki de. Kim bilir...

Günler geçtikçe depresyonun ardında bıraktığı iz derinleşiyordu. Yabancı kanalları izleyebilenler oralarda verilen ölü sayılarının bizim resmi açıklamaları ikiye katladığını görüyordu. Televizyonlar, kokmasın diye buz pistlerine yayılmış ölü görüntüleriyle, gazeteler saniyeler içinde yok olan ailelerin dramatik haberleriyle, etrafımız geride kalanların derin acılarıyla doluydu. Depremden iki gün sonra Madam Karin, o gece Gölcük’e gidip evladını bulmak için yalvaran komşunun kızı ile damadının öldüğünü haber verdi. Tanımadığı halde o gece sokakta endişesini paylaştığı zavallı anneye baş sağlığına gitmişti.

Cevap alamayacağımı bile bile birkaç defa Rıdvan’ı

evinden ve işyerinden aradım. Ev telefonunu açan olmadı. İş aradığımda da Rıdvan'ın depremden sonra hiç gelmediğini söylediler. En son pazartesi günü işe geldiğinde görmüşlerdi onu. Her zamankinden hiç de farklı görünmemişti kimseye. Sadece sıcaktan bol bol yakınmış ve elindeki işleri yetiştirebilmesi için acele etmesi gerektiğini söylemişti. Hatta o gün birkaç arkadaş öğle yemeğine çıkmışlar, ofisin köşesindeki kanatçıda karınlarını doyurmuşlardı. Rıdvan'ın halinde ilgi uyandırıcı hiçbir şey yoktu. Hasta, üzgün ya da gergin değildi. Depremden sonraki birkaç gün haber vermeden de olsa işe gelmeyişi normal karşılamışlardı. O kargaşada herkes en az bir akrabasının peşine düşmüş vaziyetteydi çünkü. Üstelik Rıdvan'ın kimi zamanlar yıllık iznini deprem bölgelerine yardım için yaptığı ani yolculuklarda kullandığı da biliniyordu. Bu yüzden ilk günler Rıdvan'ın yokluğunu çok da garipsememişlerdi. Ama artık onlar da merak içindeydi.

Aslında başlangıçta Rıdvan'la ilgili bir endişem yoktu. Deprem onun yaşadığı bölgeye zarar vermemişti. Olaydan hemen sonra Gölcük'e gittiğine neredeyse emindim. Özel durumu göz önüne alındığında oraya varır varmaz beni ve diğer her şeyi unutup işe koyulması da normaldi. Birkaç gün, haydi bir hafta beni aramamasını da anlayabilirdim. Ama nihayetinde bir süre sonra iyi olduğunu söylemek ya da nasıl olduğumu sormak için beni araması gerekmez miydi? Onuncu gün dolduğunda dayanamayarak Üsküdar'a evine gittim. Kapı duvardı. Nihayetinde kapısına küçük bir not bırakıp köş köş evime döndüm. Beklemekten başka yapacak bir şey yoktu. Rıdvan deprem çılgınlığından sıyrılır sıyrılmaz beni arayacaktı nasılsa. Böylece günler geçti.

Zaman içinde depremin çıkardığı zalim fatura netleşti. Ha bire yükselen rakamlar nihayet bir yerde durdu. Resmi raporlar depremin geride 17 480 ölü bıraktığını söylüyordu. 43 953 kişi yaralanmıştı. Resmi olmayan bilgiler ise ölü

sayısının 50 000'e, yaralı sayısının 100 000'e yakın olduğunu söylüyordu. O gece 133 000 bina çökmüş, 600 000 kişi bir anda evsiz kalıvermişti. Nihayetinde aşağı yukarı on altı milyon insan öyle ya da böyle etkilenmişti bu depremnden. Elli saniye içinde olup bitenler milyonların hayatını değiştirmişti. İnsanoğlunun doğa karşısındaki aczi ben de dahil herkesi korkutmuştu.

Bütün bunlar olup biterken Rıdvan'dan en ufak bir haber alamadım. Zaman kaygımı büyüttü, içime korku düşürdü. Ortak tanıdığımız kim varsa aradım, hiçbirinin Rıdvan'dan haberi yoktu. İşin garibi ben birilerini arayıp Rıdvan'ı sordum, ama kimsecikler Rıdvan'ı sormak için beni aramadı. Rıdvan'dan haber alınabilecek yakınlar kategorisinde değildim kimsenin gözünde. Hayatlarımızdaki varlığını birbirimizden başka kimseyle paylaşmamıştık ki... Ortak tanıdığımız isimler tükenince aklıma bildiğim tek akrabası Rüstem geldi. Kendisinin öğretmenlikten, Rüstem'in de kaçakçılıktan vazgeçip bir dönem birlikte kafe işlettiklerini hatırlayınca, soluğu Aksaray'da aldım. Önce kafeyi, sonra Rüstem'i buldum. Ona Rıdvan'ın bir arkadaşı olduğumu, depremnden sonra kendisinden hiç haber alamadığım için endişe duyduğumu anlattım. Bunun üzerine kasanın yanındaki masayı gösterdi Rüstem, sonra da geçip karşıma oturdu.

"Aslında biz de öyle pek sık görüşmezdik, ama yine de arada birbirimizi arar hal hatır sorardık. Akrabayız sonuçta. Depremnden önceki hafta uğramıştı bana. On-on beş dakika oturmuş, bir çayımı içip kalkmıştı. Depreminden ertesi günü ben bir sesini duyayım diye aradım ama ulaşamadım. Ne yalan söyleyeyim başına bir hal gelmiş olabileceği aklımdan ucundan geçmemişti. Deprem Marmara depremi, ama Üsküdar'da hasar yok ki. İzmit'te filan olsa korkayım da, değil. Bir iki sallanmış sonra yerine oturmuştur diye düşünüyordum. Yine de aradım tabii. Ama buna ulaşamayınca da bir kurt düştü

içime ulan buna bir şey mi oldu acaba diye. Öyle hemen vel-velele vermedim ortalığı, biraz bekledim. Ama sonra baktım olacak gibi değil. Adam ne arıyor ne soruyor. Evinde yok, işe gitmiyor, kimseye de haber vermemiş. Polise gittim, ondan da bir şey çıkmadı. Evi sapasağlam duruyor. Hatta polislerle eve bile girdik. ”

Acaba deprem odasıyla ilgili bir şeyler söyleyecek mi diye bekledim, ama adını bile anmadı Rüstem. Belki fark etmedi, belki umursamadı, belki de akrabasının deliliğine verdiği bu olayı paylaşacak kadar yakın bulmadı beni. Hiç duraksamadan devam etti konuşmaya.

“Acaba adam depremden değilse bile başka bir halden evin içinde öldü mü diye baktık. Malum İstanbul burası, hırsız girer, katili girer, keser bırakır adamı oracıkta. Anca bir yakının meraklanıp gelir de, evine girerse öyle bulurlar cesedini. Ya da günler geçip çürümüş bedeninin kokusu tahammül edilemez olunca komşuların arar polisi de öyle bulurlar seni. Büyük şehir böyle. Neyse polislerle birlikte girdik, ama bizimki evinde de yoktu. Eh olmaması olmasından iyidir dedim. Çıkmadık candan umut kesilmez, ölüsünü bulmadıkça dirisini umabiliriz dedim. Dedim ama zaman geçti, ne kendini ne de izini bulabildik. Başına bir şey geldiği muhakkak, ama ölüsü de, dirisi de yok ortada. Hal böyle olunca ne yalan söyleyeyim, umudu kestim ben. Yaşasa bir yerden çıkmaz mıydı?”

Bilgi alabilmeyi umduğum son kişiden de bir sonuç çıkmamıştı. Nevizade'deki barda karşılaştığımızda, Ayla'nın telefonunu almadığıma bin kere pişman olmuşum. Belki o bana bir şeyler söyleyebilirdi Rıdvan'la ilgili. Ama birbirimizin telefonunu istememizi gerektirecek bir durum yoktu o zaman. Rıdvan'ın aniden kayıplara karışacağını bilmiyorduk henüz. Aslında herkes onun öldüğünü düşünüyordu. Onu tanıyanlar deprem gecesini kendi evinde değil, başka bir yerde, mesela

Avcılar'da bir arkadaş evinde olabileceğini düşünmeye başladılar. Kimse öyle bir arkadaştan haberdar değildi, ama neden olmasındı ki? Avcılar'da hiçbirimizin tanımadığı bir yakınının ziyaret etmiş olabilirdi. Sonra da kimliği belirsiz cesetlerin arasında almıştı belki de soluğu. İş arkadaşları, hatta akrabası Rüstem, yavaş yavaş bu senaryoya inandırdılar kendilerini. Ondan umudu kesmek, her an gelebileceği umudunu taşıyarak, nerede ne yaptığını düşünüp meraklanmaktan daha kolay olmuştu.

Başlangıçta ona ölümü yakıştıramamış olmama rağmen zamanla Rıdvan'ın öldüğü fikrini ben de kabullendim. Ama ben Avcılar hikâyesine inanmıyordum. Onun depresyon sırasında evinde olduğunu hayal ediyordum hep. Depresyon merkezini öğrenir öğrenmez de yollara düşmüştü. Gittiği yerlerde başına bir şey gelmiş olmalıydı. Kim bilir belki birilerini göçük altından çıkarmaya çabalarken kendi canından olmuştu. Onlarca farklı senaryo yazdım bu konuda, ama gerçeği bilememenin acısı içimi kemirip durdu. Rıdvan'ın ölüm haberini almaya hazırdım, ama bu bilinmezlik çok daha yakıcıydı. Kendimi öldüğü fikrine alıştırdıktan sonra tıpkı diğerleri gibi benim için de her şey çok daha kolay oldu. Dün vardı, bugün yok. Dün hayatımdaydı, bugün değil. Hayat bu kadar basitti işte. Rıdvan'ın ölümüne inanmak bende tarifi mümkün olmayan derin yaralar açmadı. Evet, çok üzüldüm, ama üzülürken bile bu üzüntünün geçeceğini biliyordum. Bu yüzden kaygılardan arınmış bir üzüntüydü bu. Bu türden bir üzüntü ile memnuniyet arasındaki çizginin inceliği beni hep şaşırtmıştır. Bir yandan üzgündüm, ama bir yandan da bu işi bir sonuca bağladığım için rahatlamıştım. Bir sonuca ulaşmış olmak sonucun ne olduğundan daha önemli gibiydi o sıralar.

1999 yılından nefret etmiştim. Bütün kötü şeyler gibi uzadıkça uzuyordu oysa. Mutlulukların doyamadığımız kısacık anlara sıkıştırılıp, felaketlerin, acıların, sıkıntıların bitmek bilmeyen koca koca zamanlara yayılması, yazılmamış, ama dünya döndüğünden beri şaşmaz bir hukukla süren kanunlardan biriydi. Düşünüp tasalanacak vaktim olmasın istiyordum. Kendimi tümüyle bir şeylere kaptırmaya ihtiyacım vardı. Kaderin cilvesi mi demeli bilemiyorum, ama yardımına yetişen kişi NY oldu. Daha doğrusu ona verdiğim söz.

Kasım'ın kitabı çıkmış, NY kültür sanat programlarında misafircilik oynamaya başlamıştı. Onu edebiyatla ilgili ahkâm keserken, sadece büyük bir sessizlik içinde ve tek başınayken yazabildiğini anlatırken ya da beslendiği kaynaklar hakkında röportajlar verirken görmeye alışmıştım. Bilmiş halleri sinirime dokunuyordu, ama bu oyuna ortak olmaktan zaman zaman keyif aldığım bile oluyordu. Aptal olan o muydu, yoksa ben mi bilemiyordum.

Yeni bir kitaba başlamadan evvel ara vermeye, tatil yapmaya filan ihtiyacım yoktu. Aksine asıl ihtiyacım olan kafamı hakiki dünyaya kaldıramayacak kadar çok çalışmaktı. Öyle de yaptım.

Kötü bir zamanlama olduğunu bile bile, uykularımı kâbuslarla bölmeyi göze alarak ve depresyondan önce okuduğum intihar hikâyelerinin gölgelerine sığınarak yeniden

yazmaya başladım. Ölmek isteyen bir kadının, Nihal'in öyküsüydü bu. Binlerce insanın yok yere ölüşünün, yaşamaktan mahrum kalışının ardından, ölmeye meraklanan birinin öyküsünü yazmak bir parça edepsizceydi belki de. Ama öyle çok ölüme batmış vaziyetteydim ki, aklıma yaşamakla ilgili bir şey gelmiyordu, ondan vazgeçmekten başka.

Kahramanım Nihal, bir trafik kazasında kocasını ve küçük kızını kaybetmiş genç bir kadındı. Doktordu, çocuk doktoru. Arabadan sağlam çıkmayı başarabilmiş tek kişi. Kendi sevdiklerini bile kurtarmaktan âciz olduğunu düşünen ve yaşadığı olaydan sonra günbegün hayatla bağlarını kesen biri. Akrabalarıyla, arkadaşlarıyla, komşularıyla görüşmeyi reddeden, minik hastalarına bakarken kendi çocuğunu hatırlamaya, onların yüzünde ölmüş evladını görmeye dayanamayıp hastanedeki görevinden ayrılan, kendini evine kapatıp hayattan elini eteğini çeken biri. Doktor Nihal, anne Nihal, eş Nihal. Nihayetinde her şeyinden istifa ederek, hiçbir şeysiz kalan tek başına bir Nihal. Tıpkı Madam Karin gibi bir yüzük taşıyordu sol elinin yüzükparmağında. O yüzük orada durdukça, kocası elini tutar sanıyordu. Kocası elini tuttukça, kızı evin içinde koşturup cıvılamaya devam eder diye umuyordu. Olmuyordu.

Yazarken kendime soruyordum: Bir insan böylesi bir cinnetin kucağına düşüp hayatla bağlarını kesmeye karar verse bile çevresindekiler, sevenleri buna müsaade eder miydi? Cevabı bulmak için çok uzaklara gitmem gerekmiyordu. Belki kendimi öldürmemiştim, ama kimseleri de yanıma yaklaştırmamıştım ömrüm boyunca. Sevmekten de, seilmekten de çekinmiş, ne zaman birine yaklaşıcağımı hissetsem en çok ondan uzaklaşmaya çalışmıştım. Beni de sevenler olmuştu muhakkak, ama girememişlerdi kapattığım kapılardan içeri. Demek kimsenin gücü yetmiyordu işte başka birinin hayatına girmeye, kilitlerini kırıp kapılarını açmaya. Öyleyse

benim doktorum da pekâlâ dostlarına, akrabalarına rağmen, onu kaybettikleriyle buluşturabilecek yegâne güç olan ölüme yaklaşmayı becerebilirdi. Kendimden yola çıkarak buna inandım ve Nihal'i uçsuz bucaksız bir yalnızlığın, derin bir acının içine bıraktım.

Kazadan sonra, ölüm dahil her yere geç kalmaktan bıkmış bir kaplumbağa gibi evine kapandı Nihal. Kapılarını ne içeri ne de dışarı doğru açtı. Paslı kilitler taktı ruhunun dört bir yanına. Ne anlattı, ne dinlemeye yanaştı. Taziye için, becerilebilirlermiş gibi acısını hafifletmek için gelenlerin ayakları birer birer kesildi böylece. Zaten herkesin yapılacak işleri, yetiştirilecek toplantıları, kutlanacak günleri, hatırlanacak randevuları, dönecek bir hayatı vardı. Kimse uzun süre kanayan yaralardan hoşlanmazdı.

Sevdikleriyle beraber ölemediği için üzüyor, kendisini de beraberinde götürmeyen hırsız ölüme diş biliyordu. Nihal'in kayıpları ve bu kayıpların yarattığı boşluklar hakkında düşünürken, dönüp kendime baktım. Hayatıma çok az insan girmişti ve gidenler de hiç büyük gürültüler koparmamıştı. Babaannem mesela. Sıradan bir sokak oyununda ütülümüş mavi, cam bir misket gibi sessizce gitmiş; ardında doldurulması zor boşluklar bırakmayı bile becerememişti. Ya da Zinnur. Bir gazete haberi olmuştu onu son gördüğüm yer. Rıdvan'sa bir sabah uyandığımda artık yerinde değildi. Öldüğüne inanmak diğerleri gibi benim de kolayıma gelmişti. Kimselere büyük yerler vermeyi beceremiyordum hayatımda. Bu yüzden kimsenin gidişi geride kocaman esmer boşluklar bırakmıyordu. Nihal gibi büyük boşlukların içinde yok olmaktansa, daha az sevmeyi ve seilmeyi tercih etmiştim ben. Çok eskiden, tarih kadar eski bir zamanda, bir yerlerde öyle büyük bir boşluk açılmıştı ki, kaybını kaldıramayacaklarımızın varlığına da tahammül edemez olmuştum belki de. Ben terk edilmekle erken tanışmıştım çünkü. Bir boşluğun nasıl

kanayabileceğini erkenden tecrübe etmiştim. Bu yüzden belki artık hayatıma yapılan seferler önemsizleşiyordu nazarımda. Ya da öyle olsun istiyordum. Ama Nihal farklıydı. O yüzden ben çizmiyordum onun yolunu, o kendi kendini yazıyordu. İpi boynuna geçirivermektense, ona kendini dilediğince öldürmesi için müsaade etmiştim.

İlk zamanlar kendisinin hayata ne kadar tutunduğunu değil, hayatın onu ne kadar kavradığını sınıyordu adeta. Hayatta kalmak için üzerine düşen ödevleri yerine getirmiyor, olacakları görmeyi bekliyordu. İntihar etmiyordu, ama yaşamak için lazım olan asgari çabayı da harcamıyordu. Günlerce uyumadığı oluyordu mesela. Penceresinin önünde görmeyen gözlerle dışarıya bakarak günler, geceler geçiriyordu. Aklında hep kocası ve küçük kızı Elif oluyordu. Elif az sonra okul servisinden inecek, önce merdivenlerde koşan ayak sesleri duyulacak, sonra da kendi girecekti evden içeri. Eflatun bir ışıkla birlikte evi dolduracaktı Elifin billur sesi, şeker kokulu nefesi. Onun gelişini birkaç kez bu pencereden izlediği olmuştı, ama genellikle kızı okuldan döndüğünde kendisi evde bulunmazdı. Buna rağmen, küçük kızının odasında değil, pencerede beklemeyi seçmişti Nihal. Sanki Elifi hep burada beklemiş gibi. Az sonra servis duracak, Elif hiçbir şey olmamış, sanki hiç ölmemiş gibi servisten inerek apartmanın pervasız merdivenlerini tırmanacaktı. O merdivenler bu hikâyedeki en tuzu kuru kahramanlardı.

Nihal'in günlerce pencerenin önünde oturduğu oluyordu. Kendini uykusuzluğa karşı sınıdığı sanılabilirdi, ama o uyuyup uyumadığının bile farkında değildi. Biri kalkıp en son ne zaman yemek yediğini sorsa hatırlamayabilirdi mesela. Az yiyerek, az uyuyarak, kızı Elif ve kocası Sinan'ın yapamadığı şeyleri yapmaktan mahrum kalarak onlara daha yakın olmayı umuyor olabilir miydi? Bu sorunun cevabı bende değildi. Nihal'in neyi niye yaptığını ya da yapmadığını ben de

bilmiyordum. Ben iktidarını kaybetmiş bir yaratıcıdan fazlası değildim nihayetinde. Olup bitenlere seyirci kalıyor, kahramanımın dünyasını beyaz sayfalara geçirmek dışında bir işe yaramıyordum.

Ama tıpkı Kasım gibi Nihal de içime işliyordu. Onun gibi uykusuz geceler geçirdiğim yahut yemek yemeyi unuttuğum oluyordu. Nihal'in macerasının nereye varacağı beni kendi heyecansız hayatımdan daha çok ilgilendirir olmuştu. Bir doktora görünsem bana kendi hayatımda ilgimi çeken bir şey bulamadığım için yazdığımı, üstelik yarattığım karakterlerin hayatına girmeye ve onların kaderini yaşamaya özendiğimi söyleyebilirdi. Hoş, hangi doktor bir kadere özenmekten bahsederd ki? Bilemiyorum ama, Nihal ve Kasım'la kurduğum bağın, kendi hayatımla kurduğumdan daha güçlü ve gerçek olduğu su götürmezdi.

Lanetli 99 nihayet sona ererken ben evde oturmuş, Sinan ve Eliften ayrı geçirdiği ilk yılbaşı gecesini Nihal'le paylaşıyordum. O penceresinin önünde, ben yazı masamın başında... Gittikçe birbirimize benzediğimizi hissediyordum. Milenyum, eskiden sandığım şeyi ifade etmiyordu artık. Önceden milenyuma girildiğinde insanların sokakta lame kostümlerle dolaşacağına ya da astronot kaskları takacaklarına inanırdık. Uçan arabalarla seyahat edeceğimize, robotların evde çamaşır bulaşık yıkayacağına filan da. Çamaşır ve bulaşık makineleri robotların yerini tuttu belki, ama evde dolaşan ve çay servisi yapan kollu bacaklı, mekanik sesli robotlar milenyuma yetişemedi ne yazık ki. Her şeyini kaybetmiş bir roman kahramanından fazlası düşmedi benim payıma da. Hangimizin daha zavallı olduğunu düşünmeye kalksam, yeni yıla girmekten vazgeçebilirdim.

Bir an gelir, insan hayatta olmanın kendisine kazandırdıklarıyla kaybettirdiklerini kıyaslamaya başlar. Yüzünün güldüğü anların diğerlerine nazaran ne kadar az olduğunu fark

ettiğinde de, o kısacık anların bir ömür kederlenmeye değecek kadar vazgeçilmez olup olmadığını düşünür. Büyük acıların ardından ikramiye gibi gelen o kısa sevinçler de seyrekleşince, daha fazla yaşamak için bir neden bulamaz hale getirir insanı bu kıyas. Oradan da sabırsız bir uçurumun kenarına... Nihal işte tam da oradaydı. O uçurumun en kaygan kıyısında. Bense hemen ardında, olacakları bekliyordum. İçimde tuhaf bir bıkkınlık. Ölmeye pek hevesli olduğunu bildiğimden, kendimi kötü hissettiğim ya da onu kurtarmaya çalıştığım yoktu. İstediyini ikiletmeden verecektim Nihal'e. Böylece ikimiz de rahata erecektik.

Ama öyle olmadı, olamadı. Nihal'in hikâyesi bir yerden sonra o acıklı halini kaybederek, tuhaf bir vaziyet aldı. Kahramanım, türlü yöntemler kullanarak intihar etmeyi deniyor, fakat bir türlü başarılı olamıyordu. Hayattan emekli olmasının sebeplerini bir yana koymuş, doğrudan amaca odaklanmıştım. Okuduğum türlü intiharları Nihal'e giydirmeye çalıştım, kendisini öldürmesine yardımcı olamadım. Her defasında bir biçimde paçayı kurtarıyordu. Gazı açsam, uzun zamandır görüşmediği bir tanıdık çat kapı çıkıp geliyor, hiçbir şeyden şüphelenmeden "a gazı açık unutmuşsun" diyerek kapıyordu. Bir yerlerden silah bulmasını sağlıyordum, cesaretini topladığı o kritik anda silah tutukluk yapıyor, çalışmıyor mu bu diye baktığı bir sırada mermi özgür kalarak camdan çıkıp, sokak lambasına kadar ulaşıyordu. Bir keresinde onu yüksek bir uçurumun kenarına götürdüm. İleri doğru adım atacağına geriye kayıp, yere yuvarlandı. Ayak bileğini fena burktu. Ölmesine müsaade edebilmek için bileğini tedavi etmem gerekti. Çok yakında öldüreceğimiz birini sağlığına kavuşturma konusunda bu kadar prensipli davranmamızın sebebini bilmiyordum, ama idam mahkûmlarına da böyle yapıldığı gerçeğinden yola çıkarak kurala riayet ettim. Bir sonraki seferde su dolu küvetin içine çırılçıplak uzandı. Suyun

ürperttiği memeleri diken diken olmuş, suyun yüzünde batıp batıp çıkıyordu. Az sonra ölecek birinin çıplak bedenine odaklanmak beni kendimden tiksindirdi, ama gördüğüm kadın daha önce düşünmediğim kadar güzeldi. Kimse onun bir çocuk doğurduğuna inanmazdı. Bazen kendisinin bile bir zamanlar bir çocuk doğurmuş olduğuna inanmadığını biliyordum. Aslında ne düşüneceğimizi bilemez durumdaydık, kafalarımız fena karışmıştı.

Nihal, artık hiçbir zaman görüp dokunamayacağını bildiği o insanların, hayatındaki bütün ölümlerin varlığından şüpheye düşüyordu bazen. Eski fotoğraflara bakıp, bir vakitler var olduklarından emin olmaya çalışıyordu. Ölümlerin yüzlerinin yavaş yavaş fotoğraflardan silinmediğine seviniyordu. Çünkü zamanla en sevdiklerinin yüreklerinde bile azalıyordu izleri.

Küvetteydi, çırılçıplak... Üşüsün istiyordum, üşüdü. Az sonra jiletle parçalayacaktı bileklerini. İntiharçı yatay değil, dikey kesmeliydi bileklerini. Sahi ben bunu nereden biliyordum? İnsan hayatının hatırlamak istemediği parçalarını unutturken arada farkında olmadan başka şeyleri de yitiriveriyor. Nihal'in acılarını azaltmak için geçmişe sünger çekerken, kim bilir ortak hafızamızın nerelerini gömdüm toprağa? Unutmuşum nereden bildiğimi, ama en garanti yol jileti dikey vurmak bileklere. İncecik damarlar uzun ince kesiklerle parçalanıyor ve onarılmaları daha da güçleşiyor böylece. Nihal de aynen öyle yapacak. Nihal doktor, o bilir. Ama ben, ben nereden biliyorum? Ölmeyi becerememek komik bir şey mi gerçekten? O zaman neden Nihal'in haline bakıp için için gülüyorum? Ne kadar vicdansızsam artık, bir de ölemediği için kızıyorum ona sanki. Uzayıp giden hayatıyla oyalamasın istiyorum beni. Yapacak daha elzem işlerim varmış gibi...

Jileti öyle bir avuçladı ki paramparça yaptı el ayasını. Hem fırlatıp attı sonra elinden, kınalı ellerini suya soktu.

Kıpkırmızı oldu küvet ya da belki pembe. Ölmeyecek. Elin-den akan kanı durdurmaya çalışıyor. Ölmedikçe iyileşmesine izin veriyorum elbette. Yazıyorum da yazıyorum. Eline pan-suman yapıyor, sargı bezlerinin rengini, dokusunu bile yazıyorum. Sonra birden Nihal'in benimle oynadığı mahcup oyun-u fark ediyorum. Direniyor işte bal gibi ölüme. Sevdikleri-nin ölümüne direnemeyen bu narin kadın, kendi ölümüne nasıl da kurnazca, kuvvetle direniyor!

Ölmek zor muydu sanki bu kadar, neden hep türlü sakar-lıklar bölüyordu intiharlarını? Her defasında minik zararlar veriyordu bedenine. Sonra da canla başla iyileştiriyordu ken-dini. Nasıl da tatlıydı için için canı. Bunun için ona kızacak halim yoktu. Ama neden böyle yapmıştı Nihal? Kızı, kocası öldükten sonra hâlâ yaşamayı istemekten utanmış mıydı? Ne diye artık yaşamak istemiyormuş gibi davranmıştı? Yok-sa öyle davranmamıştı da, zaten hiç yaşamamış bir roman kahramanının canını harcarken bonkör davranan bizzat ben mi olmuşum? Söz konusu olan bir roman kahramanı ve bir yazar ise sonuncusu daha akıllıca görünüyordu. Ama yine de kendimi kandırılmış hissediyordum işte.

Gitmesi gerektiğini bildiği halde kalmak için çırpınan tek kişi Nihal değildi elbette. Hepimiz zor bırakıyorduk sı-cak yerlerimizi. Hayatlarımızı, sevdiklerimizi, güvenli sığınaklarımızı, koltuklarımızı... Nihal ha öldüm ha öleceğim numaralarıyla beni kandırmaya çalışırken, Süleyman Baba yeniden cumhurbaşkanı seçilebilmek için Anayasa'ya ayar çekmeye çabalıyordu. Ne var ki 101. maddede yapmaya uğ-raştığı mini mini değişiklik, Meclis'in onu yeterince görmüş olduğunu düşünen simaları tarafından reddedildi. Çaresiz ve de gönülsüz, şapkayı alıp gitti. Nihal hâlâ hayattaydı. Ga-latasaray bir UEFA Kupası kazandı, meydanlar dolup taş-tı, Nihal hâlâ hayattaydı. Misafirlerimiz vardı. Önce yaz gel-di, sonra yaz ortasında buz keselim diye Mehmet Ali Ağca...

On dokuz yıl evvel papaya suikast düzenleyerek dünyanın en ünlü Türklerinden biri haline gelen ve ömür boyu hapis cezasına çarptırılan tetikçi, Türkiye'ye iade edildi. Herkes onu, cinayetlerini, papanın cezaevine kadar gidip onu nasıl affettiğini, mavi kazağını ve türlü şaibelerini konuşmaya başladı. Bunca acayip şey olurken Nihal nasıl ölebilirdi? Neticede yaşamak ilginç bir işti ve Nihal hâlâ hayattaydı.

Ama işte Nihal bir süre için kaytarmayı becerse bile bir yerlerde birileri ölmek zorundaydı. Başka romanlarda başka kahramanlar ölüyordu ha bire. Benim yazıldığım romanın kahramanları da ölüyordu, tıpkı bir gün benim de öleceğim gibi... Hababam Sınıfı'nın en komik öğrencisi bile öldü, Nihal'in kılı kıpırdamadı. Oysa ben, Kemal Sunal öldüğünde çocukluğumun bir parçası da onunla birlikte gömülüp gitmiş gibi oldum. Fotoğrafları eksilen bir albüm, dişlenerek küçülen bir elma gibi... Eski günlere bu kadar sahip çıktığımı bilmezdim. Ama onun filmleri çocukluğumdan bu yana hayatımda değişmeyen pek az şeyden biriydi. Kendi kendimle kurduğum samimi bir bağ gibiydi. Ölümüyle birlikte bu bağlardan biri koptu. Uçak korkusu yüzünden en uzun mesafelere bile karayoluyla giden biri olarak, bir uçağın içinde kalp krizi geçirerek ölmüştü. Korkularımızda haklı mıydık yani? Yoksa bizi asıl öldüren bizzat korkunun kendisi miydi? Nihal ölmekten korkuyordu anladığım. Ya da yaşamayı onsuz kalmaktan korkacak kadar çok seviyordu.

Onun ölmek bilmemesine öfkelenmeye başladım. Çoktan bitirmiş olabileceğim roman, uzadıkça uzuyordu elimde. Hiçbir şey anlatmıyor, hiçbir yere varamıyordum üstelik. İntihar süsü meraklısı sinsi bir katil vardı içimde. Bir de otoritesini kaybetmiş, kompleksli bir yazar. Dizginleri bu kadar kaptırmış olduğum için hayıflanmaya başladım.

Nihayet sonbaharda Nihal'i öldürmeye karar verdim. Kendimi neredeyse oyalanmış, aldatılmış hissediyordum. Ama

onun keyfini beklemeyi bir yana bırakıp, bu cinayeti ellerimle işlemeye karar vermemin asıl sebebi, kafamın içinde dönüp duran ve o yaşadıkça başka ölümlerin hızlandığını fısıldayan rahatsız edici seslerdi. Çoktan ölmüş olması gereken birinin, her gününü vadesi gelmemiş başka insanların yaşamından çalması çok mu ihtimal dışındadır? O kasım günü Paris'ten gelen bir haber, televizyonların ana haber bültenine düşünce, erken yolculuklar başladığında gecikmişlerin icabına bakılması gerektiğine karar verdim.

Daha geçen yıl Magazin Gazetecileri Derneği'nin ödül töreninde yılın en iyi sanatçısı ödülünü alırken, "Şu anda hazırladığım ve önümüzdeki günlerde yayınlayacağım albümde bir Kürtçe şarkı söyleyeceğim ve bu şarkıya bir klip çekeceğim" dediği için, adeta linç edilmişti salonda. Sahneden inince bir nefret imparatorluğunun içine düşmüş, 10. Yıl Marşı okuyanların, masasına çatal bıçak fırlatanların ve bet sesleriyle yuhalayanların arasında kalıvermişti. Çok mu fena bir şey söylemişti? Onun radyonun rengine uygun olmadığını iddia eden Veysi'yi hatırladım. Neydi bu adamın herkesin ahengini bozan renkleri? Ve bu renkler neden böylesine korkutuyordu herkesi? Bu olaydan bir süre sonra vakti zamanında Almanya'da verdiği bir konserin kayıtları ortalığa döktü. Gerisi, bir çadır tiyatrosu. Neticede uzaklara gitmek zorunda kaldı. Sonra o kasım günü, Paris'te, olmak istediği yerden iki bin kilometre uzak bir mesafede, mevsimin adına yaraşır bir yaprak dökümüne ayak uydurarak, geride özlediği toprağını, sevenlerini, küfredenleri, havada uçuşan çatal bıçak seslerini ve dahi kır çiçeklerini bırakarak son nefesini verdi. Ahmet Kaya'yı kırk üç yaşında öldüren kalp krizi zamansız değildi de neydi?

İşte bu vakitsiz mi vakitsiz, mevsimsiz mi mevsimsiz, yakışksız mı yakışksız ölümler, yaşayarak ve yaşatarak başkalarının hayatından çaldığımı hissettiriyordu bana. Adı

konmuş, geceleri uykularımı bölen bir suçluluk duygusu değildi bu. Ama vardı işte, ince ince kaşıyordu beni. Bütün katiller bu kaşıntıyı muhakkak biliyordu.

Böylece 16 Kasım günü artık Nihal'in mutlaka ölmesi gerektiğine karar verdim. Madem kendisinin bunu yapacak gücü yoktu, o halde sorumluluklarının bilincinde bir yazar olarak devreye girmeliydim. Geç bile kalmıştım harekete geçmek için. Yine de kararı almamla hayata geçirmem arasında biraz zaman geçti ister istemez.

Maktul, bir roman kahramanından daha fazlası olmasa bile eli yüzü düzgün bir cinayet işlemek öyle kolay olmuyor. Bendeniz de incelikli ve zamana yayılmış planlar yapmak için yeterince zeki, lazım geldiğinde becerikli değildim. Bu yüzden, bir türlü son noktayı koymaya elim varmadığından, üç haftayı aşkın bir zaman kıvranıp durdum. Ölmeyi de, yaşamayı da doğru düzgün beceremeyen kahramanımı içine girdiği manasız zahmetten kurtarmak gerekiyordu. Oysa onun yaşamayı çok da zahmet gibi görmediği, zül saymadığı ortadaydı. Kızıyla kocasını kaybettikten hemen sonra içine girdiği ölmeye yatma hali yok olmuştu. Yaşama dört elle sarılmıyordu belki, ama ipin ucunu tümenden bırakmaya da niyetli değildi. Hayatına büyük bir şevkle sahip çıkmıyor, bir taşın üzerine öbürünü koymuyordu belki, ama kendini yaşamaktan mahrum bırakacak adımları atmayı da becerememiş, daha doğrusu istememişti. Yaşamaya çok istekli olsa bir yolunu bulur, ona başka türlü bir son yazardım belki. Ölmeye çok istekli olsa zaten çoktan ölmüş olurdu. Ama ikisi de değildi işte. Sıkışıp kaldığı araftan kurtulmaya çalışır gibiydi.

Etrafımdaki zamansız ölümler hızla sürerken, yaşamının ölmekten daha fazlası olması gerektiğini düşündüm. Sadece Nihal değil, ben de har vurup harman savuruyordum başka hayatlardan toplanıp payıma sunulmuş günleri ve geceleri. Ama yine de şimdilik yazılan onun kaderiydi ve onun

hak edilmeyen hayatı benimkisinden önce nihayete erecekti bu yüzden. Oturdum ve ona temiz bir son düşündüm.

Nihal'e hiç de acıklı olmayan, buz gibi bir son yazdım. Sayfalar boyunca yüceltilmiş hayatın ve ölümün basitliğini apaçık ortaya koyacak bir son. Bütün o çabanın, çabalamanın, hezeyanların filan beyhudeliğini gösteren, apar topar, çabucak, üstelik Kasım'dan dolayı tanıdık bir son. Kibritçi kız hikâyesi kadar tanıdık hem de...

Bir kış sabahı, onu kazadan sonraki ilk günlerde Elifi beklediği pencerenin önüne sürükledim. Gerçekte hiç yaşanmamış anların yaşandığını sandığı parçalarını hatırlayıp, boşluğa savrulan küllerin arasında kederlensin diye. O pencerenin önüne geldiği vakit, azıcık olsun ısındığı kibrit ışığında çoktan ölmüş ninesini gören kibritçi kıza benziyordu. Az sonra servis gelecek, Elif yumuşacık adımlarla içinden inecekti. Hayır, öyle değil, hayaline doğru yürümeye filan kalkmadı Nihal. Sadece donuk gözlerle dışarı baktı. Kimlerin geri dönüp kimlerin bir daha dönemeyeceğini bilecek kadar akıllı başındaydı. Ama içi sızlıyordu. Bu sızı, yoğunluğu değişse de hep orada kalacaktı. İncecik bir kâğıt kesigi gibi hatırlatacaktı kendini. Biliyordu Nihal.

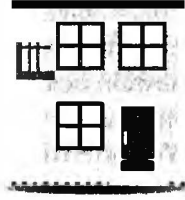
Sabahın buz gibi temiz havasını içine çekmek için balkona çıktı. Aralık ayı dondurucuydu, üşümenin tadına vardı. Kış rüzgârı acıtarak yaladı yüzünü. Ağzından, burnundan mucizevi dumanlar çıkıyordu. Küçükken anneciğinden dinlediği çok başlı ejderhaları anlatan masalları hatırladı. Gözü pek delikanlılar bütün o başları teker teker kesip atmayı bilmişlerdi keskin kılıçlarıyla. Küçükken alt edilmeyecek ejderha yoktu. Balkon korkuluklarını sıkı sıkı tuttu hayata yeniden tutunmaya çalışır gibi. Gecenin emanet bıraktığı soğuk, ipince bir buz tabakasına dönüşmüş, balkonu kuşatmıştı. Sabahı ciğerlerine doldurmak, içinin zehrini temizlemek için başını gökyüzüne kaldırdı. Sonra ellerini. Tıpkı

çocuklukta sevinirken yaptığı gibi. Yay gibi gerildi gövdesi. Uzun zamandır ilk kez bu kadar dinç hissediyordu kendini. Korkuluklara yaslandı. Temiz havayı içine çekti, ciğerlerini pırıl pırıl parlattı. Aylardır nefes almıyordu da, şimdi nice zaman sonra ilk kez yeniden soluyordu dünyayı sanki. Derin bir nefes daha çekti içine. Evrendeki tüm temiz havayla içinin kirini arıtacaktı. Bu kir pas bir çıksa rahatlayacaktı. Sadece daha sık, daha derin nefes alması gerekiyordu bunun için. O da öyle yaptı. Sonra azıcık başı döndü çok derin nefes almaktan. Gözlerini kapadı, ama sürdürdü ciğerlerini buz gibi tertemiz gökyüzüyle doldurmayı. İşte bu gökyüzünü kucaklama ve içinin pasını akıtma telaşı yüzünden dengesini yitirdi Nihal. Ayağındaki terliklerden biri balkonun sabah ayazında ıslanmış zemininde kaydı. Beli iki büklüm oluverdi balkon korkuluklarında. İçi korkuyla doldu ve zaman saatlerle çarpılarak uzayıverdi aniden. Ne olduğunu anlamış, ama anladığı şeye inanamamıştı. Gözlerini açmayı becerebildiğinde alt kat komşusunun penceresinin önünden geçiyordu. Çoktan sönmüş bir yıldız gibi kayıyordu. Belki de gittiği yerde Kasım'la buluşacaktı.

Nihal'in öldüğü gün, havaya feci bir yanık kokusu yayıldı. Gökyüzüne baktım, eflatun bir atlas orta yerinden yırtılmıştı da sanki, kül yüklü bulutlar, rüzgârda şişen o yırtıktan içeri şakır şakır yağmaktaydı. O sabah, koğuş tipi hapishanelerden F tipi hücre sistemine geçmek istemeyen mahkûmların sürdürdüğü ölüm orucunu bitirmek için, aynı anda yirmi cezaevine birden, ağır silahlarla girdi devletin adamları. Diyorlardı ki; "İçeridekiler açlık ve ölümle terbiye ediyor bizi; oysa bizim tek derdimiz yaşamaları." Kurşunla, ateşle ve gaz bombalarıyla döndürdüler hayata, tam otuz iki canı. Otuz iki insanı cansız yere serdiler. Yüzlercesi sakat, yaralı... Aylardan aralık, günlerden sefil bir salıydı. Cehennem varsa şayet, cehennem bu olmalıydı. Zebaniler bunlar olmalı...

Nihal'in öldüğü sabah, Bayrampaşa'dan kadınlar koğuşundan, kızıl alevler yükseldi yukarıya, delik deşik olmuş eflatun atlasa. Gazetelerde gördüm ben o kadınların esir düşmüş fotoğraflarını. Saçları, elleri, içi boşalmış gözyuvaları... Diri diri... Diri diri... Diri diri yakılmışlardı. Fotoğrafları görünce ben, gayriihtiyari, kendi yüzüme götürdüm ellerimi. Yokladım yuvalarını, gözlerim yerindeydi.

Nihal, hiç değilse bu kadarını görmeye mecbur kalmadığı için, benden daha talihliydi.

“Madem aradın, madem anlatmak istiyorsun, o zaman başkalarının hayatını bırakalım, bizimkini, seninkini konuşalım” dedi birdenbire. Tatlı bir rüyadan kırık dökük bir hakikate uyanıvermiş gibiydi. Onun sesiyle ben de kendime geldim, apar topar kapadım hafızamın resimler arşivini. Telaşından, hatırımda canlanmış o minik gamzeye hâkim olamadım, birden ellerimden kayıverdi. Önce bir yaprak gibi sessizce boşlukta süzüldü, sonra korkunç bir gürültüyle ayaklarımın dibine düştü. Oracıkta bin parçaya dağıldı. İşte o parçaların sivri uçlarıyla sürdürdü Süreyya konuşmasını:

“İstersen neden gittiğini anlat bana. Neden bunca zaman hiç arayıp sormadığını. Ve neden şimdi, bu gece, böyle pat diye telefona sarıldığını. Aslına bakarsan, prensesin gönül macerasını ya da adımın koordinatlarını bilmekten daha anlamlı olurdu bunları öğrenmek.”

Kızgın değildi. Meraklı bile değildi bu kez. Daha çok, bütünlemeye bıraktığı talebesine son bir fırsat veren şefkatli bir öğretmen gibiydi. Anlatacaklarını kendi ihtiyacından ziyade, benim iflahım için dinlediğini, böylelikle içime zerk edilmiş zehri boşaltmama yardımcı olmak istediğini hissettim. Zaten o da hemen ilave etti:

“Seni, anlatacaklarını merak ettiğim için değil, muhtemelen yıllardır suçlulukla biriktirdiklerini dökesin, içini temizleyesin diye dinliyorum. Niye merak edeyim, niye bir şeyler öğrenmek isteyeyim? Kırk üç yaşındayım; sence bu saatten sonra gidişinin sebebini öğrenmeye yahut kendime bir anne edinmeye ihtiyaç duyabilir miyim? Herhalde sana kızgın olduğumu sanıyorsundur. Hayır, değilim. Bir düşünsene, var olma-

yan birine nasıl kızabilirim? Seninle ilgili iyi ya da kötü bir hissim yok, sen yoksun çünkü. Yine de kendine göre haklı bir sebebin olduğunu kabul etmeye, şayet bunun için aradıysan hakkımı helal ettiğimi söylemeye hazırım. Nasıl bir beklenti içindesin bilmiyorum, ama senin için ancak bu kadarını yapabilirim. Daha fazlasını bekleme benden!”

Bir çırpıda söyleyiverdi. Yıllarca prova edilmiş bir tirat gibi. Boşluğa doğru attı ve suratında şaklattı.

“Bana kızgın değil misin?”

“Bilmem. Değilim herhalde. Ya da artık değilim. Bilmiyorum, bunu hiç düşünmüyorum.”

“Ama neden gittiğimi bilmek istersin?”

“İlle de bir şeyler anlatacaksan, bence anlatmaya oradan başlamalısın. Bizim aramızdaki tek hikâye, ortak bir hikâyemizin olmayışı çünkü.”

“Terk edildiğine inanmış bir çocuk öfkeli olmayacak da ne olacak? Yıllarca senin ne hissettiğini, hakkımda ne düşündüğünü merak ettim. Ağzı sütümü içmemiştin ilk doğduğunda, sonra da meme emmemiştin doğru düzgün; yıllarca kendi kendime bunu düşünüp dertlendim. Acaba iyi mi, yoksa o sütü vermeyi beceremediğim için huzurdan yana noksanları mı var, dedim. Senden uzakta geçen her gününe lanet ettim. Yaşamış olabileceğin her türlü ıstıraptan sorumlu tuttum kendimi, hiç affetmedim.”

“ ”

Susuyor. Belli ki kendini benim yerime koymaya çalışıyor. Bir annenin çocuğundan vazgeçmesi ne demektir, bilebilir mi? Bilemez. Yıllarca bunu düşünmüş, kendince sebepler aramıştır gidişime. Bulamamıştır. İnsanlar, çocuklarından vazgeçen anneleri ayıplar, değersiz görür. Hayvanlar bile çocuklarını terk etmez diye çemkirmekten fazlası gelmez ellerinden. Kalan yavrunun biçareliğini bilirler de, giden ananın kahrını, kara bir lanet misali sırtında taşıdığı gudubet kamburun ağırlığını tahmin bile edemezler. Ardında bir evlat bırakıp gitmemiş hiçbir kadın anlayamaz benim ne yaşadığımı...

“Süreyya, sebebim ne olursa olsun, ben annelik vazifeme ihanet ettim, en büyük günahlardan birini işledim. Ama beni affet diye değil, yaşananları bilmeni, geç de olsa öğrenmeni istediğim için aradım bugün

seni. Helallik almak değil niyetim. Zaten senin şefkatin bile beni cehennem azabından kurtaramaz artık. G nahım, senin affedebileceğinden çok daha büyük.”

Bu son cümleyi söylerken sesimin titremesine mâni olamamıştım. Sonra  yle bir laf etti ki, beni mi teskin ediyor, kendini mi teşhis ediyor anlayamadım.

“Tamam işte, seni dinliyorum. Bunun artık hiçbir önemi yok, ama gitmek için bir sebebin olmuştur muhakkak, inanırım. Hem, seni anlayamayacağımı da düşünme, belki de anlarım. Kendim çok g nahsızmışım gibi sana ceza kesebilir miyim? Cehennem dedikleri ger ekse, o alevlerin arasında ben de varım!”

Dünya, bin bir umutla karşıladığı ışıltılı milenyumu, diğer yıllardan bir farkı olmadığına kanaat getirerek bıkkınlık ve hayal kırıklığıyla uğurlamaya hazırlanıyordu. Cennet de cehennem de dünyada diyenler yanılıyordu. Cehennem buradaydı evet, ama en azından ben, cennetin adresini henüz bulamamıştım. Milli piyangocuların tiz sesleri İstiklal Caddesi boyunca yankılanıyordu: “Size de çıkabilir!” Şans, kader, kismet... Caddeyi dolduranların kumar oynamaya her zamankinden çok ihtiyacı vardı; piyangocuların önünde minik kuyruklar oluşmuştu. Herkesi aynı minik ihtimal kaşıyordu: “Ya çıkarsa...”

Ellerimi ceplerime sokmuş, aralık soğuşuna ve alnımı döven ahmak ıslatana aldırmadan avare avare dolaşıyordum İstiklal’de. O gün canım sıkılmış, şöyle kalabalık bir yerlerde insan arasına karışasım tutmuştu. Bütün ihtimalleri kanatarak kaşımak için kalabalığın arasına girip bir yarım bilet aldım. “Hayırlı olsun. Çıkarsa bir yemek ısmarlarsın artık” dedi yanı başımdan cıvıltılı bir ses. Kafamı kaldırdığımda Ayla’yla burun buruna geldim. Uzun zamandır insan içine çıkmadığımdan bir tür ihtiyaç mı hâsıl olmuştu bilemiyorum, ama kendimi bile şaşırtmak pahasına benden hiç beklenmeyecek bir karşılık verdim:

“İkramiyeyi beklemeye lüzum yok. Bir şeyler yiyecektim ben de zaten. İşin yoksa bana katıl.”

Konuşacak mahremi olanlara özgü bir refleksle kalabalığı yarıp yolun kıyısına çekildik.

“Rıdvan’dan haberin yok değil mi?” dedim.

“Yok” diye cevap verdi. “Kimsenin ondan haberi yok.”

“Ne oldu sence ona?”

“Bilmiyorum. Öldüğü fikrine alıstırdım ben kendimi. Böylesi daha kolay.”

Gözlerinde pervasızlık değil, düpedüz acı vardı. Bu acıyı sil baştan yaşamaktansa en kötü ihtimale inanmayı ve o ihtimalin karanlığını içine bir yere gömmeyi tercih etmişti. Benim izlediğim güzergâh da bundan pek farklı sayılmazdı aslında.

“Siz birlikteydiniz değil mi?” Öyle doğal sordu ki, ne cevap vereceğimi bilemedim. Sesinde herhangi bir acılık yoktu.

Hem didiklenmeye müsait yeni bir konu açmak istemediğimden hem de sorusunun gerçek cevabından pek de emin olmadığımından, “Yok, öyle bir şey yok. Arkadaştık biz” dedim. “Arkadaşız yani.”

“Peki, öyle olsun” dedi. Yüzünden alaycı bir bulut gelip geçti. Bana inanmamıştı.

Havadan sudan, yani gerçekten de aralık soğğundan filan konuşarak Nevizade’ye yöneldik. Ayla’nın sık gittiğini söylediği bir restorana girdik. Daha yerimize oturmaya fırsat kalmadan, yüzü çiçekbozuğu çiroz bir garson yanı başımızda bitti. Önce Ayla’nın, sonra da benim elimi sıktı. İlkın, bitiremeyeceğimizden emin olduğum bir 70’lik rakı söyledik. Yanına da birkaç meze; beyazpeynir, patlıcan salatası, acılı ezme, haydari, pilaki ve topik.

“Bunlarla başlayalım, sonra da balık söyleriz istersen” dedi Ayla. “İyidir buranın mutfağı.”

Bir şeyler yiyelim derken böyle bir çilingir sofrası hayal etmemiştim aslında, ama durumdan şikâyetçi olduğum da söylenemezdi. Birdenbire süsleniveren masa, suyla buluşan

rakının aşağıdan yukarı doğru yükselen bir sis bulutuyla bardağın tamamını kavrayışı, günün bu saatinde aniden karşıma çıkan Ayla, olan biten her şey büyümlü görünüyordu gözümde.

Uzun süre Rıdvan'dan hiç söz açılmadı. Büyük bir iş-tahla kendisinden bahsetti Ayla. Ben de sıkılmadan dinledim. Yakında uzun zamandır hayalini kurduğu bir proje için Kanada'ya gidiyordu. Mutluydu. İşini seviyor, heyecan duyuyordu.

Yaptığı işle karakterinin hiç uyuşmadığını, böylesine ağır bir mevzuyla uğraşan bir akademisyen olarak daha ağırbaşlı ve sakin bir tip olmasının beklendiğini söyledim ona, kim bilir kaç kez duymuş olmasına aldırmadan. Güldü.

“Herkesten tek bir şey olması bekleniyor. Oysa insan aynı anda birçok şey” dedi. Nedense gözümde çok akıllı göründü o zaman. Bir önceki karşılaşmamızda bana saçlarımı kestirmemi öğütlerken ya da civardaki erkeklerin koordinatlarını çıkarırken o kadar akıllı görünmemiştii. Gecelerini erkek arayarak heba eden, zavallı, yalnız bir kadındı daha çok. Ya da belki neşesini kışkandığım için, onu öyle görmeyi tercih etmiştim.

“Barda karşılaştığımızda saçlarımı kestirmemi söylemiş-tin bana” dedim, ikinci kadehimi doldururken. Rakıya çok alışkın değildim. Tek bir kadeh bile beni gevşetmiş, keyfimi yerine getirmişti.

“Doğru söylemişim. Ama sen beni öğütleri dinlenecek insanlar sınıfına yakıştıramadığından, lafım bir kulağından girip öbüründen çıkmış gibi görünüyor. Lepiska saçlarına kıyamamışsın” diye gülererek cevap verdi.

Sonra durdu. Yüzünden ufak bir tereddüt bulutu geçti. Konuşmakla konuşmamak arasında kararsız kalmış gibi ağzını büzüp bekledi birkaç saniye. Ama susmadı, içine atmadı, söyledi. Hem de bir çırpıda.

“Aranızda olanları biliyorum ben. Bana yalan söylemene gerek yok.”

Anlamadım önce.

“Nasıl?”

“Benim için bir önemi yok ama bana biz arkadaşlık filan demen gerekmiyor. Daha fazlası olduğunuzu biliyorum. Rıdvan bana pek çok şeyini anlatırdı.”

Şaşırmıştım. Ama tam olarak neye şaşırdığımdan çok da emin değildim. Çok uzakta sandığım birinin bu kadar yakına gelivermesine mi, sırlarımın hiç beklemediğim bir anda ortaklık yere dökülürmesine mi, yoksa Rıdvan’ın aramızda geçenleri bir üçüncü şahsa anlatmasına mı şaşırmıştım? Yoksa beni asıl şaşırtan bu üçüncü şahsın Ayla olması mıydı?

“Ne biliyorsun?” diyebildim.

“Çok bir şey değil, Rıdvan’ın bildiği kadarını biliyorum sadece” diye cevap verdi gülererek. Dalga geçer gibi bir hali yoktu, aksine çok arkadaşçaydı tavrı. Rakısından büyük bir yudum alıp devam etti:

“Anladığım kadarıyla kapalı kutu bir tipsin. Rıdvan seni ne kadar az tanıdığından bahsetmişti bir kere. Sanki ona hiç bahsetmediğin başka bir hayatın varmış gibi hissediyormuş. Ne kadar çok konuşursanız konuşun, yeni hiçbir şey öğrenemiyormuş hakkında, öyle demişti. Konuşuyormuş gibi yaparak hiçbir şey anlatmama yeteneğin varmış.”

“Bunları Rıdvan mı söyledi sana?”

“Evet.”

“Ama neden?”

“Biz birbirimizin yakınıydık Süreyya. Rıdvan bana pek çok şeyini anlatırdı. Eski sevgili olmamız buna engel değildi. Senin hayatında yok mudur hiç böyle birileri? Ayrılсан da kopmadığın? Sevgili olmayı beceremesen de, başka türden bir yakınlıkla hep yanında taşıdığın, vazgeçmek istemediğin?”

“Ama Rıdvan bana demişti ki...” Devam etmek gelmedi

artık içimden, söyleyeceklerimin bir kıymeti olmadığını fark etmişim herhalde, sustum. Rıdvan'ın söylediklerini anlatması gereken oydu hem, ben değil. Anlatmaktan vazgeçtiklerim hakkında hiç de meraklı davranmadı zaten. Öğrenmeye çalışmak yerine garsonu çağırıp ızgara çipura sipariş etti. Konuşurken diliyle dudaklarını ıslatma alışkanlığı vardı. Bu onu seksi olmaya çalışan ucuz kadınlara benzetiyordu. Onlara benziyor, ama ucuz olmuyordu gene de. Rıdvan, onun güzelliğiyle ilgili olarak da doğru bir tespitte bulunmuştu. Evet, Ayla baktıkça güzelleşen kadınlardandı. Bir önceki sohbetimizde hiç mi hiç fark etmemiştim, ama konuştukça güzelleşiyordu.

“Rıdvan’la dalga geçmişim bir keresinde. Filmlerdeki psikopatlar gibi bir tip olmasın bu senin Süreyya demiştim. Hani Müjde Ar’ın bir filmi vardır. Paralı, nüfuzlu bir adamla evlidir Müjde Ar, ama hayatında bir şeyler eksiktir de o eksikliği tamamlamak için gündüzleri bir genelevde çalışmaya başlar. Bildin mi o filmi?”

“*Dağınık Yatak* mı?” diye sordum saf saf. Konuştuğumuz meseleyi bir yana bırakmış, aklımdan hızla Müjde Ar filmlelerini geçirmeye başlamıştım.

“Yok canım, o değil. *Dağınık Yatak* öbürü. Bir sosyete fahişesi genç bir garson çocuğa âşık olur filan. Benim söylediğim başka. Orijinali Fransız, Catherine Deneuve oynuyor hatta.”

Son bir gayretle “*Gizli Duygular* mı?” diyerek yeni bir tahminde daha bulundum, ama o da tutmadı.

“Yok yahu Süreyya. Sen de bütün Müjde Ar filmlerini saydın, bir tek benimkini isabet ettiremedin. *Gizli Duygular* şeydi, hani karşı apartmanda oturan entel kızı gözleyip için için özenir Müjde Ar. Filmin sonunda sevgilisini de o kıza kaptırıyor hatta.”

“Bilemedim. Ama sanırım vakti zamanında, beni zengin kocasından bunalıp genelevde çalışmaya başlayan birine

benzetmişsin. Doğru mu anlıyorum?”

Sesimde öfke ya da kırgınlık yoktu. Gerçekten de olayı nasıl bir yere bağlayacağını merak ettiğim için konuya dönmüş-tüm.

“Hah buldum ya, *Kupa Kızı*’ydı filmin adı. Şimdi hatırladım bak” diye cevapladı beni Ayla.

“İyi de, ne alakası var benimle?”

“Aman, yok bir alakası. Zamanında öyle takılmıştım işte Rıdvan’a. Hani seni doğru düzgün tanımadığını, hayatınla ilgili fazla bir şey bilmediğini söylediğinde... Ama bu kadar takılma. Bu fahişelik meselesinin gerçek olamayacağı konusunda ikna edildim hemen zaten.”

“Nasıl yani?” dedim merakla.

Yüzünde hınzır bir gülümseme belirdi. Kızarmış ekmeğin üzerine acılı ezme sürerken dünyanın en sıradan şeyinden bahseder gibi anlatmaya devam etti:

“Yanlış hatırlamıyorsam, Rıdvan yataktaki durumunun pek öyle farklı deneyimlere bulaşmış birine benzemediğini söylemişti.”

Duyduklarım karşısında dehşete düşmüştüm.

“Ne yani” dedim, “Rıdvan sana yatakta olup biteni de mi anlatıyordu? Yok artık, daha neler!”

Ayla için hiçbir şey o kadar da tuhaf değildi. Dobra mı, yoksa patavatsız mı olduğuna emin değildim, ama bu haliyle hem ürkütücü hem de çok eğlenceliydi.

“Hadi hadi, sen aslında yatak maceralarınızın anlatılması-na değil, senden, yatakta beceriksiz biri olarak bahsedilmesi-ne bozuldun. İtiraf et.”

Bunu söylerken öyle sevimli görünüyordu ki, kendimi tutamayıp gülmeye başladım. Normalde beni öfkeden kudurtabilecek bu olay, Ayla’nın yorumuyla dünyanın en komik, en sevimli meselesine dönüşüvermişti. Bu kadın, insana olmadık işler yaptırabilirdi.

Öylesine etkileyici bir sahicilikle konuşuyordu ki söylediği hiçbir şey kötü gelmiyordu bana. Ona hakkımda neler konuştuklarını, niye konuştuklarını sormadım, hiçbir şeyi eşelemedim. Zamanın tozuna bulanmış meseleleri raflardan indirip masaya koymadım, kurcalamadım. Ayla'yla o masada oturmanın tadını çıkarmaktan fazlasını aramadım.

Bitiremeyeceğimizi sandığım şişenin dibini görüp, üstüne bir de 35'lik söyledikten biraz sonra Ayla'ya tuhaf bir hayranlıkla bakmakta olduğumu fark ettim. Ağzından çıkan her şeyi büyük bir keyifle dinliyor, neredeyse sesine karşı açlık duyuyordum. Keşke daha çok konuşsaydı, keşke onu dinlemeye daha önce başlasaydım... Acaba Rıdvan'ın gözleri de böyle mi bakmıştı Ayla'ya? Onun da gözleri sık aralıklarla dudaklarını ıslatan diline takılmış mıydı? İçi karman çorman olmuş muydu, aklından geçenlerden korkmuş muydu? Tehlikeliydi Ayla. Ona uygun bir Müjde Ar filmi düşündüm, bulamadım. En âşık kadınlardan, en yaralı fahişelerden, en öfkeli eşlerden, en intikamcı sevgililerden daha kuvvetliydi. Ya da ben sarhoştum. Belki de o ikinci şişeye hiç bulaşmamalıydım.

İkinci 35'liğin dibini gördüğümüzde dut gibi olmuştum. Ayağa kalktığımızda başımın döndüğünü fark ettim. Ağzımı açmaya fırsat kalmadan Ayla gelip koluma girdi. Onun da mı başı dönmüştü, yoksa vaziyetimi anlayarak kendince yardımcı olmaya mı çalışmıştı bilmiyorum. Neticede birbirimize yaslanarak yürümeye başladık. Hâlâ konuşacak ve gülecek bir şeylerimiz vardı. Onca zaman insan sesi duymadan eve, bitmek bilmeyen romanıma kapandıktan sonra, Ayla'yla insana duyduğum özlemi gideriyordum adeta. Bu hızlı samimiyetin benim için hiç de kolay olmadığını tahmin ediyor, arada bununla ilgili şakalar yapıyordu. Beni tebdili kıyafet eyleyerek sarayından ayrılan krallara benzetiyor, halkın arasına karıştıktan sonra gördüklerimi yadırgamamın normal sayılabileceğini söyleyerek kahkahalara boğuluyordu. Ayla'nın

kendi şakalarına başkalarından daha çok gülmek gibi sevimli bir özelliği vardı. Bu özellik bir başkasında olsa kesinlikle nefret eder, küçümserdim. Ama diğer her şey gibi ona yakışıyordu işte...

Kol kola girmiş, sallana sallana yürürken, “Eee, şimdi ne yapacağız? Nereye gidiyoruz?” diye sordum.

“Bana gidelim” dedi. Bir yerlerden hatırladığım bu hikâyede bana Rıdvan’ınkine benzer bir rol mü biçilmişti? Kendimi Ayla’nın aklına, fikrine, şefkatine, merhametine, kollarına bıraktım. “Peki” dedim, “gidelim.”

Tarlabaşı Bulvarı’ndan bir taksiye bindik. Taksici “Nereye abla?” diye sorduğunda, Ayla öne doğru eğilip bir şey söyledi, ama ben radyodaki şarkının sözlerine odaklanmış olduğum için anlamadım. Koltuğa iyice gömülüp arkama yaslanmış, Ferdi Tayfur’a eşlik ederek mırıldanıyordum: “Huzurum kalmadı fani dünyada, yapıştı canıma bir kara sevda.”

Ayla bu halime güldü:

“Sen iyice kelle oldun yahu. O sert, ciddi kadın gitti, yerine içli bir Ferdici geldi” diye takıldı.

“Sen kendine bak bence. Yanında kibrit çaksak havaya uçarız. Zaten koluna girmesem yürüyecek vaziyette bile değildin.”

Sarhoşluğun etkisiyle olacak, hiçbir pırıltı taşımayan bu espriye ikimiz de güldük.

“Hangimiz acaba, hangimiz?” diyor du gülerken Ayla. Onu güldürmek, gülerken görmek hoşuma gidiyordu. Zorlu bir işi başarmışçasına muzaffer hissediyordum kendimi. Oysa Ayla zaten hep gülen, gülecek yer arayan biriydi. Esas gülmekte zorlanan bendim, ama o akşam bu konuda kimseye zorluk çıkardığım söylenemezdi. Ayla, usta bir kasap gibi tüm sinirlerimi çekip almıştı sanki. Yıllardır içinde kollarımı bile hareket ettiremediğim kalın mı kalın kabanı çıkarıp atmış gibiydim. Kuş gibi hafif...

Kısa bir süre sonra artık nerede olduğumuzu bilmiyordum. Karanlıkta, taksinin buharlanmış camlarının ardından dışarısını seçmek kolay değildi. Bilmediğim caddelerden geçtik, bilmediğim sokaklara girdik. Ayla birkaç kez daha taksi-ciye doğru eğilerek, “buradan sola, şimdi sağa” gibi direktifler verdi ve nihayet “burası uygun” dediği yerde durduk.

Merdivenleri çıkarken içimi ergen bir heyecan sardı. Neyle karşılaşacağımı, nasıl bir yola girdiğimi kestiremiyordum. Rıdvan’ın anlattıkları, özellikle ilk gece aynı yatakta Ayla’yla yaşadıkları, aklımdan çıkmıyordu. Somut bir şeyler kurduğum ya da bu hikâyeleri kendime yonttuğum yoktu, ama gene de bildiklerim beni hem korkutuyor hem de heyecanlandırıyordu.

Çantasından çıkardığı anahtarla kilidini açtığı kapının önünde durdum. İçeriden oda parfümü olduğunu tahmin ettiğim kavun aromalı bir koku geliyordu.

“İşte burası benim evim, hoş geldin” dedi Ayla. Kalbimin normalden biraz daha hızlı çarptığını hissediyordum. Sırlarını sakladığı kutsal hazine odasına girmenin vakti gelmişti.

Hafif sarhoş adımlarla içeri geçtim. Kafamda kuyrukları birbirine değmeyen onlarca tilki dolaştığı halde, az sonra nasıl bir durumla karşı karşıya kalacağım hakkında en ufak bir fikrim yoktu. Tek bildiğim bu saatten sonra her şeyin ihtimal dahilinde olduğuydu. Misafirler için hazır tutulan bir odada tek başıma uyumak da, baş döndürücü bir Ayla müzesini en ücra köşelerine kadar ziyaret etmek de, hangimizin katil hangimizin maktul olduğunu şimdiden bilemeyeceğim bir cinayeti paylaşmak da eşit derecede olasıydı.

İçimde bir yerlerde bütün kapılardan geçmeye hazır bir haydut uyanmıştı. Her hataya, çılgınlığa, günaha hazırdım. Ayla, tıpkı bir zamanlar Rıdvan’a yapmış olduğu gibi beni de yoldan çıkarmıştı. Öyle hissediyordum. İçimden geçen her şeyin faturasını Ayla’ya kesmek hiç adil olmamakla birlikte en

kolayıydı. Bu limana sık sık sığınacaktım gece boyunca. Kendimi salondaki ikili koltuğun üzerine bıraktım.

“Bir şey içer misin?”

“Yok, yeterince içtim ben bu akşam. Rakıya pek alışkın değilim, çarptı zaten biraz.”

Kararsızlık bulutu geçti bir an gözlerinden. Sanki kafasından bir şey tarttı, ölçtü biçti. Söyleyeceklerine karar verebilmek için azıcık sustu.

“Ashında epey yorulduk. Yatalım istersen?” dedi aniden. Soru vurgusuyla kurulan bu cümle, benden bir cevap bekliyordu.

“Olur.” Sesim tedirgin bir çocuk gibiydi. Endişeli, meraklı heyecanlı... Yanlış bir şey yapmak istemiyordum, ama doğrunun ne olduğuna dair en ufak bir fikrim de yoktu.

“Gel sana pijama vereyim o zaman” dedi Ayla. İki kiletmeden peşi sıra yatak odasına girdim. Dolabından uzun kollu mor bir penye ile soluk gri bir eşofman altı çıkarıp yatağın üzerine, orada huzurla uzanmış uçuk pembe sabahlığının hemen yanına koydu. Sonra da rahat giyinmem için beni odada yalnız bıraktı. Pijama niyetine verdiklerini elime aldım, mis gibi lavanta kokuyorlardı. Televizyon reklamlarını bir bir aklımdan geçirerek ne marka yumuşatıcı kullanıyor olabileceğini tahmin etmeye çalıştım. Üstümü değiştirdikten sonra sessizce salona süzıldüm.

“Giyindin mi? Yatalım istersen.”

“Olur.”

“Nerede yatmak istersin? Sana müstakil bir yatak hazırlayabilirim” deyip kendi kendine kıkırdadı. Kullandığı müstakil lafından hoşlanmış, ona gülüyordu. “Ya da istersen benim yanımda yatabilirsin, yatak büyük.”

“Fark etmez, uğraşmayalım yatak yapmakla filan. Yata-rım ben seninle.”

Bir kedinin uysal adımlarıyla Ayla’yı takip edip, ardından

odaya girerken de, peşi sıra yatağa uzanıp yorganı üzerime çekerken de içimin karmaşasından tedirgindim. Üstelik kafamdan geçirdiğim ihtimallerin mahcubiyeti kaplamıştı her yanımlı. Bir de inceden bir suçluluk duygusu. Yatağın iki farklı ucunda, birbirimize uzak, ama yüzlerimiz birbirimize dönük uzandık. Aramızdaki mesafeye rağmen soluğunun sıcaklığını yüzümde hissedebiliyordum. Saçlarının kokusu, soluğunun rüzgârına karışarak bana kadar sürükleniyor, yüzümü yalıyordu. Zamanı durdurmanın tek yolunun, ciğerlerimi bu kokuyla doldurmaktan geçtiğini düşündüm. Oysa aramızdaki sessizlik zamanın da sahibiydi artık.

Konuşmuyordu. Uyuyacaksa bile tek kelime etmeyecek miydi yani dalıp gitmeden önce? Benimle dalga geçtiğini düşündüm. Rıdvan'ın anlattıklarını hatırladım yeniden. Rıdvan'la nasıl oynadığını. Kedinin fareyle oynadığı gibi. Sonra sanki ben gittim de, Rıdvan uzandı yerime. Baştan beri hep o vardı sanki. Eve girerken, meyhanede otururken, hatta Milli Piyangocudan bilet alırken bile. Bu evde bir ilk gece daha geçirmek istemiş, çıkıp gelmişti. Bunca zamandır kayıp olan Rıdvan, o gece bendeydi. Korkmadım, onunla birlikte öfkelenmeyi denedim sadece.

Oysa Ayla'nın tek fenalığı hiçbir şey yapmamaktı. İçi içini yiyip sıkıntı yaşayanlar, olmadık hikâyeler kurup buralara kadar gelenlerdi. Ne düşüneceğimi şaşırmıştım. Kendimi iyi hissetmiyordum.

“Yatağın içi buz gibi” diyerek, bana doğru yaklaştı. Kalbim, Rıdvan'ın kalbi, kalbimiz güm güm atmaya başladı o zaman. Duyuyor mu acaba diye utandım.

“Evet, çok soğuk” dedim.

“Sen durgunlaştın iyice. Miden filan mı kötü?”

“Yok, midemde bir şey yok. Yoruldum herhalde.”

“İyi madem, konuşturup uykunu açmayayım o zaman. Hadi iyi geceler.”

Sırtını döndü bana. Yorgunum dedim diye hep bu anı beklermiş gibi kendisini uykunun kollarına bırakıverdi. Birkaç dakika içinde derin derin nefes alıp vermeye başlamıştı. Bense biraz şaşkın, biraz küskün, öylece kalakalmıştım. İyi de olmuştu.

Orada darmaduman olmuş bir vaziyette yatarken, olup biteni kendime müstahak buldum. Son birkaç saat içinde aklımdan geçenleri, içimi gıdıklayanları ve nihayetinde başıma gelenleri düşündükçe saf mı, yoksa düpedüz salak mı olduğuma karar veremiyordum. Aklımın uçup gitmesine izin verdiğim ve hiç tanımadığım bir kadının peşinden yatağına kadar geldiğim, üstelik bunu yaparken içten içe türlü beklentiler taşıdığım için kendime kızdım, ama alkol bedenimi ve beynimi yavaşlattığından elimden daha fazlası gelmedi. Kendime kıza kıza sızıp kalmışım.

Bütün gece rüyamda, kafasına kesekâğıdı geçirmiş çıplak kadınlardan kaçtım durdum. İçlerinden birinin Rıdvan olduğuna inanıyordum. Kesekâğıdını çıkarsam, pürüzsüz bir kadının vücuduna ait yuvarlak omuzların üzerinde belirecekti Rıdvan'ın yüzü. Ama onlara dokunmak şöyle dursun, yakınlarında durmaya bile cesaretim yoktu. Bu yüzden arkama bile bakmadan koştum gece boyunca, korku ve utançla. Sabaha kadar kovaladılar beni.

Sabah hem ağzımda hem beynimde tuhaf bir tortuyla erkenden uyandım. Yanımda kendinden geçmiş uyuyan Ayla'ya bakmamaya, onu uyandırmamaya çalışarak yataktan çıktım. Sağından soluna dönmek dışında bir tepki vermedi. Baktım, saat sabahın sekiziydi. Ayla kim bilir daha kaç saat uyuyacaktı. Gürültü yapmamak için eşyalarımı alıp salona geçtim. Sigara kokusuna batmış, leş gibi kokan kıyafetlerimi çabucak giyip yüzümü bile yıkamadan çıktım evden. Böylece bir kere daha telefonunu almadan ve bu kez bir daha hiç karşılaşmamayı ve gece olanları tümüyle unutmayı umarak yanından ayrıldım.

Apartmandan çıktığımda nerede olduğumu bilmediğimi fark ettim. Akşamki taksi hangi yolu izlemişti, beni nereye getirmişti? Bulvardan taksiye binişimizi, önümde uzayıp giden yolu, Ferdi Tayfur'un sesini, sonra da önünde indiğimiz bu daracık apartmanı anımsıyordum. Ama arada film kopmuştu işte. Biraz ileride bekleyen taksiye doğru hızlandırdım adımlarımı. Tek istediğim buradan uzaklaşmaktı.

"Taksim'e" dedim taksiciye. Ağzımdan öyle çıkıvermişti. Doğruca evime gitmektense, bu maceraya girdiğim yerde bitirmek istemiştım belki hikâyeyi. Lafımı düzeltip "Şişli olsun" diyecekken, vazgeçtim. İyi dedim, içimden, öyle olsun bakalım...

"Neredeyiz biz?" diye sordum taksiciye, şaşkının teki gibi görünmeyi göze alarak. Belki de içip içip kafayı bulduktan sonra gecenin bir yarısında hiç tanımadığım birinin evine geldiğimi düşünecekti. Eh, haksız da olmayacaktı aslında.

"Gaziosmanpaşa'dayız abla" dedi. Bu abla lafından oldum olası hoşlanmam. Birbirini tanımayan insanların birden "dayı, abla, kardeş, abi" filan olmasından da.

Taksiden indiğimde soğuk yüzümü bıçak gibi kesti. Taksim Gaziosmanpaşa'dan daha mı soğuktu? Ya da ben Ayla'nın evinden kaçır gibi uzaklaşırken, içimdeki tedirgin mahcubiyet, dışarıdaki buz gibi soğuğu duymamı engellemiş miydi? Doğruca eve gitmek yerine böyle yersiz bir güzergâh izlediğim için hayıflandım. Ne diye buraya gelmiş, yolumu uzatmış, kendimi üşütmüştüm? Sıradanlığımızdan sıkılmamak için kendi kendimize oynadığımız küçük oyunlarla hayatlarımızı birer romana, filme çevirmeye çalıştığımızı düşünürken, karşıdan gelen genç kadına takıldı gözüm. Daracık kot pantolonu, ışıltılı kısa montu, topuklu botları ve kalın çerçeveli güneş gözlüğüyle sokaktan çok podyumda yürüyor gibiydi. Saçları kostümüyle hiç uyuşmayan bir şekilde gelişigüzel toplanmıştı. Biraz yaklaşınca ağladığını fark ettim.

Yanaklarından aşağı yaşlar süzülüyordu. Burnunun ucu kıpkırmızı, kocaman gözlük camlarının kapladığı yüzü sırılsıklamdı. Dün gece bir adamla birlikte olmuştu belki. Evvelce tanıdığı, hoşlandığı ya da yeni tanıştığı biri. Ama kötü bir gece geçirmişti işte. Adam ona istediği kadar özenli davranmamış, kendisini kötü hissetmesine sebep olmuştu. Özensiz, bencil bir sevişmenin ardından sırtını dönüp uyumuştur belki. Biraz sohbet, yakınlık isteyen genç kadının sorularına cevap vermemişti. Belki de aksine, pervasızca konuşmuştu da, verdiği cevaplarla üzmüştü onu. Bir sevgilisi olduğunu söylemişti ya da bir sevgili istemediğini. “Benden bir şey bekleme” demişti muhakkak. Zahmet edip de bir daha ne zaman görüşecekleri üzerine hiç ağzını açmamıştı.

Kadın yanımdan geçip gitti. Topuklu botların sesiyle birlikte uzaklaştı benden. Ona taksicinin benim için uyduracağını sandığım hikâyeye benzer bir şey münasip bulmuştum. Demek ki sabahları sokakta yalnız yürüyen bütün kadınların geceyi tanımadıkları bir erkekle geçirdiğini düşünen cinsten biriydim ben de. Belki taksici değildi, ama ben kesin öyleydim işte. Burnumdan kıl aldırımyordum ama, kadınları da ha bire kendilerini birilerine yamamaya bakan, gece gündüz sevgili arayan zavallı mahlukatlar olarak görüyordum. Erken bir saatte gözyaşları içinde yürüyen bir kadının tek derdi erkekler miydi yani? Kafamın nasıl çalıştığını fark edince, içimdeki bu galiz sestem rahatsız oldum.

2001’e Madam Karin’le birlikte, onun evinde, televizyondaki yılbaşı eğlence programlarını izleyip portakal yiyerek girdim. Kevork, yeni yıla arkadaşlarıyla beraber girecekti. O büyümeye özenerek dışarı çıkarken, ben de yaşlanmaya özenerek Madam Karin’le evde kaldım. Yılbaşı gecesi büyük ikramiye bana çıkmadı. Amorti bile çıkmadı. Akşam yemeğinde tereyağlı pilavı kaşıklarken dişlerimin arasında çatırdayarak ezilen minik taştan başkaca bir şey çıkmadı şansıma.

Kış soğuk ve sıkıntılı geçti. Günlerce süren elektrik kesintileri, evlerimizi buzhaneye çevirdi. Bir yandan üşüyor, bir yandan da ağzı açık yiyecek bekleyen yavrusunu beslemek zorundaki anne kuş gibi, NY'yi neyle doyuracağımı düşünüyordum. Şu sıralar oyuncağıyla oyalanıyordu, ama bir süre sonra telaş içinde kapımı çalacağına hiç şüphe yoktu.

Bir gazetenin kitap ekinde, son romanının finalinin açık bırakıldığından dem vuran ve Nihal'in ölümünün kaza mı, yoksa intihar mı olduğunu soran gazeteciye "Her ölüm biraz kaza, biraz intihardır. Tıpkı yaşamak gibi" diye cevap veriyordu NY. Bu çiklet lafları gibi fotoğraf çekimi için giydiği camgöbeği kazak da çok yakıştıyordu ona... Oysa ben camgöbeğinden nefret ederim, tıpkı yavruağzından da olduğu gibi...

O yıl gazeteciler için bereketli, beyazcamdan kendi hallerini izleyenler içinse kederliydi. Memleketin başbakanı ile cumhurbaşkanı birbirine girip, anayasa kitapçığı havalarda uçuşunca, bunu nicedir aranıp durdukları bahane olarak belleyen o pek hassas piyasalar ateşler içinde yandı, baş dönmesi ve kusma nöbetleri içinde kıvrandı. Timur Selçuk şarkısı misali, kriz vardı, bunalım vardı, yani ekonomi tıkırındaydı!

Bir şeyler yazmak istiyor, ama bir türlü beceremiyordum. Birkaç kere çalakalem yazmaya girişmiş, her defasında omuzlarımı çökertip başladığım yere dönmüştüm. Kendimi ne kadar zorlarsam, ilerleyecek bir hikâye çıkarmam o kadar imkânsız görünüyordu. Demek ki biraz beklemem gerekiyordu. Ben de öyle yaptım. O dönemde sıkıntı zararlısıyla mücadele yöntemi olarak yemek pişirmeye başladım.

İnternetteki yemek sitelerinden bulduğum acayip tarifleri deniyor, hummalı çalışmanın ardından maharetli bir heykeltıraş gibi ince ince süslediğim yemeği masaya koyduktan sonra karşısına geçip seyrediyordum. Daha önce değil tatmak, adını bile duymadığım yemekleri, şifalı macunlar gibi özene bezene hazırlarken, kendimden geçiyor, rahatlıyor, dinleniyordum. Ançüzeli hindilerden Çin usulü dana yahnilere, bademli balık kebablarından feslegenli domateslere, hindistancevizli tavuklardan leziz çilekli turtalara, bol şerbetli bülbülyuvalarından mis gibi gül tatlılarına kadar envai çeşit ve

lezzette kap kap yemekleri mutfağıma buyur etmenin keyfini yaşıyordum. Ne var ki büyük hevesle hazırladığım yemeklerden yediğim pek vaki değildi. Pişirmek için ne kadar iştah duyuyorsam yemek için o kadar isteksizdim. En çok bir iki çatal tırtıklayıp hazırladıklarımın neredeyse tamamını Madam Karin'e indiriyor, kendimce ikramda bulunuyordum.

Mutfak işlerine gönül vereli beri, evvelce hiç sevmediğim market alışverişlerine de ayrı bir ihtimam gösterir olmuştum. Alışveriş listeleri çıkarıyor, market rafları arasında dolaşıp elimdeki tarifler için en doğru, en lezzetli malzemeleri bulmaya çalışıyor, nihayetinde marketlerden akşama misafir ağırlayacak kadınların ciddiyet ve telaşıyla elim kolum dolu vaziyette çıkıyordum.

Yine kollarımın market torbalarıyla aşağı sarktığı öyle bir sonbahar gününde, mahalle kasabının önünden geçerken, dükkanın kapısının önünde birikmiş kalabalık dikkatimi çekti. Esnaf toplanmış, kıyamet alametine tanık olmuş gibi korku ve hayretle bakışlarını aymı noktaya dikmiş, anlaşılmaz sözler mırıldanıyordu. Kafamı çevirdiğimde hepsinin basit bir askı marifetiyle duvara monte edilmiş minik televizyona bakmakta olduğunu gördüm. Televizyondaki çarpışmalı, patlamalı, alevli dumanlı görüntülerle karşılaşınca, hiç hazzetmediğim aksiyon filmlerinden birinin gösterilmekte olduğunu düşündüm önce. Rotasından çıkmış bir uçağın kocaman bir binaya dalıvermesiyle, toz dumana, kan baruta, gökyüzü toprağa karışıyordu. Bunun bir film karesi olmadığını anlamam uzun sürmedi. Bu binaları tanıyordum, New York'taki İkiz Kulelerdi bunlar. Üstelik televizyondaki görüntü basit bir el kamerası ve hatta belki de cep telefonuyla çekilmiş gibiydi. Amerikan filmlerinin pırıl pırıl renklerinin neşesinden, migren tetikçisi cıvıltısından eser yoktu bu görüntülerde. O zaman bütün o kalabalığın neden dehşet içinde olduğunu anladım. Olanlar film ya da oyun değildi. Dünyanın

öfkede birinci imparatorunun başına bir iş gelmişti. Sebebi, amacı ne olursa olsun, bu iş kimin başının altından çıkarsa çıksın, bedelinin nasıl ödeneceğini eninde sonunda hep birlikte izleyeceğimiz muhakkaktı. Detayları öğrenmek için eve, kendi televizyonumun başına koştum. Torbaları mutfığa bile götürmeden kapının girişine öylece bıraktım. O torbalardaki malzemelerle yeni bir tarif denemedim. Hatta yemek yapma merakıma o gün son verdim. Bir daha ne internetten yemek tarifi aradım ne mutfakta saatler geçirdim ne de Madam Karin'e kap kap yemek indirdim. Mutfakta harikalar yaratma hevesim geçivermişti. Bu işte Amerika'nın parmağı olup olmadığı konusunda hâlâ emin değilim.

İlk uçak Dünya Ticaret Merkezi'nin kuzey kulesine, doksan dördüncü ve doksan sekizinci katların bulunduğu bölüme çarpmıştı. Yaklaşık on beş dakika sonra gelen ikinci uçak ise güney kulesine, yetmiş yedinci ve seksen beşinci katların bulunduğu bölüme davetsiz bir misafir cüretkârlığıyla girmişti. Yarım saatten biraz uzun bir zaman sonra üçüncü uçak Pentagon semalarında belirmiş ve binada bir delik açmayı becermişti. Dördüncü ve son uçağın menziline erişemeden, korsanların arasında çıkan tartışmalar sonucunda, başkent 240 kilometre kuzeybatısında Pensilvanya'da düştüğü söylendi.

Sonradan hava korsanlarıyla birlikte uçaklarda ve binalarda bulunan yaklaşık üç bin kişinin hayatını kaybettiği açıklanacaktı.

Sözcükler sözcüklerle, rakamlar rakamlarla karışacaktı. Eylemlerin Ortadoğu'ya uzanmak için bahane arayan Amerika'nın işi olduğunu fısıldayan sesler, bu hengâmede kaynayacaktı. 11 Eylül Komisyon Raporu, uçakların Usame bin Ladin'in liderliğindeki El Kaide tarafından kaçırıldığını yazacak, çokbilmiş adamlar işaretparmaklarını ağızlarıyla sivri çenelerinin arasına bir yere koyup karar vereceklerdi:

Demek ki dünyanın yeni düşmanı Müslümanlardı. Öyleyse savaşılacaktı!

Hiçbir zaman başkalarının acısını ve hatta kendiminkini bile çok önemseyen biri olmamıştım, ama adaletsizlik duygusu benim gibi umursamaz bir insanı bile çileden çıkarabilirdi. 7 Ekim günü, 11 Eylül'ü bahane eden Amerika, İngiltere'yi de peşine takarak Afganistan'a saldırdı. Beraberce bütün dünyaya barış getireceklerdi!

Birkaç gün sonra Hikmet Şimşek öldü. TRT'nin pazar konserleri derin bir sessizliğe gömüldü. Aklıma yıllar evvel lokantada gördüğüm o küçük kız geldi nedense. Kim bilir neredeydi, neler yapıyordu şimdi? Hikmet Şimşek'in öldüğünü ve hatta onun aslında Mozart olmadığını fark etmiş miydi? Annesinin zeytin karası gözlerinin öfkesi biraz olsun dinmiş miydi?

Hikmet Şimşek'in ölere bana ilham vereceği kimin aklına gelirdi ki? Onun ölümüyle o ana kızı hatırladım ve yazı tatilimi noktalamanın vaktinin geldiğini anladım. Bu kez, onları yazacaktım. Aslında biraz da kendimi. Çünkü ben onların masalındaki hiçbir rolü hakkıyla oynayamamıştım. Ne evlat olabilmıştım ne de ana. Belki de bunun gizli sitemi, yakıcı öfkesiyle, kendiminkine paralel bir hayat sundum onlara. İlk kez fark ediyor olmakla birlikte aslında bunu ilk kez yapmıyordum. Hiç farkında olmadan Nihal ile Elifi de birbirinden ayırmıştım mesela. Yazdığım romanlarda çocuklar bir türlü ailelerinin yanında sakın sessiz büyüymüyordu. Ana babalar hep uzaktı çocuklara. Müşide ile Kumru'nun romanı da böyle olacaktı.

Her nedense kendini cehennem alevlerine yakıştıran kızımın ağzından çıkanları yele teslim ettikten sonra, devam ettim anlatmaya:

“Ocak sonlarıydı. O gün öğleden sonra Çeşminaz Hanım pazara gitmek üzere evden çıkmıştı. Sen içeride sessiz sedasız uyuyordun. Babaannen çikalı on dakika olmamıştı ki kapı çalındı. Herhalde bir şeyi unutup geri döndü diye düşünerek kapıyı açınca, daha önce hiç görmediğim bir adamla burun buruna geldim. Kalın bir palto giymiş, yüzünün yarısını kaşkolunun ardına gizlemiş, uzun boylu, ince yapılı biriydi. Onu aniden öyle karşımda görünce tedirgin olup, gayriihtiyari bir adım geri çekildim. ‘Mesude Hanım değil mi?’ diye sordu. Başımla evetledim. O zaman elime beyaz bir zarf tutuşturup, başıyla selam verdikten sonra hiçbir şey söylemeden çekip gitti. Şaşırdım elbette. Arkasından bağırarak oldum, ama çoktan sokak kapısından çıkmıştı bile. Bunun babanla ilgili bir iş olduğu zarfı açmadan evvel içime doğmuştu. Zira kaybolduğu günden sonra ondan hiçbir haber alamamıştık. Ölse ölüsü gelirdi elimize. Ölüsü gelmediğine göre, hayatta olduğuna inanmak istiyor, bir gün ondan haber alacağımızın hayalini kuruyordum. Umudumu kaybetmeden, ondan gelecek bir mektup ya da bir haber bekliyordum. Bu yüzden zarfı açarken, beklediğim haberin bu olduğunu müjdeledim kendime.”

“Eee, ne çıktı zarftan?”

“Devrisi gün saat ikide Mendirek’te bulunmamı, hayat memat meselesi olan bu randevudan kimseye söz etmememi isteyen, imzasız iki satır yazı.”

“Gittin mi peki?”

“Önce, böylesi muamma bir davete icabeti akla uzak bulup, kâğıdı Çeşminaz Hanım’a göstermek için bir kenara koydum. Ama dakikalar geçtikçe bir kurt kemirmeye başladı içimi, rahat edemedim. Şu hayatta bana kötülük yapmak için dolap çevirecek kimse bulunmadığına, elime geçen bu pusulanın muhakkak Ayhan’la bir münasebeti olduğuna karar verdim. Çeşminaz Hanım’a oğlundan yahut pusuladan bahsetmeye korktum o zaman. Ona karşı öylesine öfkeliydi ki, çoktan mezara koymayı tercih ettiği Ayhan’ı karşısında bulsa alıp bağrına basmak bir yana, belki kendi elleriyle götürür, teslim ederdi. Velhasıl kelam, bu işi tek başıma halletmem lazımdı.”

“Gittin yani?”

“Gittim. Çok bunaldım, biraz yürüyeceğim diyerek çıktım evden. İstenen saatte Mendirek’e vardım. Etrafta in cin top oynuyordu. Bacaklarım tir tir titriyor, yüreğim pişmanlıkla sızlıyordu. Az sonra birisi çıkıp canıma, ırzıma kastetse ne yaparım, diye düşünüyordum. Üstelik yerimi bilen kimse de yoktu.”

“Eee, ne oldu peki?”

“Geri dönmeyi düşündüğüm sırada kapıya kadar gelen o adam yine çıktı ortaya. Kalbim küt küt atıyor, o bıçak gibi soğuğa rağmen sırtım ter atıyordu. Bütün gece, babanla karşılaşma ihtimalinin hayalini kurduktan sonra, o adamla karşı karşıya gelince, randevuya gittiğime bin pişman oldum.”

“Ne yaptı adam? Neymiş mesele? Babamla ilgili miymiş?”

“Evet, öyleymiş. Ben kanı çekilmiş bembeyaz bir suratla bakakalınca, tedirgin olduğumu anlayan adam gelip kibarca kendini tanıttı. Korkmamamı, Ayhan vasıtasıyla geldiğini söyledi. Ayhan’ın adını duymamla zaten gerilmiş olan sinirlerimin boşalması, gözyaşlarına boğulmam bir oldu. Kendini Macit olarak tanıtan adam beni sakinleştirmeye çalıştı. Toparlanmam gerektiğini, dikkat çekmemizin yanlış olacağını söyledi. Etrafıma baktım, bize doğru yürüyen dört beş kişilik bir öğrenci grubundan başka kimse yoktu çevrede. Tabii hemen Ayhan’ı sordum. Hayatta mıydı? Sıhhati nasıldı? Neredeydi? Ne haldeydi?”

Müşide 1961 senesinde dünyaya geldiğinde babası sadece yirmi üç yaşında genç bir adam olmasına rağmen, şehrin en zengin ve dolayısıyla da saygın isimlerinden biriydi. Halim Kemal Saraç, dünyaya gelen ilk iki çocuğunu öpüp koklamadan yitirmişti. Birini henüz anasının karnındayken, diğeri de doğum sırasında. Bursalılar, insan evladını kucığına alamadıktan sonra çuvalla paranın, fabrikanın hiçbir manna taşımadığına hükmetmişti o zaman. Karısı Mefkûre Hanım yeniden hamile kaldığında karıkocayı derin bir endişe ve hüznün sarmıştı. Bu üçüncü evladı da yitirmekten korkuyorlardı. Doktorlar zor bir hamilelik olacağını, gebenin dinlenmek dışında hiçbir işle uğraşmaması gerektiğini söyleyince, Müşide'nin anneciği hamileliğin neredeyse tamamını yatağında geçirdi. Nihayetinde bebek sağlıklı dünyaya gelince sevinçten deliye dönen Saraçlar, tam on iki koç kurban ettiler. Üç gün üç gece boyunca evin geniş avlusuna gelip bebeğin sağlığı için duacı olan fakir fukarayı doyurdular. Halalar, amcalar, teyzeler, dayılar doluştu koca konağa. Mefkûre Hanım, görevini yerine getirebilmiş olmanın gururunu yaşıyor, Halim Kemal sevinçten kabına sığamıyordu.

Anneannesinin adını alan Müşide'nin çocukluğu yaşatlarına nazaran pek renksiz ve hareketsiz geçti. Her an başına bir iş gelecek korkusuyla yürekleri ağızlarında gezen ebeveyni, zar zor edinebildikleri bu tek çocuğun üzerine titredi. O

da bu aşırı ilgiden bunalarak, şımarmadan, ama içine kapılarak yavaş yavaş büyüdü, serpildi, güzelleşti.

Müşide genç kızlığa adım attıktan sonra herkes, Saraçların güzeller güzeli biricik kızının kendisiyle evlenmek için can atan kismetlerden hangisini seçeceğini, daha doğrusu talih kuşunun kimin başına konacağını merak eder oldu. Bu makbul kismetini kaçırmak istemeyip erken davrananlar, kızın babasından “Kimseye verecek kızım yok benim. Okuyacak o” cevabını işittiler. Halim Kemal Bey, kızıyla evlenmeyi kuranları bir çeşit tiksintiyle karşılıyor, onların böyle bir hayali akıllarının ucuna getirmelerini dahi kendisine büyük saygısızlık sayıyordu. Mefkûre Hanım, kocasının bu halini gördükçe şimdi için değilse bile sonrası için derin endişelere kapılıyor, genç kızlar için hayırlı bir kismetin okumaktan daha önemli olduğunu söylüyordu.

Müşide ise ne kendisini istemeye gelenlerle ne de bu konudaki tartışmalarla ilgiliydi. Hayata karşı müthiş bir isteksizlik duyuyordu. Evdekilerin, özellikle de babasının ilgisinden sıkılıyor, odasına kaçıp saklanmak, yalnız kalmak istiyordu. Yalnız kaldığı zamanlarda, içindeki bitmek tükenmek bilmeyen sıkıntıdan biraz olsun uzaklaşmasını sağlayan tek eğlencesi resim yapmaktı. Çocukluğundan beri eline geçen her boş kâğıda bir şeyler çiziktirmeyi âdet edinmiş olan Müşide, babasının ortalıkta bulunduğu kâğıtları herkese göstererek övünme gayretini fark edince, bu işi gizli saklı yapmaya başlamıştı.

İçindeki sıkıntıları kimselere anlatamıyordu. Kendisine bile... Ev halkına, kendisini sevdiğini söyleyenlere için için öfke duyuyordu. Çünkü içindeki kederli boşluğun sebebini onların çok gürültülü sevgisinde, ilgisinde arıyordu. Ailesi tarafından özenle pembe beyaz döşenmiş ve bu haliyle sahibinde iç bulantısı yaratan genç kız odasının kapalı kapıları ardında, hiç durmadan resimler yapıyor, bu çizgilerin haritasında çaresiz boşluğun koordinatlarını arıyordu.

Müşide bir sabah odasının içini boğan pembeliğine uyan-
dı ve artık burada uyanmak istemediğine karar verdi. O za-
man ilk defa umudun gökkuşağı renkleriyle aydınlandı yüzü.
Kendisini mutlu etmeye muktedir olmayan bu ev, şimdi mut-
suzluğunun yegâne sebebi gibi görünüyordu gözüne. Bura-
dan giderse başka biri olabileceğine, tepesindeki yağmur bu-
lutlarından kurtulabileceğine inanıyordu. İnanmak, istemek,
karar vermek, omuzlarını dikleştirdi, gözlerini parıldattı.

Evden uzaklaşmanın en kolay yolu üniversiteydi. Daha ev-
vel bir kez bile herhangi bir kariyer hayali kurmamış, eğiti-
miyle ilgili bir plan yapmamış ve kendi adına yapılmış plan-
ları umursamamış olan genç kız, ilk kez ciddi ciddi oturup
ne yapması gerektiğini düşündü. Aynı günün akşamı yemek
masasında hünkârbeğendiği didiklemekte olan çatalını usul-
ca tabağının kenarına bıraktı ve babasına dönüp, “Ben resim
okuyacağım” dedi.

Halim Kemal Bey önce kızının ne dediğini anlamadı. Ba-
şını Müşide’den yana çevirdi ve yüzünde, ona her baktığın-
da kendiliğinden oracığa yerleşen o hem mutlu hem kederli
hem de ürkek bakışlar belirdi. Müşide’nin gözleriyse donuk
ve hissizdi. Kızının öfkeli mesafesini yok saymayı tercih edi-
yordu. Başka türlüsüne katlanamazdı çünkü.

“Nasıl?” dedi önce. “Ne dedin yavrum?”

Müşide meramını tane tane anlattı. Güzel sanatlara git-
mek istiyordu. Halim Kemal Bey’in gözünün önünden kı-
zı için hayalini kurduğu bütün pırıltılı meslekler bir film şe-
ridi gibi geçti. İlle de kendisinin söylediğini yapmasını bek-
lemiyordu kızının, ama en azından aileyi de mutlu edecek,
kendilerine yaraşacak güzel bir meslek sahibi olması gerek-
mez miydi? Evladının çizdiği güzel resimleri göğsünü gere-
gere eşe dosta göstermek başka şeydi, kızının saygın, güzel
bir meslek seçmek, bu yönde eğitim almak dururken, resmin
okuluna gitmek istemesi başka şey. Aşırı tepki vermemeye

çalışarak kızına derdini anlatmaya çalıştı. Ona güzel bir meslek sahibi olmasını, bir yandan da istediği kadar resim yapmasını, böylesinin daha akıllıca olduğunu söyledi. O zaman Müşide hışımla sandalyesinden kalktı ve masayı terk etmeden önce son noktayı koydu:

“Ben kararımı verdim.”

Müşide'nin bu beklenmedik çıkışı, evde şaşkınlık ve yeni bir kaygı dalgası yaratmıştı. Ama kimse ona karşı koymadı, o akşamki gibi öğütler vermeye ya da yeni öneriler sunmaya filan çalışmadı bir daha. Okullar, sınavlar filan araştırıldı ve onu sınava hazırlayacak özel dersleri vermesi için uygun bir hoca tutuldu. Bundan sonra Müşide haftanın birkaç günü kendisini ziyaret eden hocasıyla birlikte pembe beyaz odasına kapanarak çalışmaya başladı. Bir sene sonra da kendi seçtiği okulun sınavlarını kazanarak Bursa'dan, dolayısıyla üzerine yıkılacak gibi duran o evden, pembe beyaz odadan ayrıldı.

Uzun bir aradan sonra yeniden yazmak keyifli gelmiş olmalıydı ki Müşide'nin hikâyesi su gibi akıp gidiyordu. Kahramanımı okula gönderdikten sonra olacakları kafamda çoktan şekillendirmiştim. Ama hikâyenin bundan sonrasını başladığım hızda devam ettirmemi engelleyen iki şey oldu. Bunlardan ilki Madam Karin'in ölümüydü.

Yılın son günü hiç haber vermeden çekip gitti Madam Karin. Tam bir yıl önce yeni yılı beraber karşılamıştık. Bu sene Kevork yine evde olmayacaktı. Ben ise iki hafta önce, radyo yıllarından tanıdığım birkaç uzak arkadaşla tesadüfen karşılaşmış, onların beklenmedik yılbaşı davetini yine beklenmedik bir şekilde kabul ederek kendimi bile şaşırtmıştım. Bu yüzden birkaç gün evvel beni beraberce portakala talime davet eden Madam Karin'i reddettiğimde, yalnız kalacağına üzölmek yerine, evden dışarı çıkıp insan arasına karışacağıma sevindi. Yıllardır tanıdığım, arkamı kollayan, azıcık uzaktan bile olsa daima üzerime titreyen yaşlı gözleriyle yüzüme bakıp, aferin dercesine gözlerini kırptı. O zaman artık gözlerinin eskisi gibi ışıllı parlamadığını, alev alev yanmadığını fark etmişim. Sonradan, onu son defa gördüğüm anı tekrar tekrar hatırlarken, bana göz kırpan o yaşlı, görmüş geçirmiş, üzölmüş, sevinmiş, ne kederler ne coşkular misafir etmiş gözlerin ölümle sarılıp sarmalanmış olduğunu anladım. Ölüm, karanlığıyla sinsice yerleştiği o minik gözlerin

ışığını çekip almıştı. Ateşe uçup orada yanan ateşböcekleri gibi sönmüştü Madam Karin'in gözlerinin ışığı. Ben bunu görmüş, ama anlamamıştım. Bazen böyle olur, görür ama ne gördüğümüzü bilmeyiz.

Yılbaşı gecesi evden çıkarken kapıdan uğrayıp yeni yılını kutlamayı düşünmüş, ama gideceğim yere epeyce geç kalmış olmanın telaşıyla yaşlı kadının kapısında durmadan yola devam etmiştim. Gittiğim yerden çabucak sıkılmış, hafakanlarla içlidişli olmuştum elbet. Fakat erken bastıran sıkıntıyı bir müddet göğüsledikten sonra, eski günlerin hikâyeleri, radyo dedikoduları ve alkol birleşmiş, beni gecenin üçüne kadar masada tutmuştu. Dönüşte, apartmanın merdivenlerinden çıkarken Madam Karin'i hatırlamış, onun yeni yıla tek başına girdiğini düşünüp hafif bir suçluluk bile duymuş, ama kendisini sabah ziyaret etmeyi planlayarak, doğruca yatağıma gidip kafayı yastığa vurmuştum. Oysa yaşlı kadını bir daha hiç görmedim. Onu nedense hep en son gördüğüm haliyle, ışığı sönmüş gözleriyle bana göz kırparken, insanlardan kaçmadığım için aferin derken hatırlayacaktım.

Ölüme eskisinden daha yakın olduğumdan mıdır bilmem ama, Madam'ın ölümü beni sanki babaannemin ölümünden daha çok sarstı. Zavallı babaannemin ölümünü, yasını bile tutmaya gerek görmeden çabucak atlatmış, usta bir CIA ajanı gibi izini tüm kayıtlardan sessizce silivermiştim. Arada aklıma düşen çocukluk günlerim olmasa, o günlerin fonunda hüznle başını sallamasa, hiç yaşamamış gibi olacaktı. Onca yıl hep güçlü görünmeye çalışmış, kırılan bütün kolları yen içinde tutmuş olmasına rağmen, hafızamdaki gözlerde sadece ama sadece hüznü gördüğümü bilse hem üzüldü hem de utanırdı babaannem. Onu bu kadar çabuk unuttuğumu, hatta yok saydığımı, hiç olmamış gibi davrandığımı bilse...

Ama Madam Karin öyle değildi. O, hayatımın az buçuk kadir kıymet bilebileceğim yıllarına değmişti. Bu yüzden

hatırası daha uzun ömürlü, yokluğu daha belirgin oldu. Ar-
dından gözyaşı döktüm. O gece, onu yalnız bıraktığım için
suçluluk duydum. Gözlerindeki o ışıksız bakışı defalarca ye-
niden yeniden hatırladım. Çözmem gereken kolay bir şifre-
yi görmezden geldiğimi düşünüp pişmanlık duydum. Ne di-
ye hiç âdetim olmadığı halde, bu manasız davete gittiğimi so-
rur durdum kendime. Yanında olsaydım, belki bir şeyler ya-
pabilir, en azından kimsesizler gibi sessizliğin içine ölmesine
mâni olabilirdim diye düşündüm.

Onu bir daha görmedim. Sadece dirisini değil, ölüsünü
de... Oysa ben ondan önce ölseydim, soğumuş bedenimi sa-
rıp sarmalayacak, artık atmayan kalbimin daha fazla kırıl-
masını önlemek için beni en şefkatli yolculuklara hazırlaya-
cak olan o olurdu muhakkak. Bense onun yaşlı, ölü bedeni-
ne dokunmayı aklımdan bile geçirmedi. En üst katta otu-
ran yaşlı Ermeni çift, cenaze işleri için Kevork'a yardım etti-
ler. Yaşlı insanların cenaze detaylarıyla meşgul olmasını ha-
zin bulmakla beraber, bu tür işlerle uğraşacak biri olmadı-
ğımı bildiğimden yardım teklif etmeye bile kalkmadım. Ma-
dam Karin, yıllardır kendisini bekleyen kocası Serkis Bey'in
hemen yanı başındaki mezarına defnedilirken bile orada de-
ğildim. Kevork'a ablalık yapmaya çalıştımsa da onu da be-
ceremedim. Yüzünde benimkine benzer bir suçluluk bulutu
dolanıyordu. Tahminimce kendisine o geceyi dışarıda geçir-
miş olmanın ağır faturalarını kesip duruyordu. Baktım, nasıl
olursa olsun, her ölüm, ardında bıraktıkları için hep biraz ci-
nayetti. Öyleydi...

Günlerce Madam Karin'in ölümünü kolaylaştıranlardan bi-
ri olup olmadığımı düşündüm. Kendime faturalar çıkarıp, vic-
dan azapları kestim. Ama sonra kendiliğinden, bunun hiç kim-
senin değiştiremeyeceği bir son olduğunu anlayıp sakinleştim.
Dışarıya ayak basmayan ben, yıllardır görüşmediğim ve be-
nim için hiçbir anlam ifade etmeyen uzak tanışlara rastlıyor,

bir de üstüne onlarla yeni yıl programı yaparak, hiç olmayacak şekilde evden çıkıyorsam, bunun tek başına tesadüf ya da kötü şans olma ihtimali yoktu. Eğer kader varsa, işte tam burada duruyordu. Benim hayatımı bile Madam'ın ölümü çevresinde şekillendirecek kadar güçlü bir kuvvetti bu...

Bunu birkaç kez Kevork'la da konuşmayı denedim. O zaman onun kendi vicdanının peşine düşmek yerine kaybının acısını yaşamayı seçtiğini gördüm. Ben ise acımı çekerken bile bencildim. Kevork, o incecik güzel çocuk, dünyada yapayalnız kalmıştı, ama yine de kuvvetli görünüyordu gözüme. İyi yetişmiş bir çocuktü. Madam Karin en çok, Kevork kendi ayakları üzerinde durmadan evvel ölmekten korkardı. Onu bir meslek, bir eş sahibi yapmadan evvel bu dünyadan göçmemek için dualar eder, biraz daha hayat dilerdi ellerini gökyüzüne kaldırıp. Arzu ettiğinden daha erken göçüp gitmişti belki, ama ardında bıraktığı torunu kendine yetecek, ayakları üzerinde duracak kimliğe bürünmüştü çoktan. Madam Karin oturdukları evden başka, hatırı sayılır miktarda para da bırakmıştı. Kevork akıllı çocuktü, savurgan değildi. Bu yüzden işe yanına bir öğrenci arkadaşını kiracı alarak başladı. Kendisi yaşlı kadının odasına geçti, kendi eski odasını da arkadaşına verdi. Böylece sırtını tümüyle kalan paraya dayamak yerine az da olsa her ay düzenli bir kira geliri edindi, üstelik ölümün ağırlığıyla iyice yaşlanmış, kederle kaplanmış o garip evde tek başına kalmamış oldu. Bütün bunlar olup biterken, ben kendisini suçlamaması için öğüt vermenin ve arada sırada kapısına taşıdığım birkaç tencere yemeğin dışında pek bir işe yaramadım.

Madam Karin'in sessizce gidişinin üzerinden bir ay üç gün, Kevork'un arkadaşı Erkan'ın birkaç parça eşyasıyla eve taşınmasının üzerinden sadece altı gün geçmişti. Soğuk bir pazar günüydü. Bütün gece bir sağa bir sola dönüp ancak sabaha karşı gözlerimi kapayabildiğimden, yataktan kalkmam

da biri bulmuştu. Miskin ve yarısı çoktan tüketilmiş isteksiz bir güne kalkmış, evin sessizliğinden rahatsız olup, ilk iş televizyonu açmış, sonra da biraz ışık dilenmek için perdele-ri aralamıştım. Kulağım açık televizyonda, pencereden dışarı bakıyor, ne televizyondakini duyuyor ne baktığımı görüyordum. Öylesine dalıp gitmiştim işte.

Öğlen haberlerinin içimi kıyan tuhaf jeneriğiyle kendime geldim. Canım yurтта ve dünyada olup bitenleri bilmek istemiyordu, geriye dönüp televizyona doğru hamle ettim. Tam kanalı değiştirecektim ki ekrandaki deprem görüntülerini fark ettim. Ben yatağымda mışıl mışıl uyurken sabahın dokuzunda Afyon beşik gibi sallanmıştı. Önce Zinnur'un rüyalarıma girdiğı, evdeki dolapların üzerime üzerime geldiğı, kapılardan kendimi dar attığım o geceyi hatırladım, tüylerim diken diken oldu. Sonra Afyon'u, sokaklarını, Dinar'ın üst üste binmiş evlerini gördüm. Çok değil, yedi sene önce oradaydım. Spiker depremin sabah 9.11'de meydana geldiğini, 6 şiddetinde olduğunu söylüyordu. Ölüler ve halen göçük altında olanlar vardı. Pek çok bina yıkılmıştı. Ülkenin pek çok farklı noktasından yola çıkan yardım ekipleri olay yerine ulaşır, yardım çalışmalarına katılmaya başlamıştı.

Kamera enkazların çevresindeki yardım ekiplerine döndüğünde daha fazla bakmak istemedim. Tam kanalı değiştirmeye hazırlanırken, ekranda birini gördüm ve böylece kanal değiştirme girişimim bir kere daha nihayete eremeden yarıda kaldı. Üzerinde kahverengi mont olan, kahverengi kadi-fe pantolonlu, pek kahverengi bir adamdı bu. Birkaç kişiyle birlikte, enkazın içinden küçük bir kızı çıkarıyordu. Kadrajın içindeydi ama yanındakilerin hareketli kolları sık sık yüzünü kapatıyor, suratını açık seçik görebilmemi engelliyordu. Onu kime benzettiğimi anlayınca kalbim hızlı hızlı çarpmaya başladı. Sanki daha iyi görecekmişim gibi televizyonun camına yaklaştım. Sadece bir an, bir saniye görebildim yüzünü.

Tam karşımda duruyordu. Gözlerinde ne yaptığını bilen birinin kararlılığı, dudaklarında belli belirsiz bir memnuniyet vardı. Ya da ben öyle sandım. Saçları epeyce uzamış, uzunlu kısıklı katlarla boynuna, neredeyse omuzlarına düşmüştü. Hafızamdaki resminden çok daha yakışıklıydı. Rıdvan'a benzemiyordu bu adam, bizzat Rıdvan'ın kendisiydi. Ağzım açık, gözlerim nemli, başımı ellerimin arasına aldım. Televizyondaki görüntü değişti, ama ben oracıkta öylece kalakaldım. Sonraki beş altı saat boyunca kanalları gezerek, gösterilen tüm deprem bölgesi görüntülerine dikkat kesildiysem de kahverengilere bürünmüş o adamı bir daha göremedim.

Rıdvan oradaydı. Yaşıyordu. Kaybolmamış, ölmemişti. Ne diye ortaya çıkmadığına, bana haber vermediğine, depremin ardından her şeyi bırakıp öylece ortalıktan kaybolduğuna bir anlam veremiyor, ihtimaller üzerinden kurmaya çalıştığım hikâyeleri makul bir sonuca bağlayamıyordum. Tek bildiğim, Rıdvan'ın ölmediği ve o gün saat bir civarında küçük bir kızın göçük altından çıkarılmasına yardım etmekte olduğuydu.

Bir rüyanın içine uyanmış gibiydim. Şaşkın bir halde evin içinde dolandım durdum akşama kadar. Acaba Ayla biliyor muydu Rıdvan'ın ölmediğini? O her şeyi herkesten çok bilen Ayla. Peki ben niye bilmiyordum? Her şeyi bildiğini sanıp aslında hiçbir zaman hiçbir şey bilmemiş olan, kimseye çok bilecek kadar yaklaşmayı beceremeyen ben. Zaman ilerledikçe gördüklerimin gerçekliğini sorgulamaya başladım. Televizyonda gördüğüm adam Rıdvan mıydı? Yoksa Rıdvan gördüğüm değil, sadece gördüğümü sandığım kişi miydi? İlk gördüğümde ne kadar emindim oysa. Zaman aleyhime işliyor, aklım ilk zorlanmada bana ihanet etmeye hazır, bekliyordu. Ani bir kararla yatak odasına geçip giyindim, aynada hızla saçıma başıma çekidüzen verip, geç kalınmış bir randevuya koşar gibi evden çıktım.

Harem her zamanki gibi kalabalıktı. Afyon'a giden otobüsleri bulmaya çalışırken en azından bir telefon edip sefer

saatlerini öğrenmediğime pişman oldum. Afyon'a arabası olan birkaç farklı firmayla görüştüm. Otobüsler tahminimden sık kalkıyordu, ama depremden dolayı bir hareketlilik yaşandığından boş koltuk yoktu. Firmaların çoğu ek seferler koymuştu, ama onlar da çoktan dolmuştu. Nihayetinde saat ona doğru, kalkmak üzere olan bir otobüsün hostes koltuğuna bindirdiler beni apar topar. Böylece televizyon ekranında gördüğüm anlık bir yansımaya doğru çıktığım yolculuğum başlamış oldu.

Bereket, şoför çok konuşkan bir tip değildi. Sadece biraz depremden bahsetmekle yetindi. Ama ben o kadarını bile istemediğimden önce uyuyormuş gibi yaptım, sonra da gerçekten uykuya daldım. Sıçrayarak uyandığımda, "Korkma, korkma, kötü rüya gördün herhalde" diye kendince sakinleştirdi beni şoför. Adını bilmiyordum. Uzun yol şoförlerinin adı olmaz. Bir biçimde diyalog kurmanız gerektiğinde, onların hepsi "kaptan"dır.

"Neredeyiz?" diye sordum. "Bilecik" diye kısaca cevapladı beni Kaptan. O bütün bir ömrünü beş şehrin arasında gidip gelerek geçiriyordu, bense Bilecik adını ilk kez duymuş gibiydim. Hafızamı yokladım, orada bu şehre ait hiçbir şey bulamadım. Sanki aklımdan geçenleri bilmiş gibi, hayatımın Bilecik parçasındaki boşluğu doldurmak istercesine konuştu:

"Bilecik hangi bölgede biliyor musun?"

"Marmara" dedim hiç düşünmeden.

"Değil."

"Nasıl değil? İç Anadolu mu?"

"Hem öyle hem değil" dedi bilmiş bilmiş. Kim bilir kaç okul okudun, ama bak bir şehrin yerini bilemiyorsun. Hem de yaşadığın kente komşu bir şehrin, der gibiydi. Belki de öyle bir şey dediği yoktu, sadece korkulu rüyalar gören birini azıcık rahatlatmak istiyordu. Konuşkan bir insan değildi. Konuştuğunda da bunu kendisi için değil, sizin için yaptığını

hissediyoordunuz bir şekilde. Gecenin bir yarısı bana coğrafya dersi vermeye kalkmasının da yine benimle ilgili bir sebebi olduğuna inandım.

“Bu Bilecik var ya, toprağının her bir parçasını başka bir bölgeye bırakmış. Bir parçası Marmara’da, bir parçası İç Anadolu’da, bir parçası Karadeniz’de, bir parçası Ege’de. Dört bölgede birden toprağı olan tek şehir.”

“Peki aslında hangi bölgede?” diye soracak oldum aptal bir çocuk gibi. O da söylediklerinin ne kadar derinime nüfuz edebileceğinden bihaber cevapladı:

“Hem hepsinde birden hem hiçbirinde. Sen nerde istersen orada.”

Bir şehir olsam, muhakkak Bilecik olurum demek ki. O kadar dağınık, o kadar yersiz yurtsuz. Oysa iyi ya da kötü bir yerde olmak, herkes gibi olmak, ne kadar kolaylaştırıyor hayatlarımızı diye düşündüm. Ve garip bir şekilde üzıldüm Bilecik’in bu arada kalmışlığına...

Yapacak başka bir şey olmadığından yeniden uykuya daldım. Rüyamda Afyon’a varmış, göçük altındaki yaralıları çıkarıyordum. Her birinin kafasında eski günlerden tanıdığım kesekâğıtları. Heyecanla çıkarıyordum kesekâğıtlarını. Bir kesekâğıdının altından da Rıdvan çıkar belki diye umuyordum. Çıkmıyordu.

Afyon terminaline vardığımızda saat sabahın dördüydü. Terminal oldukça hareketliydi. Sağdan soldan duyduklarımı, insanların yüzünden gördüklerimle birleştirerek kendimce felaketin büyüklüğünü ölçmeye çalışıyordum. İstesem hiç beklemeden kurtarma çalışmalarının yapıldığı bölgelerden birine doğru yola çıkabilirdim, ama öyle yapmadım. Terminalde oturup iki saat kadar bekledim. Günün ağarmasını mı, yoksa Rıdvan’ı nasıl arayacağıma karar vermeyi mi bekliyordum, bilmem. Rıdvan’ı bulduğumu hayal ediyordum orada otururken. Kahverengili bir adam görüyordum ve yavaşça

yaklaşıyordum arkadan ona. Elimle omzuna dokunuyordum, bana dönüyordu. Yüz yüze, göz göze geliyorduk. Rıdvan'ı buluyordum. O zaman Rıdvan'ı bulursam ne yapacağımı bilmediğimi fark ettim. Hayalimde göz göze geldiğimizde Rıdvan benim gibi sevinmiyordu zaten. Donuk gözlerle öylece bakıyordu yüzüme. O bulunmak istememişti ki... Bulunmayı dilemiş olsa, tek söz etmeden habersizce çekip gider miydi? Yine de onu bulmalı, en azından neler olup bittiğini bilmeliydim. Zaten bu otobüse de Rıdvan için değil, kendim için binmiştim.

Sabahın ilk ışıklarıyla birlikte Sultandağı'nda, depremin merkez üssündeydim. Kurtarma çalışmaları devam ediyordu. İnsan kalabalığının ortasında, bir kaybı aramaktan çok kendim kaybolmuş gibi dolandım durdum. Sık sık göçüklerin bulunduğu bölgelerden uzaklaştırıldım. Moloz yığınının ibaretmiş gibi görünen bu evlerin tepesinde aylak aylak dolaşmak, içeride kurtarılmayı bekleyenler için çok tehlikeliydi. Derdim yıkıntıların tepesine çıkmak değil, etrafta dolanıp tanıdık bir yüz aramaktı zaten. Beni görenler aşağıda kalmış birilerini aradığımı sandılar. Soranlara öyle söylemiştim çünkü, "Bir tanıdığımı arıyorum" demiştim. Kimse kurtarmaya gelenlerden birini aradığımı düşünmemişti. Yaralıların kaldırıldığı hastanelere yönlendirmişlerdi beni. Oralara hiç gitmedim. Aradığım kişi ya sapasağlam ayaktaydı ya da çoktan ölmüştü çünkü.

Bütün günü şehir merkezinde, ilçede, arama kurtarma çalışmalarının yapıldığı bölgelerde dolaşarak geçirdim. Kurtarma ekibinde çalışan birkaç kişiye Rıdvan'ı tarif ettim. Arkadaşımın kurtarma çalışmalarına katılmak için buraya geldiğini, ama kendisinden haber alamadığımı anlattım. Kimse böyle birini gördüğünü hatırlamıyordu. Belki de kimse tarifimi dinlememişti bile. Birilerini ölümden kurtarmak için gelmişlerdi ve benimle uğraşacak zamanlarının olmayışı

şaşırtıcı değildi. Herkes için bir ucundan tutuyor, en feci anlarda birdenbire ortaya çıkan o kuvvetli dayanışma duygusu insanları birbirine sıkı sıkıya bağlıyordu. Kendimi bu dayanışmadan çok uzakta, yapayalnız hissettim. Geldiğime bin pişmandım. Etrafımda olup biten her şeyin dışında durabilmem, Rıdvan'ı bulamamış olmaktan başka hiçbir şeyi fazla önemsemem içimi bulandırdı. Belki de böyle biri olduğum için Rıdvan kaçıp gitmişti benden. Belki de etrafı böyle insanlarla dolu olduğu için hepimizden kaçıp gitmişti.

İstanbul'a dönerken, Rıdvan'ın Afyon'da olduğuna inandırdım kendimi. Seçtiği ve hesabını vermek istemediği başka bir hayatı yaşamayı seçmişti, o kadar. Ve o hayatta bana da, bencil bir merakla yeşerttiğim olup biteni öğrenme çabama da yer yoktu. Birkaç gün sonra ortalık tümüyle sakinleşti. Depremin bilançosu ortaya çıktı. Kırk üç kişi ölmüş, üç yüzden fazlası da yaralanmıştı. Evimde, televizyonumun karşısında sessizce dinledim açıklanan sayıları. O yaralılarından beşini, belki altı, belki yedisini göçük altından çıkaranın Rıdvan olduğuna inandırdım kendimi. Küçük bir kız çocuğunu, yıkıntıların arasından çekip aldıktan sonra, sırtından çıkardığı kahverengi montuyla sarmaladığına inandım. Yapacak başka şeyim olmadığı için, kendiminkine boş vererek, yeniden Müşide'nin dünyasına daldım.

“Macit bana Ayhan’ın çetin günler geçirdiğini, ama artık emniyette olduğunu söyledi. Onun hayatta olduğunu öğrenmek içime soğuk sular serpti. Sonra arka arkaya bir araba soru sordum. O da bir bir cevapladı.”

“Eee? Neymiş mesele?”

“İhtilal hazırlıkları için Ankara’ya gidip arkadaşlarına katılan baban, işlerin beklediği gibi gitmemesi üzerine paniğe kapılmış. Talat Aydemir tevkif edilip, bütün yandaşlarının asılacağı dedikodusu yayılınca, kendi gibi birkaç arkadaşıyla beraber kaçıp saklanmış. Sonraki günlerde ihtilalciler birer ikişer cezaevine girince, dedikodu gerçek oluyor korkusuyla ortaya çıkmamış. Bir süre için memleketten uzaklaşmak gerektiğine karar vermişler. Böylece yeniden güç kazanıp, vakti geldiğinde kaldıkları yerden devam edebileceklerini düşünmüşler. Yani sadece canlarını değil, memleketin geleceğini de kurtarmak maksadıyla ve ismi tevkif listelerine düşmemiş bazı önemli kişilerin yardımıyla, yasadışı yollarla yurtdışına çıkmışlar.”

“Nasıl yasadışı?”

“Canım, işte düzmece belgeler hazırlanmış. Ayhan’ın adı Mithat Sancar oluvermiş. Önce trenle Yunanistan’a, oradan da denizyoluyla İtalya’ya geçmişler. Nihayet Almanya’da kendilerini bekleyen başka arkadaşlarının yanına sığınmışlar.”

“Peki seni neden hiç aramamış?”

“Önceleri takip altında olduğumuz ihtimalini gözeterek, bizimle münasebet kurmaktan kaçınmış. Sonra da karnı burnunda ve zaten epeyce yıpranmış olan bir gebeyi heyecana sürüklemekten çekinerek, biraz daha beklemeyi uygun görmüş. Ama bu arada güvendiği ve siya-

seten kendisiyle beraber olan arkadaşlarına yaptırdığı tahkikatlar vasıtasıyla bizden haber almayı sürdürmüştü. Böylece annesinin onun için yaptırdığı mezardan da haberdar olmuş. Öfkesini zaten az çok tahmin ettiği annesinin vaziyetinin sandığından da beter olduğunu anlayınca, bana Çeşminaz Hanım'dan gizli olarak ulaşmaya karar vermiş."

"Gerçekten çok acayıpmış. Bunları öğrenince ne yaptın peki?"

"Ne yapayım, kocamın hayatta olduğunu öğrenince sevinçten deliye döndüm. Dualarımı kabul eden Rabbime şükürler ettim. O an için Ayhan'ın hayatta olduğunu bilmek bana yetti. Her şeyin yoluna gireceğine itimat ediverdim. Ya ölüm ya da hayat vardır sanıyordum çünkü. Madem ölüm girmemişti aramıza, hayat olacaktı, güzel olacaktı."

"Babaanneme anlatmadın mı?"

"Söylemek istedim aslında. Ama öfke gözünü kör etmişti. Öğrenirse ne tepki vereceğini bilemedim."

"Çocuğunun hayatta olduğuna sevinmekten başka ne yapabilirdi ki? Zar zor sahip olduğu biricik evladı ölmedi diye üzülecek hali yoktu ya kadının."

"Evet, dışarıdan bakıldığı vakit öyle olması lazım gelir diye düşünüyor insan. Ama ben yakınındaydım, yanındaydım. Yaşadığı kederi de, duyduğu öfkeyi de görebiliyordum. Ancak oğlunu öldürüp, mezara gömdükten sonra rahat edebilmişti o. Mezarının başında içlenişi sahiciydi. Ancak oğlunun öldüğüne inanınca durulan öfkesi de öyle. Yaşayan kabahatli evladına, ölü ve masum bulduğunu yeğlemişti. Bu yüzden ona anlatmaya cesaret edemedim. Kaç kere dilimin ucuna kadar geldi, ama bir türlü diyemedim. Zaten baban da susmamı istemişti. İşleri tümüyle yoluna koyana kadar, annesini yaşadığından haberdar etmeyecekti. Anlıyorsun değil mi?"

" "

"O zaman konuşmuş olsaydım her şey başka türlü olabilir miydi? Öyle yapsaydım, yine de seninle ayrılmamız gerekir miydi? Bu soruları kendime sormadım sanma. Çok kereler sordum, çok kereler pişmanlıklar içinde kıvrandım. Ama olmuşla ölmüşün çaresi olmuyor Süreyya. Geç kalmış pişmanlıklardan bir fayda bulamadım."

" "

"Süreyya? Orada mısın?"

O kış, ailesinin değil yüreğinin sesini dinleyerek, güzel sanatlar fakültesi öğrencisi sıfatıyla geldiği kentte, önce âşık bir kadına, sonra da hiç tasvip edilmeyen bir ilişkinin meyvesini karnında büyüten öfkeli bir anneye dönüştü Müşide. Öfkeliydi, çünkü düşük çeneli birtakım tanıdıklar, ailesine bir sevgilisi olduğunu ve okula gitmek yerine zamanını onunla arsızlık ederek geçirdiğini yetiştirmişti. Öfkeliydi, çünkü babası haberi duyar duymaz Bursa'dan kalkıp İzmir'e gelmiş, olanları bahane edip, baştan beri gelmesine gönüllü olmadığı bu okuldan, bu şehirden kızını almaya yeltenmişti. Ama Müşide'de öyle kolayca yelkenleri indirecek, kuru gürültüye pabuç bırakacak göz yoktu.

Gözlerini babasının gözlerinin içine dikerek sevdiği adamdan hamile olduğunu ve bu saatten sonra kimsenin kendisini bir çanta gibi oradan oraya taşıyamayacağını söyledi. O zaman Halim Kemal Bey'in gözlerinden önce kapkara bir öfke bulutu, sonra lacivert bir keder geçti. Gözpınarları dolu dolu oldu. Oracıkta ölmek istedi. Ama istediği olmadı. O da kızındaki kendini ve kendindeki kızını başka türlü öldürmek gerektiğine inanarak, sağ elinin beş parmağına doğru ayrı ayrı akan öfkeli kuvveti kızının sol yanağına aşk etti. Müşide, yediği Osmanlı tokadının etkisiyle sağ yanına savrulurken, Halim Kemal Bey de gözlerinde birikmiş yaşları içine akıtıp, yumruk yaptığı ellerini tırnaklarıyla acıtarak kızının

yanından ayrıldı. Her ikisi de saygısızlığa uğradığına inanıyor, her ikisi de uğradığı saygısızlığın affının mümkün olmayacağını düşünüyordu.

Başta Mefkûre Hanım olmak üzere, ailenin kadınları bu küslük bitsin diye çok çırpındılar. Ama ailenin erkekleri Nuh diyor, peygamber demiyor, bir türlü Müşide'yi affetmeye yanaşmıyorlardı. İçlerinde alınlarına sürülen kara lekenin temizlenmesi için icap edilenin neden yapılmadığını soranlar dahi olduysa da Halim Kemal Bey en sert üslubuyla kimse- nin bu işe karışmamasını buyurdu. Hal böyle olunca, en büyük fenalıklardan kendilerine pay çıkarıp, saldırmaya hazır köpekler gibi kapılarda emir bekleyen namus timsali infaz memurlarına susmak düştü. Öte yandan Müşide de barışmaya yanaşmıyordu. Babası bugün kapısına özür dilemeye dahi gelse, bir daha yüzüne bakmayacağını söylüyordu. Anne- ciği "Kızım, sen ayıbının farkında mı değilsin, yoksa çıldırdın mı?" demeye kalkınca, Müşide öyle bir feveran etti ki kadın- cağız nerelere kaçacağını bilemedi. Bir deli kızım, bir de son- radan delirmiş kocam var diye düşünüp sustu.

Başlarda kocasından gizli, zamanla açıktan açığa kızıyla görüşmeye devam etti. Yavrusu aç sefil düşmesin, gurbette kimseye muhtaç kalmasın diye her ay düzenli parasını gön- derdi. Halim Kemal Bey de her ay tek söz etmeden yollana- cak parayı yatak odasındaki konsolun üzerine beyaz bir zarf içinde bıraktı. Ne o, parayı bırakırken gideceği adresten bah- sediyordu ne de Mefkûre Hanım, bankadan döndükten son- ra parayla ne yaptığı hakkında en ufak bir laf ediyordu. Mü- şide babasının yüzünü görmemeye yeminliydi yeminli olma- sına, ama yolladığı parayı annesinden gelmiş sayıyor, almak- ta herhangi bir beis görmüyordu.

Bursa'da hayat bu şekilde kırılıp dökülerek ağır aksak ilerlerken, Müşide'nin cephesinde işler genç kadının hiç de beklemediği bir biçimde gelişti. Kendisi gibi resim öğrencisi

olan sevgilisi, Halim Kemal Bey'in ta İzmir'e kadar geldiğini duyunca renkten renge girdi. Hele Müşide babasına hamile olduğunu söylediği bölümü anlatmaya başlayınca, oğlanın aklı başından gitti.

Sadece haberi alma biçimi değil, haberin kendisi de altına girmeyi göze alamayacağı denli ağır olmuştu. Değil baba olmayı, evlenmeyi dahi aklının ucundan geçirmiş değildi o güne dek. Hayali en kısa zamanda yurtdışına çıkmak, gideceği o özgürlükler cennetinde, bu memlekette yaşayamayacağı bir hayatın izini sürmektir. Aile babası değil, ressam olmak istiyordu o. Kendi gibi ressam, yazar, sanatçı takımından dostları olsun, onlarla yesin içsin, gülsün eğlensin, hayatını yaşasın istiyordu. İlle de gidecekti buralardan bu yüzden. İnsanın bu memlekette attığı her adım kabahatti zaten. Bir kızı beğenmiş, yakınlaşmış, isteklerine gem vurmaktan özgürce arzularını yaşamaya kalkmıştı ve hemen babalar, çocuklar, çeşit çeşit mesuliyetler girmişti işin içine. Oysa Müşide'ye hiçbir söz vermemişti. Onu sevdiğini söylemişti, ama insan her sevdiğinden çocuk yapacak, birkaç kez yatıp kalktı diye hemen gidip evlenecek değildi ya.

İlk sevişmelerinin öncesinde Müşide'ye bunu istediğinden emin olup olmadığını açıkça sormuştu. Müşide bekâretini kutsal bir hazine gibi değil, bir an evvel kurtulmak istediği bir yük gibi vermişti ona. Böylesi Vedat'ın da içini rahatlatmıştı. Zaten onun o huysuz, başına buyruk hali, hanım hanımcık ev kızlarına hiç benzemeyen karanlık havası çekmişti Vedat'ı. Birkaç ay içinde karnında çocuk, kapısına dayanacağını hiç ummamıştı. Üstelik genç kadının korunduğunu sanıyordu. Erkek olarak bu işleri kendisi düşünecek değildi ya. Vücudunu özgürlüklere, arzulara açacak kadar aklını kullanmayı beceren kadın, gebe kalmaktan nasıl korunacağını da biliyor olmalıydı. Değil ona destek olmak, neredeyse öfke duyuyordu şimdi. Bir an evvel oradan uzaklaşmak,

göz dikilmiş hayatını ve yaşanmayı bekleyen hayallerini korumak istiyordu.

Müşide, sevdiği adamın sevinçle kendisini kollarına almasını beklerken, onun bir anda bir daha hiç dokunamayacağı kadar uzaklara gidiverdiğini gördü. Önce yaptığı resimlere, sonra kendisine hayran olduğu, kapılarını sonuna kadar açıp içeri buyur ettiği bu adam, şimdi karşısında durmuş, bir çocuk sahibi olmayı aklından bile geçirmediğini ve bu çocuğun doğmasına müsaade etmeyeceğini söylüyordu. Şu dünyada başkalarından ayırdığı tek insan, hamile kaldığı için onu suçluyordu. Bu işi tek başına yapmış gibi. Hatta neredeyse bilerek isteyerek hamile kalmış, büyüyen karnını bir koz gibi kullanmayı planlamış gibi...

Müşide anne olmak özlemiyle yanıp tutuşmuyordu. Esasen birkaç gün önce hamile kaldığını öğrendiğinde sevinmek şöyle dursun, bu beklenmedik gelişme karşısında ne yapacağını şaşırılmış, çaresizlikten gözyaşı bile dökmüştü. Ama Vedat korkudan beti benzi atmış halde karşısında dikilip, bu ilişkinin ikisine de zarar verdiğini ve bu şekilde devam etmenin yanlış olacağını, zaten ilk fırsatta yurtdışına çıkmayı planladığını anlatırken, kendini öylesine aldatılmış, öylesine yapayalnız bırakılmış hissetti ki, içinde büyüyen bu canlıya sıkı sıkı sarıldı. Böylece sevdiği adamı kaybederken, kızını kazanmış oldu.

Hamileliğinin beşinci ayında Vedat'ın Berlin'e gittiğini duyduğunda, bebeği karnına kutsal bir mucize sonucu konmuş gibi hissetmeye başladı.

Tek başına olma hürriyetini soluyarak, bir hastane odasında tırnaklarını yatağa geçirip acıyla haykırarak, bacaklarının arasında çırpınan doktorun gözünün içine baka baka, görüp tanıdığı bütün insanlara küfür ederek bebeğini doğurduğunda, sadece on dokuz yaşındaydı.

Bebeğini nasıl doğurduğunu, düzenli olarak kendisini

görmeye gelen annesinin Kumru'nun ve Müşide'nin fotoğraflarını teker teker Bursa'ya taşımasını, karısının yanında hiç renk vermeyen Halim Kemal Bey'in ofisinin kapısını kapatıp kafasını fotoğraflara gömerek hıçkırığa hıçkırığa ağlamasını, kızından gelecek tek bir adımı yıllarca nasıl beklediğini, ama Müşide'nin o adımı sadece babasından değil, herkeslerden esirgediğini uzun uzun yazdım.

Müşide okulu bırakmış ve bunun için bir an olsun üzüntü duymamıştı. Orası, pembe beyaz odalardan, kendisi için hazırlanan cicili bicili hayattan ve karşılıksız kalmaya mahkûm ezici sevgilerden kaçmak için seçtiği bir limandı neticede. Artık etrafta cibinlikli yataklar, vitrine dizili biblolar, meraklı misafirlikler olmadığına göre, okula da gerek kalmamıştı.

Yıllar ağır bir yük gibi bindi omuzlarına ve hayatta kızından başka sevecek hiçbir şey bulamadı. Bıkıp usanmadan kendisini görmeye gelen, Bursa'ya dönmesi, babasının elini öpmesi için gözyaşları döken annesini, Kumru doğduktan sonra biraz anlamaya başladıysa da, onu sevmeyi beceremedi. Annesine karşı acıma ve biraz da merhamet duyuyordu sevgiden ziyade. Ama en çok öfke... Kendi dahil, kızı hariç, herkese öfkeliydi Müşide.

Kumru biraz büyüyüp ele avuca gelmeye başlayınca olan oldu. Müşide'nin içine en korkunç kaygılardan beslenen tarifsiz bir acı çörekledi. Her an birinin yavrusuna bir kötülük edeceği endişesiyle içi pır pır etmeye, gece korkunç kâbuslarla uyanmaya, gündüz neredeyse her daim gözpınarları dolu dolu gezmeye başladı. İçindeki korkunun adını koymayı başarması, Vedat'ın günün birinde aniden karşısına dikilmesiyle mümkün oldu.

Berlin'de çalışan gurbetçi amcasının yardımlarıyla, fırsatını bulur bulmaz kendini hayalindeki özgürlükler diyarına atan Vedat'ın işleri pek de yolunda gitmemişti. Büyük bir hevesle vardığı Berlin'de çaldığı bütün kapılar yüzüne

kapanmış, hiç kimse resimleriyle de, kendisiyle de ilgilenmemişti.

Baştan beri yeğeninin Berlin'de tutunamayacağını bilen Latif, kalbini kırmadan, gerçekleri göstermeye çalıştıysa da Vedat uzunca bir süre amcasını anlamayı reddetmekte direndi. Amcası, çalıştığı fabrikada toplu işçi alımı yapıldığını ve bu fırsatı kaçırmayıp muhakkak başvurması gerektiğini söylüyor, Vedat ise kendisini işçi önlükleriyle hayal etmekte zorlanıyordu. Başarısızlığa, alışkın olmadığı ve yakında muhakkak yeneceği bir hastalık gibi bakıyor, hastalığı yenemediği her gün kendisini biraz daha öfkeli ve çaresiz hissediyordu. Kimsenin soru sormayacağını bilse ilk fırsatta İzmir'e geri döner, şansını orada ya da İstanbul'da denerdi. Ama meraklı soruları kolaylıkla tahmin edebildiği için geri dönmeye yüzü tutmuyordu. Sonunda hayallerine kavuşabilmek için gerekiyorsa hiç hesapta olmayan işlere de göğüs gerebileceğine karar vererek, geçici bir süre için fabrikadaki işe başvurdu. Kendisini hiç layık göremediği bu işe bile zar zor alındığında ise hayatının hayal ettiğinden çok farklı olacağını az çok anlamış bulunuyordu.

Bu hayata altı sene dayanabildi. Altı senenin sonunda bütün umutları tükendiğinde, kendi memleketinde Berlin'in ona verdiklerinden daha fazlasını bulacağına inanarak geri döndü. Fabrikayı da, kendine tuttuğu bekâr odasını da geride bırakıp İzmir'e döndüğünde pişmanlık ve vicdan azabıyla tanışmış, hayata başka bir yerden bakmayı öğrenmişti. Berlin'deki pek çok gecesinde, Müşide'nin şaşkın ve kederli yüzü uykularını delik deşik etmişti. İzmir'deki arkadaşlarından bir kız çocuk doğurduğunu, babasının evine dönmeyip çocuğuna tek başına baktığını öğrenmiş, ama bu bilgiyle ne yapacağını bilemeyip, kimi zaman korkuyla, kimi zaman şaşkınlıkla, kimi zaman da özlemle o minik kıza Müşide'ninkinden ve kendisinininkinden çaldığı parçalarla bir surat inşa etmeye

çalışmıştı. Birçok kere olası yüzler çizmişti ona. Dudakları babasına, çenesi annesine benzerse... Alnı kendi alnı gibi geniş, gözleri Müşide'ninkiler gibi kapkara kocaman... Peki ya alnı Müşide'ninki gibi dar, ama gözleri kendi gözleri gibi ufak-cık çekik olursa... Onlarca varyasyon çizip kendisine bir kız çocuğu yaratmaya çalışmıştı kâğıt üzerinde.

Müşide'nin bir kere bile kendisini aramamış olması, tek bir haber göndermeyişi, hiçbir şey istemeyişi, babasının evine bile dönmeden çocuğunu tek başına doğurmuş olması, Vedat'ı ezmiş, kendisini işe yaramaz zavallı bir böcek gibi hissetmesine sebep olmuştu. Berlin'de istediği hayata kavuşmuş olsa, belki aklına bile gelmeyecekti böyle hissetmek, ama kendisi bir korkak gibi kaçıp, üstelik başarısızlık içinde boğulurken, o genç kadının inadı, dimdik duruşu Vedat'a ağır gelmişti. Merak, vicdan azabı ve aşağılık duygusunun en ağır bastığı zamanlarda bile Müşide'yle irtibat kurmayı denemiş, minik kızın bir fotoğrafını olsun istememişti.

İzmir'e döndükten sonra aylarca ne yapacağını bilemedi. En sonunda Müşide'yle konuşmaya ve kızını görmeye karar verdi. Ne yeniden bir ilişkiye başlamak ne de küçük kıza babalık etmek gibi bir talebi vardı aslında. Tek derdi, minik kızın alnını, gözlerini, burnunu, dudaklarını, ustaca çizilmiş yüzünü görebilmek, kafasındaki o bomboş surati, hakiki çizgilerle doldurabilmektir. Müşide'den özür dilemek istiyordu bir de. Artık hiçbir şeyi değiştirmeyeceği kesin olan, ama gecikmiş de olsa yerine ulaşması gereken bir özür

Müşide, ortak bir arkadaşları kanalıyla gelen buluşma teklifini hiç düşünmeden reddetti. Yıllar sonra çıkıp gelen bir adama, hem de yıllar önce ardına bile bakmadan kaçıp gitmiş birine açılacak kapısı yoktu. Geçen bunca zaman içinde hiç ama hiç özlememişti Vedat'ı. Daha babasıyla küstüğü o gün, Vedat karşısında durmuş, gebelikten korunmadığı için kendisini suçlarken, elinden balonu alınmış bir çocuk gibi

yurtdışına gitme hayallerinden bahsederken, daha o gün, orada çıkarmıştı onu hayatından. Kimseye güvenmemesi gerektiğini hatırlamış ve kızından başka birini sevmeyi beceremeyeceği gerçeğiyle yaşamıştı onca zaman. Arada arkadaşların getirip götürdüğü dedikodulara aldırmamış, Vedat'ın gittiği yerlerde umduğunu bulamayışından gizli bir sevinç bile duymamıştı.

Yolladığı hayır cevabının üzerinden üç hafta geçmemişti ki, bir gün evin kapısı çaldı. Salonda oyuncaklarıyla oynayan Kumru'nun başından ayrılıp kapıyı açtığı anda karşısında Vedat'ı buldu. Bunun böyle olacağını için için bildiği ve beklediği halde, gene de şaşırdı Müşide. Kapıyı yüzüne kapayıvermeyi düşündüyse de öyle yapmadı. Kapıda dikilen genç adamı sessizce mutfağa aldı. Sadece beş dakika çocuğu görüp gideceğinin ve kendilerini bir daha rahatsız etmeyeceğinin sözünü aldı ondan. Oysa böyle olmayacağını biliyordu. Bu adam sadece evlerine değil, öyle ya da böyle hayatlarına da girmişti artık.

Sonra beraber salona gittiler. Müşide'nin içi daraldı. Türk filmlerinde olduğu gibi annenin uzak bir akrabası gibi davrandı Vedat. Oyuncaklarına dalmış olan Kumru, ne misafiri ne de onun akrabalık ilişkisini önemsiyordu. Vedat gözlerini küçük kıza dikmiş, kafasında çizdiği resimleri birer birer yırtarken, Müşide bu ziyaretin bir an önce bitmesi için saniyeleri sayıyor, elindeki kâğıt mendili minik, olabildiğince minik parçalara bölüyordu.

Mutfaktaki işleri bahane ederek salondan ayrıldı. Bir yandan akşama pişirmeyi planladığı etleri hırsla kuşbaşı doğruyor, bir yandan da Vedat'ı içeri almakla hata ettiğini düşünüp kendisine kızıyordu. Bunca yıl sonra geri dönüp, nazik bir misafir gibi salonda oturmanın kime ne yararı vardı? Ne kadar bencildi Vedat. Kumru ne kadar dünyadan habersizdi. Vedat'ın içinde ufacık da olsa bir baba sevgisi yeşereceğine inanmıyordu

Müşide. Hiç istenmemiş, hiç özlenmemiş, hiç görülmemiş bir evladı sevmeyi nasıl becerebilirdi ki? Yapamazdı, beceremezdi. Üstelik istemezdi bile. Yarın başka bir hayal kurar, o hayalin peşinden uçar giderdi. En doğrusu onunla adamakıllı konuşmak, bir daha gelmesini kesinlikle engellemekti. Gerekirse İzmir'den bile taşınırım diye düşündü Müşide. Yeter ki Kumru'yla kurduğu iki kişilik dünyaya kimse bulaşmasındı.

Mutfakta biraz vakit geçirip yeniden salona yöneldiğinde, gördüğü manzara karşısında allak bullak oldu. Aniden içini korkunç bir bulantı kapladı. Bütün vücudu zangır zangır titriyor, Vedat'ın üzerine saldırmamak için kendini güçlkle tutuyordu. Kızına seslendi. Vedat'ın kucığında oturmuş, kendisine verilmiş oyuncak bebeği inceleyen Kumru, annesine döndü. Kızını yanına çağırdı o zaman Müşide. Beraber Kumru'nun odasına gittiler. Uykusu olmadığını söyleyerek direnen küçük kızı zorla yatağa yatırdı. Annesinin gözlerinde çakan şimşekleri gören Kumru, fazla inat etmeyip, gözlerini yumarak yalancı bir ögle uykusu uydurdu kendine. Hep böyle olurdu. Önce yalandan yumduğu gözleri, bir süre sonra bu yalana alışır, inanır, gerçekten uykuya dalıverirdi.

Kızını yatırdıktan sonra, ellerinin titremesinin geçmesi için bir süre daha odada bekledi Müşide. O an gözlerinin önünden gitmiyordu. Kumru'yu Vedat'ın, babasının kucagında gördüğü o an. Tıpkı küçük bir kızken, babasının kendisini kucagına oturttuğu o günlerde olduğu gibi. Minik bedenini iki bacağının arasına bastırarak... Vedat da bastırmış mıydı kızını öyle? Bütün babalar bütün kızları böyle mi severdi acaba? Gözpınarlarında biriken yaşları sildi Müşide. Doğruca mutfığa yürüdü. Tezgâhta kuşbaşı etlerin arasında duran bıçağı eline aldı, elini ardına saklayıp salona girdi. Vedat pencerenin önünde dikilmiş, dışarı bakıyordu. Yıllar önce onu babasının tam zıddı bir karakter olduğu, babasıyla en ufak bir benzerlik taşımadığı için seçip sevmişti. Şimdi ilk

kez, arkadan ne kadar da babasına benzediğini düşünüyordu. Uzun boyu, geniş omuzları, ayaklarını iki yana açıp, çirkin bir açıyla yere basışı...

Salonun kapısını ardından kapattı, sessizce Vedat'a yaklaştı ve elindeki bıçağı var gücüyle sapladı ona. Acı ve şaşkınlıkla yüzünü döndü genç adam. O daha ne olduğunu anlamadan, karşı koyacak gücü bulamadan, bir daha, bir daha sapladı bıçağı Müşide. Kimse kızına aynısını yapamayacaktı. Bıçağı bir Vedat'a, bir Halim Kemal Bey'e sapladı. Vedat'ın kucagında oturan minik kız gözünün önünden gitmiyordu. Bir Kumru oluyordu o kız, bir kendisi...

Cinayetten sonra bilgisayarımı kapatıp kendimi evden dışarı atma ihtiyacı duydum. Nedense yine Zinnur gelmişti aklıma. Hikâyesi yakınımından geçip gitmişti, ama yazdığım bu yalandan hikâyeler kadar bile yaklaşmayı becerememiştim ona. Akıbetini bir gazete haberinden öğrenmekten fazlasını yapamamıştım. Şimdi neredeydi? Ne yapıyordu acaba? İçimi bulandırmıştı yazdıklarım. Vapurla karşıya geçip, Moda'ya yürüdüm. Çay bahçesine yerleşip bir çay söyledim kendime. Şehre ve dışımda kalan her şeye tepeden baktım içim açılsın diye. Açılmadı. Şu tek kişilik hayatım boyunca kimleri hangi kaderlere terk ettiğimi düşündükçe, beceremedim rahatlamayı...

Ne yapayım, ben de kendimden kaçmak için Müşide'ye sarıldım. Her şey olup bittikten sonra ne yapacağını bilememiş, sadece evden çıkıp gitmesi gerektiğini düşünebilmişti. Kızını oradan uzaklaştırmalıydı bir an önce. Apar topar minik bir çanta hazırladı. Kızını tatlı öğle uykusundan uyandırıp, kapısı kapalı salonun yakınından bile geçirmeden evden çıkardı. Nereye gideceğine dair en ufak bir fikri yoktu. Bir müddet delirmiş gibi hızlı hızlı yürüdü. Sonra kafasını toplayabilmek için önüne çıkan lokantalardan birine girdi. Halbuki

yemek yiyecek, hele hele et görecek halde değildi. Sipariş ettiği mücvere dokunmadı bile. Ama daha sonra gelen çay bardağını sıkıca tuttu titreyen elleriyle. İçtiği her yudumda içinde bulunduğu durumun ciddiyetini biraz daha kavradı. Bu beladan nasıl kurtulacağını düşünmeye başladı. Sonra aceleyle kalkıp, Kumru'yu da peşi sıra çekiştirerek, soluğu yakın bir arkadaşının evinde aldı. Halinden ters giden bir şeyler olduğunu anlayan arkadaşına hiçbir şey anlatmadı. Kafasını toplamaya, bir çözüm bulmaya çalışıyordu. Nereye gideceğini, ne yapacağını bilmiyordu, ama Kumru'yu da alıp uzaklara kaçmaktan, onunla kurduğu iki kişilik hayatı başka bir yere taşımaktan başka çaresi yoktu. Ne var ki bunu yapmaya vakit bulamadı. Polis hemen o akşam, arkadaşının evinde, Müşide'yi eliyle koymuş gibi buldu.

Hikâyenin buradan sonrası, koca Saraçların nasıl bir çırpıda eriyip gittiğini anlatacaktı. Yıllar sonra babasını ilk kez duruşma salonunda gören Müşide, mahkemede konuşmayacak, ailesinin tuttuğu avukatlar, müvekkillerinin cinnet geçirerek, yıllar sonra ortaya çıkıp da çocuğunu almak isteyen Vedat'ı öldürdüğünü söyleyecekti.

Ailesinin şaşkınlığına ve hatta kırgınlığına aldırmayarak mahkeme sürecinde Kumru'yu Bursa'ya göndermeyi reddetmiş, İzmir'deki yakın bir arkadaşına bırakmakta direnmişti. Herkes bu durumu Müşide'nin keçi inadına, o tokat olayından sonra babasıyla yaşadığı küskünlüğü sürdürmekteki ısrarına bağlıyordu. Ama bu isteği kabul edilecek gibi değildi. Evlilik dışı bile olsa torun torundu. Annesi yanında değilse, yeri kendilerinin yanıydı. Cezaevindeki görüşte işte tüm bunlar konuşulurken, öfke ve çaresizlik içindeki Müşide, Halim Kemal Bey'in yüzüne bakıp tükürür gibi sordu:

“Onu da mı kucağına oturtup hırlayarak seveceksin baba? Ona da mı bana yaptıklarını yapacaksın?”

Başlangıçta bu sözlerde hiçbir kötülük bulmayan Mefkûre

Hanım, kocasının yüzünün allak bullak olduğunu görünce duyduklarına ne anlam vereceğini bilemedi. Halim Kemal Bey ise unutulduğuna inanmak istediği, kendisinin bile yok saydığı eski karanlık hatıraların yeniden önüne konmasının şaşkınlığıyla donup kaldı. Elbette hiç görmediği torununa bir kötülük yapmak değildi niyeti. Elbette değildi. Ama o kızına da kötülük etmek istememişti ki hiç. Kızını sevmişti. Kendince sevmişti. Bir babanın çocuğunu sevdiği gibi... Babasının kendisini sevdiği gibi... Ama ağzını açıp bir şey demedi, diyemedi.

Yıllar önce usulca odalara kapanıp, kimselere görünmeden sabahlara kadar ağlamasına sebep olan bu ağırlı hissi tanımlayacak bir lafı yoktu. Bir hastalıktı bu, kendi babasından kaptığına inandığı bulaşıcı, belalı bir maraz. Hem karşı koyamadığı hem de suçluluk duyguları içinde debelenmesine sebep olan bir illet. Kızını incitmek istememişti hiçbir zaman. Onu sadece nasıl yapacağını bilemeden sevmişti. Öğrendiği tek yolla. Ve bu utancın kimse tarafından bilinmediğine, hatırlanmadığına inandırmak istemişti kendini yıllar boyu. Oysa kızının çocukluğundan beri neden babacığına hep uzak durduğunu tahmin etmesi güç değildi. Müşide okul bahanesiyle kaçır gibi evden giderken de için için biliyordu bu gidişin sebebini. Biraz da bu yüzden, geçmişin karanlık anılarıyla yüzleşmek zorunda kalmamak için sesini çıkaramamıştı o zaman. Bütün aile bir tokat için yıllarca küslük eden Müşide'yi anlayamamaktan yakınıırken, o bu küskünlüğün hakiki sebebini tahmin ediyor, ama yanılıyor olmayı umuyordu. İşte şimdi yanılmadığını görmenin acısıyla, evladının gözlerine bakamamanın utancıyla yüz yüzeydi. Kızı hatırlamakla kalmıyor, hatırlananı tokat gibi yüzüne çarpıyordu.

Koca Halim Kemal Bey'in hiç görmediği küçük torunu, sırf dedesi canını yakmasın diye el âlemin evinde bekliyordu. Ne söyleyebilir, nasıl anlatabilirdi ki kendisini şimdi? Sustu Halim Kemal Bey. Başını öne eğdi ve sustu. O susuş öyle ağır bir

mana içeriyordu ki, bu yükün altında yüreciği ezim ezim ezilen onca yıllık karısı Mefkûre Hanım oracıkta yere yığılıverdi.

O gece şakağına dayadığı bir silahla kendini öldürdü Halim Kemal Bey. Her şey kısacık bir anda olup bitti. Yılların utan-cını yanında götürdü, ama Müşide'nin içindeki acıyı berabe-rinde yok etmesi mümkün olmadı gene de. Saraçların başına gelenleri büyük bir dikkatle izleyen Bursalılar, koskoca Ha-lim Kemal Bey'in intiharına bin bir türlü sebep uydurdu. Ki-mi kızının işlediği cinayetten dem vurdu, kimi gayrimeşru to-runun utancından, kimisi de yaklaşmakta olan iflasın korku-sundan. Ama kimsecikler hakiki nedeni tahmin edip bilemedi. Halim Kemal Bey, geride koca soru işaretleri bırakarak dün-yadan göçtü gitti. Karısı Mefkûre Hanım arkasından çok ağla-dı. Herkes giden kocasının yitişine, yokluğuna ağladığını dü-şünürken, o vakti zamanında anlayamadığı, göremediği, bile-mediği, müdahale edemediği karanlıklar için gözyaşı döküyor, yavrusunu koruyamadığı için kendini suçluyordu. Zira ölümü-ne o kadar ağladıktan sonra bir kez olsun kocasının mezarı-nı ziyaret etmedi. Kol kırılıp yen içinde kaldı. Ne olup bittiği kimselere anlatılmadı. Müşide ve annesi dışında herkes Ha-lim Kemal Bey'in intiharının sebebini merak etti durdu.

Mefkûre Hanım için varsa yoksa kızıydı artık. Görüş gün-lerinde yüzüne her baktığında kendisine zamanında duyma-yı beceremediği sesleri, görmeyi bilemediği resimleri hatırla-tan kızı... Kızına olan borcunu, kendini kul edercesine, var-lığını torununun varlığına armağan ederek ödemeye çalışa-caktı. Sonraki 12 senesini Kumru'dan uzakta geçirecek olan Müşide, cezaevinde kızının resimlerini yapıp, farkında olma-dan Vedat'ın solgun çizgilerinin izini takip ederken, Mefkûre Hanım da torununu Bursa'ya getirerek, kızından kalma o es-ki pembe beyaz odaya yerleştirecekti. Bursalılar eskiden ol-duğu gibi yine her gece evlerinin kapısını sıkı sıkı örtecek; içeride olup bitenleri kimseler bilmeyecekti...

Müşide'nin romanı 40 yaşına bastıktan birkaç gün sonra piyasaya çıktı. O güne dek yazdıklarım içinde en çok ilgi gören, beğenilen roman bu olmuştu. Başarıya tapanların dünyasında başarısızlığı hiç tatmamış bir kibirle yetişen NY, yeni bir bahaneyle yeniden bulutların üzerinde uçuyordu. Gazetelerin kitap ekleri Müşide'den, köşe yazarları sanki ilk kez keşfedilmiş gibi enestten bahsediyordu. Bir Müşide'dir almış yürümüşü.

Bense bütün bu sarhoşluğun çok dışında bir şey fark ederek, bundan böyle anneli çocuklu tek bir satır olsun yazmaya karar vermişim. Zamanla, bu meseleye olan düşkünlüğüm üzerine kafa yormaya ve içimde akmaya çalışan zehrin kokusunu duymaya başlamışım çünkü. Kendime yeni sorular sorar olmuşum. Hangi kaçış, hangi arayış, beni bu kör noktalara taşıyıp duruyordu? Dahası kimin tarafındaydım? Kaçıp giden annelerin mi, yoksa geride kalan çocukların mı? Hepsi bendim bunların. Hepsini anlayabilirdim. Ama işime gelmemişti işte bu sularda yüzmek, bu umarsız çıkmaz üzerine düşünmek. Yıllarca ben değilmişim gibi yaptığım kişiydim. Belki de hep yazdığım kişi. Yazdığım bütün evlatlar, bütün analar, bütün babalar. Kaçıp gidenler, terk edilenler, unutulanlar, unutanlar, hepsi biraz bendim. Belki de sadece akıp kendi kendini bitirmeye uğraşan bir zehirdim. Ne var ki pişmanlıklar hiç bana göre değildi. Bu yüzden geriye

dönmekten ve kendi hesabımı görmekten kaçınmıştım hep. Ama o karanlık, izimi sürmeyi bilmiş, hiçbir şeyden olmasa yazdıklarımın sağa sola saçılmış, ben kaçmaya uğraştıkça dört yanımı kuşatmıştı. Artık inkârı mümkün olmayacak denli savunmasızdım, yorgundum, yalnızdım. Geçmişten bugüne taşımayı becerebildiğim kimsem yoktu. Ne kimseyi yanımda tutmuş ne birinin yanında durmuştum. Hatırlanmayan, hatırlamayan, kimsesiz bir meczup kadar yalnızdım. Hem de tam kırk yıldır...

2003 yılına Madam Karin'in yokluğunu karşıma oturup, Asude Apartmanı'nın üçüncü katındaki mütevazı evimde bir başıma televizyon izleyerek girdim. Geçip giden yıllara karşı eskisi kadar umursamaz değildim artık. Sadece yaşlanıp ölmekten değil, koskoca bir hayatı heba etmiş olmaktan da korkar olmuştum. Yaş aldıkça yalnızlaşıyor, yalnızlaştıkça yaşlanıyordum. Yine de çoğu zaman kendime karşı bile sustum içimdeki tereddüdün fısıldadıklarını. O saatten sonra başıma gelebilecek en fena şey, hayatım boyunca hep yanlış yoldan yürümüş olduğumu görmek olacaktı. Oysa ben pişmanlıkları sevmem. Biraz da bu yüzden...

Zamanla kurduğum ilişkiyi de sorguluyordum. Aslında zaman yoktu, saatler, dakikalar yoktu, biliyordum. Bir tek gün ve gece vardı aslında. Ay ve güneş vardı. Geri kalanı belki de sadece belirli bir tertip içinde çalışalım diye yapılan matematik hesabıydı. Ama gene de, bunu bile bile, sonradan var edilmiş tüm bu sayılar sistemini önemsiyordum. Haftaları, ayları, yılları. En çok yılları... Yılları kişileştiriyor, onları insanlar gibi iyi ya da kötü diye ayırıyordum. Mutsuz olduğum bir zaman dilimindeysem, içinde bulunduğum yıl geçip gitsin diye bekliyor, sonrakine umutlar bağlıyordum. Felaket haberiyle başlamayan bir yıl bulup, "nasıl başlarsa öyle gider"e sığınmak ve hayatımın geri kalanının geçen bölümünden daha güzel olacağına inanmak istiyordum. Fakat yeni yılın sekizinci

günü İstanbul-Diyarbakır seferini yapan THY uçağı düştü. Ben de daha ilk günlerinde 2003'ten umudumu kestim.

Televizyonlar, kazada ölen 74 kişi ile mucizevi bir şekilde hayatta kalmayı başarabilen üç kişinin haberlerini yaptılar iştahla. O gün uçağa binecek olup da binemeyenlerin, uçağı kaçıranların hikâyeleriyle dolup taşı gazete sayfaları.

Arada iyi şeyler de oluyordu elbet. Mesela 1 Mart Tezkeresi Meclis'ten geçmedi. Savaşı engellemedik belki, ama en azından bu yıkıma çanak tutmaktan geri durmuş olduk. Az şey değil hani! İki buçuk hafta içinde Amerika önce Irak lideri Saddam'a ülkeyi terk etmesi için iki gün mühlet verdi, sonra da süre dolar dolmaz Bağdat'ı bombalamaya başladı. Biz acı soğuklarda titreyip dururken, Bağdat alev alev yandı.

Yine o günlerde Ada düştü aklıma. Yakında altı yaşına basacaktı. Basacak mıydı sahi? Belki de daha büyüymeden bir hastalığa yakalanıp göçüvermişti bu dünyadan ya da ağır bir trafik kazasında can vermişti. Bilmiyordum. Hakkında hiçbir şey bilmiyordum. İnsanları en son gördüğümüz haliyle hatırlarız ya en çok; yatağında mışıl mışıl uyuyan bir bebekti benim için hâlâ o. Hakkında düşünmeyi kendime yasak ettiğim, yıllar boyu ardıma bakmayarak varlığını yok saymayı yeğlediğim bir bebek.

Bir kez olsun aramadım onları. Hata, buraya dönmek değil, oraya gitmiş olmaktı; buna inanmayı tercih ettim hep. Ve hiç arayıp sormamakta bir acayiplik bulmadım. Ama Marcel'in beni aramayışı aklıma takıldı arada bir. Ben giderken öyle öfkeliydi ki, kızını bensiz yetiştirmenin daha iyi olacağına inandı belki. Benden kimseye fayda gelmeyeceği dank etti kafasına. Yokmuşum, sanki hiç olmamışım gibi davranmayı tercih etti. Bir gün çıkıp geleceğim fikrini aklına dahi getirmede. Nasıl büyük bir çaresizlik içinde kaçarak gittiğimi görmüştü çünkü. Ve nefret etmişti korkaklığımdan, bencilliğimden, olduğum kişiden.

Bense Marcel'e güvenmiştim baştan beri. İyi bir babaydı, iyi bir insandı hem de. Tabiatında vardı bu. Benimle ya da bensiz iyi bakacaktı Ada'ya. Onu sevecek, bu sevgi için kendini feda etmeyi görev bilecekti. Sendelese koluna girecek, düşse yerden kaldıracaktı. Hayatın telaşlarına dolanmadan, naçar kalmadan, kimseden medet ummadan, en ufak sillelerle tarumar olmadan, terk edilmişliğin gölgesinde elemelere kapılmadan yaşamayı öğretecekti kızına. Yokluğumu hissettirmek için hep daha fazla sevecekti onu. Yokluğumu doldurmak için varlığımın yapabileceğinden daha fazla sevecekti belki de. O zaman belki daha iyi olacaktı Ada için böylesi. Çünkü ben bilmiyordum nasıl aile olunacağını. Nasıl anne olunacağını bilmiyordum. Tıpkı nasıl çocuk olunduğunu bilmediğim gibi. Bu yüzden elimden bana yapılanı yinelemekten başkası gelmedi ya. Bir yanımda Halim Kemal Bey'e mi benziyordu yoksa? Ben de sırf başka türlüşünü bilmediğim için onun kadar büyük bir kötölük mü etmiştim kızıma? Bilmiyordum. Kızım... Benim bir kızım mı vardı ki? Var mıydı sahi?

Ona ne söylemişti benim hakkımda? Nasıl açıklamıştı yokluğumu? "Annen bizi bıraktı, kaçtı gitti kızım" dememiştir, demez. Beni korumak için değil, kızının hayallerini altüst etmek, onu daha hayatın başında, kendi gözünde değersiz kılmamak için. Çünkü bilir ki terk edilmek, görünürde gideni azıcık olsun haklı gösteren bir sebep olmadığı halde geride bırakılmak, bir çocuğun kalbini kanatır, ciğerini yakar. Bunu bilir Marcel, bunu bilecek sağduyusu vardır. Bense bunu bilmez gibi davranırım. Çünkü bunu bir kabullensem, bir kabullensem bunu, o zaman giriştiğim hiçbir savaşı kazanamam artık.

Annen öldü, demiştir büyük ihtimalle. Allah'ın beni yanına almasına vesile olacak bir hastalık yakıştırmıştır üzerime. Hayattayken kızımı ne çok sevdiğimden dem vurmuş, aman da ne kadar melek bir insan olduğumu anlatırken, hiç izlemediği o Yeşilçam filmlerini aratmamıştır. Sıkı sıkı

tembihlemiştir herkesi. Kimse ağzını açıp tek kelime etmemiştir başkaca. Sırası gelenler Marcel'in verdiği ezberi tekrar etmiştir Ada'nın soran gözlerine. Ama biliyorum, eminim; vaziyetten haberdar olanlar birbirlerine kaş göz etmiş, kimi zaman hakiki, kimi zaman yapmacık bir elemle iç çekeerek masum yüzünü seyretmiştir Ada'nın. Yalnız kaldıklarında onun bahtsızlığından girip benim vicdansızlığımdan çıkmışlardır. Ne zaman konuşacak konu tükense, bizim hummalı hikâyemizden medet ummuşlardır. Şeytan kovar gibi öfke ve tiksintiyle sayıklanmıştır adım. Oysa ben her yerden çoktan çıkıp gitmiş bir şeytanım.

Sonradan pek azını hatırlayacağı bu ilk yılların acemiliğiyle çok soru sormamıştır Ada. Sadece çevresine her baktığında kendisinden başka herkeste bulunan bir şeye sahip olmadığını görmüştür. Benimle bir hayat deneyimi olmadığından, yokluğumla varlığımı kıyaslayamamıştır. Kendini sahip olduğu bir şeyden ansızın mahrum bırakılmış gibi hissetmemiştir. Ama yine de için için bir şeylerin yolunda olmadığını duymuş, tarif edemediği bir eksiklik duygusuyla huzursuzlanmıştır.

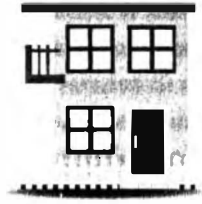
Ama belki de söyleyivermiştir başımı alıp gittiğimi Marcel. Beni kötülemeden ya da yerin dibine sokup çıkararak. Ada'yı kinle doldurmuştur belki. Böylece kızının ileride yaşayacaklarının öfkesini kendisine değil, zaten ortalıkta olmayan annesine yöneltmesini sağlamaya çalışmıştır. Ada'yı bekleyen başarısızlıkların, kederlerin, zayıflıkların, ayrılıkların, kayıpların öfkesini... Tek bir kara kediyle çözmek istemiştir bütün sahipsiz kabahatleri... Beni kara kedi, beni günah keçisi yapmıştır. Sanmam, bence yapmamıştır. Marcel, nefretin en çok sahibini zehirleyeceğini bilir muhakkak, yavrusunu bu yangına yaklaştırmaz.

Ya evlendiyse? Belki de kızı annesiz büyüsün istememiş, gönlü birine düşer düşmez işi uzatmayıp evlenivermiştir. Ada bu yeni kadını annesi bilmiştir belki. Hayatında bir eksiklik

olmamıştır o zaman. Yokluğum varlığım kadar etkisizleşmiştir.

Yaşıyordur, hayattadır mutlaka. Babası iyi bakmıştır. Ne amansız bir hastalığa ne de feci bir trafik kazasına kurban gitmiştir. Bebekliği çoktan ardında bırakıp cin gibi bir çocuk olmuştur bile. Anaokuluna gitmiştir, boyama kalemlerini önüne dizip babasıyla kendisini resmettiği iki kişilik başyapıtlar çizmiştir. Rengârenk balonlarla doldurmuştur resim defterlerini. Evler, ağaçlar, dereler çizmiştir. Okulda öğrendiği şarkıları akşam babasına söylemiştir elleri belinde sallana sallana. Tek tek isim verdiği oyuncaklarına sarılıp uykulara dalmıştır. Gördüğü rüyaların etkisiyle gözkapaklarını oynata oynata uyumuş, korktuğu vakitler, limana yanaşan gemiler gibi babasının yatağına sığınmıştır. En çok karanlıktan ve gök gürültüsünden korkmuştur, ben öyle yapardım. Ben her an birileri beni bırakıp gidecek diye de korkardım sanırım, ama hiç renk vermezdim. Belki de sırf bu yüzden kimseye aşırı düşkünlük göstermez, gri bir önemsemezlik zırhının ardında, çıplak ayakla, karnımı ağrıta ağrıta gezinirdim.

Mutlu bir çocuk olmayı becerebilmiş midir? Her daim asık suratlı, kimseciklerle konuşmayan, eve misafir geldi mi içeri odaya kaçan, tedirgin, huysuz bir kız mı olmuştur; yoksa neşeli, güleç yüzlü, şakacı, dillidüdük bir şey mi? Bana çekmemiştir umarım; mutlu olmaya utanan, kendini herkeslerden sakınmayı marifet bilen biri olmamıştır. Babasına çeksin. Babası her anın keyfini çıkarmayı bilir. Heyecanlanmayı, heyecanını göstermeyi, sevmeyi, kendini sevdirmeyi bilir. Bilir insanlarla konuşmayı, anlatmayı, dinlemeyi. İçinden geçeni söylemekten utanmaz, hata yapmaktan çekinmez. Babası barışıktır kendiyle, barışık olmayanlar hastalıklı durur bu yüzden yanında. Ada hastalıklılardan olmasın. Babasına çeksin, kendini açmaktan korkmasın. Kızım, benim gibi olmasın. Kızım... Anne miyim ki ben? Annem de vardı bir zamanlar mutlaka. Ben hatırlamasam bile vardı, yumurtadan çıkmadım ya.

“Buradayım, dinliyorum. Hikâye nereye bağlanacak, içinden civciv mi yoksa kuş mu çıkacak diye merakla bekliyorum. Ee, sonra ne oldu?”

Benimle dalga mı geçiyordu, yoksa hakikaten söyleyeceklerimi merak mı ediyordu, emin olamadım. Bir yerlere yetişmesi gerekiyormuş gibi aceleci, yetişecek bir yeri olmayanlar gibi öfkeli, hiddeti ile telaşı arasında kalmış biri gibi heyheyliydi. Kızımın hiçbir şeye vakti, hiç kimseye sabrı yoktu. Ruh hali bir andan öbürüne geçerken bile değişebilirdi. Yakınacak halde değildim, anlatmaya devam ettim:

“Sonra Macit vasıtasıyla haberleşmeyi sürdürdük. Dolaşmaya diye çıkıyor, Macit’le buluşuyordum. O bana Ayhan’dan haberler getiriyordu, ben de ona Ayhan’a ulaştırması için yazdığım mektupları, kimi zaman senin fotoğraflarını veriyordum. Bir zaman sonra Çeşminaz Hanım benim bu çıkıp çıkıp gezmelerimden işkillenmeye başladı. Hatta bir keresinde kendince hafiyelik bile etti, işi gücü bırakıp peşime takıldı.”

“Yakaladı mı bari seni?”

“Yok, o gün yakalayamadı. Durumu fark edince o peşimden ayrılanı kadar mağaza mağaza dolaşarak alışveriş ediyormuş gibi yaptım. Ama bana soğuk davranmaya başlamasından anladığım kadarıyla, belki de fark etmediğim başka bir sefer Macit’i yanımda görmüş, artık kim bilir ne sanmıştı. İkimiz de birbirimize bir şey demedik. Onun neden sustuğunu bilmem, ama benim çenemi tutmam lazımdı, zira başka hesaplarım vardı.”

“Nasıl hesaplar?”

“Baban beni yanına istiyordu. Aslında ikimizi birden istiyordu, ama ilk

etapta birlikte gitmeye kalkışmamız zor olacaktı. İlk tek başıma gidip, bir müddet senden ayrılığa katlanırsam, kısa zamanda işleri yoluna koyup seni de yanımıza alabilecektik. O her şeyi ayarlayacaktı. Çok düşündüm, uzun süre de direndim. Kısa süreliğine bile olsa, senden ayrılmak istemiyordum. Öbür yandan da, ne yalan söyleyeyim, yanımda minik bir bebekle böyle bir maceraya çıkmayı da göze alamıyordum. Kendimden, sana layıkıyla bakabileceğimden emin olamıyordum. İtiraf etmem lazım Süreyya; yanındayken bile hiçbir zaman dört dörtlük bir anne değildim. Çeşminaz Hanım olmasaydı, sana nasıl bakardım, nasıl başa çıkardım bilemiyorum. Çok zor bir hamilelik geçirmişt看 bir kere, çok sarsılmıştım. Sen dünyaya geldikten sonra da sersemliğim devam etti; toparlanmam zaman aldı. En temel, en basit analık görevlerimi bile doğru düzgün yerine getiremedim. Ama gene de seni çok sevdim. Ve bil ki analığın hakkını veremeyişimin azabını yanındayken de, uzağındayken de duydum hep.”

Bir müddet susup bekledi. Sonra neler olduğunu tahmin etmeye çalışıp, çabucak okudu ciğerimi:

“Gittin, babama gittin, değil mi?”

Bir küfür gibi çıktı sesi. Az evvel arkadaşına küsmüş bir çocuk gibi. Kocaman bir hayal kırıklığı vardı nefesinde; bu kırıklar beni öldürebilirdi.

“Evet, öyle oldu.”

“ ”

“Ama inan bana, bunun böylesine uzun bir ayrılık olacağını bilmiyor, senden tamamen ayrı kalmayı aklımın köşesinden dahi geçirmiyordum. Birkaç ay, hadi olmadı en geç bir sene içinde seni de yanımıza alacağımızı sanıyordum. Babaannene gitmek mecburiyetinde olduğumu, yavrumu bir süreliğine kendisine emanet ettiğimi, yakında alacağımı bildiren bir not yazıp gittim.”

“Ne yazdın, ne yazdın?”

“Böyle işte. Tam hatırlamıyorum, ama gitmem gerektiğini yazdım. Yakında seni alacağımı, o zamana kadar kendisine emanet ettiğimi...”

“Yani, burada daha fazla nefes alamayacağım, yol yakırken gidiyorum, Süreyya size emanet, ona benden daha iyi bakacağınıza eminim filan yazmadın mı?”

“Ne yazdığımı kelimesi kelimesine hatırlamıyorum, ama böyle nefes alamıyorum filan demedim. Kızımı bırakıyorum, artık siz bakacaksınız da demedim. Geleceğim dedim, alacağım dedim. Sonsuza kadar değil, kısa bir süre için...”

“Ama babama gittiğini de söylemedin değil mi? Nereye gittiğini yazmadın yani?”

Yaşlanmak fenaymış; kırkımda kılı kırk yarar, destursuz hatıralara bodoslama dalar, nereden gelip nereye gittiğimi iyice tartar oldum. Geçmişin defterlerini sayfa sayfa açıp, payıma düşen rolleri bir daha bir daha okudum. İçimde tarifsiz suçluluk duyguları kımıldanmaya başladı. Kendimi olmuş bitmiş her şeyin sorumlusu saymaya başladım. Daha evvel düşünmediğim, düşünmekten inatla kaçındığım cümle kabahat, hepsi birden aklıma hücum ediyor, ortalığı velveleye veriyor, buldukları yere çöreklenip beni çaresiz bırakıyordu. Olmuşların ve olacakların bütün mesuliyeti bendeydi sanki. Nasıl ağırlaşmıştı içim, omuzlarım nasıl çökmüştü. Gündüzlerim kovmaya çalıştığım hatıraların, gecelerim kesekâğıtlı resmi geçitlerin eline düşmüştü.

Hiç unutmuyorum, nisan ayıydı. Televizyonun başında, Saddam heykelini yıkan Amerikan askerlerini seyrediyordum. Ne olduysa oldu, ben öylece ekrana bakarken ansızın Saddam gitti; yerine önce Çeşminaz Hanım, sonra Selim Abi, sonra Zinnur, sonra başkaları, hayatıma girip çıkmış, kurşunkalemin tedirgin harfleriyle kayıp hanesine kaydolmuş başkaları geçti. Hepsi gözümün önünde yıkılıp gitti birer birer. Elinde koca balyozla onları tarumar eden kişi bendim. Üzerimde Amerikan ordusuna ait üniformalar. Bağdat'ta, sevmeyerek, yok sayarak, kaçarak, unutarak ihanet ettiğim herkesi yerle bir ettim. Sonra televizyonu kapattım hiçbir

şey olmamış gibi. Yatağıma gidip kötü uykulara yattım. Böylesi ayıkken kâbuslara dalmaktan iyiydi en azından.

O yıl, mayısın ilk günü Bingöl'de 176 kişinin hayatını kaybettiği bir deprem oldu. Gece gündüz televizyon başında Rıdvan'ı görmeyi bekledim. Ama mesele İstanbul'dan uzakta cereyan edince, hiçbir televizyon kanalı deprem bölgesinden uzun yayınlar yapmaya gerek görmedi. Yakaladığım görüntülerde ise Rıdvan'ı bulamadım. Orada olduğuna emin dim gene de. Fark ettim ki ben de onun marazlı deprem odasının etkisindeydim artık. Ne zaman bir deprem olsa, dünyanın neresinde olursa olsun, dikkat kesiliyor, merakla takip ediyordum. Rıdvan'ı mı arıyordum, kafamın içinde ona yeni odalar mı inşa ediyordum, emin değilim. Kesin olan şu ki, kırk yaşım bana hiç mi hiç iyi gelmedi.

Dikkatimi kendimden uzaklaştırmanın, içimi soğutmanın tek yolu başka şeylerle uğraşmaktı. Fazla seçeneğim olmadığından, yeniden bir şeyler karalamaya koyuldum.

Bu kez Yeşilçam filmlerinden damıtılmış, eski moda bir aşk romanı yazıyordum. Kimselerin dikkate almayacağı bir şey. Ama içim rahattı. Beğenilmeme endişem yoktu; sırf NY yazdı diye ona da anlamlar yükleyeceklerdi nasılsa. Hoş görmekle kalmayacak tutup bir de yücelteceklerdi belki. Öyle olmasa bile neticede benim tek sorumluluğum patronumaydı. O da memnun kalmazsa rahatlıkla kapının önüne koyabilirdi beni, gıkım çıkmazdı.

Roman karakterlerime isim koyarken yaratıcılığımı zorlamak gayretine girmedim. Evvelce yazılmış ve hafızama kazınmış Türk romanlarından birer birer arakladım hepsini. Karakterleriyle birlikte çekip aldım. Doğup yaşadıkları o romanlarda öyle hakiki, öyle muhteşemdiler ki, hikâyelerinin bir parçasını beraberlerinde getirmelerine ses çıkarmadım. Romanın adı "Asri Zamanlar" olacaktı. O da şahane bir Charlie Chaplin filminden gözünün yaşına bakmadan araklandı.

Kimleri kimleri transfer ettim eski romanlardan... Mümtaz'ı ve onun divane aşkını çekip aldım *Huzur*'un yaprakları arasından. O muhteşem romandan sonra benimkisi gibi rezil bir şeyin içine düşeceğini bilse, yeniden adlandırdığı bir İstanbul semtinde kendini yakar, gelmezdi tahminimce. Ama bilmiyordu, geldi. Ben de nasılsa bir kere ağıma düştü deyip, onu istediğim hikâyenin içinde kafama göre kullanabileceğimi sandım. Mümtaz'ı Nuran'a değil, Halit Ziya'nın Bihter'ine âşık ettim. Bihter'i de bir sandal sefasındaki haliyle, henüz işler karışmamışken çekip aldım ve kendisine romanım boyunca ihaneti yasakladım. Bilindik bir Yeşilçam hikâyesi yazdım onlara. Âşık oldular, açılamadılar. Açıldılar, birbirlerini yanlış anladılar. Anlaştılar, bu kez araya aileler girdi, kavuşamadılar. Derken, bütün dertler halloldu, evlenip rahatladılar. Tam kucaklarına bir de bebek verip, mutlu sonla biten ilk romanımı NY'ye sunacaktım ki, karakterlerim zıvanadan ve dolayısıyla buyruğumdan çıktı. İşler birden karıştı.

Bihter hamile kalmıyor, Mümtaz karısını sevse bile mutlu yuva fikrine intibak edemiyordu. Evlenip barklanmak nelerine yetmiyor, finali çocuksuz da yaparım diyecek oldum, onu da beceremedim. Bulaştığıma çoktan pişman olduğum bu iki karakter, adam yerine koymadıkları yeni yazarlarını dinlemiyor, gerçek kimlikleriyle örtüşmeyecek bir hikâyede yer almayı kabul etmiyorlardı. Hareket berekettir diyerek *Eylül*'ün Necip'ini soktum böylece onların dünyasına. Bihter, kız kardeşi Peyker'in arkadaşı sıfatıyla aralarına katılan bu genç adamla yakınlaşmaya başladı. Mümtaz, kendi içine döndüğü, yalnızlığı seçtiği, düşüncelere daldığı vakitlerde bir araya gelir oldular. Bu arkadaşlık zamanla yasak bir aşka dönüştü. Oysa böyle bir şey değildi başlangıçta düşlediğim. Ben Bihter'i ancak ölümle bitebilecek müthiş bir aşk evliliğinin içine sokmak istemiştım, olmadı. Şimdi oturup da onlara bir boşanma yazacak halim yoktu, daha kuvvetli bir

son bulmalıydım. Acaba Mümtaz her şeyi fark edip ikisini de öldürse mi diye düşündüm, bu sonu ne Mümtaz'a ne de kendime yakıştırabildim. İkisini de bir yangında öldürmek ya da Bihter'in kendi canına kıymasını sağlamak sadece karakterleri değil, bizzat bulundukları romanın tamamını çalmak olacaktı, yapamadım. Üstelik nedense son noktayı koyanın Mümtaz olmasını arzu ediyordum.

Ne yapacağına bir düğün gecesi karar verdi Mümtaz. Adalet Ağaoğlu'nun *Dar Zamanlar*'ına sızarak, oradan kendine yakışır bir son beğendi. Aman etme, ayıptır, çalma diyemedim; sessizce peşinden gittim. Uzaktan akrabası ünlü işadamı İlhan Dereli'nin kızı Ayşen evleniyordu o gece. Mümtaz'ın hiç içinden gelmiyordu düğüne gitmek, ama ille de orada bulunmak lazımdı. Bihter, hafta sonu kendilerini ziyarete gelen Necip'le evde kalmayı tercih etti. Yalancıkdan öksürerek, hastalığını bahane etti. Mümtaz tek başına katıldığı davette bir köşede ayakta dikildi durdu bütün gece. Etrafındaki insanları, onların sevinçlerini, kederlerini ve en çok da ikiyüzlülüklerini seyretti. Bütün gece boyunca sadece sıkıntıyı değil, hayatın kasvetini de iliklerinde hissetti. Salonun başka bir köşesinde dikilmekte olan Tezel'i gördü sonra. İlhan Dereli'nin küçük kız kardeşi, ailenin ayırıkotu Tezel'i. Kadehleri ardı ardına deviriyor, hemen yanında duran eniştesiyle sohbet ediyordu. Orada bulunmaktan en az kendisi kadar mutsuz görünüyordu. Ayakta kalmak için sarhoş olması gerekiyordu genç kadının. Yoksa çekilir şey miydi baktıklarını görmek, gördüklerine katlanmak! Peki Mümtaz'ın ne yapması gerekirdi ayakta kalmak için? Tezel öyle bir şey söyledi ki, duyunca yaşamak külfetinden kurtulmak için ne yapması gerektiğini anladı Mümtaz: "İntihar etmeyeceksek içelim bari!"

Ertesi gün Beyazıt'ta bir otele girdi. İsmi Zebercet olan ve uzun zamandır birini beklermiş gibi gözleriyle devamlı kapıyı araştıran dalgın bakışlı otel kâtibinden bir oda rica etti.

Üç katlı otelin ikinci katına çıktı. Elbiselerini çıkarması gerekiyormuş gibi hissetti, ama çıplaklığın her şeklinden korkardı. Bu yüzden çıkarmadı. Üzerindekilerle yatağa uzandı ve usulca ölmeye yattı...

O kış çok etin geçti. İçimdeki rüzg rlar dışımdakilerden daha çok ürpertti,  ş tt  beni. Evvelce yalnız olmaktan rahatsızlık duymaz, tek başına olmanın getirdiği özgürlüğü hiçbir şeye değişmeyeceğimi düşünürdüm. Yalnızlık kaçınılmaz bir son değil, ulaşmaya gayret ettiğim bir mertebeydi ki-mi zaman. Sahip olduklarımın esaretinden kurtulmak için terk etmemiş miydim sevdiklerimi, seveceklerimi, sevenleri-mi? Korkmamış mıydım vazgeçemeyecek kadar alışmaktan? Ama zamanla seçtiğim yoldan, o yolun varacağı sondan  r-ker olmuştum. Pişmanlıklardan her şeyden daha fazla korktuğumdan, durumu toparlamaya çalışmış, kendimce eğlen-celi bir şeyler yazmaya koyulmuştum. Ne var ki çok geçme-den onu da yüzüme gözüme bulaştırmıştım. şu dünyada ben-den başka herkesin, insan eliyle yaratılmış roman karakter-lerinin bile köklü bağları vardı. Onları ait olmadıkları bir ye-re koyamıyordunuz, ille de parçası oldukları bütüne uydur-mak istiyorlardı her şeyi. Bense hiçbir bütünün parçası ol-mamakta direndiğim için bir başıma kalmıştım. Yaratıcıları-nın ardından yaşamaya devam eden roman karakterlerinden bile daha güçsüz, daha yalnızdım. Onlar kadar sahici olabil-mek için, içine girip varlığımla anlam katabileceğim bir bütüne ihtiyaım vardı belki de.

şubat başında *Asri Zamanlar*'ı NY'ye verdim. Normal-de romanı verdikten sonra geri kalanına karışmazdım, ama

bu kez “Oku, sonra bir konuşalım” demeyi ihmal etmedim. Yarın öbür gün karşılaşabileceği sorulara karşı onu hazırlamam gerekti. Romanı okuyup, bir hafta içinde beni aradı. Ertesi gün Bebek’te bir balıkçıda buluştuk. Yeri o seçmişti. Romanı nasıl bulduğunu sordum ona.

“İyi, ama ne diye bu kadar eski isimler kullandığını anlamadım. Yeni moda böyle mi yazılıyor artık?”

Tahmin ettiğim gibi, minik oyunumu fark etmemişti. Roman basıldıktan sonra birisi tutup, yıllar önce yaratılmış karakterlerden meydana gelen bir kitap yazdığını, finalini bile başka bir romanın girişinden aldığını söylese, apışıp kalacaktı. Onu durumdan haberdar ettim öncelikle. Hangi karakterin hangi yazarın hangi romanından alındığını anlattım. Ne *Huzur*’u ne *Anayurt Otel*’ni ne *Ölmeye Yatmak*’ı ne de *Bir Düğün Gecesi*’ni okumuştum. Bir tek okulda öğretmeninin okuyup özetini çıkarmasını istediği *Aşk-ı Memnu*’dan haberi vardı.

“Bence yine de bu romanları okumalısın. Böyle anlatmakla olmaz” dedim.

“Bunlar senin en sevdiğin romanlar mı?”

“Çok sevdiğim romanlar diyelim.”

“Eh, okuyalım madem. Ama bir daha yapacağın işte beni bu kadar yorma olur mu?” dedi gülerek. Bu kadar arsız olmayı nasıl beceriyor diye düşünmekten alamadım kendimi. Hayatın onun için bu denli kolay oluşunu hazmedemiyordum nedense.

“Sahi, sen bu oyundan sıkılmadın mı artık? Hayatını böyle geçirecek değilsin değil mi? Ne zaman geçecek bu saçma heves?”

Birden ciddileşti, buna pek alışkın olduğum söylenemezdi. Onu tanıdığımdan bu yana çok değişmiş, çok büyümüş, ama pek az ciddileşmişti.

“Bence herkes kendi işine baksın. Bu işten ne zaman sıkılacağıma da ben karar vereyim, olmaz mı?”

Ondan böyle bir çıkış beklemiyordum, bozuldum. Benimle lüzumsuz bir tartışmaya girmekten çekindiğinden olacak, hemen toparlandı:

“Yanlış anlama beni. Ama bu senin sandığın gibi geçici bir heves değil benim için. En azından senin sandığın kadar çabuk geçmeyeceği kesin. Beni anlamadığını biliyorum. Sana belki saçma, çocukça geliyor bütün bunlar. Yazdığım kitap onun adıyla basılıyor da ne oluyor, ne geçiyor bu kızın eline, derdi nedir diye düşünüyorsun.”

Duygularıma tercüman olmuştu gerçekten. Tam da “Ünlü olmak istiyorsan yanlış yoldasın. Dizilerde filan oyna. Senin için zor olmayacaktır” demek üzereydim. Daha çok saldırasım, canını acıtasım vardı. Kendi mutsuzluğumun hesabını ondan soracaktım sanki.

“Ama benim hayatım bu işte. Bununla mutluyum, halimden memnunum. Sana görüldüğü kadar aptalca bulmuyorum bu oyunu. Hayatta herkesin kendini iyi hissetmek, dayanmak için izlediği bir yol, bulduğu bir oyun var. Benimki de bu. Senin yardımınla olduğum kişi olmak hoşuma gidiyor. Yalan da olsa hoşuma gidiyor. Çok da anlamanı beklemiyorum.”

Kendini öyle güzel ifade etmişti ki, “Ben anlamadım, ama sen iyi anlattın. Kendin bir şeyler karalamayı denesen daha çok hoşuna giderdi belki” dedim. Sesim amma da sevecen çıkmıştı. Mutsuzluğumun hesabını ondan sormaktan vazgeçmekle kalmamış, NY’nin de hiçbir zaman mutlu olamayacağına bir kez daha kanaat getirmiştım. Sahip olduklarıyla ilgilenmeyip, biraz şımarıklık, biraz da çaresizlikle, varoluşuna yalancı manalar yüklemeye çalışan bir kızdı o. Kolayca sahip olmak sahip olunanları değersiz kılmış olmalıydı ki, bir yerlerden bir anlam bulup katmaya çalışıyordu kendine. Kötü bir kader gibiydi içine işleyen hiçlik, değersizlik duygusu. İçin için onu kemiriyor, yakasını bırakmıyordu. Ne yaparsa yapsın “bir şey” olamıyordu. Oysa tek derdi bir şey

olabilmekti. Yüzüne şefkatle baktım.

“Ben Hatice’de değil, neticedeyim” dedi, koca bir sakız çiğnermiş gibi ağzını yaya yaya. Ona olan sevgim kısa sürdü böylece. Fazla uzatmayarak, buluştuğumuz balık restoranından ayrıldım.

Bahar başında çıktı NY’nin kitabı. Yazarlık hayatında ilk kez olumsuz eleştiriler aldı böylece. Ne söylenirse söylensin, görmezden gelinmemenin büyük lütuf olduğunu düşündüğünden, keyfi gayet yerindeydi. Yazdıklarını beğenenler olduğu gibi, onu hadsizlikle suçlayanlar da çıktı. Kimileri kolaycılığa kaçtığından dem vuruyor, kimileri sadece karakterleri değil, bazı kitaplardan doğrudan parça parça bölümler aldığını söyleyerek onu eleştiriyordu. Ama hepsiyle de baş etmeyi bildi NY. Yaptığı işin, Türk edebiyatının önemli romanları karşısında saygı duruşu niteliği taşıdığını söyleyecek kadar ileri bile gitti. Onca süslü, kalabalık lafı nereden bulup buluşturdu bilemiyorum, ama neticede bu işten yüzünün akıyla çıkmayı başardı.

NY kendi boşluğunu benim yamalarımın kapamaya çalışırken, bendeki boşluk duygusu gittikçe büyüyordu. Geceleri huzurumu kaçıran kâbuslar artıyor, gündüzleri tutunduğum dallar iyice azalıyordu.

İşte o dönemde, acayip rüyaların içinde dolanıp durduğum sıkıntılı gecelerden birinin sonunda, elim var gücüyle atan kalbimin üzerinde uyandığımda, saat sabahın altısıydı. Evin havası nefes almama imkân vermiyordu. Dört duvarı aşıp ciğerlerimi temiz havayla doldurmadan rahat edemeyecektim. Üzerime aceleyle bir şeyler geçirip kendimi sokağa attım.

Eskiden sıkıntılı olduğum zamanlarda arada bir Eyüp’ün yolunu tutar, Pierre Loti’ye çıkardım. Haliç’i karşıma alıp tavşankanı çay içmek içimi soğuturdu. Yine öyle yapmaya karar verdim. Sabah, mevsimine inat, buz gibi soğuktu. Eyüp’e vardığımda hava biraz ılındı, güneş kollarını açıp

semtin üzerine eğildi, cümle yaratılmışı sarıp sarmalamak ister gibi. Yokuşu tırmanmaya başladım usul usul.

Evvelce de yokuşu çıkarken arada eski mezar taşlarına gözümün takıldığı, hatta kimi zaman üzerlerindeki yazıları okuduğum olurdu, ama fazla önemsemez, tepedeki kahvehaneye ulaşana dek yoluma devam ederdim. Oysa o gün ilk kez tepeye varma hevesine tamamen boş verip, yolun ortasında kalmaya razı geldim. Bütün sabah başıboş bir halde mezar taşlarının arasında dolandım durdum. Taşları seyrettim, üzerlerinde yazanları okudum, içlerinde yatanların hayalini kurdum. Ürpererek de olsa eski mezar taşlarına elimi sürüp, üzerinden akıp geçen zamanın yükünü hissetmeye çalıştım. Eve döndüğümde saat ona geliyordu, rahatlamıştım.

Ertesi gün yine erkenden uyandım. Bu kez herhangi bir rüyanın sıkıntısı yoktu içimde. Giyinip dışarı çıktım. Ayaklarım beni Eyüp'e götürdü. Burada olmaktan keyif alışıma anlamlandıramadığımdan olacak, vaziyeti kabul edilir kılacak bir sebep buldum kendime. BAHANEM HAZIRDI: Bu mezarlardan bir hikâye çıkaracaktım. O yaz kendime mezarlık gezmek gibi hayli tuhaf bir meşgale edindim. Sabahları hiç üşenmeden sıcak yatağımdan çıkıyor, otobüsle Eyüp'e varıyor, Eyüp Mezarlığı'na girip mezar taşlarına bakarak burarlarda yatanların adını, yaşını öğreniyor, haklarında yazılanları okuyor, onlara yaşanmış bir hayat ve bir de ölüm biçmeye çabalıyordum.

Mezar taşları büyülyüdü. Dokunmak istemezsiniz önce. Ama bir kere elinizi sürmeye cesaret ettiniz mi abıhayat olur içinize akardı. Ne zaman bir mezar taşına elimi sürsem, sanki görünmez bir varlığın nefesiyle dolardım. Onlardan, sert pütürlü dokularından, elimde açacaklarını sandığım görünmez yaralardan korkmayı bırakıp, saygı dolu bir çekingenlik duymaya başladım. Ben dinlemeye gönüllü olunca, taşlar da sahiplerine ait sırları fısıldamaya başladı kulağıma.

Boyları küçükse zamansız bir hastalığa yahut fena bir kazaya, kimi kez de akıl almaz cinayetlere kurban gitmiş bir çocuğa; bol nakışlı, minik çiçeklerle süslülense, kim bilir ne umutları kalbinin en derin köşelerine kilitleyip bu dünyadan göçüvermiş bir kadına; sarık yahut kavuk şeklindeyseler, vakitli vakitsiz toprağa karışmış er kişilere aittiler. Kimi zaman içindekinin mesleği ve hatta ne diye çekip gittiği hakkında bile konuşuyorlardı. Sarıklar müderrisleri; kavuklar orta dereceli memurları; ihtişamlı külahlar sadrazamları, vezirleri, kaptanıderyaları; çapalar, gemi direkleri denizcileri; kırık başlı mezar taşları da yeniçerileri temsil ediyordu. Bir de cellatlar vardı aralarında. Onları, mezar taşlarının üzerinde yazanlardan, çizilmiş sembollerden değil, yazılmayan çizilmeyenlerden tanıyordunuz. Cellatların mezar taşları bomboştu, sonradan öğrendim. Başka mezarların arasında değil, diğer ebediyet yolcularından olabildiğince uzaktaydı onların taşları. Gelip geçenin bedduasını almasınlar, bedduanın acısıyla öbür dünyada kıvrım kıvrım kıvrınmasınlar diye.

En çok aynı soyadını taşıyan yan yana mezar taşları ilgimi çekiyordu. Kabristana dolmuş aile üyelerine türlü türlü hikâyeler yakıştırıyordum. Onlardan biri Bahriyelilerdi. Belli ki zengin bir aileydiler. Aile kabristanının etrafını alçak da olsa beyaz mermer bir duvarla örmüşlerdi. Süsenler ve peygamber gülleriyle süslenmişti içerdeki mezarların etrafları. Mezar taşlarının her biri usta işiydi. Yan yana yatan Hafize ve Rıfat Bahriyeli karıkocaydılar. Önce Rıfat Bey gelmişti buraya, ardından da Hafize Hanım. Küçük çocukları Veyssel, anneciğinin gidişinden yirmi yıl sonra 1999 yılında buluşmuştu onlarla. Abla Müesser ise geçen yıl katılmıştı aralarına. Veyssel'in neden sırasını beklemeden ablasından evvel geldiğini de, yanında boş bekleyen tek kişilik yerin belli ki hâlâ yaşayan sahibini de bilmiyordum. Kendimce başka başka hikâyeler uydurup duruyordum. İçimden, belki bir gün bu

ailenin de romanını yazarım diye geçiriyordum.

Yine o günlerde Feraye Kılıç'la tanıştım. Kırk bir yaşındaki Feraye, kocası Arslan Kılıç'la yan yana yatıyordu, pek de göz önünde olmayan bir yerde. Kocasını kendisinden tam on yedi yıl evvel, genç yaşında ölmüştü. Kesin bir kaza ya da hastalık olmalıydı işin içinde. İnsan evladına isim koyarken iki kere düşünmeli dedim kendi kendime. Çocuğun adı Arslan olsun, ama bir kükreyişle herkesi hizaya sokacağına, gencecik yaşında marazlı bir kediye dönüşüversin, olacak iş mi? Arslan hayattayken anlasın ömrünün uzun olmayacağını, karısıyla kendisine yan yana iki mezar yeri alsın. Bu dünyada gönlünce beraber yaşayamadığı güzel karısıyla öbür dünyadaki beraberliği garantilesin kendince. Feraye kocasına gözü gibi baksın, ama ölüm gene de gelsin, genç gelinin elinden kocasını alsın. Hadi bakalım... Feraye kocasından kalan evde, ondan kalan maaşla oturmaya devam etsin. Bodur kiraz ağaçları diksın rahmetlinin mezarına. Mezarlıklara ekilen meyve ağaçlarının meyvelerini yiyen kuşların rahmetliye dualar uçuracağına inansın çünkü. Kocasının ardından çok ağlasın. Ne zaman bir kuş görse, ektiği ağaçları hatırlasın, ne zaman ektiği ağaçları hatırlasa kocasının bir daha dönmeyeceğini... Ne zaman bir kuş görse daha çok ağlasın Feraye...

Yalnızlıktan içi bulansın bir zaman sonra. Derken komşusu İkbâl'in itelemesiyle, İkbâl'in dayıoğlu Mehmet'le tanışsın. Arslan'dan kalan maaştan olmamak için hükümet nikâhı yapmayıp, dini nikâhla idare etsinler. Feraye deliler gibi anne olmak istesin, doktor doktor gezsın, dualarının kabul olmayışını, mezarında ters dönmüş Arslan'ın öfkesine yorsun... Ne vakit bir kuş görse, affedilmeyi dilesin... Tam on üç yıl yaşasınlar Mehmet'le birlikte. Çocuksuz, meyvesiz, tatsız tutsuz. Ve on üç yıl sonra bir gün Mehmet dönmeyiversin bir gece eve. Rıdvan'ın bana yaptığı gibi sır olsun, ortalıktan

kaybolsun. Kimse bir daha ondan haber alamasın... Otuz yedisinde bir kere daha dul kalsın Feraye. Yeniden yalnız kalışının dördüncü senesinde canına kıysın... Cansız bedeni gelsin, ilk kocasının çoktan çürümüş bedenine komşu olsun...

Feraye'nin yerini bulmak pek kolay değildi. Ama yine de bula kaybola, sık sık gidiyordum ziyaretine. En çok Arslan Kılıç'ı merak ediyordum, bağına basmış mıdır karısı diye. Yoksa Feraye'nin bitmek bilmeyen yalnızlığını anlamayıp, "Git de Mehmet kucaklasın artık seni" mi demiştir, marazlı bir kıskançlık içinde?

Yaz sonuna kadar Eyüp Sultan'a gidip geldim. Sayısız mezar taşının başında durdum, sayısız mezarlık sakiniyle içimden söyleştim. Onlarla tanışmak, yıllardır takıntılı biçimde yazıp durduğum ölüm hikâyelerini sorgulamama, bu sorgulama da içimdeki ölüm korkusunu bulmama, bu keşif de için için henüz yeterince ve hakkıyla yaşamadığımı hissetmeme sebep oldu. Mezar taşları bana hem içindekilerle hem de kendimle ilgili önemli sırlar fısıldadı.

Sonbaharda oturup Feraye'nin hikâyesini kâğıda dökmeye başladığımda, aklımda kendi ölümüm vardı... Bir gün öleceğimi bilerek yaşamak, her zamankinden daha ağırdı artık...

Altmış dokuz yıllık ömrümün en zor konuşmasını yapıyorum şimdi. Tek istediğim yıllardır sustuklarımı, muhatabına, kızıma birer birer söylemek; anlatmak içimde biriktirdiklerimi. Affedilmeyi değil, cehennem meleklerinden evvel kendi kızımın vicdanında sorgulanmanın müsaadesini istiyorum.

Ölüp, kabahatlerime harlanmış ateşlere yürümek değil gözümü korkutan. Gözümü korkutan, yaşadığım kadar suskun gitmek buralardan. İşte sustuklarımdan birini daha soruyor şimdi bana kızım. Onu bırakıp giderken babaannesine nereye gittiğimi bildirmiş miyim?

“Yok. Nereye gittiğime dair bir şey yazmadım notta.”

Susuyor şimdi Süreyya. Biliyorum ne düşündüğünü. Peki diyor içinden, peki anne, ne demeye gelip almadın beni? Madem tümüyle terk edip gitmemiştin, ne diye bir daha çıkıp gelmedin? Bunu, sadece bunu düşünüyor şu an, ama sormuyor işte. Terk edenler, günahlarını düşünüp yaralarını kaşımayı, arada bir o yaradan konuşmayı severler. Ama terk edilenler daha bir mağrurdur hep, sorularını bir tek kendilerine sormayı tercih ederler. Ben söyleyeyim o zaman kızım, sen sormuş olma. Önce dinle, sonra ister kırk katıra bağla, ister kırk satırla parçala.

“Babanın yolladığı belgelerle birlikte yurtdışına çıktım ben de. Almanya’da buluştuk. O çakı gibi adam gitmiş, ondan geriye acınacak bir enkaz kalmıştı. Kısacık zamanda nasıl olup da o hale geldiğini aklım almadı. Bir kez olsun tıraşsız görmediğim yüzünü sakallar kaplamış, saçları uzayıp ensesine dayanmış, teninin rengi solmuş, avurtları çökmüş, suratı kocaman iki gözden ibaret kalmıştı. İçine sindirememişti olanları.

Onca özendiği davasında yarı yolda kalmayı, önderleri ipe yollanırken eli kolu bağlı durmayı, vatanından bir suçlu gibi kaçmayı, gurbete mecbur olmayı... Bütün bunları kabullenemiyordu. Üstelik öyle yaralıydı ki, geri dönmenin hayalini dahi kuramıyordu. O hayat dolu adam gitmiş, yerine canlı bir cenaze gelmişti sanki. Her daim mutsuz, suskun, içine kapanık, düşünceli... Orada benimle bir hayat kurmayı becerebilirse toparlanacağını sanmıştı belki. Ama olmadı. Haftalar, aylar geçti, baban düzelmedi.

Arkadaşlarının yardımıyla bir konserve fabrikasında işe girdik. Baban orada da tutunamadı. Çalışmıyor, daha doğrusu çalışmak istemiyordu. İçinde bulunduğu durumu kendine yediremiyordu çünkü. Gücüne gidiyordu elin memleketinde işçilik etmek. Ustabaşıyla atışıp ayrıldı fabrikadan. Ben çalışmaya devam ettim, çünkü birinin evi geçindirmesi gerekiyordu. Ama baban buna da alınıyordu. Karısının eline bakmak, aç kalmaktan daha iyi değildi ona göre. Evimizde dirlik düzen kalmamıştı. Sadece başkalarına karşı değil, birbirimize karşı da tahammülsüz ve asabiydik. Almanya'ya gittiğime çoktan bin pişman olmuşum. Babaan-nene vaziyetimizle ilgili bilgi veren ve bilhassa senin halini soran mektuplar yolladım, hiçbirine cevap alamadım. Önceleri başka tanışlar vasıtasıyla haberlerinize ulaşıyorduk, ama zamanla o da kesildi. Seni yanımıza, bizim bile katlanamadığımız sıkıntılı şartların içine getirtmeyi gözüm kesmiyordu. Kendi özlemimi dindirmek için seni harcamanın haksızlık olacağını düşünüyordum. Uzunca bir süre babanın toparlanmasını bekledim. Ondan iyice umudu kesince, kalkıp tek başıma dönme-yi ve sana kavuşmayı kurar oldum. Geliyecektim Süreyya. İnan bana dönecektim.”

“Niye dönmedin o zaman?”

Konuşmaya başladığımızdan beri burnunoan kıl aldırmayan, yokluğundan yana hiçbir sıkıntı duymamış gibi davranan mağrur kızımın sesi ilk kez “keşke dönseydin” der gibi çıktı. Kuşandığı kalın zırhı bir yana bırakıp, kalbiyle konuştu benimle adeta. O kalp, benim yorgun kalbimin yanında acemi-ydi belki, ama acıyla tanışalı çok olmuştu belli ki. İçim cız etti.

“Dönecektim Süreyya. Ama yapamadım. Baban kendine öyle bir iş etti ki, onu ardımda bir başına bırakamadım.”

“Ne yaptı?”

“Kendini öldürmek istedi.”

“Nasıl?”

“Boş ver şimdi nasılını.”

“Hayır, söyle lütfen. Madem her şeyi bileyim istiyorsun, o zaman bunu da anlat.”

“Kendini salonun tavanına asmak istemiş. Ama kurduğu düzenek babanın yükünü taşımayınca, amacına ulaşmadan iple ve hatta ipin asıldığı kancayla beraber yere düşmüş. Düşerken masaya çarpınca da omurgası büyük hasar görmüş.”

“Ölmedi yani?”

“Ölmedi. Rabbim bunu söylediğim için bağışlasın, ama ölse belki daha iyiydi.”

“Neden böyle söylüyorsun?”

“Çünkü ölmek kimisine göre son, kimisine göre başlangıç. Kimine göre ceza, kimine göre kurtuluş. Baban ölmekten kurtuldu kurtulmasına, ama yaşamaya mahkûm kaldı. Omurgasındaki hasar felç etti onu. Vücudunun hiçbir uzvu iş görmez oldu. Ne eli tuttu artık, ne ayağı. Yattığı yerden kalkamaz, en ufak ihtiyacını göremez hale geldi. Kurtulmak mı, yoksa ölmekten beter olmak mıdır bu, bilemiyorum. Bildiğim şu ki, geride kalan enkazı, kendine de, bana da, sana da yaramadı. Üstelik ölemediği için azap çekti yaşadığı müddetçe, hatta utandı. Ölemediği olmaktan ziyade, içine düştüğü vaziyetten ve bir de ölmek için kendine layık gördüğü yoldan utandı. Onun gibi yiğit bir asker, başına dayayacak bir silah bile bulamayacak hale gelmişse... Ölmeyi bile hakkıyla becerememişse...”

“Sen de ona baktın yani.”

“Evet, ona baktım. Yıllarca bir bebek gibi yedirdim, içirdim, giydirdim, temizledim onu. İçinde yaşadığım cehenneme seni sokamazdım. Yanına geleyim desem, Ayhan’ı o halde bir başına ardımda bırakmaya vicdanım elvermiyordu. Dişimi sıktım, kaderime küstüm, bir başıma üstlendim

evin ve Ayhan'ın bütün yükünü. Ta ki o hakkın rahmetine kavuşuncaya kadar, yirmi bir yıl boyunca.”

“Neden dönmedin? Babaannem seni yüzüstü bırakmazdı. Babamı da alıp dönebilirdin.”

“Babaannen mektuplarımdan hiçbirine cevap vermemişti. Bizi sildiğini biliyordum. Mücadelenin her türlü gözümü korkutuyordu. Aslında yapmalıydım, alıp Ayhan'ı dönmeliydim. Ama aklım ermedi. Ah benim aptal kafam, zaten hiçbir gün doğru zamanda doğru kararları veremedim ki. Bu yüzden de hayatımı zindana çevirdim.”

“Senin için zor olmuştur eminim.”

Sesince alaycılık değil, acıyı paylaşan birinin yumuşaklığı vardı. Kendini benim yerime koymuş, öyle söylemişti bunu, hissettim. Gurur duyduğum kızım o zaman. Sanki onu yetiştiren, terbiyeli nefesine, vicdanlı tabiatına vesile olan bizzat benmişim gibi. Oysa en ufak bir emeğim ya da hakkım yok üzerinde.

“Zordu evet, ama hiçbir şey senden ayrı kalmak kadar zorlamadı beni Süreyya. Yıllar boyu rahat yüzü görmedim, bir gece olsun başımı huzurla yastığa koyamadım desem inanır mısın? Geçmiş düşünmek için çok vaktim oldu. Her şeyi, verdiğim bütün hatalı kararları yeniden, yeniden düşündüm. Her defasında daha büyük bir pişmanlığa gömüldüm. Ama attığım her adımda, geçen her yılda hatamı telafi etme fırsatından daha da uzaklaştım. Keşke Almanya'ya hiç gelmeseydim dedim. Madem geldim, keşke seni hemen yanıma alamayacağımı anlar anlamaz geri dönseydim. Ama geç kalmıştım.

Bilir misin yıllar yılı omuzlarımı yere eğen günahın ağırlığını? Yolda yürürken bile, yüzüme bakanların o ayıbı görmeye muktedir olduğunu sanıp utandım. Sanki arkamdan beni parmakla gösterip, ‘yavrusunu terk eden ana müsveddesi budur’ diyorlardı. Ne vakit ana evladın ayrı düştüğü bir film seyretsem, başımı öne eğip öylece bekledim. Sandım ki görüp duyduğum her şey Rabbin bana cezasıdır. Sandım ki her ana benim, her evlat sensin. Ve herkes de şahittir korkunç kabahatime. Geçen zaman analık hislerimi azaltacağına artırdı. Sana veremediğim sevgi içimde büyüdü yeşerdi, sarılacak dal aradı, bulamadı. Sevgimin

kuvveti, kabahatimin mahcubiyetine karışınca, senden başka şey düşünemez, kendimi affedemez oldum. Seni kollamamış, gözetmemiştim. Bir çocuğun esas ihtiyacının anası olduğunu bilememiştim. Halbuki seni sarıp sarmalamam, herkeslerden sakınmam, üzerine titremem, attığın ilk adımlarla övünmem, neredeyse senden ibaret bir hale gelmem lazımdı. Sen, anasız kalmak nedir bilirsin, çünkü en feci halini yaşadın. Ama evladını bırakıp gitmiş bir ananın içinde kopan fırtınayı, o zehirli yaranın nasıl geceler boyu sızlayarak kanadığını bilemezsin Süreyya. Beni affede-sin diye söylemiyorum, ama bil ki cezaların büyüğünü çekiyorum. İmkân yok kederimi, pişmanlığımı, vicdanımdaki kamburun ağırlığını anlamana.”

Dinledi beni, nefes bile almadı. Sonra yine bir sessizlik, belli belirsiz iç çekiş. Derken, fısıldayıverdi kızım aniden:

“Öyle mi dersin?”

Bir yerlerde büyük hatalar yaptığıma emindim emin olmasına ama bunu dillendirecek kadar cesur değildim. Etrafımdaki her şey müthiş bir kasvetin içine gömülmüştü. Ne gündüzler ne geceler keyif veriyordu artık, ne de yazmak. Geçmiş günleri özlemle anar olduğuma göre, iyiden iyiye yaşlanıyordum. Yaşıtlarım kendini gençten sayarken, gelecek planları yapıp gülücükler saçarken, ben çoktan iki büklüm olmuş bir nineydim. Yaşamayı da, ölmeyi de bilememiş bir beceriksiz... Her şeyle dalgasını geçtiğini zannederken, asıl kendini gülünç duruma düşürmüş bir ahmak... Kırk üç yılın ardından elinde hiçbir şey tutamamış, gönlünde hiçbir şey biriktirememiş bir gafil... Feraye'nin ümitsiz yalnızlığında, kara bahtında, kem talihinde, bitmek bilmeyen suçluluğunun ardında, yüzü kesekâğıdıyla örtülü bir Süreyya vardı.

Mutsuzdum, ama mutsuzluğumu kendime bile zar zor itiraf ediyordum. Derdime derman olacak bir ilaç bilmediğim gibi, aramak niyetinde de değildim çünkü. Pişman olmak beni korkutuyordu. Hatalarımı telafi etmek için atılması gereken adımların, bunca yıl yaşadığım her şeyi manasız çıkaracak olması zoruma gidiyordu. Ama ben manamı yitirmekten ziyade, çok geç kalmış olmaktan korkuyordum asıl. Bunca yıldır kurulamamış bir hayat, edinilememiş bir mutlu gün, zavallı bir pişmanlık ertesinde mi mümkün olacaktı sanki? Mümkün müydü böylesi?

Kendi yalnızlığımı temize çeker gibi yazdım Feraye'nin romanını. Adını da "Kuşlar" koydum. Hem kiraz ağacının kirazlarını afiyetle yedikten sonra ölenin ruhuna rahmet okuyan, arada bir penceresinin önünde süzülerek Feraye'nin gözüne görünen kuşların, hem de kuşlar gibi uçup giden, kaçırdığım fırsatların anısına...

Sonbaharı ve kışın bir kısmını yazarak geçirdikten sonra, geçen yıl şubatın onunda verdim kitabı NY'ye. Tarihi net hatırlıyorum, çünkü o gün eve döndükten sonra televizyondaki yabancı kanallardan birinde en sevdiğim Marilyn Monroe filmine, *The Misfits*'e rast geldim. Hani Marilyn ile Clark Gable'ın ölmeden önce oynadıkları son film. İzlerken aklıma önce ölümü, sonra da yaşarken silkeleyip atamadığı mutsuzluğu geldi Marilyn'in. Ne zaman düşünsem içimi cız ettirirdi onun çocuk sesi...

Film beni çok eskiden tanıdığım biriyle yeniden buluşmuşum gibi tuhaf bir duyguya sürükledi. Senaryosunu kocası Arthur Miller yazmıştı Marilyn için. Ve bildiğim kadarıyla bu filmden kısa bir süre sonra da boşanmışlardı. Ondan bir süre sonra da Marilyn'in geride komplo teorileri bırakan ölümü gelmişti zaten. O gün filmi seyrederken, Arthur Miller ile yaşadığı aşka takıldı kafam. O da karşısındaki kadına baktıkça, diğerleri gibi sarışın bir bomba mı görmüştü sadece, yoksa Marilyn'in Chanel 5'in iç gıcıklayıcı kokusunu giymediği, kalın yün çoraplarını ayaklarına geçirip battaniyenin altında uyukladığı zamanlarını da sevmiş miydi? Gazeteciler karısının elindeki kitaplarla dalga geçerken, o, renkli kapaklı defterler hediye etmiş miydi bu korkak, bu yalnız kadına? Marilyn öldüğünde mesela, içinde dolup taşanları anlatacak temiz yer bulamayıp, boş bir kâğıda bir şeyler karalamış mıydı?

Ben tam bunları düşünürken, incecik bir bantla alt yazı geçti televizyondan. Arthur Miller'ın ölümünü duyuruyordu

Amerikan kanalı son dakika haberi olarak... Dondum kaldım televizyonun başında. O gün orada için için ölümü çağırdığıma inandığım için biçare ve suçlu hissettim kendimi. Sanki baştan aşağı ölüme batmıştım ve bir biçimde bulaştığım, hatta aklımdan geçirdiğim kişilerin bile ömrünü solduruyordum. Arthur Miller'ın ölümünü bile kendimden bilecek kadar âcizdim ve dermansız suçluluk duyguları içinde kıvranıyordum.

Kış, neredeyse evden hiç çıkmayıp, kâh televizyonun karşısında uyuklayarak, kâh açıp bir şeyler okuyarak geçirdim. Dışarıda hayatı değil, sadece ölümü görür olmuştum. Sokakta evlerin önüne bırakılmış ayakkabıları, camilerin önünde boş bekleyen cenaze arabalarını, cami avlusundan çıkan gözü yaşlı kadınları, iki büküm olmuş yaşlı adamları, uzaklardan gelen kuşları, gözünün feri gitmiş hasta çocukları, ölmekte ve ölecek olanları... Bir de evvelce hiç alışkın olmadığım yeni ve tatsız bir hal gelmişti üzerime; olura olmaza hislenmeye, gözlerimde biriken yaşları gizlemeye başlamıştım. Engelleyemiyordum gözlerimin dolmasını. Âşık genç kızlar gibi değil, özlem ve yalnızlıkla burulmuş ihtiyar kadınlar gibi yaşlanıyordu gözlerim. Yakışmıyordu bana, yakıştıramıyordum kendime. Babaannem görse çok kızar, olmadık zayıflıklara kapıldığım için beni ayıplardı. O zaman ben de gözüme çöp kaçmış da ondan gözlerim yaşarmış gibi yapardım. Babaannem bilirdi öyle olmadığını, ama çareyi inanmış görünmekte arardı.

Nisanda Melih Kibar öldü. Erol Evgin'in ardından nasıl da yandığını görünce, değil bir dostu, hiç kimseyi o kadar sevmeyi beceremediğimi düşündüm. Televizyonlar ölüm haberlerini bestelediği şarkılarla süslediler. Çiğdem Talu'nun sözlerini, onun bestelerini andılar. Erol Evgin'in sesiyle en çok. Özlem duyduğumun bile ayırdında olmadığım çok eski günler geldi hatırıma, bu çok eski şarkılarla birlikte. En çok "İçimdeki Fırtına'yı dinledikçe sızladım. Her nereden duydumsa,

Melih Kibar'ın o şarkının müziğini Londra'da yaşadığı şiddetli bir fırtına sonrası yaptığını; sonradan besteyi dinleyen Çiğdem Talu'nunsa durumdan habersiz bu sözleri yazdığını hatırlıyordum. Birbirini bu denli anlayıp hisseden iki kişinin varlığı, hiç kimseyi anlamamış, hiç kimse tarafından anlaşılmaya çalışılmamış beni, bilmediğim bir âlemin tatlı rüyasını görmeye çağırıyordu. Oysa ben mutluluğun diyetini ödeme-yi reddedip o rüyadan emekliye ayrılalı çok zaman olmuştu. Birini çok sevmek, mutlu ettiği oranda üzerdi çünkü insanı. Televizyonumdan Melih Kibar şarkıları yükselirken, çağımın bütün kız çocukları gibi benim de çocukluğumda âşık olduğum Erol Evgin'i düşündüm bu yüzden. Nasıl da üzülüp perişan olmuştu bir parçasını yitirmiş gibi... Bir gün uzak düşmekti bütün yakınlıkların diyeti.

Sonraki ay Ömer Kavur katıldı gidenler kervanına. Yusuf ile Kenan öksüz, Zebercet'in gözü artık hiç açılmayacak olan kapıda asılı kaldı.. Kendi kayıplarına gözyaşı dökmeyi becerememiş olan ben, leş kargaları gibi ölüm haberlerini takip edip, bulduğum cesetlerin üzerine kapanıp ağlayacak vaziyetteydim. Her giden bu hayatla daha az bağım kaldığını hatırlatıyordu bana. Ben küçükken, bu kadar çok insan ölmezdi mesela. Ama zamanla, yaş aldıkça, yaşlandıkça, tanıyıp bildiğim her şey birer birer göçmeye başlamıştı. Yenileriyle tanışacak kadar bilemediğim için yaşamayı, elimdekiler gittikçe azalıyordu. Kırılmış kumbarasından bozukluklar yitiren minik bir çocuk kederiyle izliyordum elimdeki, avucumdakinin eriyip bitişini...

Yaz geldi, ama kiraz neşesini taşıyamadı kapımdan içeri. Feraye'nin kitabı çıktı, NY verdiği röportajlarda kitabın sancılı yazım sürecini anlattı kalabalıklara; bense yine bir başımaydım. Eskisinden bile yalnız ve ilk kez yalnızlığından bu kadar mutsuz... Herkes hayatın tadına bakarken, bütün ölümler bana görünüyordu sanki. Bingöl'deki depremin ve

yaralıların haberini verdi televizyon. Kapadım, gözüm kah-verengili bir adamı arayıp durmasın diye. Geçen yıl nasıl da bindi omuzlarıma, nasıl zor bitti, anlatamam. Herkesin kör olduğuna bir ben dikkat kesilmiştim. Ömrün nihayeti olduğundan bir tek benim haberim vardı sanki. Çünkü bir ben tuttum bütün ölümlerin çetelesini. Kâzım Koyuncu, İbrahim Ferrer, Attilâ İlhan, köşedeki bakkal, kışın yavrulayan sokak kedisinin yavrularından ikisi... Baktığım, dinlediğim her yer ölüydü sanki...

Bu yıla hasta yatağımda girdim. Ateşim günlerce düşmek bilmedi. Yataktan kalkıp yüzümü yıkamaya gidecek takati bile bulamadığım, sayıklamalarla geçen geceler oldu. Kaybettiklerimin adını sayıkladım hep, en çok kızıminkini. Ona olan özlemim, ancak kendimi denetlemekten, tutmaktan vazgeçtiğimde bu kadar su yüzüne çıkıyor, belirginleşiyordu. Tek başıma hasta yatağımda yatarken, yalnızlık güç değil, keder veriyordu artık. İlk kez birinin bakımına bu derece muhtaç ve çaresiz hissettim kendimi.

Eskiden gelişigüzel yaşadığım, üzerine düşünmediğim ve düşünmek zorunda olmadığım için de kendimi mutlu saydığım zaruretler, bir süredir benim için üzüntü kaynağına dönüşmüştü. Yaptığım seçimlerden, geldiğim noktadan bu kadar mutsuz olacaksam, pişmanlığımı kendime itiraf etmem, çizdiğim yolu değiştirmem gerekiyordu. Bunu yapmaya cesaretim, gücüm yoksa, o zaman da söylenmeyi, kendime acımayı kesmeliydim. İlkini yapacak kuvveti bulamadığımdan, ikincisinde ısrarcı olmaktan başka çare gelmiyordu aklıma. Bir şeyler yapmaya karar vermek, sonunda kaybedeceğime inandığım için korkutuyordu beni. İnsan bir ömür yaptığı hataları, bir çırpıda silip tamir edebilir miydi hem? Ben hazır olsam, kapısını çalacaklarım hazır olmazdı. Üstelik haksız da sayılmazlardı. Kaldı ki koca bir ömre hata dersem ve sonunda kimse beni kendi hayatında istemezse, inkâr edip

burun kıvırdığım pişmanlığa geri dönmek mecburiyetinde kalırdım. İşte o zaman kimse bulamazdı beni bir daha kaybolduğum yerde. Kaybettiklerimi kazanmaya çalışmaya üşeniyor değildim. Sadece korkuyordum yüz çevireceğim bir hayata çaresiz geri dönmek zorunda kalmaktan. İlk kez kendime değil, başkalarına güvenemiyordum. O yüzden bu pişmanlığı kafamdan uzaklaştırmaya çalıştım.

Yeni yeni toparlanmaya başlamıştım ki NY arayıp sıradaki romandan bir haber olup olmadığını sordu. Ortada henüz bir roman filan olmadığını söyledim. Ekimde basılmak üzere bir roman hazırlamak, daha doğrusu hazırlatmak istiyordu.

“Neden ille de ekim?” diye sordum. Fuara yetiştirmek istiyormuş meğerse. “Hastalıktan yeni çıktım. Sürekli yazmaktan da yorgun düştüm açıkçası. Biraz dinlenmeye ihtiyacım var. Öyle birkaç ayda mucize bekleme” diyecek oldum, hiç oralı olmadı. Sevimli olduğunu zannederek, hiç sevmediğim küçük kız vızıltıları çıkarıp, bunun kendisi için ne kadar önemli olduğunu filan anlattı. Zaten ne işim varmış, otursam bir çırpıda bir şeyler çıkarırmışım ortaya. Son zamanlarda beni biraz garip buluyormuş. Bu tembellik mi, hastalık mı, yoksa içimi kemiren başka bir şeyin varlığı mı bilemiyormuş, falan fistan.

“Yıllar seni sükûtun altın olduğu bilinciyle tanıştırmayı beceremedi. Maşallah, dilin çift şeritli otoban gibi oldu iyice” dedim. Azıcık alınmak şöyle dursun, en tatlı sesiyle bu komik lafları nereden bulduğumu sordu. Sırf bu sevimsizlikle daha fazla muhatap olmamak için “Olur” dedim, “bakarız.”

Böylece elimdeki romanı yazmaya başladım işte. Karakterlerim Bayan Z ve Bay Y birbirlerini aramaksızın, tuhaf bir kavuşma anına doğru yürüyorlardı. İlk kez bir ayrılığın değil, kavuşmanın hikâyesini yazacak, ama nihayetinde bu kavuşmadan kocaman ve sonsuz bir ayrılık çıkaracaktım. Huy-lu huyundan vazgeçemiyor işte. Kendi kavuşamadıklarımın

hıncını zavallı karakterlerimden alıp, saklı kıskançlıklarımı sağaltmak, beni katil olmaktan bile kurtarıyor olabilirdi. Bu akşam telefonum çaldığında Bay Y, Bayan Z'nin hemen arkasında duruyordu. Az sonra karşılaşacaklardı. Telefonum çalmadan önce bu buluşma hayatımdaki en önemli şeymiş gibi davranıyordum. Şimdiyse ikisi de umurumda değil. Çok acayip bir telefon görüşmesi yapmış, telefonu kapatmış, kendi zavallılığımın haritasına sırtımı dönmeye çalışıyorum.

Ben kaybettiklerime kavuşmadıkça, kimsenin hikâyesi mutlu bitmeyecek, bunu anlıyorum...

“Seni, talihsiz hikâyeni anlamadığımı sanma. Haklı sebeplerin olduğuna inandığımı zaten söyledim. Anlatmak istiyorum dedin, dinledim. Ama bu kadar, senin için yapabileceğim başka bir şey yok. Sen de beni anla.”

Bir şey bekleme benden, diyor. Sana hak ettiğin muameleyi yapmadım diye hemen şımarma, verdiğim yüzün astarını sormaya kalkma, demeye getiriyor. Bu telefon konuşmasıyla yetin, fazlasını bekleme, diyor kısaca. Ama ben hâlâ beni anladığına, kafasındaki bütün soruların cevap bulduğuna emin olmak ihtiyacıydım. Sormadığı bütün soruları cevaplayacağım.

“Baban rahmetli olduktan sonra neden gelmediğimi soracak olursan...”

“Yok, sormayacağım. Onca yıl sonra ortaya çıkmayı göze alamamışsındır herhalde.”

“Alamadım ya. En çok ihtiyaç duyduğün zamanlarda sana annelik yapmayıp, kendine yetecek yaşa geldikten sonra ortaya çıkmaya utandım. Beni reddedeceğinden emindim hem. O yüzden gelemedim sana.”

Sustu. Ötesini dinlemek istemiyor gibiydi. Ama talihsiz bulunduğu hikâyem daha bitmemişti. Madem bir kere başlamıştım, hiçbir şeyi saklamadan, dosdoğru, olduğu gibi anlatacaktım.

“Babanın ölümünden sonra yeniden evlendim. Orada yaşayan bir Türk’le. Evlenmeye merakımdan değil, sırf anne olabilmek için nikâhlандım onunla. Ama bazı şanslar ikinci kez verilmiyor ilkinin kadrini bilemeyenlere. Evlendikten kısa zaman sonra annelik kudretimi sonsuza dek teslim ettim. Daha doğrusu o beni terk etti diyelim. Yıllarca evlatsız, mutsuz,

tatsız tuzsuz, gurbette yaşadım. İşte şimdi, onca yıl sonra ilk kez döndüm Türkiye'ye."

"Neden döndün?"

"Senin için Süreyya."

"Sadece benim için mi?"

"Sadece senin için. İki sene evvel Bilal'i, yani ikinci eşimi kaybettim. O zaman iyice tek başıma kaldım. Etrafımdaki herkes birer birer gidince... Sıranın artık bana gelmekte olduğunu anlayınca... Ölmeden evvel gelip mutlaka seni bulmak istedim. Yaptırdığım tahkikat sonunda İstanbul'da olduğunu öğrendim."

"Hemen buldun mu bari beni?"

"Buldum ya."

"Aranınca bulunuyormuş yani?"

"Ne söylesen hakkın var. Evet, aranınca bulunuyormuş."

"Seni üzmemek için yapmadım. Sadece artık biraz... Neyse, sen bakma bana, ne anlatmak istiyorsan söyle."

"Rahmetli eşimin burada bir evi var, zamanında ilk karısı için yaptırmış. Ben de kalktım geldim."

"Nasıl yani? Kocanın ilk karısının yanına mı geldin?"

"Yok, öyle değil. Kadıncağız biz tanışmadan yıllar evvel ölmüş. Ama ev duruyor. Ben de eve geldim."

Kızım, istemeden bile olsa, fırsatını buldukça canımı acıtmaya çalışıyor. Ne kadar metin olmaya uğraşsa da, öfkesini saklayamıyor. Dalgalı bir deniz hâlâ ruh hali, bir türlü durulmuyor. Şimdi kalkıp da ona evin hikâyesini anlatmaya lüzum yok. Zaten onunla ilgisi de yok. Burada geçirdiğim günlerin üzerine sinmiş bir hayaletin, zavallı hasta bir kadının hikâyesi bu. Etrafımdaki kederli hikâyelerden sadece bir tanesi. Ama bu eve girdiğimden beri sürekli kendini hatırlatıp dürtüyor beni.

Bilal Almanya'ya yerleştikten sonra yaptırmış bu binayı. O zamanlar gönülden sevdiği, güzeller güzeli bir hanımla nikâhlıymış. Hayatlarından memnunlarmış, ama yine de bir gün muhakkak memlekete dönmek istiyorlarmış. Burayı yaptırırken, İstanbul'a döndüğümüzde üst katında biz otururuz, alt katını da kiraya veririz diye düşünüyorlarmış. İnşaat

bittikten sonra ansızın bir gün karısı, gidip evin durumuna bakmak, gönlüne göre içini yerleştirip hazırlamak istediğini söylemiş Bilal'e. O da kırmamış karısının hevesini, isteğine boyun eğmiş. Kadın, uzun uzun sarıldıktan sonra kocasına, almış başını gitmiş. Bir daha da geri dönmemiş. Sürekli evin başka bir eksiğini bahane edip, dönüşünü ertelemiş. Bir ay, iki ay, üç ay derken, sonunda Almanya'ya kendi yerine ölüm haberi gelmiş. Bilal de hakikati ancak böyle öğrenebilmiş.

Bu evin asıl sahibesi ve hatta isim annesi Seher Hanım, güzelliğine de, kocasına da öylesine düşkünmüş ki sabahları horozlardan bile evvel uyanıp sürmesini çeker, Bilal'in uyanmasını öyle beklermiş. İstermiş ki kocası onu her daim en bakımlı, en zarif haliyle görsün, ilk günkü aşkları bir ömür boyu sürsün... Hal böyle olunca, bir günden bir güne dağınık saçla bile çıkmamış Bilal'in karşısına. Ama sonra bir gün, halsizlik şikâyetiyle gittiği doktordan, hiç beklemediği o feci haberi alınca... Yani öğrenince artık fazla vakti kalmadığını... Sevdiği adamın bu mendebur illetin bedenini ele geçirip rengini, ışığını söndürüşünü izlenmesini, her şeyin onun gözleri önünde olup bitmesini istememiş. Hem Bilal'i üzmekten hem de yıllar sonrasına hasta, solgun bir hatıra olarak kalmaktan çekinmiş. Kocasını kendisini hep o en mutlu, en güzel günlerdeki haliyle hatırlasın istemiş. Hastalığını gizleyip, gelmiş yerleşmiş bu iki katlı, pembe badanalı binanın üst katına. Kimseye bir şey söylememesi için yemin ettirdiği kız kardeşiyle birlikte, son gününe dek sessiz sedasız kalmış burada. Bilal bu hikâyeyi, ancak Seher Hanım Hakk'ın rahmetine kavuştuktan sonra, baldızından öğrenebilmiş.

Yıllarca boş kalmış bu bina, Bilal'in eli gitmemiş. Ama sonra, boş durup nafil harcanmasın diye, alt katı kiraya vermiş, üst kata da yılın yarısını Almanya'da, yarısını burada geçiren küçük kardeşini yerleştirmiş. Evin boş olduğu zamana denk getirip, İstanbul'a geldim ben de. Geçen yıllara rağmen duvarlarına sinmiş hastalık ve ölüm kokusunun içimi ürperttiği, söze dökülemediği hakikatlerin yol açtığı yalnızlıkların yarımı daha da derinleştirdiği bu eve... Belki de o aziz aşkın hatırasına hürmetten, buraya gelmek yerine bir otele gitmeliydim. Bazen Seher Hanım'ın hâlâ burada olduğunu, meraklı gözlerle beni izlediğini düşünüyorum.

Bana baktıkça, kocasının kendisinden sonra evlendiği bir başka kadını mı, yoksa yavrusunun peşinden yollara düşmüş bağıri yanık bir anayı mı seyrediyordur yüzümde, bilemiyorum. İlkıyse kızgındır gelişime, ikinci-siyse yine kızgındır herhalde. Kendim dahil herkes kızgın zaten bana. Kızım da kırgın. Susuyor. Öfkesini susarak anlatıyor.

“Süreyya?”

“Peki ama neden şimdi?” dedi isyan eder gibi. “Onca yıl geç kaldığını düşünüp aramadıysan, şimdi neden çıkıyorsun karşıma?”

“Çünkü bu son şansım. İnsan gençken hayat sonsuz sanıyor. Ama benim yaşıma gelmişsen, hastalıklar da Azrail’e yol açıyorsa... O zaman ukdelerin, pişmanlıkların birer birer yapıyor yakana. Eski tedirginliklerimi bir kenara bırakıp aradım, çünkü hayat geçiyor. Bir bakıyorsun, bitmez sandığın ömrün sonuna gelmişsin. O zaman gençlikte yolunu kesen her şey anlamını yitiriyor. Utanç, öfke, gurur, korku, hepsi... Sadece içindeki ukdeler kalıyor. Hâlâ vaktin varken denemek istiyor, evvelce göze alamadıklarını göze alıyorsun. Çünkü yolun sonuna geldiğini, başka fırsatın olmayacağını biliyorsun. Bir de yaşlandıkça başka türlü bakmaya başlıyorsun hayata. Mesela eskiden umursamayacağını ya da hiçbir şeyi tamir etmeye yaramayacağını düşündüğüm hakikatler, şimdi gözüme elzem görünüyor. Umursamasan bile bilmen gerektiğine inanıyorum. Bilirsen, sen farkında olmasan bile bir şeylerin değişeceğini, senin değişeceğini, hayatının değişeceğini düşünüyorum.”

“Ben senin gibi düşünmüyorum ama” deyip sözümü kesiyor. Sesi içine sığamayacak kadar hiddetli. Buzdan bir perde kuruyor çabucak aramıza. Bütün nefesimi üflesem gene de erimez. Birkaç saniye durup bekliyor ve sonra sabrının sonundan gelen buz gibi bir sesle devam ediyor:

“Almanya’da ya da tepedeki mezarlıkta, fark etmez, babam ölü. Sana gelince, nerede olduğunun o kadar önemi yok, önemli olan benimle olmayışındı herhalde, değil mi? Şimdi bu anlattıkların hayatımı nasıl değiştirecek? Bu konuşma senin kendi içini rahatlatmaktan başka neye yarayacak? Böyle pat diye ortaya çıkıp hikâyeler anlatmanın bana faydası ne sence?”

Sesi hiddetli, aramızdaki duvar heybetli. Herhalde çaresizlikten, birdenbire kuruyuverdi boğazım. Kalan son sesimi bu ürkek ve telaşlı cevap için harcadım:

“Beni yaşlı cahil bir kadın say. Lafın allı pullusuna çok dilim dönmez belki. Ama anası tarafından terk edilmiş bir evladın öfkesini kestirebilirim elbet. O öfke önce anaya, sonra kendine, sonra bütün âleme döner. Seilmeyişin, istenmeyişin öfkesidir o, zamanla bir kefene benzer. Öfkesine gömülür yaşarken insan... Böyle olsun istemiyorum. Sana sevildiğini, özlendiğini söylüyorum. Seni, senden vazgeçerek terk etmedim, geri alacağımı sanarak bir hata yaptım, diyorum. İster inan ister inanma, ben de seni en az her annenin evladını sevdiği kadar seviyorum.”

“Peki, tamam, anladım. Bak hepsini dinledim. Anlatacakların bu kadar sanırım, değil mi?”

Ne diyeyim şimdi ben? Pişmanlık dolu bir ömrün hikâyesi bu kısacık telefon konuşmasına sığar mı? Bitmek bilmeyen kahrı, ciğerimi yakan hasreti anlatmaya yeter mi bu tedirgin sohbet? Ama ne diyeyim? Sözcükler kanadı kırık kuşlar gibi can çekişirken ne diyebilirim?

“Sanırım.”

“Tamam o zaman. Bu defteri çoktan kapatmıştım ben, ama sen içini rahatlat diye olsa bile dinledim. Suçluluk duymana gerek yok. Şartlar öyle gerektirmiş, öyle yapmışsın. Kendine göre sebeplerin de varmış, anladım. Bana gelince, söyledim, sana karşı bir düşmanlığım yok, ama yakınlık da duymuyorum. Senin de bunu anlayacağını sanıyorum. Anlıyorsun değil mi?”

“Anlıyorum, evet.”

Gözümünden yaşlar boşanıyor. Çok bile dayandılar. Onları salarken, dudaklarımdan akın etmeyi bekleyen hasret dolu sözcükleri mühürlüyorum yine, neredeyse bir ömür hep yaptığım gibi. Artık konuşacak mecalim yok.

“Peki öyleyse” diyor. “O zaman kapatalım artık.”

“Öyle diyorsan...” Gene de kapatmaz diyorum içimden. Ona anlattıklarımın az da olsa hükmü vardır. Meraktan değil, yaşıma hürmetten, zavallılığımıza acıdığından, olmadı, bana iyi bir ders verme fırsatını kaçırdı-

mamak için kapatmaz. Hemen kapatmaz. Kurban olduğum sesini aynı karanlık boşluğun içine bırakmaz. Bunu bana yapmaz.

“Öyle diyorum.”

“ ”

“Hoşça kal.”

Kapattı...

Açık sözlü bir aynada göreceklerinizi yok saymayı bırakmalıyım artık. Zavallıyım işte, yadsımanın yahut bundan utanmanın faydası yok. O telefonu açık tutmanın kapatmaktan daha kolay olduğunu bilemediğim, denemeye cesaret edemediğim için zavallıyım. Kırk üç yıl sonra ortaya çıkan şefkatli omzu, yalnızlığıma yastık yapmak yerine, kendi pişmanlığına terk etmeyi yeğleyecek kadar da şaşkınım üstelik. Ruhumu kemirenleri kendime dahi itiraf etmeyi beceremediğimden, geldiği yoldan döndü annem. Evirip çevirebileceğim, bir yandan şifa ararken, bir yandan da hayıflanacağım bir hikâye bıraktı ardında. Sadece geçmişimi değil, geleceğimi de değiştirmeye muktedir bir hikâye hem de... Belki de yalandan hikâyelere boş verip, bunu, kendiminkini yazmalıyım bir gün. Ben çekip gittikten sonra bile, doğmamış bebekler gibi boşlukta sallanıp duracağını umarak, yazıp NY'ye veremeliyim, kırık dökük geçmişimin sefasını sürmesi için.

Yıllar önce Orson Welles'in *Şangaylı Kadın*'ını izlemiştim. Filmin esas karakteri Michael O'Hara, "Sence dünya sonuna mı yaklaşıyor?" diye soran George Grisby'ye "Bir zamanlar dünyanın bir başlangıcı vardı. Herhalde bir sonu da olacaktır" diyordu. Eyüp Sultan'da geçirdiğim günler boyunca bu cevabı sık sık hatırlamıştım. Şimdi annemin beklenmedik telefonundan sonra, bahsi geçen büyük hakikati ta içimde duyuyorum. Ölüm! Sonsuzmuş gibi yaşadığımız hayatlarımızın,

canımız ne zaman isterse telafi edebileceğimizi sandığımız hatalarımızın, bir gün çok geç olabileceğini hiç bilmiyormuş gibi ağırdan almalarımızın şaşkın seyircisi...

Annem hatalarının bedelini hayatıyla ödüyor demek. Sahip olduğu tek yaşamı pişmanlığa gömerek... Ben ödemiyor muyum sanki? Kalıtsal bir hastalığın pençesinde kıvranır gibi, onun ıssız yolunda yürümüyor muyum? Dönüp de ardıma baktığım vakit, en büyük hatamın kendime olsun dürüst davranmayı becerememek olduğunu görüyorum. Bu yüzden, mahrum bırakıldıklarımdan başkalarını da mahrum ettim ya. Anne ve çocuk arasında kurulduktan sonra, koca bir hayatın üzerinde yükseldiği o güven köprüsünün harcını karmayı kendi annemden öğrenemediysem bile, kızım ile birlikte tahsil edebilirdim oysa. Ama ben, kurmayı bilmediğim yakınlıklardan kaçmanın kurbanı oldum. Bu gece ansızın ortaya çıkıp, geride mahcup kelimeler bırakarak, yine karanlığa karışan annemi arayıp bulamam artık. Yeniden ortaya çıkmaya cesaret edebilmesi için, akıp geçmesine izin vereceğimiz bir kırk üç sene daha yok. O treni kaçırdım! Tek bir sözle ona kavuşabilirdim halbuki. Ama ben ne yaptım? Teptiğim bütün mutluluklar gibi bu vuslatı da reddettim. Hiçbir hatadan ders çıkarmayacak, mağrur bir inatla pişmanlıklarımı bile yok sayacak kadar aptalım çünkü.

Anneler evlatlarına bildiklerini öğretmekle yükümlüdür. Bu, bazen yumurtayı rafadan yapmak için kaç dakika kaynatmak gerektiği olur, bazen üç Kuluvallah bir Elham. Ne bilirlerse onu öğretir anneler, sahip olduklarını aktarırlar. Budur onların kutsal ödevi. Bunca yıldır evladına faydası dokunacak hiçbir şey öğretmemiş olan annemin, hayatımdaki varlığının yahut yokluğunun alametifarikası, tek bir telefonla, bana denemekten korkmamayı öğretmek olabilir mi? Kendi feci tecrübesinin neticesinden dem vurarak, hiç bilmeden, farkında bile olmadan, kederimin haritasını çizdi bu gece. O

kederden, yeni bir kader icat etmek benim elimde olabilir mi şimdi? Doğru zamanda doğru şeyi söyleyemediğim için, annem geldiği yere, kendi cehennemine döndü yeniden. Fakat ben... Onun yaşına geldiğimde, cehennem ateşlerini ölmeden yaşamışlara katılmamak, denememiş olmaktan ötürü hayıflanmamak için, annem kadar geç kalmadan kendi kızıma ulaşabilirim belki. Az önce sevgisini ve pişmanlığını geri teptiğim annemi değilse bile, Ada'yı bulabilirim. Yapabilir miyim sahi? Ben yaşadıkça içimde büyüyüp, durmadan kendini kusacak olan bu soruyu cevaplamanın tek yolu, denemek. Başarabilir miyim bilmem, ama en azından deneyebilirim. Marcel'in öfkesini, Ada'nın yabancılmasını, kalbimin bilmediğim duygular ve sorumluluklar haritasında teklemesini göze alabilirim. Çünkü ben, kaybedecek hiçbir şeyi olmayanların şehrinden, kaçak annelerin cehenneminden, hiç görmediğim annemin dizinin dibinden geliyorum, birbirine sık sıkı sarılarak yaşama kudreti bulanların huzuruna.

Zamanı geri alıp bu geceki telefonu başka türlü sonlandıramam, ama beni bekleyen gelecek günlere başka kavuşmalar resmedebilirim daha da gecikmeyi beklemeden. Marcel taşınmışsa bile, Ada büyümüşse bile, çok şeyler değişmiş ve bütün bu değişimin içinde bana küçük de olsa bir yer açılmışsa bile deneyebilirim. Bunca zamandır derinlerimde bir yerlerde beni tutan, yollar ya da yıllar değil, içimdeki korkulardı. Yine aynı korkular, hayatımı dallarından, kökünden, güneşinden, suyundan mahrum, kupkuru bir ağaç gibi geçirmeme neden olmadı mı? Onu yeniden yeşertebilir miyim bilmiyorum, ama deneyebilirim. Annem bilmenin beni değiştireceğini söylerken haklıydı. Ne garip, hakikati en az acıtacak şekilde değiştirdiğini sanarak, kendince beni koruyan babaannem de hep "Hiç bilenle bilmeyen bir olur mu?" der dururdu. Olmaz! Annemin günahlarını temize çektiği bu telefon konuşmasının ardından bildiğim iki şey var şimdi: Biri,

onunla birbirimize turnusol kâğıdı gibi yaslandığımız, tüm kabahatlerimiz ve acıyan yerlerimizle. Diğeri, bir hayatı yaşamayı denemenin, denememekten daha az pişmanlık vereceği. Her şeye rağmen hem de...

Hayali aynamda gördüklerimden utanmayı bırakınca, göz yaşlarım ilk kez yanaklarıma yakıştı, pırıl pırıl inciler gibi. Kendinden kaçmadan ağlamak ne güzelmiş. Kızıma kavuşma ihtimalinin tedirgin sevincine, kısa bir süreliğine bulduğum annemi yeniden kaybetmenin kederine ağlamak... Onları gönüllerince akmaları, içimi temizlemeleri için serbest bıraktım. Şimdi hiç olmadığı kadar sahici her şey...

Az önce bana hayatımın fırsatını sunan telefonum yine çalıyor! Hem de bu saatte! Bu gece her nedense fazla mesai yapıyor. Tuhaftır, aklıma ilk gelen, en son gelmesi gereken kişi. Marcel mi acaba? Bunca yıldır bana hak ettiğim cevabı vererek, hiç yokmuşum gibi davranan Marcel... Değildir, olamaz, ama şu anda en çok onun aramasını istiyorum. Üstelik ilk kez bunu kendime itiraf etmekten çekinmiyorum. Telefonu açtım, kalbim yerinden fırlayacak gibi.

“Süreyya, ister kız, ister azarla beni, ama yolun sonuna varmış biriyim ben. Denememek lüksüne sahip değilim artık. Pişman olmak lüksüne de. Az önce söyleyemedim, ama söylemeden ölmek lüksüne de sahip değilim. Bir kerecik olsun, seni yeniden görmekten başkaca arzum yok şu fani dünyada. Dünya gözüyle görmek, koklamak, kucaklamak...”

Hayatım boyunca şanssız olduğuma inanmıştım. Oysa şimdi, daha az evvel hiç düşünmeden teptiğim şansı çantasında taşıyan müjdeli postacı kapıyı ikinci kez çalıyor. Bir daha gelmeyecek sanmıştım. Bir daha ne o bana ulaşmayı dener ne de ben onu bulurum sanmıştım. Şimdi, hayatımın piyangosundan çıkan bu fırsatla onurlandırılıyorum.

Uzun konuşacak gücüm yok. Tek istediğim bir an önce telefonu kapatıp sabaha kadar ağlamak... Ancak gözyaşları

temizleyebilir içimin karasını.

“Adresini ver bana.”

“Ben Cihangir’deyim, Kumrulu Yokuşu’nda...”

Apartmanın adını yazarken elim titriyor. Telefonun öbür ucunda usul usul ağladığını duyuyorum. Ben de ağlıyorum.

“Yalnızlık kaçınılmaz bir son değil, ulaşmaya gayret ettiğim bir mertebeydi kimi zaman. Sahip olduklarımın esaretinden kurtulmak için terk etmemiş miydim sevdiklerimi, seveceklerimi, sevenlerimi? Korkmamış mıydim vazgeçemeyecek kadar alışmaktan?”

Annesinin sesini ilk kez kırk üç yaşında telefonda duyan bir kadının hikâyesi bu. Sırlarla dolu bir geçmişin peşinde kendi yaşamını sorgulayan, tarihin başlangıcını doğumlarla değil ölümlele belirleyen Süreyya'nın öyküsü. Terk etmeye ve edilmeye, köksüzlüğe dair sarsıcı bir hikâye...

Nermin Yıldırım, cesurca bir yaklaşımla aile kavramını masaya yatırırken aşkı, insan ilişkilerini, toplumsal çalkantıların bireylerin iç dünyalarında yarattığı kopuşları ve yabancılaşmayı keskin bir gözlem gücüyle aktarıyor. Türkiye'nin yarım yüzyıllık tarihine mercek tutan *Unutma Beni Apartmanı* kişisel ve toplumsal bellek ekseninde zekice kurgulanmış, etkileyici bir roman.

Nermin Yıldırım 1980'de Bursa'da doğdu. Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi Basın Yayın Bölümü'nden mezun oldu. Çeşitli dergi ve gazetelerde yazdı. Yazarın *Rüyalar Anlatılmaz ve Saklı Bahçeler Haritası* adlı romanları da Doğan Kitap tarafından yayımlandı.

DK

DOĞAN
KİTAP

ISBN 978-605-09-0012-5

9 786050 900125

sertifika no: 11940

Tavsiye
edilen
satış
fiyatı

23